

juntament amb la suplicació dels greuges de les corts passades (92), que són tres memorials, els quals, segons parer del braç eclesiàstic, haurien de ser donats al rei per una ambaixada formada pels mateixos elegits per apuntar els greuges (93), després que els promotors hagin demanat hora als tractadors per presentar els memorials al rei.

A més de demanar que en el *mirar* els greuges no hi intervinguin els del consell del rei (94), l'estament reial demana que es faci, com consta en els *exemplars* (és a dir, precedents) de què disposen, una protesta per haver de presentar els memorials en una població fora de cort, Binèfar (95), per malaltia del rei (96).

92 ACA, G, 1041, f. 490v-491. S'hi adhireixen el braç reial, i el militar, tots dos per mitjà d'ambaixadors.

93 Pels eclesiàstics són el bisbe de Vic, l'abat de Poblet i el *capítular* de Barcelona; pel militar són Jaume Cardona, Berenguer Peguera i Pere Cassador (ACA, G, 1041, f. 479v-480). Aquesta elecció no coincideix amb la que es fa per a la provisió de la suplicació del nomenament (ACA, G, 1041, f. 666, 666v).

94 La presència o no dels oficials reials en la celebració de la cort ha estat font constant de conflictes i friccions, tenyits sempre d'un tel en funció de la correlació de forces polítiques del moment. Per al cas anglès, v. RICHARDSON / SAYLES, "The King's Ministers in Parliament, 1272-1307", "The King's Ministers in Parliament, 1307-1327", "The King's Ministers in Parliament, 1327-1377".

95 La qual ja ha estat degudament habilitada, des del punt de vista formal, per tal que pugui ser considerada, sense perjudicar cap dret a ningú, ni establir un precedent nociu, com si fos (una extensió de) la mateixa vila de Montsó.

96 ACA, G, 1041, f. 478-478v, 479v; ACA, G, 1042, f. 873v-874v; ACA, RP, BG, Cl. 5^a, A, 20, f. 306v-307v, 338-338v. A més, es demana que la protestació es faci al proemi dels memorials que es presenten al rei (ACA, G, 1041, f. 499).

Sembla clar que la no conservació dels quaderns de greuges generals que (hem de suposar) s'havien anat fent en les diverses corts del segle, en un context en què els mateixos estaments que tenen (i demostren) un alt interès per a conservar determinades actuacions per escrit són els qui s'exclamen del fet que no figurin inclosos en els processos, no fa presagiar cap conclusió de tipus laudatori quant al desenvolupament i activitat que devia envoltar el plantejament i la resolució dels greuges generals. Pressions polítiques summament intenses i conjunturals, el recurs a vies alternatives (comissions, ambaixades, altres instàncies), devien ser, basant-se sempre en un principi d'oportunitat, modulats convenientment pel de rendibilitat (econòmico-política), els criteris que devien presidir la decisió dels reclamants a l'hora d'optar per un camí o per un altre.

Concepte de greuge

Els tractadistes s'han demanat sovint què és greuge, què és un greuge de cort, què queda comprès en dits termes. El referent mental comú que trobem en els assajos de definició que elaboren descansa, essencialment, en la idea apriorística que el pretès greuge és una actuació que el subjecte agent reclama al monarca perquè considera que s'han lesionat els seus drets (97).

97 CALLÍS, *Extragravatorium* ..., f. 29 ss.; BERRARD, *Discurso breve sobre* ..., p. 28v ss.; BELLUGA, *Speculum* ..., f. 202 ss.

Per a CALLÍS, en allò que podríem considerar un sentit ample, es tractaria de qualsevol lesió d'un dret d'altri, sigui produïda per via judicial, sigui produïda per via extrajudicial; o bé quan la justícia no és servada (⁹⁸), entre d'altres de més moderns i imprecisos (⁹⁹).

Concepte de greuge de cort

A partir d'aquesta idea genèrica i global d'un perjudici que el subjecte no hauria de suportar perquè li suposa un *greuge*, és a dir, una càrrega a la qual no està obligat, els tractadistes procedeixen a concretar quins són els trets que distingeixen aquell del que jurídicament rep la denominació de *greuge de cort*.

Si reprenem el fil de l'aportació del jurisconsult de Vic, el *greuge de cort* es configura com una lesió o perjudici fet pel senyor rei o pels seus oficials ordinaris i delegats, sigui per un mitjà judicial, sigui per un mitjà extrajudicial, en el dret de qualsevol habitant de Catalunya; o, també (tot mantenint el paral·lelisme amb la definició anterior) quan la justícia

⁹⁸ *Extragravatorium ...*, f. 29, n. 22.; BERARD, seguint l'anterior, el defineix com una lesió judicial o extrajudicial "*sin guardarse su derecho y justicia*" (*Discurso breve sobre ...*, p. 28v).

⁹⁹ P. ex., d'ESZLARY, *Histoire des institutions ...*, III, p. 84-85, parla d'actes il·legals comesos contra la nació des del darrer parlament.

no és servada (100). I són precisament els judicis contra justícia que determinen per a BELLUGA (101) -i també per a BERARD (102)-) la condició que un greuge sigui reparable en cort.

Però és que CALLÍIS encara dóna un altre pas, avança i concreta més una construcció que emula l'estructura de les categories concèntriques. Ho fa traient profit dels girs d'estil quan es demana què és un greuge, però ara es tracta, ja, *pròpiament*, d'un greuge de cort.

Tot seguit passa a destacar-ne alguns dels trets principals: *Pròpiament*, doncs, un greuge de cort és aquell presentat contra el rei i els seus oficials, que pot ser resolt sense que hi calgui la intervenció d'un tercer (103), ja que si hi cal la participació d'un tercer

100 CALLÍIS, *Extragravatorium ...*, f. 30 n. 24; també en aquest aspecte és seguit per MIERES, *Apparatus super ...*, II, col. 10, cap. XXXIII (f. 483, n. 2); i per BERARD, *Discurso breve sobre ...*, f. 28v. CALLÍIS invoca ací l'autoritat del capítol *Item ordinamus et statuimus quod si maleficium*, de la cort de Montsó del rei Alfons II [= *Ordenam, e statuim*, 2CADC, I,9,15,2 (f.487); 3CADC, I,9,15,2 (f. 433)]; i el capítol *Item quod omne maleficium* en la primera cort de Barcelona de Jaume II [= *Tota mala feta*, 2CADC, I,9,15,4 (f. 487); 3CADC, I,9,15,4 (f. 433)]; i el capítol *Præterea confirmantes* de la cort de Perpinyà de Pere III [= *Part aqò confirmants*, 2CADC, I,1,13,7 (f. 39); 3CADC, I,1,14,7 (f. 39-40)], i els capítols VII i XVI, més les respostes que s'hi fan, de la cort de Barcelona del rei Martí.

101 *Speculum ...*, rub. 42, f. 202, n. 1.

102 *Discurso breve sobre ...*, p. 29v-30.

103 *Extragravatorium ...*, f. 30, n. 25; f. 31, n. 30-31. Respecte a la necessitat o no de la intervenció del tercer, n'han fet plat altres autors, com ara BERARD (*Discurso breve sobre ...*, p. 29v-29); tenint-hi en compte, fins i tot, les excepcions, com ara la desposseïció d'un castell (*Extragravatorium ...*, f. 31, n. 30), que també assumeix BERARD (*Discurso breve sobre ...*, p. 29-29v).

per a resoldre'l, aleshores ja no es tracta d'un greuge de cort que pot ser proveït en la cort (104). Una segona característica pròpia del greuge de cort és quan la instància de la causa i el greuge es pot examinar solament amb el rei i amb els seus oficials (105), i ha de ser examinat en cort general (106).

Dintre de la tendència a delimitar el contingut del greuge de cort, CALLÍIS, que havia estat provisor de greuges, diu que la comissió que fa el monarca abraça qualsevol cosa (o actuació, més ben dit) que el rei faci contra les constitucions o el dret, no per justícia, sinó injustament (107).

S'accepta per la doctrina que les actuacions del príncep i del seu lloctinent general que són qualificades com a greuges, en la mesura que no tenen superior, es poden proposar i declarar en corts (108).

104 Aleshores, *non esset gravamen curiæ providendum in curia* (CALLÍIS, *Extragravatorium ...*, f. 30, n. 25). Segueix un cas a tall d'exemple (CALLÍIS, *Extragravatorium ...*, f. 30-31, n. 25-28).

105 CALLÍIS, *Extragravatorium ...*, f. 31, n. 29. Cita i transcriu la provisió que féu el rei Pere en la cort de Montsó en el greuge donat pels braços eclesiàstic i militar del Regne de València i del Principat de Catalunya a propòsit d'unes imposicions (CALLÍIS, *Extragravatorium ...*, f. 31, n. 29).

106 CALLÍIS, *Extragravatorium ...*, f. 31, n. 30. Quan no és greuge de cort pot ser examinat separatament (CALLÍIS, *Extragravatorium ...*, f. 31 n. 31).

107 Així ho diu: "... *veniunt ergo in propositione gravaminum et in nostra commissione quæcumque dominus Rex fecerit contra constit[tutiones]. et iura non per iustitiam sed alias iniuste ...*", *Extragravatorium ...*, f. 63-64, n. 105.

108 BERARD, *Discurso breve sobre ...*, p. 30.

Casos en què sí és procedent presentar greuge

La part que es considera perjudicada perquè el monarca dicta sentència règia en una causa desviant la justícia pot suplicar-ne, i a Catalunya, oferir greuge pel dit motiu. Aquesta és l'opinió de CALLÍS, qui es basa en el capítol de la cort de Sant Cugat [de 1419] i en la comissió que se'ls féu ⁽¹⁰⁹⁾, perquè el rei quan no sentencia justament grava i lesiona la part.

Hem vist que l'exercici de les regalies no genera greuge, però abusar-ne, en la mesura que esdevé una actuació contra justícia i dret, sí; ja que permet que els provisors coneguin de les queixes que se'n deriven ⁽¹¹⁰⁾.

Quant als dubtes que es planteja CALLÍS per saber si se'n pot conèixer en virtut de la comissió, trobem, d'una banda, el cas d'un greuge fet en una causa patrimonial pel rei o pel seu batlle. S'argumenta que les causes patrimonials són exemptes de la cognició per part dels oficials ordinaris de Catalunya i correspon només al rei de conèixer-ne ⁽¹¹¹⁾. A més, res no impedeix que aquest tipus de causes de la jurisdicció reial siguin delegades

109 *Extragravatorium ...*, f. 59.

110 CALLÍS, *Extragravatorium ...*, f. 63, n. 105. També, seguint-lo, BERARD, *Discurso breve sobre ...*, p. 3lv.

111 CALLÍS, *Extragravatorium ...*, f. 64; en virtut de *diversas regias prag[maticas] sanc[tiones]* del rei Pere III.

(¹¹²); rebla el clau invocant la màxima que totes les causes són delegables, fins i tot aquelles la coneixença de les quals correspon només al príncep (¹¹³).

D'una altra, es pot plantejar greuge per la revocació de la concessió d'un ofici, tant si és vitalícia com si ho és per un període triennal, perquè no es pot fer sense una causa justa i sense complir uns determinats requisits. Així doncs, la revocació d'un ofici concedit vitalíciament o per un període determinat de temps sense una causa justa i no cridat ni oït el possessor, permet la possibilitat de presentar greuge, salvat algun cas excepcional (¹¹⁴).

Si es tracta d'un deute contractual (p. ex., el preu de la cosa) que el rei no arriba a satisfer, sembla que se'n pot plantejar greuge (¹¹⁵). L'actitud també és afirmativa si es tracta de qualsevol espoliació d'alguna pensió -reial- que faci el monarca o algun dels seus oficials; aleshores resta oberta la via del greuge de cort per haver actuat contra constitucions (¹¹⁶).

112 **CALLÍ**, *Extragravatorium* ..., f. 64; en virtut de la pragmàtica sanció de Jaume II dada a Tarragona i adreçada a Pere de Casclara, jutge de cort, a propòsit de la jurisdicció de Sant Feliu de Guíxols.

113 **CALLÍ**, *Extragravatorium* ..., f. 64.

114 **CALLÍ**, *Extragravatorium* ..., f. 64-65.

115 **CALLÍ**, *Extragravatorium* ..., f. 66.

116 **CALLÍ**, *Extragravatorium* ..., f. 67.

És també un cas explícit de greuge de cort el derivat de tots aquells deutes personals del rei i dels seus oficials (¹¹⁷).

Accessòriament, apareix la qüestió de si el príncep està obligat a observar els compromisos (és a dir, assignacions i deutes contractuals) contrets pels seus predecessors, i de si se'n pot formar greuge. L'opinió doctrinal, després d'un llarg exemple i d'acudir a principis que regeixen la successió dels monarques, es reconduïx també ací a l'obra de CALLÍ, qui conclou, tant si considerem el príncep hereu dels seus predecessors (¹¹⁸), com si diem que no n'és successor, sinó només hereu en el regne (¹¹⁹), que per totes dues vies hi està obligat (¹²⁰) i que ha d'observar els contractes dels predecessors (¹²¹).

És també procedent de presentar greuge per part dels consellers de la vila o ciutat per la captura injusta per part dels oficials reials d'un ciutadà (¹²²).

117 Tot i que, pel que diu, segons ell no s'ha fet mai (CALLÍ, *Extragravatorium* ..., f. 67).

118 CALLÍ, *Extragravatorium* ..., f. 68 (cita C.,2,50; C.,3,32,14; C.,4,51,3).

119 En virtut de D.,10,2,2,1 (CALLÍ, *Extragravatorium* ..., f. 68).

120 CALLÍ, *Extragravatorium* ..., f. 67-68, n. 109-110.

121 Es basa en D.,23,3,72 i D.,33,8,6; D.,33,8,10 (CALLÍ, *Extragravatorium* ..., f. 68).

122 CALLÍ, *Extragravatorium* ..., f. 72 (cita C.,1,4).

Casos en què no és procedent de presentar greuge

Ja sabem vist que no és vàlid de presentar greuge per l'exercici de les regalies, perquè no poden causar injúries o danys (123), sempre que no se n'abusi.

Sembla, en canvi, que no es pot presentar greuge de cort per una querella d'iniquitat de sentència com ara una apel·lació, perquè el rei no pot ser inic, però el jutge sí, i aleshores ja no ens trobaríem en el mateix àmbit que la reclamació contra la falta de justícia d'una sentència reial, que sí que admet que se'n presenti greuge (124) i conclou, *quod re vera et de veritate iuris*, que no es pot presentar greuge per un dret al·legat en segona part (125).

El jurisconsult vigatà es pregunta si es pot plantejar greuge quan el príncep, que ha fet una gràcia, la revoca per una causa justa; i sense necessitar arguments opina que no es pot plantejar (126).

Pel que fa a la concessió graciosa per la qual s'assigna una determinada pensió anual, sia sobre els emoluments de la cort, sia sobre la lleuda de Tortosa, sia sobre porcions del pa, el vi i la carn, i en cas que s'esdevingui que un any els emoluments són nuls (o molt minsos) i no se'n paga l'assignació, CALLÍIS argumenta que

123 CALLÍIS, *Extragravatorium* ..., f. 59.

124 CALLÍIS, *Extragravatorium* ..., f. 60, n. 100.

125 CALLÍIS, *Extragravatorium* ..., f. 60, n. 101.

126 Està pensant en el cas d'una remissió d'un crim, p. ex. (CALLÍIS, *Extragravatorium* ..., f. 64, n. 106).

no se'n pot presentar greuge. Cal esperar per cobrar d'allà d'on sigui possible; perquè només fóra possible arribar a presentar-ne greuge si s'aconseguia demostrar que hi hagué prou diners per pagar i no es féu o que no n'hi hagué prou per culpa del rei (127).

És també CALLÍIS qui es planteja si es pot formar greuge d'una causa vertent davant del príncep o de la seva audiència davant dels proveïdors de greuges. S'inclina per una decisió negativa ja que els comissionats no s'han d'immiscir en altres afers que aquells que els han estat delegats (128).

127 CALLÍIS, *Extragravatorium* ..., f. 65; en virtut de L.F.,2,57.

128 CALLÍIS, *Extragravatorium* ..., f. 69, n. 115 (cita D.,5,1; D.,30,1,33 i D.,31,1,44; C.,2,1,3).

Capítol VIII: Entre la provisió i la instrucció

SUMARI:

Entre la provisió de nomenament i la instrucció del procés

De la presentació de les demandes a la presentació dels memorials

La tramitació a través dels braços

Activitat prèvia a la instrucció del procés de greuges (la qual té lloc durant la cort)

Qui pot presentar greuge?

La presentació de les queixes als estaments

La presentació dels memorials al rei

Entre la provisió de nomenament
i la instrucció del procés

Superada la fase de nomenament de provisors pel monarca, entrava en funcionament la mecànica dissenyada per la regulació de la mateixa resposta que el rei havia donat a la suplicació presentada pels estaments.

El més bon (o més mal) funcionament de la cort havia d'incidir en la tasca que desenvolupaven els provisors. Amb tot, hi ha indicis que s'assenyalava un termini per a poder presentar-los queixes i reclamacions.

De la presentació de les demandes a la presentació dels memorials

La tramitació que seguien les reclamacions interposades per via de greuge de cort és, probablement, un dels aspectes menys coneguts de la institució. Els tractadistes més clàssics, no se n'ocuparen ⁽¹⁾, probablement per la complexitat tècnica (i, sobretot, per no encotillar la flexibilitat política requerida) de la qüestió. Aquesta circumstància portà els estudiosos del segle XIX a desconèixer-ne (historiogràficament parlant) la mecànica, probablement, perquè tampoc no hauria

¹ Ni, encara menys, els autors més moderns, que tampoc no se n'han ocupat.

aportat res de nou a la lectura política que feien de la institució (2).

La documentació conservada tampoc no és excessivament explícita, però, de la consulta dels diversos fons, i, especialment, del contingut dels processos de cort i de les al·lusions -no sempre directes- que hi figuren, hom pot fer-se una idea de com devia anar la tramitació de les demandes.

La tasca efectivament realitzada per la comissió de proveïdors, la qual actuava amb l'autorització del monarca i de la cort, roman en una situació de relativa obscuritat atès el fet, com ja hem vist, que no ens ha pervingut documentació que pugui ser identificada amb la que correspondria a la pròpia dels proveïdors, preparatòria de l'elaboració de la sentència de greuges (3), que constitueixen la punta visible de l'iceberg.

També ens consta que en el mateix text de la suplicació i en la resposta del monarca per nomenar

2 Malauradament, el fons de lligalls que recull els processos de greuges es troba molt corcat i en molt mal estat per la fatiga del pas del temps, i qui sap, si se n'haguessin ocupat els Coroleu, o els Pella, o algú altre, no tindríem més dades que ens ajudessin ara.

3 És un fet comú, tanmateix, que no es conservi gairebé mai gens de documentació de la tasca realitzada per les diferents comissions de la cort general. Deixant de banda les dues minuts de sentències de greuges ja esmentades, resta, potser, algun memorial amb esborranys de constitucions i capítols que havien de ser discutits i aprovats, si més no per a ben avançat el segle XVI (p. ex., hi ha caixes amb materials miscel·lanis, el contingut de les quals encara no ha estat desglossat, del fons de Corts del Consell de Cent de l'IMHB).

provisors quedava fixat el termini per tal que cada comissió conegués de les reclamacions presentades.

Si bé és evident, doncs, que no es podria dur a terme cap actuació de caràcter processal abans que no fos nomenada la comissió (⁴), val a dir també que no disposem d'informació suficient per a poder conèixer, fil per randa, com es devia organitzar la feina el col·lectiu dels provisors. Amb tot, sí que comptem amb algunes dades que ens il·lustren sumàriament respecte a com devien descabdellar-se els fets, la idea que ens fem dels quals és exposada tot seguit.

La tramitació a través dels braços

Partint de l'estructura social fixada en tres ordres, i de l'organització corporativa, hom s'adona que l'element bàsic, a nivell de relacions polítiques, no és l'individu -llevat del cas singular del monarca-, sinó cada un dels col·lectius, el que realment té pes, força i qualificació per negociar, en definitiva, per actuar (⁵), dit amb d'altres paraules, per la teorització de la representativitat (⁶), en virtut de la qual els que són

⁴ Sí, però, que es podien preparar, en un estadi previ, les reclamacions per la via de l'estament respectiu.

⁵ Coherentment amb la interpretació apuntada per a la transcendència i significació dels greuges generals.

⁶ V., a més de LOUSSE, *La société d'ancien régime*; CIERRE, *Political theories ...*, p. 61-67; ELTON, "«The Body of the Whole Realm»: Parliament and Representation in Medieval and Tudor England";.

congregats actuen en nom de tots els components de l'estament de què es tracti.

Activitat prèvia a la instrucció del procés de greuges (la qual té lloc durant la cort)

Alguns processos de cort, com ara els de la reunió de Montsó de 1585, forneixen força informació sobre aquest aspecte. Recordem, però, que és precisament en aquesta assemblea que s'aprovà un capítol del redreç pel qual s'establia que els notaris dels estaments passessin a cobrar, no pas a preu fet per volum de procés de cort copiat, com anaven fent fins aleshores, sinó en funció de la feina efectivament realitzada, per confeccionar els dits processos.

Aquesta nova regulació ens ajuda a esclarir el fenomen paradoxal aparentment (inexplicable?) d'un increment en el contingut i, per tant, en el nombre de fulls, dels volums dels processos de cort, en uns moments en què la institució -es deia- es trobava en una fase que no era precisament d'esplendor, sinó més aviat de declivi (?).

Els diferents processos d'aquella reunió recullen dades que no afecten, exclusivament, la tasca (pròpia de la comissió, fora de cort) dels provisors, però que sí que n'aporten algunes informacions que al·ludeixen a

⁷ L'explicació raua en la forma de retribució. Sobre aquesta qüestió, v. l'anàlisi que en faig a partir dels capítols del redreç, en OLEART, "Els notaris dels braços ...", esp., p. 191 ss.

diversos aspectes de llur activitat, si més no per via de referències, diríem-ne, de caràcter indirecte.

No solament era pauta de conducta habitual que els estaments s'apleguessin separatament els uns dels altres -almenys des de 1365 ⁽⁸⁾- sinó que també ho era que les diferents comissions que s'anaven formant al llarg d'una cort es reunissin igualment en indrets independents ⁽⁹⁾ mentre la reunió no arribava a ser llicenciada.

Per al cas concret que ens ocupa, es tractava de trobar un indret adequat, tant pel que feia a la capacitat com a la ubicació, que permetés d'encabir-hi aquelles persones encarregades de tractar de les constitucions i dels greuges. Sembla que finalment ⁽¹⁰⁾ es

⁸ Segons MABONCIU, "Estament, bras ...", p. 730; "Le città ...", p. 655.

⁹ A més de les referències que s'exposaran tot seguit, n'hi ha alguna indicació en ACA, G, 1040, f. 363v-364. També, a propòsit d'haver estat posat un dissentiment, en ACA, G, 1041, f. 510.

¹⁰ La celebració de cort en una determinada localitat comportava un desplaçament de població considerable cap a l'indret designat en les lletres de convocatòria. Conseqüentment, i d'acord amb les dimensions del nucli de població elegit, es produïen augments de preus en béns de consum, serveis i habitatges. No es pot deslligar aquesta consideració de les estratègies polítiques (que degueren motivar la constitució de la reina Maria a la cort de 1419 [SCADC, I,1,14,12 (f. 41)] on constava que havia de ser una localitat que no tingués menys de 200 focs inherents al comportament de la població en determinat àmbit geogràfic (les grans ciutats són més propenses a generar aldarulls amb ressò popular en cas que hi hagi enfrontaments en les sessions, proveeixen més comoditats als assistents i, per això, poden coadjuvar a prolongar reunions que sempre eren més (per no dir massa) llargues que no voldrien el rei i els seus consellers; que no pas en llocs més reduïts i amb menys comoditats. En aquest sentit apunten les consideracions de l'informe de J. Villanueva el 1635 [EUDAIRE, "Cortes catalanas: ...", p. 414-417]. S'hi pot

trobà una casa que cobria les necessitats, malgrat que caldria fer-hi algunes reformes ⁽¹¹⁾, la qual acabà essent llogada ⁽¹²⁾, entre d'altres, per mossèn Montagut de Vallgornera i mossèn Joan Cassador, elegits per part del braç militar per a "*procurar i concertar l'aposeno*" ⁽¹³⁾. En la mesura que es tractava d'una dependència de la cort general, degueren necessitar també un porter ⁽¹⁴⁾, càrrec per al qual fou elegit Francesc Vidal, qui percebé un salari de 15 lliures. A més, tinguem present que, com al càrrec homònim de cada estament, cal atribuir-li no únicament funcions protocol·làries, sinó també funcions de gestió (enllaç, execució de diligències, realització de notificacions, etc.).

La bona marxa -o no- dels negocis en els estaments afectava igualment les persones aplegades a banda en les diferents comissions, sia per a tractar de les constitucions, sia dels greuges. Així, per exemple, quan es plantejava algun *dissentiment*, a voltes, es demanava

contraposar la interpretació de NIERES, *Apparatus ...*, II, col. X, c. 5, n. 19 i també col. X, c. 6, n. 1 (f. 370).

- 11 La cautela per pagar les obres realitzades és en ACA, G, 1040, f. 413-413v.
- 12 Consta la decisió que mossèn Ciurana pagués a Montserrat Parra 50 ll. pel lloguer, més el lloguer a raó de 32 ll. mensuals, i que hi fes fer les obres necessàries (ACA, RP, DG, Cl. 5^a, A, 20, f. 223. La lletra als diputats és als f. 234v-235).
- 13 ACA, RP, DG, Cl. 5^a, A, 20, f. 173v-174v.
- 14 El promotor de l'estament eclesiàstic refereix al militar que havien pensat de retribuir el porter amb 12 s. diaris. El militar s'hi adhereix. ACA, G, 1041, f. 612 (segueix un espai en blanc, on tot fa pensar que s'hi hauria de copiar, posteriorment, la cautela corresponent).

que, a més de ser continuat al procés, fos notificat a les dites persones (15); fins i tot es podia arribar a deliberar, com al braç eclesiàstic, que el promovedor anés a cercar les persones ajuntades per a tractar dels greuges per tal que s'aturessin, ja que hi havia un dissentiment interposat al braç que els vinculava (16); si bé és cert que arriba el cas que el braç eclesiàstic, per pal·liar-ho, delibera que, *oïts els dissentiments*, els elegits per als greuges i per a les constitucions, *s'han d'ajuntar i passar avant*, perquè dits dissentiments no poden impedir la tasca de dites persones (17). Aquesta actitud d'excés de zel, tan responsable i primmirada, devia ser més aviat excepcional, perquè no tan sols la interrelació que hi ha entre els greuges i altres àmbits de la cort ja ho feia presumir, sinó també perquè ha

15 P. ex., en el sentit que no es poguessin ajuntar les persones dels memorials de constitucions i *agravis*, ni tractar-ne, fins que els braços haguessin nomenat persones per al redreç del General (ACA, RP, BG, Cl. 5^a, A, 20, f. 201v, i -un altre en el mateix sentit, en- 201v-202). D'altres: el plantejat pel canonge Rajadell (ACA, RP, BG, Cl. 5^a, A, 20, f. 214-215).

16 ACA, RP, BG, Cl. 5^a, A, 20, f. 202v.

17 ACA, RP, BG, Cl. 5^a, A, 20, f. 202v-203. No oblidem que els estaments tenen el recurs d'*anul·lar* i de *deixar sense raó* determinats dissentiments posats. Així, en la cort de 1547, atès que Joan d'Aragó, abat de Solsona, és fora de Montsó i es diu que no hi tornarà, l'estament ha resolt que qualsevol dissentiment posat per ell sigui nul i no se'n pugui haver raó (ACA, G, 1029/1, f. 50); el mateix s'argumenta de Carles Cardona, abat de l'Estany (ACA, G, 1029/1, f. 51 -tot i que al f. 62v ja hi torna a ser perquè n'interposa un de nou-). A més, sembla que aquesta fórmula és la que s'empra (ACA, G, 1029/1, f. 100v-101) quan ja no es pot mirar de convèncer l'actor perquè el llevi (ACA, G, 1027, f. 35). V., OLEART, "Organització i atribucions ...", p. 18-19.

quedat enregistrat en una deliberació de l'estament eclesiàstic, oït el promotor militar, que cada vesprada i per tal de no perdre temps, les persones elegides per a tractar dels greuges, de les constitucions i del redreç s'ajuntin "*per execució de ses commissions*", i que als matins acudeixin al braç per oïr llegir els greuges o les constitucions, segons el cas (18).

Tot sembla indicar, a partir de les dades de què disposem, que per a ocupar-se dels greuges hi havia més gent que hi participava que no pas únicament els provisors, que eren els qui integraven pròpiament la comissió. Així, per a la cort de 1563-1564 es determinà que fossin els advocats els que s'encarreguessin d'ordenar i afegir greuges generals fins i tot aportats per particulars als que ja havien anotat les divuit persones elegides (19). Aquesta participació d'altra gent ja havia cridat l'atenció de SARROVIRA, qui ho destacava, referint-se a la cort de 1585, amb una descripció fluctuant i no gaire diàfana -com ho és també el cas dels mateixos documents-, quan al·ludia a uns encarregats "*d'ordenar los agravis*" generals i particulars (20). Efectivament, amb documentació a la mà, sembla clar que hi havia uns encarregats d'ordenar i d'apuntar els greuges generals i particulars, el nombre dels quals era

18 ACA, RP, BC, Cl. 53, A, 20, f. 310.

19 ACA, G, 1039, f. 131 -v. apèndix-.

20 *Cerimonial de corts ...*, p. 20. Quan s'ocupa de la qüestió per a la cort de 1626-1632, ELLIOTT, *La revolta ...*, p. 208, també els pren en consideració, circumstancialment.

de nou (21). A ells correspondria de reconèixer, veure i compondre el memorial dels greuges (22), abans no arribés a mans dels jutges (23).

En virtut d'una deliberació de la cort es decideix que els nou encarregats d'ordenar i d'apuntar els greuges generals i particulars percebin, en remuneració i satisfacció dels seus treballs, 25 lliures (24).

Qui pot presentar greuge?

D'antuvi, cal destacar i tenir en compte que es tracta d'una qüestió que no és plantejada específicament en les obres a l'ús. Amb tot, en base a les conceptuacions doctrinals que han estat recollides -i a la pràctica enregistrada-, podrem arribar a fer-nos-en una idea.

21 ACA, RP, BG, Cl. 5^a, A, 20, f. 323v-324.

22 ACA, RP, BG, Cl. 5^a, A, 20, f. 169v i 173 ss. Cal destacar que d'ací es dedueix un argument més que abona l'assumpció per part de l'estament de les reivindicacions presentades pels particulars.

23 Amb tot, però, sembla que no se'ls ha de confondre amb els escrivans que s'ocupen de les constitucions, dels greuges i del redreç, els quals acaben presentant (el 19-nov-1585) una suplicació a la cort demanant que els sigui pagada l'escriptura realitzada, i deixant-ne la taxació a la liberalitat de la cort (ACA, G, 1041, f. 620v-621). La cort hi respon que els sigui pagat allò que taxaran conjuntament els advocats i els notaris dels braços (ACA, G, 1041, f. 621; ACA, RP, BG, Cl. 5^a, A, 20, f. 429).

24 És la clàusula estilística habitual. El document recull els noms de Jaume Cardona, militar; Andreu Vilaplana; Andreu Ponsic i Galderic Rebollet (ACA, G, 1041, f. 758v-760). També en recullen l'import de la remuneració: ACA, G, 1041, f. 751; ACA, RP, BG, Cl. 5^a, A, 20, f. 507, 508, 508v, 509v-510, 564, i 564v.

Així, hom pot suposar, a partir de la manifestació que hi fa MIERES ⁽²⁵⁾, que tothom qui se senti gravat (és a dir, agreujat) per alguna violació dels Usatges o de les constitucions realitzada per part del rei o dels seus oficials, de la qual pot donar suplicació o querella en cort general. D'altres autors no ajuden a aclarir la qüestió gaire més ⁽²⁶⁾.

La presentació de les queixes als estaments

Un altre tret comú que es desprèn de la visió que ofereix la historiografia al voltant dels greuges és que els autors gairebé mai no descendeixen a exposar les qüestions de procediment *strictu sensu* que es refereixen a la tramitació de les reclamacions.

Aquesta mancança ens mena a considerar també, doncs, la figura dels examinadors de greuges ⁽²⁷⁾, els quals desenvoluparien al Regne de València una tasca de filtratge de les peticions que es presentarien mitjançant la via de cada un dels estaments. Filtratge que perseguiria no solament prevenir que caigués en ridícul algun dels sol·licitants, com, sobretot, procurar

25 MIERES, *Apparatus ...*, II, col. 102, cap. XXVIII, n. 2 [f. 483], però, a *sensu contrario*.

26 P. ex., MATEU, *Tractatus de regimine ...*, f. 3, 2, 85 (f. 76) no ho aclareix, ja que només diu, alhora que remet a BELLUGA: "... cuicumque licet gravamina proponere, de quibus per ipsum Belluga, rub. 11 cum pluribus seqq. quo loci latissime materiam expedit, gravamina uniuscujusque Status exponendo".

27 Després d'habilitats els que han d'intervenir als braços, "nombrarán cada uno de ellos personas que examinen los memoriales que respectivamente se presentan", MATEU, *Tratado de celebración ...*, p. 190.

d'estalviar temps tractant afers que es poden considerar insubstancials respecte a d'altres de força més transcendents (28). Al rerafons hi ha de raure, sota aquesta fórmula, un mecanisme "unificador" i de control que tendiria a evitar que emergissin elements que poguessin aparèixer com si fossin incòmodes, o simplement, incontrolats (29).

Així, per exemple, en la cort de 1585, els elets (30) per a ordenar-los són, pel braç eclesiàstic (els mateixos que acabaran essent elegits per a presentar-los), el bisbe de Vic, l'abat de Poblet, i Onofre Pau Cellers, síndic del capítol de Barcelona (31); pel militar, Jaume

28 **MATHEU**, *Tratado de celebración ...*, p. 190-191. Parla de repel·lir peticions extravagants, esmenar clàusules poc atentes, que no surtin en públic els desencerts de qui en presenta, etc.

29 El mateix **MATHEU** (*Tratado de celebración ...*, p. 191) adverteix que aquesta prevenció sol ser inoperant en aquells casos en què hi ha insistència per part d'algun dels intervinents sobre el síndic que el proposa, encara que els examinadors l'hagin exclòs, ja que el memorial arriba a ser llegit.

30 Per part de l'escrivà del braç reial s'aporten exemplars dels processos familiars de 1537 on consta que s'elegiren tres persones per als memorials. El braç militar s'hi adhereix (ACA, RP, BG, Cl. 52, A, 20, f. 173v-174). L'eclesiàstic, malgrat que ja ha fet elecció de sis persones (ACA, RP, BG, Cl. 52, A, 20, f. 169v) per als greuges i per al redreç, accedeix a nomenar tres persones amb poder de referir (ACA, RP, BG, Cl. 52, A, 20, f. 173v-174v). Segons consta en un exemplar de la cort anterior (1564) trobat per l'estament militar es presenten al rei mitjançant tres persones de cada braç (ACA, RP, BG, Cl. 52, A, 20, f. 305).

31 ACA, RP, BG, Cl. 52, A, 20, f. 174v, 310v, 338-338v.

Cardona, Berenguer Peguera i Pere Cassador ⁽³²⁾; pel reial (igualment), Andreu Vilaplana, de Girona, Batista Bordoll, de Balaguer ⁽³³⁾, Galderic Rebollet, de Balaguer ⁽³⁴⁾. Ja sabem que es reuneixen separadament i que han de referir llur activitat als braços, abans no es llegeixen en cada estament els memorials ⁽³⁵⁾.

En el context de la cort general cal entendre referir amb un significat pròxim a l'etimològic, en el sentit que cal mantenir informat l'estament propi (o el principal en qüestió) del progrés de les tasques i negocis que desenvolupa la comissió ⁽³⁶⁾, però sense capacitat decisora, la qual correspon únicament a l'estament ⁽³⁷⁾.

Reben tants de memorials cada dia que se n'exclamen i manifesten que caldria regular-ho. El braç eclesiàstic delibera, *per via de pensament*, que es faci una ambaixada

32 ACA, RP, BG, Cl. 52, A, 20, f. 174v.

33 Des del 17-set-1585, serà substituït, per absència, per mossèn Ponsic de Vic (ACA, RP, BG, Cl. 52, A, 20, f. 195v, 310v).

34 ACA, RP, BG, Cl. 52, A, 20, f. 173v-174v.

35 Ja es destaca la importància de "*metra en memorial e després refferir [al braç] e no de apuntar ne menys determenar si eren greuges o no*" en la cort de 1454-1458, RAN, *Cortes ...*, XXIII., P. 293-299 (citada per SOBREQÜES, *La guerra civil ...*, I, p. 81).

36 Això és precisament el que fa l'abat de Poblet quan refereix al braç propi que *tenien en bon punt els greuges generals*, alhora que demana que els facin observacions, perquè aviat en faran relació (ACA, RP, BG, Cl. 52, A, 20, f. 214-215).

37 És a dir, interpretant-ne els subterfugis del moment, a la major i més sana part del braç!

als altres estaments per tal de *donar un termini breu*. El braç militar és del parer que es concedeixi un primer termini de dos o tres dies per tal que les persones que assisteixen a la cort i tenen greuges els aportin; i un de segon, *d'algun temps més* per als absents, que puguin donar-los sempre que voldran. En canvi, l'estament reial proposa un termini fix, precís i peremptori, fins al diumenge següent per als qui tenen greuges per donar; de tal manera que passat dit termini els donin com a particulars i no en nom dels braços (38).

La ronda de consultes i deliberacions conclogué establint un termini que finia el dilluns següent, per tal que aquells qui tinguessin memorials els donessin, que es *posarien en bell* (39) i es donarien al rei; en canvi, els que arribessin passat el termini, si bé no se'ls impediria de donar-los, només se'n tindria consideració segons *llur qualitat*. La deliberació de l'estament militar, amb l'adhesió de l'eclesiàstic i del reial, recollia la preocupació que cada braç exhortés les persones agreujades perquè donessin els memorials dintre de temps (40).

38 ACA, RP, DG, Cl. 52, A, 20, f. 377v.

39 Cal (mal-)pensar que sota aquesta clàusula, el que hi ha de debò és un filtre, tant de contingut com d'estil.

40 ACA, RP, BE, Cl. 52, A, 20, f. 304v, 378 [també en ACA, G, 1041, f. 538-538v, 539].

Els memorials tarden a ser enllestits ⁽⁴¹⁾; un cop confeccionats *han de passar* pels braços, és a dir, han de ser *llegits i concertats* en els estaments ⁽⁴²⁾; i - coherentment amb la lògica del poder de referir que acostuma a presidir l'actuació dels càrrecs de la cort general- sembla que cada vegada que, un cop vistos, s'hi introduïen esmenes, hi havien de torna a passar ⁽⁴³⁾. Aquesta participació dels estaments en els memorials, que arriba a modificar-ne aspectes de la redacció ⁽⁴⁴⁾, reflecteix l'assumpció per part dels braços de la cort de les queixes presentades.

La preocupació pel protocol, juntament amb les necessitats de l'estratègia estamental, ha generat un seguit de consultes prèvies entre els estaments que giren al voltant de *quan i de com* han de presentar-se els memorials al monarca ⁽⁴⁵⁾. Finalment es posen d'acord que

41 P. ex., el promotor eclesiàstic reporta que els encarregats dels greuges "*no tenen /¹⁴ ningun memorial ordenat*", i que faltaria certa escriptura per la qual han enviat a Barcelona (ACA, RP, BG, Cl. 52, A, 20, f. 343-343v).

42 ACA, RP, BG, Cl. 52, A, 20, f. 306v-307v.

43 ACA, RP, BG, Cl. 52, A, 20, f. 294, 299.

44 P. ex., el parer dels nobles després de llegir l'últim memorial, i el primer de Vilafranca de Conflent, és que s'haurien de ratllar *els noms* per no causar escàndol (ACA, RP, BG, Cl. 52, A, 20, f. 380).

45 El braç militar delibera que les nou persones *elstes* (i.e., elegides) per fer els memorials vagin de part dels braços a presentar al rei tots els memorials de greuges *llegits* en els estaments, més el de l'*excusado* (ACA, G, 1041, f. 496). El promotor militar pregunta a l'eclesiàstic com s'ha de fer la presentació dels memorials; el reial s'hi adhereix; són del parer que es presentin tots els greuges per les nou persones elegides, llevat del de l'*excusado* (ACA, G, 1041, f. 496v). El braç militar torna a manifestar-se en el

els promotors demanin hora als tractadors ⁽⁴⁶⁾, el paper dels quals és més transcendent que no sembla, com anirem veient.

La presentació dels memorials al rei

Per a fer la presentació ⁽⁴⁷⁾ al rei, les persones elegides hauran de recollir els memorials dels advocats ⁽⁴⁸⁾. Se'ls ha donat hora, en el nostre cas, per a les cinc ⁽⁴⁹⁾.

Els ambaixadors ⁽⁵⁰⁾, a cavall, amb els verguers que duen les masses altes, van a veure el monarca al seu aposento, fan l'*acato* degut a la persona reial, amb el cap descobert, i el bisbe de Vic, *dret per manament del rei*, parla en nom dels tres estaments ⁽⁵¹⁾. El monarca

sentit que convindria fer dues ambaixades, l'una dels memorials, l'altra només del de l'*excusado* (ACA, G, 1041, f. 498v). Es palesen, ací, les diferents ideologies, segons les parts implicades.

46 ACA, G, 1041, f. 479v-480, 483-483v, 498; ACA, RP, RG, Cl. 52, A, 20, f. 306v-307v, 310. Aquesta actuació es pot repetir al llarg de la reunió, si es passen més memorials, com en ACA, RP, RG, Cl. 52, A, 20, f. 424-424v.

47 Com acabem de dir a propòsit de demanar hora, la presentació es pot repetir al llarg de la reunió, si es passen més memorials, com en ACA, RP, RG, Cl. 52, A, 20, f. 430v.

48 ACA, G, 1041, f. 483-483v.

49 Però el mateix don Garcia de Mendoza també els ha demanat, paral·lelament, que sortissin abans d'hora, per a ser-hi en punt, a dos quarts (ACA, G, 1041, f. 500v-501; ACA, RP, RG, Cl. 52, A, 20, f. 337v).

50 Com acabem de dir a propòsit de demanar hora i de la presentació, l'ambaixada es pot repetir al llarg de la reunió, si es passen més memorials, com en ACA, RP, RG, Cl. 52, A, 20, f. 439-439v.

51 ACA, G, 1041, f. 500v-501, 502-502v; ACA, RP, RG, Cl. 52, A, 20, f. 338-338v.

respon (52) a l'ambaixada dient "... que estave bé /¹⁵ y que ell manarà mirar dits memorials, y si altres /¹⁶ alguns ne tenen que ls donassen, y que s donassen pressa /¹⁷ en concluir los negocis per a que ell entenia per lo pla- /¹⁸ so assignat anar-se'n" (53). Posteriorment es refereix en cada braç com ha anat (54).

El lapse temporal (indeterminat) que transcorre fins que el rei dóna resposta a les queixes no deixa de suscitar la idea que, ben probablement, podria obeir, a una tàctica 'dilatòria' que s'encabiria perfectament dintre de les mesures adoptables dels dits mitjans de pressió. No podem perdre de vista el fet que ja fa massa dies (si més no des del punt de vista estamental) que tomben i s'arrosseguen les peticions dels braços per tal que el rei hi respongui; i també que s'han fet força

52 Si com hem vist s'ha anat repetint el procés amb més memorials, la resposta del monarca també es tornarà a produir, potser amb petitíssimes variacions, com ara: "*Que los vería y mandaría remediar como /⁴ merece la grande fidelidad y amor ...*" (ACA, RP, BG, Cl. 5B, A, 20, f. 438-439v).

53 ACA, G, 1041, f. 502v. La resposta que consigna la còpia del procés eclesiàstic sembla més fidedigna quant a la forma, encara que coincideix amb el contingut: "*Que mandaría ver las escrituras y reparar los daños /⁵ y que encargaría a estos brassos se den prisa en los negocios /⁶ de las cortes ...*" (ACA, RP, BG, Cl. 5B, A, 20, f. 338-338v).

54 ACA, G, 1041, f. 502-502v. Així ho fan al seu braç els nobles de l'ambaixada, Jaume Cardona i Rocabertí, Berenguer Peguera i Pere Cassador, que refereixen com anaren al rei amb altres ambaixadors i com el bisbe de Vic presentà en nom de la cort el quadern de greuges fets a diverses persones; i com sa Majestat manaria veure'ls i hi faria justícia (ACA, G, 1041, f. 607v).

gestions amb els tractadors per tal d'aconseguir-ne una resposta (55).

La invocació de la necessitat d'assessorar-se i de cercar *exemplars* (és a dir, precedents), atès que fins aleshores no se n'havien trobats i que se'n cercarien més, perquè el rei volia servir en tot la forma acostumada, és, si més no, l'explicació que els tractadors donen del retard en la resposta a dos nobles que s'interessen per l'estat dels memorials (56); explicació que vindria a confirmar les sospites suara apuntades.

Els membres de la cort també actuen pel seu compte; n'hi ha que, com Pedro Clariana, per mirar de forçar-ne una resposta, posen dissentiment (57), però és la mateixa assemblea qui decideix de fer una ambaixada als tractadors per mirar d'obtenir-ne resposta, i comunicar-

55 L'assemblea s'adreça als tractadors per demanar-los que intercedeixin davant del rei per resoldre els greuges presentats (ACA, RP, BG, Cl. 52, A, 20, f. 505) i per manifestar-los que esperava reparo de tots els qui havien presentat memorials, "y que assò se'ls digué de paraula y no ab scriptura" ¹⁶ puix tenen prou memorials" (ACA, RP, BG, Cl. 52, A, 20, f. 514v).

56 ACA, G, 1041, f. 682v-683 [27-nov-1585]. Confirma la sospita el fet que manifesten, no tan sols que *no saben com remeiar els memorials*, sinó que també advertixen que si no s'enllesteix aviat -per això 'demanen informació' sobre cortis anteriors als braços-, s'haurà de prorrogar la cort a Tortosa (ACA, RP, BG, Cl. 52, A, 20, f. 506-506v).

57 ACA, G, 1041, f. 728v-729 (tot i que l'alça per tal que es pugui votar una constitució sobre advocats i procuradors dels pobres). Anteriorment ja n'ha estat posat un perquè s'ha perdut un memorial (ACA, G, 1041, f. 510), que és retirat quan es diu que se'n troba l'original (ACA, G, 1041, f. 517v).

los que si la difereixen, els braços seran forçats a fer ambaixada al rei (58).

Endemés, segons al·lega el protonotari, tot i que sa Majestat no ha acostumat respondre els greuges per escrits (59), en aquesta ocasió -que ens il·lustra- sí que ho fa, per fer mercè als braços. Aquesta situació que es presenta com a excepcional, probablement ho era més que no ens pensem, ja que hi ha, almenys en els segles precedents al s. XVI, una certa tendència a resoldre aquestes qüestions enutjoses (políticament) per d'altres camins que no el de deixar-ne constància escrita, en tota la seva extensió.

58 ACA, C, 1041, f. 686v, 687, 729 (els nobles elegeixen dos membres per a veure els tractadors, com hem vist), 734-734v.

59 ACA, C, 1041, f. 749.

Capítol IX: El procés de greuges

SUMARI:

La via processual d'articulació de la reclamació

El procés de greuges

La via processal d'articulació de la reclamació ⁽¹⁾

Dintre dels paràmetres summament formalistes d'actuació de la cort, i encara més dintre del concepte global d'administració de justícia en què s'insereix la via de satisfacció dels greuges en cort general, sembla que n'hagi de ser la continuació normal el fet que l'exercici jurisdiccional de les mesures actuades per delegació del monarca a instàncies de la cort es dugui a terme, és a dir s'articuli, mitjançant el recurs a un suport (processal) preexistent.

Aquesta via processal d'articulació de la reclamació, com a recurs a un mecanisme prefixat per a resoldre els greuges particulars proveeix unes determinades garanties a les parts implicades, una de les quals és sempre, al llarg del període estudiat, el monarca (representat pel procurador fiscal patrimonial); entre d'altres, la de l'objectivitat dels tràmits a complir, en la mesura que responien a uns passos (potencialment) preestablerts, comuns a d'altres tipus d'actuacions en via judicial (per exemple, a la Reial Audiència) i sotmesos a una regulació determinada.

¹ La voluntat inicial era de plantejar-se, tot i que acabaria essent finalment descartat en el present treball, - com s'adequa la realitat documental a la lletra dels textos (legals) per esbrinar com funciona realment el procés. Això és el que es proposa ALONSO ROMERO (*El proceso penal ...*, p. 65), però sembla clar que en el nostre cas en quedem excusats per la dificultat d'accés a les fonts i, sobretot, perquè tot sembla indicar que no hi ha variacions rellevants respecte a processos que es podien seguir a l'audiència durant el segle XVI.

El procés de greuges (2)

Els "processos de greuges" pertanyents a l'època moderna conservats (3), almenys des d'aquella reordenació de l'Arxiu Reial duta a terme per Prósper de Bofarull, així classificats (4), ni tan sols en aparença no es distingeixen gaire d'alguns dels (relativament pocs) exemplars que ens han pervingut, corresponents als fons propis de la Reial Audiència durant el mateix període cronològic (5). Hem de consignar, però, que entre els processos de cort publicats per la RAH, n'hi ha, també,

2 Com ja ha estat dit en el plantejament d'aquesta tesi, no se n'han conservats massa, ni en bon estat, són documentació classificada inconsultable, llevat de dos paquets fets amb paper d'embalar, sense signatura, dels anys 1585 i 1599; a més a més de la sèrie, relligada, de 1702 i 1706.

3 El tecnicisme dels escrivans feia que escriguessin el tipus de procés de què es tractava a la coberta, p. ex.: "*Originale causa gravaminis*"; o bé "*Originale gravaminis*"; o bé "*Originale processus*".

4 Recollint-ne la tradició, féu imprimir etiquetes (avui encara en ús) on eren denominats "*procesos de agravios*" i en formà una secció factícia que seria desmuntada posteriorment, fet que explicaria el desplaçament de la documentació del seu indret natural, fins on ara es troba. Cal pensar que el fons de processos conservats pertany a les còpies del *procurador fiscal patrimonial* de sa Majestat, que era part en totes les causes que s'instruïen, de greuges i qualssevol altres que n'inoliquessin els interessos, en representació de la corona. Sobre aquest fons, v. GONZÁLEZ HURTIBISE, *Guía* ..., p. 145 ss.

5 Les similituds, quant a la mateixa aparença externa, des de, p. ex., la coberta, i també pel que fa, en menor grau a l'estructura interna, o, fins i tot al format, es deuen, ben probablement, al mateix pes de la tradició, si no de l'habitud, manifestat en la circumstància que, tot sovint, els escrivans que realitzaven (ocasionalment) la feina material de confecció del procés de greuges comptaven amb una llarga experiència dintre dels ambients jurídics d'aleshores, provinent d'exercir (permanentment) l'ofici propi.

alguns de greuges, no sempre complets ⁽⁶⁾. Es detecta una relativa evolució en el tractament (també processal) dels greuges, entre la primera meitat del segle XV i el període estudiat ⁽⁷⁾. En bona mesura, i ateses les limitacions documentals en aquest apartat, hom s'adona que al llarg del segle XVI no sembla que es parli en cap moment de processos de greuges referits a la classe general; endemés, el tipus de reclamacions -de les

6 Així, p. ex., corresponents a la cort de Tortosa i Barcelona de 1421-1423: RAN, *Cortes ...*, XVI, p. 128 ss., distribuïts per quaderns, d'extensió desigual, alguns dels quals no passaven de la demanda. N'hi ha sobre la moneda de tern de 1422 (RAN, *Cortes ...*, XVI, p. 128-272), la lleuda de Tortosa [i de Cotlliure] (XVI, p. 273-284), la moneda d'argent de Perpinyà (XVI, p. 284-292), sobre albarans del batlle per robes tretes del Principat (XVI, p. 292-294) i d'altres d'encara menor entitat (fins a la p. 306). Tot seguit hi ha unes "respostes" del procurador reial als dits greuges, que no es corresponen amb tots els citats, ni de bon tros, i que majoritàriament sembla que són, no tant les respostes, sinó les al·legacions que faria dit oficial (XVI, p. 307 ss. [p. ex., p. 307 es correspon amb el greuge de les p. 304-305]). Se'n publiquen també de la cort de Tortosa de 1429-1430: RAN, *Cortes ...*, XIV, p. 356-475, i XV, p. 1-132. En aquest cas sembla que són més complets que no els precedents, encara que n'hi ha que tan sols recullen els trasllats de testimoniatges (XIV, p. 356-376) i algun d'incomplet (XIV, p. 376 ss.); entre d'altres que combinen la part d'instrucció i la testimonial (XV, p. 1-20, i 20-37, respectivament), al costat de d'altres adreçats contra el governador (XV, p. 37-51 i p. 51-85 [p. 51-66, instrucció; p. 66-85, testimonial]); contra els agutzils que no poden conèixer de causes a la ciutat de Barcelona (XV, p. 85-108 [p. 85-100, instrucció; 100-108, testimonial]); contra el fet que el veguer de Tàrraga porti bastó (XV, p. 108-132 [p. 108-124, instrucció; 124-132, testimonial]).

7 A propòsit de l'*Extragravatorium curiarum* de CALLÍS, BENNETTO, "Jaime Callís ...", indica entre d'altres asseveracions (algunes de les quals no justifica) "la preponderancia del sistema procesal de agravios o greuges" (p. 62), si bé recorda la "casuística sobre los procesos de agravio, parte esencial, como se sabe, de las cortes levantinas" (p. 57).

editades per la RAH (8)- que se sotmeten al procés tampoc no coincideix amb el tipus de reclamacions que acaben essent sentenciades a partir del 1500.

Detectem, doncs, una certa evolució que oscil·la al voltant del tractament que els provisors donen a les reclamacions, la qual passa, inexorablement, per la mateixa concepció que hom té, i que es va conformant, de la delegació de poder per part del monarca, els seus oficials (9), i la cort (10), juntament amb els elements que hi pugui acabar aportant la doctrina (11). Una de les

8 No oblidem que provenen dels fons de l'IMHB, i que són, probablement, les còpies de les reclamacions que presentaren els síndics (normalment, Joan Fontcoberta) en aquelles reunions de cort. Aquesta circumstància, tal vegada, explicaria algunes mancances del material publicat.

9 Les argumentacions que trobem, normalment en boca del procurador fiscal patrimonial en els processos de la primera meitat del s. XV coincideixen, hom diria, exagerant un xic, gairebé al 100 %, amb les construccions teòriques de CALLÍS. Aquesta actuació, quasi formulària (v. RAH, *Cortes ...*, XVI, p. 138-139 i p. 310-312; també RAH, *Cortes ...*, XIV, p. 402-404), després d'acostumar a protestar per com s'articula la comissió feta als provisors, sol invocar quines són les circumstàncies que permeten de qualificar un greuge de cort i quines no (quan hi ha causa pendent davant un jutge inferior, quan el rei concedeix alguna gràcia i la revoca, quan hi ha implicat un interès de tercers, quan deriven d'una regalia, les concessions de privilegis, etc.), en un intent d'oposar-se a les demandes i desvirtuar-les (p. ex., RAH, *Cortes ...*, XVI, p. 310-312, entre d'altres).

10 Sobre aquesta qüestió és il·lustradora la situació que es produeix en la cort de Tortosa i Barcelona de 1421-1423, a propòsit de com cal interpretar l'abast de la comissió, amb l'intercanvi d'al·legacions i d'escrits d'inhibició que es produeixen (v. RAH, *Cortes ...*, XVI, p. 313-333).

11 No podem oblidar que Jaume CALLÍS va ser provisor de greuges en diverses corts d'aquesta època, com ara les citades de Tortosa i Barcelona de 1421-1423 (RAH,

manifestacions en pot ser el fet que, aleshores, a la primera meitat del segle XV, no devia ésser sempre preceptiva la participació del procurador fiscal patrimonial, ateses les manifestacions que fa ⁽¹²⁾; així com es palesa també en aspectes estrictament processals (de contingut variable, segons la comissió) com ara la fixació i la duració dels terminis per a presentar les reclamacions ⁽¹³⁾.

Quant al contingut específic, és a dir, pel que fa a la vinculació interna de les estructures processals amb un referent, cal dir que, respecte als processos de greuges particulars del segle XVI, es poden identificar plenament amb les de l'anomenat *procés de dret comú*, força difós i conegut a la península durant el període estudiat ⁽¹⁴⁾, en la modalitat comunament denominada *procediment sumari* ⁽¹⁵⁾.

Cortes ..., XVI, p. 129, també, p. 332-333), circumstància que ens pot permetre de comprendre la similitud d'arguments que hem recollit.

- 12 *RAH*, *Cortes ...*, XIV, p. 403 i ss.
- 13 V., p. ex., *RAH*, *Cortes ...*, XIV, p. 379, p. 408.
- 14 Pel que fa a la recepció del *ius commune* al territori català, v. els treballs d'IGLESIA FERREIRÓS, "La difusión del Derecho Común en Cataluña"; i "La recepción del Derecho Común: estado de la cuestión e hipótesis de trabajo". I el més primerenc de FONT RIUS, "La recepción del derecho romano ...", p. 85-104. V., també, el plantejament (eminentment bibliogràfic i metodològic) de la qüestió en PÉREZ MARTÍN, "El estudio de la recepción ...", p. 241-325. Quant a l'estat de la qüestió pel que fa als estudis històrico-jurídica processals, v. VALLEJO, "Historia del proceso, procedimiento de la historia ...". El procediment al llarg de la història processal, en general, i de dret comú, en concret, ha estat tractat globalment per DEL GIUDICE, *Storia della procedura*

La doctrina italiana, tot acumulant les aportacions d'estudis de finals del segle precedent ⁽¹⁶⁾, planteja el procediment sumari (la "cognizione sommaria") en el context reclamat per aquelles circumstàncies que exigeixen una actuació processal força més ràpida que no la via ordinària (la qual constitueix, en definitiva, el nucli dels seus treballs sobre procediment, com ha estat dit). La doctrina recull, com a punt de partença, el mateix fet que la llarga durada i els formalismes del procés (ordinari) feren sentir "*il bisogno e il desiderio di semplificarlo, almeno per le cause di minor momento, e per quelle la cui natura richiedeva maggior speditezza*", alhora que se'n reconeix la procedència canònica, i uns inconfessats precedents romans que no passen d'episodis mancats d'una regulació autònoma de conjunt ⁽¹⁷⁾. Val a

(que conforma els vols. VI, parts I i II, de la *Storia del diritto italiano* ..., d'Antonio PERTILE) i per Giuseppe SALVIOLI, *Storia della procedura civile e criminale* (que conforma els vols. III, parts I i II, de la *Storia del diritto italiano* publicada sota la direcció de Pasquale DEL GIUDICE).

15 DEL GIUDICE, *Storia della procedura*, VI/2, p. 114-139 (§ 236); SALVIOLI, *Storia della procedura* ..., III/2, p. 326-348 (capítol VII).

16 Són de procedència bàsicament germànica. Així, a través seu, se citen les obres i es pot acudir a les opinions de: *Johannis FAXIOLI / Bartoli de SAXOFERRATO, De summaria cognitione commentarii*, edidit prof. Briegleb, Erlangen 1843; de BAYER, *Theorie des summarischen Prozesse*, 1859; *Geschichte der executiv Prozesse*, 1839; de Hans Carl BRINGLEB, *Einführung in die Theorie des summarischen Prozesse*, Leipzig 1859; d'Aless[andro]. LATTES, *Studi di diritto statutario. I. Il procedimento sommario o planario*, Milano 1886; entre d'altres, que es troben citats en SALVIOLI, *Storia della procedura* ..., III/2, p. 327; i en DEL GIUDICE, *Storia della procedura*, VI/2, p. 114-115.

17 DEL GIUDICE, *Storia della procedura*, VI/2, p. 114-115. En el mateix sentit, SALVIOLI, *Storia della procedura* ..., III/2, p. 327-328, 331-332.

dir que, dels casos que citen ⁽¹⁸⁾, no n'hi ha cap que al·ludeixi a una situació, diguem-ne, equiparable, al que constitueix el nostre objecte d'estudi; probablement perquè els seus límits cronològics els releguen a la condició de precedents del procediment que, per al cas que a nosaltres ens interessa, hauria d'esperar (encara) fins al 1409 per veure's consagrat ⁽¹⁹⁾, des d'aleshores ⁽²⁰⁾, en un capítol de la cort general de Catalunya. Amb tot, cal que no oblidem que la dinàmica evolutiva i el mateix tractament que li dedicava la doctrina tendia a ampliar-ne l'abast ⁽²¹⁾, davant de la seva evident utilitat, com ara en el cas que ens ocupa.

Com ja hem apuntat en tractar el marc legal que regula la satisfacció dels greuges, és precisament en el tràmit de suplicar al monarca que nomeni proveïdors i la

18 P. ex., matèries i accions possessòries, redhibitòries, *ad exhibendum*, censos, libells, servituds, aliments, tuteles als crèdits resultants d'escriptures públiques, qüestions de confins, comerç de terra i de mar, etc; i, a partir de la recepció d'aquest tipus de procés en els estatuts, és a dir, a partir de finals s. XII, inicis s. XIII, les causes de pobres, de vídues, d'orfes, de pupils, d'empresonats, les causes del Comú i les del fisc, de l'església, dels hospitals, de confraries, de llocs de pietat, de soldats -per deutes-, d'escolars, etc. (DEL GIUDICE, *Storia della procedura*, VI/2, p. 116; SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p.335-336, 338-339 § 7).

19 La qual s'ha de dur a terme segons "*aquella sumària cognitio*"; *SCADC*, III,1,7 (f. 11-12). V. més endavant.

20 A partir de 1419, com hem vist, ja es pot adoptar l'estructura gairebé definitiva, no solament en l'esmentat capítol de cort recollit a la compilació [*SCADC*, III,1,7 (f. 12-15)], sinó també en el capítol corresponent -no compilat- de cada reunió de cort successiva.

21 SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 337.

resposta que hi dóna, on queda fixada la forma processal que ha de ser seguida per a resoldre les reclamacions.

La peculiar fesomia que presenta el procediment sumari el fa aparèixer especialment indicat per esdevenir una *garantia* més de les que formaven -al costat de les que tendeixen a evitar impediments i interferències en les tasques de la comissió (22)- les distintes mesures de protecció que envoltaven les relacions entre els estaments i el monarca.

Permetia augurar la resolució de la reclamació en un lapse de temps relativament breu; breu per la mateixa configuració processal, i breu, també, per la necessitat d'haver resolt els tràmits d'instrucció i de sentència dintre del termini fixat per la delegació de poder en la comissió (23). Però, a més a més, les dues consideracions estan íntimament relacionades, ja que tan sols la utilització del tipus de procediment elegit permetria que la configuració de l'estructura processal s'adequés a les premisses conjunturals d'oportunitat sòcio-política que aconsellaven, si més no a nivell teòric, de presentar la voluntat reial de satisfer els greuges com una actuació directa i fulminant del monarca per tal de restablir *efectivament* aquells excessos (involuntaris?), seus i dels seus oficials, que no havien de ser suportats pels seus súbdits.

22 V. el capítol dedicat al marc legal, § III.

23 Cal fer notar que, pel que fa al tràmit d'execució de la sentència, no es fixa cap termini, d'una manera directa, sinó que ve determinat i condicionat pels terminis de la mateixa disponibilitat dels recursos.

Els capítols de cort citats de 1409 i de 1419 al·ludeixen específicament al tipus de procediment que cal seguir amb diverses expressions; el primer, la referida "summària cognitió"; el segon ho fa amb les clàusules següents: "simplament, e de pla, la sola veritat del fet atesa"; "en lo pus breu temps, e spay que poran sumàriament, e de pla" (24). En síntesi, diferents manifestacions que contenen determinacions inequívokes a propòsit de quin és el tipus de procediment que ha de ser aplicat per a resoldre les reclamacions presentades per via de greuge. No sorprèn, doncs, que per qüestions de caràcter polític es recorri al dit procés sumari; considerem que també ho corrobora el fet que el dit procés ordinari es trobava sotmès a un nominalisme excessiu, en funció de l'existència d'una vera acció (25). No és el cas. No hi ha una acció pròpia dels greuges, un *nomen actionis* privatiu, com hi pot haver, per exemple, una acció *ex sententia arbitrorum*, o *ex pacto nudo*, o *ex iuramento*. La possibilitat de reclamar contra el rei prové del mateix fet que hi ha hagut una extralimitació, és a dir, una invasió de l'esfera jurídica dels particulars, i del mateix fet que han estat transgredides unes situacions jurídiques que l'estatus individualment privilegiat dels -ara-perjudicats emparava. I prové també del fet que els greuges es plantegen com una via processal peculiar, en

24 En la suplicació dels estaments (dins del § 1, i del § 4).

25 V. SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 240-242, i 248.

la mesura que la jurisdicció de la comissió es caracteritza, diguem-ho així, amb una vocació permanent, però de presència ocasional, quant a poder-la exercir.

Recordem que la jurisdicció (*jurisdictio*) entesa com un poder d'autoordenació dels cossos inferiors és acollida per la doctrina dels segles XVI i XVII dintre de l'àmbit monopolitzat pel monarca ⁽²⁶⁾ fins al punt que és considerada un atribut reial "*pelo que toda a jurisdição exercida pelos corpos, pelos senhores ou pelos magistrados, representa uma mera delegação da jurisdição do soberano*" ⁽²⁷⁾. Atribut reial que ni tan sols en el cas de la *jurisdictio maxima vel suprema* era considerat imprescriptible i inalienable, reservat sempre al rei, es redactessin com es redactessin les clàusules de les donacions que fes ⁽²⁸⁾. Així s'explica que calgui la intervenció del monarca; intervenció que podia revestir la forma de confirmació, la més habitual, per exemple, perquè fossin vàlids els actes de les cambres; o

²⁶ La definició de VITORIA (m. 1546) "*facultas alicuius auctoritatem et eminentiam super alios habentis ad eorum regimen et gubernatio*", en L. MOLINA, *De iustitia et iure ...*, Tract. V, d. II, n. 1; també D. A. PORTUGAL, *De donationibus*, L. 2, c. 8, n. 6a. [citats per HESPAÑA, *História das instituições ...*, p. 216, n. 395].

²⁷ HESPAÑA, *História das instituições ...*, p. 216. En n. 396 cita M. A. PEGAS, *Comm. ad. Ord. t. 12 [ad 2, 45]*, gl. 1, n. 4; L. MOLINA (m. 1600), *De iust.*, Tr. V, d. III, n. 4 ss.; J. CABEDO, *Praticarum observationum ...*; v. també COSTA, *Jurisdictio*, p. 117 ss., 173-174, 202 i ss.

²⁸ HESPAÑA, *História das instituições ...*, p. 218 (per a la doctrina, v. la n. 400). D'ací es pot desprendre que la redacció de les clàusules en la delegació de jurisdicció emmarca l'abast de la cessió fins al punt just que topa amb la premissa de la inalienabilitat.

l'elecció dels oficials municipals, però que també podia adoptar qualsevol manifestació atesa la facultat reservada al monarca, ja que es tractava d'una concessió de jurisdicció *cumulativa* i no pas *privativa*, sempre revocable per part del monarca (29). A més, les jurisdiccions inferiors pressuposen una dotació o privilegi exprés (dotació règia, carta foral); no pot ser adquirida per prescripció (30).

En opinió d'HESPANHA, si bé a nivell dogmàtic no hi havia gaire vies per reconèixer teòricament la capacitat originària d'autoregulació dels cossos inferiors el cert és que el predomini de la teoria que concebia la jurisdicció dels cossos inferiors com un poder tot just delegat, pràcticament, no va impedir "a dispersão do poder por uma constelação de corpos, órgãos e magistraturas dotados de poderes que o direito acabava por reconhecer como inatacáveis pelo poder político central" (31).

Tornant a la jurisdicció dels provisors, com acabo de dir, amb una vocació *permanent* perquè hi ha el sentiment, i així és comunament acceptat, que tot el que s'ha esdevingut d'una cort a una altra (32) pot ser esmenat per la darrera que se celebra, i, doncs, els

29 HESPANHA, *História das instituições ...*, p. 218.

30 HESPANHA, *História das instituições ...*, p. 218, esp. n. 399 per a la doctrina.

31 HESPANHA, *História das instituições ...*, p. 219, i 323 ss..

32 Característica, d'altra banda, inherent a més aspectes de la celebració de la cort, com ara les mateixes manifestacions legislatives o els aspectes fiscals.

greuges permeten, com ja hem dit, de "fer les paus" entre els estaments i el monarca (33). De presència ocasional per a poder-la exercir, perquè la jurisdicció, si bé és delegada en cada reunió de cap i de nou amb unes condicions d'una cort a una altra que no necessàriament han de coincidir, des d'una perspectiva global, s'insereix en una dinàmica de tendència constant per part del monarca cap al redreç de la justícia (34).

De l'anàlisi dels (relativament pocs) processos que ens ha estat possible de consultar, hom pot constatar que s'estableix una doble relació -de rang desigual segons els moments- entre, d'un cantó, el que són allò que podríem considerar, en un sentit ample, els estadis processals bàsics o indispensables (35); i, de l'altre, el marge de maniobra i de decisió que pertoca als jutjadors en funció de les manifestacions i de les al·legacions de les parts dintre de cada un dels blocs delimitats pels estadis anteriors (36).

33 Aquesta capacitat d'esmenar d'una manera retroactiva (i positiva) les extralimitacions del monarca i dels seus oficials arriba, com ja hem destacat, no només al que s'ha esdevingut entre la cort anterior i la que se celebra, sinó que abraça, si cal, actuacions dels predecessors del rei.

34 Cal considerar, i així ho fem, la possibilitat que el monarca no delegui la dita jurisdicció; amb tot, aquest fet no deixaria de constituir una manifestació especial -sense delegació- d'aquesta voluntat del rei de satisfer la justícia i redreçar el excessos.

35 V. més endavant.

36 V., p. ex., quant al procés penal acusatori de les Decretals, el que s'hi esdevé (ALONSO ROMERO, *El proceso penal ...*, p. 20).

Així, ja podem avançar que, en línies generals, els processos de greuges presenten, doncs, una mateixa estructura, amb algunes peculiaritats, pròpies, sobretot, de la tramitació (peculiar) que ha de seguir cada una de les reclamacions presentades.

Es produeix un desplaçament en el procés cap a la figura dels jutjadors, els quals dicten ara les provisions que consideren oportunes per tal de descabdellar i d'impulsar el procediment; però no es pot negligir el fet que, per tal d'arribar a dictar-ne la sentència, actuen cenyits específicament a les manifestacions i per les alegacions de les parts, pel principi de congruència ⁽³⁷⁾.

Com hem vist, els passos realitzats durant la celebració de la cort són recollits en algun dels processos ⁽³⁸⁾ que s'elaboren pels components de l'assemblea, sia al dit *familiar*, sia al dit *comú*, sia en tots dos. Un cop complerts els tràmits esmentats s'inicia la tramitació del *procés de greuges* ⁽³⁹⁾; i es fa amb un seguit d'actuacions que podríem considerar comunes als diversos casos que en podem trobar, i al mateix procés *sumari*. Així, per exemple, hi trobem elements formals com

37 SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 235 ss. Aquest aspecte es troba en relació directa amb com s'ha d'adoptar la sentència, no pas *secundum conscientiam*, sinó d'acord amb les alegacions de les parts (*sec. alleg. et prob.*, dirà el *Comm. a l. veritas, D. I, 18*); SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 237-238.

38 Entesos en un sentit diplomàtic i arxivístic.

39 Entès en un sentit processal estricte.

ara un *preàmbul* de caràcter formulari, o la transcripció de la *demanda* (40), i la *designació*, d'entre els provisors de la comissió, de jutges per a instruir (i conèixer) de la causa que tracta la reclamació en qüestió; a més del que seria l'aparat de les al·legacions documentals de les parts (41).

Del que hem dit fins ara, i abans que no entrem en qüestions més concretes, se'n dedueix ja alguna dada d'una certa transcendència: si bé la delegació de poder a la comissió de provisors que fa el monarca a petició de la cort no distingeix entre els subjectes que hi són nomenats més enllà del que significa la condició sòcio-

40 En alguna de les còpies que hem consultat hi apareix un espai en blanc, p. ex. al de la cort de 1585 de Miquel Joan Quintana.

41 La historiografia italiana aborda l'anàlisi del procediment a partir de les prescripcions de les normes estatutàries i, en menor grau, de les aportacions de la doctrina, sense que es puguin arribar a contrastar documentalment totes les afirmacions que emet; i n'emmarca l'orientació cap a una categorització en base als estadis *ideals* del procediment. Això li permet d'estudiar, p. ex., el judici (DEL GIUDICE, *Storia della procedura*, VI/1, p. 197-309; SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/1, p. 308-344); el procediment criminal (SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/1, p. 345-363; III/2, p. 347-372); les jurisdiccions especials (SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 95-137); el fur eclesiàstic (SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 74-94); les proves (DEL GIUDICE, *Storia della procedura*, VI/1, p. 309-460; SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 405-493); la sentència (SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 494-552); els remeis, és a dir, els recursos, contra la sentència (SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 553-625); el procediment d'execució (SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/1, p. 363-394; SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 626-736), etc.

política pròpia ⁽⁴²⁾ que en justifica les presències respectives en l'assemblea que se celebra; i els tracta a tots de la mateixa manera; resulta evident, doncs, que potser per mimetisme, però més probablement per condicionants de caràcter jurídic i raons d'ordre pràctic, la comissió nomenada devia procedir a repartir-se la feina de tal manera que hi hagués una determinada divisió qualitativa i funcional de la tasca a fer que, a la vista de la documentació, devia poder variar d'una cort a una altra.

Així, sembla que determinades persones amb més capacitació tècnica, amb més afinitat entre el seu càrrec habitual i el càrrec (ocasional) de la cort, o, simplement, amb més facilitat per a poder disposar del temps necessari, serien aquelles que s'encarregarien efectivament de la instrucció de determinades causes. Posem per cas, tot indica que la tasca d'instruir els processos de greuges corresponents a la cort de 1585 recaigué, majoritàriament, en les persones de Miquel Joan Quintana i d'Onofre Pau Cellers ⁽⁴³⁾, i, accidentalment, en d'altres ⁽⁴⁴⁾.

⁴² És a dir, si són de procedència règia o estamental; i, dintre de cada braç, a quin sector pertanyen.

⁴³ La desproporció és enorme; 39 de poc més d'una quarantena de processos els corresponen. Són els que pertocuen als greuges: 1585,100ter,27; 1585,78,21; 1585,142,35v; 1585,52,14; 1585,144,36; 1585,17,7; 1585,145,36; 1585,88,24; 1585,97,26v; 1585,7,4; 1585,4,3; 1585,135,33v; 1585,21,8; 1585,62,17; 1585,77,20v; 1585,143,35v; 1585,59,16; 1585,9,4v; 1585,10,4v; 1585,195,53; 1585,124,29v; 1585,152,37v; 1585,51,14; 1585,33,10v; 1585,2,8; 1585,127,30v;

Malgrat la diversitat que es detecta per a la reunió immediatament posterior (45), hom podria pensar que la concentració d'afers en mans d'un grup força reduït de provisors (dintre del ja limitat grup dels que havien ocupat dit càrrec) podria arribar a suposar que la satisfacció dels greuges quedava en mans d'uns pocs privilegiats. Però ens sembla que ens hauríem d'inclinar per la interpretació dels fets en el sentit que, depassada dita fase, la resolució adoptada no acabaria essent simplement *assumida* per la resta de proveïdors - que no haurien participat en la instrucció del procés-

1585,8,4; 1585,3,2v; 1585,65,17v; 1585,92,25v; 1585,14,6v; 1585,74,19v;
1585,131,31v; 1585,55,15; 1585,5,3; 1585,192,52.

44 Alguna causa combina un dels anteriors amb algun altre proveïdor. P. ex., Lluís de Peguera i Onofre Pau Cellers, en la reclamació que presenta Antoni Despalau sobre l'*excusado* -que no consta que arribi a ser sentenciada-; o Miquel Joan Quintana i Simeó Fugola (1585,192b,52v); o Miquel Cordelles i el dit Cellers (1585,161,39v); o a Lluís de Peguera i Ferran Quintana (1585,13,6; 1585,203,55); o a Miquel Joan Quintana i Segimon Ortiz (1585,27,9v); o de la lògica i necessària exclusió de Miquel Joan Quintana en favor de Jeroni Managat i el dit Cellers en la reclamació que el primer promovia com a actor per via de greuge (1585,1,2).

45 En la cort de 1599, d'una dotzena i mitja de processos, no se'n desprèn una combinació específica de jutges, sinó que s'hi aprecia una alternança constant dels mateixos noms: Jeroni Miquel (en set causes), Gaspar Pi i Jeroni Sanjust (en cinc), Salvador Fontanet i Joan Icart (en quatre), Jeroni Torner (en tres), Gispert de Guimerà (en dues), i Jeroni Serra Arnau, Onofre d'Argensola, Antoni Olibà i Jeroni Amat (en una). Amb tot, Joan Icart i Gaspar Pi es fan càrrec de quatre causes (1599,66,11v; 1599,69,11v; 1599,97,16v; i la d'Antoni i Elisabet Casanoves); Jeroni Miquel i Jeroni Sanjust de tres (1599,171,28; 1599,123,21; 1599,231,40v); Jeroni Torner i Jeroni Miquel de dues (1599,53,10; 1599,54,10); Jeroni Torner i Jeroni Amat d'una (1599,55,10); la resta ho fa en diferent nombre.

sinó que la decisió de la sentència hauria comptat amb la intervenció -cal suposar- de tots els proveïdors en la discussió i en la decisió de la sentència definitiva, única, que es dictava (46). I no podria ser altrament, ja que la mateixa delegació de poder era feta a la comissió com a tal (òrgan col·legiat), i no pas a alguns dels seus membres (individualitzats).

Endemés, aquesta posició podria quedar salvada, ben probablement, per la teòrica possibilitat que, en definitiva, els qui hem vist que s'encarregaven de la instrucció de les causes tinguessin un marge de maniobra limitat i es moguessin, des de bon principi, dintre d'unes determinades línies fixades, d'antuvi, no només pel marc legal en qüestió, sinó també pel que podríem considerar el ple de la comissió dels proveïdors. Amb tot, personalment, em penso que, en tot cas, hi devia incidir igualment el pes de la mateixa tradició, fixada cort a cort per les comissions de provisors precedents, en el sentit que hi jugaria un paper preponderant (i vinculant?) el mer -i transcendental, per a nosaltres- fet de poder arribar a decidir si un greuge quedava o no suficientment acreditat al llarg del procés, que continuava descansant en les dites mateixes persones, les quals, és clar, prenen una importància i una rellevància especial a l'hora de configurar l'evolució de la institució.

46 Poques dades ens han pervingut que aclareixin aquest punt. Amb tot, i sense ser excessivament optimistes, ens en dona una lleu indicació l'existència de les *minutes* de les sentències de 1528 i de 1534.

S'indicava que havia estat assolida la fase d'instrucció i que ja només restava dictar-ne sentència mitjançant una anotació en la meitat inferior de la coberta del procés (47), generalment darrera d'una abstracció que al·ludia a l'objecte de la reclamació (48) i d'algun recordatori (ocasional) derivat de la valoració d'una primera examinació de la documentació aportada (i de les ocasionals mancances que podia presentar), motivat per la necessitat de tenir present alguna mesura que calia comprovar abans de poder enllestir-ne la instrucció (49), o que calia tenir present per incloure-la en el capítol corresponent de la sentència.

Així, per exemple, ultra la documentació habitual (50), en aquells casos que hi havia hagut una successió hereditària respecte a l'actor (o al beneficiari) d'un greuge precedent, era clar que calia justificar la bondat i la legitimitat de la transmissió dels béns, entre els

47 Les indicacions són del tenor següent: "*Està bé, ya és ordenada la sentència*", "*Es vist y està bé, ya és ordenada la sentència*"; o més explícites: "*Es vist y està bé, y fa decidir si portarà certificatòria del racional, ya és ordenada la sentència*"; o encara més: "*Que 'ls sia donada la restant quantitat y que aporte certificatòria del offici de mestre racional de la règla cort o de la Diputació del que se ha rebut de les sentències mencionades; ya és ordenada la sentència*".

48 P. ex., "*Restant quantitat*", o "*Restant quantitat, stat bene*".

49 De l'estil com ara: "*Falten les sentències de les quals se demana la restant quantitat, 9 septembris 1586*".

50 V. 1528,10,3; 1528,34,10; 1534,235,115v.

quals es comptava el crèdit de la sentència del causant. Solia bastar aportar a l'expedient el testament, o altra documentació acreditativa, d'aquell qui era reputat beneficiari l'actor, si demostrava el vincle amb el predecessor ⁽⁵¹⁾, o d'altra documentació ⁽⁵²⁾. Val a dir que a mesura que transcorren els anys, lògicament, s'incrementen les referències documentals al traspàs dels crèdits reconeguts per les sentències. Per contra, sembla que aquest criteri basat en el suport documental era fluctuant, i així trobem alguns casos en què gràcies del monarca atorgades per ajuda de casament, després d'acreditar-ne la concessió, són reconegudes conformement a la notorietat del fet ⁽⁵³⁾.

Ocasionalment, i amb menor freqüència, es podia (enco)manar a l'actor que realitzés determinades actuacions que els provisors consideraven prèvies a la seva intervenció dintre d'un termini que li fixaven ⁽⁵⁴⁾.

51 V. l'apèndix documental. V., també, 1534,8,4v; 1534,48,22v; 1534,85,40; 1534,89,42; 1534,90,43; 1534,137,67; 1537,34,16; 1537,35,16v; 1537,36,17; 1537,38,17v; 1537,40,18v; 1534,49,22; 1537,50,22v; 1537,51,23v; 1537,61,27; 1537,78,34.

52 V. 1528,3,1v; 1528,9,3; 1528,11,3v; 1528,12,3v; 1528,15,4; 1528,16,4v; 1528,28,8v; 1528,38,11; 1528,64,18; 1528,111,31v; 1528,122,33v; 1528,129,35.

53 Llegim "atès que és notori que és casat", en els greuges 1528,71,20, i 1528,101,29. Amb expressions equivalents: 1528,80,17; 1528,64,18.

54 Solia consistir a haver de demostrar que, p. ex., s'havia reclamat convenientment al Regne de Nàpols (v. 1528,55,15v; 1528,57,16; 1528,71,20; 1528,72,20), o, en menor nombre, en un altre indret (p. ex., Sicília, 1520,55,8v; 1528,80,23v; 1528,130,35; o Sardenya, 1528,48,13v), la quantitat que es reivindicava en qüestió; tot i que, excepcionalment, podia decidir-se de concedir a l'actor un termini (en general, de vuit mesos o d'un any) per tal

A banda hi havia les actuacions que podríem considerar que pertanyien estrictament al funcionament propi de la mateixa organització judicial, com ara la deposició de testimonis, o fins i tot la declaració de determinats testimonis que no es trobaven on era la comissió dels proveïdors, l'aportació de determinades proves, ultra algun aspecte relatiu al tràmit d'execució com la prestació de caució idònia ⁽⁵⁵⁾, o el pagament de la quantitat reconeguda, havent restituint prèviament la documentació esmentada ⁽⁵⁶⁾, etc.

El més normal és que siguin els mateixos provisors els que determinin, sobre la demanda presentada, l'abast i el contingut de l'objecte mateix de la reclamació; però, relativament sovint, sentencien sobre una queixa de la qual cal presumir que no tenen totes les dades, bo i

que pogués realitzar el que se li exigia que acredités, sense perdre per això el dret reconegut en la sentència (V. 1528,56,15v; 1528,58,16; 1528,85,26v; 1528,131,35v). N'hi ha d'altres casos sensiblement diferents, p. ex., assenyalen el termini de dos anys (1520,114,17v); d'un any (1520,57,8v; 1520,114,17v; 1534,78,35v); d'un any perquè sigui resolt en un altre judici (1528,68,19); d'un any perquè se'n faci la liquidació en un altre judici (1528,138,37); de 10 mesos perquè en sigui declarat el preu pels doctors de l'audiència (1528,160,43); de sis mesos per pagar (1528,44,12v) o per tornar un pont a com era o donar-ne el valor (1528,162,44); i d'un mes (1528,170,45v).

55 P. ex., 1510,39,5v; 1520,41,6v; 1520,44,7; 1520,57,8v; 1520,63,9v; 1520,107,16v; 1528,59,16v [que li siguin cancel·lades les caucions que li havien estat imposades] 1528,80,23v; 1534,4,2v; 1534,8,3v; 1534,7,4; 1534,151,73v; 1534,153,74v; 1534,191,93v; 1534,212,103v; 1534,231,114; 1534,232,114; 1537,28,12; 1537,123,51v; 1537,138,58; 1537,139,58; 1537,147,62v; 1537,190,87; 1537,192,87v.

56 V. 1520,43,7; 1520,55,8v; 1520,101,15; 1520,105,16; 1520,129,20v; 1528,34,10 (amb peculiaritats); 1528,78,21; 1528,80,23v; 1534,129,63.

remetent-ne la liquidació a un oficial extern a la comissió, posem per cas, el tresorer general o el seu lloctinent (57), i també el mestre racional (58), si no d'altres pendents de determinar (59), si no ajornades (60).

Solen determinar l'import de la demanda, després de fer les comprovacions oportunes. La norma general és que se sol mantenir l'import reclamat en la sentència; però no sempre és així. Sovint, es produeixen reduccions (61) de les quantitats reclamades que no sembla que obeeixin al fet de comprovar que ja n'ha estat pagada una part prèviament, sinó que provenen del fet mateix de la fixació (en termes econòmics) dels greuges presentats; a voltes, perquè els reclamants tampoc no els quantificaven. Una bona mostra en són els múltiples casos vinculats al pas de les tropes alemanyes per les diferents localitats, en què s'avalua, diguem-ne, fent-ne un capmàs, el perjudici que se'ls pot haver causat; i per evitar complicacions innecessàries de cara a resoldre la

-
- 57 V. 1510,60,9; 1528,36,10v (i també al mestre racional).
- 58 V. 1520,16,3v; 1528,31,9v; 1534,123,59; 1534,129,63; 1534,,137,67; 1537,160,69v; 1537,189,86v.
- 59 El greuge 1520,130,21 remet a un "jutge competent". N'hi ha d'innominats (1528,62,17v; 1528,75,20v). Alguna vegada, ni tan sols es diu qui haurà de fer la liquidació, sinó que es recorre a clàusules de l'estil: "rebi el que legitimament li correspongui" (1528,130,35).
- 60 V. 1528,138,37, en què la liquidació resta reservada per a un altre judici dins del termini d'un any. També el 1528,139,37v.
- 61 V., a tall de mostra, 1520,4,1v (de 300 duc. a 282 duc. 3 s.); 1520,77,11v ("per tot el que podia demanar"); 1520,85,12v (1.000 ll. per tot el que podia demanar); 1528,110,31 (100 duc.).

reclamació (una altra qüestió és com se solucionarà a l'hora de pagar) se'ls concedien al voltant del centenar de lliures, *partidores pels jurats (o pels cònsols) de la vila* (62).

Capítol X: La sentència

SUMARI:

La sentència

La sentència (1)

La sentència (o, dit altrament (2), les sentències) dictada després d'haver instruït els processos dels greuges presentats en cada assemblea constitueix la base primera objecte de la present recerca.

La sentència dictada separadament dels processos, com és costum (3), pels proveïdors de greuges (4) és constituïda, precisament, per un sol quadern que -com hem vist- recull, amb la solemnitat formal que requereix dita actuació jurisdiccional, les decisions que la comissió de provisors dóna a cada una de les reclamacions presentades (5), entès i concebut, però com una unitat estructural, i

1 Se n'han ocupat SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 494 ss. (tot acumulant les sentències civils i les criminals); i DEL GIUDICE, *Storia della procedura*, VI/2, p. 197-238; G. P. MASSETTO, "Sentenza (diritto intermedio)", en *Enciclopedia del diritto*, XLI, p. 1200-1245.

2 No goso de fer servir l'expressió "més ben dit" per les consideracions que segueixen.

3 Aquesta és la forma habitual; la sentència és considerada independent del procés instruït, i, sovint, s'apleguen en volums les que corresponen a una mateixa institució. V., p. ex., les col·leccions que en custodia l'ACA.

4 Els quals actuen com un òrgan col·legiat; v. SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 507-509.

5 Requisits formals com ara que ha de ser escrita (SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 509-512), [en algunes ocasions, que no ens afecten, motivada (SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 514-516)], dictada dintre de termini (SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 506-507), publicada (SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 516-519)

no pas com un aplec o una col·lecció de sentències individuals.

El quadern, doncs, conté (diríem que és) la sentència de greuges. Però és una unitat integrada per una successió de capítols vinculats correlativament a les reclamacions presentades, la qual és començada per un *encapçalament* i finida per una *clàusula de cloenda*, que la envolten. L'ús, lògicament ⁽⁶⁾, ha menat que s'acabi parlant de cada capítol referit a una petició singular com d'una *sentència*, fet que comporta poder esmentar una *sentència* -el quadern- formada per múltiples *sentències* -cada un dels capítols- ⁽⁷⁾.

La unitat formal del quadern s'explica, endemés, pel fet -peculiar i característic de la institució- que es tracta d'una *sentència única* (dividida en capítols). I no podria ser altrament si concebem el tràmit de greuges com un tràmit (globalment) unitari. Tràmit unitari referit a la celebració d'una determinada reunió de cort ⁽⁸⁾,

⁶ És força comprensible aquesta translació (i fins i tot ampliació) de sentit, atès el fet que la decisió que cada capítol recull és la base dispositiva que permet a cada afectat de demanar la còpia de la seva *sentència*, sigui en pergami, sigui en paper.

⁷ Al llarg d'aquest treball, tal i com s'avançava en el capítol introductori, fem servir el terme *sentència*, amb aquest sentit lat.

⁸ El tràmit de greuges, inserit en el marc global de celebració de la cort, té un moment especial. Serveix per tal que les parts (políticament organitzades) en contacte puguin no solament conèixer els anhels i interessos respectius, sinó també que puguin confessar-se mútuament. La utilitat funcional és elevada, ja que un cop complert el tràmit les parts estaven en disposició de continuar les relacions, diguem-ne, de cap i de nou, com si res mai no hagués passat. Aquesta bona predisposició només es veia estroncada quan el monarca no satisfesia

manifestació del vessant d'administració de justícia de l'assemblea que s'ha de resoldre també 'globalment'. I és precisament aquesta unitat juntament amb el context socio-polític de les reclamacions que en justifiquen, no solament el que es podria considerar, excepcional procediment sumari, sinó també els trets que defineixen la sentència que dicten els provisors (⁹).

Aquesta interpretació presenta, si més no a nivell teòric, un triple avantatge: primer, tothom qui reclama (i per aquest fet ja ha tingut també les mateixes opcions d'accedir al monarca) dintre de termini és tractat, potencialment, quant a la instrucció, de la mateixa manera; segon, tothom qui hi ha presentat la reclamació es troba, teòricament, en una situació idèntica de cara a la decisió de les peticions; tercer, tothom qui n'haurà obtingut sentència, es trobarà, almenys potencialment, en la mateixa disposició de cara a obtenir-ne el pagament pels Diputats del General, els quals actuen com a mandatariis del rei i de la cort.

plenament (a nivell formal, si més no) les reivindicacions, de diversa índole, que els súbdits li presentaven. Però, per a aquest cas, si la conjuntura ho permetia, ja n'hi havia solució: re-presentar les queixes en la reunió successiva. Obtenien, així, una constant (en la mesura que s'anessin celebrant reunions de l'assemblea) una actualització, una regeneració del vincle entre rei i súbdits.

⁹ És única i inapel·lable. La sentència definitiva (v. SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 527-530) esdevé cosa jutjada (v. SALVIOLI, *Storia della procedura ...*, III/2, p. 544-552).

De totes les reunions de cort del segle XVI, de les quals es conserven els quaderns de sentències ⁽¹⁰⁾, ja hem vist que únicament ens n'han pervingut un parell de què consta que se'n fessin *minutes*. Es tracta, doncs, dels esborranys de dos textos oficials ⁽¹¹⁾ que van ser redactats, hem de suposar, seguint les indicacions dels jutges, principalment, en base a les indicacions anotades a les cobertes dels processos de greuges, bo i completant-les ⁽¹²⁾, un cop instruïts i vistos per la comissió. La finalitat era, suposem, poder disposar d'un text base que hauria de ser re-examinat pels proveïdors al qual caldria fer les observacions i esmenes que es consideressin convenientes, abans no se'n fes la redacció definitiva.

Els *encapçalaments* dels quaderns, que són també els encapçalaments (de les còpies) de cada una de les sentències que es lliuren als reclamants, recullen, a més a més de l'inici habitual en aquesta mena de documents que descansa en l'esment immediat del monarca i dels seus títols, l'enumeració dels jutges i en virtut de quina

10 V. l'apartat dedicat a les fonts documentals.

11 El fet que només se n'hagin conservat un parell obre l'horitzó de les hipòtesis. Tant pot ser que no se n'hagin conservats més per una qüestió estrictament deguda a l'atzar; com pel fet que les sentències no s'elaboressin sempre pel mateix mètode.

12 És evident que calia donar forma, a la vista de cada expedient, al paràgraf que plantejava els elements necessaris per culminar amb el desenllaç a què havia decidit d'arribar la comissió de proveïdors. Les anotacions a la coberta dels processos representen la síntesi de la *decisió*, i permeten de saber què caldria cercar per incloure en la redacció de cada un dels capítols de la sentència.

autoritat actuen. Tot seguit continua amb el reguitzell de capítols de cada una de les reclamacions, abans de passar a la clàusula de cloenda.

El contingut dels capítols és relativament uniforme; només excepcionalment se'n troben de força més llargs; i amb major freqüència, de més curts. Les dades que sol contenir habitualment cada capítol fan referència a l'actor, al motiu de la reclamació (ocasionalment n'expliquen alguna circumstància que els jutges deuen considerar interessant), i a la decisió presa (13).

Hom podria afirmar que, pel cap baix, el contingut mínim d'un capítol d'una sentència de greuges conté, amb més o menys ornamentacions, el nom de l'actor (14).

Quant a les altres dues dades que sol recollir (el motiu i la decisió), l'extensió (o la sola existència) és ja purament variable.

Així, per exemple, (a) quant al motiu de la reclamació, si bé en general s'explicita, no sempre hi és detallat. També cal dir que, en general, s'hi solen afegir algunes dades que completen la mera enumeració de les causes al·legades pels subjectes agents.

13 Ben poques vegades al·ludeixen al procés que se n'ha fet: 1528,37,10v; 1528,140,38.

14 De fet, el que és primordial i el que es vol aconseguir, que és allò que explica que la designació d'una mateixa persona no sigui invariablement idèntica, és aconseguir la individualització -sense possibilitat de dubtes- del subjecte que presenta la queixa.

(b) Pel que fa a la decisió, gairebé sempre hi és explícita (15). El que passa, però, és que l'explicitació ha de ser entesa en el sentit genèric que suposa manifestar si s'estima o es desestima la reclamació (16). Només a partir d'aquesta constatació podrem trobar un nombre major o menor de referències al cas concret. Vull dir que mantes vegades la comissió acorda estimar reclamacions que no són recollides fil per randa en el capítol de la sentència, sinó que són, simplement, acceptades pels proveïdors com a greuges que han de ser reparats i així ho declaren, sense concretar-ne l'import. De vegades, simplement es condemna el monarca, que sol ser la més corrent (17); d'altres, es recorre a clàusules d'estil gens compromeses -que no vol dir indeterminades- respecte a la quantitat final sentenciada, com ara "el que serà liquidat ser-los degut" (18), "el que és degut fins a ..." (19), i d'altres clàusules semblants (20).

15 Hem de portar ací a col·locació el que ja hem esmentat a l'apartat dedicat al procés sobre les formes de determinar l'objecte de la reclamació, com constatarem tot seguit.

16 Recordem les consideracions que he fet a propòsit del valor que tenen per a nosaltres les sentències estimades i les desestimades a l'apartat introductori.

17 Recordem també, que la pura condemna no sempre repercuteix sobre la reserva del donatiu, ja que força sovint, i sobretot a principis del segle, hi ha tot de sentències estimatòries que declaren que el greuge reclamat (normalment pensions degudes) sigui pagat sobre els béns consignats, p. ex., 1520,2,1v; 1520,13,2v; 1520,45,7; 1520,47,7v; 1520,49,7v; 1520,72,11; 1520,82,12; 1520,108,16v; 1520,133,21v; 1528,25,6; 1528,130,35.

18 P. ex., 1520,16,3v; 1528,31,9v; 1528,36,10v; 1528,82,17v; 1528,75,20v.

19 P. ex., 1520,71,10v; 1520,82,12; 1528,3,1v; 1528,88,25; 1528,25,6; 1528,109,31.

Algun cop la sentència tan sols al·ludeix a les "quantitats contingudes" en la documentació (21), si no és que declara que es faci "iuxta forma" (de les cauteles) (22). El capítol de la sentència, des d'aquesta òptica, esdevindria el desencadenant legal d'una sèrie d'actuacions que haurien d'anar referides, per tal de ser correctament interpretades i aplicades a la pràctica, a la documentació continguda en el procés, i a l'activitat (comptable i, en alguna mesura, fiscalitzadora) posterior dels oficials de la Diputació del General.

Tanmateix, hi ha alguns casos en què no és evident la resolució que s'ha adoptat, i encara n'hi ha més que presenten una forma especial dintre del mateix quadern de les sentències, ja que passen a ser capítols que no funcionen independentment, sinó que remeten, quant a la modalitat de la solució (més que no a l'import concret) que cal adoptar-hi, a d'altres de decidits anteriorment (23). Es palesa, així, l'existència d'uns determinats criteris de cara a solucionar les queixes presentades, i una relativa i sumària ordenació dels materials a mesura que avança el segle, que cristal·litza en l'agrupació de

20 V. també l'apartat dedicat al procés de greuges.

21 P. ex., 1528,17,4v; 1528,24,6; 1528,35,10; 1528,66,18; 1528,124,34; 1528,4,2; i 1528,113,32, i 1528,114,32.

22 P. ex., 1528,116,32; 1528,143,38v.

23 V. 1528,139,37v (remet a 1528,138,37); 1528,157,42v (remet a 1528,156,41v); 1528,160,43 (remet a 1528,162,49); 1528,152,40v, i 1528,179,47, 1528,181,47v (remeten totes tres a 1528,180,40). Parcialment significatives són les corresponents als greuges 1520,117,18v; 1528,92,26; 1528,173,46; 1520,27,5.

determinats tipus de greuges que són tractats d'una manera uniforme, tot sovint, referint-se als greuges que porten causa d'una sentència anterior, i en correlació amb la decisió potestativa que poden prendre els provisors de si cal o no instruir procés per aquells greuges que ja tenen una sentència condemnatòria del monarca (24).

* * *

Però és que, a més, la sentència de greuges adopta, amb el mateix contingut que acabem de veure, una segona forma. Fins ara ens hem referit al quadern de sentències globalment com la suma de capítols de les reclamacions.

Ja sabem que cada capítol és, en definitiva, la decisió adoptada per la comissió de provisors per a cada cas; és la sentència de greuges de cada un dels actors, la seva sentència. I els actors en necessiten una còpia (sia en paper, sia en pergamí) per acreditar quina ha estat la resolució adoptada en el seu cas i per a demanar-ne i obtenir-ne, si cal, l'execució (25).

Des d'aquest punt de vista, la sentència de greuges (individualitzada) presenta algun tret característic. En la mesura que gairebé la pràctica totalitat de les reclamacions és reconvertida en un muntant econòmic, la

24 V. l'apèndix documental.

25 V. l'apèndix. Amb tot, n'hi ha alguna de copiada, com ara una de 1493 copiada a continuació d'un ms., l'e.II.17 (f. 132-133) d'*El Escorial*, amb obres de Callís i pertanyent a Antonio Agustín.

sentència esdevé un títol de crèdit; i com a tal, esdevé, també, legítimament transmissible. Aquesta peculiaritat és la que ens ha menat a potenciar la importància de les sentències ja dictades sobre les sentències que es dicten a la cort que se celebra, per davant de quina era la causa que originà que se'n dictés la resolució primera (26). És a dir, hem considerat primordial no el fet que una sentència fos dictada inicialment en base a una reclamació de quantitat per pensions de censals, o de salari, sinó el fet que en una cort posterior es prenguéss com a base que aquest greuge ja havia estat sentenciat en una cort precedent (27).

Les sentències dels actors, a partir del moment en què són dictades, i des que se'n fa còpia per a l'interessat prenen una vida pròpia que, en bona mesura, s'independitza totalment de la cort que l'ha produït i, fins i tot, de la persona que l'ha generat. L'autonomia vital de cada sentència queda referida a un paràmetre intrínsec, i a un altre d'extrínsec. El primer, és arribar a ésser executada plenament, aconseguir que el subjecte agent sigui totalment satisfet. El segon, que per a assolir l'aspecte precedent, les possibilitats d'èxit es troben vinculades estretament a l'existència i

26 No és que la informació, suplementària, que aportaria no sigui interessant, sinó que, als nostres ulls, "desenfocaria" el grau d'aproximació que volem obtenir-ne.

27 Només així pren sentit la progressiva inflació de la massa de greuges dictats en corts precedents que s'arrosseguen en les corts de la segona meitat del segle XVI.

a la continuïtat de la celebració de corts generals. La sentència és vinculada indissociablement al greuge de què deriva, el qual és inseparablement unit a l'existència i al funcionament (regular, si no periòdic) de la cort general.

Per això és comprensible que en les dues reunions de principis del segle XVIII trobem reclamacions que es basen en sentències de greuges dictades en corts de finals del segle XVI, ja que al llarg del segle XVII no hi ha hagut cap reunió de l'assemblea que es desenvolupés regularment (28). Ací hi entra en joc, no tan sols una bona administració del patrimoni documental familiar sinó també el fet que el compromís derivat de l'administració de justícia del monarca vincula els seus descendents i successors en la dignitat (29).

La sentència de greuges com a títol de crèdit legítimament transmissible ens n'ofereix força exemples. La mateixa inèrcia institucional, i el fet que la satisfacció completa dels greuges era un fenomen gairebé inimaginable en el marc d'una reunió de cort de mitjan segle (30), ens donen la pauta que és corrent que, amb el transcurs dels anys, es perpetuïn reclamacions l'objecte

28 V. ELLIOTT, *La revolta dels catalans ...*, per a la temptativa de 1626-1632; i SÁNCHEZ MARCOS, "El Parlamento General ...", "El Parlamento ...", *Cataluña y el Gobierno ...*, p. 70-79, per al parlament de 1653.

29 V. l'apartat dedicat a la "pervivència" dels greuges.

30 V. l'apartat dedicat al donatiu i els càlculs sobre la disponibilitat efectiva de la reserva per als agreujats.

de les quals es manté, el subjecte de les quals va canviant, succeint-se.

En la pràctica totalitat dels casos l'actor aporta la sentència per a fer la reclamació, o, posteriorment, per a obtenir-ne l'execució. És important de constatar que *la sentència*, el document en sí, és el *títol*. És al revers del pergamí on habitualment, per part de l'oficial encarregat, a més de fer-ho en la seva documentació, s'anoten les pagues parcials que es van fent a compte del crèdit reconegut.

Però és que la transmissibilitat de la sentència, no en el sentit que acabem d'esmentar de passar legítimament d'una persona a una altra, sinó en el que veurem més endavant, s'encavalla amb el tràmit d'execució ⁽³¹⁾.

Si bé hem dit, i així consta en la comissió que es fa als jutges que llur poder delegat, la seva jurisdicció, és al seu torn indelegable, els fets desmenteixen que s'observi inexorablement aquesta condició concreta, ja que, sovint, i invocant arduïtat del negoci, brevetat del temps, etc., els provisors "sots-deleguen" la jurisdicció que han rebut del monarca i de la cort en una comissió més reduïda, normalment pluripersonal ⁽³²⁾, si bé cal admetre i valorar les

31 V. l'apartat dedicat a l'execució de la sentència.

32 P. ex., 1528,150,40; 1528,182,48; 1528,158,41v; 1528,152,40v; 1528,160,43; 1528,179,47; 1528,181,47v.

remissions que fan, *quan en penja plet*, a l'Audiència (33).

Amb tot, sigui com sigui, els provisors actuen la jurisdicció delegada del monarca en cort; llurs sentències tenen doncs la força d'un *judici dat en cort* (34).

33 P. ex., 1528,158,42v; 1528,163,44.

34 Així ho sosté SEMRA, *Adnotaciones* ..., f. 20.

Capítol XI: L'execució de la sentència

SUMARI:

L'execució de la sentència de greuges

La participació dels diputats del General

Els tràmits concrets que realitzen els oficials de la Diputació del General

Activitats complementàries dels diputats i de reclamants

La reserva del donatiu

Els compartiments

Les èpoques i els llibres d'èpoques

L'execució de la sentència de greuges

Un cop dictada i publicada la sentència de greuges d'una reunió de cort restava obert el període que havia de transcórrer, segons les prescripcions del capítol del donatiu, per tal que els diputats del General satisfessin el servei a qui se'n constituïa receptor en nom del monarca i reservessin l'import de què es tractés als agreujats (1).

Com a norma general haurien de transcórrer alguns anys, ja que la recaptació del donatiu, com a contribució extraordinària dels poblats al Principat (normalment per via de fogatges plurianuals, que sovint s'encavallaven els uns amb els altres, ultra el que ja suposaven els impostos ordinaris), relegava considerablement la materialització dels tràmits d'execució de la sentència, la qual execució, sempre que es traduís en un import econòmic, quedava supeditada al normal desenvolupament de l'activitat financera i comptable de la Diputació del General (2).

1 V. l'apartat dedicat al capítol del donatiu.

2 V. més endavant; amb tot, cal advertir que no ha estat possible de comprovar (per falta de dades) les declaracions voluntaristes d'algunes (poques) sentències que no eren reconduïbles a imports econòmics.

La participació dels diputats del General (3)

La participació dels diputats del General en el procediment de satisfacció dels greuges era establerta, com ja hem vist, en la mateixa suplicació de la provisió de nomenament, i també en el capítol del donatiu (4).

Es dividia, en essència, en una doble intervenció directament relacionada amb la finalitat perseguida per cada un dels documents esmentats.

La primera se cenyia a un estadi previ a l'execució estricta de la sentència dels jutges de greuges; consistia a poder nomenar els proveïdors substituïts d'aquells que no compareguessin dintre de termini, o que no residissin a Barcelona, dels elegits per la cort general; mentre que els nomenats pel monarca depenien del canceller (5), al llarg del període d'activitat de la

3 El monarca ha inclòs en la provisió de nomenament dels jutges, a petició dels estaments, el mandat que les sentències que ells dictin siguin plenament observades pels seus oficials, i que no hi posin traves. Hem de pensar que aquesta prescripció comprendria també, ni que fos indirectament, els oficials de la Diputació del General, tot i que els puguem considerar, tal vegada, la part més interessada que es complissin les sentències.

4 Tal vegada no fóra sobrer de recordar ací que l'origen primer de la institució que ara participa en el tràmit d'execució fou precisament evitar que el monarca pogués controlar directament l'acapte dels diners i, subsegüentment, destinar-los a una finalitat distinta de la sol·licitada en la reunió en qüestió. Aquesta mateixa actitud es detecta en ACA, G, 1023, esp. f. 101, quant a l'execució de la sentència.

5 Recordem que, als efectes d'aplegar-se on ell digui, depenen tots (també els que no residien a Barcelona) del canceller.

comissió, tal i com recollia el mandat contingut en la provisió règia (6).

La segona es vinculava directament i concretament al tràmit d'execució de sentència; consistia a complir fidelment les prescripcions del capítol del donatiu, en virtut del qual corresponia als diputats del General de satisfer (en nom de la cort, és clar) el servei al monarca (7), de fer la reserva establerta sobre l'oferta (8), de pagar (juntament amb els oïdors) els agreujats (9), i de fer (juntament amb els oïdors) el compartiment oportú (10). Se'ls autoritzava a vendre els censals que calgués per tal de poder cobrir l'import determinat en el capítol (11).

* * *

Sigui com sigui, i per prescripció del capítol de cort del donatiu, el pes de l'execució de la sentència restava, gairebé exclusivament, en mans dels diputats del General. Sembla lògic, d'altra banda, que els pertoqués a

6 V. ACA, G, 1022/2, f. 23v, l. 10-17, i f. 25, l. 11-17.

7 ACA, G, 1022/2, f. 98v, l. 28-32; i f. 99, l. 17-19 (amb facultat per exigir la part indicada sobre l'impost del fogatge).

8 ACA, G, 1022/2, f. 99v, l. 24-31.

9 ACA, G, 1022/2, f. 100, l. 11-12; i f. 100, l. 17-19 (sense més intervenció del rei o dels seus oficials).

10 ACA, G, 1022/2, f. 100, l. 15-17.

11 Per a la qual activitat la cort els fa un *sindicat*; ACA, G, 1022/2, f. 100v, l. 17-19. El *sindicat* segueix, habitualment, el capítol del donatiu.

ells, ja que, com se sap, era també la institució que representaven la que s'encarregava de satisfer, des dels orígens que en justifiquen l'existència pròpia, els aspectes econòmics materials del donatiu ⁽¹²⁾.

De fet, però, pot ser que estiguem incorrent *inconscientment* en un parany: tal vegada estiguem donant per suposat que *totes* les sentències de greuges dictades han estat traduïdes en un muntant econòmic. Com sabem, no és aquest el cas, si bé hem de reconèixer que en una immensa -i aclaparadora- majoria les reclamacions reconduïdes a quantitats econòmiques són les diguem-ne 'típiques' dels greuges particulars, i en reflecteixen la realitat concreta, més que no pas aquelles altres poques queixes que no tenen un equivalent, que no són reconvertibles a paràmetres d'un tipus econòmic predeterminat.

Hem de sobreentendre, doncs, que la participació dels diputats del General en el tràmit d'execució de les sentències de greuges particulars quedava contreta *només* a les sentències que eren plantejades en termes

12 V. OLBART, *La cort general ...*, p. 199-212; FERRER MALLOL, "Origen i evolució ..."; MUÑOZ POMER, *Orígenes de la Generalidad ...*, p. 33-88; MARTINEZ ALOY, *La Diputación ...*; TOMÁS VALIENTE, "La Diputación de ..."; FORTEA, "Trayectoria de la Diputación ...".

El model català influencià, més enllà dels casos peninsulars, p. ex, els territoris napolitans, i hi generà una *Diputación*, pròpia de la classe *pastoral*, de funcions i estructura assimilables (també vetllen pels greuges que els són infligits), en l'àmbit respectiu, a les de la institució política (V. MARINO, *Pastoral Economics ...*, p. 85-116; esp. p. 86). Dec aquesta referència al Dr. Petit Calvo.

reconduïbles a imports econòmics, i no pas a les d'altres tipus.

Els tràmits concrets que realitzen els oficials de la Diputació del General

Complerts els passos de cada assemblea per a l'acapte del donatiu que s'hagués *imposat* en la cort en qüestió (13), com a últim pas, els diputats havien de desenvolupar, a través de la seva estructura administrativa, les tasques que hem esmentat, totes les quals eren reconduïbles, bàsicament, a portar-ne la comptabilitat i a justificar la distribució dels recursos destinats pel rei i la cort a *satisfer els agraviats*; endemés, *ocasionalment*, havien de retre'n compte, d'habitud davant de la cort general (14).

13 Ens referim al fogatge, a la venda de censals, etc., tot i que no se n'ha conservada gaire documentació. V., p. ex., la informació (demogràfica) que extreu IGLÉSIES, ("Distribució comarcal de la població catalana a la primera meitat del segle XVI") dels fogatges de 1497, 1515 i 1553; o *El fogatge de 1553*; "Com es fa un fogatge?"; "El fogaje de 1365-1370. Contribución al conocimiento ..."; o els treballs de NADAL, "Ensayo metodológico para el estudio de la población catalana de 1553 a 1717".

14 P. ex., s'envien comissaris de la cort que se celebra a Montsó el 1542 a Barcelona per tal de fer el que ells anomenen el *balanz del General*, el qual se centra principalment en una fiscalització dels comptes de la Diputació inclosa una especial referència a la situació comptable de les partides destinades per als greuges en reunions de cort precedents; no cal dir que una de les finalitats que perseguïen era comprovar quin grau d'adequació s'havia produït entre la reserva del servei i els greuges sentenciats, per tal de tenir un argument més a l'hora de negociar l'import que es reservava en la cort que se celebrava.

Activitats complementàries dels diputats i de reclamants

El fet -assumit implícitament per la col·lectivitat (15)- que els recursos curtegessin comportava que aquells reclamants que aspiraven a cobrar una part dels crèdits reconeguts en llurs sentències haguessin d'estar amatents als moviments i actuacions de la diputació del General, perquè, per la mateixa manifestació del principi d'igualtat de tracte, i com a conseqüència directa seva, tenir una sentència plenament favorable (16) no bastava per a cobrar, sinó que calia seguir les indicacions que es devien donar a l'efecte, com ara quin era el dia assignat per tal de presentar-se amb la documentació requerida per a firmar l'àpoca i rebre l'albarà que en faria (potencialment) possible el cobrament, si era el cas (17).

Més diligència havien de tenir els qui havien obtingut sentències *condicionades* a aportar més documentació, a demostrar que alguns tràmits havien estat

15 De la mateixa manera que, com hem vist, els cercles del monarca, o dels mateixos assistents a la reunió, tenien una determinada visió de com funcionava la institució (v. la narració que en fa Pere Màrtir d'Angleria, o les memòries de Perot Vilanova o el diari de Frederic Palau, citats en l'apartat final), és força probable que hi hagués una, diguem-ne *vox populi*, que devia predicar-ne virtuts i defectes a bastament. Això vindria a corroborar la sospita que el cercle de noms que roman immutable entre els qui presenten reclamacions és relativament constant i tancat.

16 És a dir, una sentència que estimi *totalment* la demanda, i no hi calgui cap altre tràmit que procedir a executar-la.

17 v. més endavant.

realitzats prèviament, o que sí s'havien fet aquells que s'imposaven per a realitzar dintre d'un termini, per tal de tenir dret a percebre la quantitat consignada, llevat que hom no volgués restar exclòs del compartiment, com veurem tot seguit.

Es tracta, en definitiva, d'activitats dels diputats inherents i complementàries a les que els són assignades per la provisió de nomenament dels jutges i pel capítol del donatiu per complir, per poder dur a terme les prescripcions dels provisors, i per executar-ne les sentències.

Ens consta que les sentències plenament favorables no generaven més problemes que els derivats de l'acreditació del subjecte a l'hora de signar l'àpoca corresponent. Ens consta, també, que les que hem anomenat sentències condicionades, comportaven no tan sols un major zel per part de l'actor, sinó també una major activitat per part dels oficials de la Diputació del General.

Així, per exemple, trobem alguns d'aquests casos reflectits en la documentació dels acords presos pel consistori de la Diputació del General de Catalunya, dintre de la sèrie de *registres de deliberacions* (18). En forneixen una il·lustració adequada per a la cort de 1528 les *deliberacions* que feren els oficials de la Diputació al llarg de 1531. Tenim documentades, entre d'altres, les resolucions referents als greuges presentats per Pedro

18

Custodiats en la sèrie N del fons Generalitat de l'ACA.

Rocabertí (19); per Maria Banyuelos (20); pels hereus de Francesc Senesterra (21); per Berenguer Oms (22); per Miquel Bastida (23) i per Galceran Oliver (24).

Tot indica que es tractava de *comprovar* que efectivament s'havien dut a terme les actuacions que els proveïdors havien requerit per tal d'estimar el greuge (25), com assenyalava la sentència en qüestió. Que això era així es manifestava mitjançant un acord, una decisió ferma, una *deliberació* del consistori, que en feia fe; alhora que permetia d'*impulsar* l'actuació pròpia de la Diputació de cara a la satisfacció dels greuges particulars (26).

-
- 19 És el greuge 1528,183,49. V. ACA, G, 126, f. 54-54v. V. l'apèndix documental.
- 20 És el greuge 1528,156,41v. V. ACA, G, 126, f. 76v-77. V. l'apèndix documental.
- 21 És el greuge 1528,48,13v. V. ACA, G, 126, f. 64v-65. V. l'apèndix documental.
- 22 És el greuge 1528,80,23v. V. ACA, G, 126, f. 61-62v. V. l'apèndix documental.
- 23 És el greuge 1528,58,16. V. ACA, G, 126, f. 69v-70.
- 24 És el greuge 1528,56,15v. V. ACA, G, 126, f. 69-69v.
- 25 P. ex., els casos de Galceran Oliver i Miquel Bastida són similars: calia mostrar la diligència feta a Nàpols dintre d'un termini de 8 mesos: proven que han estat pagats a Nàpols de la consignació, i ho fan aportant testimonials en forma pública, de diversos calendaris (és a dir, documentació fefaent de dates diferents, i altres actuacions), amb diverses signatures i segells. Constatat això, el consistori, *vista dita diligència*, delibera i proveeix que els sigui pagada la dita quantitat que els tocarà, a sou i a lliura, de la tercera part del servei, en el primer compartiment fet i en els altres que es faran (ACA, G, 126, f. 69-70).
- 26 Com hem vist, era cabdal declarar que aquelles persones que havien obtingut una sentència condicionada havien de ser incloses en els compartiments successius que es farien, per tal de poder cobrar-les.

La reserva del donatiu

La reserva del donatiu, si més no dintre de la lògica de l'assemblea, esdevé una garantia de cara als poblats al Principat que una part del servei extraordinari concedit al monarca servirà per "pal·liar" els excessos del titular del poder polític i dels seus oficials. Però aquesta concepció es veu contrarestada pel fet que *ahora*, i comptant amb un pes específic conjunturalment més important, s'esdevé que la reserva del servei es constitueix en una *limitació* envers les possibilitats, més hipotètiques que no fàctiques, d'una major (per no dir total) satisfacció de les sentències dictades per la comissió de proveïdors (27).

Si partim del pressupòsit (28) que la reserva que es feia al capítol del donatiu era notòriament (29) insuficient per a cobrir els greuges sentenciats, fins i tot en la cort (de 1528) que destina la part més elevada del donatiu, una tercera part (un 33 %), de totes les reunions del període estudiat per a pagar els agreujats

27 Amb les limitacions consegüents; entre d'altres, i com passa el 1542, el compartiment fa que se satisfacin parcialment sentències fins arribar a destinar-hi, tal i com consta en les dades del reservat (ACA, G, 1081, f. 56v) 23.929 ll. 14 s. 11 d., les quals sotretes de les 25.000 reservades deixen un romanent de 1070 ll. 5 s. 1 d.

28 Plantejar-se aquesta qüestió no ha estat costum dels autors que s'han acostat a la institució, salvades les excepcions, alguna de les quals serà consignada més endavant.

29 Depèn de les corts. Així, p. ex., amb la temporalitat de les dades de què disposem, no sembla del tot evident en la cort de 1520: reserva de 30.000 ll., quantificats 27.129 ll. (més set que no en precisen l'import).

(³⁰), ens adonarem que el sol fet de presentar greuge en una cort abraçava també la concepció per part del subjecte agent que estava iniciant un procés (en el sentit més lat i menys tècnic del terme) força dilatat en el temps. Palesen aquest fenomen de notorietat que es degué anar agreujant cap a la fi de la centúria, d'una banda, que una estimació aproximada considera que la reserva és insuficient per a fer front a les demandes quantificades per a la primera cort del segle XVIII (³¹).

Però no únicament per això, sinó també pel fet que entre les reclamacions d'una cort i d'una altra, com més va el segle, més, es van (re-)presentant les reclamacions inicials, ara ja consolidades per una sentència dictada per la comissió de jutges d'una cort precedent; i, fins i tot en aquests casos, la reserva esdevé insuficient (³²).

30 Si que ho és, i ben evident, en la cort de 1528: reserva de 96.666 ll., quantificats 116.458 ll. + 190.248 morabatins + els (vint) que no en precisen l'import. A partir de 1533-1534 esdevé sumament difícil de quantificar l'import dels greuges estimats a partir de les sentències, atès que ja s'ha produït la inversió de tendència de la cort de 1528 i la majoria de reclamacions presentades prenen com a punt de referència les sentències anteriorment dictades.

31 A diferència del nostre mètode de càlcul -que es basa en l'import d'aquelles reclamacions de greuges que són estimades-, refiant-se, sembla, només dels imports de les reclamacions, per a la cort de 1701-1702, es calcula (prou indicativament de la tendència imperant, d'altra banda):

"... que hom reclama per agravis particulars l'extraordinària quantitat (és una xifra aproximada) de 1.068.607 lliures barcelonines, 2.700 ducats, i 19 maravedies, i a més, el valor de les terres, cases, construccions i productes que hem mencionat en la llista anterior." (BAYROLI, *La cort de 1701-1702*, p. 254).

32 En forneix un bon model la cort de 1542. La quantificació dels crèdits -com ja hem dit- esdevé difícil a partir de les sentències, des de la cort de 1533-

Així, per a 1542 ens consta que la suma de crèdits reconeguts per sentència ascendeix, almenys, i *salvat dret de compte*, a 120.343 ll. Si prenem en consideració que la reserva fou de 25.000 ll. (un 10 % del donatiu) la impossibilitat material -i real- de satisfer a tothom ens serà ben evident.

Amb tot, convé no oblidar que l'evolució de la reserva del servei va íntimament lligada amb la dels compartiments que es fan de les sentències, que en depenen.

Els compartiments

Els *compartiments*, ja en el sentit estrictament etimològic reflecteixen la voluntat, a voltes paradoxal, de mirar de voler permetre a tots els afectats que han actuat diligentment en la presentació dels greuges -i, en conseqüència n'han obtingut sentència-, de percebre una porció, una part, sovint mínima, de la quantitat reservada (33).

Se solen confeccionar en base a unes partides d'import econòmic variable en funció de la recaptació, les quals, un cop determinades, eren sotmeses a uns criteris de repartició, variables també segons la cort.

Mitjançant els *compartiments*, s'imputa a cada reclamant una part o una porció de la partida

1534; però el cas que ara comentem és plenament computable a partir de la combinació de les dades del llibre del compartiment i del de les èpoques.

33 V. ALCOVER / MOLL, *Diccionari català-valencià-balear ...*, vol. III, p. 334-335, s.v. "compartiment"; i "compartir", esp. accepcions 1 i 2.

pressupostària, en aquells moments disponible, assignada per a pagar els greuges, la qual és fixada en una proporció directa a l'import de cada un dels crèdits aportats. El nombre de partides que es confeccionen al llarg del tràmit d'execució de les sentències d'una mateixa cort dóna el nombre de compartiments que se'n fan (34).

S'hi devia arribar després de fer un seguit d'operacions aritmètiques (35) les quals, finalment, es materialitzaven en allò que coneixem, que ens ha pervingut: una raó (36). És a dir, per a nosaltres, es tracta d'una regla proporcional amb la qual es venia a fer possible que es complís el mandat de la cort per tal que els agreujats compartissin a sou i a lliura (37) la futura satisfacció -parcial- dels seus crèdits reconeguts. Un cop determinada aquesta raó, es procedia a confeccionar l'anomenada tarifa (38) que, en definitiva,

34 A tall d'exemple, en l'execució de les sentències de greuges de la cort de 1528 se'n fan sis (ACA, G, 1088, f. 85, p. ex.); en la cort de 1534 se'n fan tres (ACA, G, 1086); en la cort de 1537 se'n fan tres (ACA, G, 1086); en la cort de 1547 se'n fan dos (ACA, G, 1088/1, f. 72).

35 Se'n troba una mostra entre les parts del vol. ACA, G, 1088/1 i del vol. ACA, G, 1088/2. Són uns pocs fulls numerats, al f. iv dels quals hi ha la tarifa.

36 V. el sentit que en recull l'ALCOVER / MOLL, *Diccionari català-valencià-balear* ..., vol. 9, p. 138, § 9.

37 P.ex., ACA, G, 1086, f. 5, 7.

38 Sembla que el significat d'aquest terme només comparteix parcialment la definició, més habitual, que en dóna l'ALCOVER / MOLL, *Diccionari català-valencià-balear* ..., vol. 10, p. 157.

no és altra cosa que una taula que desenvolupa ⁽³⁹⁾ les proporcions fixades per a diferents quantitats de lliures, cosa que en simplifica força els càlculs ⁽⁴⁰⁾.

Val a dir que les proporcions eren més aviat reduïdes; així, per a la cort de 1542 la tarifa era fixada en 3 s. 10 d. per lliura ⁽⁴¹⁾; i per a la cort de 1547, el primer càlcul era de 2 s. per lliura, i el

39 Un hom s'havia plantejat si hi havia la possibilitat que es paguessin crèdits preferents, tal vegada en funció de l'import; però l'existència d'aquestes tarifes sembla desmentir-ho, ja que l'escala és gradual i proporcionada [la tarifa assigna a 100 ll. (1 ll. 13 s. 4 d.) exactament el doble que a 50 ll. (16 s. 8 d.)]. Amb tot, roman oberta la qüestió de si els crèdits reconeguts per sentència dels provisors són preferents davant d'altres crèdits.

40 Per a la cort de 1547 (entre ACA, G, 1088/1 i ACA, G, 1088/2, f. iv) s'elabora la tarifa des d'un valor de 1.000 ll. fins a 100 ll., de cent en cent; des de 99 ll. a 1 ll., d'una en una; etc. Així, s'estableix una correlació d'on extraiem les següents:

a 1.000 ll.	toquen	16 ll. 13 s. 4 d.
a 500 ll.	"	8 ll. 16 s. 8 d.
a 100 ll.	"	1 ll. 13 s. 4 d.
a 50 ll.	"	- ll. 16 s. 8 d.
a 1 ll.	"	- ll. 4 s. - d.

Fins i tot se'n calculen fraccions: per a 10 s. toquen 2 d.; a 5 s. toca 1 d.; a 2 s. 6 d. toca 1 malla; a 1 s. 3 d. toca $\frac{1}{2}$ malla.

41 ACA, G, 1088/1, f. 3. Segons consta en aquest mateix vol., p. IV-IVv2, ran d'aquesta cort es produí una dissensió entre els agreujats que obtingueren sentència en aquella cort i els que n'havien obtingudes de corts anteriors (els quals al·leguen els mots finals de l'acte de l'oferta per a ser-hi admesos) que volen ser inclosos en el compartiment. Com que els càlculs es devien fer en proporció als reclamants sobre la base del diner disponible sembla clar que com més fossin menys diners els tocarien per cap. La qüestió s'hagué de resoldre amb una provisió dels diputats i els seus assessors (ACA, G, 1088, f. IVv2-Vv2, VII) dient que només hi havien de ser els de la cort de 1542 (atès que els altres no han presentat demanda, només han exhibit llurs sentències), i -com sempre- reservant-los dret en un altre judici.

segon, de 2 s. 4 d. per lliura (⁴²); i encara algun altre cas de 4 s. per lliura (⁴³). Aquests imports ens situen al voltant d'un marge que presenta, a tot estirar, un 20 % escàs, si no menys, del total del crèdit.

* * *

Els llibres dels compartiments, elaborats íntegrament per oficials de la Diputació del General, eren copiats en volums independents per a cada cort, dividits en dues parts clarament diferenciades (⁴⁴): d'un cantó, l'anotació del compartiment (⁴⁵), sovint precedida d'un índex de noms i, si no precedida, seguida, de la tarifa; de l'altre, una còpia -completa- de la sentència de greuges de la cort de què es tractava (⁴⁶). S'afavoria, d'aquesta manera, la feina de consultar i confrontar ràpidament i fàcilment la sentència invocada per les parts afectades i el seu estat de comptes amb el que

⁴² ACA, G, 1088/1, f. 72.

⁴³ Entre ACA, G, 1088/1 i ACA, G, 1088/2, f. 1v.

⁴⁴ És palesa la intervenció dels diputats en ACA, G, 1086, f. 76v-77, § 263; ACA, G, 1023, f. 101 (l. 11-14). V., però, el més explícit ACA, G, 1088/1, f. 1:

"MDXLVII /² Libre dels compartiments fets per los Senyors de- /³ putats del general de Cathalunya entre los agreu- /⁴ jats qui obtingueren sentència dels provehidós /⁵ de greuges de la cort general de Cathalunya ce- /⁶ lebrada en Monçó en lo any MDXXXVII /⁷ de aquelles XXXX^m [11.] que romangueren vers lo dit /⁸ general del servey fet a sa Magestat per la dita gene- /⁹ ral cort celebrada en lo dit any de /¹⁰ MDXXXVII".

⁴⁵ És a dir, del nom del reclamant i dels imports que se li han anat satisfent.

⁴⁶ Darrera dels capítols copiats de l'original dels provisors, els oficials de la Diputació hi anaven indicant l'estat dels comptes, els pagaments que es feien.

podríem considerar un "registre oficial d'ús" sense gaire dificultats.

* * *

Des d'un punt de vista de la funció que desenvolupa el compartiment en l'estructura de satisfacció dels greuges sentenciats significa no solament haver aconseguit una resolució condemnatòria davant del rei, sinó que el desequilibri que allí es reconeix comença a ésser efectivament (i, a la fi, potencialment) restablert.

Hom podria pensar, des d'aquesta òptica, que ésser inclòs en un compartiment representaria poder passar de la pura reivindicació teòrica i formal de la queixa a la veritat dels fets, si més no quant al rescabament dels afectats i al restabliment (*fictici, legalment parlant, és clar*) del desequilibri generador de la reclamació.

Representaria, doncs, un pas previ i necessari per assolir aquest primer retorn de diners que teòricament correspondrien al monarca devers els afectats, el primer lliurament dins d'un conjunt d'actes, diguem-ne de bona voluntat (⁴⁷), que permetrien als poblats al Principat i

⁴⁷ Com també cal pensar que és una declaració de bona voluntat, la qual malauradament sembla que mai no hagi arribat a dur-se a terme, com hem vist, el fet que el monarca es comprometia a satisfer dels seus béns propis el que faltés a pagar si no bastaven els diners reservats de donatiu. Val a dir que no he trobat cap referència a una actuació en tal sentit, tot i que és evident que els diners reservats mai no abastaren per acomplir plenament la finalitat per a la qual havien estat conceptuats.

als Comtats, de retrobar-se amb el seu 'senyor natural' i tornar al lloc que els pertocava un determinat conjunt de fets i de comportaments que així ho reclamaven.

Amb tot, però, el compartiment, no era altra cosa que l'inici efectiu del tràmit d'execució de sentència de cara a poder acabar cobrant-ne l'import. En definitiva, el compartiment (o els compartiments, si és que n'hi havia més d'un en aquella cort) l'únic que feia era "distribuir sobre el paper" els recursos disponibles entre els afectats, és a dir, permetre de saber quantes lliures, sous i diners corresponien a cada agreujat de les partides disponibles de la part reservada del donatiu.

Portar aquesta comptabilitat generava una activitat considerable i un volum determinats de paperassa i de documentació, en bona mesura vinculades a la necessitat de tenir controlada la despesa que podia ser supervisada en qualsevol moment, i també per la necessitat de cenyir-se a treure el màxim de profit dels recursos.

I en aquesta darrera línia trobem les anomenades *dates del reservat* que conformen un estat de comptes per sessions després de comprovar-ne les dades, dels diners que havien estat emprats per satisfer els agreujats de cada cort, si més no entre 1528 i 1564 (48). El nom prové del fet que són recollides per dates totes les actuacions que fan referència al pagament de greuges determinats

48 V. ACA, C, 1081 (i la descripció que en faig en el capítol dedicat a les fonts).

pels llibres del compartiment ⁽⁴⁹⁾, i a un estat resumit de la partida global consignada amb aital fi. Aquesta darrera dada ens permet de veure que la comptabilitat oficial se cenyia força ajustadament a administrar correctament la reserva del servei. De les 96.666 ll. 4 s. 6 d. reservades el 1528 se'n compartiren 96.218 ll. 4 s. 6 d. ⁽⁵⁰⁾. De les 60.000 ll. reservades el 1534 se'n pagaren 60.489 ll. - s. 9 d. ⁽⁵¹⁾. De les 40.000 ll. reservades el 1537 se'n compartiren 39.347 ll. 15 s. 9 d. ⁽⁵²⁾. De les 25.000 ll. reservades el 1542 se'n pagaren 23.929 ll. 14 s. 11 d. ⁽⁵³⁾. Quant a les 40.000 ll. apartades el 1547 se'n compartiren 39.291 ll. 16 s. 3 d. ⁽⁵⁴⁾. De les 40.000 ll. reservades el 1553 se'n pagaren 39.020 ll. - s. 5 d. ⁽⁵⁵⁾. Pel que fa a la reserva de 50.000 ll. de la cort de 1564, se'n pagaren 48.149 ll. 13 s. 2 d. ⁽⁵⁶⁾. Respectant com respectaven el mandat del capítol del servei, no ens ha de sorprendre que la

49 Encara que no sempre coincideixen amb les èpoques.

50 ACA, G, 1081, f. 1-26.

51 ACA, G, 1081, f. 27-40.

52 ACA, G, 1081, f. 41-52.

53 ACA, G, 1081, f. 53-58v.

54 ACA, G, 1081, f. 60-69.

55 ACA, G, 1081, f. 70-77v.

56 ACA, G, 1081, f. 79-89v.

tendència fos que mai no s'arribés a exhaurir totalment un crèdit (57).

A més, però, el camí que calia recórrer podia ser encara *relativament* llarg. Perquè, d'entrada, cal recordar que el numerari era guardat a la taula de comuns dipòsits (58); i el subjecte només després de signar l'època corresponent, obtindria l'albarà que li permetria d'adreçar-s'hi i de reclamar-ne el pagament en diners.

Les èpoques i els llibres d'èpoques

Entren en joc en el moment que cada un dels afectats -o qui actués en nom seu- hauria de signar una època (59) que l'identificaria plenament i reflectiria fidelment que havia rebut la quantitat que s'hi consignava i quin dia s'havia esdevingut tal fet.

Els llibres d'èpoques conservats al fons *Generalitat* de l'Arxiu Reial de Barcelona poden ser considerats

57 Tinguem en compte, però, que la situació encara es complica, perquè s'afegeixen reclamacions d'altra natura que s'acumulen a les sentències ja declarades i incrementen el total dels crèdits (en una sola i nova sentència, habitualment).

58 V., p. ex., PAYSON USHER, "Deposit banking in Barcelona, 1300-1700"; LAPEYRE, "La taula de canvis dans le cadre de l'histoire générale de la Banque"; ADROER / FELLIU, *Història de la Taula de Canvi de Barcelona ...*; AYATS, *La "Taula" de Cambio de Barcelona (1401-1714)*; MARQUÉS y CARRÓ, *La Tabla de cambio y comunes depósitos de la ciudad de Gerona*; LLOBET PORTELLA, *La "Taula de Canvi" de Cervera y su entorno socioeconómico (1599-1715)*, qui s'ocupa de la de Barcelona en les p. 117-120; CARRERES, *La Taula de Cambis de Valencia, 1408-1714*).

59 Segons l'ALCOVER / MOLL (*Diccionari català-valencià-balear ...*, vol. I, p. 775-776), una època és, efectivament, un document (notarial) que acredita haver-se cobrat un deute, o que s'usa per fer constar una operació o un tracte. Ens n'interessa el primer sentit.

veritables manuals notariais en el sentit que es corresponen amb el tipus de documentació portada per l'escrivà notari del caixer pagador de la casa de la Diputació. Contenen, correlativament, les minutes dels pagaments que es fan ⁽⁶⁰⁾. Aquests elements vindrien a completar l'aspecte del control comptable dels cobraments realitzats pel subjecte ⁽⁶¹⁾.

De l'anàlisi que hem fet de la situació derivada d'allò que reflecteix el volum d'èpoques corresponent a les sentències de greuges de la cort de 1542 resulta, arrodonides les quantitats, que se'n signen *personalment* pels reclamants una seixantena ⁽⁶²⁾; en són cobrades

60 Si es confirmava que paral·lelament se n'estenia un paper volant amb la funció de rebut, les èpoques en constituïrien la matriu. El que més sobta, però, és que, p. ex., el vol. ACA, G, 1037, entre d'altres, és gairebé tot ratllat amb les característiques "tres ratlles" (en sentit vertical) que els notaris feien sobre el text per indicar que se n'havia estès pergami; perquè, com sabem, en el cas dels greuges se solia continuar l' anotació dorsal de les bestretes del pergami que presentava el reclamant; i encara sembla que fóra menys lògic quan s'haurien de percebre sobre el crèdit uns 3 o 4 s. per lliura.

61 Sobre la base de les anotacions de les deduccions que es fan del crèdit al dors de la sentència.

62 Són les sentències de greuges: 1542,5,3v; 1542,8,5; 1542,9,5v; 1542,10,6; 1542,12,7v; 1542,15,9v; 1542,20,11v; 1542,25,13v; 1542,26,14; 1542,28,14v; 1542,29,15; 1542,30,15v; 1542,31,16; 1542,33,16v; 1542,34,17; 1542,37,17v; 1542,50,22v; 1542,53,23v; 1542,55,32; 1542,56,23v; 1542,61,25; 1542,64,25v; 1542,65,26; 1542,72,27v; 1542,73,27v; 1542,75,28; 1542,77,28v; 1542,78,28v; 1542,80,29; 1542,85,30; 1542,86,30v; 1542,89,31; 1542,96,32v; 1542,98,33; 1542,100,33; 1542,110,35v; 1542,113,35v; 1542,114,36; 1542,115,37; 1542,119,37v; 1542,122,38; 1542,123,39; 1542,129,40v; 1542,131,41; 1542,152,47v; 1542,185,53; 1542,200,55v; 1542,209,80v; 1542,211,57; 1542,217,59; 1542,222,61; 1542,232,64v; 1542,239,67v; 1542,240,68; 1542,242,69v; 1542,246,70v; 1542,254,73v; 1542,260,81.

mitjançant procurador unes altres tantes (63), cinc de les quals corresponen a membres de la mateixa família que actuen com a procuradors (64); n'hi ha 25 que són signades per hereus o causahavents de l'actor (65); d'una trentena no consta que se n'estengués època, si bé se'ls havia fet el compte que calia liquidar (66); i encara n'hi ha 15 que no consta que arribessin a ser tinguts en consideració en el compartiment (67); la resta, una quarantena, corresponen a èpoques signades en virtut d'una cessió del crèdit (68).

Si tenim en compte que la grossa d'aquestes actuacions es concentra en els anys 1550 i 1551,

63 Corresponen a les sentències 1542,1,1; 1542,7,4v; 1542,19,11; 1542,23,12v; 1542,24,13; 1542,27,14v; 1542,32,18; 1542,43,20; 1542,47,22; 1542,52,23; 1542,54,23v; 1542,59,24v; 1542,66,26; 1542,67,26v; 1542,69,26v; 1542,84,30; 1542,87,30v; 1542,88,31; 1542,95,32v; 1542,99,33; 1542,101,33v; 1542,112,35; 1542,117,37; 1542,123,45v; 1542,124,45v; 1542,126,39v; 1542,135,43; 1542,140,44v; 1542,147,46; 1542,154,47v; 1542,157,48; 1542,158,48v; 1542,161,49; 1542,164,49v; 1542,165,49v; 1542,168,50; 1542,170,50v; 1542,176,51v; 1542,179,52; 1542,180,52; 1542,184,53; 1542,188,53v; 1542,196,54v; 1542,199,55v; 1542,201,56; 1542,218,59v; 1542,219,60; 1542,235,81; 1542,256,74v.

64 Són les sentències 1542,2,2; 1542,13,8; 1542,41,19v; 1542,162,49; 1542,189,53v.

65 Dels quals, una quinzena són ben explícits (1542,6,4; 1542,14,8v; 1542,21,12; 1542,38,18; 1542,44,21; 1542,49,22v; 1542,137,44; 1542,156,48; 1542,159,48v; 1542,174,51; 1542,187,53v; 1542,208,80; 1542,233,65; 1542,234,65v; 1542,255,74) i la resta suposats (1542,18,11; 1542,22,12v; 1542,58,24; 1542,63,25v; 1542,74,28; 1542,94,32v; 1542,163,49; 1542,166,49v; 1542,171,50v; 1542,220,80v).

66 v. la llista que hi ha en apèndix.

67 v. la llista que hi ha en apèndix.

68 v. la llista que hi ha en apèndix.

constatarem no tan sols que hi havia uns períodes assenyalats per a cobrar els crèdits, sinó també que hi devia haver una agraduació i una ordenació dels crèdits que havien de ser pagats per part dels oficials de la Diputació del General.

Dintre de l'elevat nombre d'èpoques cobrades per una persona *havent-ne cessió* del reclamant, convindria destacar el paper jugat, per exemple, per Guerau Camps (69), i en menor mesura per Joan Cases (70); més que no pas el de Miquel Ciurana (71) o de Baltasar Montrodó (72), entre d'altres 73. Val a dir que hom ja s'adona que algú pot 'donar un cop de mà' a algun conegut i cobrar-li el deute que té per greuges, a Barcelona, per evitar-li haver de fer-hi el desplaçament (74); però el que porta a reflexió és el fet que no es recorri a la figura -

69 Hi apareix com a cessionari en disset ocasions (1542,3,2v; 1542,60,24v; 1542,62,25; 1542,68,26v; 1542,70,27; 1542,71,27; 1542,83,30; 1542,90,31v; 1542,91,31v; 1542,105,34; 1542,109,35; 1542,151,47; 1542,153,47v; 1542,155,48; 1542,177,51v; 1542,206,80; 1542,207,80).

70 Ens en consten sis casos (1542,120,38; 1542,138,43v; 1542,169,50; 1542,173,51; 1542,175,51; 1542,204,56v).

71 Només dos (1542,79,29; 1542,172,50v).

72 Només dos (1542,82,29v; 1542,150,47).

73 Són la resta de la llista que encloc en apèndix, exclosos els citats en les notes precedents, que són els que n'acumulen les cessions.

74 Aquest podria ser, parcialment, el cas dels Ciurana, que havien obtingut sentència (1542,246,70v) per un greuge presentat per Miquel Ciurana com a procurador de Pere Ciurana, pare seu, l'època del qual fou signada per Pere Ciurana el 12-set-1550; però Miquel Ciurana devia aprofitar-ho i per això apareix també en les èpoques de les sentències de Jeroni Escuder (1542,52,23) com a procurador, i d'Antoni Vedruna (a) Ciurana (1542,137,44) com a donatari.

coneguda i igualment usada com acabem de veure- de la procuració (75).

La coexistència i la diferenciació d'institut jurídic ens confirmarien, doncs, una tendència a la transmissibilitat, ja apuntada, de les sentències de greuges com a títols de crèdit reconeguts, subjectes a mercadeig. La situació de 1542 sembla que apunta cap a una (inicialment tímida) concentració en mans, de dues persones, principalment, que cal suposar coneixedores del funcionament dels mecanismes administratius de la cort general i de la Diputació: l'una, Joan Cases, cavaller, que apareix en diverses reunions com a reclamant (76); l'altra, Guerau Camps, que no consta que sigui l'afectat -ni el reclamant- (77) en cap de les sentències de les corts del segle XVI.

75 El mateix Joan Cases, de qui tot seguit parlarem, figura com a *procurador* de F. Fort, al greuge 1542,184,53.

76 Però, curiosament, no planteja cap greuge propi, personal, *ab origine*, sinó que tots li han pervingut per derivació. P. ex., 1537,105,44v (connectat amb el 1537,106,44v; és la reclamació de Joan Martí, que es diu, li n'ha fet cessió); 1542,56,23v (planteja el greuge *com havent lloc i cessió de Johan Martí de Balaguer*); 1542,64,25v (*com havent loch i cessió de Gaspar de Ivorra*); 1542,65,26 (donat *com havent lloch i cessió de mossèn Galceran de Vilanova*); 1542,200,55v (*com havent lloch i cessió de Francesch de Banyuls*); 1547,21,9v (acumula les reclamacions 1542,56,23v; 1542,65,26; 1542,200,55v més altres reclamacions, totes de gent de les 50 llances de Perpinyà); 1553,37,14.

77 Llevat que s'hi dediqués professionalment, com una mena de gestor *administratiu*; tot i que el recurs a la figura de la cessió fa (mal)-pensar que els "adquiria" per un import indeterminat (inferior, és clar, al crèdit nominalment reconegut). Un cas diferent fóra el de Francesc Caçador, que tampoc no figura com a reclamant en cap de les reunions i apareix tres cops (1542,59,24v; 1542,135,43; 1542,196,54v) en les èpoques com a *procurador*.

La hipòtesi més versemblant, sembla, doncs, pensar que els reconeixements de crèdit que constituïen les sentències de greuges estimadores de les reclamacions, circulaven com un títol creditici més, com ara els debitoris, les consignacions, les lletres de canvi, etc. I com a tals podien ser consignats, cedits, empenyorats, traspassats, etc., i circular per mans de persones com les esmentades que s'avinguessin a fer-se'n càrrec, amb les condicions de cobrament peculiars i el retard inherent i inevitable que es produïa entre la sentència i la percepció primera de diners.

El que hem vist confirma la nostra posició en el sentit que sembla talment que esdevé (totalment) irrellevant la causa que originà la reclamació un cop la sentència dels provisors ha estat dictada i pot ser executada.

Capítol XII: Valoració i conclusions

SUMARI:

Valoració i conclusions

Valoració i conclusions

"All authors, by the simple act of writing their books, run the risk of unduly magnifying the importance of their chosen subject. This risk is perhaps particularly acute for a Parliamentary historian".

C. RUSSELL, *Parliaments and English ...*, p. 1.

Al llarg de les pàgines precedents he procurat d'oferir una aproximació a la institució dels *greuges particulars* que se satisfieien en el marc de la cort general de Catalunya, centrats especialment al llarg del segle XVI.

Però, tot i que ens hem esforçat per introduir alguns elements de reflexió paral·lelament a l'estudi de les dades, no podem eludir el fet d'haver d'encarar-nos, des d'una perspectiva no tan sols diacrònica, sinó també de dinàmica global en el context oportú, amb l'assaig de valoració de la institució i del sentit que pren quant a la transcendència i a les repercussions que pugui generar o, simplement, justificar, als ulls de determinats autors.

Les sentències esdevenen l'element primer a partir del qual s'ha cercat, amb aquesta investigació, d'esbrinar quina transcendència tenien i quin paper

jugaven els greuges particulars a la cort general de Catalunya (1).

* * *

Superades algunes consideracions prèvies (2), i d'altres d'inherents al mateix objecte d'estudi (3), passem a integrar els aspectes següents:

Els greuges particulars es resolen en cort general per mitjà d'una comissió mixta

Hem vist que els recursos tècnics legals permeten d'elaborar un mecanisme pel qual s'assoleix un respecte formal a les reivindicacions estamentals en el sentit que es manté protocol·làriament l'ordre dels debats en el discurs (4), quan de fet, a l'hora de la veritat, el que

1 V., també, les consideracions fetes per a tot el segle XVI en el capítol d'introducció, i algunes de les incidències que recullen, en l'apartat dedicat al procés de greuges. Una anàlisi sincrònica permet de detectar, segons el moment històric de què es tracti, un determinat tipus de preocupacions, a més de permetre constatar quins són els criteris que s'apliquen en la resolució de les diferents reclamacions. Una anàlisi diacrònica permet de veure com ha evolucionat la institució dintre del marc geogràfic i temporal escollit, alhora que afavoreix de col·lacionar els contrastes que l'aproximació sincrònica deixava al descobert.

2 P. ex., el marc institucional.

3 P. ex., que el monarca és qui ha de satisfer els greuges, plantejats, en el nostre cas, en cort general.

4 És a dir, al·ludeixo al fet que no es tractaran altres qüestions de la cort que de primer no s'hagin resolt els greuges. [Com veurem més endavant ANGLERIA hi posa molt d'èmfasi].

s'esdevé és que, en virtut de dita construcció, els greuges particulars no són resolts fins molt després que la cort és finida (5), això sí, per una comissió que actua la jurisdicció delegada pel monarca i l'assemblea, de composició mixta formada per membres dels braços de la cort, i per oficials del rei, la qual garanteix, des del moment mateix d'ésser constituïda, que les reclamacions presentades seran degudament tractades i arribaran a bona fi. S'esvaeix així la possibilitat que se cerqui qualsevol motiu de crítica que permeti dilatar els negocis de la cort i diferir la discussió del donatiu.

El tractament que hi donen els proveïdors, d'acord amb el marc legal, es va desfasant de l'elaboració doctrinal

Si bé és cert que els proveïdors (6) actuen dintre dels límits estrictes que marca la provisió del monarca nomenant-los i delegant-los la jurisdicció, hom constata que, d'un cantó, el concepte legal s'adequa lleument a la realitat del segle XVI; de l'altre, que els tractadistes de la cort dels temps moderns difícilment s'encaren,

5 Es respecta en esperit i en forma, però no de fet, la dita aspiració; amb tot, hom pot afirmar que es tracta d'una consideració irrellevant, sobretot si acceptem el fet que, al cap i a la fi, la comissió acabava sentenciant que es pagui a tothom qui convingui que cobri.

6 Cal tenir en compte que la tendència dels estaments a l'hora d'elegir els proveïdors mena a presentar una potencial desnivell davant de la tendència constant del monarca de nomenar bons tècnics entre els seus oficials, més versats en aquestes qüestions que no els membre ocasionals (i sovint elegits per conveniència, si no per compromís) pels estaments.

diríem-ne, monogràficament, amb la institució dels greuges. Hem de tenir present que aquest desfasament que es produeix entre el que anomenem el marc legal compilat i la regulació efectiva de la satisfacció dels greuges, que condiciona el tractament que hi donen els provisors, s'esmena pel fet que la regulació nova es va produint en cada cort, a voltes fruit de la (no sempre plàcida) negociació entre els portantveus dels estaments i els oficials reials.

No oblidem, d'altra banda, que els autors n'ofereixen majoritàriament un enfocament eminentment extern i descriptiu en les seves obres. D'alguna manera, aquesta actitud es correspon amb la que es detecta en els processos de cort i altra documentació connexa, ja que s'hi veu un predomini de la preocupació per la forma, en detriment -ben probablement interessat- d'altres aspectes als nostres ulls més transcendents, com ara la legislació, la taxació, etc.

La pervivença (gairebé fossilitzada) de la institució en un context canviant és possible mercès a la seva adaptabilitat (polivalència), alhora que conserva, amb plena vigència, la condició d'element dialèctic per excel·lència amb vista a l'argumentació política

Ja hem vist que des de la mateixa construcció de Callís, el concepte de greuge anà creixent i ampliant-se al voltant d'una idea no gens allunyada del significat lingüístic propi i inherent a la mateixa etimologia del mot. De fet, gairebé tot era -o podia ésser- greuge,

sempre que pogués trobar una base en el fet que hi havia hagut una transgressió per part del rei o dels seus oficials d'un dret o d'un compromís adquirit pel monarca (privilegi, contracte, etc.).

Aquesta delimitació conceptual aparentment clara comportava que, més enllà d'uns determinats criteris, la discrecionalitat de la comissió trobés un àmbit de maniobra summament ample per no dir il·limitat (7). Recordem que en el "*septimum dubium*" del seu tractat el mateix Callís acabà donant-ne un reguitzell d'exemples, una enumeració de casos, que no n'és una llista concloent i tancada.

Aquest fet ens sembla que és el que permet d'explicar per què hi ha una primera tendència envers l'acreciment de les demandes provinents, majoritàriament, dels oficials reials (8) i d'altres persones vinculades (si no vinculables) a cercles propers al monarca, i sovint figures destacades dels estaments; i, de l'altra, del fet que la inicial varietat dels tipus de reclamacions, com més avança el segle, més va concentrant-se en uns pocs casos.

7 La comissió té prohibit de delegar la jurisdicció i bé ho fa.

8 Tant per procedència, com per col·locació (en el doble sentit del terme) compten amb els requisits i els contactes necessaris per poder preparar la documentació i presentar-la dintre de termini.

Però és que només des d'aquesta perspectiva prenent sentit el fet que hi hagi, diguem-ne, unes tongades (9) de reclamacions que apareixen puntualment i que acaben essent consolidades com a deutes reconeguts per una sentència. Estem pensant, per exemple, en la reclamació dels salaris dels membres de les 'Cinquanta llances' de Perpinyà, o en les reclamacions dels danys derivats de la derruïció de les cases i dels horts dels tintorers de la mateixa vila per fortificar-ne la muralla.

La nostra opció és considerar que els greuges perviuen en un doble nivell. En la mesura que esdevenen indestriables de la mateixa estratègia política dels assistents a les diferents reunions de corts, els greuges (10) presenten una faceta d'element dialèctic polític d'una gran vitalitat (11). És en aquest primer nivell que forneixen un argument, al qual recorren a bastament els membres dels diversos estaments, com un cas concret i puntual de la necessitat que hi ha entre els súbdits que el monarca administri justícia en ocasió de la celebració de la cort general.

9 Com a exemple, per passiva, hi ha el fet que a principi de segle emergeixen ocasionalment reclamacions *per via de greuge* que fan referència a excessos i danys del temps de les *torbacions*, és a dir, de la guerra remença (1462-1472).

10 Prescindim, en aquest cas concret, de discernir entre els que són *particulars* i els que són *generals*, ja que als efectes de la nostra argumentació comparteixen el tret principal.

11 Ja hem vist que la vitalitat de la institució, amb la càrrega semàntica de contingut polític-jurídic que la caracteritza, cueja, gràcies al fet d'esdevenir un element dialèctic per al *catalanisme polític*, fins als nostres dies.

Perviuem també, en un segon nivell, que vinculem més directament al que fóra el que podríem anomenar un "concepte fossilitzat" de greuge; perquè, combinats adequadament amb la discrecionalitat de la comissió i amb les necessitats i els interessos polítics del moment, els greuges de cort ofereixen una plataforma que permet *dirigir* determinades actuacions cap a un resultat presumptament volgut. Amb d'altres paraules, esdevenen un element *susceptible de ser aprofitat* (12) en funció de les necessitats polítiques del moment. És possible de suposar, doncs, que l'assumpció col·lectiva del fet que la celebració de cort comportava la possibilitat de presentar determinades reclamacions (amb les limitacions inherents al mateix concepte, és clar) podria donar un cert joc al cercle d'influència del monarca per tal de veure quines situacions podien ser-hi encabides (per no dir solucionades, dilatades, diferides o simplement desviades).

Aquesta lectura no exclou el fet que al costat d'aquesta utilització, diguem-ne *oportunista* de la institució, hi pervisqui paral·lelament la tendència global que tot seguit intentarem d'analitzar.

12 I es tracta d'un aprofitament doble.

Les sentències de greuges dictades en una cort (anterior) han de ser reactivades per poder continuar essent executades en una altra cort (posterior)

Aquesta reactivació es basa en el fet que la part actora ha d'instar-la. Un cop feta, pot aparèixer sota allò que podríem anomenar una "forma pura", és a dir, simplement reclamant per la quantitat restant d'aquella quantitat que fou sentenciada en la cort de què es tracti (segons els casos); o pot aparèixer sota allò que podríem anomenar una "forma no pura", és a dir, amb reclamacions afegides. En aquest segon supòsit, s'hi arriba quan un reclamant incorpora a la reclamació no solament l'import que li és degut per una sentència anterior que no ha estat satisfeta íntegrament ⁽¹³⁾, sinó també d'altres reclamacions (sigui perquè s'han produït posteriorment, sigui per cessió, sigui per transmissió per causa de mort i acumulació subsegüent, etc.).

El fet que s'acumulin diferents conceptes dintre de la mateixa sentència podria induir a creure que es produeix una certa "desnaturalització" de l'objecte de la reclamació; però no hem d'oblidar que l'acumulació es produeix tan sols en funció del resultat, quant al total del crèdit reconegut, perquè el mateix capítol de la sentència acostuma a recollir discriminadament els

13 El gran nombre de greuges que s'arrosseguen de sentències dictades en corts anteriors ja fa preveure que no hi havia una possibilitat real que totes les reclamacions se satisfessin íntegrament. Impressió que, com hem vist, es confirma quan es quantifiquen els crèdits reconeguts per sentència dels provisors.

diversos conceptes o subtotals que conformen el crèdit total final reconegut i sentenciat. Endemés, aquesta igualació confirma la nostra conceptualització de les sentències que porten causa de sentències anteriors com una categoria *per se*, independentment de la causa que en generà la reclamació.

Però és que aquesta evolució és perfectament comprensible des del moment que combina els dos elements esmentats. I aquest, diguem-ne progrés qualitatiu, que passa per una ampliació en el mateix capítol de la comissió del que pot ser reclamat per via de greuge ⁽¹⁴⁾ ens ajuda a entendre alguna de les poques veus que s'ha alçat contra (el seu concepte de) l'activitat de les assemblees estamentals. És la visió que deriva de la correspondència epistolar de P. Màrtir d'Angleria, força vinculat amb els cercles del monarca, d'altra banda ⁽¹⁵⁾.

El tractament processal de les reclamacions de greuges

El procediment que se segueix per a tramitar les reclamacions de greuges presenta, de bon començament, una doble característica:

¹⁴ *"Todo se embrolla con los acostumbrados gravámenes. Si alguno cree que se le ha hecho alguna injusticia o que la corona le debe algo, no se disuelven las Cortes hasta que se da plena satisfacción al reclamante, y no acostumbran a obedecer al Rey en exigir los tributos si se procede de otra manera."*
[ANGLERIA, *Epistolario*, III, p. 50 (agost de 1512)]

¹⁵ Dec aquesta indicació al Dr. Petit Calvo.

D'una banda, es fa servir un mecanisme processal que combina, adequadament, les *garanties* i la *rapidesa* que el tractament (polític) de les queixes mereix (si més no a nivell formal).

D'una altra, si bé hom sap que des d'antany qualsevol procés judicial tendeix a esbrinar els fets i situacions jurídiques al·legats per les parts, no em puc estar de manifestar la impressió que causen les reclamacions de greuges. Hom diria talment que mitjançant el procés, l'única cosa que es pretén és acudir a un mecanisme preestablert, d'una certa objectivitat i flexibilitat, per tal de garantir la comprovació, la constatació, de la bondat de les al·legacions de les parts. Des d'aquest punt de vista, el cas dels greuges no fóra diferent de la resta de reclamacions i de processos de caràcter judicial. Però no podem oblidar que els provisors queden vinculats inexorablement per les sentències dictades pels seus predecessors en el càrrec (així ho diuen la provisió de nomenament i el capítol del donatiu), circumstància que fa que la intervenció posterior dels provisors en casos que ja han estat sentenciats en reunions de cort precedents (és a dir, la immensa majoria de les reclamacions de la segona meitat del segle XVI) sigui gairebé anecdòtica i testimonial.

És clar, però, que llur intervenció ha de ser interpretada com una manifestació més d'aquesta voluntat de *garantir* (si més no formalment) la correcta valoració i utilització dels recursos consignats per als agreujats.

Cal destacar ací el fet que la provisió de nomenament i el capítol del donatiu, tan taxatius en allò que prescriuen, romanen en una zona, diguem-ne *grisa*, a l'hora d'establir quin és el tractament que han de rebre els greuges que han estat sentenciats per comissions anteriors. Fixen una alternativa que sembla que es deixa per tal que la comissió de provisors la decideixi; oscil·la entre la necessitat o no de fer procés (16).

Factors que devien incidir en l'elecció -o no- de la via de greuges

És una realitat que si bé les diferents assemblees estamentals dels territoris hispànics i europeus poden ser subsumides en unes grans categories que n'equiparen determinats comportaments, cada una d'aquestes assemblees confegeix unes línies d'actuació i d'evolució pròpies que en perpetuen determinades peculiaritats.

És a partir d'ací que hom pot mirar de comprendre per què els greuges particulars de la cort general de Catalunya no troben un equivalent directe en d'altres territoris, més enllà d'una gran categoria, és a dir, del que seria una figura comparable que transcendís les grans (i diferents) nocions de "greuge" (17).

16 V. el capítol del donatiu i la provisió de nomenament dels jutges.

17 Com ja hem vist, es troben en una mateixa òrbita de restablir desequilibris, cada un a la seva manera, tant els *cuadernos de peticiones*, els *gravamina* hongaresos, els *cahiers de doléances*, les *common petitions*, com els *greuges generals*, els *capítols de cort*, i els *greuges particulars*.

Què devia motivar que un reclamant escollís la via de greuge per tramitar una queixa? ⁽¹⁸⁾ De ben segur hi devia haver raons múltiples i diverses. De la mateixa manera que hom no pot deixar de vincular, ni que sigui intuïtivament, els greuges *in genere* amb les

18 Si seguim el relat parcial de P. Màrtir d'Angleria (ARMILLAS, "Aragón visto por un humanista: Pedro Mártir de Angleria" [en *Estudios del Departamento de Historia Moderna*, 3 (1974), p. 25-39], p. 30-32, 39), referit bàsicament a les corts aragoneses però amb al·lusions -per equiparació- a la institució catalana, veurem que hi trasllueix una actitud política (d'enfrontament i oposició al rei) modulada per un interès (per com parla, sembla que el considera exagerat) per privar-le'n de diners. Així, diu:

"Vamos a las Cortes: De palabra prometen al Rey que todo estará listo inmediatamente; pero de hecho no hay expedición en nada. Pasan los días enteros en clamorosas discusiones, sin concluir nada. Llevados de enemistad mal encubierta, toman distintos derroteros. [...] ... es más grave todavía la otra demanda: la del dinero que se les debe a determinados individuos. Llamen a estos gravámenes greuges. Muchos presentan, sacados de sus viejos escritorios, diplomas carcomidos, y algunos que se remontan a tiempos fabulosos, en los cuales los antiguos Reyes habían contraído con sus mayores aquellas deudas. Dicen otros que se les deben los estipendios, que, para hablar en aragonés, llamaré albalaes. Otros demuestran que durante muchos años los Reyes se los han otorgado, pero no abonado [...]. No están, pues, dispuestos a que se cierren las Cortes hasta que se haya dado satisfacción plena a cada uno [...]. Si el Rey ha de pagar todos los greuges, es preciso que a esas doscientas mil añada otras tantas." [ANGLERIA, *Epistolario*, III, p. 339-340 (19-nov-1518)]. I també: "La mayor dificultad con que se tropieza está en la fijación del modo de administrar justicia, aunque sea muy complicada también la negociación sobre los gravámenes. Proponen ellos que singularmente se les debe mucho más de lo que se ha de distribuir por todo el reino en general"; i també "De los comicios -mejor, Cortes aragonesas- no hay nada más que contar. Se acabó todo. E igualmente las esperanzas del Rey sobre el donativo. Los gravámenes le quitaron de las manos la mayor parte. Si quedó algo, acabó por comérselo la sed roedora de los prestamistas. Los que constituimos el séquito del Rey hemos dejado en este reino doscientos mil ducados. Hay quienes dicen que he calculado muy por lo bajo. Muchos piensan que pasan de quinientos mil. Todo ha sido importado de la misera Castilla. Enriqueció el Rey a los aragoneses, y enriquecerá asimismo a los catalanes, que sufren más dura escasez" [Pedro Mártir de ANGLERIA, *Epistolario*, 4 vols., Madrid (Imp. Góngora) 1953-1957, III, p. 347; 350 (30-gen-1519)]. Pero encara és més contundent quan es refereix específicament als catalans en una carta datada el juliol de 1519 [ANGLERIA, *Epistolario*, III, p. 365-366].

contrafaccions (19), i de la mateixa manera que l'oportunitat de l'una exclou l'altra, una primera aproximació ja ens indica que el primer factor a considerar és la celebració (imminent) de cort general. Un altre element, si més no formal, és que s'ha de tractar d'un remei extraordinari.

Davant d'aquestes consideracions, què devia inclinar la balança en favor de la via de greuges? Ben probablement el joc (valorat subjectivament per l'actor) d'alguns dels factors que ja han estat apuntats anteriorment (20). Deixant de banda -sense menystenir-los, però- aspectes de transcendència eminentment social com ara la *ressonància* que podia tenir una sentència dictada pels proveïdors de la cort; o el fet que es podia aconseguir una sentència *contra el rei* (dictada per una comissió constituïda en virtut d'una delegació de jurisdicció del mateix monarca davant del *general* de Catalunya), ambdues força lloables, ens inclinem, com a norma general, per motius que en poden explicar l'actitud d'un major nombre de reclamants (i satisfer-los).

19 V. GAY ESCODA, "Eficàcia de les normes ...", p. 530 ss.; "La creació del dret a Corts i el control institucional de la seva observança".

20 Han de ser estudiades a més atenció les ambaixades que s'adreçaven al monarca i altres instàncies; si bé hem de puntualitzar que són més assequibles, quant a la documentació, les que eren a càrrec d'alguna institució, més que no pas les de particulars i de petits col·lectius. Amb tot, sembla talment que també la utilització d'aquesta via depengui de les modes; les ambaixades són més pròpies dels s. XVII i XVIII. V., GAY, "La creació del dret a Corts ...", p. 94-96.

D'una banda, cal considerar el factor *temps*, és a dir, la *celeritat* a què, en principi (21), es veia sotmesa la tramitació processal de la reclamació, relativament ràpida, en comparació amb el que devien durar les causes que es portaven a l'audiència (22). Un hom no pot deixar de sospitar que darrera d'aquests intents de *col·locar* per via de greuges plets que es duïen a l'audiència hi devia haver la intenció d'eludir algun contratemps procedimental.

D'una altra, el factor *econòmic*. Cal pensar que en cas que la mateixa reclamació es pogués tramitar per una via jurisdiccional ordinària resultaria sensiblement més costosa, perquè, per als greuges, s'establia un règim privilegiat (23) pel qual se n'havien de lliurar les cartes *franques del dret de segell*, i només n'havien de pagar el procés que se'n faria, si és que es feia (24).

21 Cal fer notar que un gran nombre de tipus de causes es tramiten, sempre amb la consideració d'*excepcionalitat*, per la via del procés sumari, fet prou il·lustrador, d'altra banda.

22 Ha estat criteri compartit pels provisors que llur comissió no els permetia de conèixer aquelles causes (sempre desestimades) que es portaven davant d'una altra jurisdicció, especialment davant de l'audiència.

23 V. el capítol del donatiu i la provisió de nomenament de jutges.

24 Probablement aquesta consideració és complementària de la que fèiem anteriorment a propòsit de la indefinició (dualitat) en què resta al criteri de la comissió la possibilitat o no de fer procés per sentències donades per proveïdors de corts anteriors. En resultarien afectats al cent per cent tan sols els greuges que fossin sentenciats de cap i de nou en cada reunió (ja sabem que són una immensa minoria!).

En tercer lloc, per una qüestió que es troba a cavall de les consideracions tècniques i de les político-sociològiques: la mateixa excepcionalitat de la cort general havia de fornir una àurea *singular* a les sentències derivades (en un sentit o en un altre) de la cort general, respecte a les derivades de la jurisdicció ordinària (25). Tal vegada hom podria considerar que es tracta d'una decisió *més fiable* si és donada pels jutges de greuges que no per un oficial d'una altra jurisdicció. Val a dir que aquesta fiabilitat (que no afecta la fiabilitat jurídica teòrica de la sentència) jugaria amb un doble concepte: fiabilitat perquè provindria de l'escenari polític per excel·lència, el *general* de Catalunya en contacte directe amb el seu monarca, i en una actuació feta per delegació seva; i fiabilitat en el sentit que se sabia que hi havia una determinada (i no sempre suficient) quantitat reservada per a pagar les persones agreujades.

Un quart element que hi jugaria fóra el fet que les sentències de greuges que són fermes esdevenen immediatament títols de crèdit reconeguts i

25 Tot i que una cosa és la visió *popular* que es té de les institucions, i una altra de ben diferent les repercussions jurídiques que se'n deriven, cal no oblidar que l'audiència no ha estat precisament un òrgan excelsament considerat per les gents del Principat. Cal recordar també que la visió s'agreuja i es deforma en les èpoques de fortes crisis i tensions com ara al s. XVII. V. ELLIOTT, *La revolta ...*, p. 73-104, esp. p. 80-85; i p. 359-360.

transmissibles, en general a persones vinculades amb l'actor, però no sempre necessàriament (26).

Perfil dels reclamants

A nivell teòric sembla haver quedat clar que tothom qui veies transgredida una determinada situació jurídica seva per una extralimitació de la conducta del monarca o dels seus oficials podia presentar queixa per via de greuges al rei en ocasió de la celebració de la cort general. No cal aclarir que en cas que la persona en qüestió acudís a la cort, podia fer-ho directament; altrament, hem de pensar que havia de tenir-hi entrada (27) mitjançant l'estament respectiu, el qual assumia la reclamació, si era el cas.

És innegable el fet que, en general, hom pot dir que hi ha una gran diversitat de reclamacions; així com també hi ha una gran diversitat de subjectes que reclamen (28).

Amb tot, i malgrat afirmar de bell antuvi que hi ha greuges presentats per membres pertanyents a tots tres estaments, hem constatat (29), com a norma general (30),

26 V. més endavant.

27 Com hem vist, per al cas que la cort encara no hagi estat llicenciada; si la cort ja havia estat llicenciada i algú encara no havia presentat la reclamació, havia d'acudir als provisors dintre de termini, i donar-los-la.

28 Ocasionalment s'hi poden produir variacions atès el fet que les sentències de greuges esdevenen títols de crèdit transmissibles.

29 Hem mirat de quantificar el nombre de reclamacions que es poden vincular a cada un dels braços de la cort i d'identificar els actors de les reclamacions. En aquest segon supòsit hem parat una atenció especial a quines persones es reconeix un crèdit per un import més alt en els greuges sentenciats.

que el major nombre de reclamacions prové de l'estament militar; en menor nombre de l'estament reial i, finalment, del braç eclesiàstic.

No deixa de poder-se trobar una explicació perfectament lògica per al fet que els greuges majoritàriament plantejats afectin membres de l'estament militar. Cal no oblidar que es tracta de l'estament més nombrós, al qual es pertany per dret propi. Proporcionalment, el major nombre de membres del braç es correspon també ⁽³¹⁾ amb el major nombre de situacions dependents de règims jurídics individualitzables i diferenciables. Hi ha més propensió, doncs, a sofrir actuacions a càrrec d'oficials reials que s'extralimitin o excedeixin i afectin els seus drets ⁽³²⁾.

Però, és que a més hi ha un altre fet que cal considerar. La mateixa evolució de la institució porta els oficials reials a reclamar per via de greuge les quantitats degudes en virtut dels salaris que no han percebut, però és que un nombre força elevat d'aquests oficials coincideix que són persones que privadament i socialment pertanyen a l'estament militar (de la mateixa manera que determinades dignitats eclesiàstiques també hi pertanyen).

30 Cal advertir que ocasionalment pot variar la correlació, p. ex., quan es reclama per bestretes (i excessos) dels soldats.

31 I no tan sols estadísticament.

32 Endemés, hi hauria múltiples situacions d'exercici de jurisdiccions en mans de membres de l'estament militar, fet que podria donar lloc a friccions potencials.

Els greuges de cort esdevenen títols de crèdit transmissibles

Hem vist que les sentències dictades pels proveïdors, en funció de la jurisdicció especialment delegada pel monarca són declaradores de determinades situacions jurídiques. Hem constatat que en la majoria de casos, el que podríem anomenar la part declarativa es refereix a quantitats econòmiques degudes, per diferents conceptes, als reclamants. Les sentències, que esdevenen fermes, consoliden per via processal i extraordinària, una determinada situació comptable vinculada, segons cada cas, a una situació jurídica violada (salaris, pensions de censals, gràcies, etc.).

El comportament de la sentència de greuges és, doncs, inicialment el mateix que el de qualsevol altra sentència dictada en la jurisdicció ordinària. És transmissible per successió *mortis causa*: de pares a fills, del causant a la vídua (normalment); dels malalts difunts als administradors dels hospitals, etc.

La sentència de greuges se'n diferencia, però, pel fet que hem detectat un elevat nombre de casos en els quals s'ha acudit a la figura de la cessió.

El donatiu i les seves connexions

Sabem que el fet que les col·laboracions econòmiques ofertes pels estaments als projectes de la monarquia en corts generals rebin el nom de donatiu (o subsidi, o oferta) no és casual. Tampoc no ho és que s'articulin

formalment com un capítol (denominat, és clar, *capítol del donatiu*) perquè, per a l'assemblea en qüestió, és una disposició amb el rang de capítol de cort a tots els efectes, al qual no s'arribava si es produïen tensions perquè no s'havien "satisfet" els greuges, com hem vist (33).

Tot i la poca informació que hi ha referida a com devia funcionar l'aspecte fiscal en punts rellevants de detall, sabem que la major part del que avui anomenem pressió impositiva devia descansar sobre les viles i ciutats del Principat i dels Comtats de Rosselló i Cerdanya; i que la participació que hi devien tenir els estaments eclesiàstic i noble devia ser més aviat escassa, més enllà del que era participar -i a voltes dirigir- les discussions que havien de fixar l'import i la durada del *fogatge*.

Epíleg

Després de la cort general de 1599 no torna ha haver-hi greuges sentenciats fins la cort de 1701-02. Val a dir que en les dues sessions del segle XVIII (34) trobem alguns indicis que palesen la "vitalitat" de la institució, i invocant, és clar, deutes per sentències de

33 Però el monarca, de la mateixa manera que podia escapolir-se d'haver de convocar cort, sempre podia negar-se a legislar i a reparar els greuges, amb el cost -no només polític- consegüent: renunciar al servei demanat; v. IGLESIA FERREIRÓS, *La creación ...*, 3, p. 597.

34 Ja hem vist que se n'han conservat els processos.

corts del segle XVI (35). Hi ha alguna dada que permet de suposar que, per alguna qüestió -ara com ara indeterminada- la documentació de les dues darreres corts podia ésser útil per a una causa del darrer terç del segle XVIII (36). Després d'aleshores només he trobat els ja citats *memorials de greuges* producte de l'anomenat catalanisme polític. Per cloure aquest apartat, una dada contemporània, la llei que regula la institució que té per missió defensar els drets fonamentals i les llibertats públiques dels ciutadans, la llei 14/1984, de 20 de març, del Síndic de Greuges (DOGC, núm. 421, 30-març-1984, p. 751-754).

35 Són 22 casos de 1701-02, i 15 de 1706. En aquestes dues ocasions encara és més evident el pes dels actors, que coincideixen amb aquelles famílies que devien tenir un bon arxiu: Perapertusa i Erill, Gualbes, Copons, Garriga, Argensola i Blanes, Oliver de Boteller, Montcada, Pinós, Josa, Llupià, etc., al costat del monestir de Pedralbes o dels síndics de Barcelona i d'Auleta.

36 ACA, Secretaria, Caixa 3:
 Fray Juan Ubach, Procurador actual del Convento de Padres Dominicos /² de la Ciudad de Tarragona, ha dado Memorial exponiendo que /³ para continuar una causa que de orden del Consejo sigue su /⁴ Convento en el Tribunal de Yntendencia de Cataluña, nece- /⁵ sita certificación de la cantidad que contra la Real Hacienda /⁶ acreditaron todos los acrehedores juntos en virtud de las /⁷ sentencias proferidas en su favor por el Tribunal de Greuges /⁸ erixido por el Señor Rey Phelipe V, que esté en gloria, en las últimas /⁹ Cortes generales celebradas en la Ciudad de Barcelona en los /¹⁰ años de 1701. y 1702., pues sin esta certificación no puede desem- /¹¹ peñar el encargo del Consejo. Y habiendo venido el Rey en /¹² que se dé dicha certificación, lo participo a vuestra merced para que /¹³ lo execute así quando acuda dicho Religioso. /¹⁴ Dios guarde a vuestra merced muchos años. Aranjuez 8. de Abril de 1771. / El marqués de Grimal. [Al peu: Señor Don Francisco de Garma]. [Dec aquesta dada al Sr. Riera]

En síntesi

Els greuges de cort esdevingueren una institució pròpia i singular del Principat de Catalunya, que permetia als seus pobladors de presentar reclamacions per les extralimitacions del monarca i dels seus oficials davant d'una comissió paritària, les quals se sotmetien a un procés judicial que finia en una sentència (37).

Envoltats de totes aquestes garanties, els greuges havien de gaudir d'un renom (positiu i negatiu) considerable. Al cap i a la fi, em sembla evident que esdevingueren, amb més força, si pot ser, allò que ja eren inicialment, un element de negociació política.

Aquesta relació dialèctica s'establí en base a unes relacions a diferents nivells entre el que era el funcionament *intrínsec* de la cort i el que n'eren factors *extrínsecs*, com la legislació (relacionada sobretot amb els greuges generals) i el donatiu. És a partir d'ací que podem percebre la seva (gairebé omni-) validesa.

37

Aquesta visió no és compartida universalment. Així, ANGLERÍA, *Epistolario*, III, p. 365-366 (20-jul-1519):

"Oíd lo que pasa en las Cortes catalanas. [...] Ahora está Ahora está sobre el tapete la cuestión de los gravámenes llamados greuges. Hay tantas reclamaciones de ellos, que me imagino que no va a llegar al erario regio ni un céntimo. [...] No terminarán las Cortes hasta que no se cumplan al dedillo todas las reclamaciones. Muchos sacan de sus viejos escritorios diplomas ya corroidos - originarios del Rey Martín y del resto de los sucesores en la serie de los Reyes aragoneses-, jamás oídos. Sin embargo, són admitidos en las Cortes. Preguntados los catalanes por qué piden ahora lo que nunca reclamaron a ningún Rey, contestan que están viendo las intenciones de los flamencos y de los franceses que manejan al Rey, y que no son otras que apoderarse de cuanto se les pone delante, para escapar luego como de una tierra enemiga. Por tanto, ellos ni quieren ni deben perder lo que es suyo, y que, sin embargo, dejaban pasar con los anteriores Reyes [...] Tales son los razonamientos de estas gentes. Los juegos se han convertido en realidad ...".

En la mesura que l'eixamplament de les categories acceptades en la via de greuge ⁽³⁸⁾ donaven cabuda a gairebé tot allò que *versemblantment* la comissió volgués acceptar com a tal; i si tenim en compte que cada vegada més són greuges les reclamacions presentades per oficials reials que no han percebut el salari ⁽³⁹⁾, i amb l'entrada, ocasional, dels perjudicats per l'enderroc, per reforçar la muralla, de cases i horts dels tintorers de Perpinyà, o l'entrada en bloc dels salaris que reclamen els homes de les "Cinquanta llances", veurem que esdevenen també, un instrument insubstituïble de caràcter polític, que permetria canalitzar determinats tipus de reclamacions de contingut econòmic ⁽⁴⁰⁾.

Un, argument dialèctic en mans dels estaments per pressionar el monarca; *dos*, instrument insubstituïble per canalitzar determinades aspiracions (i dosificar alguns

38 En definitiva, qualsevol tipus de deute del monarca, o de dany infligit per un oficial seu.

39 Com he destacat, no només un capellà de la capella del rei, o alguns nobles que en són gentilhomes per a la seva guàrdia i custòdia, -gairebé tots nobles-, també hi trobem, no-res-menys el canceller, amb la reclamació més elevada per salari no rebut!

40 Cal pensar que és en benefici -inicial- del monarca, i dic inicial, perquè si el rei ha de deixar de percebre diners del donatiu, és sensiblement diferent que deixi de percebre'ls pel motiu que sigui, del fet que deixi de percebre'ls per tal que, *formalment* no els cobri, i *materialment* reverteixin en deutes que altrament, tard o d'hora, hauria d'acabar fent-se'n càrrec. Referma aquesta visió el fet que *formalment* el rei es compromet a pagar dels seus béns el que excedeixi de la quantitat reservada, cosa que com sabem no fa (i que, sigui dit de passada, ANGLERIA no comenta quan parla de la voracitat econòmica dels *Isletanos*).

recursos econòmics); i tres, de retop, i en el tràmit d'execució de sentència, mecanisme que passa a formar part, incidentalment, de la tasca dels diputats del General. L'anàlisi dificultosa de la documentació econòmica d'aquesta darrera institució tal vegada podria ajudar a aclarir alguns dubtes que s'hi detecten, quant a la documentació relativa a alguna cort. Amb tot, però, una partida més de diners que és administrada pels diputats i oïdors, en principi, com a purs mandatariis de la tasca de la comissió delegada de la cort general.

Aleshores i ara el terme *greuge* continua podent tenir dos sentits, el *corrent* i el *polític*; i com abans, podríem tornar a trobar *greuges* en el discurs; si així s'esdevenia, de segur que, com llavors, sota del teixit jurídic que els bressolaria, hi trobaríem, també, motivacions *eminentment* polítiques.

Els greuges de cort
a la Catalunya del segle XVI

Volum II

Tesi per a la col·lació del grau de doctor en Dret
presentada pel llicenciat Oriol OLEART i FIGUET,
dirigida pel Catedràtic d'Universitat
i Professor Emèrit de la UAB Dr. Joaquín Cerdà Ruiz-Puñes

Facultat de Dret, Universitat de Barcelona

Curs acadèmic 1991-1992

T A U L A

§ I: Anèdixs

Cort de 1512
Cort de 1520
Cort de 1528
Cort de 1534
Cort de 1542
Cort de 1547
Cort de 1552
Cort de 1563-64
Cort de 1585
Procés de greuges
Sentències de greuges
Dades relatives a l'execució de sentència

§ II: Llista dels qui han obtingut sentència de greuge

§ III: Fonts

§ IV: Bibliografia

Apèndixs

APÈNDIXS*Cort de 1512*

* ACA, G, 1005/2, f. 66-67. També en ACA, G, 1004, f. 62v-63v. [23-ag-1512]

/¹⁰ Molt alta y excel·lentíssima senyora,

/¹¹ La cort del vostre Principat de Cathalunya ab molta diligència /¹² y sol·licitut fins aquí ha procurat que vostra Senyoria ab effecte /¹³ fes que los greuges dats en cort fossen expeditts y declarats, e /¹⁴ per vostra excellència és stat justament manat; és emperò cert que /¹⁵ aquells no són declarats ni expeditts al present per la difficul- /¹⁶ tat de algunes proves; e com la dita cort hage molt a cor /¹⁷ la reparació dels dits greuges segons és stat per vostra Excel·lència offert, /¹⁸ e dega ésser axí posat en effecte, car com sab vostra alta Se- /¹⁹ nyoria la reparació dels greuges és la principal part de la cort; /²⁰ per ço supplica la dita cort a vostra Alteza sia mercè vostra provehir /²¹ y manar que de present ans la conclusió de cort tots los /²² greuges qui tenen aquí promptes proves y poden ésser expe- /²³ dits bonament y verdadera sien sentenciats y declarats y per /²⁴ vostra Excel·lència reparats en continent; e per la expedició de tots los /²⁵ altres greuges qui restaran per a sentenciar, declarar y reparar /²⁶ e que major indagació requeren per deffalliment de proves, /²⁷ plàcia a vostra Majestat de nou provehir y cometre als provehidors /²⁸ dels dits greuges qui vuy són, ço és en aquella part que s tro- /²⁹ baran presents en la ciutat de Barcelona pus n·i hage dels /³⁰ nominats per vostra Majestat e de quiscun stament de la dita cort // [f. 66v]

los quals presents en la dita ciutat axí dels nominats per vostra /² Alteza com dels anominats per la cort hagen aquella potestat /³ que tots haurien si presents eren en la forma e qualitat següent, /⁴ és a saber, que lo nombre dels entrevenints en la expedició de /⁵ totas cosas sia ygual de les persones axí per part de vostra Alteza com per /⁶ part de la cort nominadas; en axí que per fer la dita paritat /⁷ de personas o en cars de recusació y sospitas lo loctinent general /⁸ del rey nostre senyor en lo Principat de Cathalunya de les personas /⁹ anominadas per sa part pos e anomen per entrevenir les que li /¹⁰ parran; e si tantas eran les persones recusades o impedidas que /¹¹ no bastàs a la ygualtat del nombre dels altres, los qui restaran /¹² tingan tanta potestat com los nominats per part dels staments; /¹³ e per lo semblant sia entès en los anomenats per la cort; e que del /¹⁴ dia de la present publicació fins al XV dia del mes de dezcem- /¹⁵ bre primer vinent expedescan, sentencian y declaran tots los /¹⁶ tots los greuges qui restaran per a declarar y provehir e totes cosas que /¹⁷ en la primera comissió són contengudes executan; e que en açò /¹⁸ se obliguen los provehidors que ací són presents e a la dita ciu- /¹⁹ tat entenen anar e se astrengan ab jurament e homenatge los lechs /²⁰ e tots eclesiàstichs e seculars ab sentència de excomunicació pro- /²¹ mulgadora per lo official ecclesiàstich dins lo dit temps spatxar e sentenciar /²² los dit (sic) greuges; e plàcia a vostra Majestat consentir y atorgar que los /²³ processos de les dites causes de greuges hagen ésser instruhits /²⁴ d'ací a XXV de nohembre propvinent, e de XXV de nohembre fins /²⁵ al XV de dezembre hage ésser sentenciat y declarat en los /²⁶ dits greuges; e encara Senyora molt excel·lent per major justifi- /²⁷ ficació e descàrrech de la consciència de vostra Magestat plàcia consentir /²⁸ y manar que los dits provehidors qui són presents en corts /²⁹ presten lo dit jurament e fassen lo dit homenatge e oyen /³⁰ la dita sentència.

Fiat ut supplicatur.

// [f. 67] Pro per serenissimam dominam Reginam locumtenentem /² generalem XXIII agusti anno MDXII in /³ curiis Montissoni, prothonotario.

* ACA, G, 1005/1, f. 40v-41v. [També en ACA, G, 1006/1, f. 72 ss.].

/³¹ Serenissima Senyora, Princessa y Reyna,

/³² La cort general del Principat de Cathalunya la qual de present // [f. 41] se celebra per vostra Altesa en la present ciutat de Leyda ab molta diligència /² y sollicitut fins ací ha procurat que vostra Majestat ab effecte fes que los greuges /³ dats en la dita cort fossen expeditis y declarats y per vostra Excellència és /⁴ stat justament manat; és emperò cert que aquells no són declarats /⁵ ni expeditis al present axí per la multitut llur com per la difficultat /⁶ de algunes proves; e com vostra Altesa aje significat a la dita cort /⁷ la necessitat de la sua prompta partida per als regnes de Castella a hon /⁸ la Majestat del Rey nostre senyor de present és, de la qual anada e pre- /⁹ sència de vostra Altesa ab la prefata Majestat del Rey nostre senyor /¹⁰ se spera migensant lo adjutori divinal seguir gran bé y salud /¹¹ a la real persona de sa Majestat, la qual la dita cort y staments /¹² de aquella summament desijen, e la dita cort haje molt a cor /¹³ la reparació dels dits greuges segons és stat per vostra Altesa offert, /¹⁴ e degue ésser axí posat en effecte, car com sab vostra alta /¹⁵ Senyoria la reparació dels greuges és la principal part de la cort; /¹⁶ per ço supplique la dita cort a vostra Altesa sia mercè sua /¹⁷ provehir y manar que de present ans de la conclusió o prorogació /¹⁸ de la present cort tots los greuges qui tenen ací promptes proves /¹⁹ y poden ésser expeditis bonament y verdadera sien sentenciats /²⁰ y declarats y per vostra Excel·lència reparats en continent; e per la /²¹ expedició de tots los altres greuges que restaran per a declarar, /²²

sentenciar, reparar, y qui major indegació requeren per deffalliment /²³ de proves o als, plàcie a vostra Altesa de nou provehir e cometre als /²⁴ provehidors de dits greuges qui vuy són, o en aquella part dels qui's /²⁵ trobaran presents en la ciutat de Barcelona si bona sanitat y haurà /²⁶ e si no y haurà bona sanitat en aquella vila o loc del territori de /²⁷ Barcelona o de la vegaria de aquella, que per los dits provehidors de greuges /²⁸ o per la major part de aquells serà vist, pus n·i haie dels nomenats /²⁹ per vostra Altesa e dels nomenats per quiscun stament de la dita /³⁰ cort los quals presents en la dita ciutat axí dels nomenats per /³¹ vostra Altesa com dels nomenats per (¹) la dita cort /³² hajen aquella potestat que tots haurien si presents eren en la for- /³³ ma e qualitat següents, és a saber, que lo nombre dels entreve- /³⁴ nints en la expedició de totes coses sie equal de les persones axí per /³⁵ part de vostra Altesa com per part de la dita cort nomenades; en axí /³⁶ que per fer la dita paritat de persones o en cas de recusació y sospites /³⁷ lo loctinent general del Rey nostre senyor en lo dit Principat del // [f. 41v] dit Principat de les persones anomenades per sa part pos e anomen per /² entrevenir en aquells les persones que li parran; e si tantes eren les /³ persones recusades o impedides que no bastàs a la egualtat del nombre /⁴ dels altres, los qui restaran tinguen tanta potestat com los nomenats /⁵ per part dels staments; e per lo semblant sia entès en los nomenats /⁶ per la cort; axí que en loch dels recusats e o impeditos los depputats del /⁷ General de Cathalunya ensemps ab los presidents o algú de aquells /⁸ si n·i haurà anomenen aquelles persones que ls parrà, o los depputats /⁹ a soles no havent-hi algú dels presidents; e plàcie a vostra /¹⁰ Altesa que los advocats dels staments hajen càrrech de aconsellar /¹¹ los dits provehidors de greuges per la dita cort anomenats; e /¹² que del die de la present publicació fins per tot lo mes

1

Hi ha 3,5 cm ratllats, anul·lant un espai que quedava blanc.

de /¹³ març primer vinent expedesquen, sentencien e declaren tots los /¹⁴ greuges qui restaran per a declarar e provehir totes coses que en la /¹⁵ primera comissió són contengudes executen; e que en açò se /¹⁶ obliguen los provehidors que ací són presents y en la dita /¹⁷ ciutat de Barcelona entenen anar o en altra part si en aquella /¹⁸ no haurà bona sanitat com dalt és dit y se strenguen ab jurament /¹⁹ de present prestador e homenatge los lechs e tots ecclesiàstichs /²⁰ y seculars ab sentència de excomunicació promulgadora per offi- /²¹ cial ecclesiàstich dins lo dit temps spachar y sentenciar los dits greuges; /²² e plàcie vostra Altesa consentir y atorgar que los processos de dites /²³ causes de greuges hajen ésser instruïts de ací per tot lo mes de /²⁴ febrer primer vinent, e del derrer die del dit mes de febrer /²⁵ primer vinent fins per tot lo dit mes de març après propsegüent /²⁶ haze ésser sentenciat e declarat en los dits greuges; e suplica /²⁷ encare la dita cort que plàcie a vostra Altesa consentir y atorgar /²⁸ a la dita cort que la present supplicació e consentiment no pugue /²⁹ ésser o sie vist ésser engendrat o fet perjuhí a la dita cort /³⁰ e als staments de aquella are o en sdevenidor encare per acte contrari /³¹ ne puxe ésser tret a conseqüència.

/³² Cuiquidem supplicacioni fuit facta provisio sequens per dictam dominam /³³ Reginam.

/³⁴ Fiat ut supplicatur.

/³⁵ Pro per dominam Reginam locumtenentem generalem XIIII° /³⁶ decembris MDXV Ilerde.

/³⁷ Climent, prothonotario.

ACA, G, 1004, f. 54-55 [16-jul-1512]

/¹ Molt Alta y molt excellent Senyora,

/² Com la provisió dels greuges e o administració de la justícia de /³ aquells breument fahedora torn en gran servey de Déu, mèrit /⁴ e descàrrech de la ànima y consciència de vostra Alteza, consolació /⁵ repòs e benefici dels vassalls e súbdits de aquella, per ço, Senyora, /⁶ los tres staments o braços del present

Principat de Catha- /⁷ lunya per la majestat del rey nostre Senyor en les corts generals /⁸ de la present vila de Monçó congregats suppliquen en aquella /⁹ que sie mercè sua de present deputar e anomenar per la part de /¹⁰ aquella en reparadors de greuges donats e donadors en la present /¹¹ cort algunes persones; e la dita cort anomenar-na altres /¹² per quiscum bras de aquella, de bona fama, sciència e consciència, /¹³ tements Déu, catalans, als quals plàcia a vostra Majestat /¹⁴ e atorgar ab consentiment de la dita cort, plen, bastant, absolut /¹⁵ e irrevocable poder de conèixer, determenar, diffinir e /¹⁶ executar, simplament y de pla, la sola veritat del fet atesa, /¹⁷ tots e sengles greuges generals fets per la Majestat del senyor /¹⁸ Rey e per los predecessors de aquella de gloriosa memòria, e per los /¹⁹ loctinents generals, governadors generals e portant veus de /²⁰ aquells, e per altres oficials reals e llurs ordinaris e delegats /²¹ del dit Principat de Cathalunya, e a qualsevol bras, stament /²² o universitat e singulars del dit Principat en qualsevol manera /²³ donats e donadors en la present cort, e durant [sic!] los dits /²⁴ provehidors de greuges dins lo terme o termes qui a dar /²⁵ los dits greuges seran assignats e de tots los mèrits e /²⁶ dubtes devallants en qualsevol manera dels dits greuges /²⁷ justícia spatxada servant los usatges de Barcelona, constitucions /²⁸ generals, capítols de cort de Cathalunya e altres leys de /²⁹ Principat, prometent vostra Alteza per pacte special que la /³⁰ dita comissió e poder no revocarà, empatxarà, impregnarà /³¹ o contravendrà, ne revocar, empatxar, dilatar, ni contra- /³² venir permetrà per algun official de aquella ne per altra qualse- /³³ vol persona directament ne indirecta, ni per altra qualsevol /³⁴ via o manera en algun acte o fet tocant lo dit poder /³⁵ decisió, conexença, determinació, execució dels dits greuges // [f. 54v] e provehidors, ans aquells sia tengut donar e fer donar tot /² endrés e aviament o espatxament e [decissió] dels dits fets e de la /³ dita justícia que los provehidors de greuges hagen a prestar /⁴ sagrament de

procehir y declarar en los dits affers ab tota /⁵ diligència segons dret e justícia e bona equitat e rahó, usat- /⁶ ges, constitucions, actes, capítols de cort, usos e costums, /⁷ tenguts e observats en diffinir e determenar los dits /⁸ greuges en lo pus breu temps e spay que poran, sumàriament /⁹ y de pla durant la present cort, çò és, ans que aquella sia /¹⁰ finida e closa, tota amor, temor, odi, rancor proffit o /¹¹ speranza de aquell e altre qualsevol desordenada affectió /¹² e voluntat a part possats; e més, plàsia a vosta Alteza /¹³ ordenar e manar a qualsevol loctinent general, portant /¹⁴ veus de governador e als canceller, vice-canceller e en son cars regent /¹⁵ la cancelleria, per bon spatxament de dits greuges que presten /¹⁶ sagrament que de continent que ls seran trameses provisions, /¹⁷ letres e sentències manades e promulgades per los prove- /¹⁸ hidors, aquellas hagen de executar sens dilació e exepció /¹⁹ alguna; e semblant jurament hagen a ffer los prothonotari, /²⁰ lloctinent, regent e secretaris, si n·i haurà del dit senyor Rey, /²¹ scrivans de manament e altres, tant com a quiscú per /²² càrrec de son offici se pertany, de liurar totes e sengles /²³ provisions e actes prop mencionats franchs de tot dret /²⁴ de registre e de segell, manant axí matex vostra Alteza /²⁵ ara per lavors a tots oficials altres ordinaris qualsevol, /²⁶ presents o esdevenidors, als quals la execució de les conexenses /²⁷ dels dits greuges se pertanyerà o serà comesa, per aquella hagen /²⁸ a ffer prestament, tota excepció o scusa cessants, per los /²⁹ jutges e provehidors de greuges serà declarat, servant- /³⁰ ho a la unglà com acte de cort e [...] y donat per los jutges /³¹ elets per la cort, etc. Altissimus.

Plau a la senyora /³² Reyna e per sa part anomena e deputa en aquells /³³ lo bisbe de Urgell, canceller, micer Anthoni Agustí, vici- /³⁴ canceller, mossèn Miquel Joan Gralla, mestre racional micer // [f. 55] Francesch Franch e micer Joan de Gualbes regent la cancelleria, /² Bartomeu Ferrer, regent la Thesoreria, micer Vicens Orrit /³ advocat fiscal, Francesch Dezplà mestre racional, e micer

Fran- /⁴ cesc Çavila, jutge de cort; e la dita cort anomena per sa /⁵ part lo abbat de Poblet, mossèn Joan Piquer, canonge e síndic /⁶ de Urgell, mossèn Honorat d'Oms. procurador del cardenal /⁷ bisbe de Elna, per lo bras de la sglésia; e per lo bras militar don /⁸ Dalmau de Queralt, mossèn Perot Pou, cavaller e Francesc ces /⁹ Comes, donzell; e per lo bras real Pere Girgós, conceller en cap /¹⁰ e síndic de la ciutat de Barcelona, Joan de la Móra, síndic de Leyda /¹¹ e Phelip Grimau, síndic de Perpinyà.

/¹² Provisa per serenissimam dominam Reginam, locumtenentem /¹³ generalem XVI julii MDXII in curiis Montissoni.

Cort de 1520

* ACA, G, 1077, f. 14-14v.

Lxxxxviii, B[arcelona].

Quant al greuge o demanda donat per lo sínydic de la Ciutat de / Barcelona contra la Cesàrea i Real Majestat e o son procurador fiscal en e sobre les coses preteses en virtut y per observança dels contractes // [f. 14v] dels censals la hu dels quals fonc creat per la Magestat del rey don Alfonso /² quart de pensió annual de vint-y-set mília cinc-cents sous e de preu e pro- /³ prietat de vint-y-set mília y cinc-centes liures en l'any mil quatre- /⁴ cents vint-y-nou e l'altre per la Magestat del rey don Johan de pensió /⁵ anual de nou mília sis-cents vuytanta sous per preu e propietat de /⁶ dotze mília e cent liures en lo any mil quatre-cents sexanta, sentenciam /⁷ y declaram quant en lo que demana dit síndic la Cesàrea y Real Ma- /⁸ gestat ésser tenguda en provehir e manar provisions executorials per execu- /⁹ tió de dits censals y de les pensions degudes segons és pretès y per satis- /¹⁰ fer les devedores, e per observança de la sentència donada en lo any /¹¹ mil cinc-cents y tres en la cort de Sant Francesch per los provehidors dels /¹² greuges qui les hores eran la prefata y Cesàrea Real Magestat ésser ten- /¹³ guda de fer y

provehir dites provisions executorials en favor de dita /¹⁴ ciutat per observança de dits censals y de la dita sentència de provehidors /¹⁵ de greuges segons sèrie y tenor de aquella e ab modificació en ella con- /¹⁶ tenguda com sia *iudicium in curia datum* e confirmar per sentència dona- /¹⁷ da per los provehidors de greuges en la cort últimament celebrada en la /¹⁸ ciutat de Leyda; e en lo que és pretès per dit síndic deure·s declarar la /¹⁹ prefata Magestat no haver pogut transferir ni transportar ni empen- /²⁰ nyorar lo marquesat de Oristany e comtat de Grociano en altre per- /²¹ sona en perjudici dels dits censals de dita ciutat y de les sentències de /²² provehidors de greuges dessús dites ni haver pogut pendra a ses mans pe- /²³ cúnies algunes ni fer consignacions de les rendes y emoluments de aquells /²⁴ a altres persones en derogació de dits censals y sentències sobredites, attès /²⁵ no consta en procés de les preteses coses e alienacions e consignacions, /²⁶ sentenciam y declaram, quant en dits capítols no procehir ni haver loc dit /²⁷ greuge o demanda, reservant emperò dret a la dita ciutat sobre dites /²⁸ pretencions en altre loc e juy, si algú li·n pertany.

* ACA, G, 1077, f. 19v-20v.

Cxxviii.

Quant al greuge o demanda de miçer Joan Pasqual, doctor del real // [f. 20] consell ab la qual demane la Cesàrea y Cathòlica Magestat del Rey nostre /² senyor o son procurador fiscal ésser condemnat en denou mília liures per salaris /³ a ell e a sos predecessors deguts per diversos temps per rahó dels officis de obrer /⁴ major dels palaus reals de la ciutat de Barcelona e de dressaner o custò- /⁵ dia de la dressana de dita ciutat e scrivà de les despeses que·s fan en les obres /⁶ de dita dressana, e per emoluments e guanys cessats del offici de vehedor /⁷ o fahedor de galeres, danys y despeses per ell sostenguts e fetas, e altres co- /⁸ coses en dit greuge o demanda largament contengudes, atesa la sentèn- /⁹ cia per los provehidors de greuges en les corts en lo monestir de Frares menors /¹⁰ de la dita ciutat de Barcelona elets y deputats en favor del dit micer Pas- /¹¹ qual e de Benet Pasqual fill seu *quondam*, promulgada, e altres mèrits del pro- /¹² cés, pronunciam e declaram dit procurador fiscal deure ésser condemnat com /¹³ ab la present condemnam en pagar al dit micer Pasqual los salaris del of- /¹⁴ fici

de obrer major dels dits palaus reals a rahó de sexanta-una liura /¹⁵ deu sous per any, del sisèn dia del mes de decembre del any mil sinc-cents y /¹⁶ tres que dita sentència per los provehidors de greuges fou promulgada fins a la /¹⁷ present jornada, provehit emperò que dit micer Pasqual haze pendra en comp- /¹⁸ ta setanta-dues liuresm setza sous e tres diners que confessa en lo procés ha- /¹⁹ ver rebudes de alguns officials reyalis e totes altres quantitats que legítima- /²⁰ ment se mostrarà per ell ésser per dita ocasió rebudes; e en los salaris per /²¹ ell demanats per rahó de dit offici del temps dels sereníssims reys don /²² Alfonso e don Joan de indelible memòria dret sobre los béns e mermessories de /²³ aquelles si algú li'n competeix dret en altre juy li reservam; en los salaris /²⁴ emperò demanats del temps del cathòlic Rey don Fferrando de gloriosa /²⁵ recordatió fins al dia que la dita sentència dels provehidors de greuges fos /²⁶ donada lo dit procurador fiscal absolem e silenci ab dit micer Pasqual imposam; /²⁷ e quant a les quantitats demanades per dit Pasqual contengudes en los albarans /²⁸ debitoris per lo mestra racional de la règia cort en lo any mil sinc-cents y onze ex- /²⁹ pedits lo dit procurador fiscal condemnam en pagar aquellas quantitats que se /³⁰ verà se mostrarà ésser stades posades en obres dels dits palaus e salaris del /³¹ temps que s'i haurà obrat, exceptat lo temps del stirau (?); e quant als salaris /³² per dit Pasqual demanats per los officis de dressaner o custòdia de la dressa- /³³ na e scrivà de les obres - - - que en dita dressana se fan, attès que lo cathò- /³⁴ lic Rey don Fferrando a devuyt dies del mes de maig del any mil sinc- /³⁵ cents y deu li assigne cinquanta liures per any per offici de dressaner per sa /³⁶ Magestat pagador lo dit procurador fiscal condemnam en pagar al dit mi- /³⁷ cer Pasqual los salaris a ell deguts del dit dia de devuyt de maig del /³⁸ any mil sinc-cents y deu fins a la present jornada a rahó de dites /³⁹ sinquanta liures per any; e en los salaris demanats per dit Pasqual del /⁴⁰ temps del dit Rey don Fferrando fins al dit temps de devuyt de maig /⁴¹ de dit any lo dit procurador fiscal absolem e al dit micer Pasqual silenci imposam; /⁴² quant emperò en los salaris de dressaner custòdia de les dressanes e de scri- // [f. 20v] na de les obres per dit Pasqual demanats dels dits Reys don Alfonso y /² don Joan de bona memòria dret a ell - - si algú li'n competeix sobre los béns /³ y mermessories de dits reys en altre juy li reservam; e per

quant per los mè- /⁴ rits del procès nos consta après de la sentència per dits provehydors de greu- /⁵ ges en lo dit any mil sinc-cents y tres en favor de dit Pasqual promul- /⁶ gada ésser stades fetes moltes provisions per dit senyor rey don Fferran- /⁷ do per lo qual lo dit Pasqual és stat perturbat o molestat en la possessió /⁸ de dits officis o alguns de aquellse haver perdut alguns emoluments e sos- /⁹ tenguts molts treballs, danys y despeses, lo dit procurador fiscal condem- /¹⁰ nam per la cessatió de dits emoluments, danys y despeses per dit Pasqual /¹¹ sostengudes e fetes en cinc-centes liures; e més pronunciam e declaram /¹² que los sobresehiments e impediments fets axí per la Cesàrea Magestat com /¹³ per altres officials contra dit Pasqual perturbatiu de la exactió de les pecú- /¹⁴ nies consignades a les obres dels dits palaus reals sien remoguts y revocats, /¹⁵ e que lo mestra racional sia tengut de donar còpia o fer exhibició al /¹⁶ dit Pasqual dels comptes donats per dits officials reals, no entenent per /¹⁷ la present perjudicar a la preheminència y prerrogativa del offici de /¹⁸ dit mestra racional ni en res del que a la conexença del dit offic se sguar- /¹⁹ da ni altres persones algunes que tinguen consignacions sobre les pecúnies de /²⁰ dits officials reials ni als drets de la ciutat e lotge de Barcelona si al- /²¹ guns los competeixen sobre la dita dressana e officis de aquella.

* Aca, G, 1006/3, f. 4v^o [Procés reial 1519-20]

... /⁴ per ço, ab aquest scrits, dits síndichs vos tornen a suppli- /⁵ car que sens trija los admetau en vostre consorci, col·loquis e /⁶ <e> tractes de dit stament real, e en aquell loc los assigneu /⁷ loc competent y que sens ells no procehiscau a elecció o crea- /⁸ ció dels officials de dit stament, com són habilitadors, pro- /⁹ movadors, advocats, reparadors de greuges y altres sem- /¹⁰ blants, protestant en altra manera ...

* Aca, G, 1006/3, f. 31 [Procés reial 1519-20]

/ Die decima quinta augusti proxime veniente et quod / pro conclusione huius curie videbantur sue magestati /

duo cogitatus / primam quod hinc ad dictam decimam quintam augusti / fiat conclusio super provicio et aliis occurrentibus et quod // intra dictum tempus declarentur gravamina que / poterunt et pro aliis prestabitur idonea securitas per suam / Majestatem de solvendo

Cort de 1528

ACA, G, 126, f. 54-54v:

/¹² Dicto die [= 27-gen-1531]

/¹³ Los senyors diputats del General ab e de /¹⁴ consell dels assessors y advocats ordi- /¹⁵ naris;

Attenent que lo noble don Pedro /¹⁶ de Rocabertí entre los altres ha obten- /¹⁷ guda sentència dels proveydors de greu- /¹⁸ ges assignats en la cort celebrada en /¹⁹ la vila de Monçó l'any mil dxxviii /²⁰ ab la qual lo procurador fiscal y patrimoni- /²¹ al de sa Majestat és stat condemnat pa- /²² gar al dit don Pedro XXXI^M CC [sous] en- /²³ semps ab lo interès a raó XX^M per mil /²⁴ quiscun any comptant del dia que fonch /²⁵ feta la aprehensió del castell y ter- /²⁶ me de Sobirats per lo procurador fis- /²⁷ cal; e lo dit don Pedro o la senyora /²⁸ sa mare foren trets de la possessió del /²⁹ dit castell fins a la jornada que fonch /³⁰ donada la dita sentència per los dits /³¹ proveydors de greuges que fonch a X /³² de maig del any mil DXXVIII^O;

E /³³ attès que per lo dit don Pedro de Rocha- /³⁴ bertí és stat exhibit en lo concistori /³⁵ lo procés original de la causa portada /³⁶ davant los dits proveydors de greuges /³⁷ en la qual stà insertada la apprehen- /³⁸ sió e possessió que fonch feta del dit /³⁹ castell y terme de Sobirats a mà de la /⁴⁰ règia cort per mossèn Joan Çacirera, /⁴¹ donzell, alguatzir real, instant en /⁴² Miquel Roders, procurador fiscal del /⁴² dit senyor rey, la qual apprehensió // [f. 54v] y possessió fonch feta dimarts a XVI /² de febrer del any mil d i, testifficada /³ per lo discret en Jaume Alays, notari /⁴ públich en dit acte entrevenint per lo /⁵ honorable en Miquel Benaula, scrivà del /⁶ senyor rey;

Per ço, los dits senyors de- /⁷ putats, de consell dels dits honorables as- /⁸ sessors y advocats ordinaris del dit /⁹ General, deliberen que sie fet compte /¹⁰ al dit don Pedro de Rocabertí dels in- /¹¹ teressos a ell ab dita sentència adju- /¹² dicats del dit die de XVI de febrer del /¹³ any mil cinch-cents y hu fins al dia /¹⁴ de la dita sentència iuxta forma e tenor /¹⁵ de aquella y per lo que li tocarà en la /¹⁶ tercera part del servey, hage y reba /¹⁷ per lo dit compte, axí y segons los /¹⁸ altres agreujats han a rebre segons /¹⁹ forma del donatiu fet en la dita cort.

ACA, G, 126, f. 76v-77 [17-març-1531]

/¹⁴ Domini deputati iuris honorabilis auditori- /¹⁵ bus compotorum et de consilio assessoribus /¹⁶ et advocatorum ordinariorum generalis /¹⁷ deliberarunt et providerunt quod in du- /¹⁸ bio vertente circa sentenciam latam /¹⁹ per provisosos gravaminum curie Mon- /²⁰ tissoni celebrate in anno M^o D^o XXVIII° /²¹ in favorem Marie de Banyuelos uxorem /²² relicte Gundissalvi de Banyuelos in et /²³ cum qua fuerunt adjudicate dicte Ma- /²⁴ rie de Banyuelos certe quantitates et /²⁵ signanter sex mille octingenti solidi mo- /²⁶ nete Valencie et eciam quantitatem con- /²⁷ currentem usque ad diem obitus dicti /²⁸ Gundissalvi de Banyuelos de cuius obi- /²⁹ tu in dicta sententia minime constat /³⁰ quod et alia dubitabatur in dicto compartimen- /³¹ to faciendo provident et deliberant /³² attento quod per inventarium confectum de /³³ bonis dicti Gundissalvi de Banyuelos de /³⁴ quo constat in processu regie audiencie /³⁵ als vertente sub examine Johannis /³⁶ Sunyer et per sententia per eum latam /³⁷ dictum Gundissalvum de Banyuelos /³⁸ dececisse die secunda marcii anni /³⁹ millesimi quingentesimi vigesimi et /⁴⁰ dicta quantitas solvatur dicte Ma- /⁴¹ rie de Banyuelos in forma superius /⁴² expressata et quod fiat comptum dicte // Marie de Banyuelos ad dictam rationem /² usque ad dictam diem.

ACA, G, 126, f. 64v-65.

/²⁹ Los senyors deputats, intervinent-hi los /³⁰ honorables oydors de comptes e de consell /³¹ dels honorables assessors y advocats or- /³² dinaris del General, vista la adjudi- /³³ cació feta per los proveydors de greuges /³⁴ assignats en la última cort de Monçó /³⁵ en favor dels pubills fills del noble /³⁶ don Francesch de

Senesterra de cinch /³⁷ mília sis-centes vint-y-tres liures /³⁸ e lo dupte mogut sobre la dita mo- /³⁹ neda si haurie ésser moneda de /⁴⁰ Barchinona o moneda de Sardenya, com // [f. 65] en la dita sentència ninguna menció se fes /² de la dita moneda, per tant, los dits senyors /³ deputats, vist en lo concistori lo original /⁴ procés fet devant los dits proveydors de /⁵ greuges instant lo tudor dels dits pu- /⁶ bills en lo qual entre les altres coses /⁷ stà cosida una letra patent certiffica- /⁸ tòria feta per lo receptor de les pecúnies /⁹ del marquesat de Oristany e comtat de /¹⁰ Gociano, e Anthoni Joan Cerveró loctinent /¹¹ de mestre racional en lo regne de Serden- /¹² ya scrits en Càller a XXX del mes de /¹³ dezembre del any mil DXXVIII^o en la /¹⁴ qual certifficatòria és insertada una cau- /¹⁵ tela de sa Magestat de XIII^M ll. atórgades al /¹⁶ dit don Francesch de Senesterra de la qual /¹⁷ se fa menció en la dita sentència dels dits /¹⁸ proveydors de greuges donada, ab la /¹⁹ qual cautela y certifficatòria se mos- /²⁰ tra clarament que les dites V^M CXXIII ll. /²¹ són de moneda barcelonesa; e per ço de- /²² liberen que sie fet lo compte y pagats /²³ de la dita moneda.

ACA, G, 126, f. 61-62v.

/³⁶ Die martis X^m die mensis /³⁷ februarii anno predicto [= 1531].

/³⁸ Los senyors deputats intervenint- /³⁹ hi los honorables oydors de comptes /⁴⁰ del General, entesa la demanda // [f. 61v] feta per mossèn Berenguer Dolms /² de paraula continent en effecte pus /³ en virtut de la sentència per ell obten- /⁴ guda dels proveydors de greuges ele- /⁵ gits en les corts últimament celebra- /⁶ des en la vila de Monçó per la Majestat del /⁷ emperador y rey nostre senyor publica[da] per /⁸ dits jutges a X del mes de maig del /⁹ any mil DXXVIII^o li són stats ad- /¹⁰ judicats trenta-dos mília ducats de /¹¹ les pecúnies de la tercera part del /¹² servey pagadores a sou per lliura segons /¹³ los altres, per sou de les galeres de /¹⁴ Castella havie portades per sa Majestat /¹⁵ y per lo cathòlic rey don Ferrando /¹⁶ de digne recordació;

E com la dita /¹⁷ sentència entre les altres coses sie pro- /¹⁸ veyt que lo dit mossèn Berenguer /¹⁹ Dolms hagués amostrat dins un /²⁰ any haver feta diligència en ésser /²¹ pagat en lo regne de Sicília de la /²² consignació que allí li era stada /²³ feta, axí com

la havie feta en Ara- /²⁴ gó y Cathalunya; e axí mateix que /²⁵ hagués a prestar caució de qual- /²⁶ sevol altres que primer hagués pres- /²⁷ tades de star a dret y pagar, y re- /²⁸ alment y de fet a qualsevol persona /²⁹ a qui sie tengut per sou de dites /³⁰ galeres, pagant a sou y a liura del /³¹ que rebria;

E com ell dit Berenguer /³² Doms dins lo termini del dit any /³³ hage provat haver feta la diligència /³⁴ deguda en lo dit regne de Sicília /³⁵ e sobre dita diligència per ell /³⁶ feta hage produyt en lo concistori /³⁷ un procés y testimonial fets en /³⁸ la cort del regent la vegueria de /³⁹ Barcelona sots diversos calenda- /⁴⁰ ris, lo derrer dels quals és a XXVI /⁴¹ del mes de gener del any proppassat /⁴² mil dxxx; e se sie offert lo dit mossèn /⁴³ Berenguer Dolms prestar altra ve- /⁴⁴ gada dita caució, com aquella ha- /⁴⁵ gués ya prestada, jatsie no's troba // [f. 62] de present;

Per ço, lo dit mossèn Berenguer /² Dolms demane que sie proveyt ell ésser /³ pagat de la dita tercera part del servey se- /⁴ gons forma de la dita sentència;

Per /⁵ tant, los dits senyors deputats, vista la /⁶ dita diligència, attès que consta /⁷ aquella ésser feta dins lo dit any et als, /⁸ ab e de consell dels honorables assessors y advo- /⁹ cats ordinaris del dit General, delibe- /¹⁰ raren y provehexen que al dit mossèn /¹¹ Berenguer Dolms ésser pagada a sou /¹² y a liura aquella quantitat que li tocarà /¹³ en la dita tercera part del servey ara /¹⁴ en lo primer compartiment fet y en /¹⁵ tots los altres que après se faran pres- /¹⁶ tada per ells altra vegada la cau- /¹⁷ ció en dita sentència dels dits provey- /¹⁸ dors de greuges contenguda segons /¹⁹ forma, sèrie y tenor de aquella, sens pre- /²⁰ judici de la que primer ya havie pres- /²¹ tada.

/²² Dit dia lo dit mossèn Berenguer Dolms /²³ per satisfer a les coses en la damuntdi- /²⁴ ta deliberació y sentència dels provey- /²⁵ dors de greuges contengudes prestà la /²⁶ caució en aquelles manadà prestar, /²⁷ e iuxta la forma y tenor de aquella; /²⁸ e donà per fermançes mossèn Anthoni /²⁹ Doms, donzell, fill seu, e mossèn Nuri Jo- /³⁰ an de Peguera, e quiscú d'ells, in soli- /³¹ dum, qui acceptaren la dita ferman- /³² ça y prometeren que ensemps e in so- /³³ lidum ab llur principal e sens ell /³⁴ hi seran tenguts y obligats, e per /³⁵ açò attendre e complir, tenir y servir /³⁶ axí principal com fermançes ne /³⁷ obligaren tots lurs béns e de quiscú

/³⁸ d-ells in solidum, y per lo tot mobles ni // [f. 62v] ab totes renunciacions necessàries, e /² axí ho juraren largament.

/³ Testes firme dictorum Berengarii de /⁴ Ulmis et dicti domini Nuri Jo- /⁵ annis de Peguera qui firmarunt /⁶ dicta die sunt discreti Johannis de /⁷ Osona prebiter in sede Barcinone /⁸ benefficiatus et Bernardus Canaletes /¹⁰ notario civis Barcinone.

/¹¹ Testes firme predicti Anthonii de Ul- /¹² mis qui firmavit decimo tercio pre- /¹³ dictorum mensis et anni sunt Jo- /¹⁴ annes Guillermi prebiter elnensis diocesis /¹⁵ et Bernardus Canaletes notario civis Barcinone.

[El dia 14-feb (ACA, G, 162, f. 63) B. Oms en fa cessió a Joan SEGUER!]

ACA, G, 126, f. 63.

/³ Ego Berengarius de Ulmis domicellus Bar- /⁴ cinone populatus in solutum et satisfaccio- /⁵ nem consimilis peccunie quantitatis quam /⁶ pro vobis infrascripto Joanne Seguer /⁷ dicturus et soluturus est mihi Antho- /⁸ nius Xammar do cedo et mando vobis /⁹ eidem Joanni Seguer supracollectori /¹⁰ generalis illam recipiendi nomine dicti /¹¹ generalis omnia jura et actiones michi /¹² competencia et pertinentes in illis mil- /¹³ le octingentis septuaginta tribus libris /¹⁴ undecimi solidis et octo denariis moneta Bar- /¹⁵ cinone michi restantibus ex solvendum /¹⁶ per reverendum et magnificos dominos /¹⁷ deputatos dicti generalis ex primo com- /¹⁸ partimento virtutem sententia per iudi- /¹⁹ ces gravaminum in ultima curia in /²⁰ villa Montissoni datos et assignatos /²¹ in mei favorem late decimo mensis maii /²² millesimo quingentesimo vicesimo /²³ nono, cedens iura etc quibus juribus in /²⁴ dicens et intimas (?) dictis reverendo /²⁵ et magnificis dominis deputatis hanc /²⁶ autem ni sub tali tamen pacto et con- /²⁷ dicione quod autemque predicta cessione uti /²⁸ possitis dictus Xammar solverit michi quan- /²⁹ titatem dictarum mille octingentarum /³⁰ septuaginta trium librarum undecim so- /³¹ lidorum et octo denariorum pro quibus /³² presens fit vobis cessio et ... re- /³³ nunciando ... promitto sub dictis pac- /³⁴ to et condicione presente cessione et /³⁵ diam et singula ... sub bonorum /³⁶ meorum obligacione et cum juramento.

/³⁷ Et fiunt honorabile Jacobus Amat, et Bernar- /³⁸ dus Canaletes, notariorum cives Barcinone.

Cort de 1534

ACA, CR, *Vària*, 13, f. 87-89.

Los síndics y procuradors / de algunas universi- /
tats, CLXXXIIII (2)

/14 Quant al greuge o demanda donat per los sín- /15
dics e procuradors de las universitats e /16 alguns
particulars infrascrits demanants /17 lo procurador fiscal
y patrimonial ésser condemnat /18 en donar y pagar a las
universitats y singulars /19 personas infrascritas y a
quiscuna de ellas /20 segons li pertany la restant
quantitat que a quiscuna /21 de ellas los és deguda
singula singulis referendo /22 de las quantitats los foren
adjudicadas per los /23 jutges e provehidors de greuges
elegits per la // [f. 87v] cort per la Cesàrea, Cathòlica
y Real Magestat scele- /2 brada en Monçó en lo any mil
sinch-cents y /3 vint y vuyt vists los mèrits del procés y
assen- /4 yaladament las potestats dels dits síndics e /5
procuradors e la sentència per dits provehidors de
greuges /6 donada y los debitoris y albarans de las ditas
/7 universitats y singulars personas fets y fermats /8 per
don Bertran de Robles y mossèn Pere del Peso /9 com a
procurador de sa Magestat y lo poder a ells y /10 a quiscú
de ells donat, pronuntiam, sentenciam y de- /11 claram, y
la predita Real Magestat y son procurador /12 patrimonial
condempnam en donar y pagar /13 a las ditas universitats y
singulars personas /14 infrascritas tot lo que ls reste a
pagar a ells /15 y a quiscú de ells de la quantitat en
llur sentència /16 contenguda que no lus (*sic!*) serà stada
pagada /17 de las peccúnias per sa Magestat dexades e
reser- /18 vadas per a pagar los greuges y demandas de la
/19 cort celebrada en Monçó en lo any mil sinch- /20 cents

2. Escrit al marge de les l. 14-16.

y vint y vuyt, la qual resta e o com- /²¹ pliment los aya ésser feta de las peccúnias per /²² sa Magestat dexades e reservadas per a pagar los /²³ greuges y demandas de la cort del present any /²⁴ mil sinch-cents y trenta-quatre segons a quiscú /²⁵ de ells attocarà en lo compartiment faedor ab los /²⁶ altres creadors als quals ab la present sentència seran /²⁷ adjudicadas quantitats algunas pagadoras en /²⁸ e sobre ditas peccúnias del dit servey // [f. 88] de dita cort del dit any mil sinch-cents y /² trenta-quatre, y que en lo acte de la paga /³ se age a fer deductió /⁴ al peu de dit debitori al offici de mestra racional /⁵ per indemnitat de la règia cort; /⁶ és a saber:

/⁷ A la universitat de Nafiac la restant *quantitat que no li serà / stada pagada en virtut de dita sentència / per dits provehidors de greuges del any / MDXXVIII* adjudicada (³); / a la universitat de Pià (⁴) / *idem*; /⁹ a la universitat de Millàs, *idem*; /¹⁰ a la universitat de Vilallonga de Salancà (⁵); /¹² a Francesch Çaragoça; /¹³ a Galceran Figuarola; /¹⁴ a Joan Seguer, tant en nom seu propri com encara *com havent cessió / de Arnau de Noves* (⁶); /¹⁵ a la universitat de Vinçà; /¹⁶ a la universitat de Thoir; /¹⁷ a la universitat de Bula; /¹⁸ a la universitat de Illa; /¹⁹ a la universitat de Soler; /²⁰ a la universitat de Prada; // [f. 88v] a la universitat de Paylla; /² a la universitat de Trasserra; /³ a la universitat de Trullans; /⁴ a la universitat de Terrats; /⁵ a la universitat de Forques; /⁶ a la universitat de Sant Feliu; /⁷ a la universitat de Lupià; /⁸ a la universitat de Roders; /⁹ a la universitat de Passà; /¹⁰ a

3 Escrit al marge i a la interlínia.

4 Escrit a la interlínia.

5 La l. 11 és ratllada. Hi deia "A la universitat de Salancà". S'endevina que a l'hora de fer-ne la còpia desglossaren en dues universitats el que era un topònim format per un nom compost.

6 Escrit al marge i a la interlínia.

la universitat de la Rocha; /¹¹ a la universitat de Canet; /¹² a la universitat de Santa Maria de la Mar (⁷); /¹³ a la baronia de Joch; /¹⁴ a Raphel Albert, parayre de *Perpinyà* (⁸); /¹⁵ a don Michel de Mongarrello; /¹⁶ a Ramon Prats, draper; /¹⁷ a Jaume Bonafe, *una sentència juntament* (⁹); // [f. 89] a Barthomeu Cambraig y /² Francesch Ysern, de Ribesaltes, *junts ab una sentència* (¹⁰); /³ a Miquel Sobirà; /⁴ a Catherina Menestrals; /⁵ a Francí Tardiu; /⁶ a Jaume Catha, parayre de Per- /⁷ pinyà; /⁸ a la universitat de Clayrà; /⁹ a la universitat de Sant Ypòlit; /¹⁰ a la universitat de Argillés; /¹¹ a la universitat de Baxas; /¹² a la universitat de Pira; /¹³ a Michel Palau, parayre; /¹⁴ a Pere Michel Socarrats; /¹⁵ al síndich de Salsas; /¹⁶ al síndich del Voló.

Cort de 1542

ACA, G, 1022/2, f. 19v-20

/¹ Deinde autem adveniente die jovis intitulata sexta /² predicti mensis julii anno predicto a nativitate Domini MD /³ XXXXII convocato et congregato predicto stamento eccle- /⁴ siastico in dicto suo apartamento in qua quidem convoca- /⁵ tione et congregatione presentes fuerunt omnes persone /⁶ ecclesiastice supra nominate demptis reverendissimo episcopo Gerun- /⁷ densis et reverendis Carolo de Cardona abbate monasterii Beate /⁸ Marie Stagnensis et Petro de Castellet syndico reverendi capituli /⁹ ecclesie Tarraconense ibidem per convocatos predictos unanimi- /¹⁰ ter fuit decretum et desliberatum quod expediretur commissio /¹¹ tenoris sequentis:

⁷ Escrit a la interlínia.

⁸ Escrit a la interlínia.

⁹ Al·ludeix, amb aquesta nota a la interlínia, a Ramon Prats i a Jaume Bonafe.

¹⁰ Al·ludeix, amb aquesta nota a la interlínia, a tots dos.

/¹² Los tres staments del Principat de Cathalunya congregats /¹³ en les corts generals les quals la Sacra, Cesàrea, Catòlica, Real Majestat de present /¹⁴ celebra en la vila de Montçó, als honorable mossèn Raphel Ubac, /¹⁵ canonge de la yglésia de Barcelona, mossèn Francesc Cetantí, don- /¹⁶ zell, e mossèn Francesc Bosc de Vilassar, ciutadà de la dita ciu- /¹⁷ tat de Barcelona, salut y honor;

Per quant après de haver comès /¹⁸ a vosaltres in simul la examinació y regonexença de les scrip- /¹⁹ tures y capbreus del General del dit Principat per saber y /²⁰ entendre lo residuo de aquell e per altres effectes contenguts en /²¹ les letres de vostra commissió dades en la vila de Montçó a tres /²² del present y dejús scrit mes de juliol, novament nos ha ocorregut /²³ que desijam saber y entendre lo compte de les peccúnies que la Cesàrea /²⁴ y Real Majestat ha dexades consignades per los agreviats de la cort /²⁵ del any MDXXVIII fins a la cort del any MDXXXVII, /²⁶ ço és, quantes peccúnies se són consignades e quantes pagades, /²⁷ e si de aquelles de present resten algunes sumes vers lo dit /²⁸ General;

Per tant, sens novatió e derogatió alguna de dita vostra /²⁹ commissió, ans ad.aquella anadint ab la present vos cometem, dins /³⁰ lo temps contengut en dita altra commissió, la examinació de /³¹ dit compte, donant-vos facultat y potestat que dels llibres y /³² scriptures del dit General y de altres parts necessàries examineu /³³ y regonegau les dites consignacions fetes als dits agreujats /³⁴ per la dita Cesàrea Majestat en les dites corts, e lo que's pagat y reste /³⁵ a pagar de aquelles, continuant particularment les quantitats /³⁶ e persones a qui s'eran pagades allí hont fareu l'altre compte /³⁷ a vosaltres comès o a part si us aparrà, remetent-nos aquell /³⁸ segellat e clos y sota scrit de vostres mans, car sobre aques- /³⁹ tes coses e los incidents y deppendents e aquelles vos cometem /⁴⁰ plenament les veus nostres e de dita cort, dient y manant ab // tenor de les presents als deputats del dit General de Cathalunya /² y a

tots los officials y ministres de aquell que tostemps /³ que per part vostra seran requests, vos obehesquen en aques- /⁴ tes coses y us donen tota la endressa, favor y aviament /⁵ que vosaltres demanareu e serà possible, axí per la forma /⁶ que.s conté en l'altra commissió per los dits staments a vosal- /⁷ tres feta, a la qual nos referim.

En testimoni de les quals coses /⁸ manam ésser feta la present sotascrita de mà dels tres pre- /⁹ sidents e segellada del major segell de dita cort. Dada /¹⁰ en la vila de Montçó a VI del mes de juliol del any de la /¹¹ nativitat de nostre Senyor MDXXXXII.

/¹³ Los tres staments de la cort general del Principat /¹⁴ de Cathalunya convocada en la vila de Montçó.

/¹⁵ Lo bisbe de Vic. El duque y almirante. Miquel de Vallceca, conseller.

ACA, G, 1022/2, f. 22-25v. (També en ACA, G, 1025, f. 71v-74v).
[= I/1542]

/¹⁷ Item omnis congregati predicti unanimes decreverunt /¹⁸ quod presentaretur Cesaree et Regie Majestati pro parte trium /¹⁹ stamentorum dicte curie supplicatio rationem grava- /²⁰ minum oferendorum in eadem curia tenoris sequentis (¹¹):

/²¹ Sacra, Cesàrea, Catòlica y Reial Majestat,

/²² Com la provisió dels greuges provenints axí per deutes /²³ deguts per sa Majestat ho predecessors de aquella, de- /²⁴ mandes, revocations de privilegis com altres e o admi- /²⁵ nistratió de la justícia de aquells breument fahedora /²⁶ torne en gran servey de Déu, mèrit y descàrrec de la /²⁷ ànima y consciència de vostra Majestat, consolatió, repòs y bene- /²⁸ fici de sos vassalls e súbdits de aquella, per ço senyor, /²⁹ los tres staments o brassos del present Principat de Ca- /³⁰ thalunya per vostra Majestat en les

¹¹ En ACA, G, 1025, f. 71v, la clàusula introductòria diu:

/¹² Et statim dicto et eodem die nono mensis julii anno predicto /¹³ cesaree, catholice et regie Majestati in sacristia dicte ecclesie beata /¹⁴ Marie montisoni personaliter existenti fuit presentata pro parte /¹⁵ trium brachiorum sive stamentorum curiarum cathalaborum /¹⁶ suplicacio thenoris sequentis ...

corts generals // [f. 22v] de la present vila de Montçó congregats suppliquen aquella /² que sia mercè sua de present deputar e o nomenar /³ per la part de aquella en reparadors, provehidors e deter- /⁴ minadors de greuges donats y donadors en la present /⁵ cort, deutes, demandes, revocations de provisions e pri- /⁶ vilegis et als algunes persones;

E la dita cort nomena- /⁷ rà altres per quiscun bras de aquella, de bona fama, sciència /⁸ e consciència, tements a Déu, cathalans, als quals plàcia /⁹ a vostra Majestat donar e atorgar, ab consentiment de la /¹⁰ dita cort, ple y bastant, absolt e irrevocable poder /¹¹ de conèixer, determinar, diffinir y executar, simplement /¹² y de pla, la sola veritat del fet atesa, tots y sengles /¹³ greuges generals fets per vostra Majestat, e per los predecessors /¹⁴ de aquella de gloriosa memòria, e per lloctinents generals, /¹⁵ governadors e portant veus de aquells, e per altres offi- /¹⁶ cials vostres e llurs ordinaris o delegats al dit Principat /¹⁷ de Cathalunya, deutes, demandes, revocations de privi- /¹⁸ legis e provisions com als, a qualsevol bras, stament /¹⁹ o universitat e singulars del dit Principat en qualsevol /²⁰ manera donats e donadors, donades e donadores /²¹ en la present cort o devant los provehidors de greuges, /²² deutes, demandes, revocations de privilegis e provisions, /²³ et als, dins lo terme o térmens que a dar los dits /²⁴ greuges o demandes seran assignats, e de tots los dits mèrits /²⁵ e dubtes devallants en qualsevol manera dels dits greuges, /²⁶ mèrits y dubtes de aquells deppendents y emergents, /²⁷ e de deutes, demandes, revocations de privilegis ho provisions, /²⁸ et als, los quals provehidors facen y hajen a fer /²⁹ e administrar sobre los dits greuges, deutes, demandes, /³⁰ revocations de privilegis o provisions, et als, mèrits y dubtes /³¹ de aquells deppendents y emergents, incidents, annexos y connexos /³² ensemps o departidament als proposants, los dits greuges, /³³ demandes, deutes, revocations de privilegis e provisions, /³⁴ justícia spatxada servant los Usatges de Barcelona, /³⁵ Constitucions generals e capítols de cort de Cathalunya, // [f. 23] e altres leys del Principat, prometent vostra Majestat, per /² pacte special que la dita commissió y poder no revo- /³ carà, empatxarà, impugnarà o contravindrà, ne revo- /⁴ car, empatxar, dilatar ne contravenir permetrà per /⁵ algun official de aquella ny per altra qualsevol persona, /⁶ directament o

indirecte, ny per altra qualsevol via o ma- /⁷ nera en algun acte o fet tocant lo dit poder, conexensa, /⁸ decisió, determinatió e executió dels dits greujes, /⁹ deutes, demandes, revocations de privilegis ho provisions, /¹⁰ ans aquells sia tenguda donar e fer donar /¹¹ tot endrés y aviament per spatxament y decisió /¹² dels dits fets a la dita /¹³ justícia, e que los provehidors e determinadors /¹⁴ de greujes y demandes predits hajen prestar, ço és, /¹⁵ los laycs sacrament y homenatge, e los ecclesiàstics /¹⁶ sacrament, e tots hoir sentència de excomunicació /¹⁷ de prochein y declarar en los dits affers ab tota /¹⁸ diligència segons dret y justícia y bona equitat /¹⁹ e raó, usatges, constitucions, actes, capítols de cort, usos /²⁰ e costums, tenguts e provats, en diffinir e determi- /²¹ nar los dits greujes, deutes, demandes, revoca- /²² tions de privilegis o provisions en lo pus breu temps /²³ e spay que poran, sumàriament e de pla, durant /²⁴ la present cort, ço és, ans que aquella sia finida /²⁵ y closa, o dins deu mesos comptadors del dia de la /²⁶ conclusió de la present cort en avant, tota amor, temor, /²⁷ odi, rancor, proffit, speranza de aquell o altra /²⁸ qualsevol desordonada affectió e voluntat a part posats, /²⁹ entès emperò que los dits provehidors de greujes /³⁰ no puguen cometre ny delegar les sobredites causes /³¹ a alguna persona, ans per ells mateixos sien tenguts /³² y obligats en diffinir y determinar les causes;

E los /³³ dits reparadors de greujes que se trobaran en Barcelona puguen fornir lo procés fent les provisions // [f. 23v] necessàries fins a la sentència diffinitiva exclusive; /² e los qui seran absents sien tenguts y obligats de /³ venir y residir a la ciutat de Barcelona o allà a hont /⁴ lo canceller volrà, havent pesta en la dita ciutat de /⁵ Barcelona, lo que Déu no vulla, dins set mesos comptadors /⁶ del die de la conclusió de les presents corts para que dins lo temps /⁷ restant residen e facen residència en dita ciutat o loc /⁸ hont lo canceller volrà, en lo dit cars de pesta en dita ciutat, /⁹ y entenguen en la expedició de la justícia de dites causes, /¹⁰ e si cars era que dits reparadors de greujes o algun de aquells /¹¹ dins lo[s] dits set mesos no venien, o venien y no residien /¹² en dita ciutat de Barcelona ho loc sobredit, si aquell o /¹³ aquells seran dels nomenats per vostra Majestat, lo canceller /¹⁴ o regent la cancellaria sia tengut elegir y nomenar altre /¹⁵ o altres en loc de aquell o aquells absents, e si seran /¹⁶ dels

nomenats per los dits tres staments o braços, los deputats /¹⁷ del present Principat facen e sien tenguts fer electió y nominatió /¹⁸ de aquell o aquells qui absents seran; e los dits reparadors /¹⁹ de greuges sien tenguts y obligats en sentenciar, diffinir y /²⁰ determinar les sobredites coses dins los tres últims mesos /²¹ çots pena de perdre *ipso iure* los salaris, ultra que sien tenguts /²² y obligats de prestar sacrament y hominatje y hoir sentència /²³ de excomunicatió, segons dalt és dit; e lo canceller o regent la can- /²⁴ cellaria haje assignar loc a hont los dits provehidors /²⁵ de greuges sien tenguts ajustar-se cada die, una vegada de matí /²⁶ y altra de vespre, per hoir les parts e sentenciar y diffinir /²⁷ dites causes; e per açò los provehidors de /²⁸ greuges ecclesiàstics prestaran sacrament, e los laycs sacra- /²⁹ ment y hominatje;

E més plàcia a vostra Majestat ordenar /³⁰ y manar a qualsevol lloctinent general, portant veus de gover- /³¹ nador, o als canceller, vici-canceller e, en son cars, regent la /³² cancellaria, per bon spatxament de dits greuges, que /³³ presten sacrament que de continent que ls seran tremeses /³⁴ provisions, lletres e sentències emanades e promulgades /³⁵ per los dits provehidors aquelles hajan encontinent /³⁶ executar sens dilatió y exceptió alguna, e semblant // [f. 24] jurament hajan a fer e prestar los prothonotari, lloctinent, /² regent, secretaris, si n'y haurà, scrivans de manament /³ e altres tant com a quiscun per càrrec de son offici /⁴ se pertany de desliurar totes y sengles provisions /⁵ e actes propmentionats, francs de tots drets de registre /⁶ y de segell, manant axí mateix vostra Majestat ara per /⁷ lavo[r]s a tots oficials ordinaris e altres qualsevol /⁸ presents y sdevenidors als quals la executió de les sen- /⁹ tènencies dels dits jutges de greuges y demandes se /¹⁰ pertany o serà comesa que aquelles hajan a fer /¹¹ promptament tota exceptió y scusa cessants segons /¹² per los jutges e provehidors de greuges, deutes y demandes /¹³ serà declarat, servant-ho a la unglia com a acte de cort /¹⁴ en juy donat per jutges elets per la present cort; e per lo /¹⁵ semblant que dits jutges executors hajan y sien tenguts /¹⁶ executar les sentències donades per los provehidors /¹⁷ de greuges de les corts passades en tot lo que no seran /¹⁸ executades, y los qui han obtingut dites sentències /¹⁹ y no hauran rebut ny seran stats satisfets /²⁰ que no sien tenguts ny obligats donar demandes /²¹ ny demanar ny fer procés en lo que restarà a cobrar /²²

devant los provehidors de greujes ara elegidors, /²³ ans dites sentències ja donades sien portades a exe- /²⁴ cución e o als los qui han obtingut dites sentències /²⁵ sien admesos en lo compartiment fahedor /²⁶ de aquella quantitat que als agreujats ho donants /²⁷ demandes e altres en la present cort serà reservada /²⁸ y consignada, e sien satisfets e pagats axí ccom si ara /²⁹ de nou obtenien sentència sols al jutge executor /³⁰ o als qui faran dit compartiment facen fe y exhi- /³¹ bitió de les sentències y del que resten a cobrar; /³²

E la dita cort nomena per sa part los següents, /³³ ço és, per lo stament ecclesiàstic, lo reverendíssim don Joan de /³⁴ Tormo, bisbe de Vic, don Carles de Cardona, abat /³⁵ del Stany, don Perot de Castellet, syndic del capítol /³⁶ de la Seu de Tarragona; e per lo stament militar // [f. 24v] don Hierònim de Luna y de Bellera, e los magnífics mossèn /² Galceran Albanell, cavaller, y mossèn Bernat Joan /³ de Marimon, donzell; e per lo stament o bras real, /⁴ mossèn Miquell de Vallsecca, canceller y syndic de /⁵ Barcelona, micer Joan Amic, syndic de Tortosa /⁶ e Salvador Rochafort, syndic de la vila de Berga.

/⁷ Et ad presentadum preinsertam supplicationem Cesaree et /⁸ Regie Majestati elegerunt reverendum fratrem Michaellem /⁹ Forner, abbatem Montisserrati, magnificum Fran- /¹⁰ ciscum Solsona, procuratorem reverendissimi domini electi Barcinonensi /¹¹ et fratrem Joannem Ortells, ordinis sanbenedicti procuratorem /¹² reverendi abbatis Sancti Salvadoris de Breda, qui ipsam /¹³ supplicationem ea qua decrit reverentia una ad aliis /¹⁴ inde per alia stamenta electis presentarunt prefate /¹⁵ Cesaree et Regie Majestati in sacristia ecclesie predictae beate /¹⁶ Marie existenti, que eidem supplicationi manda- /¹⁷ vit ut fieret provisio sequens:

/¹⁸ Plau a sa Majestat y accepta la nominatió feta per la cort /¹⁹ de provehidors de greuges, y per sa part nomena lo can- /²⁰ celler don Joan de Cardona, elet bisbe de Barcelona, micer /²¹ Miquel May, vice-canceller, don Francesc Gralla y Dezplà, mestre /²² rational de la casa y cort de sa Majestat; micer Pere Arnau Gort, regent /²³ la cancelleria en la Principat de Cathalunya, Hierònym Agustí, balle /²⁴ general, Joan Farrer Dezuig, regent la thesoreria, micer Francesc /²⁵ Castelló, advocat fiscal, micer Hierònym Dalmau y micer Fran- /²⁶ cesc Montaner, del real consell, als quals, junctament ab los que /²⁷

la cort ha nomenats, dóna ple, bastant, absolut e irrevocable /²⁸ poder de conèxer, determinar, diffinir y executar, simplament /²⁹ e de pla, la sola veritat del fet atesa y considerada, tots y /³⁰ sengles greuges de revocations de provisions e privilegis e o /³¹ administratió de la justícia e altres qualsevol greuges donats /³² y donadors, y encara de deutes y demandes donades (*) y donado- /³³ res, y tots los mèrits y dubtes ab incidents, deppendents y /³⁴ emergents, dins lo temps de la present cort segons en les prop- /³⁵ passades corts per sa Majestat celebrades en la vila de Montçó // [f. 25] y altres fonc per sa Majestat donat y és acostumat donar, los quals /² greuges, revocations de provisions e privilegis com adminis- /³ tratió de justícia e als deutes y demandes donats y dona- /⁴ des, donadors y donadores, los dits provehidors de greuges /⁵ hajen e sien tenguts per si mateixs sens tenir facultat de /⁶ cometre ny delegar a ningú, declarar, decidir y determinar /⁷ ans que la present cort sie finida e closa o dins deu mesos après /⁸ immediadament següents comptadors del dia de la conclusió /⁹ de la present cort en avant;

E que los dits provehidors de greu- /¹⁰ ges hajen y sien tenguts jurar y hoyr sentència de exco- /¹¹ municatió en la forma acostumada e que lo canceller o vici-canceller /¹² o regent la cancelleria de sa Majestat pugue surrogar en lo loc dels /¹³ absents, impeditos e sospitosos dels nomenats per part de /¹⁴ sa Majestat; e los diputats del Principat de Cathalunya en loc dels /¹⁵ nomenats per part dels estaments de dita cort absents, impe- /¹⁶ dits o sospitosos, com dalt és dit, altres persones hàbils y suffi- /¹⁷ cients tenint les qualitats requises, axí que tanta veu e /¹⁸ potestat tinguen los nomenats e nomenadors per part dels /¹⁹ dits staments, e per lo contrari, encara que fossen yguals /²⁰ en nombre per servir ygualtat, e los qui seran absents sien /²¹ tenguts y obligats de venir dins set mesos comptadors de la /²² conclusió de la present cort a la ciutat de Barcelona y en aquella /²³ residir lo restant temps dels dits deu mesos o allà a hont lo /²⁴ canceller, vici-canceller o regent la cancelleria, en son cars, volrà havent just /²⁵ impediment en dita ciutat de Barcelona dins los quals set mesos /²⁶ los dits provehidors de greuges qui's trobaran en Barcelona o en lo /²⁷ dit loc elegidor en cars de impediment en Barcelona

(*) ratllat.

puguen /²⁸ instruir los processos, y encara passats los dits set mesos si al- /²⁹ guns ne restaran per instruir, si les parts ho volran, pus emperò /³⁰ si reste temps per poder veure, regonèixer e sentenciar dits /³¹ processos, y en los dits tres mesos darrers los dits provehi- /³² dors de greuges entenguen en la expeditió de la justícia de les /³³ dites causes, entès emperò, que en cars de dit just impedi- /³⁴ ment, com dit és, en Barcelona, se haje de elegir y nomenar /³⁵ per a la residència, cognitió y expeditió dessus dites aquella ciu- /³⁶ tat, vila o loc a hont serà o se celebrarà la real audiència /³⁷ per lo lloctinent general o en absència de aquell a hont lo portant /³⁸ veus de general governador serà o tindrà audiència, /³⁹ e lo que serà declarat per dits provehidors de greuges sie // [f. 25v] executat ab tot effecte e sens impediment algú, volents que /² les declarations per ells fetes hajan tanta força e valor com /³ les sentències y declarations donades per los provehidors de /⁴ greuges en les últimes corts per sa Magestat celebrades en la vi- /⁵ la de Montçó y en altres corts elegits e assignats han tengut; /⁶ e plàcia a sa Majestat que totes les sentències, provisions y executo- /⁷ rials, e qualsevol altres actes, se han de expedir per la raó dessus /⁸ dita se expedesquen y sien expedides franques de sagell, pro- /⁹ metent sa Majestat que la dita commissió o poder no revocarà, empat- /¹⁰ xarà, ne revocar o empatxar, impugnar o contravenir per- /¹¹ metrà per algun official ne per altre qualsevol [persona] directament o /¹² indirecta, manant ab la present a tots e sengles officials de sa /¹³ Majestat que les declarations, provisions e executions per los dits /¹⁴ provehidors de greuges donades e fahedores hajan e sien ten- /¹⁵ guts fer prestament tota exceptió y excusa cessants, segons /¹⁶ que per los dits provehidors de greuges serà declarat, y, quant /¹⁷ a les coses que de nou se suppliquen, sa Majestat hy manarà provehir /¹⁸ en son loc y temps.

/¹⁹ Pro parte Cesarea Católica et Regie Magestatem, /²⁰ die VIIIII julii MDXXXII /²¹ in curiis Montissoni.

/ Clemens prothonotario.

ACA, G, 1022/2, f. 28v.

... vuy /²⁵ havem rebuda la segona commissió ab què ns manen vostres senyories los do- /²⁶ nem raó dels

diners consignats per als agreujats si són pagats /²⁷ y a qui y les quantitats consignades y pagades y los noms y lo /²⁸ que resta par a pagar, que encara que aquí apparrà és cosa fà- /²⁹ cil, no·s farà sens gran treball y pèrdua de temps, lo qual pensam /³⁰ que no·ns darà loc per a fer-se la relatió ab lo compliment que /³¹ desijam y la cosa requer, tota via nos sforçarem lo possible /³² en avansar ...

ACA, G, 1022/2, f. 98-100v (També és en ACA, G, 1023, f. 99-101v). [= II/1542]

Sacra Cesàrea Catòlica Reial Majestat,

La cort general del vostre Principat de Cathalunya /³ y los tres brassos de aquella congregats en les /⁴ corts generals que vostra Majestat de present celebra /⁵ en la present vila de Montçó als seus regnes daçà /⁶ mar de la Corona de Aragó, hoïda y entesa la pro- /⁷ posició per vostra Majestat feta, y considerada la molta amor /⁸ y voluntat que clarament mostra tenir al dit /⁹ seu Principat y poblats en aquell, provehint la /¹⁰ justícia en tal modo que puguen star en tota /¹¹ tranquil·litat, pau y repòs, entenent ab molta affectió /¹² en totes les altres coses que han respecte al bé y /¹³ augment de la re pública del dit Principat, per /¹⁴ el qual efecte en aquestes corts per vostra Majestat són /¹⁵ stades fetes, provehides y ordenades moltes coses, /¹⁶ axí per constitutions com per actes de cort y altrament /¹⁷ per les quals mijençant lo auxili divinal se /¹⁸ spera que lo dit Principat no solament se conservarà, /¹⁹ mes encara augmentarà en la població y tot altre /²⁰ bé de aquell; e considerant axí mateix los dits /²¹ brassos los grans e intollerables guasts y despe- /²² ses que vostra Majestat ha sostenguts per los actes mentio- /²³ nats en la dita vostra proposició (a) los quals tots /²⁵ han redundat y redunden en conservatió y gran /²⁶ e universal bé de tota la christiandat; e per ço dignes de /²⁷ immortal memòria,

(a) y per altres après /²⁴ de aquella seguits sosté lo que, tot ratllat.

y que de present per la guerra ly ha /²⁸ moguda lo rey de França se ly oferèn necessàriament // [f. 98v] altres no menors despeses les quals se speren redundaran /² en bé universal, repòs y perpètua seguretat de tota /³ la cristiandat y assenyaladament de aquest vostre Prin- /⁴ cipat y Comtats de Rosselló y Cerdanya y de tots los altres /⁵ regnes y senyories de vostra Majestat, per totes estes y moltes /⁶ altres justes considerations, los dits tres brassos, seguint /⁷ la pròpria naturalesa e innata fidelitat dels cathalans, /⁸ imitant a llurs predecessors qui nunca han faltat /⁹ als serveys de llurs reys, prínceps y senyors, progeni- /¹⁰ tors y predecessors de vostra Majestat de immortal recort /¹¹ y de vostra cesàrea y règia Majestat, no perquè en açò sien /¹² o puguen ésser obligats o estrets en alguna manera /¹³ ne per sguart que altres regnes a vostra Majestat sotmesos /¹⁴ hajen fetes offertes, serveys o donatius a vostra Majestat; /¹⁵ com los habitants en dit vostre Principat sien poble /¹⁶ franch y libert de tota exactió e impositió forçada, /¹⁷ ab expressa protestació que per lo present acte /¹⁸ no sien ne puguen ésser obligats en general /¹⁹ o en particular més del que voluntàriament se obliguen; /²⁰ y que lo present acte y coses en aquell contingudes /²¹ no puguen ésser tretes a conseqüència en sdevenidor no obstant que en les corts ce- / lebrades per vostra Majestat en la / present vila de Montçó en lo / any MDXXXVII fou / convengut e concordat / entre vostra Majestat y los dits / tres brassos que durant / los set anys del impòsit / del fogatge fet en les / dites corts, dels quals set / anys resten encara sinc / anys a passar per vostra Majestat, / no pugués ésser demanat / altre servey per qualsevol / ... o raó, renunciant expressament de llur / pròpria e mera voluntat / per les causes demunt di- / tes a la de mont meu / cosmenció (b), /²² ab les reservations y salvatats en semblants /²³ actes acustumades, les quals volen haver ací per repe- /²⁴ tides

(b) escrit al marge de les l. 21-32.

e insertes, e ab les conditions e modificacions /²⁵ devall
 contengudes e no sens elles per aquesta vegada /²⁶ tant
 solament de llur mera liberalitat y espontànea /²⁷
 voluntat offeren y fan donatiu graciós a vostra /²⁸
 Cesàrea y Règia Majestat de dos-centes sinquanta mília
 /²⁹ liures de moneda corrent en la vostra ciutat de
 Barce- /³⁰ lona pagadores per los deputats /³¹ del
 General de Cathalunya a vostra Majestat, e per ell a don
 /³² Enric de Toledo, thesorer general de vostra Majestat
 // [f. 99] lo qual de beneplàcit e consentiment de vostra
 Majestat e de dits /² tres brassos és fet y constituït
 receptor del dit servey /³ en la forma següent, ço és,
 dins quoranta dies o poc /⁴ après pus no passe terme de
 dos mesos primer vinents /⁵ y del die present en avant
 pagadors setanta mília liures /⁶ procheidores del General
 del dit vostre Principat de Ca- /⁷ thalunya manlevedores
 y havedores per via de ven- /⁸ des de censals morts sobre
 les generalitats del dit Gene- /⁹ ral, a raó o for de XX^m
 per mil y més trenta mília /¹⁰ lliures dins un any y mig o
 més pus no passe terme de /¹¹ dos anys del die present en
 avant comptadors provehido- /¹² res dels deutes deguts al
 dit General, axí de preus dels /¹³ arrendaments de les
 taules del dit General e dret /¹⁴ de la bolla y segell de
 cera de entrades y exides /¹⁵ y restes de fogatjes com de
 altres qualsevol drets /¹⁶ del General; e més cent
 sinquanta mília lliures /¹⁷ pagadores per dits deputats
 provehidores y per ells /¹⁸ exigidores del impòsit del
 fogatje lo qual de present /¹⁹ la dita cort imposa segons
 sèria y tenor / dels capítols orde- / nats en la cort de
 / Leyda lo any M- / DXV (°) per temps de set anys compta-
 /²⁰ <ta>dors del primer de jener prop venidor en avant, ço
 és, /²¹ per tot l'any MDXXXIIII y MDXXXIIIIII a raó /²² de
 quatre sous, y per tot l'any MDXXXV, M- /²³ DXXXVI y
 MDXXXVII a raó de vuyt sous /²⁴ per any sobre quiscun cap
 de família dels predits /²⁵ Principat y Comtats de
 Rosselló y Cerdanya, ultra lo /²⁶ fogatje en les corts del

(°) escrit al marge de les l. 20-22.

any MDXXXVII imposat /²⁷ y per tot l'any MDXXXVIII y MDXXXVIII^o /²⁸ a raó deu sous per any sobre quiscun cap de família /²⁹ dels dits Principat y Comtats pagadors los dits fogatjes /³⁰ en quiscú dels sobredits anys en dues yguals /³¹ pagues, ço és, la una en lo mes de agost y l'altra en lo /³² mes de decembre dins los quals set anys que durarà /³³ lo dit fogatje confirmant la gràcia y mercè // [f. 99v] <y mercè> feta en les corts proppassades, ço és, que /² durant lo fogatje imposat en la dita cort per vostra Majestat /³ no pugués ésser feta convocació en virtut del usatje prin- /⁴ ceps namque o de convocació de pau y treva general /⁵ en cars en lo qual se pugués convocar, o per via de feus, /⁶ host, sometent, cavalcada o per qualsevol altra via o manera /⁷ los poblats en los dits Principat y Comtats no /⁸ puguessen ésser forçats més pagar o anar ne altra /⁹ servitut major o menor fer per qualsevol causa o /¹⁰ raó o necessitat, per urgent que fos, per lo semblant /¹¹ durant los dits set anys del impòsit del present fogatje /¹² no puguen per vostra Majestat ne per vostres offi- /¹³ cials de qualsevol preheminentia sien ésser feta con- /¹⁴ vocació en virtut del dit usatje princeps namque o de /¹⁵ convocació de pau y treva general en cars en lo qual /¹⁶ se pugués convocar, o per via de feus, host, sometent /¹⁷ cavalcada o per qualsevol altra via o manera los poblats /¹⁸ en los dits Principat y Comtats no puguen ésser forçats /¹⁹ més pagar o anar, ne altra servitut major o menor fer (d) /²¹ ne per vostra Majestat pugue ésser demanat altre /²² servey per qualsevol causa o raó o necessitat /²³ per urgent que sia;

E per quant a vostra Majestat ha plagut que /²⁴ del present servey resten XXV^m lliures /²⁵ per satisfer als agreujats e crehedors axí líquits /²⁶ com liquidadors, axí de justícia e revocations de privilegis, /²⁷ deutes y demandes contra vostra Majestat donats y donades, /²⁸ per ço, los dits tres staments ab beneplàcit y consentiment /²⁹ de vostra Majestat volen y ordenen per effectuar dita

(d) la l. 20 està ratllada.

promesa /³⁰ que los dits deputats retinguen vers si del dit servey, és /³¹ a saber, de les pagues derrereres del dit fogatje, les dites /³² XXV^m lliures per pagament, com dit és, dels agreujats // [f. 100] y crehedors, axí líquits com liquidadors, axí de justícia /² e revocations de privilegis, deutes y demandes /³ declaradores per los dits provehidors de greujes y comissa- /⁴ ris, la qual quantitat de les dites XXV^m lliures, si no /⁵ bastava a satisfacció dels dits agreujats y crehedors /⁶ qui hauran obtengut sentència o sentències dona- /⁷ dores en llur favor per dits provehidors de greujes /⁸ y demandes no perden per ço llur dret y acció, mes vostra Majestat /⁹ promet en sa bona fe reyal que pagarà y satisfarà en /¹⁰ aquells lo restant çots obligació de sos béns; e no-res-menys /¹¹ los dits deputats hajen y sien tenguts pagar als agreu- /¹² jats, ço és, a quiscú de aquells lo que per dits provehidors /¹³ de greujes los serà sentenciat y declarat vostra Majestat ésser- /¹⁴ los deutor y deure pagar, compartint-se entre ells /¹⁵ les dites XXV^m lliures a sou y a liura segons a quiscú /¹⁶ vindrà per dit compartiment fahedor per dits deputats /¹⁷ y hoïdors de comptes del dit General axí que sens interventió /¹⁸ altra de vostra Majestat o manament seu los dits deputats /¹⁹ e hoïdors de comptes paguen als dits agreujats /²⁰ o demanants les dites pagues, cobrant solament la sen- /²¹ tència que obtenguda hauran, si de major quantitat /²² serà feta deductió en aquella e no més avant; e que en dites XXV^m lliures no sien compresos ny se encloguen /²⁴ deutes de castells ny fortaleses ny soldats de aquells; /²⁵ e plàcia a vostra Majestat consentir e atorgar e provehir /²⁶ que los provehidors o jutges de greujes o aquelles perso- /²⁷ nes a qui tocarà sien tengudes y obligades executar /²⁸ les sentències donades per los provehidors de greujes /²⁹ de les corts passades en tot lo que no seran executades /³⁰ o pagades les quantitats en dites sentències contengu- /³¹ des, y los qui han obtengut dites sentències /³² e no seran stats íntegrament satisfets o no hauran /³³ rebut les quantitats en aquelles

contengudes // [f. 100v] no sien tenguts a donar demandes devant los provehidors /² de greujes de les presents corts o almenys no sien obligats /³ a fer procès, ans dites sentències ja donades sien portades /⁴ a executió a sola exhibitió e hostensió de aquelles /⁵ a ffi que los qui hauran obtengudes dites sentències /⁶ sien admesos en lo compartiment fahedor de les dites /⁷ XXV^m lliures que vostra Majestat consigne y reserve per a dits /⁸ agreujats, y sien pagats y satisfets axí com si ara de nou /⁹ obtenien sentència, y en cars que los provehidors de greu- /¹⁰ jes sobredits sentenciassen o declarassen en causes ja sen- /¹¹ tenciades o declarades per altres provehidors de greujes, /¹² que les dites sentències donadores sien donades a les parts /¹³ per lo prothonotari o son lloctinent o regent franques de tot dret /¹⁴ de salari y altres qualsevol drets, y que per raó de aquelles /¹⁵ no se haje de pagar sinó tant solament lo procès que per /¹⁶ causa de les sentències ja donades se haurà de fer; /¹⁷ e com per fer les vendes dels dits censals com dessús és dit /¹⁸ sia necessari que la cort face sindicat als deputats del /¹⁹ dit General y atres persones per dits tres staments elegides /²⁰ per fer dites vendes en la forma desús dita; per ço suppli- /²¹ quen los dits tres staments a vostra Majestat ara per llavo[r]s /²² y llavo[r]s per ara ly plàcia fermar, loar, approbar y de- /²³ cretar lo dit sindicat y les vendes de quen fahedores /²⁴ ab aquelles clàusules e privilegis que seran necessaris /²⁵ en favor dels compradors de dits f. censals.

Et posteam quod predicta offerte seu donativi scriptura per dictum /²⁷ prothonotario fuit lecta et per Cesaree et Regie Majestatem acceptatae /²⁸ ibidem in presencia prefate Cesaree et Regie Majestatis eademque /²⁹ approbante autorizante et decretante per dictam curiam /³⁰ seu congregatos in tribus brachiis ipsius fuit factum et fir- /³¹ matum instrumentum syndicatus sub forma sequenti

...

ACA, G, 1023, f. 15

^{/16} Predictum stamentum elegit in provisos gravaminum offerendorum ^{/17} nobilem et magnificos dominum Hieronymum de Luna et de Bellera et Gal- ^{/18} cerandum Albanell militem et Bernardum Joannem de Marimon domicellum ^{/19} cum solita potestate.

[Al marge l.16: Electio provisorum gravaminum]

ACA, G, 1023, f. 26v [08-jul-1542]

^{/18} Dit dia lo dit stament determenà, deliberà e conclugué que per millor ^{/19} expeditió de la celebratió de la present cort e provisió dels greuges en aquella ^{/20} donadós, los advocats dels tres staments entenguen en ordenar ^{/21} y fer la supplicatió fahedora e oferidora a sa Majestat per part ^{/22} de dits staments sobre la electió dels provehidors de greuges ^{/23} per part de aquella nomenadors e elegidors, servant la forma ^{/24} que fons servada en les corts del any MDXXXVII; e feta aquella ^{/25} sia legida en lo dit e altres staments de la dita cort perquè aparent ^{/26} bé puguen elegir embaxadors per presentar aquella a sa Majestat ^{/27} cometent al promovedor de dit stament que la dita deliberatió fassa ^{/28} saber als altres staments.

ACA, G, 1023, f. 27v

^{/1} Lo dit stament hoïda e legida la supplicatió ordenada per los ^{/2} dits advocats dels tres staments sobre los provehidors de greuges ^{/3} donadora a sa Majestat, elegiren en embaxadors per presentar aquella ^{/4} a sa Majestat, lo noble don Bernard de Pinós y de Fonollet, mossèn Luys ^{/5} Ycart, cavaller, e mossèn Bernad Joan de Marimon, donzell, cometent ^{/6} al promovedor del dit stament que la dita deliberatió e electió fassa ^{/7} saber als altres staments perquè per part sua elegesquen embaxadors ^{/8} per a que tots plegats presenten dita supplicatió.

[Al marge l.1: Electio ambaxiatores].

ACA, G, 1023, f. 99-101v.

^{/4} Sacra, cesàrea, catòlica, reial Majestat,

^{/5} La cort general del vostre Principat de Cathalunya y los tres ^{/6} brassos de aquella congregats en les corts generals que vostra Majestat ^{/7} de present celebra en la present vila de Monçó als seus ^{/8} regnes desà mar de la Corona de Aragó;

Hoïda y entesa ^{/9} la preposició per vostra Majestat feta y considerada la molta ^{/10} amor y voluntat que clarament monstra tenir ^{/11} al dit seu Principat y poblats en aquell provehint ^{/12} la justícia en tal modo que puguen estar en tota tran- ^{/13} quil·litat, pau e repòs, entenent ab molta affectió en ^{/14} totes les altres coses que han respecte al bé y augment ^{/15} de la república del dir Principat, per al qual ^{/16} efecteen aquestes corts per vostra Majestat són stades fetes, ^{/17} provehides y ordenades moltes coses axí per consti- ^{/18} tucions com per actes de cort y altrament, per les ^{/19} quals mitgençant lo auxili divinal se spera ^{/20} que lo dit Principat no sols se conservarà mes encara ^{/21} augmentarà en la població y tot altre bé de aquell, ^{/22} e considerant axí matex los dits tres brassos ^{/23} los grans e intollerables guasts y despeses que vostra ^{/24} Majestat ha sostenguts per los actes (^a) mencionats ^{/25} en dita vostra preposició (^b) los ^{/26} quals tots han redundat y redunden ^{/27} en conservació y gran e universal bé de tota la cristiandat ^{/28} e per·so dignes de immortal memòria y que de present ^{/29} per la guerra li ha moguda lo rey de França se li offeren ^{/30} necessàriament altres no menors despeses les quals se ^{/31} spere redundaran en bé universal repòs y perpètua securitat ^{/32} de tota la cristiandat y assenyaladament de aquest // [f. 99v] vostre Principat y Comtats de Rosselló y Cerdanya y de ^{/2} tots los altres regnes y senyories de vostra Majestat per totes estes ^{/3} y moltes altres justes

^a contenguts, ratllat.

^b y per altres après de aquella ^{/26} seguits soste..., ratllat.

consyderacions los dits tres brassos, /⁴ seguint la pròpria naturalesa e innata fidelitat dels /⁵ cathalans, imitant a llurs predecessors qui nunca /⁶ han faltat als serveys de llurs reys, prínceps e senyors /⁷ progenitors y predecessors de vostra Majestat de immortal /⁸ record y de vostra cesàrea y real Majestat, no perquè en /⁹ assò sien o puguen ésser obligats o stilts en alguna /¹⁰ manera ne per sguart que altres regnes a vostra Majestat /¹¹ sotsmesos hagen fetes offeretes, serveys o donattius /¹² a vostra Majestat com los habitants en dit vostre Principat /¹³ sien poble franc e libert de tota exactió e imposició /¹⁴ forçada ab expressa protestació que per lo present acte no sien ne /¹⁵ puguen ésser obligats en general o en particular més del /¹⁶ que voluntàriament se obliguen y que lo present acte /¹⁷ y coses en aquell contengudes no puguen ésser tretes /¹⁸ a conseqüència en lo sdevenidor no obstant que en les corts / celebrades per vostra Majestat en / la present vila de Montsó / en lo any MDXXXVII / fou convingut e con- / cordat entre vostra Majestat / e los dits tres / brassos (^c) que durant los / anys del impòsit / el fogatge fet en les / dites corts dels quals / set anys resten en- / cara sinc anys a passar, / vostra Majestat no pogués / ésser demanat altre / servey per qualsevol / causa o rahó, renunciant / expressament de llur prò- / pria e mera voluntat / e les causes demunt dites / la demunt mencionada menció (^d), y ab les reservations /¹⁹ y salvetats en semblants actes (^e) acostumades, /²⁰ les quals volem haver ací per repetides e insertes e ab les /²¹ condicions e modificacions devall (^f) contengudes /²² e no sens elles per aquesta vegada tant solament de llur /²³ mera liberalitat e espontànea voluntat offeren /²⁴ y fan donatiu graciós a vostra

c *stament, ratllat.*

d *Aquest paràgraf és escrit al marge, entre les l. 6-19.*

e *posar, ratllat.*

f *scrites, ratllat.*

cesàrea e real Majestat /²⁵ de dos-centes sinquanta mília lliures/²⁶ de moneda corrent en la vostra ciutat de Barcelona /²⁷ pagadores (^g) per los diputats del General de /²⁸ Cathalunya a vostra Majestat e per ell a don Enrich de /²⁹ Toledo thesorier general de vostra Majestat; /³⁰ lo qual de beneplàcit y consentiment de vostra Majestat e de /³¹ dits tres brassos és fet y constituït receptor del dit servey /³² en la forma següent, ço és, dins quoranta dies o poc après /³³ pus no passe terme de dos mesos primer vinents /³⁴ y del dia present en avant comptadors, cetanta /³⁵ mília lliures procehidores del General del dit vostre // [f.100] Principat de Cathalunya manlevadores e havedores /² per via de vendes de censals morts sobre les gene- /³ ralitats del dit General a rahó o for de XX^m per M; /⁴ e més XXX^m lliures dins un any y mig o més, pus /⁵ no passe terme de dos anys del dia present en /⁶ avant comptadors, procehidores dels deutes /⁷ deguts al dit General axí de preus dels arrenda- /⁸ ments de les taules del dit General e dret de la /⁹ bolla e sagell de cera de entrades y exides y /¹⁰ restes de fogatges com de altres qualsevol drets /¹¹ del dit General; e més cent-sinquanta mília lliures /¹² pagadores per dits diputats procehidores y per ells /¹³ exigidores del impòsit del fogatge, lo qual de /¹⁴ present la dita cort imposa segons sèrie e tenor dels / capítols ordenats en / la cort de Leyda lo / any MDXV (^h) per temps de set /¹⁵ anys comptadors del primer dia del mes de janer /¹⁶ propvenidor en avant, ço és, per tot lo any MDXXXIII /¹⁷ y MDXXXIIII, a rahó de IIII sous, y per tot lo any MD- /¹⁸ XXXV, MDXXXVI e MDXXXVII, a rahó /¹⁹ de vuyt sous per any sobre quiscun cap de família /²⁰ dels predits Principat e Comtats de Rosselló y Cerdanya /²¹ ultra lo fogatge en les corts del any MDXXXVII /²² imposat y per tot lo any MDXXXVIII y MD- /²³ XXXVIII, a rahó [de] X sous per any sobre quiscun /²⁴ cap de família de dits

^g a vostra Majestat, ratllat.

^h Aquest paràgraf és escrit al marge, entre les l. 13-15.

Principat e Comtats, pagador<s> /²⁵ lo dit fogatge en quiscú dels sobredits anys en dues /²⁶ iguals pagues, ço és, la una en lo mes de agost y l'altra /²⁷ en lo mes de decembre, dins los quals set anys /²⁸ que durarà lo dit fogatge confirmant la gràcia /²⁹ y mercè feta en les corts proppassades, ço és, que /³⁰ durant lo fogatge imposat en dita cort per vostra Majestat /³¹ no pogués ésser feta convocació en virtut del usatge /³² *princeps namque* o de convocació de pau y // [f. 100v] treva general en cars en lo qual se pogués convocar o /² per via de feus host, sometent, cavalcada o per /³ qualsevol altra via o manera los poblats en /⁴ lo dit Principat e Comtats no puguessen ésser forçats /⁵ més pagar o anar ne altra servitut major o /⁶ menor fer per qualsevol causa o rahó o necessitat /⁷ per urgent que fos per lo semblant durant los dits /⁸ set anys del impòsit del present fogatge no puga /⁹ per vostra Majestat (ⁱ) ne per vostres officials /¹⁰ de qualsevol preheminiència sien ésser feta convocació /¹¹ en virtut del dit usatge *princeps namque* o de /¹² convocació de pau y treva general en cars en lo qual /¹³ se pogués convocar o per via de feus host, sometent /¹⁴ e cavalcada o per qualsevol altra via o manera /¹⁵ los poblats en lo dit Principat e Comtats no puguen /¹⁶ ésser forçats més pagar o anar ne altres servitut /¹⁷ major o menor fer (^j) ne per vostra Majestat puga ésser /²¹ demanat altre servey per qualsevol causa o rahó /²² o necessitat per urgent que sia; e per quant a vostra Majestat /²³ ha plagut que del present servey resten vint-y-sinc /²⁴ millia lliures per a satisfer als aggreujats e creadors /²⁵ axí líquits com liquidadors, axí de justícia, /²⁶ e revocacions de privilegis, deutes y demandes contra /²⁷ vostra Majestat donats y donades, per çó, los dits tres /²⁸ staments, ab

ⁱ ésser feta c..., ratllat.

^j (ne per vostra Majestat puga / ésser demanat altre / servey) [al marge de les l.16-18] per qualsevol causa o rahó /¹⁸ o necessitat per urgent que sia, e per quant ne /¹⁹ per vostra Majestat puga ésser demanat altre servey per /²⁰ qualsevol causa o rahó, tot ratllat.

beneplàcit y consentiment de vostra Majestat /²⁹ volen y ordenen per efectuar dita promesa que los /³⁰ dits diputats retinguen vers si del dit servey, /³¹ és a saber, de les pagues derrereres del dit fogatge les /³² dites (^k) XXV^M lliures per pagament com dit és /³³ a els aggreujats e creadors axí lliquits com /³⁴ liquidadors axí de justícia e revocacions de // [f. 101] privilegis, deutes y demandes declaradores per los dits provehi- /² de greuges, la qual quantitat de les dites XXV^M lliures si no /³ bastava a satisfacció dels dits aggreujats y creadors qui hauran /⁴ obtingut sentència o sentències donadores en llur favor /⁵ per dits provehidors de greuges y demandes no perden per so llur /⁶ dret y acció ans vostra Majestat promet en sa bona fe reak que pagarà /⁷ y satisfarà an-aquells lo restant sots obligació de sos béns /⁸ e no-res-menys los dits deputats hagen y sien tenguts pagar /⁹ als aggreujats, ço és, a quiscu de aquells lo que per dits prove- /¹⁰ hidors de greuges los serà sentenciat y declarat vostra Majestat /¹¹ ésser-los deutor y deure pagar, compartints entre /¹² ells les dites XXV^M lliures a sou y a lliura segons a quiscú /¹³ vendrà per dit compartiment fahedor per dits deputats /¹⁴ e hoïdors de comptes del dit General axí que sens intervenció /¹⁵ altra de vostra Majestat o manament seu, los dits deputats /¹⁶ e hoïdors de comptes paguen als dits aggreujats o demanants /¹⁷ les dites pagues cobrant solament la sentència que obtenguda /¹⁸ hauran si de major quantitat s'era feta deducció en aquella /¹⁹ e no més avant; e que en dites XXV^M lliures no sien compresos /²⁰ ni se encloguen deutes de castells ni fortaleases ni soldats /²¹ de aquells; e plàcia a vostra Majestat consentir y atorgar e prove- /²² hir que los provehidors o jutges de greuges o aquelles /²³ persones a qui tocarà sien tengudes y obligades exequutar /²⁴ les sentències donades per los provehidors de greuges /²⁵ de les corts passades en tot lo que no seran exequutades /²⁶ o pagades

^k XX^M, ratllat.

les quantitats en dites sentències contengudes /²⁷ e los qui han obtengut dites sentències e no seran stats /²⁸ íntegrament satisfets o no hauran rebut les quanti- /²⁹ tats en aquelles contengudes no sien tenguts a donar /³⁰ demandes devant los provehidors de greuges de les /³¹ presents corts o almenys no sien obligats a fer procés ans /³² dites sentències ya donades sien passades a exequutió /³³ a sola exhibitió e ostensió de aquelles, a fi que los /³⁴ qui hauran obtengut dites sentències sien admesos // [f. 101v] en lo compartiment fahedor de les dites XXV^m lliures que vostra Majestat con- /² signa e reserva per a dits agreujats, e sien pagats e satisfets /³ axí com si ara de nou obtenien sentència, y en cars que los /⁴ provehidors de greuges sobredits sentenciassen o declarassen /⁵ en causes ya sentenciades o declarades per altres provehidors /⁶ de greuges, que les dites sentències donadores sien donades /⁷ a les parts per lo prothonotari o son lloctinent regent franchises de /⁸ tot dret de salari en res qualsevol dret y qual per rahó de /⁹ aquelles no se haya de pagar sinó tantsolament les quals que per causa /¹⁰ de les sentències ya donades se haura de fer; e com per fer /¹¹ a les vendes dels dits censals com de sus el dit sia necessari /¹² que la cort fassa syndicat als deputats del dit General y altres /¹³ persones per dits tres staments elegides per fer dites vendes en la /¹⁴ forma desús dita, per ço suppliquen los dits tres sta- /¹⁵ ments a vostra Majestat ara per llavors e llavors per ara li /¹⁶ plàcia fer jurar, loar, aprovar y decretar lo dit syndicat /¹⁷ y les vendes de quen fahedores ab aquelles clàusules /¹⁸ e privilegis que seran necessaris en favor dels compradors /¹⁹ dels dits censals.

ACA, G, 1025, f. 71v-74v

/¹² Et statim dicto eodem die nono mensis julii anno predicto /¹³ cesaree, catholice et regie Majestati in sacristia dicte ecclesie Sancte /¹⁴ Marie montisoni personaliter existenti fuit presentata pro parte /¹⁵ trium

brachiorum sive stamentorum curiarum cathalanorum /¹⁶
suplicacio thenoris sequentis:

Sacra, cesàrea, cathòlica, reial Majestat,

Com la provisió dels greuges axí per deutes deguts per sa Majestat o pre- /¹⁹ decessors de aquella, demandes, revocacions de privilegis com /²⁰ altres e o administració de la justícia de aquells breument fahedora /²¹ torne en gran servey de déu, mèrit et descàrrec de la ànima y con- /²² ciència de vostra Majestat, consolació, repòs, beneficis de sos vasalls e súb- /²³ dits de aquella, per ço senyor, los tres staments o braços del Principat /²⁴ de Cathalunya per vostra Majestat en les corts generales (sic!) de la present vila de /²⁵ Monsó congregats, supliquen a aquella que sia mercè suya (sic!) de present /²⁶ deputar e o nomenar per la part de aquella en reparadors, proveydors, // [f. 72] e determinadors de greuges, donats e donadors en la present cort, /² deutes, demandes, revocacions de provisions de privilegiis et altres /³ algunes persones e la dita cort anomenarà altres per qiscun /⁴ bras de aquella, de bona fama, sciència y conciència, tements déu, /⁵ cathalans, als quals plàcia a vostra Majestat donar e atorgar, ab consen- /⁶ timent de la dita cort plen bastant absolt e yrrevocable po- /⁷ der de conèxer, determinar, difinir e executar simplement /⁸ y de pla, la sola veritat del fet atesa, tots e sengles greuges /⁹ generals fets per vostra Majestat e per los predecessors de aquella de /¹⁰ gloriosa memòria e per loctinents generals, governadors gene- /¹¹ rals e a portant veus de aquells e per altres officials vostres e llurs /¹² ordinaris o delegats al dit Principat de Cathalunya, deutes, de- /¹³ mandes, revocacions de privilegiis o provisions com altres o a qual- /¹⁴ sevol bras, stament o universitat e singulars del dit Princi- /¹⁵ pat en qualsevol manera donats e donadors, donades e donadores, /¹⁶ en la present cort o devant llurs proveydors de greuges, deutes, de- /¹⁷ mandes, revocacions de privilegis o provisions e altres, dins lo terme /¹⁸ o termes qui a dar los dits greuges o demandes seran

assignats /¹⁹ e de tots los mèrits y dubtes devallants en qualsevol manera dels dits /²⁰ greuges, mèrits e dubtes de aquells dependents et emergents o deutes, /²¹ demandes et revocacions de privilegis o provisions et altres, los quals /²² proveydors facen o hayen a fer e administrar sobre los dits greuges, /²³ deutes, demandes, revocacions de privilegiis o provisions et altres /²⁴ mèrits e dubtes de aquells, dependents e emergents, incidents, /²⁵ annexos y connexos en semps o departidament als proposants los /²⁶ dits greuges, deutes, demandes, revocacions de privilegis o provi- /²⁷ sions, justícia espatxada servant los Usatges de Barchinona, consti- /²⁸ tucions generals e capítols de cort de Cathalunya e altres leys /²⁹ del Principat, prometent vostra Majestat per pacte special que la dita /³⁰ comissió y poder no revocarà, empacharà, impugnarà o contra- /³¹ vindrà, ne revocar, empachar, dilatar ne contravenir permetrà /³² per algun official de aquella ni per altra qualsevol persona /³³ directament o indirecta, ni per altra qualsevol via o manera /³⁴ en algun acte o fet tocant lo dit poder, conexença, decisió, deter- /³⁵ minació e execució dels dits greuges, deutes, demandes, revocacions // [f. 72v] de privilegis o provisions, ans aquella sia tenguda donar e fer donar /² tot en endreç y amament per spachament y decisió dels dits fets /³ de la justícia, e que los proveydors e determinadors de greuges e deman- /⁴ des predits hajen prestar, ço és, los laychs, sagrament y omenatge, /⁵ e los ecclesiàstichs, sagrament, e tots, oyr sentència de excomunica- /⁶ ció de proceyr y declarar en los dits affers ab tota diligència segons /⁷ dret e justícia y bona equitat y rahó, usatges, constitucions, actes, /⁸ capítols de cort, usos e costums tenguts y servats en diffinir et /⁹ determinar los dits greuges, deutes, demandes, revocacions de privi- /¹⁰ legiis o provisions en lo pus breu temps spay que podran, sumàriament /¹¹ et de pla durant la present cort, ço és, ans que aquella sia finida e closa /¹² o dins deu meses contadors del dia de la conclusió de la present cort en avant, /¹³ tota amor y temor, odi, rancor, profit,

sperança de aquell o de altra /¹⁴ qualsevol desordenada amor e voluntad a part posats, entès, emperò, /¹⁵ que dits proveydors de greuges no puguen cometre ni delegar les sobre- /¹⁶ dites causes a denguna persona ans per ells matexos sien tenguts /¹⁷ diffinir y determinar les dites causes e los dits reparadors de greuges /¹⁸ que se trobaran en Barchinona puguin fornir lo procés fahent les provisions /¹⁹ necessàries fins a la sentència diffinitiva exclusive; e los qui seran /²⁰ absents sien tenguts y obligats de venir y residir a la ciutat de /²¹ Barchinona o allà hont lo canceller volrà havent peste en dita ciutat /²² de Barchinona, lo que déu no vulla, dins set mesos comptadors del dia /²³ de la conclusió dels (*sic!*) presents corts per a que dins lo temps restant re- /²⁴ sidan e facen residència en dita ciutat o lloch hont lo canceller /²⁵ voldrà en lo dit cars de pesta en dita ciutat y entengan en la expe- /²⁶ dició de la justícia de dites causes, e si cars era que dits reparadors /²⁷ de greuges o algú de aquells dins los dits set mesos no venen o ve- /²⁸ nien y no residien en dita ciutat de Barchinona o lloch sobredit si /²⁹ aquell o aquells seran dels nomenats per vostra Majestat lo canceller /³⁰ o regent la cancelleria sia tengut de elegir e nomenar altre /³¹ o altres en lloch de aquell o aquells absents, e si seran dels nome- /³² nats per los dits tres staments o bracos, los deputats del present /³³ Principat facen e sien tenguts a fer elecció y nominació de aquell /³⁴ o aquells qui absents seran, e los dits reparadors de greuges sien /³⁵ tengudes (*sic!*) y obligats en sentenciar, diffinir y determinar les /³⁶ sobredites coses dins los tres últims mesos, sots pena de pedre *ipso* // [f. 73] *iure* los salaris, ultra que sien tenguts y obligats de prestar sagra- /² ment y homenatge y oyr sentència de excomunicació segons dalt /³ és dit, e lo canceller o regent la cancellaria haje assignar lloch hont /⁴ los dits proveydors de greuges sien tenguts de ajustar-se cada dia, /⁵ una vegada de matí, altra de vespre, per oyr les parts e sentenciar /⁶ y diffinir dites causes; e

per a d'açò, los proveydors de greuges ecclesiàs- /⁷ tichs prestaran sagrament, e los laychs sagrament y homenatge; e més, /⁸ plècia a vostra Majestat ordenar y manar a qualsevol loctinent general, portan /⁹ veu de governador e alls, chanceller, vicechanceller e en son cars re- /¹⁰ gent la chancellaria, per bon spatxament dels dits greuges que presten /¹¹ sagrament que de continent qu'els seran trameses provisions, letres e sen- /¹² tènciaes emanades e promulgades per los dits proveydors, aquells hajen /¹³ encontinen executar sens dilació y excepció alguna e semblant ju- /¹⁴ rament hajen a fer y prestar los prothonotaris, loctinents, regents, secre- /¹⁵ taris si n'i haurà scribans de manament e altres tant com a quiscun per /¹⁶ càrrech de son officii se pertany de liurar totes y sengles provisions /¹⁷ y actes propmencionats franchs de tots drets de registre e de segell, /¹⁸ manant axí matex vostra Majestat ara per ilabors o tots officials ordina- /¹⁹ ris e altres qualsevol presents sdevenidors als quals la execució /²⁰ de les sentènciaes dels dits judges de greuges y demandes se pertany /²¹ o serà comesa, que aquells hajen a fer promptament tota excepció /²² y excusa cessants, segons per los judges e proveydors de greu- /²³ ges, deutes e demandes serà declarat, servant-ho a la unglà /²⁴ com a acte de cort en juy donat per jutges elets per la present /²⁵ cort; e per lo semblant, que dits judges executors hajen e sien /²⁶ tenguts executar les sentènciaes donades per los proveydors de /²⁷ greuges de les corts passades en tot lo que seran executades, /²⁸ y los qui han obtingut dites sentènciaes y no hauran rebut ni /²⁹ seran estats satisfets, que no sien tenguts ni obligats donar /³⁰ demandes ni demanar ni fer procés en lo que restarà a cobrar /³¹ denant los proveydors de greuges ara eligidors, ans dites /³² sentènciaes sien admesos (*sic* !) en lo compartiment fahedor de /³³ aquella quantitat que als agraviats o donants demandes /³⁴ y altres en la present cort serà reservada y consignada sien /³⁵ satisfets e pagats axí com si ara de nou obtenien sentència, // [f.

73v] sols al judge executor o als qui faran dit compartiment fa- /² cen fe y exhibició de les sentències y del que resten a cobrar, e la /³ dita cort nomena per sa part los següents, ço és, per lo stament /⁴ ecclesiàstich, lo reverendíssim don Joan de Tormo, bisbe de Vic, don Carles de /⁵ Cardona, abbat del Stany, don Perot de Castellet, síndich del capítol /⁶ de la yglésia de Tarregona; e per lo stament militar, lo noble don /⁷ Hierònym de Luna y de Vellera, e los magnífichs mossèn Galceran /⁸ Albanell, cavaller, e mossèn Vernat Joan de Marimon, donzell; e per lo /⁹ stament o bras real, mossèn Miquel de Vallseca, conseller y síndich /¹⁰ de Barcelona, micer Joan Amich, síndich de Tortosa, e Salvador Rocha- /¹¹ fort, síndich de la vila de Verga.

Plau sa sa Magestat y accepta la nominació feta per la cort de pro- /¹³ veydors de greuges y per sa part nomena lo chanceller don Joan /¹⁴ de Cardona, elet visbe de Barcelona, micer Miquel May, vice-canceller, /¹⁵ don Frances[c] Gralla y Desplà, mestre racional de la casa y cort de sa Majestat, /¹⁶ micer Pere Arnau Gort, rigiente la chancelleria en lo Principat de /¹⁷ Cathalunya, Jeronimy Agostí, valle general, Joan Fferrer Des- /¹⁸ puig, regent la thesoreria, micer Frances[c] Castelló, advocat fiscal, /¹⁹ micer Hieronymy Dalmau y micer Frances[c] Montaner, del real /²⁰ consell, als quals juntament ab los que la cort ha donats dóna /²¹ ple, bastant, absolut e yrrevocable poder de conèxer, determe- /²² nar, diffinir y executar, simplement e de pla, la sola veritat /²³ del fet atesa y considerada, tots y sengles greuges de revo- /²⁴ cacions de provisions e privilegis, e administració de la justícia, e al- /²⁵ tres qualsevol greuges donats y donadors, y encara de deutes /²⁶ y demandes donadores, y tots los mèrits y dubtes ab incidents, /²⁷ dependents y emergents dins lo temps de la present cort segons /²⁸ en les proppassades corts per sa Majestat celebrades en la vila de /²⁹ Monsó y altres fonch per sa Majestat donat y és acostumat donar, /³⁰ los quals greuges, revocacions de provisions e privilegis e o ad-

/³¹ ministració de justícia et altres deutes y demandes donats y do- /³² nades, donadors y donadores los dits provehedors de greuges /³³ hajen y sien tengudes per si matex sens tenir facultat de cometre // [f. 74] ni delegar a ningú, declarar, decidir y determinar, ans que la /² present cort sia finida e closa o dins deu mesos après immediada- /³ ment següents , comptadors del dia de la conclusió de la present /⁴ cort en avant; e que los dits proveydors de greuges hajen /⁵ y sien tenguts jurar y oyr sentència de excomunicació en la /⁶ forma acostumada, e que lo chanceller o vice-chanceller o regent /⁷ la cancellaria de sa Majestat pugue [....] en lo lloch dels absents /⁸ impeditos e sospitosos dels nomenats per part de sa Majestat; e los /⁹ diputats del Principat de Cathalunya en lloch dels nomenats /¹⁰ per part dels staments de dita cort absents, impeditos o sos- /¹¹ pitosos com dalt és dit altres persones hàbils y sufficients /¹² tenin les qualitats requisides axí que tanta veu e potestat /¹³ tinguen los nomenats e nomenadors per part dels dits staments /¹⁴ e per lo contrari encara que no fossen yguals en nombre per ser- /¹⁵ var ygualtat, e los qui seran absents sien tenguts y obligats /¹⁶ de venir dins set mesos comptadors de la conclusió de la present /¹⁷ a la ciutat de Barchinona y en aquella residir lo restant temps dels /¹⁸ dits deu mesos o allà hon lo chanceller, vice-chanceller o regent /¹⁹ la cancelleria en son cars volrà, havent just impediment en /²⁰ dita ciutat de Barchinona dins los quals set mesos los dits pro- /²¹ veydors de greuges qui's trobaran en Barchinona o en lo dit /²² lloch elegidor en cars de impediment en Barchinona puguen /²³ instruyr los processos y encara passats los dits set mesos sia comès /²⁴ ne restaran per a instruyr, si les pars ho volran pus emperò /²⁵ hi reste temps per poder veure, regonèixer e sentenciar dits proce- /²⁶ ssos, y en los dits tres mesos darrers los dits proveydors de greu- /²⁷ ges entengan en la expedició de la justícia de les dites causes; /²⁸ e atès emperò que en cars de just impediment com dit és /²⁹ in Barchinona se haja de elegir

y nomenar per a la residència, cog- /³⁰ nició y expedició dessús dites aquella ciutat villa o lloch a·hont /³¹ serà o se celebrarà la real audiència per lo llochtinent general /³² o en absència de aquell a hont lo portant veus de general go /³³ vernador serà o tindrà audiència e lo que serà declarat per /³⁴ dits proveydors de greuges sia executat ab tot effecte e sens // [f. 74v] impediment algú volents que les declaracions per ells fetes /² hajen tanta força e valor com les sentències y declaracions /³ donades per los proveydors de greuges en les últimes corts per sa /⁴ Majestat celebrades en la vila de Monsó y en altres corts elegits e assig- /⁵ nats han tengut; e plau a sa Majestat que totes les sentències, provisions /⁶ y executorials e qualsevol altres actes se han de expedir per la /⁷ rahó desús dita se expedescan y sien expedides franques de /⁸ segell, prometent sa Majestat que la dita comissió o poder no revoca- /⁹ rà, empacharà ne revocar o empachar, impugnarà o contravenir per- /¹⁰ metrà per algun official ne per altre qualsevol directament o indi- /¹¹ recta, manant ab la present a tots e sengles officials de sa Majestat /¹² que les declaracions, provisions e execucions de e per los dits pro- /¹³ veydors de greuges donades e fahedores hajen e sien tenguts fer /¹⁴ prestament tota excepció y excusa cessants, segons que per los dits /¹⁵ proveydors de greuges serà declarat, y quant a les coses que de /¹⁶ nou se suplican, sa Majestat y manarà proveyr en son lloc y temps.

Proper cesaream, catholicam et regiam Majestatem, /¹⁸
die viiiij julii M^oDXXXIII^o /¹⁹ in curiis Montisoni.

Clemens, prothonotario.

Cort de 1547

ACA, G, 1027, f. 35-35v [dijous 21-jul-1547]

/¹⁸ E no-res-menys per quant per part del dit stament ecclesiàstich /¹⁹ és estat dit en lo dit stament militar

que per quant lo dit /²⁰ stament ecclesiàstich no pretenie greujes contra sa Altesa ni sa Majestat /²¹ que lo dit stament militar formés y fes fer la supplicació /²² dels provehidors de greujes per a presentar aquella a sa Altesa /²³ qui a efecte de rebre y provehir aquella era vingut en la segrestia de /²⁴ la sglésia, per tant lo dit stament militar determina que /²⁵ la dita supplicatió fos ordenada per los advocats del dit /²⁶ stament y après fos comunicada als altres staments /²⁷ y aparent bé fos posada en bell y presentada a sa Altesa /²⁸ e per fer dita presentatió elegiren en embaixadors per part /²⁹ del dit bras o stament militar los noble y magnífichs /³⁰ don Bernad de Pinós y de Fonollet, mossèn Jofre de Vilarig /³¹ e mossèn Jaume de Sentmenat, cometent al promovedor // del present stament que les dites coses fassa a saber als altres /² estaments.

ACA, G, 1027, f. 37 [dissabte 23-jul-1547]

/¹⁶ Dit dia tractant lo dit stament sobre la via y modo /¹⁷ se poria tenir en concordar la suplicació dels provehidors de /¹⁸ greuges ab los tractadors de sa Majestat sobre les paraules ajustades /¹⁹ en aquella per lo bras real fahents mentiò de capità general de /²⁰ aquell les quals a dits tractadors han paregut cosa /²¹ e fora de la forma amiga e per so han fet dupte sobre aquelles /²² dient no y poden star e al dit stament real e après a tots los /²³ altres han paregut no era cosa nova sinó important, attesa /²⁴ la querela feta per dit bras real dient que Perpenyà era /²⁵ stat declarat a consell de doctors del real consell que /²⁶ lo nom de capità general no venia sots paraules generals /²⁷ de qualsevol officials e per so volient per fogir inter- /²⁸ pretations e duptes per los nous casos eren stats fets per lo /²⁹ capità general de poc temps ansà en Cathalunya, lo que en /³⁰ altre temps no se era vist e axí no era /³¹ que fets se fessen noves provisions, determenà /³² e fonc de parer lo dit stament per via de pensament que /³³ los advocats dels tres staments se junctassen y anassen /³⁴ a informar los

dits tractadors sobre dites coses y com /³⁵ a cosa rahonable y conforme a justícia que dites paraules /³⁶ y sien ajustades ab sola potestat de informar y no- /³⁷ més anant, e après referir en lo present y altres staments /³⁸ lo que ab dits tractadors sentiran e los serà respost /³⁹ cometent al promovedor de dit stament que la dita deslibera[ció o] /⁴⁰ pensament fasse saber als altres staments de la /⁴¹ present cort.

[f. 37v: el braç reial fa saber que no hi poden deliberar perquè un advocat és absent i l'altre malalt; el braç eclesiàstic fa saber que no els "aparia" bé dit pensament]

ACA, G, 1027, f. 39-40

/²² Lo dit dia après de haver stat set o vuit dies prop- /²³ passats tractant de concordar la dita supplicació de provehi- /²⁴ de greujes donadora a sa Altesa per causa del dupte fer /²⁵ per part dels tractadors sobre aquelles paraules ajusta- /²⁶ des per lo bras reyal fents menció de capità general e /²⁷ loctinent de aquell; e sercats y tractats molts expedients /²⁸ y fabricades algunes formes de altres supplications /²⁹ que importassen lo mateix efecte perquè dites paraules /³⁰ se poguessen llevar de la dita supplicació, e per sa Altesa ni per sos /³¹ tractadors no fos fet dupte, comunicats tots los remeys /³² per y entre tots los tres staments y aguda relació dels altres /³³ brassos que per fugir a inconvenients y noves formes y no /³⁴ alterar lo stil de la cort que molt se ha de attendre eren /³⁵ de parer de star y perserverar segons ya havien dit al /³⁶ principi que staven y perseveraven en la supplicació primer /³⁷ formada ab la additió feta per lo bras real de les dites // [f. 39v] paraules de capità general e loctinent de aquell, e que aquella /² sia presentada y no altra, lo dit stament militar, atesos /³ los mateixos inconvenients stant y perseverant en lo primer /⁴ parer, deliberaren que la dita supplicatió ab la dita additió /⁵ feta per lo bras real e per tots los brassos ya aprovada /⁶ y no altra fos

presentada a sa Altesa, e fos posada en bell per a /⁷ dit efecte, cometent al pro[mo]vedor del present stament que la /⁸ dita deliberatió fassa ha saber altres staments de la present /⁹ cort.

/¹⁰ E poch après lo mateix dia treta en bell la dita supplicació /¹¹ ab la additió sobredita y aquella comunicada als /¹² tractadors de sa Altesa, e vista per ells y aguda resposta /¹³ de ells que fos presentada a sa Altesa, lo dit stament militar /¹⁴ per lo efecte de fer dita presentatió, atesa la absència de don /¹⁵ Bernad de Pinós y de Fonollet e mossèn Jaume Sentmenat /¹⁶ que eren stats elegits per embaixadors per part /¹⁷ del present stament ensemps ab mossèn Jofre de Vilarig present /¹⁸ en cort, y atesa la nova electió feta per lo bras ecclesiàstich /¹⁹ de les persones del bisbe de Gerona, don Carlos de Cardona /²⁰ e misser Francesch Solsona, elegiren en embaixadors /²¹ en lloch dels dits don Bernad de Pinós y de Fonollet /²² e de mossèn Jaume de Sentmenat absens, lo il·lustre don Loys /²³ Enriques, admirant de Castella e bescompte de Cabrera /²⁴ y de Bas, e lo magnífich mossèn Gaspar de Castellbell, /²⁵ donzell; e perquè la hora habilitada de tres a sis deprés dinar /²⁶ estava per passar perquè dita presentatió se pogués fer /²⁷ lo dit stament, entès que sa Altesa venia per rebre y /²⁸ provehir la dita supplicació en la segrestia de la present yglésia, /²⁹ porroga y habilita la dita hora tant quant sa Altesa /³⁰ present en la dita yglésia per aquesta nit tant solament, /³¹ cometent al promovedor del present estament que les /³² dites coses fassa a saber als altres estaments de la /³³ present cort.

[f. 40] E lo mateix dia poch après, essent arribat sa Altesa en la /² segrestia de la dita yglésia a efecte de rebre y decretar /³ la dita supplicació, los embaixadors de tots los tres brassos /⁴ anant en sa embaixada en la forma acostumada arri- /⁵ baren en la segrestia de la dita yglésia, e personalment /⁶ constituïts davant sa Altesa explicant sa embaixada en la /⁷ forma acostumada, y ab lo acatament que's deu,

presentaren /⁸ la dita supplicació a sa Altesa, la qual après ensemps ab la pro- /⁹ visió y decretatió per sa Altesa al peu de aquella feta fonch /¹⁰ reportada en lo present stament y és del tenor següent.

/¹¹ Sereníssimo, molt alt y molt /¹² poderós senyor, /¹³ Com la provisió dels greujes provenints axí per deutes /¹⁴ deguts per sa Majestat o predecessors de aquella, demandes /¹⁵ revocations de privilegis com altres e o administratió de /¹⁶ la justícia de aquelles breument fahedora tornen en gran /¹⁷ servey de Déu, mèrit e descàrrech de la ànima y consciència /¹⁸ de sa Majestat y de vostra Altesa, consolació, repòs, beneffici de sos vassalls /¹⁹ e súbdits, per ço senyor, los tres staments o brassos del /²⁰ present Principat

ACA, G, 1027, f. 45v [Procés militar 1547]

[Forma part d'una supplicació presentada per Miquel de Boixadors contra Pere Gort que és a Montsó, i per tant que no resideix a Barcelona, com exigeix el seu ofici d'assessor de la Diputació]

/⁶ No és rahó que allà hon se han de revocar y /⁷ reparar los agravis fets contra constitucions /⁸ de Cathalunya se done lloch que's rompen les /⁹ constitucions, lo assessor de la Diputació micer ...

ACA, G, 1027, f. 55. [*Instruccions donades per als comissaris del balanç del General*]

/³¹ Item perquè millor se pogue entendre en lo prebit, serà bé /³² y és necessari que fassau memorial del valgut [...] /³⁵ ... y axí mateix del que han muntat en dit /³⁶ temps los arrendaments de les taules que en dits triennis /³⁷ són stades y de les que no són stades arrendades y axí mateix /³⁸ feren compte de les peccúnies reservades per los agreviats de les corts /³⁹ de xxviii fins al die present, ço és lo que és stat reservat y lo que és /⁴⁰ stat pagat perquè's puga saber lo que és degut de dites peccúnies /⁴¹ reservades.

ACA, G, 1027, f. 105. [24-oct-1547]

/¹⁸ Lo dit stament o la major part determinà que fossen /¹⁹ donades a sa Majestat per servey de la present cort dos- /²⁰ centes sinquanta mília lliures en la forma y /²¹ orde que après se concordarà y conclourà, salva- /²² des les consultes dels absents y lo interès dels agraviats. E per fer saber ...

ACA, G, 1088/2, f. 86v [Greuge 204 de la sentència de 1547]

/⁷ CCIIII. Quant a les demandes devant nos pro- /⁸ possades per los dejús nomenats dema- /⁹ nant quiscú d'ells la restant quantitat /¹⁰ que a quiscú d'el[ls]s los reste a pagar en /¹¹ virtut de altres sentències per los provey- /¹² dors de greuges de les corts de Monçó /¹³ a quiscú d'ells adjudicades, per les causes /¹⁴ y rahons en dites sentències contengudes /¹⁵ mostrant y exhibint dites sentències, /¹⁶ les quals vistes, attès que per lo acte de /¹⁷ cort ab sola hostenció de las sentèncias per /¹⁸ altres proveydors de greuges adjudicades, /¹⁹ sens fer procés algú som obligats /²⁰ adjudicar-los la restant quantitat; /²¹ per ço, per observança del dit capítol de /²² cort, sentenciam, pronunciam y declaram, y /²³ lo procurador fiscal patrimonial de sa Magestat /²⁴ condemnam en donar e pagar a quiscú /²⁵ dels baix anomenats la restant quantitat /²⁶ que no.ls serà stada pagada en virtut /²⁷ de altres sentències per los proveydors de greuges /²⁸ passats a quiscú d'ells adjudicades, /²⁹ és a saber: ... [Segueixen les sentències].

Cort de 1552

ACA, G, 1032, f. 25v-26.

^{/13} Attès y considerat que sobre la dita electió de habilitadors ^{/14} era estat fet dupte en lo dit estament y entre les persones ^{/15} de aquell restava molt gran scrúpol per ésser feta ^{/16} y closa contra dissentiment a tots actes abans de aquell ^{/17} posat y també contra altres dissentiments en lo acte ^{/18} de aquella aposats sobre los quals y envaliditat ^{/19} o nul·litat de dit acte de justícia fos declarat e la dita ^{/20} qüestió era venguda a notícia dels tractadors y de sa ^{/21} Altesa, los quals ab gran instància insistien en que's ^{/22} fes electió de persones per los brassos per a judicar ^{/23} y declarar sobre la forsa de dits dissentiments e vali- ^{/24} ditat de dit acte, lo dit stament e persones de aquell at- ^{/25} tenent que lo més saludable remey que és estat trobat ^{/26} y praticat en les corts fins a vuy per a les persones agra- ^{/27} viades per obtenir reparo de sos agravis són estats ^{/28} los dissentiments y així sempre per la cort són estats ^{/29} aquells affavorits e per no venir a disputar ni posar ^{/30} en judici la forsa de aquells sinó sempre affavorir ^{/31} aquells com a remey de tots los agravis e perquè ^{/32} així los dissentiments com encara los actes contra aquells ^{/33} fets no fossen trets ni puguessen traure en conseqüència ^{/34} en lo sdevenidor tots conformes y ningú contradiant // [f.26] sinó de bona concòrdia determinaren que les persones que havian ^{/2} posats dits dissentiments així abans de la electió dels habili- ^{/3} tadors com en lo acte de aquella, les quals eran lo noble ^{/4} don Francesch de Guimerà, mossèn Thomàs Pujades y altres ^{/5} a ells adherents, tots presents en lo dit stament llevassen segons ^{/6} que llevaren y han llevat los dits dissentiments revocant ^{/7} aquelles y volent que sian haguts per no posats y també ^{/8} revocaren y hagueren per no feta la dita electió de habilitadors, ^{/9} de tal manera que ni los dits dissentiments ni lo dit acte ^{/10} de electió de habilitadors sien trets en conseqüència en lo

/¹¹ sdevenidor ... [segueixen les clàusules de salvaguarda habituals i la nova elecció d'habilitadors, i d'advocats]
 [Al marge l.13: Electio habilitatorum]

ACA, G, 1032, f. 53v.

/⁶ Mossèn Anthoni Res dix que dissentia segons que dis- /⁷ sentí a tots y sengles actes fahedors en lo present /⁸ estament attento que és agraviat per sa Majestat y /⁹ sa Altesa, com li sian obligats cors a cors com ha /¹⁰ tenints y possehints lo realme de Nàpols conquis- /¹¹ tat y recobrat per lo rey cathòlich don Ferrando /¹² segon, avi de sa Majestat y besavi de sa Altesa, e attento /¹³ també és agraviat per lo senyor loctinent general /¹⁴ y tots los doctors del real consell e per lo capità /¹⁵ general y sos assessors y per los provehidors de greujes /¹⁶ de las corts passades de quaranta-set, e com no /¹⁷ tropie altre lloch més convenient per a poder ser /¹⁸ desagraviats los agraviats que és en las presents /¹⁹ corts, per tant posa lo present dissentiment volent y /²⁰ requerint dit dissentiment ésser llegit y publicat /²¹ en lo dit estament y continuat en lo prossés de /²² aquell.

[Al marge l.6: Dissentiment]

ACA, G, 1032, f. 54v.

/²⁴ Mossèn Michael de Sanctmenat dix que dissentia segons /²⁵ que dissentí a tots y sengles actes fahedors en lo present /²⁶ estament fins a tant ell sia desagraviat de agra- /²⁷ vis per ell pretesos contra oficials reals volent y /²⁸ requerint dit dissentiment ésser continuat.

[Al marge l.24: Dissentiment].

ACA, G, 1032, f. 64 [24-ag-1552].

/³ Convocat y congregat lo dit estament o bras mi- /⁴ litar en lo modo y forma, hora y lloch acos- /⁵ tumats los magnífichs mossèn Enrich Sanctmenat /⁶ y Perot Miquel de Agulló y mossèn Miquelot Sanctmenat (*) presentaren una /⁷ scriptura en paper volant contenint en si /⁸ dissentiment

a tots actes fahedors en lo present /⁹ stament volent y requerint ésser continua- /¹⁰ da y publicada en lo present estament, la qual /¹¹ encontinent fonch publicada y és del tenor /¹² següent: Mossèn Enrich Sanctmenat, mossèn /¹³ Perot Miquel de Agulló, mossèn Miquelot Sanct- /¹⁴ menat, axí en son nom propri com de sos prin- /¹⁵ cipals dissenten que en lo bras y estament militar /¹⁶ no's puguan llegir ni tenir per llegits ningun capí- /¹⁷ tol de cort vuy apunctats fins a tant sian provehits /¹⁸ y satisfets tots los agravis generals y parti- /¹⁹ culars segons constarà ser fets per lo il·lustre mar- /²⁰ quès de Aguilar y sos lloctinents així com ha llocti- /²¹ nent com encara com a capità general com sia pública /²² cosa dits agravis sien notables fets contra ciutats, /²³ viles y diverses persones ab violació de llurs privile- /²⁴ gis, he en dits agravis tenir-hi interès molts particu- /²⁵ lars que així per pobretat comper temor e no saber la /²⁶ forma, no demanan justícia e satisfacció y no per ço /²⁷ lo interès del tal particular deixa de ser interès /²⁸ general per venir contra tota justícia y Constitucions /²⁹ de Cathalunya, com tot lo bé y major redrés de /³⁰ la terra consistesqua en ser satisfets dels danys re- /³¹ buts per los officials que iniquament portant-se han /³² donats, e importa més dita satisfacció que /³³ fer-se novas constitucions si de la violació de les pri- /³⁴ meres no's hagués rahó, dissentint a tots actes con- /³⁵ tra lo damunt dit fahedors.

[Al marge l.3: Dissentiment en scrits]

(*) *Escrit entre línies.*

ACA, G, 1032, f. 69. [*Ambaixada per a demanar al rei que es 'remediïn' els agravis com a cosa més important*]

/¹⁷ ... e /¹⁸ après ab determinació del mateix stament per /¹⁹ les mateixes persones fonch respost a sa Majestat /²⁰ fos de mercè sua manar remediari los agra- /²¹ vis així generals com particulars com a cosa més /²² important a la expedició de la cort, y que los esta- /²³ ments continuaven la expedició de la cort y ...

ACA, G, 1032, f. 91 [dissabte 01-oct-1552].

/⁴ Dit dia en lo dit stament militar determinaren que se /⁵ insistís en lo memorial y supplicació donats a sa Altesa sobre /⁶ los aggravis fets contra lo general per lo capità general /⁷ y que ab dit memorial y negoci del general no·s mesclen /⁸ altres negocis y agrabis sinó que de tots los altres /⁹ aggravis se fassa un memorial a part per les /¹⁰ persones eletes e que fins que sien provehits y /¹¹ reparats los aggravis del general que tant importen /¹² no·s passe avant en cosa alguna, e que la present /¹³ determinació no·s digue ni·s publique fins que·s /¹⁴ tinga secret entre los brassos, cometent al pro- /¹⁵ movedor del present bras que la dita determinació /¹⁶ fassa a saber als altres brassos.

[Al marge l.4: *Determinació*]

ACA, G, 1032, f. 92-92v [= II/1552]

/¹² E lo dit die daprés dinar les susdites persones eletes /¹³ feren relació en lo present estament com havien par- /¹⁴ lat ab los dits tractadors del consell de Catha- /¹⁵ lunya los quals digueren que s'esperassen un poch que /¹⁶ ells consultarien ab los del consell supremo y los /¹⁷ darien resposta y encontinent entraren en la sacris- /¹⁸ tia hont estavan dits senyors del consell supremo /¹⁹ y tornaren a eixir y ab ells isqueren micer Giginta /²⁰ y misser Terça, regents de Cathalunya en lo dit consell /²¹ supremo, los quals digueren a dites persones eletes /²² per orge de dit micer Terça que sa Altesa tenie molt /²³ ben entès lo negoci del general y los agravis /²⁴ pretesos per los brassos y tenia molta gana per sa /²⁵ clemència de provehir degudament en aquells /²⁶ emperò perquè no era cosa que així breument se /²⁷ pogués fer seria molt servit que la cort passàs /²⁸ avant y no estigués parada que ells no deixarien /²⁹ de entendre en dit negoci y en la deguda provisió /³⁰ de aquell y que sempre estava en mà dels brassos /³¹ si veyen que sa Altesa tardava en fer dita provisió /³² de tornar a parar y que entretant la cort

porie /³³ passar avant y ells així mateix en dit negoci /³⁴ la qual relació hoïda y essent reportat en lo /³⁵ dit estament per lo promovedor del bras ecclesiàstich // [f.92v] que lo dit estament o bras ecclesiàstich havie determi- /² nat complaure a sa Altesa y passar avant per ara, pus /³ los restava llibertat de tornar a para la cort /⁴ tostemp que·ls paregués que·s tardàs en fer pro- /⁵ visió en dit negoci, e dit estament militar adherint /⁶ al parer del bras ecclesiàstich determinà que /⁷ per ara se passàs avant en los negocis de la cort /⁸ e que per obtenir deguda provisió en dit negoci del /⁹ general y encara per informar a sa Majestat que no·s tin- /¹⁰ ga per deservit del sentiment que la cort fa y ha /¹¹ fet dels agravis fets al general perquè ho ha fet per /¹² ésser tant grans y tant important lo general /¹³ al servey de sa Altesa y conservació de la república /¹⁴ de Cathalunya, e com lo parar de la cort en sem- /¹⁵ blants cassos y molt menors és ordinari remey /¹⁶ per a obtenir reparo dels processos y agravavis se /¹⁷ pretenen perquè així arriben a notícia de sa Altesa /¹⁸ y com s'és observat en moltes corts y quasi en /¹⁹ totes així ab sa Majestat com ab los predecessors de /²⁰ aquella; e finalment donant-li complida rahó e /²¹ informació de y sobre les dites coses li sia feta /²² embaixada de part de la cort cometent al /²³ promovedor del present bras que la dita determinació /²⁴ fassa saber als altres brassos de la present cort.

ACA, G, 1032, f. 94v. [05-oct-1552]

/¹ Dit dia per quant lo bras real estave pertinàs en no /² passar avant fins a tant fos fet memorial de agravavis /³ per los braços y quiscú en particular dels que sa- /⁴ lrien per presentar aquells après a sa Altesa y lo pre- /⁵ sent bras militar havie determinat que·s passàs /⁶ avant en lo un y en l'altre, lo dit estament militar adhe- /⁷ rint al parer del bras ecclesiàstich en dit estament /⁸ per son promovedor reportat determinà que fos /⁹ feta embaixada a dit bras real per donar-los /¹⁰ a entendre dit negoci y per a dit efecte elegí en /¹¹ embaixadors lo

noble don Joffre de Llordat, /¹² los magnífichs mossèn Bernat Aymerich y mossèn /¹³ Montserrat Argensola, cometent al promovedor /¹⁴ del present bras que la dita determinació y electió /¹⁵ fassa a saber al dit estament ecclesiàstich.

ACA, G, 1032, f. 95-96v. [= III/1552]

/¹⁷ Dit dia essent reportat en lo dit estament per lo promo- /¹⁸ vedor del bras ecclesiàstich que aquell bras havie /¹⁹ ellegides dos persones per a que elles ensemps ab les altres /²⁰ ellegidores per los altres dos brassos fessen memo- /²¹ rial dels agravis y aquells fets fossen ab em- /²² baixada presentats a sa Majestat lo il·lustre don Fran- /²³ cesch de Moncada, compte de Aytona, adherí al /²⁴ dit parer del dit bras ecclesiàstich en dit esta- /²⁵ ment per dit son promovedor reportat, e com en dit /²⁶ bras sobre dites coses fos estada moguda alguna /²⁷ controvèrsia o contenció entre les persones que dels /²⁸ cavallers qui en aquell se trobaven fonch procehit /²⁹ a exhigir y pendre los vots y parers de tots ells /³⁰ sobre dit negoci, e així lo dit il·lustre comte de Ay- /³¹ tona adherint al parer del dit bras ecclesiàstich /³² ellegí y nomenà lo magnífic micer Pere Camps /³³ en quiscun dret doctor e altre dels assessors de dit bras // [f.95v] militar en companyia del magnífic mossèn Bernat Aymerich /² e en lo demás adherí al parer del dit bras ecclesiàstich, /³ ço és que dites persones eletes fassen memorial dels agra- /⁴ vis y que's fassa embaixada a sa Altesa per presentar /⁵ dits agravis y demanar comunicació dels actes /⁶ del capità general y se instituesca y fassen tantes embaxa- /⁷ des quantes seran necessàrias ab que's passe avant en lo col·lacionar dels memorials y altres negocis.

[Segueixen els vots dels assistents, fins al f. 96v el resultat dels quals fou:]

/⁸ [f.96v] E comtats y examinats los dits vots attès que la major /⁹ part de aquells fonch del parer del senyor comte /¹⁰ de Aytona president en lo dit bras fonch feta

deter- /¹¹ minació que lo dit bras militar adherint al parer del /¹² bras ecclesiàstich en lo dit bras reportat per lo pro- /¹³ movedor de aquell ellegia segons que ellegí lo /¹⁴ magnífic micer Pere Camps doctor en drets y altre dels /¹⁵ advocats del dit bras per a que ensemps ab lo magnífic mossèn /¹⁶ Bernat Aymerich per ad.assò ja ellegit fassau memorial /¹⁷ en lo present bras dels agravis que s deduhiran y són /¹⁸ deduhits així contra lo capità general, consell supremo /¹⁹ y altres que donats los serany de aquells fassan /²⁰ relació en lo present estament perquè s puga veure y /²¹ tractar ab los altres estaments com ni de quina ma- /²² nera se poran presentar y deduhir a sa Magestat y si /²³ serà mester que s fassa embaixada que s fassa /²⁴ per presentar dits agravis a sa Altesa y demanar /²⁵ comunicació dels actes que sa Altesa a supplicació dels /²⁶ brassos ha manats portar de Barcelona sobre los /²⁷ agravis pretesos contra lo capità general y se /²⁸ insistesque y fassen tantes embaxades quantes se- /²⁹ ran mester per rahó de dits agravis y per a obtenir /³⁰ remey de aquells ab què se passe avant en lo col·lacionar /³¹ les decretacions dels memorials y altres negocis oc- /³² corrents cometent al promovedor del present bras que la /³³ dita determinació y electió fassa a saber als altres brassos.

[Al marge l.17 f.95: Vots o parers sobre la / determinació del memorial / fahedor dels greujes].

ACA, G, 1032, f. 116

/⁹ Dit dia lo dit estament adherint al parer dels /¹⁰ altres brassos en lo dit estament per los promovedors de /¹¹ aquells reportat determinà que fos formada /¹² la supplicació dels provehidors del greujes per los /¹³ tres brassos a sa Altesa offeridora y aquella fos /¹⁴ comprovada ab les altres de les altres corts /¹⁵ y fos elegida en lo present estament segons que /¹⁶ fonch formada per lo bras ecclesiàstich y après /¹⁷ aportada y llegida en lo present estament y appa- /¹⁸ rent bé determinà lo dit estament que fos pre- /¹⁹ sentada a sa

Altesa qui per a dit efecte era vingut /²⁰ en la present sglésia, e per fer dita presentació /²¹ ellegiren en embaixadors lo il·lustre don Fran- /²² cesch de Moncada, comte de Aytona, president /²³ les hores en lo dit bras, mossèn Thomàs de Boixa- /²⁴ dors y mossèn Francesch Pelegrí, cometent al pro- /²⁵ movedor del present bras que la dita determinació /²⁶ y electió fassa saber als altres brassos.

[Segueix la presentació de la provisió del nomenament dels jutges de greuges]

[Al marge l.9: Electio embaxiatorum / pro supplicacione provisorum / gravaminum]

ACA, G, 1032, f. 147. [Inici d'un dissentiment]

... [està parlant dels seus parents agreujats per la Reial Audiència] ... /¹⁰ ...confiant que lo sereníssimo príncep nostrou [sic] senyor és tant justíssim /¹¹ y clamantíssim que manarà desagraviar aquella [la dona del seu oncle] com per semblant /¹² efecte entre los altres té convocades corts generals perquè més /¹³ promptament sien remediats los agravis y per ço ...

ACA, G, 1032, f. 154 [Argumentació d'una suplicació]

/¹⁰ La convocació manada fer per sa Majestat de les corts generals /¹¹ que vuy sa Altesa celebre en la present vila és a ffi y a /¹² efecte de remediare los agravis e injustícies fets /¹³ per sos oficials e conservar les constitucions e liber- /¹⁴ tats del Principat ...

ACA, G, 1032, f. 169v-170. [04-des-1552]

/³⁰ E també fonch determinat per dit estament que après /³¹ de presentats los memorials sie supplicat a sa Altesa /³² per los embaixadors que pus la cort és estada con- /³³ tenta de presentar los memorials sens haver respost /³⁴ ni provehit als agravis y assò per fer special // servey a sa Altesa, ab confiansa que dits agravis mana- /² rie remediare, que sie servit manar remediare aquells /³ y respondre com li és estat supplicat moltes

vega- /⁴ des cometent al promovedor que la dita deter- /⁵
minació fassa saber als altres brassos, e també /⁶ per a
dit effecte foren llevats tots los dissenti- /⁷ ments
dessus posats.

ACA, G, 1032, f. 180-180v.

Com sia molt certa cosa que las corts generals sien
stades dedi- /² cades e instituïdes per los reys
progenitors de sa Altesa y per /³ los íncolas dels regnes
de la Corona de Aragó desà la mar /⁴ per a entendre en lo
redrés de la justícia, pau e tranquil·litat /⁵ dels regnes y
per a remediar y provehir los agravis fets /⁶ per los
officials tant dels cathòlics reys progenitors de /⁷ sa
Altesa com encara de sa Majestat, y com sia molt certa /⁸
cosa lo intent de la Sacra, Cesàrea, Catòlica y Real
Majestat del empe- /⁹ rador nostro senyor sie stat
convocar les presents /¹⁰ corts imitant e inseguint los
vestigis e actes dels /¹¹ progenitors reys de sa Majestat
per a que degudament fos pro- /¹² vehit en lo bé de la
terra e redrés de la justícia per a /¹³ desagraviar los
agraviats y així per sa Altesa en la sua /¹⁴ proposició és
estat dit venia a continuar les corts de /¹⁵ present se
celebren per sa Altesa se continuan en la present vila de
/¹⁶ Monçó y en ellas entendre en lo bé y redrés de la
justícia /¹⁷ y desagraviar los agraviats e provehir les
coses fossen /¹⁸ necessàries per lo bé, repòs y
tranquil·litat de sos reg- /¹⁹ nes; e com sia molt certa
cosa que don Francesch de Guimerà /²⁰ entenen la
proposició feta per sa Altesa y la voluntat de desa- /²¹
graviar a sos vassalls dels agravis e injustícies los /²²
són estades fetes per los officials de sa Majestat y de
sa Altesa /²³ y essent dit don Francesch dels quals per
los dits offi- /²⁴ cials reals li són estats fets molts e
diversos agra- /²⁵ vis e entès la voluntat de sa Altesa e
essent convocat /²⁶ e ajustat en les presents corts ha
supplicat moltes /²⁷ e diverses vegades per los agravis
que li eren estats /²⁸ fets per dits officials reals li
fossen smenats y tornats /²⁹ a son degut (a) lloch, en tal

manera que dit don Francesch /³⁰ restàs desagraviat de sos agravis, e per molt que /³¹ dit don Francesch haja supplicat may ha poguda /³² haver deguda provisió ans sempre lo han detin- /³³ gut y passat ab rahons lo que apar sia // [f.180v] desservey de sa Majestat y de sa Altesa y per a aquell /² effecte haja informat e fet informar los /³ doctors del consell supremo y donat memori- /⁴ als en fet y en dret de sa justícia y dels agra- /⁵ vis li són estats fets dels quals necessita /⁶ ésser desagraviat per lo grandíssim dany e de- /⁷ satenty irreparable ha soffert e sofre /⁸ en sa persona y béns y com açò sie contra /⁹ la mente, sèrie y tenor de les generals consti- /¹⁰ tucions de Cathalunya, usos y costums del /¹¹ Principat ce Cathalunya y contra la mente, /¹² sèrie y tenor de aquelles y de la proposició feta /¹³ per sa Altesa y attès que per dits doctors és dissi- /¹⁴ mulat y se dissimulan dits agravis, no vo- /¹⁵ lent provehir ad.aquells degudament confor- /¹⁶ me a justícia e a ditas generals constitucions y /¹⁷ leys de la terra, per ço attesas y considerades /¹⁸ totes y sengles coses damunt dites, lo dit /¹⁹ don Francesch de Guimerà dissent a tots y sengles actes /²⁰ y no consent se passe avant en ninguna cosa ni que sia obert / lo balans ni fet / lo servey a sa / Majestat y Altesa / perquè li par que / la terra no està / per a servir (b) /²¹ sinó tro estant los agravis /²² tant generals com particulars sian tornats a /²³ son degut loch y aquells reparats ab degut /²⁴ effecte, requerint a vós mossèn Johan /²⁵ Monjo, notari y scrivà del present stament me'n /²⁶ lleveu acte públich y aquell continueu en lo /²⁷ procés y actes de la present cort.

(a) Hi ha ratllat "effecte".

(b) Escrit al marge de la l.21.

ACA, G, 1032, f. 181. [17-des-1552] [Inici del dissentiment en escrit posat per Galceran de Cruïlles]

/¹ Per quant és cosa molt notòria que lo senyor Rey en Cathalunya ha de judicar /² per directum et non per indirectum y per sa solita clemència y benignitat ha de /³

judicar conforme a les generals constitucions de Cathalunya servant dret /⁴ y egualtat a les parts, majorment en temps de corts generals com vuy se- /⁵ lebra sa Altesa en la present vila de Monçó als regnículos y incoles del /⁶ seu regne de Aragó y Principat de Cathalunya a unt principalment /⁷ sa Altesa com a christianíssim príncep ha promès e dit en la proposició de /⁸ dites corts que son real ànimo era y és de mirar per lo rehadés (*) de la justí- /⁹ cia y desagriar al que és agraviat e que ningú sia agraviat contra dret de justícia, e com sia çert que ...

(*) = redreç

ACA, G, 1035, f. 65-65v.

/²⁵ In super congregati predicti maturo /²⁶ prehabito colloquio processerunt unani- /²⁷ miter ad faciendam huiusmodi deliberationem /²⁸ et electionem.

/²⁹ Lo stament ecclesiàstich considerant que /³⁰ lo bras militar de la present cort de Catha- /³¹ lunya per causa de alguns dissentiments /³² particulars no entén ans de fet recuse /³³ y casse legir los memorials ordenats // [f.65v] y dictats per lo redrés de la justícia, bé /² y utilitat dels poblats en lo present Principat de /³ Cathalunya y Comptats de Rosselló y Ser- /⁴ danya y altrament passar avant en los /⁵ tractes de la present cort lo que és contrafer /⁶ al que és stat significat per sa Altesa per /⁷ part dels tres brassos de la dita cort, ço és /⁸ que stan promptes a la expedició de la dita /⁹ cort ab què los agraviats y altres coses /¹⁰ necessàries fossen (a) /¹¹ remediades e perquè de tal o semblant /¹² recusació y dilació se pot instar sa Altesa /¹³ lo que porie danyar y non se a la dita /¹⁴ cort y bona expedició de aquella, per ço /¹⁵ lo dit stament és de parer y fa delibera- /¹⁶ tió y conclusió que per lo dit stament y per /¹⁷ lo bras real de la dita cort si serà de tal /¹⁸ o semblant parer sia feta enbaixada al /¹⁹ dit bras militar ab la qual sien molt /²⁰ pregats y exhortats que per los

respec- /²¹ tes sobredits sens més dilació vullen /²² passar avant així en legir dits memo- /²³ rials com en altres tractes necessaris per /²⁴ a la expedició de la dita cort ab lo mo- /²⁵ do y paraules convenientes a coneguda /²⁶ dels enbaxadors, per la qual enbaixada /²⁷ fan electió y nominatió del reverend mossèn /²⁸ Guillem Cassador, procurador y vicari /²⁹ general del reverendíssimo senyor bisbe de Barce- /³⁰ lona, de don Pedro de Castallet, canonje /³¹ y síndich del capítol de la sglésia de Tarragona /³² y de fra Francesch Burguès, procurador /³³ del prior de Cathalunya.

(^a) ratllat "desagraviades".

ACA, G, 1035, f.74v. [div. 02-set-1552]

/⁹ Lo stament ecclesiàstic hoïda la relació de les per- /¹⁰ sones tremeses a sa Altesa és de parer y fa delli- /¹¹ beratió que per complaure y obeir al que sa Al. (*) /¹² sa Altesa vol y mane ab tota la prestesa sia /¹³ possible se entengue en (*) a la expedició de la /¹⁴ cort y que aquest parer y voluntat sian notifi- /¹⁵ cats a sa Altesa suplicant-lo per part de la cort /¹⁶ que vulle y li plàcia remediare los agreujats /¹⁷ axí generals com particulars y provehir en lo /¹⁸ negoci de les comandes de Sanct Joan de Hieru- /¹⁹ salem y de les luycions del qual negoci ja /²⁰ altres vegades és stat suplicat.

(*) ratllat

ACA, G, 1035, f. 84. [07-set-1552]

/¹ Post predicta supradictis reverendis abbas Sancti Lau- /² rentis de Monte in dicto stamento constitutus /³ dissentyt et dissentire se dixit omnibus graciis /⁴ quo quo modo faciendes et signanter electionis /⁵ provissorum gravaminum si ipsa electio fiat /⁶ aute aque memorialia sunt inter brachia /⁷ curie presentis concordata presentibus testibus Joan- /⁸ noto Montfar et Michaelae Balthesare Dot scrip- /⁹ tore Barcinone.

ACA, G, 1035, f. 101. [dimecres 21-set-1552]

Reverendus Dominicus de Vilalba abbas monasterii /² Sancti Laurentii de Monte, Barcinone diocesis consti- /³ tutus in quo dictum stamentum eccle- /⁴ siasticum congregatum dixit mihi dicto notario et /⁵ dicti stamenti scribe meque requisivit quatenus /⁶ continuarem et in presenti processu inserem /⁷ dissentimentum quod apposuit per hec verba: /⁸ Lo abat de Sanct Lorens del Munt no consent /⁹ abans expressament dissent a qualsevol /¹⁰ electió axí de jutges de greuges com de altres /¹¹ officis per dit stament fahedores si dites emperò /¹² eleccions se fan abans de ésser concordats per los /¹³ tres brassos de la present cort los memorials orde- /¹⁴ nats per lo redrés de la justícia y bé de la terra /¹⁵ y abans que les persones que se han de repel·lir /¹⁶ sien repel·lides o del tot admeses vigore cuius /¹⁷ requisiciones ego dictus notarii et scriba dictum dissen- /¹⁸ timentum publicam et in presenti processu in- /¹⁹ serti presentibus testibus nobili domino Hiero- /²⁰ nymo de Luna Barcinone populato et mag- /²¹ nifico Francisco Pelegrí alcaydo marchio- /²² natus de Camerasa.

ACA, G, 1035, f. 108-108v. [dimecres 28-set-1552]

/³⁵ Lo dit stament ecclesiàstic desijant la expedició /³⁶ de la present cort fa elecció y nominatió del reverend /³⁷ micer Domingo Pereandreu procurador de l'il·lustre /³⁸ y reverendíssimo senyor archebisbe de Tarragona /³⁹ al qual cometen que ell ensemps ab los qui /⁴⁰ per los altres brassos de la present cort elets se- /⁴¹ ran facen memorials de tots los greujes /⁴² o aggravis proposats en qualsevol manera // [f.108v] als tres staments de la predita cort a effecte que /² sabuts aquells se face ambaxada a sa Altesa /³ perquè mane provehir y remediar aquells.

ACA, G, 1035, f. 108v.

/⁴ Item lo dit stament fa electió y nominatió dels /⁵ advocats y del promotor de dit stament /⁶ per a que

sol·liciten los tractadors de sa 17 Altesa sobre los greujes o agravis fets al general /⁸ y deputats de Cathalunya y que informen /⁹ aquells en tot lo que per notícia y plena in- /¹⁰ formació de dit [sic] aggravis sia necessari y que /¹¹ hojen aquells y après ho referesquen.

ACA, G, 1035, f. 113 [29-set-1552]

/⁴ Preterea congregati predicti processerunt ad faciendum /⁵ huiusmodi comissionem et electionem.

/⁶ Lo dit stament ecclesiàstic, attenant que a xxviii del /⁷ present mes de septembre és stada feta comissió /⁸ a micer Domingo Pereandreu, procurador de l'il·lustre /⁹ y reverendíssimo senyor archebisbe de Tarragona, per fer me- /¹⁰ morials de tots los agravis reparadors per sa Al- /¹¹ tesa com en dita comissió és largament deduït y /¹² contengut, per ço, ampliant dita comissió, ele- /¹³ geixen y al dit micer Domingo Pereandreu ajus- /¹⁴ ten o acompanyen fra Honofre Datio, procurador /¹⁵ del reverend abat de Poblet, als quals cometen que /¹⁶ ensemps ab los elets per açò o elegidors per /¹⁷ los altres brassos de la present cort, façen me- /¹⁸ morials de tots agravis tocants o concernents /¹⁹ rompiments de constitucions fets per qualsevol /²⁰ persones y officials, los quals memorials facen /²¹ y fer puguen tots los elets o elegidors predits o la /²² major part de aquells, pus emperò entre ells /²³ n'y haze un de quiscun stament, y fet que seran /²⁴ dits memorials, aquells referesquen al predit /²⁵ stament.

ACA, G, 1035, f. 231-232. [= I/1552]

Molt reverends, il·lustres, nobles e /² magnífics senyors,

Don Loís de Sancta Eugènia y de Sinis- /⁴ terra y mossèn Flamidià Boyl y de Malla /⁵ y mossèn Jaume Camps, donzells, tenen diver- /⁶ ses sentències donades en favor llur o de /⁷ altres persones de qui ells tenen causa per /⁸ los provehidors de greuges de la cort çele- /⁹ brada en Montsó l'any mil sinc-çents /¹⁰ quaranta-dos; e per quant

axí en dita /¹¹ cort com en la cort après çelebrada en /¹² l'any mil sinc-cents quaranta-set en lo /¹³ capítol de la oferta és expressament /¹⁴ statuït e disposat que las sentèncias per /¹⁵ los provehidors de greuges de les corts /¹⁶ passades donades que plenament no /¹⁷ seran executades sien menades a exe- /¹⁸ cutió a sola exhibició y ostensió de /¹⁹ aquellas, a ffi que los que les hauran /²⁰ obtingudes sien admesos en los com- /²¹ partiments de la quantitat en dita cort /²² del any mil sinc-cents quaranta-set /²³ reservada per als aggreujats; e com los /²⁴ deputats de Cathalunya del present /²⁵ trienni recusen admetre als agentium /²⁶ dits ab la exhibició de dites sentències /²⁷ per los provehidors de greuges <del any> /²⁸ de la cort del any mil sinc-cents /²⁹ quaranta-dos donades en lo compar- /³⁰ timent de la quantitat en la cort prop- /³¹ passada reservada, per ço e altrament, /³² los demunt dits suppliquen a vostres senyories /³³ y mercès vullen provehir per observança /³⁴ y extensió de dit capítol que per ra- /³⁵ hó de les demunt dites sentències /³⁶ ab la exhibició y ostensió de aquelles /³⁷ sien admesos en compartiment de /³⁸ dita quantitat com no sia rahó que /³⁹ ningú ab la dispositió de dit capítol /⁴⁰ sie defraudat que licet etc.

Altissimus, etc. // [f. 231v]

Et posteaquam dicta supplicatio per me /² dictum notarium et scribam lecta fuit /³ in dicto ecclesiastico stamento congre- /⁴ gati predicti decreverunt quod domini /⁵ deputati intra duos menses precisos /⁶ et peremptorios de consilio suorum /⁷ assessorum et duorum ab trium doctorum /⁸ regie audientie auditis partibus super /⁹ contentis in preinserta supplicationem /¹⁰ partibus iusticiam ministrent.

Et quoniam cetera brachia curie /¹² predictae in quibus dicta supplicatio /¹³ presenta fuit et lecta similem fe- /¹⁴ cerunt provisionem expedite /¹⁵ fuerunt litere sub forma sequenti:

Los tres staments del Principat /¹⁷ de Cathalunya convocats en les corts /¹⁸ generals que lo sereníssimo

molt alt y molt /¹⁹ poderós senyor don Philip, príncep y /²⁰ primogènit de Castella, de les de Ara- /²¹ gó, y de present celebre als íncolas dels /²² regnes de la Corona de Aragó deçà /²³ la mar,

Als deputats del General /²⁴ del dit Principat de Cathalunya re- /²⁵ sidints en Barcelona, salut e honor;

Sàpien que per mossèn Flamidià Boyll y /²⁷ de Malla, donzell, axí per part /²⁸ sua com de altres nomenats en la /²⁹ supplicació devall escrita nos és estada pre- /³⁰ sentada una suplicació del tenor /³¹ següent: Molt reverent, il·lustres, nobles e /³² magnífics senyors, don Loís de Sancta /³³ Eugènia y *inseratur pro ut supra conti-* /³⁴ *netur*. A la qual supplicació o per /³⁵ les coses en aquella contengudes y sup- /³⁶ plicades per nosaltres és estat delibe- /³⁷ rat y provehit que vosaltres dits /³⁸ deputats dins dos mesos precisos // [f. 232] y peremptoris, de consell de vostres /² assessors y de dos o tres doctors de la /³ reyal audiència o del reyal consell, /⁴ hoïdes les parts de e sobre les coses /⁵ en dita supplicació contengudes a les /⁶ dites parts ministren justícia; per /⁷ tant, deduhint vos a notícia les /⁸ coses predites ab tenor de les pre- /⁹ sents vos diem y manam que a- /¹⁰ çerca de la dita supplicació y coses en /¹¹ aquella contengudes observeu dita /¹² nostra provisió y deliberació y com- /¹³ pliau lo contengut en aquella, axí /¹⁴ e segons que desús se conté dins lo /¹⁵ dit temps de dos mesos precisos y /¹⁶ peremptoris, tota excusa o excep- /¹⁷ tió cessants; en testimoni de les /¹⁸ quals coses havem manat ésser feta /¹⁹ la present, çotescrita de mà dels tres /²⁰ presidents de dita cort y segellada /²¹ del major segell de aquella.

Dat /²² en la vila de Montsó a xxvij /²³ del mes de decembre del any de la /²⁴ nativitat de nostre Senyor MDLIII.

/²⁵ Episcopus ilerdensis; el conde de / Aytona; Dionís de Clavaria, / conseller.

Cort de 1564

ACA, G, 1039, f. 56.

/¹⁵ Mossèn Pere Miquel de Agulló no consent, ans /¹⁶ bé dissent en lo present stament se procehesca /¹⁷ ha fer nominació de persones per entendre en fer /¹⁸ memorials per constitutions fahedores per la ter- /¹⁹ ra fins a tant se haja dat conclusió y assento en /²⁰ la intel·ligència de tots los agravis generals y /²¹ particulars que s pretén ser fets abans de la ce- /²² lebratió de las presents corts com en dites corts com /²³ axí se entén se degua fer y se sia tractat en dit /²⁴ bras dient que no s'i entenga sense son exprés con- /²⁵ sentiment y si contrari era fet de nul·litat y de /²⁶ tot lícit requerint a vós notari ne lleveu acte y no·l /²⁷ publiqueu fins que tingau notícia que s tracte de dita /²⁸ nominatió, a fi que no u permetau ni continueu, y requi- /²⁹ rens etc.

/³⁰ Testimonis són mossèn Joan Lucià, prevere /³¹ de Sancta Maria de la Mar, y Joan Vila, /³² scrivent de Barcelona.

[Al marge l.15: Dissentiment de mossèn Pere Miquel / Agulló]

ACA, G, 1039, f. 65.

/²⁴ Mossèn Pere Miquel de Agulló, attès que per los tres /²⁵ brassos és stat concordat que la nominatió de les persones /²⁶ fahedora per los memorials sien també per ha enten- /²⁷ dre en los memorials dels agravis generals y par- /²⁸ ticulars, ab libertat que los particulars ho puguén dexar /²⁹ de comunicar a les dites persones eletes o elegido- /³⁰ res, les quals no puguén passar en fer ni ordenar /³¹ memorials de constitutions ni actes de cort, que los /³² dits agravis generals y particulars no sien repa- /³³ rats per justícia o altrament que fos contentament /³⁴ de les parts ab què se seguescha y cumpla ab tot efecte /³⁵ dita determinatió, consent que s passe

havant en la /³⁶ dita nominatió de persones y no altrament, com /³⁷ axí sia determinat per los dits tres staments.

[Al marge l.24: Sublatió de dissentiment de / mossèn Agulló]

ACA, G, 1039, f. 65v-66.

Lo dit stament entesa la deslberatió feta per lo stament /² ecclesiàstich sobre la nominatió y electió de les sis persones /³ en tractadors per part del dit stament ecclesiàstich, los /⁴ quals ensemps ab les altres persones elegidores per los /⁵ altres staments vejen, regoneguen y componguen los /⁶ memorials dels agravis axí generals com particulars /⁷ ab libertat y facultat que los particulars ho puguen dexar /⁸ de comunicar a les dites persones eletes o elegidores, /⁹ les quals no puguen passar havant en fer ni ordenar /¹⁰ memorials de constitutions generals del present Principat /¹¹ de Cathalunya ni actes de cort que los dits agravis gene- /¹² rals y particulars no sien reparats per justícia o /¹³ altrament que fos a contentatió de les parts, /¹⁴ e apparexent bé la dita determinatió feta en lo sta- /¹⁵ ment ecclesiàstich y lohant y comendant aquella se aderí /¹⁶ e féu la matexa determinatió e anomenà en tractadors /¹⁷ per lo dit stament militar les persones següents: don /¹⁸ Francesch de Rochabertí, don Francisco de Guimerà, don /¹⁹ Garau de Queralt, mossèn Antic Sarriera, mossèn Monsuar /²⁰ de Artayó y mossèn Luís de Claramunt, los quals /²¹ ensemps ab lo noble y reverendíssimo don Carlos de Cardona abat /²² del Stany, mossèn Pere Frigola abat de Sant Benet de /²³ Bages, mossèn Joseph de Monsuar canonge y procurador /²⁴ del reverendíssim senyor bisbe de Leyda, fra Francesch Burguès /²⁵ procurador del reverent prior de Cathalunya, micer Rafel Joan /²⁶ Gili canonge y síndich del reverent capítol de la seu de /²⁷ Tarragona y micer Paulo Pla canonge y síndich del /²⁸ reverent capítol de la Seu de Barcelona, elets en tractadors per /²⁹ lo bras ecclesiàstich tinguen ple y bastant poder de fer /³⁰ totes

les coses sobredites y refferir-ho los elets /³¹ per lo present bras en lo mateix bras, no emperò de diffinir /³² ni concloure cosa alguna sens voluntat del present bras; /³³ e poc après vingué lo promovedor del bras real en lo /³⁴ present bras e refferí que lo dit bras real havia feta /³⁵ y se era aderit a la demunt dita determinatió y havia /³⁶ elegides altres sis persones per dit bras real, les quals /³⁷ són: micer Benet Ferran de Barcelona, mossèn Melchior Monyós /³⁸ de Leyda, mossèn Rafel Agullana de Gerona, mossèn Pere de Rovirola /³⁹ de Vich, mossèn Hierònim Romeu de Cervera y de micer Joan // [f.66] Cristòfol Salmurri de Puigcerdà, síndichs respectivament, donant- /² los lo mateix poder que dalt los és stat donat als sobredits /³ per los altres staments.

[Al marge l.1 f.65v: Determinatió y / electió de xviii persones / en tractadors, ço / és sis per quiscun bras]

ACA, G, 1039, f. 67-67v. [dimecres 20-oct-1563]

/²¹ Per los dits tres staments foren spedides les letres /²² devall scrites, les quals són del tenor següent:

/²³ Los tres staments del Principat de Cathalunya congregats /²⁴ en les corts generals que la Sacra, Cathòlica y Real Majestat /²⁵ de present celebra en la vila de Monçó als íncolas de sos /²⁶ regnes de la Corona de Aragó daçà la mar, als reverent /²⁷ y magnífichs senyors los diputats del General del dit Prin- /²⁸ cipat residents en Barcelona, salut y honor; per expeditió /²⁹ de la present cort tenim necessitat de saber los aggravis /³⁰ per los quals se són fetes ambaxades a sa Majestat y dels /³¹ memorials, instructions y altres coses fetes y donades /³² als embaxadors tramesos a sa Majestat en totes les /³³ vegades són stats tramesos y de tots altres aggravis /³⁴ generals y particulars dels quals tindran aquí /³⁵ notícia, per ço ab la present vos diem, encarregam y /³⁶ manam que ab tota la diligència y prestesa /³⁷ sia possible, per portador segur, nos

trametau còpia // [f.67v] de tot lo predit perquè sabuts y entesos dits agravis /² pugam en tot donar tal orde que sia servey de Déu /³ y de sa Magestat, bé y repòs dels agreujats y de la /⁴ república de dit Principat, y no-resmenys vos diem, /⁵ encarragam y manam que per lo mateix portador que vin- /⁶ drà per les coses predites nos trametau tres volums /⁷ complits de les constitutions fetes fins a la derrera /⁸ cort de MDLXIII inclusive perquè a quiscun /⁹ bras se haze un volum per lo que occorrerà /¹⁰ en dits brassos; en testimoni y fe de les quals coses /¹¹ manam ésser feta la present sotascrita de mà dels /¹² tres presidents de la dita cort y sagellada del major /¹³ segell de aquella. Dada en la dita vila de Monçó /¹⁴ a vuit del mes de octubre any de la nativitat de nostre Senyor /¹⁵ mil sinch-cents sexanta-tres.

/¹⁶ El archabisbe de Tarragona / El conde de Aytona / Joan Valentí de Ferrera conseller

[Al marge l.21: Letra als dipu- / tats que envien los / memorials dels / agravis]

ACA, G, 1039, f. 80.

/¹⁶ Convocat lo dit stament en lo loc, hora, modo y /¹⁷ forma acostumats dellibera que's fassa embaxada /¹⁸ a les devuyt persones elegides per fer los memo- /¹⁹ rials regraciant-los lo bon pensament han tengut /²⁰ sobre los dos capítols, tant essencials de visita y /²¹ separatió de civil y criminal, y pregant-los /²² molt vullen ab tota la prestesa possible /²³ ordenar dits capítols com millor convinga per lo bé /²⁴ universal de la terra y la bona administració de /²⁵ justícia, y que tots los agravis axí generals com /²⁶ particulars que fins assí per ells seran apuntats re- /²⁷ paren en lo present stament perquè aquells /²⁸ vists se pogue determinar lo que més convindrà; /²⁹ y elegí per fer la dita embaxada les persones /³⁰ següents, ço és, don Guillem de Sinisterra y de /³¹ Sancta Eugènia y mossèn Federic Llull donzell, /³² quals ensemps ab los reverends micer Pau Çaragossa /³³ y mossèn Jaume Paratge ardiacha de la seu de /³⁴ Vic elegits

per lo stament ecclesiàstic y ab lo /³⁵ syndic de Perpinyà y Matheu Curtó de Tortosa elegits per lo bras real fassen dita /³⁶ embaxada.

ACA, G, 1039, f. 85v-86.

/²² Reverendíssims, il·lustríssimos, reverendíssims nobles y magnífichs senyors, una /²³ de vostres senyories y mercès de vint del present tenim rebuda /²⁴ a vint-y-tres del mateix y ab aquella nos manen los /²⁵ trametam memorials de agravis fets al present Principat /²⁶ y als poblats en aquell, y axí ab las presents enviam a vostres senyories /²⁷ y mercès còpias auctènticas de las instruccions y memorials /²⁸ fets per los predecessors nostres per les embaxades a sa /²⁹ Magestat trameses y dels aplechs de les persones dels tres /³⁰ brassos y de les deliberacions per dit efecte fetes /³¹ y algunes altres escriptures continuades en lo memo- /³² rial que adepart va ab la present, y també trametem /³³ a vostres senyories y mercès ab sis pessas tres volums de les /³⁴ constitucions de Cathalunya y una còpia auctèntica /³⁵ del procés se és aportat en la règia audiència entre /³⁶ los síndichs del General y de la ciutat, de una part, /³⁷ y lo procurador fiscal de la capitania general de la part /³⁸ altra, les quals scriptures, constitucions y procés // [f. 86] donarà y lliurarà a vostres senyories y mercès mossèn Jaumot /² Alemany oydor de comptes del bras militar al qual seran /³ servits vostres senyories donar plena fe y crehença al que de nostra part /⁴ los dirà y explicarà. E també a vint-y-sinch del present /⁵ per part de mossèn Jordi Bofill nos és stada presentada una /⁶ letra de vostres senyories y mercès de divuyt del mateix y en /⁷ la hora matexa férem posar mà en lo que vostres senyories y mercès /⁸ nos manen y molt prest donarem compliment /⁹ al que per vostres senyories y mercès nos és manat.

ACA, G, 1039, f. 131.

/²¹ Lo dit stament per via de pensament dellibera /²² que los advocats dels tres brassos qui vuy apun- /²³ ten y

posen en bell los agravis generals que tin- /²⁴ guen facultat y libertat de apuntar no sols /²⁵ los que són stats [notats] per les devuyt /²⁶ persones, mes encara los agravis generals /²⁷ que·ls apparexeran de més apuntar y si /²⁸ alguns agravis altres generals los seran /²⁹ presentats [per los] particulars d'estos brassos tam- /³⁰ bé que·ls apunten y tots juncts los aporten /³¹ en los staments perquè vists aquells se pu- /³² gue fer la desliberatió que apparexerà, ma- /³³ nant al promovedor ho fassa a saber als altres /³⁵ brassos.

[Al marge l.21: Determinatió per via de / pensament]

ACA, G, 1039, f. 133-133v. [*Suplicació del vescomte de Rocabertí*]

.../³⁴ lo que se perdé gran temps per no curar-se'n dits tractadors, també /³⁵ s'és vist en la qüestió que és stada y encara vuy és entre los /³⁶ brassos, pretenents, los uns, que se presenten los aggravis generals /³⁷ a sa Magestat primerament, perquè a causa de aquells se convoca prin- /³⁸ cipal mèrit la cort, altres pretenen que primer se presenten // los capítols de la visita y reparatió del criminal del civil, de les /² procures, e fins assí dits tractadors no·s són curats ...

ACA, G, 1039, f. 135. [dissabte 04-des-1563]

/³ En dit bras vingué embaxada de part de /⁴ sa Magestat e foren los embaxadors lo reverent micer /⁵ Matia Sorribes canceller, los magnífichs micer Fran- /⁶ cesch Montaner regent la cancelleria de Cathalunya, don /⁷ Francesch Giginta, micer Joan Dimas Lorís regents /⁸ del consell supremo y micer Miquel Terça advocat /⁹ fiscal de la règia cort de Cathalunya expli- /¹⁰ cants que sa Magestat per descàrrec de sa real con- /¹¹ sciència volia que se entengués en desagraviar los /¹² agraviats y que per ço fessen nominatió de per- /¹³ sones per jutges de greuges los quals en- /¹⁴ semps ab los que sa Majestat elegirà proveiran, /¹⁵ sententiaran y declararan dits

greujes y /¹⁶ la cort porà anar avant y haver-se de- /¹⁷ guda conclusió.

[Al marge l.3: Embaxada de / part de sa Magestat]

ACA, G, 1039, f. 135. [04-des-1563]

/¹⁸ E poc après vingué en lo present stament lo /¹⁹ promovedor del bras ecclesiàstich reportant la /²⁰ embaxada que en dit [stament] ecclesiàstich se ere feta /²¹ per part de sa Magestat en dit stament ecclesiàstich /²² per los propdits y per la causa propdita y que /²³ per via de pensament havia aparegut a dit /²⁴ stament ecclesiàstich que seria bé fer nominatió de persones /²⁵ en jutges de greujes perquè ere gran interès dels /²⁶ agreujats fer llurs demandes y dar llurs supplications /²⁷ durant la cort perquè après no y ha remey algú perquè re- /²⁸ dunda en gran dany y perjudici dels dits agreujats.

[Al marge l.18: Determinatió / del bras ecclesiàstich / per via de pensament / que's fessen jutges / de greujes]

ACA, G, 1039, f. 139. [07-des-1563]

/¹³ En dit stament vingueren los reverent micer Macia /¹⁴ Sorribes, canceller, don Francesch Giginta y mi- /¹⁵ cer Joan Dimas Lorís, regents del consell supremo /¹⁶ de sa Magestat, y de part de aquella explicaren /¹⁷ que perquè les corts passassen avant se legissen los /¹⁸ memorials y que s'eligixen jutges de greujes y /¹⁹ se habilitassen les hores d'eprés dinar fins /²⁰ a les vuyt de la nit quiscun dia habilitat.

[Al marge l.13: Embaxada dels / tractadors]

ACA, Generalitat, 1039, f. 139v. [08-des-1563] [Vot del comte d'Aitona]

/⁸ Lo senyor comte de Aytona, atesa la desliberatió /⁹ feta per lo present stament que après que los advocats /¹⁰ haguessen posats en forma de supplicatió per ha sa /¹¹ Magestat los agravis generals fossen vists, legits y /¹² regoneguts en lo present stament y atesa la consue- /¹³

tut de la cort que comunament y ordinàriament /¹⁴ se done lo poder ab facultat de refferir que /¹⁵ per ço, seguint axí la deslberatió del bras com /¹⁶ la consuetut, abans de presentar-los a sa Magestat, /¹⁷ se legen y regoneguen los dits agravis en /¹⁸ lo present bras, lo qual vot fa en nom seu y de /¹⁹ sos principals, /²⁰ lo excel·lent duc de Sogorb, ídem, /²¹ lo sereníssimo don Joan de la Nuça, justícia de Aragó, ídem, /²² don Alonso d'Erill, ídem.

[Al marge l.8: Vot del il·lustre comte / de Aytona que los aggra- / vis no·s puguen presentar / que primer no sien le- / gits en lo present stament]

ACA, G, 1039, f. 186v. [26-des-1563]

/²⁵ Lo present stament per via de pensament deslberà se /²⁶ fes embaxada als dos brassos ecclesiàstic y real /²⁷ dient-los que convenia molt per al bé general de la /²⁸ terra se presentassen los aggravis generals a sa Majestat /²⁹ y eligiren per embaxadors a don Miquel Bosch /³⁰ y a mossèn Miquel Oliver.

[Al marge l.25: Deslberació sobre los / aggravis]

ACA, G, 1039, f. 186v-187. [26-des-1563] [*Ambaixada del braç ecclesiàstic al militar*]

/³¹ En dit stament vingueren los reverents micer Paulo Pla, /³² canonge y síndic del capítol de Barcelona y fra Vilana, /³³ prior y monjo en lo monestir de Sant Culgat de Vallers, // embaxadors tramesos per lo bras ecclesiàstic responents a la /² embaxada feta per lo present bras sobre la presentatió dels ag- /³ gravis generals y que per star a la fi de concordar dits ca- /⁴ pítols ab lo bras real apparexia que primer se aca- /⁵ bassen de concordar los dits capítols y que après se po- /⁶ ria entendre en dits agravis.

[Al marge l.31: Embaxada de stament / ecclesiàstic dient que primer / se acabassen de concor- / dar los capítols y que / après se tractaria de / aggravis]

ACA, G, 1039, f. 203. [divendres 31-des-1563]

/¹⁵ Aprés vingué embaxada del bras ecclesiàstich /¹⁶ en lo present bras y foren embaxadors lo /¹⁷ reverent micer Paulo Pla canonge y síndich /¹⁸ del capítol de la Seu de Barcelona y mossèn Tra- /¹⁹ ver canonge de Gerona y explicaren /²⁰ de part de dit bras ecclesiàstich que dit bras /²¹ s'era aderit al parer del present bras en lo dels /²² aggravis generals que s presenten a sa Majestat /²³ ab açò emperò que junctament ab aquells se /²⁴ presenten los capítols de visita, ceparatió del civil /²⁵ del criminal y de les procures, y que també /²⁶ per via de pensament apparexia a dit bras /²⁷ ecclesiàstich que seria bé lo present stament fes elec- /²⁸ tió de jutges de greujes perquè se havien /²⁹ dades moltes supplicacions de persones particu- /³⁰ lars per greujes que re vera no són sinó greujes /³¹ y que se han de decidir per los jutges de greu- /³² jes y que s'espènen en Monçó y era dar camí /³³ en los aggravis.

[Al marge l.15: Embaxada del / bras ecclesiàstich].

ACA, G, 1039, f. 210-210v. [03-gen-1563] [Ambaixada de sa Majestat demanant que elegeixin jutges]

/¹¹ En dit stament vingueren don Francesch /¹² Giginta y micer Joan Dimas Llorís, doc- /¹³ tors y regents en lo consell supremo de sa Majestat, /¹⁴ dients per part dels tractadors de sa Majestat /¹⁵ que se elegesquen jutges de greujes y que /¹⁶ fessen venir lo balanç del General de Catha- /¹⁷ lunya.

// En dit stament vingué lo promotor del bras ecclesiàstich /² dient y explicant de part de aquell bras que /³ lo dit bras se aderia a la propdita provisió /⁴ y determinatió feta per lo present bras que s presenten /⁵ los aggravis generals a sa Majestat ensemps ab los /⁶ propdits capítols y que per via de pensament appa- /⁷ rexia a dit bras ecclesiàstich que ab la embaxada /⁸ se ha de fer a sa Majestat per la dita causa, sien emba- /⁹ xadors los presidents dels tres brassos y que /¹⁰ junctament ab la dita embaxada se digue /¹¹ a sa Magestat

que sie servit que en lo decretar dels /¹² capítols no y entrevenguen persones suspectes /¹³ y assenyalamet los doctors de la Real /¹⁴ Audiència per quant hi ha molts capítols /¹⁵ que són ordenats per remediare los agravis han /¹⁶ fets los doctors de dita real cambra.

[Al marge l.11, f. 210: Embaxada de part / de sa Magestat]

ACA, G, 1039, f. 214. [04-gen-1564]

/²³ Lo present stament per via de pensament dellibera /²⁴ que se fasse presentació ab embaxada a sa Majestat /²⁵ dels agravis generals ensemps ab los /²⁶ tres capítols de la visita, ceperatió de civil /²⁷ del criminal y de les procures, conforme /²⁸ stà ya determinat per lo present bras manant /²⁹ al promotor ho fasse a saber als altres /³⁰ brassos.

[Al marge l.23: Determinació per via de pensa- / ment]

ACA, G, 1039, f. 240v-241 [11-gen-1564]
[Argumentació d'un dissentiment interposat per mossèn Agulló]

/... y quitar los molts / càrrechs que dit General fa de pensions // de censals y altres salaris y gastos molts que se / offereixen per la necessitat de la demanda dels / reparos en molts agravis als poblats del / Principat de Cathalunya, Comtats de Ros- / selló y Cerdanya cadal (sic) dia fan los offi- / cials reals en general y particular / ab decretatió de justícia e altrament / y axí també no's degue carregar lo Gene- / ral ...

ACA, G, 1039, f. 246-247v.

/¹⁹ Mossèn Honofre d'Alentorn senyor de Ceró y mossèn /²⁰ Miquel Oliver requeriren a mi Jaume de Encontre /²¹ scrivà del present bras militar que per haver memòria /²² en lo sdevenidor y perpètuament conste de les perso- /²³ nes del present bras militar qui instaren ab tota la /²⁴

instàntia y diligència possible se presentassen /²⁵ a sa Magestat los agravis generals fets a tot lo /²⁶ present Principat de Cathalunya e Comtats de /²⁷ Rosselló y Cerdanya com de fet foren presentats /²⁸ a sa Magestat segons asseriren per lo il·lustre don Pedro /²⁹ Galceran de Pinós y de Fonollet vezcomte de /³⁰ Canet y de Illa, don Garau de Queralt y mossèn /³¹ Thomàs Pujades continuàs la present memòria en /³² lo present procés y los noms de les persones // [f.246v] de voluntat y instàntia de les quals foren presentats /² a sa Magestat com a particulars y zelants lo bé universal /³ de la terra y que los agravis fossen dèbitament /⁴ reparats y són los següents conforme una scriptura /⁵ en la qual eren scrits los noms la qual lliuraren /⁶ a mi dit scrivà y és del tenor següent:

/⁷ Lo il·lustríssim almirant de Nàpols /⁸ don Garau de Queralt /⁹ don Anthon d'Oms /¹⁰ mossèn Miquel Oliver /¹¹ mossèn Antich Sarriera /¹² lo vezcomte de Canet y de Illa /¹³ mossèn Jaume Joan Vilatorta /¹⁴ mossèn Hierònim de Resende /¹⁵ don Bernat de Marimon /¹⁶ mossèn Riambau Corbera /¹⁷ mossèn Thomàs Pujades /¹⁸ don Jayme de Queralt /¹⁹ don Garau Despès /²⁰ mossèn Luís de Ivorra /²¹ don Bernat de Cruïlles /²² don Carlos de Giginta /²³ don Francisco Giron de Rebolledo /²⁴ mossèn Ramon Xammar /²⁵ mossèn Joan de Resende /²⁶ mossèn Gaspar Cadell /²⁷ mossèn Anníbal de Aldana /²⁸ mossèn Joan Miquel de Bellafilla /²⁹ mossèn Joanot Carles de Caldes /³⁰ don Francesch de Pinós /³¹ el vezcomte de Rochabertí // [f.247] don Guillem de Sanctcliment /² mossèn Sagimon Ortís /³ mossèn Honofre de Argensola /⁴ mossèn Monsuar d'Aranyó /⁵ don Bernat Mecha /⁶ don don Miquel dez Bosch y de Sanct Vicens /⁷ don Federich dez Bosch y de Sanct Vicens /⁸ mossèn Anton Ca Costa /⁹ don Joan d'Eril /¹⁰ don Galceran de Vilalba /¹¹ mossèn Galceran de Ivorra /¹² mossèn Joan de Olzinelles /¹³ mossèn Ferrando de Rochacrespa /¹⁴ mossèn Gaspar Magí de Castellví /¹⁵ mossèn Miquel Ferrer de Busquets /¹⁶ mossèn Miquel de Ivorra /¹⁷ don Jayme de Sanctmenat /¹⁸ mossèn Jaumot Alemany de Bellpuig /¹⁹ mossèn Honofre d'Alentorn

/²⁰ mossèn Pere Miquel de Agulló /²¹ mossèn Jaume Calcer
 /²² mossèn Miquel Benet de Puigmarí /²³ mossèn Joan
 Francesch de Banyullis /²⁴ mossèn Gispert de Pons /²⁵ mossèn
 Jaume MJoan Cortit /²⁶ micer Jonot Còdol /²⁷ don Joan de
 Boxadors /²⁸ mossèn Joan Cristòfol Calvet d'Estrella /²⁹
 don Luís Centelles /³⁰ mossèn Francesch Agulló /³¹ mossèn
 Francesch Merlès y de Malla // [f.247v] mossèn Joan Garau
 Gualba /² mossèn Rafel Joan /³ don Francesch de Rochabertí
 /⁴ don Francisco de Lluna.

[Al marge l.7 f.246v: Los noms dels qui com / ha
 particulars presenta- / ren los agravis / a sa Magestat]

ACA, G, 1039, f. 264v-265.

/²⁶ Mossèn Luís de Rejadell senyor de Jorba lliura /²⁷
 a mi dit notari y scrivà un dissentiment en scrits /²⁸ lo
 qual és del tenor següent:

/²⁹ Attès que posar dissentiment a la electió de
 officis /³⁰ de la cort no pot comprendre la electió de
 jutges // [f.265] de greujes com sia offici dels més
 importants y ne- /² cessaris de la cort y és cosa de
 justícia elegir /³ jutges de greujes com se elegesquen per
 a que /⁴ desagravien molts que són agravians y fóra stat
 /⁵ molt rahonable y just que fossen stats elegits /⁶
 tantost al principi de la cort com ere de cos- /⁷ tum en
 altres corts y voler inpedir la /⁸ electió feta de dits
 jutges de greujes és cosa /⁹ molt voluntària y contra tota
 rahó y jus- /¹⁰ tícia majorment essent-ne estada
 solicitada /¹¹ la cort per part de sa Magestat y havent ya
 molts /¹² dies que en lo bras ecclesiàstich se féu electió
 /¹³ de dits jutges de greujes y aquest stament mi- /¹⁴
 litar ne és stat també solicitat per los altres /¹⁵ y
 attès que del pretès dissentiment per /¹⁶ lo qual se vol
 fer contraria la electió feta no se tingue /¹⁷ notícia com
 no fos en poder del scrivà del bras y no /¹⁸ obstant
 aquell se ha fet nominatió y electió de altres /¹⁹ officis
 fer la qual ere cosa de gràcia y voluntària /²⁰ com sia
 haver fet offici per ha altres corts ni al temps /²¹ que
 se és feta dita electió ere encara porrogada /²² la cort

per a Barcelona com encara no fos /²³ prestat lo consentiment per los tres brassos /²⁴ de aquella, per ço, si qui ha dissentit /²⁵ insistirà en son dissentiment pretenent que per /²⁶ aquell no ha pogut fer-se dita electió de jutges de /²⁷ greuges dissent a tot tracte de jutges de greuges /²⁸ y electió d'ells fins sobre aquest debat se /²⁹ haze declarat.

/³⁰ mossèn Luís de Margarit idem /³¹ mossèn Jonot Vilar idem

[Al marge l.28 f.264v: Dissentimentum / super electione iudicum / gravaminum]

ACA, G, 1039, f. 303.

/¹² En dit stament vingué lo promotor del bras /¹³ ecclesiàstich dient que attenent la gran pressa /¹⁴ que los tractadors de sa Majestat donen a la present /¹⁵ cort y que sa Majestat en sa propositió ha dit que desa- /¹⁶ graviaria los aggraviats, que per ço lo bras ecclesiàstich /¹⁷ per via de pensament ha deslberat que se fes /¹⁸ embaxada a sa Majestat per dar-li rahó que si la /¹⁹ cort no va avant no és per culpa de la cort /²⁰ sinó perquè ni la sglésia y altres moltes persones /²¹ que pretenen ser aggraviades fins avuy no són /²² stades desagraviades y també que ara novament /²³ per lo judici sa Majestat ha ver sobre los dissenti- /²⁴ ments dels síndichs de Perpinyà y Puigcerdà /²⁵ pretén la cort ser molt aggraviada y que si's /²⁶ diu per part de sa Majestat hy ha molts exem- /²⁷ plars que també per part de la cort y en sa favor /²⁸ n'i ha molts y que per tant sa Majestat entén /²⁹ per a que la culpa de no passar avant no és /³⁰ de la cort y que si ere possible que la embaxada /³¹ se fes ara de matí.

ACA, G, 1039, f. 367. [20-març-1564] [Ratificació de l'elecció de provisors feta a Montsó]

/¹⁴ E consequutivament per orde del dit stament /¹⁵ foren publicats los jutges de greuges /¹⁶ ja per dit stament elegits en Monçó y de nou /¹⁷ foren aprovats per

lo dit stament llevat primer /¹⁸ lo dissentiment possat per don Miquel Bosc y /¹⁹ altres.

[Al marge l.14: Ratificatio de elec- / tione iudicum / gravaminum]

ACA, G, 1039, f. 368 [dilluns 20-març-1564]

/¹⁵ Mossèn Jaume Camps posa en escrits un dissen- /¹⁶ timent lo qual és del tenor següent:

/¹⁷ Com lo aggravi proposat en la present cort per /¹⁸ Hierònym Matalí encara que sie particular /¹⁹ redunde en aggravi general de tota la terra /²⁰ e per ço sie stat notat per tota la cort entre /²¹ los aggravis generals e sie stat dit aggravi /²² particularment presentat per dit Hierònym /²³ Matalí e comès al regent micedr Llorís /²⁴ e fins avuy no se sia feta provisió alguna /²⁵ en dit negoci, per tant, mossèn Jaume Camps /²⁶ per lo que toca al interès general de tota la /²⁷ terra protesta y requer que no sie procehit /²⁸ a ningun acte de la present cort que primer /²⁹ no sie vist y reparat dit aggravi per sa Majestat /³⁰ protestant de nul·litat de tots actes, etc.

[Al marge l.15: Dissentiment en escrits]

Cort de 1585

ACA, G, 1040, f. 63v-65

/²⁶ Los tres estaments del Principat de /²⁷ Cathalunya convocats en les corts /²⁸ generals que la Sacra, Cathòlica y Real /²⁹ Magestat de present celebre en la vila /³⁰ de Monsó, als reverent, nobles y magnífichs // [f.64] senyors los deputats del Principat residents /² en Barcelona, salut y honor;

Com segons /³ lo capítol de cort denou de la cort del any /⁴ mil sinch-cents sinquanta-tres lo balans /⁵ del general age de ésser así al principi de la /⁶ cort y també per la bona directió y expedi- /⁷ ció dels negocis de la present cort tingan ne- /⁸ cessitat de saber los agravis

per los quals se /⁹ són fetes ambaxadas a sa Magestat y altres /¹⁰ coses fetes y donades als ambaxadors tra- /¹¹ mesos a sa Magestat y de tots altres agra- /¹² vis generals y particulars dels quals tindreu /¹³ aquí notícia y fets y seguits de les últimes /¹⁴ corts ensà y de les constitucions y capítols /¹⁵ de cort del General que en las últimas corts /¹⁶ se presentaren y no foren decretades per sa /¹⁷ Magestat y tingan també necessitat del lli- /¹⁸ bre original de les Constitucions de Ca- /¹⁹ thalunya que segons deslliberació /²⁰ feta en las últimas corts per les persones les- /²¹ hores eletes foren recopilades y de tres vo- /²² lums ho llibres de les Constitucions de /²³ Cathalunya y altres tres dels capítols /²⁴ de corts stampats ...; per ço ab lo /²⁵ present vos diem, encarregam y manam /²⁶ que ab tota la diligència y prestesa sie /²⁷ possible fassau lo dit balans del dit Ge- /²⁸ neral, ço és de les corts proppassades fins /²⁹ al die present axí del líquit com dels deu- /³⁰ tes juxta tenor del dit capítol y aquell // [f.64v] junctament ab lo llibre intitulat /² Ferrando Paga y també còpia de les /³ informations y altres llibres y scrip- /⁴ tures dalt mencionades ab lo dit llibre /⁵ original de les constitucions lo que /⁶ està fermat de mà de les sis persones /⁷ a les quals fonch feta la commissió ab /⁸ tota la diligència y respecte sie possi- /⁹ ble per portador sagur nos trametau, /¹⁰ perquè vistes, sabudes y enteses dites /¹¹ coses en tot pugam donar tal orde /¹² que sie servey de Déu y de sa Magestat, /¹³ bé y repòs dels agraviats y de la repú- /¹⁴ blica del dit Principat, notifficant-vos /¹⁵ que si ab la diligència que lo negoci re- /¹⁶ querex y de vosaltres se confie no ns tra- /¹⁷ matreu dites coses serà forsat enviar /¹⁸ de así persones per al dit efecte, les /¹⁹ quals hara no ha paregut se ha- /²⁰ guessen de enviar, confiat que ab /²¹ la diligència y prestesa necessària /²² complireu lo que tant se us encar- /²³ regue puis entenem convé tant a /²⁴ tota la república del dit Principat /²⁵ de Cathalunya; en testimoni e fe de les /²⁶ quals coses manam ésser feta la

pre- /²⁷ sent sota escrita de mà dels tres presi- /²⁸ dents y sagellada del major sagell /²⁹ de la dita cort. Dada en la vila de Monsó /³⁰ a quinze del mes de juliol any // [f.65] e la nativitat del Senyor mil sinch-cents /² vuytanta-sinch. /³ El bisbe de Barcelona y lo bescome de /⁴ Rochabertí.

[Al marge l.26 f.63v: Lletres despedides / per los tres staments / als deputats de Ca- / thalunya]

ACA, G, 1040, f. 279-280v

/¹⁷ Mossèn Hierònim de Argensola donzell /¹⁸ donà una scriptura contenint en efecte /¹⁹ dissentiment requerint a mi Joan Sala /²⁰ notari de Barcelona y scrivà del present /²¹ bras que la continuàs en lo procés y /²² és del tenor següent:

/²³ Pus que per cada hu dels tres brassos /²⁴ de la present cort se ha fet nominatió /²⁵ de tres persones per a ubrir y regonèxer /²⁶ lo balans del General conforme al /²⁷ capítol de cort y aquell se obrí ya lo die /²⁸ de ayr y de la qualitat, intel·ligència /²⁹ y rectitut de les persones a qui està co- /³⁰ mès dit negoci del General no·s pot sperar // [f.279v] sinó molt bona y breu directió, só de /² parer que conforme és estat pro- /³ posat per lo senyor bescome de Ro- /⁴ chabertí se passe avant en la no- /⁵ minatió de persones per a tractar /⁶ y apunctar los agravis generals y /⁷ particulars de Cathalunya y les cons- /⁸ titutions, capítols y actes de cort que /⁹ convindrà fer per al bon regi- /¹⁰ ment y govern del present Prin- /¹¹ cipat y Comtats de Rosselló y Ser- /¹² danya, pus que per tractar del re- /¹³ drés de tota la terra més princi- /¹⁴ palment sa Magestat és estat ser- /¹⁵ vit de convocar-nos y assistir a les /¹⁶ presents corts que no per cosses par- /¹⁷ ticulars y pus per a prosseguir aquest /¹⁸ bon intent lo senyor don Galceran /¹⁹ de Cardona, lo senyor Enrich Terça /²⁰ y altres que ab ells han són estats /²¹ pregats per lo dit senyor bescome /²² y moltes persones de respecte y bon /²³ zel del present bras que alsassen ho /²⁴ suprimissen per dit efecte los

dissen- /²⁵ timents y no ho han volgut fer hans /²⁶ estan perseverant en aquells dels quals /²⁷ apar molt voluntària cosa voler per /²⁸ a retractar essent com és cosa notòria /²⁹ y molt sabuda que de temps immemorial /³⁰ les fermanses dels deutors del General // [f.280] han estat y entrevingut sempre en /² los actes y tractes de las corts y no /³ sols en aquelles però encara estan ad- /⁴ mesos per capítols de cort en lo go- /⁵ vern y administratió del General y /⁶ poden ésser y són estats diputats y /⁷ oydors del General, los quals represen- /⁸ ten los tres brassos de les presents corts, /⁹ per ço y altrament y per no haver-hi /¹⁰ vuy ningun Principal arrendador /¹¹ ho debitor del General en lo present /¹² bras, en cas que dit senyor don Galceran /¹³ y los altres que ab ell han aderit vullen /¹⁴ perseverar en llur dissentiment y /¹⁵ no donar lloch se passe avant en la /¹⁶ nominatió de dites persones y altres /¹⁷ actes de la cort i o també perquè la /¹⁸ cort no sie més impedida ab volun- /¹⁹ tàries pretencions posse dissentiment /²⁰ a tots y sengles actes y que no's pugue /²¹ conèixer ni tractar de la pretenció /²² y dissentiment de dit senyor don /²³ Galceran y dels que ab ell han adhe- /²⁴ rit fins a tant sie declarat si és rahó /²⁵ y justícia que no obstant dits dissen- /²⁶ timents se passe avant en los altres /²⁷ actes de la present cort que no són /²⁸ de negocis ni affers del General essent /²⁹ majorment aquells tant més necessa- /³⁰ ris com són al servey de Déu, de sa Magestat // [f.280v] y beneffici de la terra que los que /² dit senyor don Galceran, y reque- /³ resch a vós senyor notari lleveu /⁴ acte de aquest meu dissentiment.

ACA, G, 1040, f. 363v-364. [26-set-1585]

/²⁸ E lo present bras féu deslliberatió y conclusió // que la dita embaxada se determinàs en lo /² present bras per los que estaven presents /³ en lo present bras sens consultar-ne les /⁴ persones que fora lo present stament /⁵ estaven ocupades en fer les constitucions /⁶ y memorials dels agravis.

ACA, G, 1040, f. 366-367

/⁷ Lo present bras y stament militar féu /⁸ delliberatió y conclusió que per via de /⁹ embaxada se diga als brassos ecclesiàstich /¹⁰ y real com lo present bras y stament /¹¹ militar en conformitat de tots los brassos /¹² havie resolt se fahés la embaxada als /¹³ senyors tractadors y per ço ordenà aquest /¹⁴ bras una scriptura la qual baix està /¹⁵ insertada, conforme la qual apparexia /¹⁶ haver de fer aquella y perquè los bras- /¹⁷ sos ecclesiàstich y real han conformat /¹⁸ se fasse conforme la scriptura ordena- /¹⁹ da en lo bras ecclesiàstich, la qual scrip- /²⁰ tura encara que ab paraules expressas /²¹ no deman lo judici emperò lo sentiment /²² d'ella tàcitament lo demane, pus diu /²³ que no té més que fer y per ço aquest /²⁴ bras ha determinat no anar a la dita /²⁵ embaxada y per lo dit efecte elegí y nome- /²⁶ nà per fer dita embaxada a dits brassos /²⁷ a don Joan Icard y a mossèn Miquel Joan /²⁸ de Montagut.

[f.366v] La scriptura per lo present bras or- /² denada és del tenor que segueix:

/³ Los brassos de Cathalunya fan a saber /⁴ vostra[s] senyories com per sa part se són fetes to- /⁵ tes les diligènties que han pogut y /⁶ fan a efecte que los dissentiments que són /⁷ en los dits brassos que impedeixen /⁸ lo progrés de les corts se alsassen y se /⁹ és vist per experiència que lo temps /¹⁰ que no han estat impeditos per dits /¹¹ dissentiments han fet tot lo que convé /¹² per la bona despedició de la present /¹³ cort conforme los exemplars dignes /¹⁴ de observança de totes les altres corts /¹⁵ passades han acostumades de fer de /¹⁶ tal manera que ben considerat si no /¹⁷ són coses particulars de negocis que /¹⁸ no poden donar gran torb al progrés /¹⁹ de dites corts no estan impeditos per /²⁰ altres en aquest endemig que les per- /²¹ sones eletes per a les cosses necessàries /²² per a la fi y efecte que las presents /²³ corts són estades convocades hajen aca- /²⁴ bat de fer lo offici que se'ls estat comès /²⁵ del qual exer a tot lo que convé per a la bona /²⁶ despedició de

les presents corts a ffi y effecte /²⁷ que los agravis generals y particulars que's // [f.367] són fets als poblats de Cathalunya sien remediats /² y lo dit Principat mantengut ab pau y quietut /³ per medi de les bones constitutions y capítols de /⁴ cort y observança de aquelles y que axí sup- /⁵ pliquen a vostres senyories sien servits de entendre les /⁶ sobredites coses y donarnos camí per a que /⁷ los impediments posats per alguns particu- /⁸ lars persones en lo que torbar puguen sien /⁹ alsats y remoguts.

[Al marge l.7 f. 366: Lo present bras determi- / na no anar a la em- / xada; al marge l.3 f. 366v: Scriptura conte- / nint en effecte la / embaxada]

ACA, G, 1040, f. 413-413v. [12-oct-1585]

/²⁷ Lo present bras féu delliberació y deter- /²⁸ minació que's paguen tretze lliures per a /²⁹ obras fetes en una casa la qual les per- /³⁰ sones eletes per llogar aposentos per orde // y commissió dels tres brassos llogaren /² a effecte de poder-se congregar en ella /³ las personas elegides y fer les constitutions /⁴ y memorials dels agravis, manant a mossèn /⁵ Joan Pau Ciurana, regent los comptes del /⁶ General, que de diners de dit General pach /⁷ dites tretse lliures per rahó de dites ho- /⁸ bres.

[La cautela que hi correspon és al f. 445-445v. Ho torna a dir]

ACA, G, 1041, f. 478-478v

/¹³ Lo present bras féu deslliberació que sien donades candeles necessari- /¹⁴ es als conçell real enceses per quiscun vespre que'ls con- /¹⁵ vindrà estar en la iglésia congregats axí habilitant com no /¹⁶ habilitant y axí bé que's donen a sa Magestat los tres memorials /¹⁷ de agravis fets per los inquisidors y per la capitania general /¹⁸ y per los oficials reals al General del Principat de Cathalunya, /¹⁹ y axí bé que vagen los

promotors dels brassos als senyors tractadors per a demanar hora per a donar los memorials dels agravis a sa Magestat, cometent al promotor del present bras ho referesca als altres brassos.

^{/23} Lo promotor del bras real ha reportat en aquest com aquell ^{/24} bras havie adherit al parer de aquest bras en tot lo que per lo ^{/25} promotor del present bras és estat reportat, sols advertia aquell ^{/26} bras una cosa que atesa la indisposició de sa Magestat los memorials se han de portar a palacio se fasse una protesta que ^{/28} no se fasse prejudici a dits brassos en lo aportar de dit memorials fora la present iglésia com per altres exemplars se // [f.478v] tropie en los processos familiars se són donats a sa Magestat en la ^{/2} sacristia de la present iglésia sent per dit efecte en ella vingut ^{/3} y axí bé adhereix al parer [del] bras real en què se suplique ^{/4} per les nou persones eligidores per a presentar a sa Magestat ^{/5} los dits memorials se suplique a sa Magestat sie servit que ^{/6} en lo mirar los agravis no y entrevinguen los del consell ^{/7} real.

^{/8} Lo promotor del bras ecclesiàstich ha reportat en aquest bras ^{/9} com aquell bras adhereix al pensament de aquest bras y del ^{/10} bras real sols trobe una dificultat que li aparexia que ^{/11} no s deuria demanar hora estant als senyors tractadors per ço que ^{/12} dubte aquell bras si los memorials estan a punct y axí bé ^{/13} attès que per lo bras real se ha reportat que serie bé se pro- ^{/14} testàs sobre lo donar dels memorials a sa Magestat fora de la present ^{/15} iglésia seria de parer aquell bras la protesta fos ordenada ^{/16} per los advocats dels brassos y axí adheria al que lo bras real ^{/17} ha apunctat se suplique a sa Magestat per les nou persones eligi- ^{/18} dores per a donar los memorials dels agravis que sie <se> ser- ^{/19} vit sa Magestat que en los memorials dels agravis no y entre- ^{/20} vinguen doctors del real consell de Catalunya.

ACA, G, 1041, f. 479v-480

/⁴ Lo present bras envia al bras ecclesiàstich lo promotor del /⁵ present bras per a dir-los com aquest bras havie entès que en /⁶ aquell bras serie de parer per via de pensament advertir- /⁷ los que a més de llegir-se les constitucions se lligen los agra- /⁸ vis y se donen a sa Magestat per no pervertir l'orde de servir /¹⁰ acostumat en la present cort.

/¹¹ Lo promotor del present bras fonch enviat als altres brassos /¹² ecclesiàstich y real per a dir-los que aquells brassos do- /¹³ nassen orde que los advocats ordenen la protesta que se /¹⁴ ha de fer en lo donar los memorials a sa Magestat fora la present /¹⁵ iglésia per a que se puguen donar aquells.

/¹⁶ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha reportat que aquell /¹⁷ bras adhereix al parer de aquest, ço és que's fassa la protesta /¹⁸ que per aquest bras y per lo bras real és estada apunctada /¹⁹ y axí bé adhereix al parer de aquest bras que los tres memo- /²⁰ rials dels agravis generals que estan a punt se donen a sa /²¹ Magestat per via de embaxada per la qual ha nomenad les ma- /²² teixas personas anomenades per apunctar los agravis, ço és: /²³ lo reverendíssim bisbe de Vich /²⁴ lo abat de Poblet y /²⁵ lo capitular de Barcelona.

/²⁶ E més reporta que aquell bras per via de pensament haurie des- /²⁷ liberat que per ser lo temps tant curt com és que convé que /²⁸ lo memorial (sic) de les constitucions se lligen en los brassos perquè /²⁹ abans que's fassa conclusió per los brassos sobre aquelles seran /³⁰ ja donats tots los agravis axí generals com particulars // [f.480] y axí bé han pensat que les persones eletes se ajunctassen /² per lo que los estarie comès.

/³ E lo present bras adherí a tot lo demunt dit reportat per lo /⁴ promotor del bras ecclesiàstich advertint que serie bé tots /⁵ los memorials de les constitucions se llegissen plegats a tots /⁶ los brassos que ab una mateixa hora se entengués en la /⁷ lectura y

que los promotors dels brassos anassen als senyors /⁸ tractadors per a demanar-los hora per a oferir a sa Magestat /⁹ los dits agravis y axó per dit efecte anomenaren les ma- /¹⁰ teixes persones elegides per fer dits memorials de agravis, /¹¹ ço és don Jaume de Cardona, /¹² don Berenguer de Peguera y /¹³ mossèn Pere Cassador, cometent assò al promotor del present bras /¹⁴ ho reporte als altres brassos.

ACA, G, 1041, f. 483-483v

/²³ lo promotor del present bras fonch tramès als altres /²⁴ brassos per a fer-los entendre com aquest bras haurie pensat /²⁵ serie bé que los promotors dels brassos anassen a cobrar los /²⁶ tres memorials dels agravis.

/²⁷ Lo promotor del bras ecclesiàstich reporta que aquell /²⁸ bras adhereix al pensament de aquest.

/²⁹ Lo promotor del bras real ha reportat com adhereix al // [f.483v] parer que aquest bras, ço és que vajan los promotors dels /² brassos a hont estan junctats los magnífichs advocats per a apunc- /³ tar los memorials dels agravis y que cobren los tres me- /⁴ morials dels agravis que estan a punct y après vagen /⁵ als senyors tractadors per a demanar hora per a que aquells se puguen donar a sa Magestat.

ACA, G, 1041, f. 483v

/¹⁰ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha reportat com aquell /¹¹ bras adhereix al parer de aquest que vajan los promo- /¹² tors als senyors tractadors per a demanar hora per a presentar /¹³ los memorials dels agravis, sols adverteix una dificultat /¹⁴ que en aquell bras real ha un dissentiment que no li /¹⁵ sien presentats los tres memorials dels agravis que estan apunc- /¹⁶ tats sens que no-s donen donen ab ells los altres agravis y que /¹⁷ estant aquell bras impedit no y ha per a que demanar hora.

ACA, G, 1041, f. 490v [31-oct-1585]

/⁷ Don Joan de Icart posa son dissentiment a tots y sengles /⁸ actes de la present cort, fins a tant que tots los agravis ho /⁹ memorials de aquells que estan ab ell y concordats /¹⁰ ab los brassos se presenten a sa Magestat.

[Al f. 491 alça el dissentiment per tot el dia (31-oct)]

ACA, G, 1041, f. 490v-491 [31-oct-1585]

/²⁰ Lo promotor del bras real ha referit que los dissen- /²¹ timents que an aquell bras estaven alsats per tot vuy, /²² y quant als memorials dels agravis, eren de parer /²³ que tots los memorials que estaven a punct fossen /²⁴ presentats a sa Magestat ensems ab la suplicació dels agra- /²⁵ vis de les persones (a) corts passades, per so lo que /²⁶ demà és festa tant solempne com és, aquell bras /²⁷ havie deslliberat, salvat lo parer de aquest bras, que /²⁸ no se habilite lo die de demà ni de després de demà /²⁹ fins al mig die.

/³⁰ E lo promotor del present bras fonch tramès al bras // [f. 491] real per a persuadir-los que fossen servits que s fes em- /² baxada al bras ecclesiàstich per a persuadir en aquell bras /³ que vulla adherir al parer de aquest bras y del bras /⁴ real en què los memorials dels tres agravis de les /⁵ corts passades se presenten a sa Magestat.

(a) ratllat

[El braç reial s'hi adhereix; nomena ambaixadors. El braç militar també en nomena]

ACA, G, 1041, f. 496

... /¹ tractar ni llegir cosa de constitucions ni redrés del General.

/² Lo present bras ha feta delliberació que les nou persones ele- /³ tes per fer los memorials dels agravis vagen de part /⁴ de tots los brassos a presentar a sa Magestat tots los memorials /⁵ de agravis llegits en los brassos ensems ab lo memorial /⁶ del excusado, lo qual se

done après encontinent de ha- /⁷ ver presentat los altres memorials dels agravis a sa Magestat /⁸ de part dels brassos militar y real per no gastar temps /⁹ ni allargar dita presentació y suplicar a sa Magestat vullia /¹⁰ remediar los dits agravis.

/¹¹ Lo present bras ha delliberat que los promotors dels tres /¹² brassos per via de embaxada vayan ara al lloch /¹³ de la habilitació per a dir als habilitadors vullen remediar /¹⁴ los agravis fets en la primera habilitació a molts parti- /¹⁵ culars y a tota la cort en haver y immiscrit lo advocat /¹⁶ fiscal.

/¹⁷ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha referit que aquell /¹⁸ bras és de parer que un advocat a soles de cada bras /¹⁹ vayan als habilitadors per a dir-los vullen remediar /²⁰ los agravis fets en la primera habilitació perquè si /²¹ se offereix haver de informar los dits habilitadors /²² y si se oferexen algunes rèpliques se pugue respon- /²³ dre an-aquelles.

ACA, G, 1041, f. 496v

/⁵ Lo promotor del present bras és anat al bras ecclesiàstic /⁶ per a dir-los sien servits donar son parer com /⁷ se han de donar a sa Magestat los memorials dels agra- /⁸ vis.

/⁹ Lo promotor del bras real ha referit com /¹⁰ aquell bras adherie al parer de aquest, ço és que's /¹¹ presenten tots los memorials dels agravis a sa /¹² Magestat per les nou persones eletes però adverteix /¹³ aquell bras serie bé que lo memorial del escu- /¹⁴ sado a soles donen los dels brassos militar y real /¹⁵ encontinent que seran donats los altres, y axí ma- /¹⁶ teix havien pensat se fes embaxada per aquest /¹⁷ bras y real al bras ecclesiàstich y dir-los que aquestos /¹⁸ dos brassos deditjen tota conformitat y que's vullen /¹⁹ conformar en lo donar los memorials a sa Magestat /²⁰ conforma los és estat reportat.

ACA, G, 1041, f. 498

/¹⁷ Lo present bras féu deslliberació que se fassa ha saber als altres /¹⁸ brassos com aquest bras ha pensat serie bé se anàs als /¹⁹ senyors tractadors a demanar hora per a presentar a sa /²⁰ Magestat los memorials dels agravis ensemps ab lo del /²¹ excusado axí com està ordenat per las personas eletes /²² ab lo prohem i ordenat per los advocats dels brassos.

ACA, G, 1041, f. 498v [02-nov-1585]

/²² Lo present bras desllibera que's fassen dos embaxades a sa /²³ Magestat, ço és, la una per part de tots los tres brassos ab /²⁴ conformitat per a presentar los memorials dels agravis, /²⁵ exeptat lo del excusado, y après se fassa altre emba- /²⁶ xada a effecte de donar lo memorial dels agravis del /²⁷ excusado.

ACA, G, 1041, f. 499

Lo present bras attès que per la indisposició de sa Magestat, /² sa Magestat no pot venir a la sacristia de la present iglésia y /³ per ço los memorials dels agravis que se entenen /⁴ presentar se haurien de presentar a sa Magestat en lo pa- /⁵ lacio real perquè tal presentació fahedora fora /⁶ la present iglésia no parex que sie prejudicial als brassos des- /⁷ llibera que per los brassos en lo acte de la presentació se /⁸ fasse una protestació ordenadora per los advocats dels /⁹ brassos y com assò sie cosa nova als brassos en aquest /¹⁰ bras li resta una dificultat entendre si esta protesta /¹¹ se farà devant sa Magestat ho devant los tractadors y /¹² axí aquest bras ha pensat ser cosa convenient consul- /¹³ tar-la ab los altres brassos perquè sobre aquella di- /¹⁴ guen son parer perquè ... (1)

/¹⁵ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha referit com aquell /¹⁶ bras adherie al parer de aquell que vagen los promotors /¹⁷ dels brassos y demanar hora als senyors

¹ *Queda la resta en blanc*

tractadors de sa /¹⁸ Magestat per a presentar a sa Magestat los memorials /¹⁹ dels agravis y que en lo que toque en la protesta /²⁰ fahedora que aquell bras haurie pensat serie bé /²¹ se fahés en lo prohemi dels memorials deduhint /²² en aquell la malaltia he indisposició de sa Magestat /²³ y que tots los memorials dels agravis se continuas- /²⁴ sen en los processos familiars ha effecte que las corts /²⁵ sdevenidores no·s troben ab la confusió que·s són trobats /²⁶ en aquestes en no trobar continuats en aquelles ninguns /²⁷ memorials de agravis.

ACA, G, 1041, f. 500v-501

/¹⁶ Lo promotor del bras real ha reportat que adhereix al /¹⁷ parer de aquest que lo agravi fet al il·lustríssim comte de /¹⁸ Ivorra, lo qual en aquell bras és estat reportat se /¹⁹ pose y sie insertat en lo memorial dels agravis.

/²⁰ Don García de Mendoça solicitador de sa Magestat per lo /²¹ negoci de la present cort vingué al present stament y re- /²² ferí com sa Magestat assigne hora per a rebre la emba- /²³ xada per presentar los memorials dels agravis per a les /²⁴ sinch hores d'esta tarde y adverteix que seria bé que /²⁵ ha quatre hores y mija anassen perquè no aguessen /²⁶ de entrar en la mateixa hora que arribara.

/²⁷ Lo promotor del bras real ha referit com en aquell bras /²⁸ és estat don García de Mendoça y ha dit en aquell bras /²⁹ com sa Magestat havie assignada hora per a rebre la // [f.501] embaxada se havia de fer per donar-li los memorials dels /² agravis, ço és per a les sinch ores de aquesta tarde y axí /³ bé ha referit com lo dit don Garcia de Mendoça ha dit /⁴ que per quant en aquell memorial que sa ha de presentar a /⁵ sa Magestat per part dels dos brassos militar y real sa Magestat /⁶ donarà hora per a demà.

ACA, G, 1041, f. 502-502v

/¹⁰ Tornats que foren los embaxadors de la embaxada /¹¹ feta a sa Magestat per efecte de presentar a sa

Magestat los /¹² memorials dels agravis referiren en lo present bras /¹³ com essent anats ells ensemps ab los altres dels bras- /¹⁴ sos a presentar los memorials dels agravis a sa Magestat /¹⁵ ab massas altas entrant en lo aposento a ont la real /¹⁶ persona estave, los verguers entrant y vehent que ve- /¹⁷ heren la real persona de sa Magestat abaixaren les masses /¹⁸ y se posaren en una part de la pessa y los embaxa- /¹⁹ dors après del degut acato ha la persona real fet per /²⁰ dits embaxadors estant lo reverendíssim bisbe de Vich age- /²¹ nollat devant sa Magestat, manà sa Magestat que se alsàs /²² y alsat que fonch estant tots los embaxadors ab lo cap /²³ descubert, lo dit reverendíssim bisbe de Vich en nom y per part /²⁴ de tots los tres brassos dix en efecte a sa Magestat que los reys /²⁵ y prínceps en tant regeixen y conserven los regnes /²⁶ en pau en quant exercitan entre los sÚbdits y vassalls /²⁷ seus justícia desagraviant los agraviats y donant /²⁸ a cada qual lo que és seu, y axí bé no regint aquells /²⁹ ab equitat y justícia los sÚbdits no·s poden mantenir /³⁰ ab pau y tranquil·litat, per hont los brassos de Cathalunya // [f.502v] entenen estar agraviats los habitants en aquella per los offi- /² cials de vostra Majestat y altres com a fidelíssims vassalls /³ han suportat lo pesat jugo de aquells ab sperança que /⁴ en semblant ocasió la real presència de vostra Majestat de- /⁵ sagraviarà los ànimos dels agraviats y manarà per /⁶ sa benignitat y clemència reparar aquells y axí /⁷ ab aquella confiança aquests brassos presentaven a sa /⁸ Magestat alguns memorials de agravis generals y altres /⁹ suplicant-lo que sia de son real servey mirar-los per- /¹⁰ què estan molt certs aquells brassos que mirant-los /¹¹ sa Magestat no porà deixar sa Magestat per la sua benignitat /¹² y clemència manar reparar aquells y donar orde /¹³ que altre vegada no·s fassen semblants agravis y sa /¹⁴ Magestat responnent a la embaxada dix que estave bé /¹⁵ y que ell manarà mirar dits memorials y si altres /¹⁶ alguns ne tenen que·ls donassen y que·s donassen pressa /¹⁷ en

concluir los negocis per a que ell en tenia per lo pla-
/18 so assignat anar-se'n.

ACA, G, 1041, f. 510 [04-nov-1585]

/9 Mossèn Joseph de Bellafilla havent entès per
relació /10 de les persones eletes per fer los memorials
dels agravis /11 han feta en lo present bras com en la
casa a ont estan /12 junctats per fer los memorials dels
agravis se ha /13 perdut un memorial de agravi donat per
los síndichs /14 de Barcelona; per ço dissent a tots y
sengles actes accep- /15 tat lo de la habilitació fins a
tant dit memorial ho /16 còpia d'ell torn en poder de les
persones elegides /17 per dits agravis per a que ls posen
en la forma que los /18 altres memorials de agravis solen
estar perquè se /19 puga llegir en los brassos y presentar
entre los altres /20 a sa Magestat, requerint sie publicat
y insertat en lo /21 present procés.

ACA, G, 1041, f. 510v [04-nov-1585]

/10 Lo present bras ha delliberat que vaje lo
promotor als altres /11 brassos per fer-los a saber per
via de pensament com /12 aquest bras té entès per les tres
persones eletes per /13 fer los memorials dels agravis se
serie perdut un me- /14 morial donat per los síndichs de
la ciutat de Barcelona /15 en poder de algú entre ells, y
que se fasse a saber /16 als senyors tractadors y també a
sa Magestat.

ACA, G, 1041, f. 517v

/4 Mossèn Joseph de Bellafilla, atès que ja se és
trobat lo /5 original del agravi donat per sa Magestat (a)
los síndichs /6 de la ciutat de Barcelona, per so, alsa
del tot lo seu dissentiment /7 tenie posat per lo que dit
memorial se ere perdut.

(a) ratllat.

ACA, G, 1041, f. 524v [05-nov-1585]

/²¹ Don Miquel Albert y don Alexos Albert comparegue-
/²² ren en lo present stament y juraren en la forma
acostu- /²³ mada a ells llegida. /²⁴ Don Miquel Albert
dissent al llegir de les constitucions que /²⁵ primer sie
presentat a sa Magestat un agravi particular a ell fet;
/²⁶ e poch après dit don Miquel Albert alsa per esta nit
lo dit son /²⁷ dissentiment.

ACA, G, 1041, f. 538

.../³ lo present bras determinà que se anàs als
brassos ecclesiàstich /⁴ y real y que se'ls digues com
aquest bras haurie pensat /⁵ que per a dilluns primer
vinent se donassen los memo- /⁶ rials dels agravis a sa
Majestat y que per ço quiscun bras exor- /⁷ tàs las
personas agraviadas per a que dins dit temps do- /⁸ nen
dits memorials cometent assò a mossèn Joan Andreu Blan /⁹
àlias Ribera y a mossèn Ramon Joan de Caldres los quals
foren /¹⁰ anomenats per lo present bras en embaxadors e
dit pensa- /¹¹ ment.

ACA, G, 1041, f. 538-538v

/¹⁸ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha referit com
aquell bras adereix /¹⁹ al que ab la embaxada per part de
aquest bras és estada /²⁰ feta ab tot que lo bras real és
estat de parer que /²¹ de aquí ha dilluns primer vinent se
aguessen de do- /²² nar los memorials dels agravis passat
lo qual ter- /²³ mini no puguen ésser admesos los agravis
que s do- /²⁴ naran. Al bras ecclesiàstich ha aparegut que
estant congre- /²⁵ gada la present cort no se ha de tancar
la porta a ninguna per- /²⁶ sona sinó que tots los qui
volen donar agravis los donen /²⁷ de aquí a dilluns los
quals ensemps ab los que vuy són /²⁸ donats se agen de
presentar a sa Magestat y que los memorials /²⁹ que de
dilluns en avant se donaran venint que vin- /³⁰ gan en
mans de les nou persones elegides los quals los //
[f.538v] hagen de presentar als brassos per a que aquells

determinen /² quals se hauran de presentar a sa Majestat ho dexar de presentar.

/³ E lo present bras adherí al parer del bras ecclesiàstich cometent /⁴ al promotor de aquest bras ho reporte als altres brassos. /⁵ Lo promotor del present bras tornat que fonch dels bras- /⁶ sos referí con lo bras real aderia al parer dels bras- /⁷ sos ecclesiàstich y militar.

ACA, G, 1041, f. 539v

/⁶ E lo present bras determinà que /⁷ las constitucions no's voten que primer los memorials /⁸ dels agravis que són ja passats per los brassos y los /⁹ que de aquí ha dilluns se donaran no sien presentats a sa /¹⁰ Magestat, y quant al de forrar las robes dels porters ... [...] /¹³ cometent al promo- /¹⁴ tor del present bras ho reporte als altres brassos.

ACA, G, 1041, f. 586-588v

/¹² Micer Henrich Serra me ha donada a mi Joan /¹³ Sala notari una scriptura la qual fonch lle- /¹⁴ gida en lo present stament y és del tenor següent:

/¹⁵ Diu micer Henrich Serra que per quant ha /¹⁶ dos mesos y mig està en la present cort per /¹⁷ negoci que de bona rahó y justícia lo ha- /¹⁸ urem de haver despedit los braços dins breus /¹⁹ dies majorment anat-se les presents corts /²⁰ despedint y abreujant en molt gran pre- /²¹ judici seu y de tots los agraviats lo qual seria /²² major encara si se n'havien de tornar a ses /²³ cases sens ésser hoïts y axí mateix per quant /²⁴ dels agravis que ell pretén li són estats /²⁵ fets en cert nom no se'n pot haver rahó per /²⁶ la qualitat del negoci si no és en semblant /²⁷ lloch, temps y conjuntura de cort com aquella /²⁸ principalment sie convocada per a desa- /²⁹ graviar y scoltar los agraviats com ha su- /³⁰ periors y legítims protectors de ont naix // [f.587] y resulte lo bé públich que per ço dissent a tots y /² sengles actes de la present cort y progrés de aquella /³ y expressament al

llegir y votar de les consti- /⁴ tucions, redrés del General y altres qualsevol /⁵ scripturas axí públicas com privadas tant que /⁶ pertànyer puguem a cosas de justícia com de /⁷ gràcia fins a tant que per los tres brassos de /⁸ la present cort sia admès lo recors a micer Francesch /⁹ Serra, son principal y germà (fent fe de la pro- /¹⁰ cura pro ut ecce) com axí sie estat per ell su- /¹¹ plicat conforme conste ab la suplicació del recors /¹² als presens brassos per ell presentada per les /¹³ causes y rahons en ella contengudes et als, com /¹⁴ sie axí de rahó y que de justícia per obser- /¹⁵ vança de les constitucions vulgars del present /¹⁶ Principat, capítols de cort, ús y costum de aquell /¹⁷ no se li pot denegar ho si assò no voldran fer /¹⁸ los tres brassos y staments per la brevedat del /¹⁹ temps ho altres ocupacions de la cort axí mateix /²⁰ dissent a tots actes en la forma demunt dita /²¹ fins li sien donats a dit son principal per la /²² present cort jutges no suspectes per a que coneguen /²³ de dits agravis y del pretès procés de la visita /²⁴ contra ell fet per los senyors diputats del corrent /²⁵ trienni y per a que en aquell sentencien y de- /²⁶ claren dins breu termini per dita cort a /²⁷ ells prefigit sens poder ninguna de les parts /²⁸ suplicar ni appel·lar de la dita declaració ho /²⁹ sentència per ells feta acontentant-se com de /³⁰ fet se acontente y humilment suplique dit misser // [f.587v] Henrich Serra en dit nom perquè millor sie /² vista la culpa si a cas n'i haurà ho inno- /³ cència de dit son principal y germà que /⁴ aquells als quals dita causa serà comesa sien /⁵ lo il·lustríssimo don Simon Frigola del consell de /⁶ sa Magestat y son vice-canceller en lo supremo dels /⁷ regnes de la Corona de Aragó junctament ab tots /⁸ los molt il·lustres senyors regents de dit supremo con- /⁹ sell y si assò no aparexerà per no poder dit /¹⁰ supremo consell assistir en part competent per /¹¹ les parts axí mateix s'i acontente ab la forma /¹² damunt dita que sia dita causa comesa als /¹³ molt il·lustres senyors canceller y regent la cancellaria /¹⁴ de Catalunya y que aquells sentencien y de- /¹⁵ claren

en aquella segons los aparexerà de /¹⁶ justícia ab los pactes emperò y condicions /¹⁷ següents:

/¹⁸ Primo, que dits senyor canceller y regent la cancellaria /¹⁹ agen de declarar en dita causa *et pro* /²⁰ *totum per condemnationem vel absolucio-* /²¹ *nem* sentenciar dins dos mesos contínuos conta- /²² dors des de que sien fora de la present cort /²³ y immediadament arribats en Barcelona.

/²⁴ Secundo, que en cars de discòrdia entre dits senyors /²⁵ canceller y regent la cancellaria y sie aplicat lo /²⁶ molt il·lustre y reverendíssim bisbe de Barcelona y tingue /²⁷ en dita causa lo mateix vot decisiu donant-se-li /²⁸ en tal cars un mes per a concordar ab dits /²⁹ senyors canceller ho regent.

/³⁰ Tercio, en cars que dit senyor canceller ho regent // [f.588] la cancellaria, sien promoguts a major càrrech per lo /¹ qual no puguen assistir en Barcelona que lo que /² restarà pugue tot sol fer dita causa y si per cas /³ tots dos faltaven per aqueix cas ho altres sem- /⁴ blants la puga fer lo reverendíssim de Barcelona dins /⁵ lo mateix temps.

/⁶ Quarto, si dit senyor canceller y regent la cancellaria /⁷ no podia declarar en dita cuasa dins dits dos /⁸ mesos per ses justes ocupacions ho altrament /⁹ que s puguen pendrer un altre mes que ab tot /¹⁰ sien tres mesos dins los quals hagen de sentenciar /¹¹ y declarar en dita causa.

/¹² Quinto, si per cas lo dit reverendíssim de Barcelona en /¹³ dit temps faltarie per alguna causa en la ciutat /¹⁴ de Barcelona ho no faltarie en dit cars de discòrdia entre /¹⁵ dit senyor canceller y regent no volgués entrevenir /¹⁶ en dita causa per no ésser negocis tocants a son offi- /¹⁷ ci pastoral que dits senyors canceller y regent la /¹⁸ cancellaria puguen nomenar un tercer lo que /¹⁹ a ells los aparexerà a les parts no suspecte /²⁰ lo qual age ab ells de concordar ho discordar dins /²¹ lo mateix temps que altrament entrevenir-hi lo /²² reverendíssim de Barcelona se ha dit.

/²⁴ Sexto, ab que en la commissió se agen de donar quatre /²⁵ dies precisos y peremptoris a dit micer Serra ab /²⁶ los quals arribats dits jutges en Barcelona pugue /²⁷ exhibir alguns actes per ell ja designats en sa /²⁸ deffensa ho alguns testimonis si tindrà los quals /²⁹ acabats y passats puguen immediadament fer /³⁰ dita causa.
//

[f.588v] Septimo, último, que en tot lo sobredit temps ab /² lletres emanades per los tres braços que la pre- /³ sent cort resten inibits los senyors diputats en dita /⁴ causa y que no puguen declarar en ella ni /⁵ en alguna manera molestar a dit micer Fran- /⁶ cesch Serra.

/⁷ Declare emperò y interprete dit micer Henrich /⁸ Serra lo predit dissentiment que no tingue lloch /⁹ quant se hage de tractar del servey que s diu y acos- /¹⁰ tume quiscunes corts de donar a sa Magestat ab tots /¹¹ emperò los altres casos resta ab sa forsa y valor /¹² perquè no és sa intenció que per ell ni coses /¹³ sues se impidesque lo que sia al real servey /¹⁴ de sa Magestat a la qual desitge sempre servir ab béns, /¹⁵ vida, honra y persona com ha son rey y senyor /¹⁶ natural.

/¹⁷ Axí bé de la mateixa manera dit micer Henrich /¹⁸ Serra requereix a vós notari del present bras dit /¹⁹ dissentiment des de son principi fins a la fi conti- /²⁰ nueu en lo procés familiar de la present cort y a- /²¹ quell llegiau axí en lo present bras com també /²² encara en lo ecclesiàstich y real dels regne /²³ y Principat de Catalunya.

ACA, G, 1041, f. 607v

/⁶ Tornats que foren de la embaxada feta a sa Magestat per /⁷ representar a sa Magestat una part de agravis /⁸ lo senyor don Jaume de Cardona y de Rocabertí, don /⁹ Berenguer de Peguera y mossèn Pere Cassador refe- /¹⁰ riren com ells ensems ab los altres embaxadors /¹¹ dels altres brassos foren a sa Magestat y lo reverendíssim /¹² bisbe de Vich presentà a sa Magestat un quern /¹³ de paper de agravis fets a diverses perso- /¹⁴ nas suplicant a sa

Magestat fos servit manar /¹⁵ desagraviar los agraviats; e sa Magestat respongué /¹⁶ que ell manaria veure aquells y farà justí- /¹⁷ cia com bé merexen tals y tant faels vassalls /¹⁸ com són los cathalans.

ACA, G, 1041, f. 612 [18-nov-1585]

/⁶ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha referit que aquell /⁷ bras havie pensat se anomenen jutges de greu- /⁸ ges y anomenats se notifiquen als senyors tractadós /⁹ y axí bé ha referit com aquell bras ha tatxat per sa- /¹⁰ lari al porter dels qui estaven convocats per fer los /¹¹ memorials dels agravis y constitucions y altres /¹² negocis de la cort dotze sous per quiscun dia com- /¹³ tadors del dia se comensaren ha juntar.

/¹⁴ E lo present bras poch après adherí que fossen donats /¹⁵ al dit porter los dits dotze sous conforme ha refe- /¹⁶ rit lo promotor del bras ecclesiàstich y axí fonch decreta- /¹⁷ da la súplica donada per lo dit porter per mi Joan Sala notari /¹⁸ y escrivà del present bras, la qual suplicació és del /¹⁹ tenor següent: [segueix 1/3 de full en blanc]

ACA, G, 1041, f. 620v-621 [19-nov-1585]

/¹⁷ Per los scrivents qui han scrit y traslladat los /¹⁸ memorials dels agravis y constitucions y al- /¹⁹ tres negocis de la cort, fonch presentada una /²⁰ suplicació del tenor següent:

/²¹ Molt il·lustres y reverendíssims, excel·lentíssims, molt /²² il·lustres y molt magnífichs senyors:

/²³ Los scrivents que han scrit las constitucions y agravis /²⁴ de la present cort y lo redrés del General ab tanta /²⁵ diligència com a tots és notori supliquen a vostres senyories, /²⁶ excel·lències y mercès sie de son servey manar que la dita /²⁷ scriptura los sie pagada conforme apareixerà /²⁸ que és just en coses consemblants y ab la libe- /²⁹ ralitat que sempre acostumen usar los tres

// <tres> braços ab persones de sa qualitat que en tot la /² reputaran a molt particular mercè etc. /³ Altissimus ...

ACA, G, 1041, f. 621 [19-nov-1585]

/⁴ A XII de nohembre MDLXXXV lo stament /⁵ ecclesiàstich deslibera y comet a mossèn Joan Pau Ciurana, /⁶ regent los comptes del General, ho pague y satisfasse als scrivents que han scrit les constitu- /⁸ cions, agravis, redrés y altres coses en servey de /⁹ la cort, lo que los advocats y notaris dels bras- /¹⁰ sos tatxaran ...

... /¹³ Die XVIII mensis novembris anno predicto /¹⁴ lecta in stamento militari et fuit decretum /¹⁵ pro ut in stamento ecclesiastico / ...

ACA, G, 1041, f. 626 [21-nov-1585]

/⁹ Mossèn Jaume Ferrer vehent lo que sa Magestat ha /¹⁰ enviat a dir ab resolució als brassos de aquest /¹¹ Principat que sa partida serà infal·liblament /¹² per als dos de dezembre y vehent quant /¹³ poch dit temps resta y que sa Magestat fins ara no ns /¹⁴ ha feta mercè respondre'ns desgraviar-nos /¹⁵ de ninguns agravis tant qualificats com i a /¹⁶ en aquest Principat y particulars y que /¹⁷ partir-se sa Magestat sens desagraviar la terra /¹⁸ y dit Principat axí en lo general com en lo /¹⁹ particular seria un dany irreparable, de- /²⁰ sijant dit Jaume Ferrer veure dita terra y /²¹ Principat y los particulars de aquell desagra- /²² viats com convé al servey de Déu y de sa Magestat /²³ y benefici comú del dit Principat, y dissent /²⁴ a tots y sengles actes fins a tant dit princi- /²⁵ pal y particulars d'ell sien desagraviats, /²⁶ requerint a vós notari la present scriptura con- /²⁷ tinueu en lo procés del present bras.

ACA, G, 1041, f. 628-628v [21-nov-1585]

/²⁵ Lo promotor del bras real ha referit com aquell bras /²⁶ adhereix al pensament de aquest que's fasse la

em- /²⁷ baxada als senyors tractadors per a dir-los sien servits /²⁸ intercedir y solicitar a sa Magestat vulle desagravi- /²⁹ ar las personas agraviadas y fer dita emba- /³⁰ xada, aquell bras ha fet electió y nominació /³¹ de mossèn Lluís Terrerra, síndich de Perpinyà, y de // mossèn Onofre Ortodó, síndich de Puigcerdà.

ACA, G, 1041, f. 628v [21-nov-1585]

/¹² Lo promotor del braç ecclesiàstich ha referit que aquell /¹³ bras ha elegit y nomenat los reverents abat de Gerri y /¹⁴ lo ardiaca Terça de Tortosa per a que juntament ab los /¹⁵ altres embaxadóç dels altres brassos vagen a /¹⁶ solicitar als senyors tractadóç vullen intercedir /¹⁷ ab sa Magestat vulle desagraviar los agravis generals /¹⁸ y particulars.

/¹⁹ E lo present bras per lo efecte sobredit féu electió y no- /²⁰ minació dels senyors don Joan de Queralt y de mossèn /²¹ Jaume Masul.

ACA, G, 1041, f. 649v-650 [24-nov-1585]

/²⁵ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha refferit que /²⁶ aquell bras a feta nominació de jutges de greuges /²⁷ dels reverents Rafel Doms, ardiacha major de Tarragona, /²⁸ lo reverent micer Onofre Pau Cellers, canonge y capi- /²⁹ tular de Barcelona, // y micer Ferrando Quintana.

/² E lo present bras féu declaració, electió y nominació /³ de jutges de greuges de: /⁴ don Berenguer de Peguera, /⁵ mossèn Jaume Salba /⁶ y mossèn Gismundo Ortís y de Cabrera.

[Al marge l.25: Electió de jutges / de greujes]

ACA, G, 1041, f. 663v [25-nov-1585]

/⁵ Lo promotor del bras real ha refferit que aquell bras ha /⁶ feta nominació de jutges de greuges del senyor /⁷ Pere Ferreres, syndich de Barcelona, /⁸ mossèn Antoni Joli, syndich de Perpinyà, /⁹ y de mossèn Baptista Bordoy, syndich de Balaguer.

/¹⁰ E lo present bras ha deslberat que los promotors de tots los /¹¹ tres brassos vajan als senyors tractadors fahent-los a saber /¹² la nominació dels jutges de greuges anomenats per los /¹³ tres brassos, cometent al promotor del present bras ho re- /¹⁴ porte als altres brassos.

ACA, G, 1041, f. 666 [26-nov-1585]

/¹⁹ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha refferit que aquell /²⁰ bras ha feta electió per a presentar lo memorial dels agra- /²¹ vis a sa Magestat, attès lo die present ha de venir en la present /²² iglésia per a lo solio dels valencians, /²³ del reverendíssim bisbe de Vich, /²⁴ lo reverendíssim abat de Poblet, /²⁵ y lo canonge Cellers, capitular de Barcelona ...

ACA, G, 1041, f. 666v

/¹² E més a reportat dit promotor [del braç ecclesiàstic] que aquell bras per a /¹³ presentar la scriptura de la nominació y electió dels /¹⁴ jutges de greuges ha anomenat lo canonge Masdemont, ...

ACA, G, 1041, f. 666v-667

/²⁸ E per presentar la súplica a sa Magestat per la nominació /²⁹ dels jutges de greuges, lo present bras a anomenats /³⁰ lo il·lustre don Francesch Dalmau de Rocabertí, vescomte // de Rocabertí, /² don Joan de Queralt, y /³ mossèn Jaume Johan Mahull.

/⁴ E per presentar los agravis que resten ha anomenats los /⁵ matexos qui foren elets per fer los memorials de dits agra- /⁶ vis, ço és, /⁷ don Jaume de Cardona y de Rocabertí, /⁸ don Berenguer de Peguera, /⁹ y mossèn Pere Cassador, cometent al promotor ho reporte /¹⁰ als altres brassos.

/¹¹ Lo promotor del bras real ha refferit que aquell bras /¹² ha feta electió per presentar la scriptura apunctada de la /¹³ nominació de jutges de greuges de /¹⁴ micer Nicolau Frexanet, altre dels syndichs de Lleyda, /¹⁵

mossèn Christòfol Gili, syndich de Tortosa, mossèn Joan Ortodó (-sa ?), syndich de Puigcerdà.

ACA, G, 1041, f. 671 [26-nov-1585]

/²¹ Lo noble don Jaume de Cardona, don Berenguer de Pegue- /²² ra y mossèn Pere Cassador anaren a la dita sacristia per a /²³ presentar a sa Magestat la part dels agravis que restaven a /²⁴ presentar y supplicaren a sa Magestat la part dels agravis (a) /²⁵ fos servit manar desagraviar las personas agra- /²⁶ viadas.

(a) ratllat.

[Això és després de presentar-li, una ambaixada, alguns capítols de les constitucions, perquè les lloï i aprovi]

ACA, G, 1041, f. 682v-683 [27-nov-1585]

/²⁴ Los senyors don Joan de Queralt y mossèn Jaume /²⁵ Mahull, embaxadors del present bras, enviats als senyors /²⁶ tractadors per a sollicitar la resposta dels agravis, los /²⁷ senyors tractadors los respongueren com ells havien /²⁸ sercat exemplar y ne havien trobat algú y no resta- /²⁹ ven satisfets, y que ells faran las degudas diligèncias // en cercar exemplars perquè sa Magestat desije en tot servir la /² forma acostumada, y axí bé digueren que sa Magestat estava /³ molt content y agraïa la diligència que donaven en los /⁴ negocis de la cort, y que los prega y encarrega que vullen /⁵ donar diligència en que la present cort sie acabada y /⁶ closa ...

ACA, G, 1041, f. 683v

/¹² Lo present bras y stament militar desllibera que se vaja /¹³ als tractadors de sa Magestat y se'ls diga que no se ha tin- /¹⁴ gut temps de mirar exemplars per lo que se entén /¹⁵ assí que sa Magestat acostume de respondre als agravis /¹⁶ primer que las constitutions y si a cas los senyors tractadors /¹⁷ los donaven los agravis y constitutions juncts que la /¹⁸ prenguen cometent assò al

promotor del present bras /¹⁹ ho reporte als altres brassos.

/²⁰ Lo promotor del bras real ha refferit que aquell bras /²¹ adhereix al que per part de aquest an. aquell és estat re- /²² portat, ço és que vajan als senyors tractadors ab embaxada /²³ per a demanar fos la resposta dels agravis pus que /²⁴ primer aquells se són donats y que si se'ls donave la /²⁵ resposta de les constitutions primer que dels agravis que /²⁶ la prenguen sens orde dels brassos de pròpria aucto- /²⁷ ritat.

ACA, G, 1041, f. 684v [28-nov-1585]

/¹⁴ Mossèn Bernat de Malars posa dissentiment que no s trac- /¹⁵ te ni tractar puga del servey de sa Magestat sens que sa Magestat /¹⁶ hage desagraviada la terra y fins que lo capítol de la ob- /¹⁷ servança sie firmat de mà de sa Magestat segons que /¹⁸ en aquell se conté.

ACA, G, 1041, f. 686v

/²⁶ Lo present bras ha pensat que ab embaxada se vaja /²⁷ als senyors tractadors per a sollicitar-los la resposta /²⁸ dels agravis, y si la deffereixen, dir-los que los brassos /²⁹ seran forcats fer embaxada a sa Magestat.

[Al f. 687, després de parlar en una deliberació sobre les constitucions -que es faci una ambaixada a sa Mt. perquè n'aprovi unes quantes encara que desordenades- es torna a insistir:]

(Notificació que es vagi als altres braços) /¹⁵ ... y que axí /¹⁶ bé vaja ab embaxada als senyors tractadors per a /¹⁷ sollicitar-los la resposta dels agravis. [Segueix l'adhesió dels eclesiàstics. El reial s'adhereix en altres aspectes però no en els greuges].

ACA, G, 1041, f. 725-726

/¹⁵ Die lune secunda mensis decembris /¹⁶ anno a nativitate Domine millesimo quingen- /¹⁷ tesimo octuagesimo quinto /¹⁸ Convocat y congregat lo stament y

bras militar /¹⁹ en la hora, lloch, modo y forma acostumats;

/²⁰ Mossèn Joan de Setantí diu que attès que en les corts ge- /²¹ nerals és lo lloch a hont sa Magestat y los brassos respec- /²² tivamente han de desagraviar dels agravis que sos /²³ ministres y officials hauran fets com aqueix sia lo /²⁴ principal efecte per lo qual se ajunte la cort general, /²⁵ per ço dit Setantí ha presentat als brassos de la present /²⁶ cort un memorial de diversos agravis que los minis- /²⁷ tres y officials dels dits brassos li han causats, lo qual /²⁸ memorial de agravis lo bras ecclesiàstich a comès als /²⁹ deputats perquè fessen justícia sobre les coses supplicades // [f.725v] y lo bras militar y real provehiren en lo dit memo- /³⁰ rial que fos comès als advocats dels brassos per a que /³¹ fessen relació de la forma ab què se havie de provehir /³² dit memorial de agravis per a que dit Setantí fos /³³ desagraviat, per lo qual dits dos brassos feren embaxa- /³⁴ da al bras ecclesiàstich per a que se volgués adherir en /³⁵ la provisió feta per los dits dos brassos, e com dit bras /³⁶ ecclesiàstich no volgués adherir-se en dita provisió feta /³⁷ per los dits brassos dit Setantí ha instat al present bras /³⁸ militar per a que manassen fer relació als advocats con- /³⁹ forme estava provehit y hoyda aquella fessen en dit /⁴⁰ memorial de agravis la commissió, decretació o pro- /⁴¹ visió que de justícia fos y com per a dit efecte y en /⁴² exequció de la provisió per los dits dos brassos feta lo bras /⁴³ militar envià a cercar los advocats del bras per a que /⁴⁴ fessen relació de la forma y manera que se havia de /⁴⁵ procehir en dit negoci y estant fent los dits advocats la /⁴⁶ relació sens ocasió que vista fos se dexà de passar /⁴⁷ havant en aquella ni en dit negoci al qual demant-li /⁴⁸ dit Setantí justícia de agravis ningun impediment /⁴⁹ era just que obstàs a que se dexàs de fer relació ni se /⁵⁰ dexàs de fer dit memorial de agravis, la decretació que /⁵¹ de justícia fos per a que se vés y entengués la justícia /⁵² de dit Setantí, la qual no's pot ni deu negar, y com

aprés /²⁵ dit Setantí haja instat diverses voltas en lo dit bras /²⁶ y fins vuy no u haja pogut alcansar que's veja sa jus- /²⁷ tícia ni que's fassa commissió o decretació en dit me- /²⁸ morial de agravis, lo qual és notòria denegació de /²⁹ justícia y perquè conste de las diligèncias fetas per /³⁰ dit Setantí y que per sa part ni per negligència sua // [f.726] no s'és perdut lo poder alcansar justícia; per ço supplica de nou a /² vostres senyories, excel·lència y mercès, y en quant pot requer que decreten dit me- /³ morial de agravis y aquell remetan a justícia perquè /⁴ conforme aquella puga ésser dit Setantí desagraviat y /⁵ requer dit Setantí al notari del present bras que assente /⁶ en lo procés de la present cort la present scriptura y /⁷ aquella lligsa en lo present bras militar y real as- /⁸ sente en lo procés al peu de dita scriptura com l'a noti- /⁹ ficada y llegida en dits dos braços per a que en lo sdeve- /¹⁰ nidor conste de las diligèncias per dit Setantí fetas y /¹¹ de aquellas puga haver rahó en corts generals o a hont /¹² més de dret y justícia li convinga per a reparació /¹³ dels dits agravis tant notables.

/¹⁴ Fuit lecta in stamento militari et regali.

ACA, G, 1041, f. 728v-729 [02-des-1585]

/²³ Don Pedro de Clariana dissent a tots y sengles /²⁴ actes no donant lloch que's tracte ni's concloga cosa /²⁵ alguna fins agen enviat a dir los brassos ab emba- /²⁶ xada als senyors tractadors vullen donar la res- /²⁷ posta als agravis són stats presentats a sa Magestat, /²⁸ o sie donada resposta convenient a ell perquè /²⁹ dexen de ferho.

/³⁰ Lo dit alsa dit dissentiment a efecte que's puga // <puga> votar una constitució sobre los advocats y /² procuradors dels pobres.

ACA, G, 1041, f. 729 [02-des-1585]

/¹¹ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha reportat com /¹² aquell bras havie feta nominació del abat de Gerri

/¹³ y lo canonge Reig per a tractar ab los senyors trac-
/¹⁴ tadors.

/¹⁵ E aquest bras féu nominació de don Berenguer de
/¹⁶ Peguera y micer Federich Cornet per anar a tractar /¹⁷
ab los dits senyors tractadors sobre los agravis.

ACA, G, 1041, f. 730 [02-des-1585]

/⁸ Mossèn Bernat de Malars dissent a tots y sengles
actes de /⁹ gràcia y specialment al servey de sa
Magestat, volent y /¹⁰ expressament declarant que no se'n
puga tractar /¹¹ de aquell que primer los agravis generals
y parti- /¹² culars no sien smenats y lo capítol de la
observan- /¹³ ça no sie decretat conforme és estat demanat
y sup- /¹⁴ plicat a sa Magestat lo qual no és estat servit
concedir /¹⁵ de la manera que s demane.

ACA, G, 1041, f. 734-734v [03-des-1585]

/³¹ Lo present bras ha feta nominació de don Onofre
de // Alentorn, don Barenguer de Paguera y micer Federich
/² Cornet y lo promotor del present bras, los quals açis-
/³ tesquen y tracten ab los senyors tractadors y ab
aquells /⁴ conferescan lo que per los brassos se supplica
/⁵ que les decretacions per sa Magestat ultimadament fetes
/⁶ en les constitucions y specialment en lo capítol de /⁷
observança y en los capítols de cort y sobre los agra- /⁸
vis sien millorades y satisfets los agraviats y trac- /⁹
tar tots los apunctaments que convingan per a que los /¹⁰
brassos estigan satisfets y contents en lo que suppli- /¹¹
quen ab potestat de oyr, col·legir y refferir, y no de
con- /¹² clourer.

[Segueix la referència que dóna dels elegits per a
tractar de la millora de les decretacions el promotor del
braç reial]

ACA, G, 1041, f. 735v-736

/²⁵ Lo promotor del bras ecclesiàstich ha refferit
com /²⁶ aquell bras adhereix a que se acceptan los dos
capítols /²⁷ apunctats si e segons és estat refferit y axí

bé havie /²⁸ aquell bras pensat se fahés embaxada per aquell /²⁹ bras y aquest al bras real per a persuadir aquell /³⁰ bras volgués concedre en lo capítol apunctat // sobre la revocació de la pragmàtica de les obres si e se- /² gons està per aquest bras y lo ecclesiàstich acceptat at- /³ tès que ja són estades condempnades les universitats /⁴ per jutges de greuges.

ACA, G, 1041, f. 749-750

/⁸ En lo present bras hora tarda del dit dia vingué lo /⁹ noble don Miquel Climent protoonotari de sa Magestat, /¹⁰ lo qual aportà una scriptura resposta als agravis /¹¹ a sa Magestat presentats, la qual sit protonotari dexà en /¹² mà del senyor president, y aquell la donà a mi dit Joan /¹³ Sala notari y secretari del present bras, la qual fonch per /¹⁴ mi legida en dit bras militar y és del tenor següent:

/¹⁵ Sa Magestat encara que no ha acostumat de respondre /¹⁶ als agravis per scrits per fer mercè als brassos respon /¹⁷ als agravis per ells pretesos lo següent:

/¹⁸ En lo de la inquisitió, ja està provehit ab les repos- /¹⁹ tes als capítols de la inquisitió.

/²⁰ En lo de la capitania general, està provehit en lo uni- /²¹ versal ab una constitució que està decretada, y en lo par- /²² ticular provehir-se a ab los jutges de greuges.

/²³ En lo de March Forner, lo interès de la part està con- /²⁴ cordat lo universal pus no aparegué bé la constitució /²⁵ que se here ordenada se remediara per los jutges de greu- /²⁶ ges reservant dret al syndich del General de la ciu- /²⁷ tat de Barcelona y vila de Perpinyà.

/²⁸ En lo dels agravis del General y presa dels deputats/²⁹ se diu que sa Magestat manarà reveurer lo procés en Barcelona // [f.749v] dins tres mesos après que estigue assentada la audiència /² y trobant que se ha fet algun agraví contra los drets, /³ auctoritat y jurisdicció

els diputats o manarà provehir /⁴ y remediari com convingue per conservació y augment /⁵ del General, lo qual sa Magestat molt desija y en lo dels /⁶ propis usos vista la obligació complirà; quant a la in- /⁷ fàmia que's pretén per la ciutat de Barcelona, li resulta de la /⁸ presa de Pere Cassador en la exequció que's féu en la /⁹ persona de Miquel Utrolis resta purgada la infàmia /¹⁰ perquè se entengue dit Cassador no tenia culpa al- /¹¹ guna; y en lo que se pretén contra altres sa Magestat ma- /¹² narà provehir segons contra ells se deu de justícia.

/¹³ Quant a la pragmàtica dels cavalls, pus està ja feta /¹⁴ constitució que proveheix contra los qui ls passen /¹⁵ en França, sa Magestat mane que no's guarde ni execute y /¹⁶ sie haguda per no feta.

/¹⁷ Quant al scusado, ja se'ls ha dit als promovedors /¹⁸ que se'ls darà tal satisfacció de part de sa Magestat, que /¹⁹ de aquella restaran satisfets en lo universal, y /²⁰ quant als particulars ja's procure donar contento /²¹ a molts de ells y lo mateix se farà ab los demés.

/²² Quant als greuges de les ciutats, viles y llocs y /²³ altres particulars, perquè los negocis tenen neces- /²⁴ sitat de proves y exhibitions de actes y processos sa /²⁵ Magestat mane que's decidesquen per los jutges de /²⁶ greuges als quals encarregue que fassen justícia /²⁷ y miren per lo descàrrech de la consciència de sa /²⁸ Magestat.

/²⁹ Y adverteix sa Magestat que si alguns excessos consta- /³⁰ rà haver comesos sos officials manarà provehir // [f.750] en aquells conforme a justícia procurant donar tota /² satisfacció y contento en aquest Principat y Comtats /³ per quietut y sossiego dels poblats en aquells.

/⁴ Quant en les pragmàtiques de la contribució de obres /⁵ de Perpinyà y Roses, sa Magestat tenint consideració a la /⁶ fidelitat dels poblats en lo present Principat de Cathalunya /⁷ y Comtats de Rosselló y Çerdanya y per lo servey que ab /⁸ tant prompta voluntat li tenen determinat de fer /⁹ sa Magestat és content de

revocar y revoque les dites prag- /¹⁰ màtiques.

[Al marge l.15 f.749: Resposta als / agravis]

ACA, G, 1041, f. 751

/¹⁹ Item als qui han entrevingut en los agra- /²⁰ vis
pus no reben altre offici salari vint- /²¹ y-sinch
lliures, XXV ll.

ACA, G, 1041, f. 758v-760

/²¹ Los tres staments que fiat ut in litteris
expeditis pro sa- /²² lariis promotorum usque que sien
donades y pagades /²³ et dit és que sien donades y pagades
a les persones /²⁴ devall scrites per remuneració y
satisfacció de molts /²⁵ treballs en la habilitació de les
persones que en la present /²⁶ cort han entrevingut, ço és
al molt reverent micer Hie- /²⁷ rònym Managat, canceller,
a micer Miquel Terça, /²⁸ a miçer Miquel Quintana, regents
la cancelleria /²⁹ del consell supremo de la Corona de
Aragó, miçer // [f.759] Miquel Cordelles, regent la
cancelleria del present Prin- /² cipat de Cathalunya, a
mossèn Hierònym Gaçol, secretari ordinari, /³ a micer
Martí Joan Franqueza, advocat fiscal del con- /⁴ sell
criminal, a misser Francesch Puig, advocat patrimoni- /⁵
al del consell civil, al noble micer don Luys de Peguera,
/⁶ del consell criminal, mossèn Miquel Gort, donzell,
secre- /⁷ tari extraordinari, habilitadors per part de sa
Magestat no- /⁸ menats, a més del salari ordinari, a cada
hu d'ells, sinquan- /⁹ ta lliures moneda barcelonesa; al
reverendíssim don Joan Te- /¹⁰ rés, bisbe de Elna,
sinquanta lliures, a don Francesch /¹¹ Oliver y de
Botaller, abat de Poblet, sinquanta lliures y /¹² a mossèn
Balthazar de Rajadell, canonge y síncich de la /¹³ Seu de
Lleyda, per lo bras ecclesiàstich, sinquanta lliures; /¹⁴
al noble don Berenguer de Peguera, sinquanta lliures, /¹⁵
a mossèn Joan Blan Ribera, sinquanta lliures, a micer
Joan /¹⁶ Cella y Taffurer y a mossèn Francesch Agulló,
senyor de Bellve- /¹⁷ hí, o a sos hereus, als dos juncts,
sinquanta lliures, per /¹⁸ lo bras militar; a mossèn Rafel

Vivet, ciutedà de Gerona, /¹⁹ sinquanta lliures, a mossèn Antich Sala, ciutedà de Manresa, /²⁰ sinquanta lliures, a mossèn Jaume Hierònym Ponçes, de la /²¹ vila de Tàrrega, sinquanta lliures, habilitadors per part /²² dels tres staments; y també hajam delliberat donar /²³ a les persones devall scrites en remuneració y satis- /²⁴ factió de molts y diversos treballs han presos y sos- /²⁵ tinguts en apunclar y ordenar los capítols de les consti- /²⁶ tucions fetes per la bona administració de la justícia, /²⁷ ço és, al reverent Agustí Gallart, abat de Gerri, sinquan- /²⁸ ta lliures, a miçer Paulo Pla, abat de Gallicant, cent /²⁹ lliures, a miçer Jaume Reig, procurador del il·lustríssim y reverendíssim /³⁰ senyor arquebisbe de Tarragona, sinquanta lliures, // [f.759v] a mossèn Jaume Coma, ardiacha y canonge de Vich, sin- /² quanta lliures, a mossèn Pere Thomàs, canonge de Gerona, /³ sinquanta lliures, al bescomte de Canet, a don Nofre /⁴ d'Alentorn, a don Plegamans de Marimon, a mossèn Jaume /⁵ Salba, a miçer Joan Cella Taffurer, donzells, a cada /⁶ hu d'ells, sinquanta lliures, a micer Miquel Çarrovera /⁷ de Barcelona, a mossèn Francesch Algueró de Leyda, a mossèn /⁸ Hierònym Boldó de Perpinyà, a micer Garau Mascaró /⁹ de Vilafranca de Panadès, per lo bras real, a cada hu /¹⁰ d'ells, sinquanta lliures moneda barcelonesa; y axí /11 bé hajam delliberat donar a les persones devall scrites /¹² que han entrevingut en obrir lo balans, donar for- /¹³ ma a la exactió y en lo ordenar y apunclar los ca- /¹⁴ pítols del redrés del General per remuneració y /¹⁵ satisfactió dels molts treballs que han suportat en /¹⁶ dita sa commissió, ço és, al reverendíssim don Joan Baptista /¹⁷ Cardona, bisbe de Vich, al reverent miçer Steve Puig, /¹⁸ abat de la Real, mossèn Onofre Masdemont, canonge de /¹⁹ Elna, per lo bras ecclesiàstich; a mossèn Pere Cassador, per /²⁰ lo bras militar; a miçer Francesch Caragossa de Barcelona, /²¹ a mossèn Luís Terrena de Perpinyà, a mossèn Joan Navarro de /²² Camprodon, per lo bras real; a cada hu d'ells, trenta lliu- /²³ res moneda barcelonesa; y axí bé havem delliberat que de /²⁴ pecúnies

del dit General sien donades y pagades a les /²⁵ persones que han treballat en ordenar y apunstar los /²⁶ memorials dels agravis axí generals com particu- /²⁷ lars per remuneració y satisfacció de sos treballs, /²⁸ ço és, a don Jayme de Cardona, per lo bras militar; /²⁹ a mossèn Andreu Vilaplana de Gerona y a mossèn Andreu /³⁰ Poncich de Vich y a mossèn Galdirich Rabollet, syndich // [f.760] de Vilafranca de Conflent, a cada hu d'ells, vint-y-sich /² lliures moneda barcelonesa, a mossèn Miquel Amat per /³ entrevenir en la combinació y concordància dels capí- /⁴ tols de les constitucions, vint-y-sinch lliures, al vicari /⁵ de la iglésia de Santa Maria de Monçó, deu lliures, a mossèn /⁶ Montagut de Vallgornera per los treballs ha presos en /⁷ fer retatxar les cases, trenta lliures, a mossèn Joan Pau /⁸ Ciurana per lo offici de repartidor de la sera, vint-y- /⁹ sinch lliures, a mestre Francesch Vidal, porter de la casa a /¹⁰ hont se ajuntaven les persones eletes per a les constituti- /¹¹ ons, agravis y redrés, quinse lliures, a Jaques de Toloza per /¹² los treballs ha presos en encendrer los brasers, deu lliures, a /¹³ Joan Riera, porter del senyor canceller, deu lliures, a Pere Car- /¹⁴ les Samarra, criat del promovedor ecclesiàstich , a Mon- /¹⁵ serrat Riu, criat del promovedor militar, a Joan Antoni /¹⁶ Blanquer, criat del promovedor real, per los treballs que /¹⁷ han presos en portar les aches als dits promovedors y em- /¹⁸ baxadors, a cada hu d'ells, sinch lliures; per ço, ab tenor de les /¹⁹ presents vos diem y manam que de pecúnies del dit General /²⁰ doneu y pagueu a les sobredites persones les quantitats /²¹ sobrescrites respectivament en lo modo predit y cobrau àpo- /²² cha de rebuda, no-res-menys diem y manam que *fiat ut in* /²³ *remissi usque ad finem cum eisdem datta et finis.*

[Al marge l.21 f.758v: De remuneracions de habilitadors de constitucions, re- / drés y agravis y altres]

ACA, G, 1042, f. 873v-874v.

^{/1} Sacra, Catòlica, Reial Magestat,

^{/2} Considerant los poblats en lo present Principat de Ca- ^{/3} thalunya y Comtats de Rosselló y Cerdanya com ha obe- ^{/4} dientíssims y fidelíssims vassalls de vostra Magestat los ^{/5} grans beneficis y mercès que han rebut de la presència de ^{/6} vostra Magestat en aquests seus Principat y Comtats, y per ^{/7} contrari los molts agravis, danys y perjudicis que ^{/8} en absència de vostra Magestat (majorment essent estada ^{/9} tant llarga) han rebut y rebien cada dia per alguns ^{/10} dels lloctinents generals de vostra Magestat, doctors de son real ^{/11} concell y audiència, y altres oficials y ministres en ^{/12} violació dels Usatges de Barcelona, Constitutions ^{/13} de Cathalunya, capítols y actes de cort, privilegis, usos ^{/14} y costums dels dits Principat y Comptats ab molt jus- ^{/15} tes rahons y causes, per lo gran amor que tenen a vostra ^{/16} Magestat han desijat sa real presència y supplicat ab di- ^{/17} verses cartes y embaxades fos vostra Magestat servit fer-nos ^{/18} mercès, les quals speram molt certes com de tant poten- ^{/19} tíssim, cathòlic, benigne y clementíssim príncep, rey ^{/20} y senyor nostre tenim experimentat, mes encara per ^{/21} posar orde en la administració de la justícia y re- ^{/22} duyr los abusos y excessos fets a son degut estat y ^{/23} orde, perquè de assí al davant no·s fassen semblants ^{/24} agravis ni perjudicis, los quals són tants y de tant ^{/25} pes y consideració que quant fossen fets a persones estranyes // [f. 874] hagueren confiadament recorregut a vostra Magestat, prometent-se ^{/2} tot amparo y deffensa com de príncep tant cristià y ^{/3} tant zelós de la justícia y rectitud y encara que la pre- ^{/4} sentació dels presents y altres memorials de agravis ^{/5} se haja de fer a vostra Magestat dins de la iglésia de Sancta ^{/6} Maria de la present vila de Monçó, a ont és lo lloch ^{/7} per vostra Magestat assignat por a celebrar les corts, les quals ^{/8} vostra Magestat nos fa mercè de tenir y celebrar a estos sos ^{/9} Principat de Cathalunya y Comtats de Rosselló y Cer- ^{/10}

danya, y no en altra part fora de aquella, emperò per /¹¹ la malaltia de vostra Magestat e indisposició de tarçanes, per /¹² las quals és estat necessari haver de sagnar a vostra Magestat /¹³ tres vagades y donar-li purga y fer-se altres remeys /¹⁴ y moltes pregàries y oracions públiques a nostre senyor Déu, /¹⁵ axí en la present vila de Monçó com en tot lo present /¹⁶ Principat y Comtats perquè fos servit per sa misericòrdia /¹⁷ dia restituir a vostra Magestat la perfecta salut y axí per ésser /¹⁸ molt manifest y notori lo impediment de malaltia que /¹⁹ de present té vostra Magestat, per la qual és impedit poder-se trobar /²⁰ en dita iglésia perquè en ella se pogués fer a vostra Magestat /²¹ dita presentació, per quant si ab aquest fret anava vostra /²² Magestat personalment en ella, serie posar en perill la salut y vida de vostra Magestat que tant importa per al servey de /²⁴ Déu, bé, repòs y quietut de la christiandat y de sos regnes /²⁵ y stats, y specialment de aquests son Principat y Comtats;

/²⁶ Per ço, los tres braços de les dites corts perquè's puga passar /²⁷ havant a expedició y conclusió de aquelles, ab /²⁸ expressa emperò protestació que lo present acte y coses /²⁹ en aquell contengudes no puguen en sdevenir ésser /³⁰ trets en conseqüència y exemplar, ni per aquell los sia // [f. 874v] fet ni engendrat perjudici algú, ni pugan ésser obligats, /² constrets ni forçats fer semblants presentacions de memorials a vostra Magestat ni a sos successors en estes o altres /⁴ corts si no estan personalment en lo lloch assignat per /⁵ a tenir y celebrar aquelles y ab altres salvetats y /⁶ protestacions necessàries y oportunes de llur pròpria /⁷ y mera voluntat y per les causes demunt dites y no al- /⁸ trament. Perquè en lo sobredit puga vostra Magestat més comodament /⁹ provehir y manar reparar, resarcir y restituir /¹⁰ los danys y agravis fets a tot lo present Principat /¹¹ de Cathalunya y Comtats de Rosselló y Cerdanya y als /¹² particulàs poblats en aquells presenten a vostra Magestat per /¹³ ara aquest memorial de alguns de

dits agravis en la /¹⁴ conexensa, examinació y declaració dels quals, quant /¹⁵ humilment poden, supplican a vostra Magestat los tres braços /¹⁶ del present Principat de Cathalunya y Comtats de Ros- /¹⁷ selló y Cerdanya sia de son real servey procehir sens /¹⁸ acistència ne interventió de les persones per qui y /¹⁹ ab consell dels quals són estats fets y en tot y per tot /²⁰ administrar-los compliment de justícia per observansa /²¹ de les generals constitucions y lleys del dit Principat /²² y Comtats, les quals és estat vostra Magestat servit per sa benignitat y clemència jurar y manar que per tots sien in- /²⁴ violablement observades.

[*Segueixen els agravis fets per inquisidors i oficials de la inquisició, etc.*].

ACA, G, 1042, f. 913-914v

... sens legítima conexensa de causa com està disposat /² per la constitució del rey Pere segon en la cort de /³ Barcelona, capítol vint-y-quatre comensant Item que /⁴ nós, sots títol De violència y restitució de despullar, y /⁵ estant major agravi lo sobredit, quant se veu clara- /⁶ ment que fonch fet ab orde pervertit contra lley natu- /⁷ ral y positiva, ço és, de vegades deffenses y sens ésser oyda /⁸ ni citada la part, per observança de les quals constituci- /⁹ ons dit Pere Cassador y los tres brassos de la present /¹⁰ cort supplicuen a vostra Magestat sien cassats, revocats y annul- /¹¹ lats los dits procehiments y reintegrat dit Cassador /¹² dels danys y perjudicis que li són estats fets, tots los quals /¹³ procehiments no sols se justifiquen ésser gravatoris y /¹⁴ prejudicials al present Principat y Comtats de Rosselló /¹⁵ y Cerdanya per ser contrari a les constitucions de sobre /¹⁶ al·legades, sinó també perquè són contràries a les declara- /¹⁷ cions y sentències profferides per los jutges de greuges /¹⁸ de les corts del any mil sinch-cents sinquanta-tres per /¹⁹ los quals fonch declarat procehir lo greuge donat per /²⁰ lo syndich de la ciutat de Barcelona y procurador del /²¹ General de Cathalunya

contra la capitania general, /²² e jatsia que havent instada dits syndich y procurador /²³ la execució de aquella en la Real Audiència a ef- /²⁴ fecte que per execució de dita sentència fos llevat /²⁵ lo tribunal de la dita capitania general en temps /²⁶ de pau y no havent hi exèrcit en lo present Prin- /²⁷ cipat y sia estat axí provehit a relació de micer Miral- /²⁸ les quondam doctor de la dita Real Audiència, après, emperò, /²⁹ de aquella apraregué al procurador fiscal patrimonial /³⁰ intentar judici de nul·litat contra la dita provisió, per ço // [f.913v] que en lo procés de la execució de dita sentència no /² fonch ell citat tenint dit procurador fiscal obligació /³ de aderir-se a la demanda feta per dits syndichs y pro- /⁴ curador per observanca de constitucions y altres /⁵ lleys de la terra, pus bastave haver intimat lo ju- /⁶ dici de dita execució al procurador fiscal de dita ca- /⁷ pitania general contra lo qual principalment era /⁸ estada proferida, y no obstant que la dita pretesa /⁹ nul·litat de justícia no subcistís fonch declarada /¹⁰ per dita Real Audiència a relació de micer Monta- /¹¹ ner dita provisió del dit micer Miralles nul·la per /¹² deffecte de citació de dit procurador fiscal patrimonial, /¹³ restant dita sentència per dits jutges de greuges pro- /¹⁴ ferida en sa força y valor, y havent après instada /¹⁵ dits síndichs y procurador en les corts proppassadas /¹⁶ la execució de dita sentència, fonch remès als jutges /¹⁷ de greuges en dita cort nomenats, y no havent dits /¹⁸ syndichs y procurador advertit que conforme a cons- /¹⁹ titucions los jutges de greuges no tenen ni poden /²⁰ tenir execució, ans bé les sentèntias per aquells pro- /²¹ feridas se han de executar per orde y decret de dita /²² Real Audiència o del portant veus de general go- /²³ vernador anant vice-règia com aparegué davant /²⁴ dits jutges de greuges, instant la dita execució per /²⁵ los quals fonch advertit ab la declaratió per ells /²⁶ feta que no eren jutges de la dita execució ni sobre /²⁷ aquella podien provehir cosa alguna, ans fou remès /²⁸ a la dita execució a la dita Real

Audiència e ins- /²⁹ tant davant aquella los dits syndich y procurador /³⁰ la execució de dita sentència, conforma era estat // [f. 914] declarat y provehit per dit micer Miralles, fonch feta /² provisió últimament a relació de micer Antoni Ne- /³ grell, doctor de la Real Audiència que dita sentèn- /⁴ cia de jutges de greuges no's podia executar sinó /⁵ en los casos ab aquella compresos, y que fos executada /⁶ juxtga sèrie y tenor de aquella, y encara que la sèrie y tenor /⁷ de dita sentència realment comprèn que dit tribunal de /⁸ la capitania general en temps de pau y que no y ha exèr- /⁹ cit de vostra Magestat en lo present Principat de Cathalunya /¹⁰ y Comtats de Rosselló y Cerdanya és del tot extínt y abo- /¹¹ lit com és estat ja provehit per dita Real Audiència a /¹² relatió del dit micer Miralles tota via perquè la exe- /¹³ cutió de dita sentència no sia més differida com ho /¹⁴ és estat fins assí, en molt gran dany y perjudici de tots /¹⁵ los provincials perquè no han cessat ni cessen los minis- /¹⁶ tres de dita capitania general fer sempre agravis y /¹⁷ perjudicis als provincials y exercir jurisdicció y tenir /¹⁸ format tribunal en notable derogatió y perjudici de la /¹⁹ dita sentència;

Supliquen per ço y altrament los tres /²⁰ brassos y los dits syndichs de la ciutat de Barcelona y vila /²¹ de Perpinyà sia a vostra Majestat servit, per observanca dels /²² Usatjes y Constitucions de Cathalunya y capítols de /²³ cort, manar cassar, revocar, annul·lar y abollir tots /²⁴ los sobredits y altres procehiments en perjudici de les /²⁵ dites constitucions y privilegis del present Principat /²⁶ fets, y que los officials de dita capitania que de fet y sens /²⁷ conexensa de causa en los casos a ells de dret prohibit /²⁸ an attentat fer alguns delictes y excessos, sien com a /²⁹ persones privades condignament punits y castigats, /³⁰ los particulars y tot lo present Principat reintegrats // [f. 914v] dels danys que per dits procehiments los són estats donats /² y per total reparo dels dits agravis y en execució de dita /³ sentència provehir y manar que ab efecte dit tribunal /⁴

sie llevat confirmat la dita provisió feta per dit miser Mi- /⁵ ralles en la dita Real Audiència conforme la sèrie y te- /⁶ nor de aquella, de manera que los agravis de dita capi- /⁷ tania no sien més continuats y en lo modo de proce- /⁸ hir en aquella reste algun bon assiento.

[A continuació hi ha els agravis resultants de les declaracions fetes en les últimes corts, de 1563-64]

ACA, G, 1042, f. 1057v

/⁵ Pere Cassador, en nom propri y com a hereu del /⁶ quondam Francesch Cassador, son germà, fa particular quexa /⁷ a sa Magestat que com a succehint a don Agustí de /⁸ Gualbes, quondam, que per sos certs y legítims títols li són de- /⁹ gudes, axí per sentèncias de greuges de las últimas /¹⁰ corts del any mil sinch-cents sexanta-quatre, /¹¹ com altrament quatre mília vuyt-centes vint- /¹² y-set lliures, catorze sous y vuyt, moneda de /¹³ Barcelona, segons apar y consta ab dos sentèncias /¹⁴ de greuges y ab altres actes y scriptures los quals /¹⁵ exhibeix y produeix, si y en quant, per si fan y /¹⁶ no altrament.

/¹⁷ Supplica a vostra Magestat lo dit Pere Cassador en dits /¹⁸ noms y los tres brassos de la present cort sie de /¹⁹ son real servey manar desagraviar al dit /²⁰ Pere Cassador, manant-li pagar la dita quantitat /²¹ dels diners del servey de las presents corts.

ACA, G, 1043, f. 210v-211

/¹ Juramentum gravatorum iudicum Cathalonie.

/² Post premissa dicta et eadem die predictorum anni et mensis /³ predicti provisosores gravaminum tam per suam Majes- /⁴ tatem quam per curiam cathalanorum nominati in supli- /⁵ catione die presenti oblata provisioneque super eadem /⁶ facta personaliter constituti in dicta ecclesia in sa- /⁷ cristia eiusdem presente et ad hec vocato Petro Franquesa /⁸ locumtenente protonotarii scriba et notario publico /⁹ pro nobili protonotario don Michaela Clemente jurarunt /¹⁰ per dominum Deum et eius sancta quatuor

Evangelia vide- /¹¹ licet ipse cancellarius qui est ecclesiasticus et in dignitate ecclesiastica /¹² constitutus manus suas prelatorum more ad pectus ponendo /¹³ alteri vero super missale quod idem cancellarius /¹⁴ apertum tenebat, et qui layci erant prestiterunt /¹⁵ homagium ore et manibus comendatum in posse dicti regis /¹⁶ gentis Cordelles et idem regens Cordelles in posse dicti /¹⁷ cancellarii quod in examinatione et decissione gravaminum /¹⁸ exercitioque dicti officii se habebunt fideliter legaliter /¹⁹ atque bene secundum Deum et suas bonas consciencias /²⁰ jus et justitiam partibus facient et administrabunt /²¹ juxta comissionem ipsis factam Usaticos Barcinone, // constitutiones Cathalonie, capituli curiarum /² et alia ad que de jure tenentur observabunt omnino /³ amore, favore, odio, rancore, bona vel mala voluntate ac precibus postpositis; et mox honorabilis vicarius /⁵ reverendi in Christo patris episcopi illerdensis in dicta villa /⁶ Montissoni residens monuit prefatos provisores /⁷ gravaminum trina monitione canonica ac peremptorie /⁸ quatenus procedant juxta comissionem eis factam /⁹ observentque omnia et singula in comissione ipsa /¹⁰ contenta sub pena excommunicationis quam /¹¹ in eos et quemlibet ipsorum in scriptis tulit et /¹² etiam promulgavit. /¹³ Testes Athanasius Manuel et Michael /¹⁴ López regii portarii S.S.R.Consilii.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f.63-63v [27-jul-1585]

/²⁰ Deinde constitutus in dicto stamento magnificus Micael Fran- /²¹ queza, fiscii regii advocatus et de regio consilio criminali /²² Cathalonie sedens, post reverendissimum vicecancellario ex parte tractatorum /²³ sua Regie Magestati hæc vel similia verba in effectu pronun- /²⁴ siavit: Que los senyors tractadors de sa Magestat, entenen que /²⁵ los brassos de Cathalunya de la present cort ha molts dies no's dete- /²⁶ nen en veurer y deliberar lo títol que als dits tractadors de /²⁷ sa Magestat se'ls ha de donar; y attenent ells dits senyors

tractadors /²⁸ que lo principal negoci de la cort és tractar lo que toque /²⁹ al bé comú y a la administració de la justícia y remediare /³⁰ agravis que per so tenint ull ad·assò principalment lo han // manat venir assí per a pregar·los no·s vullen detenir en /² aquest negoci de donar·los títol, sinó que·ls tracten de la mane- /³ ra que en les últimes corts ...

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 125 [28-ag-1585]

/¹⁰ ... y que en lo que /¹¹ en aquell bras se preté acerca de la habilitasió deuen considerar que si al- /¹² guna cosa de las deduhides per son advocat volen al·legar, a de ésser espe- /¹³ rant altra habilitasió y que, junctan·se los habilitadors, deduesquen /¹⁴ lo que·ls aparegue acerca dels advertiments per ells moguts en dita habilitasió /¹⁵ y que en manera alguna entenen en aquest bras consentir que·s diga per /¹⁶ via de agravis res sobra dita habilitasió, perquè serie posar·se en perills /¹⁷ de molts inconvenients ...

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 157v [*Dins del balanç del General*]

Despeses extraordinàries en los dits 22 anys apar /² en cartes 81, set-centas trenta-y-set mília cent y /³ trenta lliurs, onze sous y dos dinés. DCCXXXVII^m CXXX 11. 11 [s.]. II [d.].

/⁴ Les dites despeses stan continuades en cartes 15, 18, 21, 24, 27, 30, 33, 36, 39, 42, 45, 48, 51, /⁵ 54, 57, 60, 63, 66, 69, 72, 75, 78 y se ha de /⁶ advertir en dites cartes que les partides que /⁷ tenen una virguleta sobra les lliures no /⁸ són compreses en la quantitat sobredita perquè /⁹ són pensions de censals, celaris, llüisions y greuges, /¹⁰ com apar en les cartes següents après de les demunt /¹¹ dites cartas.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 169v

/⁶ Paulo post in dicto stamento ecclesiastico fuit facta deliberatio sequens: /⁷ Lo stament ecclesiàstic de

la present cort de Cathalunya degijant a- /⁸ nar avant en los trates de aquella fa elcció y nominació del reverendíssim senyor /⁹ bisbe de Elna; de micer Jaume Reig, procurador del il·lustríssim de Tarragona; dels /¹⁰ molts reverents Agustí Gallart, abat de Gerri; Paulo Pla, abat de Sant Pere /¹¹ de Gallicant; dels reverents Jaume Coma, arciacha y síndich de Vich; Pere /¹² Thomàs, canonge y síndich de Gerona, los quals ensemps ab les altres /¹³ perçones eletes o elegidores per los altres brassos, vegem y regoneguen y con- /¹⁴ pongan los memorials dels agravis axí generals com particulars ab lli- /¹⁵ bertat y facultat que los particulars o puguen deixar y comunicar a les /¹⁶ dites persones eletes o elegidores, e no-resmenys fassen, ordenen y com- /¹⁷ ponguen tots altres memorials per lo redrés de la justícia, bé y utilitat /¹⁸ dels poblats en dits Principat y Comptats, les quals persones primerament /¹⁹ fassen memorials dels agravis y fets los refresquen als brassos perquè /²⁰ après de referits se puga fer y de fet se façe electió de persones per suplicar /²¹ a sa Magestat los mane remediar, y que après passen havant en los dits memo- /²² rials en totes les altres coses seran necessàries y per lo redrés de la justícia, /²³ bé y utilitat de la terra y fets y ordenats dits memorials, aquells refresquen /²⁴ als brassos.

ACA, RP, BG, Cl. 5^a, A, 20, f. 173

/¹¹ Promotor brachii regalis reportavit: Que en aquell bras han mirat /¹² alguns exemplars antichs y han vist que la primera cosa se solien no- /¹³ menar tres perçones per entendre en los memorials dels agravis, axí /¹⁴ generals com particulars, y que per ço apar al dit bras real que primer /¹⁵ se fasse dita nominació de persones per al dit effecte ans no's nome- /¹⁶ nin per hordenar los memorials del redrés y govern de la terra.

/¹⁷ Et fuit postea decretum: Que lo promovedor vaje al bras real per dir-los /¹⁸ com en aquest bras voldrien veurer los exemplars que dihuen tenen /¹⁹ o han trobat per la elecció de les tres perssones per a fer los memorials

/20 dels agravis, y vists dits exemplars, se delliberarà lo que convindrà /21 fer-se al servey de Déu y bé de la terra.

/22 Quequidem deliberacio per promotorem dicti stamenti ecclesiastici fuit reportata dicto /23 brachio regali pro ut ipse retulit.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 173v-174v

/10 Promotor brachii regalis reportavit: Que micer Cellers, notari /11 y scrivà de aquell bras portave a ses senyories y mercès los exemplars que /12 se són trobats sobra la ellecció fahedora de tres perçones per los /13 memorials dels agravis hi són dits exemplars en los procesos fami- /14 liars de aquell stament dels anys MDXXXVII y encontinent /15 dit mossèn Cellers llegí los dits exemplars en los dits processos de les corts /16 dels anys sobredits.

/17 Promotor brachii militaris reportavit: Que lo bras militar s'és /18 adherit a la delliberació del bras real que primer se face nominació /19 de les tres persones per entendre en los memorials dels agravis generals /20 y particulars, y que après se entendrà en nomenar persones per al /21 demás.

/22 Et convocati in dicto stamento ecclesiastico sequentem fecerunt deliberatio- /23 nem:

Lo stament ecclesiàstic, encara que ha fet ja nominació de sis persones que /24 se acostumen de alegir per a fer los memorials de les coses consernants /25 al redrés y bon govern de la terra, y a dites perçones se haje donat // [f.174] també poder de fer memorials axí de agravis generals com parti- /26 culars segons en la deliberació lo dia de hair feta a la qual /27 se hau relació se conté, però perquè s'és vist que per entendre y conpondre y /28 ordenar dits memorials de agravis se solen nomenar tres persones /29 de cada bras, y que en assò estan conformes los brassos militar y real, /30 per so desig seguir los vestigis passats y entendre en lo que convé a la /31 bona direcció de les presents corts,

delliberen no·s fasse nominació de /⁸ tres persones del present bras per a col·legir, ordenar y compondre los memo- /⁹ rials de agravis, axí generals com particulars, segons que per los altres /¹⁰ brassos s'és delliberat, en tal emperò, que les persones elegidores ho /¹¹ referesquen tot en lo present stament.

/¹² Et incontinenti per promotorem dicti stamenti ecclesiastici huiusmodi deliberatio fuit /¹³ aliis brachiis dictæ curiæ notificata pro ut ipse promotor retulit.

/¹⁴ Promotor brachii militaris reportavit: Que lo bras militar per a /¹⁵ procurar y consertar lo aposento per a les persones elegidores per los /¹⁶ brassos per a fer y ordenar los memorials, han nomenat a mossèn Mon- /¹⁷ tagut de Vallgornera y a mossèn Joan Cassador.

/¹⁸ Et paulo post dictus promotor brachii militaris reportavit: Que /¹⁹ lo bras militar suplica a ses senyories y mercès sien servits adherir-se al que ja al- /²⁰ tres vegades s'és reportat en lo present bras, ço és, no·s face una caixa /²¹ ab tres claus per a tenir les scriptures y que podrie estar en un aposento /²² de la casa que se ha de procurar per a les persones nomenadores per als me- /²³ morials.

/²⁴ Promotor brachii regalis reportavit: Que lo bras real ha fet nominació /²⁵ per a fer y ordenar los memorials dels agravis de les perçones de mossèn Andreu // [f.174v] Vilaplana de Gerona, mossèn Batista Bordoll de Balaguer, y de mossèn Galderich /² Rebollet de Vilafrancha de Conflent, síndichs.

/³ Et incontinenti convocati in dicto brachio ecclesiastico processerunt per viam /⁴ scrutinii ad nominandum personas pro colligendis, faciendis et ordinan- /⁵ dis memorialibus gravaminum tam generalium quam particularium iuxta /⁶ seriem et tenorem deliberacionis hodie per dictus stamentus factæ pro ut /⁷ incontinenti fuerunt electi et nominati reverendissimus dominus episcopus Vicense, admondum /⁸ reverendus abbas

Populeti, et reverendus Onofrius Paulus Cellers, syndicus capituli Barcinone.

/⁹ Dictis die et anno post meridiem in dicto stamento ecclesiastico hora et loco /¹⁰ solitis congregato interfuerunt omnes personæ superius nominati exeptis /¹¹ admodum reverendis abbate Populeti et reverendo procuratore prioris Cathalonie com- /¹² paruit etiam syndicus capituli Ilerde.

/¹³ Et promotor brachii militaris reportavit in dicto stamento: Que aquell bras /¹⁴ per a ordenar y compondre los memorialis per los agravis an nomenat /¹⁵ a don Jayme de Cardona, a don Berenguer de Paguera, y mossèn Pere Cassador.

/¹⁶ Paulo post dictus promotor brachii militaris reportavit: Que dit bras militar /¹⁷ per a recol·legir, compondre y ordenar los memorialis de les coses consernents /¹⁸ al redrés de la justícia a bon govern de la terra han nomenot lo bescompte /¹⁹ de Canet don Nofre de Alentorn, don Plegaments de Marimon, mossèn Jaume Salba, /²⁰ mossèn Joan Andreu Blan Ribera y micer Joan Cella de Tafurer.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 195v [17-set-1585]

/¹⁵ ... quibus sich /¹⁶ presentibus promotor brachii regalis reportavit: Que aquell bras en /¹⁷ lloch de mossèn Bordoll, síndich de Balaguer, absent, han nominat per los /¹⁸ memorialis dels agravis a mossèn Ponsich, síndich de Vich, y per absència /¹⁹ de micer Monserrat, síndich de Balaguer, absent, an nomenat a mossèn /²⁰ Sala, síndich de Manresa, per a fer los memorialis de les constitucions /²¹ y redrés de la justícia.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 201v

/¹² Lo molt reverent Esteva Puig, abat de la Real, dit (sic) que dissent /¹³ a tots y sengles actes de la present cort y que no·s puguen juntar /¹⁴ las personas eletes per als memorialis de constitucions ni a- /¹⁵ gravis, ni tractar res sobra ells fins a tant que tots

los brassos /¹⁶ hajan nomenades perçones per al redrés del General y que /¹⁷ sie notificat a les perçones que isten juntades per a fer di- /¹⁸ ts memorials, requerint a mi notari lo dit dissentiment conti- /¹⁹ nue en lo present procés.

[Als f. 201v-202, hi ha un altre dissentiment en aquest sentit]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 201v-202

/²⁷ ... y en lo /²⁸ entretant no consent que las perçonas nomenades per a les consti- /²⁹ [tu]cions y agravis se convoquen ni entengan en ses commissions, // ans bé requerex que les perçones de aquest bras que stan jun- /² tades ab los altres sien cuidades y assistesquen en lo present bras /³ fins a tant que dites coses sien declarades per justícia ...

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 202v

/⁴ Item convocatim dicto stamento deliberarunt: Que lo promovedor /⁵ de aquest bras vaje a dir a les perçones de aquest bras que s- /⁶ tan juntades ab les dels altres brassos ordenant y component /⁷ los memorials de constitucions y agravis que se'n vinguen al /⁸ present stament puix hi ha discentiment qu'ells no puguen fer lo /⁹ que fan.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 202v-203

/²³ Lo stament ecclesiàstich hoïts los dissentimens posats lo /²⁴ die de vuy per lo abat de la Real y síndichs dels capí- /²⁵ tols de Tortosa y Lleyda, delliberen que les persones /²⁶ eletes (sic) y nomenades per a fer los memorials de les constitu- // tions y agravis se deuen juntar y passar havant en /² entendre en ses commissions com de abans feyen, puix /³ dits dissentiments no impedexen ni poden impedir lo que /⁴ fan dites persones.

/⁵ Y encontinent les persones eletes per als dits memorials /⁶ que eren presents en lo bras se n'anaren per executar /⁷ ses commissions.

[L'abat de la Real alça el dissentiment ja que no s'ha volgut donar lloc a proveir de justícia. Vénen els síndics de Lleida i Tortosa]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 214-215

/²⁰ Admodum reverendus abbas Populeti alter ex perçonis electis ad /²¹ faciendum memorialia gravaminum exposuit in dicto stamento /²² ecclesiastico sequentia: Que ells tenien ja en bon punt lo /²³ negosi dels agravis generals, y que per so ses senyories y mercès tgenien /²⁴ res que advertir, ho fessen, perquè pensaven dins breu temps /²⁵ fer relació, y encontinent lo canonge Regadell, síndich del // [f.214v] capítol de Lleida dix: Que ell inseguint sos dissentiments y ajus- /² tant a aquells, dissent a tots actes, progressos de la cort, deliberaci- /³ ons, y que les perçones no's junten per als memorials de las cons- /⁴ titucions y agravis no's puguen juntar ni prosseguir en ses commissi- /⁵ ons fins a tant que los dissentiments que pegen en los brassos sien /⁶ alsats o declarat de justícia si tenen o no tenen lloch, y en par- /⁷ ticular lo sobredit dissentiment deu y impedeix de justícia lo /⁸ progrés de les sobredites perçones que en virtut de ses commissions /⁹ se ajusten per las constitucions y agravis, per ço que ell alsa sos /¹⁰ dissentiments, y estant en aquest punt escrivint-se lo dit dissenti- /¹¹ ment de canonge Reyadell, lo reverendíssim monsenyor de Barcelona dix /¹² com ell manave a mi notari y escrivà del present bras que no conti- /¹³ nuàs en lo present procés familiar aquelles paraules que dit canonje Reja- /¹⁴ dell ha dites, que contenen que les perçones eletes per a fer los me- /¹⁵ morials de les constitucions y agravis no's junten per ésser contra la /¹⁶ deliberació del present bras feta sobra semblant discentiment y ésser /¹⁷ contra justícia, y dit canonge Rejadell, replicant, requirí a mi notari /¹⁸ que acabàs de continuar y escriure son dissentiment, y passant ha- /¹⁹ vant dix: Que ell alçà sos dissentiments per quinze dies que passaren /²⁰ lo die de hair, dins los

quals si no es declarava sobra aquello, /²¹ no s'i possave altre remey, volia y entenia tots sos dissentiments res- /²² tassen en lo mateix stament que staven al temps los alçà, al /²³ qual temps no hi havie nominació de perçones per les dites constitucions y /²⁴ agravis, y axí tornant los dits dissentiments en lo mateix estat que /²⁵ abans estaven, entén ell que les dites perçones no s poden ni deuen /²⁶ juntar, altrament sos dissentiments no restarien en la mateixa força // [f.215] que instava al temps que ell los alçà, protestant de nul·litat de actes, /² requerint al notari que continue estas cosas en lo present procés y no obs- /³ tant que stant-se escrivint les dites cosas, lo porter del stament ere en- /⁴ trat y havie dit que ja les sis hores eren tocadas, se prosehí a continuar /⁵ dita escriptura, he lo dit reverendíssim monsenyor de Barcelona tornà a dir que no /⁶ consent estigue la present escriptura en lo present procés, y que si ha part /⁷ la vol continuar lo notari, que fasse lo que li aparegue com sie repug- /⁸ nat a la dita deliberació y haver-se de posar en lo procés ... [continua un dissentiment del canonge Rajadell fins que sigui fet judici de dissentiments]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 223v

/¹³ Item fuit decretum: Que mossèn Ciurana, regent los comtes, pague a mossèn /¹⁴ Monserrat Parra per lo lloguer de la casa li llogaren per al servey /¹⁵ de les perçones eletes per a fer los memorials de constitucions y /¹⁶ agravis, sinquanta lliures y pague lo lloguer de la casa que ara de /¹⁷ nou s'és llogada devant la present iglésia per a las dites perçones /¹⁸ a rahó de trenta-y-dos lliures lo mes y també face fer y pague les /¹⁹ obres necessàries que faran a fer en dita casa y cobre cautela de /²⁰ tot lo que pagarà.

[La lletra als diputats és als f. 234v-235]

ACA, RP, BG, Cl. 52, A, 20, f. 234v-235

/7 Et vigore decretor factor per tria brachia dictæ curiæ fuerunt ex- /8 peditæ litere que sequuntur:

/9 Los tres estaments del Principat de Cathalunya convocats en /10 les corts generals que la S. C. R. Magestat de present celebre en la /11 vila de Monçó als íncoles de sos regnes de la Corona de Aragó /12 deçà la amr, a mossèn Joan Pau Ciurana, donzell, regent los /13 comptes del General del dit Principat, residint de present en la /14 dita vila de Monçó, salut y honor;

Com nosaltres hajam delli- /15 berat que de les pecúnies del dit General e per vós en nom de aq- /16 uell sien donades y pagades a mossèn Monserrat Parra, causídich, /17 ciutadà de Barcelona, residint en la present vila de Monçó, per lo llo- /18 guer de una mesada de certs aposentos que en la casa que ell de present /19 posseheix en la present vila se li llogaren per estar les perçones /20 eletes per a ordenar y compondre los memorials y també per a /21 ajuntar-se los advocats, sinquanta lliures moneda barcelonesa, /22 y també a mossèn Miquel Grèsia, rector de Permissan, y a Guillem /23 de Compte Celler, senyors de les cases que per avuy les perçones /24 eletes per als memorials de les constitucions y agravis se junten /25 lis són estades llogades a rahó de trenta-y-dos lliures y setze sous /26 per mesada que comensà a setze del mes de setembra proppassats;

// Per ço, ab la present vos diem y manam y encarregam que de pecúnies del /2 dit General doneu y pagueu al sobredit Monsserrat Parra les /3 dites sinquanta lliurs y als dits mossèn Miquel Gràcia y Guillem de /4 Compte, entre los dos cada mes trenta-dos lliures y setza sous, tot lo /5 temps que dita casa estarà per orde dells brassos llogada y no-res- /6 menys, fareu fer les obres que són nessessàries en dita casa per a po- /7 der-se juntar en ella dites perçones, portant compte particular de tot /8 lo que gastareu y cobrareu àpoques de rebudes dient y manant als /9 reverent, nobles y magnífichs diputats y hoïdors de comptes del dit Gene- /10

ral que pagant vós les sobredites quantitats, les vos admeten en /¹¹ compte de llegítima data, en testimoni y fe de les quals coses havem /¹² manat fer y expedir les presents, sotascrites de mà dels tres presidents /¹³ de dita cort sagellades ab lo sagell manor de aquella. Dada en la /¹⁴ vila de Monçó al primer de octubre any de la nativitat del Senyor mil sinch- /¹⁵ cents vuytanta-sinch.

/¹⁶ El bisbe de Barcelona. El duque y marquès. Pere Ferreres.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 279

/¹⁶ Promotor brachii militaris reportavit: Que aquell bras supplica /¹⁷ a ses senyoria y mercès sien servits manar cobrar del bras real los memori- /¹⁸ als ordenats per les perçones per los agravis dels inquisidors y del Ge- /¹⁹ neral perquè se puga delliberar si.s presentaran als senyors tractadors, /²⁰ si.s comense de entendre en los negosis que inporten per al progrés de /²¹ les corts.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 284

/³ Deinde fuit decretum: Que vage lo promovedor al bras militar per /⁴ aportar-los lo quadern dels agravis de la capitania general que /⁵ ja assí és llegit per a que allí puguen fer lo mateix; et reversus retulit: /⁶ Que aquell bras supplique a ses senyories y mercès que en los altres memorials, /⁷ quant adobaran alguna cosa, que no ho borren, sinó que u escriguen en /⁸ los marges per a que no se haje de llegir tantes vegades.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 286v-287

/²¹ Venerunt etiam nobilis Berengarius a Paguera et Gaspar de Pons /²² legati brachii militaris qui in effectu explicarunt: Que en lo bras /²³ militar se llitg ara lo memorial agravis de la capitania general /²⁴ y han vist que ses senyories y mercès han borrat y mudat algunes coses, // y encara que sien ben apuntades, suplique aquell bras a ses senyories y mercès sien /² servits que en los altres memorials que vindran no.s fasse, sinó que

en /³ lo marge se fassa nota del que apparrà perquè passats per tots los bras- /⁴ sos se pugue pendre dels advertiments los que més convindran.

[Segueix la resposta dels eclesiàstics; diuen qui va "borrar" els mots, i que ja n'hi havia abans]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 294

/¹⁰ Deinde venit promotor brachii regalis et retulit: Que en aquell /¹¹ bras havian ja llegit lo memorial dels agravis fets per officials /¹² reals als drets y officials del General, y que li havian manat /¹³ que l'aportàs assí per a que ses senyories y mercès fossen servits mirar /¹⁴ si estarà bé o no, que·l decretassen.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 299

/⁸ Item fuit delliberatum: Que les hores de aquesta tarde sien /⁹ habilitades fins a tant que sien llegits los memorials dels a- /¹⁰ gravis fets a la Generalitat y també los de la capitania general /¹¹ y no-res-menys demà y després-demà les hores acostumades /¹² passat mitg dia.

[Al marge l.8: Habilitació de dos / festes]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 299

/²¹ Lo stament ecclesiàstich, hoït lo memorial dels agravis fets /²² a la Generalitat ordenat per les persones eletes per /²³ als memorials dels agravis, vist y conciderat molt bé lo conten- /²⁴ gut en ell, dellibere que apar bé lo dit memorial, y axí apar que /²⁵ lo promovedor lo aporte al militar per a que allí vejen y /²⁶ deliberen sobre ell quæ deliberatio fuit in continenti executata /²⁷ pro ut per promotorem ipsius stamenti relatum fuit.

[Al marge l.21: Per los agravis / del General]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 299v

/²¹ Lo stament ecclesiàstich, per quant s'és llegit en lo dit sta- /²² ment lo memorial dels agravis fets per los officials /²³ de la capitania general ordenat per les

persones eletes /²⁴ per als memorials dels agravis, y aquell hoït y ben entès, /²⁵ delibere que apar bé lo dit memorial axí com està, y que /²⁶ lo promovedor del present bras lo aporte al bras militar per a /²⁷ que allí·l lligen y vegem si·ls acontente.

[Al marge l.21: Per agravis de la capitania / general] [Segueix la clàusula de notificació]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 304v

/³ Promotor brachii militaris reportavit: Que aquell bras té /⁴ entès que los tres agravis ja passats per los brassos, ço és, /⁵ de la inquisició, del General, de la capitania general, estan ja /⁶ posats en limpio y estan a punt per a poder-se presentar, /⁷ y per ço volrien saber quin orde se ha de tenir per a /⁸ presentar-los a sa Magestat.

[Al marge l.3: Per los agravis]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 305

/⁷ Promotor brachii militaris reportavit: Que aquell bras ha /⁸ fet diligèncias en cercar exemplars de quina manera se han /⁹ de portar los agravis y han trobat un exemplar de les corts /¹⁰ pasades no·s presentaren a sa Magestat per tres persones de /¹¹ cada bras, y que també·ls aparexia en aquell bras /¹² que se habilitassen ...

[Al marge l.7: Per la presentació dels / agravis]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 304v

/¹⁶ Et fuit deliberatum: Que lo promovedor reporte als altres /¹⁷ brassos que apar bé que los memorials dels agravis que estan /¹⁸ ja en limpio se presenten a sa Magestat o als senyors tractadors /¹⁹ per a que comensen a veurer·ls que assí se miren exemplars /²⁰ per veurer com s'és fet altres vegades y que procuren allà /²¹ de fer lo matex y que qui primer ho trobarà no (a) done part /²² perquè en tot se observe lo estil acostumat y que també

/²³ apar que los promovadors vagen ...

(^a) = ne

[Al marge I.16: Per los memorials / del agravis]

ACA, RP, BG, Cl. 5^a, A, 20, f. 306v-307v

/¹² Promotor brachii militaris reportavit: Que supplique /¹³ aquell bras a ses senyoria y mercès sien servits deliberar quina for- /¹⁴ ma se haurà de tenir per a presentar a sa Magestat los memorials /¹⁵ dels agravis, y que en aquell bras aparexie per via de pensa- /¹⁶ ment se demanàs esta tarde hora als senyors tractadors per a /¹⁷ <per a> poder demà anar a fer dita presentació a sa Magestat.

/¹⁸ Præter in dicto stamento fuit facta deliberatio sequens: /¹⁹ Lo stament ecclesiàstich desitjant que lo progrés de les /²⁰ presents corts vagi avant y oït lo parer del bras militar, /²¹ delibere que los tres memorials dels agravis generals, ço /²² és, dels oficials de la inquisició, de oficials de la capitania /²³ general, y dels agravis fets als drets del General, los quals ja /²⁴ estan llegits y concertats per los brassos, se presenten /²⁵ a sa Real Magestat per a que sie servit manar reparar dits /²⁶ agravis, y que per a fer dita presentació, se anomenen persones /²⁷ per los brassos, y quant los altres memorials se seran orde- /²⁸ nats y estaran concertats, se tractarà de la forma que se /²⁹ haurà de tenir en presentar-los, y per a fer dita presentació deli- /³⁰ beren que los promovadors vagen a demanar hora // [f.307] als senyors tractadors com lo promotor del bras real ha /² reportat.

/³ Fuit notificata huiusmodi deliberatio aliis brachiis dictæ curiæ.

/⁴ Promotor brachii militaris reportavit: Que aquell bras se /⁵ adherex a la dita deliberació, y que ls apar que esta tarde /⁶ se deu anar a demanar hora als senyors tractadors per a /⁷ dit efecte, y també aquell bras fa a saber a sa senyoria /⁸ y mercès que Riera, porter del senyor regent, de part del compte /⁹ de Miranda, ha

demanat que se·ls donàs llums per a te- /¹⁰ nir al lloch del soli [...]

/¹² Promotor brachii regalis reportavit: Que aquell bras és /¹³ de parer que los tres memorials dels agravis generals /¹⁴ ja ordenats y concertats per los brassos se presenten /¹⁵ a sa Magestat ab embaxada de tres persones de cada /¹⁶ bras, y que attès que semblants presentacions se solian fer venint /¹⁷ sa Magestat a la present iglésia, y ara la Magestat del rei /¹⁸ nostre senyor no està ab disposició de poder venir, que /¹⁹ per ço, perquè en sdevenidor no pogués ésser tret en con- /²⁰ seqüència, ni pogués danyar als presents brassos, que dita presentació se fasse en son real palacio, ab protestació que /²¹ per ço no sie fet perjudici en sdevenidor, ni sie tret en /²² conseqüència, y també apar en aquell bras que de paraula /²³ se supplicàs a sa Magestat, quant se li presenten dits capítols, /²⁴ que sie servit sa Magestat Real, per sa benignitat, provehir /²⁵ que doctors de son real consell ni altres officials seus /²⁶ contra los quals se donen agravis, no entrevinguen // [f.307v] en la reparació de aquells, y que los tres promovedors vagen /² a demanar hora als senyors tractadors per a fer-se dita presentació.

/³ E fonch deliberat no·s torne resposta als tres brassos que /⁴ si los dits memorials estan a punt y com han de estar per a /⁵ presentar-se a sa Magestat , que apar bé se vage esta tarde a de- /⁶ manar hora en lo demás de fer-se la protestació y supplicació /⁷ de paraula a sa Magestat com ha deliberat lo bras real /⁸ apar molt bé y se aderexen a llur parer en lo que /⁹ toque a donar llums als doctors ... [...]

/¹² Fuit reportatum aliis brachiis per promotorem pro ut /¹³ ipse retulit.

[Al marge l. 12 f. 306v: Per los agravis; al marge l. 19 f. 306v: Que los tres memorials / dels agravis se presenten / a sa Magestat; al marge l. 3 f. 307: Per dit negoci; al marge l. 12 f. 307: Per dit negoci; al marge l.3 f. 307v: En dit negoci]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 310

/¹ Promotor brachiis militaris reportavit: Que aquell bras ha /² entès que en aquest stament volen comensar de llegir les /³ constitucions, y que apar se deu servir lo stil, que és que primer /⁴ se lligen y passen los agravis, y après les constitucions, y també /⁵ supliquen sien servits que los tres agravis concertats se presenten /⁶ a sa Magestat com s'és ja determinat.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 310

/¹¹ Et habeto maturo tractatu fuit facta deliberatio sequens: /¹² Lo estament ecclesiàstich, oït lo que ha reportat lo promovedor /¹³ del bras militar, deliberen que la deliberació feta lo dia /¹⁴ de air tant de presentar a sa Magestat los tres memorials dels /¹⁵ agravis concertats per los tres brassos sie executada, si /¹⁶ dits memorials estan a punt, y que s demane hora als senyors /¹⁷ tractadors, y que en lo present stament se comensen de /¹⁸ llegir les constitucions, y assò per la brevedat del temps y /¹⁹ perquè en tot y hage orde y no s perde temps deliberen /²⁰ que les persones eletes per als memorials de les constitucions, /²¹ redrés del General y agravis se junten totes les vespra- /²² des per execussió de ses commissions, y los matins, totes /²³ les dites persones acudesquen en lo bras per a oir llegir /²⁴ los agravis o constitucions y altres coses que se hauran de llegir, perquè /²⁵ de aquesta manera se pugue ab orde entendre en lo que tant /²⁶ convé al bé de tota la terra, y per aquest effecte se fassen /²⁷ junctament tres còpies de les constitucions, perquè se'n puga donar /²⁸ una còpia a cada bras.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 310v

/⁵ Et continenti in dicto stamento pro presentandis dictis memorialibus /⁶ sue Regie Mejestatis nominarunt easdem personas electas pro or- /⁷ dinandis memorialibus gravaminum videlicet reverendissimus dominum /⁸ episcopum

Vicensis, admodum reverendum abbatem Populeti et reverendus /⁹ Onofrium Paulum Cellers et etiam deliveraverunt quod /¹⁰ ordinetur pro advocatus protestatio presentanda super presentatione /¹¹ memorialium.

[Al marge l.5: Nominació de persones / per los memorials] [El braç reial s'hi adhereix i nomena també les mateixes persones dels agravis, "... ço és, mossèn Vilaplana de Gerona, mossèn Poncich de Vich, mossèn Navarro de Campredon, syndichs."]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 315v

/¹³ Præterea fuit in dicto stamento ecclesiastico facta delliberacio sequens: /¹⁴ Lo stament ecclesiàstich, hoit lo memorial dels agravis /¹⁵ pretesos sobre los judicis fets per sa Magestat en les corts de /¹⁶ 1564 sobre los dissentiments possats en dites corts per /¹⁷ dos syndichs de Perpinyà y de Tortosa y de Puigcerdà /¹⁸ y sobre lo adheriment fet per sa Magestat en dites corts /¹⁹ al parer dels habilitadors per part de sa Magestat nomenats /²⁰ sobre la habilitació de certs oficials reals, y considerat molt /²¹ bé dit negoci y lo punt en què està la cort, apar no s deu /²² presentar dit memorial de agravis axí per no haver-i /²³ agravis, com encara per no mourer ni procurar ocasió /²⁴ que impedesque lo progrés de la cort en punt que ara /²⁵ està provehint que esta deliberació sie notificada al bras /²⁶ militar per micer Nofre Pau Cellers, syndich del capítol /²⁷ de Barcelona y advocat del present bras.

/²⁸ Et in continenti dictus syndicus Barchinone predicta exequetus fuit /²⁹ pro ut paulo post retulit.

[Al marge l.14: Per los agravis de les / corts de 1564]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 323v-324

/²⁷ Que aquells dos brassos supliquen a ses senyories y mercès sien servits // adherir-se en que los agravis apuntats per les nou persones, y senya- /² ladament los

que se són apuntats de les últimes corts no's presenten /³ a sa Magestat de part dels tres brassos, y que per aquest effecte y hage /⁴ tota conformitat, pux sa Magestat specialment és estat servit tenir estas /⁵ corts per a desagruar als agraviats, y pux estes coses són tan importants, /⁶ sien servits adherir-se ad aquest parer.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 326v-327

/²⁷ ...desigen.../²⁸ ...tenir-la [la conformitat] // també de assí havans en tota ocasió majorment en la re- /² presentació dels agravis per ésser com és una de les coses de /³ major importància de la cort, y ...

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 336

/²⁴ Et habito tractatu fuit decretum: No's torne resposta als /²⁵ brassos militar y real que apar per via de pensament en /²⁶ aquest bras que la protestació se ha de fer per la presentació /²⁷ dels agravis a sa Magestat la fassen los advocats, y que's con- /²⁸ tinue al principi dels memorials, los quals memorials /²⁹ resten continuats en los processos familiars, ab què dita /³⁰ protestació se aprobe primer en los brassos.

[Al marge l.24: Per la protestació / fahedora per la / presentació dels agra- / vis]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 337v

/⁴ Venit nobilis Garcia de Mendoza ex parte dominorum trac- /⁵ tatorum sue Regie Magestatis et sedens post reverendus presidens notifi- /⁶ cavit sequentia in effectu: Que la voluntad de su Magestad es /⁷ que para el punto de las sinco horas sean las personas estos /⁸ brassos en palacio para presentar los agravios, y que pueden /⁹ partir de aquí al punto de las quatro y media porque sean /¹⁰ allí al punto de las sinco.

[Discuteixen si s'hi va a peu o a cavall] [Al marge l.4: Assignació de hora / per part de sa Magestat / per a presentar los / memorials]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 338-338v

/¹³ E poch après per quant la hora per sa Magestat assignada /¹⁴ per a fer la presentació dels memorials dels agravis estave per a /¹⁵ hoir-se, y per a que la Real Magestat no estava ab disposició per a /¹⁶ venir a la present iglésia com és de costum per a rebre dits /¹⁷ memorials segons és cosa molt pública per causa de la ma- /¹⁸ laltia que ha tingut de cessions per les quals ha sagnat /¹⁹ tres vegades y purgat y feta ja y concertada la protestació /²⁰ sobre assò deliberada fer per los brassos, perquè no puga /²¹ perjudicar fer dit acte de presentació fora de la present iglésia, /²² lloch assignat per a la celebració de les corts, ni ser tret en con- /²³ seqüència com apar al principi de la scriptura dels dits me- /²⁴ morials dels agravis les persones per los brassos nomenades, /²⁵ ço és, per lo bras ecclesiàstich, lo reverendíssim monsenyor lo bisbé de /²⁶ Vich, lo molt reverent abat de Poblet, lo reverent micer Honofre Pau /²⁷ Cellers, syndich del capítol de Barcelona, y altres persones per /²⁸ los altres brassos nomenades, anaren ab embaxada solemne a // cavall, ab les masses altes a palacio y feren la presentació a sa Magestat /² dels dits memorials dels agravis de sobre per los brassos con- /³ certats y sa Magestat, feta dita presentació, respongué en efecte estar /⁴ paraules: Que mandaría ver las scrituras y reparar los daños /⁵ y que encargaría a estos brassos se den prissa en los negocios /⁶ de las cortes pues saben quanto importa a su salud salirse d.este /⁷ lugar, y que lo representassen de su parte a los brassos, segons /⁸ que los dits embaxadors per lo present bras ecclesiàstichs no- /⁹ menats, tornats de dita embaxada, feren llarga fe y rela- /¹⁰ ció als convocats en dit stament, de les dites coses.

[Al marge l.13: Presentació de agravis / a sa Magestat]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 343

/¹⁴ Promotor militaris reportavit: Que per via de pensament han deli- /¹⁵ berat que los promovedors anassen a les persones dels agravis /¹⁶ per dir-los si tenen alguns memorials no·s puguen llegir, que·ls /¹⁷ donen, y també per saber si·ls falta algun memorial perquè /¹⁸ se entén los faltarie alguna cosa.

/¹⁹ Brachium regale presentis adhesit, et etiam convocati in dicto stamento /²⁰ etiam predictis adheserunt.

[Al marge l.14: Per los agravis]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 343v

/¹² Promotor brachii ecclesiastici reportavit: Que les persones /¹³ eletes per los agravis los han fet de resposta que no tenen /¹⁴ ningun memorial ordenat, y que faltarie certa scriptura per /¹⁵ la qual han enviat a Barcelona.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 350v

/¹ Promotor brachii militaris reportavit: Que la scriptura /² del agravi de Forés s'és trobada, y també fan a saber a ses senyories /³ mercès com mossèn Joan Setantí ha possat dissentiment a tots actes /⁴ si no és a la habilitació, als agravis generals, a les constitucions, /⁵ al redrés del General, al donatiu fahedor a sa Magestat y altres /⁶ actes fins sie desagratat dels agravis que pretén, com apar /⁷ en una scriptura que aporta.

[Al marge l.1: Agravis de / mossèn Setantí]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 353v

/¹⁸ ... y també que anassen a les /¹⁹ nou persones del agravis dient-los com lo temps és breu y que·s /²⁰ donen pressa. [Es delibera que hi vagin els promovedors]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 354-354v / 358-358v

/¹ Et de mandato convocatorum per me notario fuit lecta suplicacio gravami- /² num Joannis de Setantí,

herina die reportata per promotorem stamenti /³ militaris, est tenoris huiusmodi:

/⁴ Molt il·lustres reverendíssims, excel·lentíssim, molt il·lustres e il·lustres senyors,

/⁵ Com aquesta sia la ocasió en la qual los agraviats an de esperar remey /⁶ de sos agravis, y de la mateixa manera que és just que sa Magestat desagravie /⁷ a sos vassalls y an aquella refasse los dans e injúries que sos officials /⁸ los an fet, axí per consegüent ab la mateixa rahó és just que vostres /⁹ senyories, excel·lència y mercès dessagravien y refassen los danys, injúries e tra- /¹⁰ balls que sos ministres y officials injustament hauran causats /¹¹ a Joan de Setantí per excessos hajan comessos contra privilegis, /¹² constitucions, capítols de cort, y contra justícia, y com sien tals /¹³ y tan grans los agravis, danys e injúries causats a dit Setantí /¹⁴ per los deputats, assessors, y alguns officials del General dels /¹⁵ triennis dels quals los deputats que vuy són no tenen poder per a /¹⁶ possar-i las mans sens exprés orde dels brassos per ser cosas fetas /¹⁷ abans del trienni proppassat del qual ells són jutges y no u són, /¹⁸ los quals agravis són ultra dels causats en la iniqua y mala execució /¹⁹ contra ell feta, y axí dedihex dit Setantí dits agravis sens per- /²⁰ judici de les causas civils principals y de suplicació, las quals aporta /²¹ contra lo procurador del General devant los deputats del General /²² de Catalunya en Barcelona residints, y com de la major part dels agravis, /²³ danys e injúries que assí se deduhirien ne donà queixa en la visita que /²⁴ feren los deputats del trienni que comensà en lo any 1575, y /²⁵ en justifficació de aquells donà diversos testimonis e instà summa- /²⁶ ment se li fes justícia, fent-li satisfació de dits danys y agravis, /²⁷ lo qual may pogué obtenir, ni tampoch que en dit negoci se /²⁸ fes declaració alguna, pus los assessors de qui se quexava feien /²⁹ la visita.

Per ço, dit Setantí deduex assí de nou part de dits /³⁰ agravis y altres que après li són estats fets, que seran los que // assí se seguexen, que en los demés, per

escusar proximitat, se'n referex /² als capítols que en dita visita estan deduhits, per alguns dels quals /³ agravis, vist que no podia alcansar justícia de aquells, dit Setantí /⁴ ha interposades.

[Segueixen les queixes: f. 354v-358]

[f.358] /¹³ Tots los sobredits agravis, danys e injúries que contra justícia, /¹⁴ privilegies, constitucions y capítols de cort a dit Setantí són estats /¹⁵ causats per los dits deputats y altres officials desobre men- /¹⁶ cionats, y alguns d'ells fets a instància del procurador del /¹⁷ General, los quals tots són ministres y officials de vostres senyories, excel·lència /¹⁸ y mercès, los estima dit Setantí en sis mília ducats.

/¹⁹ Los quals agravis, danys e injúries y treballs dedux dit Setantí /²⁰ en lo millor modo que pot y deu, suplicant a vostres senyories, excel·lència y mercès /²¹ sien servits advertir-los y conciderar-los, y los molts e notables /²² que per dites ocassions ha patits e suportats, que són tants que /²³ no·s poden explicar, com a vostres senyories, excel·lència y mercès los és notori, y per ço /²⁴ sien servits provehir y manar que los dits danys, injúries, /²⁵ despeses y treballs sien refets, pagats y satisfets a dit Joan de /²⁶ Setantí, pus aquells se són seguits per excessos de sos officials, /²⁷ com axí o fassa sa Magestat per sa clemència gran y christi- /²⁸ andat, y per més justificació de dites cosas exhibex y produex /²⁹ dit Setantí lo procés de la visita no·s féu en lo principi del // [f.358v] trienni que comensà en lo any de 1575 ab los testimonis per /² Setantí en aquell donats, y lo procés criminal fet dita casa /³ de la Diputació contra dit Setantí, y los actes que per a més justificació y clarícia de dits agravis, suplicant /⁶ dit Setantí, quant pot a vostres senyories, excel·lència y mercès, sien servits co- /⁷ metre y donar son poder als deputats de Catalunya, o a las /⁸ personas que a vostres senyories, excel·lència y mercès ben vist los serà, ma- /⁹ nant-los que dins un termini competent desagravien a dit

/¹⁰ Setantí dels danys, injúries e treballs que ha patits, y que en /¹¹ tot li sia administrat compliment de justícia, non se as- /¹² tringens etc. que licet etc.

/¹³ Altissimus etc.

/¹⁴ Joan de Setantí en causa pròpria.

/¹⁵ Qua suplicatione gravaminum per me notari et dicti stamenti /¹⁶ ecclesiastici scribam lecta, et habito tractato fuit decretum: /¹⁷ Que se scrigue als deputats que fassen justícia sobre les coses /¹⁸ suplicades, citats los que se hauran de citar, y sens preju- /¹⁹ dici de les causas pendents, les quals se hajen de passar /²⁰ havant servades les constitucions y segons serà de dret.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 371v

/¹³ Item fuit lectum memoriale gravaminum factarum ecclesiis /¹⁴ et ecclesiasticis personis tam per judices brevis apostolici /¹⁵ quam per regios officiales.

[Al marge l.13: Agravis dels / ecclesiàstics]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 377v

/⁵ Item habito tractatu fuit deliberatum ut sequitur: /⁶ Lo stament ecclesiàstich, hoïda la relació han feta les per- /⁷ sones de aquest bras eletes per als memorials dels agravis /⁸ de la multitud de memorials que cada die acuden y que /⁹ si no s'i dóna orde serà nunca acabar y que per ço sie /¹⁰ feta embaxada als altres brassos que per via de pensament /¹¹ se deurie donar cert termini breu dins lo qual los hagen /¹² de portar, y si a ells los apparà altre modo millor, que u /¹³ diguen, y per a fer dita embaxada nomenaren a micer Cellers /¹⁴ y al ardiaca Coma.

/¹⁵ Venerunt nobiles Blan de Ribera et illustris Joannes Ray- /¹⁶ mundus Caldes de Segués, legati brachii militaris, qui in effectu /¹⁷ retulerunt: Que aquell bras ha deliberat que a les persones /¹⁸ que assistexen en les corts y tenen agravis se'ls done dos /¹⁹ o tres dies per a que'ls porten, y als que són absents algun temps /²⁰ més, y assò que no sie de manera que se'ls tanque la porta, /²¹ sinó que'ls puguen donar sempre que voldran.

^{/22} Venerunt domini Andreas Vilaplana Gerunde, et Gabri- ^{/23} el Arrencada ville Torriselle et de Montegrino legati ^{/24} brachii regalis qui explicarunt: Que aquell bras ha ^{/25} deliberat que a las persones que tenen agravis per a ^{/26} donar-los, que se'ls prefigesque termini fins al diumenge ^{/27} primer vinent, precis y peremptori, y passat lo termini, ^{/28} que'ls donen com a particulars y no en nom dels brassos.

[Al marge l.5: Per los agravis; al marge l.15: Resposta ab em- / baxada al bras / militar; al marge l.22: Resposta ab embaxada / del bras real]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 378

Item fuit deliberatum: Que lo promovedor torne resposta ^{/2} als altres brassos que apar al present stament que sie pre- ^{/3} figit termini a totes les persones que tenen agravis per a do- ^{/4} nar-los, que de assí a dilluns propvinent, los que tenen me- ^{/5} morials, los donen perquè los no's donaran de assí al ^{/6} dit dia se posaran en bell hi.s donaran a sa Magestat, y que ^{/7} dels que allí havant se portaran, no tancant la porta per a ^{/8} donar-los, se tindrà consideració d'ells segons de la qua- ^{/9} litat que seran.

^{/10} Fuit reportatum aliis brachiis dictæ curiæ

^{/11} Promotor militaris reportavit: Que aquell bras se adhe- ^{/12} rex a no's prefigesque termini als que han de donar agra- ^{/13} vis fins a dilluns propvinent y que los de assí aleshores do- ^{/14} naran se presentaran a sa Magestat.

^{/15} Promotor regalis reportavit: Que aquell bras se adherex a la ^{/16} prop dita deliberació y quant als vestits dels porters ...

[Al marge l.1: Per los agravis; al marge l.11: Per dit negoci; al marge l.15: Per dit negoci]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 380

^{/10} Promotor brachii militaris reportavit: Que en lo bras ^{/11} militar s'és llegit lo últim memorial de agravis, y en lo ^{/12} primer que és de la vila de Vilafranca de

Conflent deurien /¹³ linear los noms de don Garau de Cruïlles y altre nom /¹⁴ que y ha per no causar escàndol, y que al últim agravi /¹⁵ que apar bé del vici-canceller, protonotari y scrivans /¹⁶ de manament que no tenen memòria de la constitució /¹⁷ que disposa que pugue ésser lo vici-canceller sols sie de la /¹⁸ corona, y no's deurie mirar la constitució y veurer /¹⁹ si's pot fer que e lo demés per no haver nom de per- /²⁰ sona que'l ha donat no és inconvenient.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 424-424v

/²⁷ Promotor militaris reportavit: Que los nous memorials /²⁸ dels agravis donats se són traslledats y aportats assí perquè // vessen si són llegits tots assí y que si'ls aparexerie a ses /² senyories y mercès anassen a demanar ora als senyors tractadors /³ per a presentar-los a sa Magestat.

[Al marge l.27: Per los agravis]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 429

/⁸ Item fuit decretum: No's comete segons se cometa mossèn Joan /⁹ Pau Ciurana, regent los comptes del General, que pague y satisfasse /¹⁰ als scrivents que han scrit les constitucions, agravis y redrés /¹¹ y altres coses en sevey de la cort segons los notaris y advocats /¹² dels altres (a) brassos tatxaran.

(a) ratllat

[Al marge l.8: Per los salaris / dels scrivents]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 430v

/²² Item convocati in dicto stamento deliberarunt: Que les matexes /²³ persones que feren la altra presentació dels agravis, que són lo /²⁴ reverendíssim de Vich, lo molt reverent abat de Poblet y lo reverent mossèn /²⁵ Cellers, syndich de Barcelona, fassen també la presentació de /²⁶ aquestos que de nou se han de presentar.

/²⁷ Que deliberatio fuit notificata aliis brachiis per promotorem.

[Al marge l.23: Per la / presentatió / dels agravis]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 439-439v

/²³ Deinde quia pro parte Regie Majestatis fuerat assignata /²⁴ hora pro presentandis residuis memorialibus gravaminum /²⁵ embaxiatores per brachia electi et monimati more solito /²⁶ fecerunt dictam embaxiatam Sacrae, Catholicae et Regiae Majestatis in suo regio // palacio existenti et facta dicta presentatione dictum grava- /² minum sua Regia Majestas respondens dixit sequentia /³ in effectu: Que los vería y mandaría remediar como /⁴ merece la grande fidelidad y amor que estos brassos /⁵ le tienen, pro ut predicta omnia retullerunt dicti legati brachii /⁶ ecclesiastici.

[Al marge l.23: Presentatió de agravis / a sa Magestat]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 441

/⁷ Item fuit decretum ut sequitur: /⁸ Lo stament ecclesiàstich desitjant passar havant en lo que toque /⁹ a la expeditió de les presents corts, per ço deliberen per via de pen- /¹⁰ sament que de part dels brassos se entengue en fer provehidors /¹¹ de greuges, y no s fasse saber als senyors tractadors que la cort /¹² entén fer dita nominació de provehidors de greuges per a que /¹³ per part de sa Magestat se fasse lo matex.

[Al marge l.8: Per la nominació / de provehidors de / greuges]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 460v-461

/²⁵ Preterea fuerunt electi in iudices gravaminum reverendi Herdinandus // Quintana, procurator reverendissimi Uregellensis, Rafael Doms, archidi- /² aconus canonicus et syndicus capituli Tarraconensis, et Honofrius /³ Paulus Cellers, reverendi capituli ecclesie

Barcinonensis syndicus.

[Al marge 1.25: Nominacio provisorum / gravaminum]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 461v-472

/⁸ Per admodum reverendi abbatem de la Real fuit tradita /⁹ mihi notario quedam scriptura et requisivit eam in pro- /¹⁰ cessu inseri et continuari que est tenoris huiusmodi:

/¹¹ Per quant ahir dematí lo senyor president proposà se fes /¹² nominació de jutges de greuges y digué que havien de /¹³ ser un procurador de bisbe y un capitular y iun abat, /¹⁴ y axí se votà en scrutini y se trobaren en major nú- /¹⁵ mero de veus de capitulars lo reverent ardiaca Dhoms y lo /¹⁶ procurador del reverendíssim de Urgell, y dels abats lo reverent abat de la Real, y quant se féu publicació /¹⁷ del acte se trobà en /¹⁸ major número de veus lo dit reverent abat de la Real, y en los /¹⁹ exemplars de las corts passades se féu nominació solament /²⁰ del capitular y de dos abats, y en lo procés del any /²¹ 1552 se trobà lo mateix exemplar, per tant suplica lo /²² dit abat de la Real sie declarat si los abats an de /²³ ser privats de no ser jutges de greuges attento que estant /²⁴ en pcessori de ser jutges de greuges y no dos capitulars, y /²⁵ axí protesta de tot lo que li és lícit protestar, requerint /²⁶ a vós notari que de la present scriptura ne lleveu acte /²⁷ attento que ahir après dinar requerí a monsenyor de // Barcelona com a president o proposàs o determinàs /² lo fahedor sobre de fer la dita electió.

[Al marge 1.8: Per la nominació dels / jutges de greuges; al marge 1.11: Scriptura del abat / de la Real]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 473

/⁹ Item habito tractatu super contentis in scriptura oblata /¹⁰ pro parte admodum reverendi abbatis de la Real fuit decretum electi- /¹¹ onem factam de persona reverendi Onofrii Pauli Cellers canonici /¹² et syndici Barcinone die herina in iudicium gravami- /¹³ num fuisse et esse

juridice factam illique standum et perseve- /¹⁴ randum esse pro ut steterunt et perseverarunt.

[Al marge 1.9: Sobre la electió / dels jutges de greuges]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 479

/³ Promotor militaris reportavit: Com en aquell bras ha /⁴ nomenat en jutges e o provehidors de greuges a don Be- /⁵ renguer de Peguera, a micer Jaume Çalba y a micer Sigis- /⁶ mundo Hortiz de Cabrera, y també apar per via de /⁷ pensament que per tot aquest mes ...

[Al marge 1.3: Nominació de jutges / de greuges per / lo bras militar]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 484v

/²¹ Deinde reverendisimus dominus episcopus Barcinone presidens exposuit sequentia in /²² effectu: Que lo senyor don Lluís de Peguera li havia dit que de part de sa /²³ Majestat li era manat que li digués que avisàs a tots los senyors de aquest /²⁴ bras que demà sa Magestat venia allí a la iglésia y que tinguessen apa- /²⁵ rellats los memorials, que sa Magestat ho manave, és a saber, los que eran /²⁶ passats per los brassos per a poder-los-hi presentar, y també que elegissen jut- /²⁷ ges de greuges.

[Al marge 1.21: Que sa Majestat ha de venir / a la iglésia]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 485

/¹⁰ Promotor brachii regalis retulit: Que en aquell bras havian nome- /¹¹ nat en jutges de greuges a mossèn Pere Ferreras, síndich de Barcelona, y a mossèn /¹² Antoni Joli, síndich de Perpinyà, y a mossèn Baptista Bordoll, síndich /¹³ de Balaguer.

/¹⁴ Item fuit decretum: Que los promovedors vajan a fer saber la nomina- /¹⁵ ció per dits tres braços feta de jutges de greuges.

[Al marge 1.10: Nominació de jutges / de gregues del bras / real]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 488

^{/6} Promotor militaris reportavit: Que en aquell bras havian con- ^{/7} siderat la forma se havia de tenir en lo presentar la suplicació del jutges ^{/8} de greuges, y que pux sa Magestat ha de venir vuy a la present iglésia, ^{/9} apar que se li deuria presentar dita suplicatió y també hantes ^{/10} que las matexas personas eletas per a combinar les constitutions ^{/11} acostumen de fer dita presentació per a que tota via estarian al ^{/12} que assí se deliberarà.

^{/13} Et habito tractatu fuit decretum: Que las personas que foran per a ^{/14} apuntar los agravis que són monsenyor de Vich, lo senyor abat de Poblet ^{/15} y micer Onofre Pau Cellers, síndich del capítol de Barcelona, pre- ^{/16} senten la suplicació dels jutges de greuges, y que les matexas persones ^{/17} per a presentar las constitutions presenten les que stan posadas en ^{/18} limpio, vuy a sa Magestat quant vindrà a la present iglésia per a que ^{/19} sia servit decretar-las.

[Al marge 1.6: Per la suplicació dels juges / de greuges; al marge 1.12: Sobre dit negoci]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 488v

^{/20} Item fuit decretum ut sequitur: Per quant se entén que vuy se aurà ^{/21} de fer tercera presentació de agravis a sa Magestat y que seria inconvenient ^{/22} que las matexas personas que han de fer dita presentació de agravis presen- ^{/23} ten la suplicació dels jutges de greuges, per ço deliberen se fasse la presenta- ^{/24} ció de dita suplicació per altrás personas, nomenant per aquest effecte al reverendíssim ^{/25} senyor bisbe de Gerona, al molt reverent abat de la Real y al reverent Onofre ^{/26} Masdemont, síndich del capítol de Elna.

[Al marge 1.20: Per la presentació de la suplicació / dels jutges de greuges]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 489

/¹⁰ Promotor brachii militaris reportavit: Que aquell bras ... /¹² ... per a presentar la suplicació /¹³ dels jutges de greuges ha nomenat lo bescompte de Rocabertí, don Joan /¹⁴ de Queralt y mossèn Jaume Juan Mahull, y ...

[Al marge l.10: Per la presentació de la suplicació / dels jutges de greuges y / capítols]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 490

/¹¹ Promotor militari reportavit: Que s'és advertit per los doctors del concell /¹² supremo que en la suplicació dels jutges de greuges s'i posàs temps de devuyt me- /¹³ sos per a sentenciar, atento que ha molt temps que no se han tingut corts y ay /¹⁴ moltas personas per a desagraviar.

/¹⁵ Venerunt domini abbatis de la Real eode Populeto et procurator reverendissimi Urgellensis.

/¹⁶ Et quia tria brachia dictis curiis fuerunt eiusdem voti quod sue Regie /¹⁷ Magestati presenteretur suplicatio in dictum gravaminum concordata per dic- /¹⁸ ta tria brachia sua Regia Magestat presens erat in dicta ecclesia Beatæ Mariæ villæ Montissoni.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 505

/¹ Item fuit deliberatum: Que vajan las personas ja ditas als /² senyors tractadors pr solicitar-los vullan intercedit ab sa Ma- /³ gestat que remedie los agravis a sa Magestat presentats.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 506

/¹ Paulo post reveni admodum reverendus abbas de Gerri /² et reverendus syndicus capituli Dertusen legati presentis bra- /³ chii superius electi retulerunt sequentia: Que ells són estats /⁴ a solicitar als senyors tractadors que intersedissen ab sa Ma- /⁵ gestat fos de son real servey donar remey als agraviats y /⁶ que dits senyors tractadors los han dit dos cosas, la una, que ells /⁷ no saben com han de respondrer als memorials dels

/8 agravis, y que voldrian saber com s'és fet en altrás /9 corts perquè sa Magestat ha manat se observe en tot y per tot /10 lo que s'és acostumat, y que axí de prompte los ho fessen saber /11 perquè ells puguen respondrer de la manera que s'és acostumat, /12 y que si acàs no·s podian conclourer les corts seria forçat pro- /13 rogar per a Tortosa la present cort per a sis dias, lo que serà gran /14 dany per a tota la cort, y per ço no·s donen pressa als nego- /15 cis.

/16 Item fuit lectum memoriale quoddam gravaminum /17 Elisabetis Mestra et de Clasquerí, et fuit deliberatum /18 quod reportetur brachio militari per promotorem dicti /19 stamenti ecclesiastici.

/20 Promotor regalis reportavit: Que aquell bras, oyda la /21 relació han feta los embaxadors són anats als senyors tractadors, /22 han deliberat de prompta se junten los advocats y vegem /23 exemplars en aquest particular de agravis, perquè se pogue /24 tornar resposta als senyors tractadors.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 506v

/9 Promotor militaris retulit: Que són de parer en aquell /10 bras, per via de pensament, que·s tornàs resposta als senyors /11 tractadors dient-los que no se ha trobat cosa a propòsit del /12 que ses senyories desitjaven saber dels agravis, y per ço sa Magestat /13 principalment té las corts per a desagraviar als agraviats /14 y lo fer constitutions és accessori, que apar que si tenen /15 los senyors tractadors la resposta dels agravis le deuen donar, /16 o si tenen las decretacions de les constitutions les donen també.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 507

/13 Venit nobilis Michael Clemens, regius protonotharius et expo- /14 suit in effectu: Que ... / ... /16 y també porte les <res-> /17 respostes per sa Magestat fetas als memorials de agravis ge- /18 nerals y particulars, en los demés, emperò, se podrà acudir als

senyors tractadors, que ells tenen orde de sa Magestat de respondre ...

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 507, 508 i 508v

[f.507] /²⁰ Reverendus prior Scale Dei et syndicus Dertusensis fecerunt rela- /²¹ tionem, et sibi commissis ut in papiro tenoris huiusmodi:

/²² A vint-y-set de noembre mil sinch-cents vuytanta-sinch /²³ les personas eletas per lo bras ecclesiàstich feren relació com està /²⁴ assí y lo bras ho reformà com està en altra paper:

[f.508] /⁶ Item a les persones que han entrevingut en los agravis, a /⁷ quiscú XXV ll. [s.].

[f.508v] /¹⁴ Item a sis personas per regonèxer los processos de /¹⁵ cort y mirar exemplars acerca dels salaris y remu- /¹⁶ neracions, los que vostres excel·lència y mercès manaran ll. [s.].

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 509v-510

/²⁶ Qua scriptura lectam dicto stamento ecclesiastico Prin- // cipatus Cathalonie et habito maturo colloquio super contentis in ea /² per convocatos in dicto stamento fuit facta deliberatio sequens: / ...

/²⁶ Als qui han entrevingut als agravis ab la matexa re- /²⁷ tenció, vint-y-sinch lliuras XXV ll. [s.].

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 514v

/¹¹ Promotor militaris reportavit: Que en aquell bras apar que /¹² las matexas personas que són anadas a solicitar los dits agra- /¹³ vis tornassen als senyors tractadors per dir-los que la cort spere /¹⁴ reparo y desagravi de tots los qui han presentats memorials /¹⁵ de agravis, y que assò se'ls digue de paraula y no ab scriptura /¹⁶ puix tenen prou memorials.

[Al marge l.11: Per los agravis]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 561v-562

/²⁸ Promotor militaris reportavit: Que ls aparexia per via /²⁹ de pensament se fes embaxada als senyors tractadors /³⁰ agrahtint-los la mercè han fet en aquestos brassos de // dar-los paraula del bon assiento que diu sa Magestat darà al /² escusado, y als agravis, y també que los embaxadors aniran /³ que se n'aportassen los capítols que restaran indecissos, y que ells /⁴ mirassen en tractar y concordar-los per a que la cort se puga con- /⁵ clourer.

/⁶ Et fuit decretum: que vage lo promotor al bras militar dient- /⁷ los que aquest bras se aderix en que se vage a besar las mans /⁸ als senyors tractadors per a la oferta han feta de desagraviar als /⁹ agraviats, y que del que deyan, s'enportassen los capítols inde- /¹⁰ cisos ...

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 550

/¹ Promotor militaris reportavit: Que en aquell bras se ha entès que lo /² senyor compte de Miranda ha dit que pendrie contento que /³ de cada bras anàs una persona y un advocat per entendre lo /⁴ que se deurà fer en los agravis generals, y que per ço aparaxia /⁵ en aquell bras per via de pensament se nomenassen dos perso- /⁶ nas de cada bras per aquest effecte.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 564 i 564v

[f.564] /¹¹ Memorial de remuneracions, salaris de officis y caritats /¹² donadoras a las personas y iglésias devas scritas y següents:

[f.564v] /²⁶ Item als qui han entrevingut en los agravis /²⁷ pus no reban de altra offici salari, vint-y-sinch /²⁸ lliuras dicti XXV ll. [s.].

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 571-572

/¹¹ Venit nobilis don Michael Climens prothonotario et tradidit /¹² convocatis in dicto stamento quandam scripturam tenoris /¹³ huiusmodi: Sa Magestat encara que no ha acostumat de respondrer als agravis /¹⁴ per scrits,

per fer mercè als brassos respon als agravis per /¹⁵ ells pretesos lo següent:

/¹⁶ En lo de la inquisició, ja està provehit ab las respostas als /¹⁷ capítols de la inquisició.

/¹⁸ En lo de la capitania general, està provehit en lo universal /¹⁹ ab una constitució que està decretada, y ab lo particular pro- /²⁰ sehir ab los jutges de greuges.

/²¹ En lo de March Ferrer, lo interès de la part està concordat lo /²² universal, puix no paregue de la constitució que se era ordenada /²³ ser remedi ara per los jutges de greuges, reservant dret al /²⁴ síndich del General de la ciutat de Barcelona y vila de /²⁵ Perpinyà.

/²⁶ En lo dels agravis del General y presa dels diputats, se /²⁷ diu que sa Magestat manarà reveurer lo procés en Barcelona dins /²⁸ tres mesos après que estiga assentada la Audiència, y tro- /²⁹ bant que se ha fet algun agravi contra los drets, auctoritat /³⁰ y jurisdicció dels diputats, ho manarà provehir y reme- // [f.571v] diar com convingue per conservació y augment del Gene- /² ral, lo qual sa Magestat molt desitge, y en lo dels propis /³ usos la obligació complirà ab ella.

/⁴ Quant a la infàmia no's pretén per la ciutat de Barcelona /⁵ hi resultat de la presa de Pere Cassador ab la executió no's /⁶ féu en la persona de Miquel a purgada la infàmia per a que se entengue que dit Cassador no tenia culpa /⁷ alguna, y en lo que se pretén contra altres sa Magestat mana- /⁸ rà provehir segons contra ells se deu de justícia.

/⁹ Quant a la pragmàtica dels cavalls que està ja feta consti- /¹⁰ tució que provehex contra els qui ls passen en França, /¹¹ sa Magestat mane que no's guarde ni execute, y sie agu- /¹² da per no feta.

/¹³ Quant al escusado, ja se'la ha dit als promovedors que se'ls /¹⁴ darà tal satisfacció de part de sa Magestat que de aquella res- /¹⁵ taran satisfets en lo universal y, quant als particulars, ja's /¹⁶ procure donar contento a molts de ells, y lo matex se fa- /¹⁷ rà ab los demés.

/¹⁸ Quant als greuges de les ciutats, vilas y llochs y altrás par- /¹⁹ ticulars, perquè los negocis tenen necessitat de provas y exhi- /²⁰ bitions de actes y processos, sa Magestat mane no's decidesquen /²¹ per los jutges de greuges, als quals encarregue que fassan jus- /²² ticia y miren per lo descàrrech de la concientia de sa Magestat; /²³ y advertex sa Magestat que si alguns excessos constarà haver /²⁴ comesos sos officials, manarà provehir ad.aquells conforme a jus- /²⁵ ticia, procurant donar tota satisfacció y contento en aquest /²⁶ Principat y Comptats, per quietut y sosiego dels poblats /²⁷ en aquells.

/²⁸ Quant a las pragmàticas de la contribució de obras de /²⁹ Perpinyà y Rosas, sa Magestat, tenint concideració a la fide- // [f.572] litat dels poblats en lo Principat de Cattalunya y Comptats /² de Rosselló y Cerdanya, y per lo servey que ab tant prompta vo- /³ luntat li tenen determinat de fer, sa Magestat és content de revocar /⁴ y revoque las ditas pragmàticas.

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 578v-579

/³¹ ... y axí bé ha- // vem deliberat que de pecúnias del dit General sian do- /² nadas y pagadas a las personas que han treballat en ordenar y /³ apuntar los memorials dels agravis, axí generals com particu- /⁴ lars, per remuneració y satisfacció de sos treballs, ço és, a don Jay- /⁵ me de Cardona per lo bras militar, a mossèn Andreu Vilaplana /⁶ de Gerona y a mossèn Joan Ponçech de Vich y a mossèn Galde- /⁷ rich Robollet, síndich de Vilafrancha de Conflent, a cada /⁸ hu d'ells, vint-y-sinch lliuras moneda barcelonesa, ...

[Més endavant hi apareix també la casa on s'ajuntaven els de les constitucions i agravis] [Forma part d'una cautela on hi ha principalment els de les constitucions i capítols del redreç]

ACA, RP, BG, Cl. 5a, A, 20, f. 681v-683

/¹⁵ Gravamina vero pro parte dictorum trium stamentorum dictæ Regiæ /¹⁶ Magestati presentata, de quibus supra in presenti processu fit meu /¹⁷ hic venebant hic inserenda attamen non inseruntur nisi gra- /¹⁸ vamina generalia ad brachium ecclesiasticum spectantia, et /¹⁹ alique alia totu Principatu concernentia et particularia que- /²⁰ dam inter generalia per mixtum incerta que pro ut presenti /²¹ stamento ecclesiastico fuit relatam suæ Regiæ Magestati in /²² diversis vicibus presentata fuerunt ut superius in presenti pro- /²³ cessu apparet reliqua vero possunt videri in processu fa- /²⁴ miliari brachii militaris presentis Principatus huiusmodi /²⁵ vero gravaminum generalium tenor sich se habet.

/²⁶ S. C. R. Magestat,

/²⁷ Concliderant los poblats en lo present Principat de Cathalunya y Comp- /²⁸ tats de Rosselló y Cerdanya com a obedientísim y fidelíssims /²⁹ vassals de vostra Magestat los grans beneficis y mercès que han rebut /³⁰ de la presència de vostra Magestat en aquests seus Principat y // [f.682] Comptats, y per contrari los molts agravis, danys y prejudi- /² cis que en absència de vostra Magestat majorment essent estada tant /³ llarga han rebut y rebian cada dia per alguns dels lloch- /⁴ tinents generals de vostra Magestat, doctors de son reial concell /⁵ y audiència, y altres oficials y ministres de violació dels /⁶ Usatges de Barcelona, Constitucions de Cathalunya, capítols y actes /⁷ de cort, privilegis, usos y costums dels dits Principat /⁸ y Comptats, ab justes rahons y causas, per lo gran amor /⁹ que tenen a vostra Magestat, han desitjat la real presència y supli- /¹⁰ catab diversas cartas y embaxadas fos vostra Magestat servit fer- /¹¹ nos mercè de visitar aquests seus Principat y Comptats, /¹² no sols per fer-nos mercè, las quals speram molt certas com /¹³ de tant potentíssim cathòlic, benigne y clementíssim /¹⁴ príncep, rey y senyor nostre tenim experimentat; més /¹⁵ encara per posar orde en la administració de la justícia /¹⁶ y reduhir los abusos y excessos fets a son

degut stat y orde /¹⁷ perquè de assí al devant no·s fassen semblants agravis y prejudicis, /¹⁸ los quals són tants y de tant pes y concideratió que quant fos- /¹⁹ sen fets a personas stranyas agueran confiadament recorregut /²⁰ a vostra Magestat, prometent-se tot amparo y deffensa com de príncep tant /²¹ christià y tant zelós de la justícia y rectitut, y encara que la /²² presentació dels presents y altres memorials de agravis se haja /²³ de fer a vostra Magestat dins de la iglésia de Santa Maria de la vila de /²⁴ Monsó, a hont és lo lloch per vostra Magestat assignat per cele- /²⁵ brar las corts, les quals vostra Magestat nos fa mercè de te- /²⁶ nir y celebrar a estos sos Principat de Cathalunya y Comptats de /²⁷ Rosselló y Cerdanya, y no en altra part fora de aquella, /²⁸ emperò per la malaltia de vostra Magestat e indisposició de /²⁹ terçanas, per les quals és estat necessari aver de sagnar a /³⁰ vostra Magestat tres vegadas y donar-li purga y fer-se altres remeys /³¹ y moltas pregàrias y orations públiques a nostre Senyor Déu axí /³² en la present vila de Monsó com en tot lo present Principat y // [f. 682v] Comptats perquè fos servit per sa misericòrdia restituhir a vostra /² Magestat la perfeta salut y axí per ésser molt manifest y notori /³ lo impediment de malaltia que de present vostra Magestat per la qual és /⁴ impedit poder-se trobar en dita iglésia perquè en ella se pogués /⁵ fer a vostra Magestat dita presentació, per quant si ab aquest fret ana- /⁶ ve vostra Magestat personalment en ella, seria posar en perill la sa- /⁷ lut y vida de vostra Magestat, que tant importa per al servey de Déu, /⁸ bé, repòs y quietut de la Christiandat y de sos regnes y stats, /⁹ y specialment de aquests de sos Principat y Comptats, per ço, los /¹⁰ tres brassos de les ditas corts perquè.s puga passar avant a la ex- /¹¹ pedició y conclusió de aquelles, ab expressa emperò protestatió /¹² que lo present acte y cosas en aquell contengudes no pugan /¹³ en esdevenidor ésser trets en conseqüentia y exemplar, ni /¹⁴ per aquell los sia fet ni engendrat perjudici algú ni pugan /¹⁵ ésser obligats, constrets ni

forsats fer semblants presenta- /¹⁶ tions de memorials a vostra Magestat, ni a sos successors en estes o /¹⁷ altres corts, sinó stant personalment en lo lloch assignat per a /¹⁸ tenir y celebrar aquelles, y ab altres salvetats y protesta- /¹⁹ tions necessàrias y oportunas de llur pròpria y mera volun- /²⁰ tat y per les causas demunt ditas, y no altrament, perquè en /²¹ lo sobredit puga vostra Magestat més complidament provehir y /²² manar reparar, resarcir y restituhir los danys y agra- /²³ vis fets a tot lo present Principat de Cathalunya y Comp- /²⁴ tats de Rosselló y Cerdanya y als particulars poblats /²⁵ en aquells presenten a vostra Magestat, per ara, aquest memo- /²⁶ rial de alguns de dits agravis en la conexensa, examina- /²⁷ tió y declaratió dels quals, quant humilment poden, supli- /²⁸ can a vostra Magestat los tres brassos del present Principat de /²⁹ Cathalunya y Comptats de Rosselló y Cerdanya sia de son real // [f. 683] servey prosehir sens acistència ni intervenció de les personas /² per qui ab concell dels quals són estats fets y en tot y per /³ tot administrar-los compliment de justícia per observansa /⁴ de les quals constitutions y lleys del dit Principat y Comptats, /⁵ los quals és estat vostra Magestat servit per sa benignitat y clemèn- /⁶ cia jurar y manar que per tots sian inviolablement ob- /⁷ servadas, et licet, etc.

/⁸ Altissimus, etc.

[Segueixen els agravís].

PROCÉS DE GREUGES

[f. 1]

Franciscus de Soldevila / domicellus Tarraconensis /
contra / honorabilem procuratorem fiscalem regiae curie.

1585 / Originale / sub examine magnifici Michaelis
Joannis / Quintana et Onofrii Pauli Cellers, juris
utriusque doctores.

Vista, ya està ordenada la sentència.

Scriba Amat ...

[f. 2]

^{/1} Pateat universis quod anno a nativitate Domini
mille- ^{/2} simo quingentesimo octuagesimo quinto die vero
^{/3} decimo nono mensis decembris intitulado, coram illus-
^{/4} tribus iudicibus gravaminum tam pro parte Sacre ^{/5}
Catholice et Regie Magestatis quam pro parte trium bra- ^{/6}
chiorum electis et nominatis in curia generali in ^{/7}
presenti in villa Montissoni celebrata seu in eorum ^{/8}
personis coram illustri ac reverendo Hieronimo Manegat ^{/9}
juris utriusque doctore sacrista ecclesie Dertuse, ^{/10}
consiliario et regio cancellario personaliter ^{/11}
existente in domibus sue solite residentiae quas ^{/12} fovet
in presenti civitate Barcinone in vico dicto ^{/13} de la
Cucurella, comparuit Franciscus de Solde- ^{/14} vila,
domicellus in civitate tarraconensi domicilia- ^{/15} tus,
quibus humiliter presentavit quandam in ^{/16} scriptis
papiri supplicationis schedulam tenoris ^{/17} sequentis:

Il·lustres y molt reverents senyors jutges ^{/19} de
greuges,

Francesch Soldevila, donzell en la ciutat de ^{/21}
Tarragona domicilliat supplique a vostres senyories ^{/22}
sien servits en la graduació dels greuges se fan ^{/23} o
repartiment de aquells li sie pagat lo residuum ^{/24} o
restant quantitat se devie al *quondam* mossèn Fran- ^{/25}
cesc de Soldevila, pare llur, al qual se li pertany ^{/26}

com a fill y hereu y successor llur *pro ut ecce* /27 lo ofici de vostres senyories humilment implorant *que licet et c^a*.

Altissimus et c^a. / Fivaller.

[f. 2v]

Cuiquidem supplicationi fuit facta provisio sequens:

/2 Comittatur magnifico Michæli Joanni Quintana /3 et Onofrio Paulo Cellers, qui audiant, colligant /4 et refferant et super intermediis et aliis debite pro- /5 videant. || /6 Provisa per reverendum cancellarium decimonono /7 decembris millesimo quingentesimo octuagesimo /8 quinto Barcinone. || /9 Amat.

/10 Recepta dicta die et c^a. concessa copia inserantur /11 seu consuantur producta in et c^a. || /12 Quintana || /13 Cellers.

/14 Que fuerunt intimata et notificata omnia et singula supra /15 dicta honorabili Petro Alos procuratori fiscali regiæ /16 curie, dimissa intima in eius domo eius uxori die et anno /17 proxime dictis inter quintam et sextam horas post me- /18 ridiem ipsius dies per Paulum Codina regium portarium /19 sic refferentem michi notario et huiusmodi processus et causæ scribe.

/20 Et nichilominus idem dictus Franciscus de Soldevila, /21 faciendo fidem de per eum exhibitis, obtulit et produxit /22 et in presenti originali processu inseri petiit, fecit et requi- /23 sivit instrumentum cuiusdam sentencie in pergamento scrip- /24 tum et manu publica notario sub signatum, quod ego idem /25 notarius et huiusmodi processus et cause scriba, vigore /26 provisionis desuper per dictos dominos iudices grava- /27 minum proxime facte, hic inserui et continuavi de /28 verbo ad verbum, quod est tenoris sequentis:

/29 Sentencia gravaminum in favorem Francisci de Soldevila.

/30 Los noms de nostre senyor Déu Jesucrist y de la gloriosa // [f. 3] verge Maria mare sua humilment invocats,

Sie /² a tots cosa manifesta que nosaltres: micer Mathias Sor- /³ ribes, abbat de sanct Salvador de Abrea, canceller /⁴ y del consell de sa Magestat, don Francesc Gralla /⁵ y Desplà, mestre rational, micer Francec Montaner, /⁶ regent la cancelleria en lo Principat de Cathalunya, /⁷ Joan Ferrer Dezpuig, regent la thezoreria, micer /⁸ Steve Puig, advocat fiscal, micer Miquel Terça, /⁹ regent la cancelleria y del supremo consell de sa /¹⁰ Magestat, micer Bernat Vilana, surrogat en lloc /¹¹ de micer Francesc Giginta, regent la cancelleria y /¹² del supremo consell de sa Magestat, micer Barnabé /¹³ Serra, miçer Joan Sunyer, doctors del real consell, /¹⁴ per part de la real Magestat; fra Gispert Malarts, /¹⁵ prior de la verge Maria de Galter y camarer de la /¹⁶ verge Maria de Ripoll, don Joan Tormo, surrogat /¹⁷ en loch del abbat de Montserrat, mossèn Joan Vilar, /¹⁸ canonge y ardiaca de Gerona, don Pedro de Peguera, /¹⁹ micer Francesc Gomis, surrogat en lloc de mossèn /²⁰ Francesc Setantí, mossèn Miquel de Boixadors, mos- /²¹ sèn Joan Luís Llull, syndich de Barcelona, miçer /²² Damià Osset, surrogat en lloch de micer Antoni Dalmau, /²³ syndich de Tortosa e Genís Bofill, syndich de la vila de /²⁴ Torruella de Montgrí, per part de la cort general; /²⁵ jutges y providors de greuges anomenats, axí per part /²⁶ de sa Altesa del Príncep nostre senyor com de la cort /²⁷ general ultimadament celebrada en la vila de Monçó, /²⁸ elets en jutges y provisors de greuges y demandes /²⁹ donats y donades contra la prefata real Magestat /³⁰ del emperador y Rey nostre senyor y officials seus;

vist /³¹ primerament lo poder per la prefata real Magestat a nosaltres // [f. 3v] donat e atribuït ab consentiment y supplicatió de la /² general cort, e la provisió e comissió a nosaltres feta /³ a supplicatió de la present cort dins cert temps a nosaltres /⁴ prefigit;

vists los greuges y demandes devant nosaltres /⁵ exhibits y exhibides y aquells quant en nosaltres són /⁶ estats bé y diligentment examinats y examinades /⁷ y oydes les parts qui aquells han exposats y exposa- /⁸ des;

vists y regoneguts los actes per dites parts devant /⁹ nosaltres produïts, lo dia present ha oyr la present sentència, /¹⁰ provisió o declaratió per nosaltres assignat, segons que /¹¹ ab la present assignam, los sancts quatre Evangelis devant /¹² nosaltres posats y aquells reverentment sguardats, /¹³ pronuntiam, provehim y declaram, per y en la forma /¹⁴ següent:

Quant als greuges e o demandes devant nos /¹⁵ proposades per los dejús nomenats demanant quiscun /¹⁶ d'ells les restants quantitats que a quiscú d'ells /¹⁷ los reste pagar en virtut de altres sentènties per los /¹⁸ provisors de greuges de les corts de Monçó a quiscú de·els /¹⁹ adjudicades per les causes y rahons en dites sentènties /²⁰ contengudes, mostrant y exhibint dites sentènties, les /²¹ quals vistes attès que per lo acte de cort ab sola hostensió /²² de las sentèntias per altres provehidors de greuges adju- /²³ dicades, sens fer procés algú som obligats adjudicar- /²⁴ los la restant quantitat; per ço, per observanca de[1] /²⁵ <cort> capítol de cort, sententiam, pronuntiam y declaram /²⁶ y lo procurador fiscal patrimonial de sa Magestat /²⁷ condemnam en donar e pagar a quiscú dels baix ano- /²⁸ menats la restant quantitat que no·ls serà estada /²⁹ pagada en virtut de altres sentènties per los provehi- /³⁰ dors de greuges passats a quiscú de ells adjudicades, /³¹ és a saber: a Francesc Soldevila, la restant que /³² no li serà estada pagada en virtut de la sentèntia // [f.4] dels proveydors de les corts de Monçó del any mil /² sinc-cents quorantados adjudicada, la qual paga /³ li haja ésser feta de les peccúnies per sa Magestat deixa- /⁴ des y reservades per los agreujats en les corts del any /⁵ passat mil sinc-cents sinquanta-dos celebrades /⁶ en la vila de Monçó, segons li tocarà en lo compar- /⁷ timent fahedor a sou y a liura ab los altres crehedors /⁸ als quals seran adjudicades quantitats algunes pa- /⁹ gadores de e sobre dites peccúnies de dit servey de /¹⁰ dita cort del dit any mil sinc-cents sinquanta-dos.

/¹¹ Lata fuit huiusmodi sententia per dictos reverendos no- /¹² biles et magnificos dominos provisores gravaminum /¹³ prescriptos en prenomatos et de eorum mandato /¹⁴ lecta et publicata per me, Raphaellem Joannem, Sacre /¹⁵ Cesaree Catholice et Regie Majestatis secretarii /¹⁶ regiaque auctoritate notarii vice et nomine nobilis /¹⁷ Michælis Climent regii prothonotarii, die videlicet /¹⁸ veneris intititata vicesima septima mensis octobris /¹⁹ anni millesimi quingentesimi quinquagesimi /²⁰ tertii, in quadam aula domus dicti reverendi Mathie /²¹ Sorribes, regii consiliarii et cancellarii, sita in /²² vico de Monte Cateno civitatis Barcinone, presentibus /²³ instantibus et dictam sententiam ferri supplicantibus /²⁴ Petro Joanne Calvo et Petro Roure fisci regii pro- /²⁵ curatoribus, et presentibus pro testibus Antonio Mas /²⁶ et Andrea Sezilla notariis regiis civibus Barcinone et /²⁷ Petro Montfar regio virgario et pluribus aliis in /²⁸ multitudine copiosa.

/²⁹ Sunt deducende XIII ll. XV s. VI d. solute per dictos deputatos /³⁰ pro primo compartimento cum apoca firmata XXX marcii MDLVIIII.

/³¹ Sig(+)num meum Michælis Amat Catholice et Regie // [f. 4v] Majestatis mandati scribe eiusque auctoritate notarii publici per totam /² terram et ditionem regiam, qui /³ huiusmodi sententiam /³ loco et vice nobilis et magnifici don Michælis Clementis /⁴ regii consiliarii et prothonotarii prolationi cuius magni- /⁵ ficus Raphael Joannes quondam regius secretarius interfuit, /⁶ in hanc publicam redigens formam scribi feci et /⁷ clausi.

/⁸ Item obtulit et in presenti originali processu inseri /⁹ petiit, fecit et requisivit idem dictus Franciscus /¹⁰ de Soldevila quandam aliam sententiam in pergameno /¹¹ etiam scriptam et manu publici notarii clausam /¹² sive subsignatam, quam ego idem notarius /¹³ et huiusmodi processus et [cause scriba vigore,] /¹⁴ provisionis desuper per dictos dominos iudices sive /¹⁵ provisores gravaminum proxime facte, et hic in- /¹⁶ serui

et continuavi de verbo ad verbum, et est /¹⁷ tenoris sequentis:

/¹⁸ Alia sententia:

/¹⁹ Los noms de nostre senyor Déu Jesucrist y de la gloriosa /²⁰ verge Maria mare sua humilment invocats,

/²¹ Sie a tots cosa manifesta que nosaltres: don /²² Ferrando de Loazes per la gràtia de Déu archi- /²³ bisbe de Tarragona, canceller y del consell de sa /²⁴ Magestat, surrogat en lloc del reverent micer Mathia /²⁵ Sorribes quondam abbat de Sanct Salvador de Abrea, canceller /²⁶ y del consell de sa Magestat, micer Francesc Montaner, /²⁷ regent la cancelleria en lo present Principat de Cathalunya, /²⁸ Jaume Traginer, surrogat en lloc del noble don Francesc // [f. 5] Gralla y Desplà, mestre rational de la casa y cort /² de sa Magestat, Michæl Codina, regent la thesoreria, /³ micer Miquel Terça, advocat fiscal, micer Ber- /⁴ nabé Serra, micer Pere de Lobregat, doctors del /⁵ real consell, micer Miquel Quintana, també /⁶ doctor del dit real consell, surrogat en lloc del /⁷ magnífic micer Dimas Lorís, regent la cancellaria /⁸ y del supremo consell de sa Magestat, don Ferrando /⁹ Maymó, surrogat en lloc de don Luís de Ycart, balle /¹⁰ general, per part de la Sacra Cathòlica y Real /¹¹ Magestat; don Joan Tormo, abbat de Besalú, micer /¹² Paulo Pla, abbat de Sanct Pere de Gallicans de Gerona /¹³ y canonge de la seu de Barcelona, fra Gispert Mularts, /¹⁴ prior de la verge Maria de Gualter y camarer de la /¹⁵ verge Maria de Ripoll, don Guillem de Sinisterra /¹⁶ y de Sancta Eugènia, Joan Miquel de Bellafilla, Mi- /¹⁷ quel Ciurana, Pere de Rovirola, syndich de Vich, /¹⁸ Steve Morató, syndich de Balaguer y mossèn Bernat /¹⁹ Joan Mascaró, syndich de Vilafrancha de Panadès, /²⁰ e per part de la cort general jutges e provehidors de /²¹ greuges anomenats, axí per part de la dita Cathòlica /²² y Real Magestat com de la cort general ultimada- /²³ ment celebrada en la ciutat de Barcelona, elets en /²⁴ jutges e provehidors de greuges y repartidors /²⁵ de greuges y demandes donats y donades contra /²⁶ la dita prefata Magestat y officials seus;

vist pri- /²⁷ merament lo poder per la prefata Real Magestat a nosal- /²⁸ tres donat e atribuït ab consentiment y supplicatió /²⁹ de la dita cort general, e la provisió e comissió a nosal- /³⁰ tres feta a supplicatió de la present cort dins cert temps /³¹ a nosaltres prefigit;

vists los greuges y demandes // [f. 5v] devant nosaltres exhibits y exhibides y aquells quant /² en nosaltres són estats bé y diligentment examinats /³ y examinades y hoydes les parts que aquells han ex- /⁴ posats y exposades;

vists y regoneguts los [actes] per /⁵ dites parts devant nosaltres produïts, lo dia present /⁶ a hoir la present sentència, provisió o declaratió per nosal- /⁷ tres assignat, segons que ab la present assignam, los /⁸ sancts quatre Evangelis devant nosaltres posats /⁹ y aquells reverentment sguardats pronuntiam, pro- /¹⁰ vehim y declaram per y en la forma següent:

/¹¹ Quant als greuges o demandes donats per los dejús /¹² anomenats demanant quiscú d'ells la restant /¹³ quantitat que a quiscú d'ells los resta a pagar en virtut /¹⁴ de les sentènties per los provisors [de que] de les corts /¹⁵ passades a quiscú d'ells adjudicades per les causes /¹⁶ y rahons en dites sentènties contengudes;

vistes /¹⁷ les sentènties y los mèrits dels processos de quiscú /¹⁸ de ells atesos, sententiam, pronuntiam y declaram, /¹⁹ y lo procurador fiscal patrimonial de sa Magestat /²⁰ condemnam en donar e pagar a quiscú d'ells baix /²¹ anomenats la restant quantitat que a quiscú /²² de ells los reste a pagar en virtut de les sentènties /²³ per dits provehidors de greuges a quiscú d'ells ad- /²⁴ judicades, [és] a saber: a Francesc Soldevila, donzell, /²⁵ com a fill y hereu de Jaume Soldevila *quondam* son pare, /²⁶ la restant quantitat que no li serà estada pagada /²⁷ en virtut de la sentència per los provehidors de /²⁸ greuges de les corts del any mil sinc-cents quoranta- /²⁹ dos a ell adjudicada, la qual paga li haje de ésser /³⁰ feta de les peccúnies per sa Magestat dexades

/³¹ y reservades en les corts del any passat mil sinc-cents /³² y sexanta-quatre per los agraviats celebrades en la // [f. 6] present ciutat de Barcelona, segons tocarà en lo com- /² partiment fahedor a sou y a liura ab los altres crea- /³ dors als quals seran adjudicades quantitats algunes /⁴ pagadores de e sobre dites peccúnies de dit servey /⁵ de dita cort del dit any mil sinc-cents sexanta-quatre.

/⁶ Lata fuit huiusmodi sententia per dictos admodum /⁷ illustrem reverendum ac reverendos nobiles et magnificos dominos provi- /⁸ sores gravaminum prescriptos et prenomatos et /⁹ de eorum mandato lecta et publicata per me, Mi- /¹⁰ chælem Amat locumtenentem prothonotarii regiaque auctoritate /¹¹ notarium publicum civem Barcinone, vice et /¹² nomine nobilis don Hieronimi Clementis regis /¹³ prothonotarii die videlicet martis intitulata vi- /¹⁴ cesima tertia mensis januarii anni millesimi /¹⁵ quingentesimi sexagesimi quinti, in quadam aula /¹⁶ domus sive palatii archiepiscopi Tarrachone site /¹⁷ in parrochia Sancti Michælis in via vulgo /¹⁸ dicta dels Torne[r]s presentis civitatis Barcinone, pre- /¹⁹ sentibus instantibus et dictam sententiam ferri /²⁰ publicantibus [sic!] Petro Joanne Calvo et Petro Roure /²¹ fisci regii procuratoribus, et presentibus pro testibus /²² honorabile Antonio Mas regio scriba mandati, /²³ Joanne Vila notario habitatore Barcinone, Joanne /²⁴ Moros et de Molina etiam habitatore Barcinone, et Joanne /²⁵ Riera virgario regiæ audientiæ, et quamplurimis /²⁶ aliis in multitudine copiosa.

/²⁷ Sunt deducende XIII ll. XIII s. VI d. solutos per dominos deputatos /²⁸ cum apocha firmata VI mensis martii MDLXVI.

/²⁹ Item alie XIII ll. XIII s. VI d. solute pro secundo compartimento /³⁰ cum apocha firmata XIII octobris dicti anni MDLXVI.

/³¹ Sig(+)num meum Antonii Mas Sacre Catholice et /³² Regie Magestatis mandati scribe regiaque auctoritate // [f. 6v] notarii publici civis Barcinone, qui huiusmodi

sen- /² tentiam vice et loco nobilis don Hieronimi [...] /³ regii prothonotarii, prolationi cuius magnificus Michæl /⁴ Amat regii prothonotarii locumtenens vice et loco [...] /⁵ interfuit, in hanc publicam redigens formam [scribi] /⁶ feci, et cum raso in linea XIII posito ibi [...] /⁷ a quiscú d'els los reste clausi.

/⁸ Item obtulit et produxit et in presenti originali /⁹ processu inseri petiit feciit [sic!] et requisivit clau- /¹⁰ sulam hereditariam positam et contentam in /¹¹ testamento seu ultime voluntatis [sic!] Francisci de Sol- /¹² devila domicelli civitatis Tarrachone populati /¹³ dominum de Vila Fortuny, campi et diocesis tarrachonensis [in papiro] /¹⁴ scripto, acto sub duobus calendariis in civitate Tar- /¹⁵ rachone, quorum prius fuit decimo mensis februa- /¹⁶ rii anno a nativitate Domini millesimo quingentesimo septua- /¹⁷ gesimo primo et clauso sive subsignato per discretum /¹⁸ Philippum Montserrat, apostolica et regia auctoritatibus /¹⁹ ac de collegio notariorum civitatis Tarrachone, /²⁰ notarium publicum dicte civitatis qui jam als /²¹ in publicam formam redigit, in quo quidem [...] /²² est prohemium, dictam clausulam hereditariam, /²³ clausulam finalem, et testes vocati et rogati; quam /²⁴ ego idem notarius et huiusmodi processus et cause /²⁵ scriba, vigore dicte provisionis desuper per dictos /²⁶ dominos iudices sive provisores gravaminum proxime /²⁷ facte hic inservi et continuavi de verbo ad verbum, /²⁸ cuius quidem clausule tenor sic se habet:

/²⁹ Clausula hereditaria testamenti Francisci de Soldevila:

/³⁰ En tots los altres béns meus emperò mobles e immob- // [f. 7] les haguts y per haver, hont se vulle que sien, /² véns, drets y actions a mi pertanyents o pertànyer /³ podents o devents, hara o en sdevenidor, per qual- /⁴ sevol causa o rahó que's puça dir ni anomenar, /⁵ en Francesc de Soldevila, el major meu, en y de la /⁶ senyora Hierònima Soldevila y de Castellví quondam /⁷ muller mia, comú a mi hereu universal insti- /⁸ tuesch; e

si dit Francesch fill meu morrà quant /⁹ que quant sens fills o filles, hu o molts de le- /¹⁰ gíttim y carnal matrimoni procreats o procreat, /¹¹ en tal cars li substituesc y a mi hereu universal /¹² instituesc a Hernando, fill segon meu, y morint /¹³ dit Hernando per lo semblant sens fills de legítim /¹⁴ y carnal matrimoni procreats, a Fèlix, fill meu /¹⁵ tercer, e morint dit Fèlix sens fills de carnal ma- /¹⁶ trimoni procreats, a na Anna, filla mia casada /¹⁷ ab mossèn Francisco Salena gu seu cavaller e de la /¹⁸ ciutat de Leyda domicilliat, y morint dita Anna sens /¹⁹ fills o filles de legítim y carnal matrimoni procreats, /²⁰ en tal cars a Paula, filla mia, e morint dita Paula /²¹ sens fills de legítim y carnal matrimoni procreats, /²² en tal cars a Federic, fill natural meu, e defallint /²³ dit Federich sens fills de carnal matrimoni procreats, /²⁴ en tal cars ha Hierònim, fill natural meu, i si /²⁵ dit Hierònim morie sens fills y de carnal matrimoni /²⁶ procreats, en tal cars dexa en hereva a la gloriosa /²⁷ sancta Tecla, patrona nostra que dits béns meus /²⁸ se venen al·encant públic y que se smerci en /²⁹ censal vint milia per mil, y que servesca dita /³⁰ renda en dir misses y aniversaris quiscun any /³¹ per les ànimes de mos deutes y parents, y en sufragi /³² de las mia ànima, deixant la administració als // [f. 7v] reverents syndichs del capítol de la seu de Tar- /² ragona y als magnífichs cònsols de dita ciutat. Item done y assigne per tudors y curado[r]s a les persones y béns de mos fills.

Sentències de greuges

- I -

AHFF, pergami núm. 1845

Sentència de greuges de 1565 dictada en favor d'Antic Tries

[Los] noms de nostre senyor Déu Jesuchrist y de la gloriosa verge Maria mare sua humilment invocats;

Sia a tots cosa manifesta que nosaltres don Fer- /² [ran]do de Loazes per la gràcia de Déu archabisbe de Tarragona, canceller y del consell de sa Magestat, surrogat en lloch del reverent misser Matia Sorribes quondam ab- /³ [bat] de Sant Salvador de Abbrea, canceller y del consell de sa Magestat; misser Francesch Montaner, regent la cancellaria en lo Principat de Cathalunya; Jaume /⁴ [Tragi]ner, surrogat en lloch <en lloch> del noble don Francesch Gralla y Desplà, mestre rational de la [casa] y cort de sa Magestat; Miquel Codina, regent la thesora- /⁵ [ria]; misser Miquel Terça, advocat fiscal; misser Bernabé Serra; misser Pere de Lobregat, doctors del real consell; misser Miquel Quintana, també doctor del /⁶ [dit] real consell, surrogat en lloch del magnífich misser Dimas Llorís, regent la cancellaria y del supremo consell de sa Magestat; don Ferrando Maymó, sur- /⁷ rogat en lloch de don Luís de Ycart, balle general, per part de la Sacra, Cathòlica y Real Magestat; don Joan Tormo, abbat de Bassalú; misser Paulo /⁸ Pla, abbat de Sanct Pere de Gallicans de Gerona y canonge de la Seu de Barchinona; fra Gispert Malars, prior de la verge Maria de Gualter /⁹ y camarer de la verge Maria de Ripoll; don Guillem de Sinisterra y de Sancta Eugènia; Joan Miquel de Bellafilla; Miquel Ciurana; Pere de Roviro- /¹⁰ la, síndic de Vich; Steve Morató, síndich de Balaguer; misser Bernat Joan Mascaró, síndich de Vilafranca de Panadès, per part de la Cort general /¹¹ jutges e providors de greuges

anomenats axí per part de la dita Cathòlica y Real Magestat com de la Cort general ultimadament celebrada en la ciu- /¹² tat de Barçelona, elets en jutges e proveïdors de greujes y repartidors de greujes y demandes donats y donades contra la dita prefata Magestat /¹³ y officials seus; Vist primerament lo poder per la preffata Real Magestat a nosaltres donat e atribuït ab consentiment y supplicació de la dita Cort /¹⁴ general e la provisió e comissió a nosaltres feta a supplicació de la present cort dins cert temps a nosaltres prefigit; vists los greujes y demandes /¹⁵ davant nosaltres exhibits y exhibides y aquells quant en nosaltres són stats bé y diligentment examinats y examinades y hoïdes les parts /¹⁶ qui aquells han expossats y expossades; vists y regoneguts los actes per dites parts davant nosaltres produhits, lo die present a hoir la present sentència, /¹⁷ provisió e declaratió per nosaltres assignat segons que ab la present assignam, los sancts quatre Evangelis davant nosaltres possats y aquells /¹⁸ reverentment sguardats, pronunciam, provehim y declaram per y en la forma següent:

Quant al greuje o demanda donat per Antich /¹⁹ Tries com a fill y hereu de Gabriel Tries quondam de la vila de Sancta Maria de Arenys, bisbat de Gerona, demanant en dit nom la restant quantitat /²⁰ que no s'era stada pagada al dit Gabriel Tries son pare en virtut dde dos sentències de proveïdors de greujes, la una de les corts de l'any mil /²¹ sinch-cents coranta-dos, y l'altra de las corts de coranta set al dit Gabriel Tries adjudicades per les causes y rahons en dites sentències /²² contengudes, vistas dos sentèncias, los mèrits dels processos atesos, sentenciam, pronunciam y declaram, y lo procurador fiscal patrimonial /²³ de sa Magestat condempnam en donar e pagar al dit Antich Tries en dit nom la restant quantitat que no s'era stada pagada al dit Gabriel Tries, /²⁴ son pare, en virtut de dites sentènties per dits provehidors de dites corts de dits anys mil sinch-cents trenta-set y de coranta-set /²⁵ al dit Gabriel Tries adjudicades, la qual

paga haje d'ésser feta de les pecúnies per sa Magestat dexades y rresservades en les corts de l'any passat /²⁶ mil sinch-cents sexanta-quatre per los agreujats celebrades en la present ciutat de Barcelona segons tocarà en lo compartiment fahedor a sou /²⁷ y lliura ab los altres creadors als quals seran adjudicades quantitats algunes pagadores de e sobre dites pecúnies de dit servey de dita cort /²⁸ del dit any m il sinch-cents sexanta-quatre.

Lata fuit huiusmodi sententia per dictos admodum illustrisimum reverendisimum ac reverendos et magnificos dominos provisosos /²⁹ gravaminum prescriptos et pronunciatos et de eorum mandato lecta et publicata per me Michaellem Amat locumtenentem prothonotarium regiaque auctoritate /³⁰ notarium publicum civem Barcinone vice et nomine nobilis don Hieronimi Clementis regii prothonotarii die videlicet martis intitulata vicesima tertia mensis /³¹ januarii anni millesimi quingentesimi sexagesimi quinti in quadam aula domus sive palatii archiepiscopi Tarrachone site un parrochia Sancti /³² Michaelis in via vulgo dicta dels Torners presentis civitatis Barchinone presentibus instantibus et dictam sententiam ferri supplicantibus Petro Joanne Calvo /³³ et Petro Roure fisci regii procuratorius et presentibus pro testibus honorabilibus Anthonio Mas regio scriba mandati Joanne Vila notarii habitatore Barcinone Joanne Moros /³⁴ et de Molina etiam habitatore Barchinone et Joanne Riera virgario regie audiencie et quamplurimis aliis in multitudine copiosa. [senyal].

[Sunt deducende xviii solidos solute per dominos deputatos /³⁶ pro primo et secundo compartimentis cum apoca firmata vii /³⁷ januarii MDLXVII.] (*)

Sig (signe) num meum Antonii Mas, S. C. et Regie Magestatis mandati, regiaque auctoritate notarii publici civis Barchinone /³⁹ qui huiusmodi sententiam vice et loco nobilis don Jeronimi Climent regii prothonotarii prolacioni /⁴⁰ cuius magnificus Michael Amat locumtenens dicti prothonotarii vice et loco eiusdem interfuit /⁴¹ in hanch publicam redigens formam scribi feci et clausi.

Constat de rasis in lenea /⁴² xi^a positis ubi legitur "anomenats axí part de la dita Cathòlica", xxi "coranta". [senyal].

(*) Escrit d'una altra mà.

[Al dors: Sentència de Tries. / és de la súplica de N° 12 y ha de / anar dintra.]

- II -

ACA, Reial Audiència, Processos, 549/6, en paper

Sentència de greuges de 1565, dictada en favor d'Andreu Puigdasens

Los noms de nostre Senyor Déu Jesucrist y de la gloriosa verge Ma[r]lia mare sua /² humilment invocats;

Sie a tots cosa manifesta que nosaltres don [F]er[ra]ndo de [Loa]- /³ zes per la gràcia de Déu archebisbe de Tarragona, canceller de sa Majestat surrogat en lloch /⁴ del magnífic misser Mathia Sorribes quondam abat de Sant Salvador de Abrea, canceller y del consell /⁵ de sa Majestat, misser Francesch Montaner regent la cancellaria en lo Principat de Cat[a]- /⁶ lunya, Jaume Traginer surrogat en lloch del noble don Francesch Gralla y Desplà mestre racional de la casa y cort de sa Majestat, Miquel [Co]din[a] regent la thesoreria, micer /⁸ Miquel Terça, advocat fiscal, misser Barnabé Serra, misser Pere de Llobregat, doctors del real /⁹ consell, misser Miquel Quintana també doctor de dit real consell surrogat en lloch [del] /¹⁰ magnífic misser Dimas Loris, regent la cancellaria y del consell suppremo de sa Majestat, don Fer[ran]- /¹¹ do Maymó surrogat en lloch de don Ll[u]ís de Icart, balle general, per part de la S. [C.] /¹² y Real Majestat; don Joan Tormo, abat de Besalú, misser Paulo Pla, abat de Sanct Pere de /¹³ Gallicant de Gerona y canonge de la Seu de Barcelona, fra Gispert Malarç, p[ri]or de la verge /¹⁴ Maria de Gualter y camerer de la verge Maria de Ripoll, don Guillem de Siniste[r]- /¹⁵ ra y de Sancta Eugènia, Joan Miquel de Bellafilla, Miquel Ciurana, Pe[re] de Rovi- /¹⁶ rola, síndich de Vich, Steve Morató, síndich de Balaguer y misser Bernat Joan

M[as]- /¹⁷ caró, síndich de Vilafranca de Penadès, per part de la cort general jutges y prov[e]- /¹⁸ hidors de greuges anomenats a[x]í per part de dita Cathòlica y Real Majestat com de /¹⁹ la cort general ultimadament celebrada en la ciutat de Barcelona, elets en jutges [e] /²⁰ provehidors de greuges y repartidors de greuges y demandes donats y donades con- /²¹ tra la dita prefata Majestat y officials seus; Vist primerament lo pod[e]r per la prefa- /²² ta Majestat a nosaltres donat e atribuït ab consentiment y supplicati[ó] de la dita cor[t] /²³ general ultimadament celebrada e la provisió e comissió a nosal[tres] feta a sup[plicatió] /²⁴ de la present cort dins cert temps a nosaltres prefigit; vists los greug[es] y demandes /²⁵ devant nosaltres exhibits y exhibides y aquells, quant en nosaltre[s] són stats bé y /²⁶ diligentment examinats y examinades e hoïdes les parts qui aqu[e]lls han exposa[t]s /²⁷ y exposades, vists y regoneguts los actes per dites parts devant nosaltres /²⁸ produhits, a hoir la present sentència, provisió o declaratió per nosaltres assignat, segons /²⁹ que ab la present assignam, los sancts quatre Evangelis devant nosal[tr]es posats y /³⁰ aquells reverentment sguardats, pronunciam, provehim y declaram per y en [la] /³¹ forma següent:

Quant als greuges o demandas donats per los dejús anomenats [de]- /³² manants quiscú d'ells las restants quantitats que a quiscú d'ells los resta a pag[ar] /³³ en virtut de les sentènties per los provehidors de greuges de les [c]orts passades [a] quiscú d'ells adjudicades per les causes y rahons en ditas sentèn[ties] contengu- /³⁵ des, vistes les sentènties y los mèrits dels processos atesos, [s]ententiam, pro- // [f. 1v2] [n]untiam, provehim y declaram y lo procurador fiscal patrimonial de sa Majestat condempnam /² en donar e pagar a quiscú dels baix anomenats les restants quantitats que a quis- /³ cú d'ells los resta a apagar en virtut de les sentènties per los provehidors de greuges /⁴ a quiscú d'ells adjudicades, és a saber, a Andreu Puigdasens, Pere Fontcuberta Devall,

/⁵ Joan Ysern, Joan Rossell, Pere Folchs y a Joan Thona, filli y hereu de Raphel Thona, la /⁶ restant quantitat que no.ls s'era stada pagada en virtut de les sent[èn]ties [per lo]s provehidors de greuges de les corts del any mil sinc-cents sinquanta-[dos] [a ellis ad]- /⁷ judicada, la qual paga li haje de ésser feta de les peccúnies per sa Majestat dexe[des y] /⁹ reservades en les corts del any passat mil sinc-cents sexanta-quatre per [als agre-] /¹⁰ ujats celebrades en la present ciutat de Barcelona segons li tocarà en lo compartiment /¹¹ fahedor a sou y a lliura ab los altres creadors als quals seran adjudicades quan- /¹² titats algunes pagadores de e sobre dites peccúnies de dit servey de dita cort del d[it] /¹³ any mil sinc-cents sexanta-quatre.

Latta fuit huiusmodi sententia per dictos ad- /¹⁴ modum illustres reverendum ac reverendos nobiles et magnificos dominos pr[ov]isores /¹⁵ gravaminum prescriptos et prenomatos et de eorum mandato lecta et public[a]- /¹⁶ ta per me, Michaellem Amat locumtenentem prothonotarii regiaeque auctoritate notari- /¹⁷ um publicum civem Barcinone et de eorum mandato lecta et publicata vice et no- /¹⁸ mine nobilis don Hieronimi Cl[e]mentis regii prothonotarii die videlicet mar- /¹⁹ tis intitulata vicesima tertia m[e]nsis januarii anni millesimi quingentesimi /²⁰ sexagesimi quinti in quadam aula domus sive palatii archiepiscopi Tarrocho- /²¹ ne scite in parrochia Sancti Michaelis in via vulgo dicta dels Torners presentis /²² civitatis Barcinone, presentibus, instantibus et dictam sententiam f[er]ri supplican- /²³ tibus Petro Joanne Calvo el Petro Roure fiscii regii procuratoribus, et presentibus /²⁴ pro testibus honorabili Antonio Mas regio scriba mandati, Joanne Vila notario [ha]- /²⁵ bitatore Barcinone, Joanne Moros et de Molina etiam habitatore Barcinone, Joanne Riera virga- /²⁶ rio regie Audientie et quamplurimis aliis in multitudine copiosa.

Sig (signe) num meum Michaelis Joannis Amat, S. C. et R. Majestatis scribæ mand[at]i, /²⁸ et per totam terram

et ditionem regiam notarii publici Bar[ci]non[e] /²⁹ qui hanc sententiam in cuius prolatione magnificus Micha[el] A[m]at /³⁰ locumtenens prothonotarii vice et loco nobilis Hieronimi Clementis regii consil[ia]rii /³¹ et prothonotarii presens interfuit in hanc publicam redigens formam scri[bi] feci et clausi.

[Al dors: Sentència de greuges de / Pere Fontcuberta y altres / 1565].

- III -

ACA, G, 1094, pergami al final del volum.

Sentència de greuges de 1585, dictada en favor de Joan de Llupià

Los noms de nostre senyor Déu Jesuchrist y de la gloriosa verge Maria mare sua humilment invocats, amén.

Sia a tots cosa manifesta que nosaltres, misser Hierònym Managat, sacristà de la Seu de Tortosa, canceller y del consell /² de sa Magestat, misser Miquel Cordelles, regent la real cancellaria, don Joan Icart, balle general de Cathalunya surrogat en lloc del magnífic misser Miquel Terça, regent la cancelleria del supremo consell de sa Magestat, Gaspar de Vilanova y de /³ Pernez, doctinent en lo offici de mestre racional de la casa y cort de sa Magestat surrogat en lloc del magnífic misser Miquel Joan Quintana, regent la cancelleria en lo supremo consell de Aragó, misser Miquel Ferrer, doctor del real consell surrogat /⁴ en lloc del magnífic mossèn Miquel Gort, secretari de sa Magestat, misser Miquel Ferrero, doctor del matex real consell surrogat en lloc del spectable don Henric de Cardona, portant veus de general governador en Cathalunya, misser Fran- /⁵ cesc Puig, doctor del real consell y advocat fiscal patrimonial de sa Magestat, misser don Lluís de Peguera, doctor del real consell, misser Francesc Fort, doctor del real consell surrogat en lloc del magnífic misser Martí Joan Franquesa, doctor del real /⁶ consell y advocat fiscal de sa Magestat, per part de la Sacra, Cathòlica y Real Magestat; Raphel Doms, doctor en theologia, canonge

ardiacha major y syndic del capítol de la Seu de Tarragona, misser Onofre Pau Cellers, canonge y syndich /⁷ del capítol del la Seu de Barcelona, Joan Vila, doctor en theologia, canonge de la Seu de Barcelona surrogat en lloc de misser Ferrando Quintana, doctor en quiscun dret, procurador del bisbe de Urgell don Pere de Clariana, surrogat /⁸ en lloc del noble don Berenguer de Peguera, Jaume de Çalba, donzell en la ciutat de Barcelona domiciliat, y Gismundo Ortiz de Cabrera de Concabella, en la vegaria de Agramunt domiciliat, Pere Ferreres, ciutadà y /⁹ syndic de Barcelona, Antoni Joli, syndic de Perpinyà, y Joan Babbtista Bordoll, syndic de la ciutat de Balaguer, per part de la cort general, jutges e provehidors de greuges anomenats axí per part de la Cathòlica y Real Magestat /¹⁰ com de la cort general respectivament, ultimadament celebrada en la vila de Monçó, elets en jutges e provehidors de greuges e reparadors de greuges y demandes donats y donades contra la prefata Real Magestat y officials /¹¹ seus; Vist primerament lo poder per la prefata Real Magestat a nosaltres donat e atribuït ab consentiment e supplicatió de la dita cort general e la provisió e comissió a nosaltres feta a supplicatió de la present cort dins cert temps /¹² a nosaltres prefigit; vists los greuges y demandes devant nosaltres exhibits y exhibides y aquells, quant en nosaltres són stats diligentment examinats y examinades y oïdes les parts qui aquells an exposats y exposades; vists /¹³ y regoneguts los actes per dites parts devant nosaltres produïts lo dia present a hoyr la present sentència, provisió o declaració per nosaltres assignat, segons que ab la present assignam, los sancts quatre Evangelis devant nosaltres posats /¹⁴ y aquells reverentment sguardats, pronunciam, provehim y declaram per y en la forma següent:

Quant als greuges o demandes donats devant nosaltres per los dejús nomenats, demanant quiscú d'ells la restant quantitat /¹⁵ que a quiscú d'ells los resta a pagar en virtut de altres sentències per los provehidors de

greuges de les corts de Monçó passades a quiscú d'ells adjudicades per les causes y rahons en dites sentènties contengudes, mostrant y exhibint /¹⁶ dites sentènties, les quals vistes, attès que per lo capítol de cort ab sola ostentió de les sentènties per altres provehidors de greuges adjudicades, sens fer procés algu som obligats adjudicar-los la restant quantitat; per so, per obser- /¹⁷ vança de dit capítol de cort, sententiam y declaram y lo procurador fiscal patrimonial de sa Magestat condemnam en donar e pagar a quiscú dels baix anomenats la restant que no.ls s'era stada pagada en virtut /¹⁸ de altres sentènties per los provehidors de greuges passats a quiscú d'ells adjudicades, és a saber, a Joan de Lupià, donzell en la vegaria de Rosselló domiciliat, com a succhint per sos justs y legítims títols a la senyora Marga- /¹⁹ rida Lupià, la restant quantitat del que fonc adjudicat a dita Margarida Lupià en virtut de la sentència dels provehidors de greuges de les corts del any mil sinc-cents sexanta-quatre, la qual paga li haje de ésser feta de les [pecúnies] /²⁰ per sa Magestat per als agreujats dexades y reservades en les corts del any mil sinc-cents vuytanta-sinc, celebrades en la vila de Monçó, segons li tocarà en lo compartiment fahedor a sous y a lliura ab los altres creadors als quals seran adjudicades /²¹ quantitats algunes pagadores de e sobre dites pecúnies de dit servey de dita cort del dit any mil sinc-cents vuytanta-sinc.

Lata fuit huiusmodi sententia per dictos reverendos nobiles et magnificos dominos provisores gravaminum /²² prescriptos et prementionatos et de eorum mandato lecta et publicata per me, Michaellem Joannem Amat militem, S. C. et Regie Magestatis mandati scribam eiusque auctoritate, per totam terram et ditionem regiam notarium publicum Barcinone populatum /²³ vice et nomine nobilis Michaelis Climent regii consiliarii et prothonotarii in regnis Corone Aragonum, die videlicet lune sexta mensis octobris anni a nativitate Domini millesimi quingentesimi octuagesimi sexti intititata, in /²⁴ quadam aula domorum

dicti reverendi Hieronymi Managat regii consiliarii et cancellarii sitarum in vico de na Cucurella vulgariter nuncupato, presente, instante et dictam sententiam ferri supplicante Petro Alos, fisci procuratore, /²⁵ et presentibus pro testibus Bartholomeo Balle notario publico cive Barcinone, Raymundo Badia calligario et Gregorio Remus familiaribus dicti reverendi cancellarii et quampluribus aliis in multitudine copiosa.

Sig (signe) num meum Michaelis Joannis Amat militis, S. C. et R. Magestatis scribæ mandati, et per totam terram et ditionem regiam notarii publici Barcinone populati, qui hanc /²⁷ sententiam, in cuius prolatione vice et loco nobilis Michaelis Climent regii consiliarii et prothonotarii in regnis Coronæ Aragonum praesens interfui, in hanc /²⁸ publicam redigens formam scribi feci et clausi.

[Al dors: Joan de Llupià]

- IV -

ACA, G, pergami (per classificar)

Sentència de greuges de 1599, dictada en favor dels pubills, fills i hereus del magnífic misser Bernabé Serra

Los noms de nostre senyor Déu Jesucrist y de la gloriosa verge Maria mare sua humilment invocats;

Sie a tots cosa manifesta que nosaltres, misser Rafel de Rovirola, canonge de la Seu de Barcelona /² y prior de nostra Senyora de Manlleu del bisbat de Vic, canceller y del consell de sa Magestat, don Joseph de Mur, regent la cancellaria en Cathalunya, don Joan Icart, balle general de Cathalunya, misser Salvador Fontanet, doctor /³ del real consell y regent la real thesoreria, misser don Lluís de Paguera, doctor del real [consell], misser Antoni Oliba, doctor del real consell y advocat fiscal de la règia cort, misser Joan Castelló, doctor del real consell y advocat /⁴ fiscal patrimonial de sa Magestat, misser Hierònim Torner, doctor del real consell surrogat en lloc del noble don Joan <Icart> Sabater,

regent la cancellaria en lo supremo consell de Aragó y misser Hierònym /⁵ Senjust, doctor del real consell surrogat en lloch del noble don Pere Franquesa, secretari ordinari de sa Magestat per part de la Sacra, Cathòlica y Real Magestat; don Miquel de Aymerich, abbat de Sanct Cugat de /⁶ Vallès, don Francesc de Oliva y de Albèrnia, ardiacha de Sancta Maria de la Mar y abbat e o perpètuu comendatari de Sanct Llorens del Munt y canonge de la Seu de Barcelona, Antoni Vila, canonge /⁷ y pabordre de la Seu de Vich y prior de Sanct Corneli de Bas del bisbat de Gerona, don Honofre de Alentorn, don Honofre de Argensola y de Copons, don Gispert de Guimarà y Papiol, misser Hierònym Miquel ciu- /⁸ tadà honrat y syndich <de la ciutat> de la vila de Copliure y Hierònym Serra Arnau, burgès y síndic de la vila de Mataró, per part de la cort general, jutges y provehidors de greuges nomenats axí per /⁹ part de la prefata Real Magestat com de la dita cort general últimament celebrada en la present ciutat de Barcelona, elets en jutges e provehidors de greuges e reparadors de greuges y demandes donats y donades contra sa Real Magestat y officials seus; /¹⁰ Vist primerament lo poder a nosaltres per sa Magestat donat ab consentiment y aprovació de la dita cort; vista la commissió a nosaltres feta a supplicació de la dita cort dins cert temps prefigit; vists /¹¹ los greuges y demandes devant nosaltres presentats y presentades y aquells, quant en nosaltres és stat bé y diligentment examinats y examinades, y oïdes les parts qui ls an exposats y exposades, /¹² y vists y regoneguts los actes per dites parts exhibits, lo dia de vuy a hoyr la present sentència, provisió o declaració per nosaltres assignat, segons que ab la present assignam, los sancts quatre Evangelis devant /¹³ nosaltres posats y aquells reverentment sguardats, pronunciam, sentenciam y declaram per y en la forma següent:

Quant al greuge o demanda donada per part dels curadors dels pubills fills y /¹⁴ hereus del magnífich misser Barnabé Serra quondam regent la real cancellaria

per mijà de la persona de Francesc Serra, llur pare, demanant la restant quantitat a dit Francesc llur pare adjudicada en /¹⁵ virtut de la sentència dels provehidors de greuges de les corts del any mil sinc-cents vuytanta-sinc; vistes dites demanda y sentència, los mèrits del procés atesos, pronunciam, sentenciam y declaram y lo procurador /¹⁶ fiscal patrimonial de sa Magestat condemnam en donar y pagar als dits curadors dels dits pubills Serras la restant quantitat que no s'era stada pagada al dit quondam misser Bernabé Serra y resta a pagar /¹⁷ en virtut de la sentència sobredita dels provehidors de greuges de les corts de dit any mil sinc-cents vuytanta-sinc, la qual paga los age de ésser feta de les pecúnies per sa Magestat dexades y reservades per als agreujats /¹⁸ en les corts del any proppassat mil sinc-cents norantanou celebrades en la present ciutat de Barcelona segons los tocarà en lo compartiment fahedor a sou y a lliura ab los altres acreadors als quals seran adjudicades quan- /¹⁹ titats algunes pagadores en e sobre les pecúnies del servey de dites corts del any mil sinc-cents norantanou.

Lata fuit huiusmodi sententia per dictos reverendos nobiles et magnificos dominos provisosores gravaminum /²⁰ prescriptos et prementionatos et de eorum mandato lecta et publicata per me, Michaellem Joannem Amat militem, Sacre Catholice et Regie Magestatis mandati scribam, archivarium et regentem prothonotarie in Principatu /²¹ Cathalonei, per totam terram et ditionem suam notarium publicum Barcinone populatum vice et nomine magnifici Hieronymi Gassol regii consiliarii secretarii et prothonotarii in regnis Corone Aragonum, die videlicet lune /²² octava mensis may anno a nativitate Domini millesimo sexcentesimo intitulata in quadam aula domorum reverendi et dilecti consiliarii et cancellarii regii Raphaelis de Rovirola sitarum in platea /²³ ecclesie maioris Barcinone, presente, instante et dictam sententiam ferri supplicante Melchiore Marques, notario cive Barcinone, fisci procuratore patrimoniale regie curie, presentibus pro testibus Joanne /²⁴ Mora causidico

et Petro Benet scriptore, Barcinone habitatoribus, et quamplurimus aliis in multitudine copiosa.

Sig (*signe*) num meum Michaelis Joannis Amat, S. C. et R. Magestatis scribæ mandati, archivarii, regentis prothonotariam /²⁶ in Principatu Cathalonix, per totam terram et ditionem regiam notarii publici Barcinonæ populati qui /²⁷ huiusmodi, in cuius prolatione vice et nomine magnifici Hieronymi Gassol regii consiliarii et prothonotarii in /²⁸ regnis Coronæ Aragonum presens interfui, in hanc publicam redigens formam scribi feci et clausi.

[Al dors: Hereus de misser Bernabé / Serra]

*Dades relatives a l'execució de sentència*PROCURADOR

1542,102,33v, Pedro Mendizábal, per sent. 1534, -- 03-des-1550, Guillem Quirzes.

1542,103,33v, Gregori d'Echevarría, per sent. 1537, -- 20-set-1550, Guillem Quirzes.

1542,104,34, Pedro Pérez Otamendi, per sent. 1537, -- 20-set-1550, Guillem Quirzes.

1542,184,53, Francesc Fort, [per sent. 1537], -- 24-set-1550, Joan Cases (¹).

NO CONSTA QUE HAGIN COBRAT

1542,17,10v, universitat de Barberà.

1542,36,17v, Joan Despès.

1542,76,28, universitat de Millars i Paylla {Nul·les-?}.

1542,81b,34, Miquel Martí, capellà.

1542,178b,52, Galceran Vilanova.

1542,182,52v, Narcís Rafel.

1542,186,53, Joan Andino.

1542,205,56v, Gaspar Guinage.

1542,212,57, Joan Comallonga.

1542,237,66v, Joan Francesc Sors.

1542,238,67, Jaume Montserrat.

1542,241,68v, Anna Riera.

1542,253,73, Pere Arnau Gort.

1542,259,76, Síndic de Barcelona.

¹ Ací consta com a proc. Consta també com a havent-ne cessió. I encara com a actor en el 1542,200,55v, per sent. 1537, -- 26-nov-1553.

NO EN CONSTA APOCA

- 1542,4,3, Anna Torrelles.
 1542,45,21v, Gabriel Leon.
 1542,48,22, Margarida Guaita (a) Nebot.
 1542,81a,29v, Gaspar Banyuelos
 1542,92,32, Miquel Sobirà
 1542,93,32, F. Llop i J.R. Cerdà
 1542,106,34v, F. Rebolledo
 1542,107,34v, E. Salaverdenya
 1542,116,34, A. Sabater
 1542,121,38v, Elisabet Leon
 1542,148,46v, Joan Narbonès
 1542,149,47, P. Leon i J. Serrano
 1542,160,48v, A. Vola
 1542,167,50, F. Garriga
 1542,178,51v, J. Rius
 1542,183,52v, J. Pla
 1542,190,54, J. Modaguer
 1542,191,54, J. Reart
 1542,197,55, P. Sistero
 1542,198,55, C. Vilaplana
 1542,202,56, F. Paulet
 1542,216,59, T. Campaner i L. Jover
 1542,221,60v, G. Marquet
 1542,248,81, vídua Avinyó
 1542,262,76, Maria Banyuelos
 1542,263,76v, Maria Banyuelos
 1542,264,77, Onofre Banyuelos

CESSIÓ

- 1542,3,2v, B.J. Marimon i J. Franch, per sent. 1537, -- 15-oct-1550, Guerau Camps (102 ll. 2 s. 3 d.), Magí Franch (144 ll. 8 s. 4 d.), Miquel Oms i C. Caralps (246 ll. 10 s. 7 d.).

1542,11,7, Diomedes Lordat, capellà de sa Magestat, per quitació, -- 14-set-1550, Beneta Trull.

1542,35,17, Gaspar Vilamala, cavaller, per sent. 1537, -- 02-maig-1555, Bernat i Feliu Taverner.

1542,40,19, Jeroni Bosch, esparter, ciutadà de Barcelona, per sent. 1537, -- 05-set-1550, Domingo Moradell.

1542,46,21v, Bernat Albert, noble, per sent. 1537, -- 07-ag-1550, Baltasar Rossella (138 ll. 14 s.), -- 05-set-1550, Guerau Sobirà (56 ll. 10 s.), --14-set-1550, Guillem Albert, hereu (39 ll. 15 s. 6 d., 90 ll. 17 s. 4 d.).

1542,51,23, Joan Vilanova, mercader, per sent. 1537, -- 15-maig-1553, tudors dels fills de Bartomeu Bolet (que en tenen cessió de J. Vilanova).

1542,57,24, Miquel Oliver, donzell, per sent. 1537, -- 15-gen-1551, Francesc Llop.

1542,60,24v, Ferrando Cardona, almirall de Nàpols, per sent. 1537, -- 08-ag-1550, Guerau Camps.

1542,62,25, Angela Beneta Verdú, [vídua], per sent. 1537, -- 15-gen-1551, Guerau Camps.

1542,68,26v, Jeroni Coromines, per sent. 1537, -- 26-feb-1551, Guerau Camps.

1542,70,27, Antoni Coch, per sent. 1537, -- 26-feb-1551, Guerau Camps.

1542,71,27, Elisabet Pasqual, per sent. (cedida) de 1537, -- 26-feb-1551, Guerau Camps.

1542,79,29, Antoni Carbonell, fuster, per sent. 1537, -- 19-ag-1550, Miquel Ciurana.

1542,82,29v, Ramon Marquet, per sent. 1537, -- 19-ag-1550, Baltasar Montrodó.

1542,83,30, Anna Segurioles, per sent. 1537, -- 03-des-1550, Guerau Camps.

1542,90,31v, Caterina i Joan Menestral, per sent. 1534, -- 13-març-1551, Guerau Camps.

1542,91,31v, universitat Santa Maria de la Mar, per sent. 1534, -- 13-març-1551, Guerau Camps.

1542,97,33, Lluís Icart, [per sent. 1537], -- 17-set-1550, Miquel Taraffa i Joan Anglès.

1542,105,34, Ursula Ferrer, [vídua], per sent. 1537, -- 19-set-1551, Guerau Camps.

1542,109,35, Lluís Margarit, per sent. 1537, -- 12-set-1550, Guerau Camps.

1542,111,35v, Jerònima Becerola, vídua, per sent. 1534, -- 05-set-1550, Beatriu Busqueta.

1542,120,38, Honorat Girau, de les 50 llances, per sent. 1534, -- 18-des-1550, Joan Cases.

1542,138,43v, Onofre Sans Gualbes, capellà, per quitació, -- 05-set-1550, Joan Cases.

1542,141,44v, Guiomar Gualbes, per sent. 1537, -- 19-ag-1550, Francesc Cassador.

1542,150,47, Narcís Rafel, per sent. [1537], -- 05-set-1550, Baltasar Montrodó.

1542,151,47, Pere Cendrós, per sent. [1537], -- 16-oct-1551, Guerau Camps.

1542,153,47v, Rafela Copons, vídua, per sent. [1537], -- 12-set-1550, Guerau Camps.

1542,155,48, Diego Cabrero, per sent. [1537], -- 20-oct-1550, Guerau Camps.

1542,169,50, Ferrando Ballaro, [per sent. 1537], -- 24-set-1550, Joan Cases.

1542,172,50v, Guerau Giginta, [per sent. 1537], -- 05-set-1550, Miquel Ciurana.

1542,173,51, Joan Banyuls, [per sent. 1537], -- 18-des-1550, Joan Cases.

1542,175,51, Pere Guil, [per sent. 1537], -- 16-des-1550, Joan Cases.

1542,177,51v, Jaume Saragossa, [per sent. 1527], -- 15-gen-1551, Guerau Camps.

1542,195,54v, Rafel Albion, donzell, [per sent. 1537], -- 05-set-1550, Joan Pujó.

1542,204,56v, Esteve Banyuls, per sent. 1528, -- 08-nov-1552, Joan Cases ⁽²⁾.

1542,206,80, Antoni Terreros, per sent. 1528, -- 27-oct-1550, Guerau Camps.

² Present que el citat supra en nota 1542,200,55v figura en la sent. com a havent lloc i cessió de Francesc Banyuls i com a donatari de Joanot Banyuls, son pare.

1542,207,80, Miquel Sobirà, per sent. 1534, -- 13-març-1551,
Guerau Camps.

1542,266,77v, Ferran Albert, per sent. 1537, -- 19-ag-1550,
Bernat Tro.

Llista correlativa dels qui han obtingut sentència
de greuges

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

=====

00001

	((clàusula genèrica))	1520	136	21v
	((excusado))	1585	164	44v
	((formula general))	1534	184	87
	((formula general))	1547	204	86v
	((formula general))	1553	68	25
	((tancament de la sentència))	1553	271	71
Joan	ABRÍ	1503	76	13v
	AGRAMUNT	1510	20	3v
	AGRAMUNT	1547	161	67
Isidoro	AGUILAR	1599	185	30
Jaume	AGUILAR PERALTA i CAMPORRELLS	1585	170	45
Onofre	AGUILÓ	1599	77	13v
Perot	AGUILÓ	1537	73	32
Pere	AGUILÓ, ...	1534	112	55
Baldiri	AGULLANA	1510	104	14v
Miquel	AGULLANA	1534	222	107
Joan	AGULLO i PINOS	1702	148	140
Joan Pere	AGUSTI	1585	194	52v
Pere	AÏLLA	1564	263	76v
Pere	AÏLLA	1564	36	18
Pere	AÏLLA	1585	18	7v
Pere	AÏLLA	1599	256	45v
Martín	ALAGÓN, v. E.CARDONA, 1599,241,42v			
Galceran	ALBANELL	1528	9	3
Galceran	ALBANELL	1534	73	33
Galceran	ALBANELL	1534	74	33
Galceran	ALBANELL	1534	90	43
Galceran	ALBANELL	1537	68	30
Galceran	ALBANELL	1542	110	35v
Galceran	ALBANELL	1542	29	15
Galceran	ALBANELL	1547	87	37
Galceran	ALBANELL	1553	28	10v
Galceran	ALBANELL.	1553	70	25v
Galceran	ALBANELL	1564	59	22
Galceran	ALBANELL	1585	50	13v
Galceran	ALBANELL	1599	128	22
Guerau	ALBANELL	1537	27	12
Joan	ALBANELL	1528	5	2v
(Comissió feta sobre)	ALBARANS (...)	1503	90	16
(Frare)	ALBERT	1510	97	14
Aleix	ALBERT	1599	105	18
Bernat	ALBERT	1528	98	28
Bernat	ALBERT	1534	86	41
Bernat	ALBERT	1537	158	68v
Bernat	ALBERT	1542	187	53v
Bernat	ALBERT	1542	46	21v
Ferrando	ALBERT	1528	107	30v
Ferrando	ALBERT	1528	108	31
Ferrando	ALBERT	1528	127	34v
Ferrando	ALBERT	1528	81	23v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

=====

00002

Ferrando	ALBERT	1534 191b 93v
Ferrando	ALBERT	1534 204 98v
Ferrando	ALBERT	1534 205 99
Ferrando	ALBERT	1534 213 104
Ferrando	ALBERT	1537 172 76
Ferrando	ALBERT	1542 265 77v
Ferrando	ALBERT	1542 266 77v
Ferrando	ALBERT	1547 108 47
Ferrando	ALBERT	1564 265 77
Guillem	ALBERT	1547 72 30v
Felip	ALBERT (succ.)	1510 65 10
Bernat	ALBERT, ...	1528 76 21
Bernat	ALBERT, ...	1534 173 79v
Bernat	ALBERT, ...	1537 181 81v
Bernat	ALBERT, ... ((clàusula general))	1520 135 21v
Jaume	ALBION	1553 214 56
Jaume	ALBION	1564 220 59
Joan	ALBION	1537 131 55
Rafel	ALBION	1542 195 54v
Rafel	ALBION	1547 117 51
Rafel	ALBION	1547 209 87v
Jaume	ALBION, v. B. ALBERT, 1528,76,21	
Rafel	ALBION, v. B. ALBERT, 1528,76,21	
Jaume	ALEMANY	1534 193 93bv
Jaume	ALEMANY	1599 207 35
Joan	ALEMANY i CERVELLÓ, ...	1503 13 4
Jerònima	ALEMANY i MALARS	1599 109 19
Felip	ALEMANY, v. J. ALEMANY, 1503,13,4	
Vivers	ALENYA, v. B. ALBERT, 1528,76,21	
Francisco	ALFARO	1553 29 11
(Hereters viles)	ALLS	1503 68 12
Bernat	ALMOGÀVER	1528 14 4
Joan	ALMOGÀVER	1537 122 51
Joanot	ALMOGÀVER	1528 55 15v
Joan	ALMOGÀVER olim BOSCA	1542 233 65
Jaume	ALS COLOM, ...	1520 118 18v
Elisabet	ALSINA	1553 24 9
Elisabet	ALSINA	1564 179 54
Aldonça	ALTA-RIBA	1553 14 5v
Pere	ALTA-RIBA	1520 59 9
Perot	ALTA-RIBA	1528 114 32
Perot	ALTA-RIBA	1534 42 19v
Perot	ALTA-RIBA	1547 11 6
Perot	ALTA-RIBA (succ.)	1537 59 26
Perot	ALTA-RIBA (succ.)	1542 113 35v
Brianda	ALTA-RIBA, v. M. XICOT, 1534,48,22v	
Antonio	ÁLVAREZ TOLEDO i BEAUMONT	1599 44 8
Pere	AMELL	1599 120 20v
Estefania	AMELL PUIGMARÍ, v. P. AMELL, 1599,200,33v	
Jerònima	AMELL i LLOBREGAT	1599 106 18v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00003

Pere	AMELL, ...	1599	121	21	
Pere	AMELL, ...	1599	200	33v	
Estefania (Abat d') (Vall d')	AMELL, v. P. AMELL, 1599, 121, 21 AMER AMER AMER,		1512 1547 1512	12 69 13	3 29 1sup
Joan	ANDINO		1542	152	47v
Joan	ANDINO		1542	186	53
Joan	ANDINO		1553	212	55v
Joan	ANDINO, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21				
Joan	ANDINO, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v				
Joan	ANDINO, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v				
Joan	ANDINO, v. D. CASTRE, 1547, 100, 42v				
Antic (Homes de la vall d') (Vall d')	ANDREU, v. A. VILANOVA, 1553, 178, 48v ANEU ANEU		1520 1510	36 56	6 8v
Antoni	ANGLADA		1528	77	23
Antoni	ANGLADA		1534	178	85
Isabel Joana	ANGLÈS		1564	20	10v
Joan	ANGLÈS		1542	129	40v
Joan	ANGLÈS		1547	212	88
Joan	ANGLÈS		1553	226	57v
Joanot	ANGLÈS		1537	17	8
Lluís	ARAGALL		1585	24	8v
Lluís	ARAGALL		1599	20	5
Pedro	ARAGALL		1528	96	27
Pedro	ARAGALL		1534	190b	92v
Pedro	ARAGALL		1564	166	52
Aldonça	ARAGALL, ...		1547	107	45v
Aldonça	ARAGALL, ...		1553	79	26v
Pedro	ARAGALL, v. A. ARAGALL, 1547, 107, 45v				
Pedro	ARAGALL, v. A. ARAGALL, 1553, 79, 26v				
Enric	ARAGÓ		1503	72	13
Francesc	ARAGÓ		1564	272	81v
Anna	ARAGÓ, v. LL. MONER, 1599, 126, 21v				
Elisabet	ARAGONÈS		1564	45	20
Miquel (Vall d')	ARAGONÈS, ... ARAN		1534 1528	26 172	13 46
(Vall d')	ARAN		1547	29	12v
(Vall d')	ARAN, ...		1537	166	73
Joan	ARANÈS		1547	68	28v
Joanot	ARANÈS		1542	171	50v
Lucrècia	ARANÈS		1553	63	23
Miquel	ARANYÓ		1510	96	14
L'	ARBOÇ		1510	68	10v
L'	ARBOÇ		1537	109	45v
Francesc	ARCS		1585	167	45
Rafel	ARCS, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v				
Rafel	ARCS, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v				
Felip	ARDENA		1564	95	26v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00004

Francesc	ARDENA	1585	93	25v
Francesc	ARDENA	1599	99	16v
Ramon	ARDENA	1542	174	51
Ramon	ARDENA, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Ramon	ARDENA, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Ramon	ARDENA, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Ramon	ARDENA, v. D. CASTRE, 1547, 100, 42v			
Joan	ARDENA, v. LL. ORTAFÀ, 1599, 168, 28v			
Joanot	ARENES, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Joanot	ARENES, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Joanot	ARENES, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Miquel	ARENYS	1520	123	19
	ARGELERS	1537	118	48v
	ARGELERS	1553	198	54
	ARGELERS	1564	144	49
	ARGELERS	1564	228	60
	ARGELERS	1585	110	27v
	ARGELERS	1599	209	36
	ARGELERS	1599	39	7v
Joan Climent	ARGELIC	1599	223	37v
Agustí	ARGENSOLA	1585	177	45v
Jeroni	ARGENSOLA	1599	152	24
Joan	ARGENSOLA	1503	38	7v
Joan	ARGENSOLA	1503	39	8
(Monestir d')	ARLES	1534	234	115
Joan Antoni	ARNAU	1564	114	33v
Joan Pere	ARNAU	1564	91	26
Pere	ARNAU, v. P. VILA, 1553, 65, 23v			
Pere	ARNAU, v. P. VILA, 1564, 189, 55			
Pere	ARNAU, v. P. VILA, 1585, 105, 27			
(Vídua)	AVINYÓ	1528	44	12v
(Vídua)	AVINYÓ	1542	248	81
Bernadí	AVINYÓ	1528	175	46v
Joan Gilabert	AVINYÓ	1564	56	21v
Bernadí	AVINYÓ, ...	1520	134	21v
Joan Pere	AZAMAR	1599	103	17v
(Administradors dels)	BACINS POBRES VERGONYANTS STA. MARIA MAR	1510	39	5v
(Administradors dels)	BACINS POBRES VERGONYANTS STA. MARIA MAR	1520	57	8v
(Administradors dels)	BACINS POBRES VERGONYANTS STA. MARIA MAR	1528	54	15
Bartomeu	BAGES	1599	171	29
	BAIXÀS	1547	223	89v
	BAIXÀS	1553	188	52
	BAIXÀS	1564	172	53
	BAIXÀS	1599	136	23
(Universitat de)	BAIXÀS	1585	103	27
	BALAGUER	1542	128	40
Galceran	BALAGUER	1520	99	14v
Ferrando	BALLARÓ	1542	169	50
Ferrando	BALLARÓ	1547	198	81v
Ferrando	BALLARÓ	1547	219	89

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

=====

00005

Ferrando	BALLARÓ	1564	113	33
Joan	BALLARÓ	1537	92	39
Francesc	BALLARÓ, ...	1520	88	13
Ferrando	BALLARÓ, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Joan	BALLARÓ, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Ferrando	BALLARÓ, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Ferrando	BALLARÓ, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
	BANYS D'ARLES, v. ESTAGELL, 1537, 155, 67			
Gaspar	BANYUELOS	1528	21	5
Gaspar	BANYUELOS	1534	12	6
Gaspar	BANYUELOS	1537	63	28
Gaspar	BANYUELOS	1542	81a	29v
Gaspar	BANYUELOS	1547	40	17v
Gonzalbo	BANYUELOS	1520	91	13
Maria	BANYUELOS	1528	156	41v
Maria	BANYUELOS	1534	207	100
Maria	BANYUELOS	1537	175	78
Maria	BANYUELOS	1537	177	79v
Maria	BANYUELOS	1542	262	76
Maria	BANYUELOS	1542	263	76v
Maria	BANYUELOS	1547	115	50
Maria	BANYUELOS	1547	181	74v
Maria	BANYUELOS	1553	27	10
Onofre	BANYUELOS	1528	157	42v
Onofre	BANYUELOS	1534	105	51v
Onofre	BANYUELOS	1534	208	100v
Onofre	BANYUELOS	1537	176	79
Onofre	BANYUELOS	1542	264	77
Onofre	BANYUELOS	1547	114	49v
Onofre	BANYUELOS	1564	256	71v
Esteve	BANYULS	1542	204	56v
Joan	BANYULS	1542	173	51
Joan Francesc	BANYULS	1553	185	50v
Joan Francesc	BANYULS	1564	244	65v
Joan	BANYULS, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Joanot	BANYULS, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Joan	BANYULS, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Joanot	BANYULS, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Joan	BANYULS, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Joanot	BANYULS, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Galceran	BARBERÀ	1503	1	2
Gismundo	BARBERÀ	1528	65	18
Gismundo	BARBERÀ	1534	33	16
Gismundo	BARBERÀ	1537	56	25
	BARBERÀ, ...	1537	194	88v
	BARBERÀ, ...	1542	17	10v
	BARBERÀ, ...	1547	65	27
	BARBERÀ, ...	1553	76	26
	BARBERÀ, ...	1564	88	25v
Violant	BARBERÀ, ...	1542	219	60

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00006

Guiomar	BARBERÀ, v. M. GERONA, 1547, 91, 38		
Guiomar	BARBERÀ, v. V. BARBERÀ, 1542, 219, 60		
	BARCELONA	1503 74	13
	BARCELONA	1503 88	15
	BARCELONA	1510 101	14v
	BARCELONA	1510 12	2v
	BARCELONA	1510 13	2v
	BARCELONA	1510 14	3
	BARCELONA	1510 15	3
	BARCELONA	1510 28	4v
	BARCELONA	1510 29	4v
	BARCELONA	1510 30	4v
	BARCELONA	1520 100	15
	BARCELONA	1520 112	17v
	BARCELONA	1520 116	18v
	BARCELONA	1520 98	14
	BARCELONA	1528 105	30
	BARCELONA	1534 188	91
	BARCELONA	1534 189	91v
	BARCELONA	1537 171	76
	BARCELONA	1542 244	70
	BARCELONA	1542 249	71v
	BARCELONA	1542 259	76
	BARCELONA	1547 197	80v
	BARCELONA	1547 57	24v
	BARCELONA	1553 147	37v
	BARCELONA	1553 252	60v
	BARCELONA	1553 258	63
	BARCELONA	1553 266	68v
	BARCELONA	1564 260	74
	BARCELONA	1564 266	77v
	BARCELONA	1564 273	82
	BARCELONA	1585 122	29
	BARCELONA	1585 123	29
	BARCELONA	1585 161	39v
	BARCELONA	1599 227	39v
	BARCELONA	1599 7	2v
	BARCELONA	1702 14	10
(Bisbe de)	BARCELONA	1503 53	9v
(Bisbe de)	BARCELONA	1503 54	10
(Bisbe de)	BARCELONA	1503 55	10
(Capítol de)	BARCELONA	1553 184	50
(Capítol de)	BARCELONA	1564 224	59v
(Capítol de)	BARCELONA	1585 70	19
(Capítol de)	BARCELONA	1599 258	45v
	BARCELONA, ...	1528 104	30
	BARCELONA, v. MARTORELL, 1510, 111, 16		
	BARCELONA, v. Síndic del GENERAL	1564 277	84v
Gabriel	BARÓ	1520 62	9v
Miquel	BARTOMEU	1585 46	12v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

=====

00007

Miquel	BARTOMEU, ...	1599	24	5
Jeroni	BARTOMEU, v. E. COMES, 1553, 163, 43v			
Clement	BARUTELL	1599	158	25v
(Homes de)	BÀSCARA	1553	89	27v
(Homes de)	BÀSCARA	1537	5	4
Joan Antoni	BÀSCARA i PONTONS	1528	78	23
Joan Antoni	BASTIDA	1564	77	24
Joan Antoni	BASTIDA	1585	77	20v
Miquel	BASTIDA	1599	122	21
Miquel	BASTIDA	1528	58	16
Miquel	BASTIDA	1534	176	84v
Miquel	BASTIDA	1547	74	31v
Joan	BASTIDA, ...	1510	37	5
Àngela	BATLLE	1564	131	42
Baldiri	BATLLE	1702	10	8
Baldiri	BATLLE	1706	29	14v
Jeroni	BATLLE	1553	255	62
Margarida	BATLLE	1599	165	28
Àngela	BATLLE, ...	1585	124	29v
Àngela	BATLLE, ...	1599	67	11v
Brianda	BEAUMONT	1585	160	39v
Lluís	BEAUMONT	1520	131	21
Lluís	BEAUMONT	1534	189b	92
Lluís	BEAUMONT	1537	79	34v
Lluís	BEAUMONT	1542	101	33v
Lluís	BEAUMONT	1547	66	27v
Lluís	BEAUMONT	1553	175	47v
Lluís	BEAUMONT	1564	14	7v
Jerònima	BECEROLA	1534	45	20v
Jerònima	BECEROLA	1542	111	35v
Jerònima	BECEROLA	1547	82	34v
Jofre	BECEROLA	1510	22	3v
Beatriu	BELL-LLOC	1553	62	22v
Guerau Joan	BELL-LLOC	1503	33	7
Pere	BELLET	1599	160	26v
Llorens	BENET	1553	45	17v
Jaume	BERBEGAL	1520	75	11
	BERGA	1520	93	13v
Francesc	BERTRAN	1585	58	15v
	BESALÚ	1510	87	12v
(Abat de)	BESALÚ	1503	58	10v
Joan Brigit	BIOSCA	1534	111	54v
Alfons	BISBAL	1542	24	13
Alfons	BISBAL	1547	23	10v
Joan	BISBAL	1534	51	24
LA	BISBAL	1528	122	33v
LA	BISBAL	1534	67	30
LA	BISBAL	1542	212b	58
Andreu	BIURE	1534	200	97
Andreu	BIURE	1542	260	81

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

=====

00008

Andreu	BIURE	1547	221	89
Andreu	BIURE i SANTCLIMENT	1528	124	34
Gaspar	BLANES	1520	45	7
Guillem Ramon	BLANES	1528	150	40
Guicomar	BLANES	1547	83	35
Joana	BLANES	1542	199	55v
Joana	BLANES	1553	96	28v
Onofre	BLANES	1547	64	26v
Onofre	BLANES	1553	82	27
Guillem Ramon	BLANES i BEUDA	1537	154	67
Onofre	BLANES i BEUDA	1537	168	73v
Onofre	BLANES i BEUDA	1542	67	26v
Guillem Ramon	BLANES, ...	1534	223	107v
Joana	BLANES, v. B. ALBERT, 1528,76,21			
Onofre	BLANES, v. G. R. BLANES, 1534,223,107v			
Daniel	BLANQUER	1564	268	78v
Jaume	BLANQUET	1528	83	24
Jaume	BLANQUET	1534	203	98v
Joana	BOERA	1542	125	39
Joana	BOERA	1547	118	51v
Joana	BOERA	1553	91	28
Joana	BOERA	1564	195	56
Miquel	BOERA	1520	30	5
Joana	BOERA i SOLER (succ.)	1585	34	10v
Joana	BOERA i SOLER (succ.)	1599	250	44b
Pere	BOÏL	1542	157	48
Pedro	BOÏL, v. B. ALBERT, 1528,76,21			
Anna	BOIXADORS	1585	21	8
Magdalena Agnès	BOIXADORS	1564	22	11v
Tomàs	BOIXADORS	1534	19	10
Tomàs	BOIXADORS	1537	64	28
Tomàs	BOIXADORS	1542	28	14v
Tomàs	BOIXADORS	1547	78	33
Tomàs	BOIXADORS	1553	25	9v
Tomàs	BOIXADORS	1599	112	19v
Bernat	BOIXADORS i DUSAI	1585	42	11v
Anna	BOIXADORS i PUIG	1599	25	5v
Bartomeu	BOLET	1542	122	38v
Pere Pau	BOLET	1564	184	54v
Pere Pau	BOLET	1585	196	53v
Pere Pau	BOLET	1599	182	30
Pere Pau	BOLET	1599	183	30
Bartomeu	BOLET (succ.)	1547	102	43v
Bartomeu	BOLET (succ.)	1547	103	44
Bartomeu	BOLET (succ.)	1553	11	4v
Bartomeu	BOLET (succ.)	1553	90	28
Jaume	BONASELVA	1599	133	22v
Bonaventura	BONET i VILAR	1599	125	21v
	BONPÀS	1564	71	23v
	BONPÀS	1599	47	9

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00009

(Universitat de)	BONPÀS	1585	96	26
Beatriu	BOQUET	1547	43	19
Beatriu	BOQUET	1553	87	27v
Beatriu	BOQUET	1564	83	25
	BORRASSÀ	1542	98	33
	BORRASSÀ	1553	136	33v
	BORRASSÀ	1564	187	55
(Homes de)	BORRASSÀ	1537	77	33v
(alguns particulars)	BORRASSÀ	1528	16	4v
Maria	BORRASSÀ	1553	26	9v
Maria	BORRASSÀ	1564	173	53
Pere	BORRASSÀ	1537	24	11
Pere	BORRASSÀ	1528	40	11v
Joan	BORRET	1553	170	45v
Joan	BORRET	1564	219	59
Francesc	BOSC	1503	36	7v
Francesc	BOSC	1528	51	14v
Francesc	BOSC	1528	52	14v
Jeroni	BOSC	1537	138	58
Jeroni,	BOSC	1542	40	19
Jeroni	BOSC	1564	209	57v
Vicenç	BOSC	1503	86	14v
Joan Llätzer	BOSC, ...	1534	232	114
Joan Llätzer	BOSC, ...	1537	70	31
Joan Benet	BOSC, v. J.LL. BOSC, 1534, 232, 114			
Joan Benet	BOSC, v. J.LL. BOSC, 1537, 70, 31			
Jaume	BOTELLER i OLIVER	1599	174	29
Lluís	BOTELLER i OLIVER	1534	50	23v
Francisco	BOURNONVILLE PERAPERTUSA i ERILL	1702	1	2
Joan	BRANÇÓ	1599	237	41v
Francesc	BRESCÓ	1553	146	37
Nicolau	BRESCÓ	1585	175	45
(Vídua)	BRISUELDA i CLAVERO	1534	168	78
Llorenç	BRUGAROL	1599	236	41v
Nicolau	BRUGUERA	1537	148	63
Gràcia	BRULL	1537	128	54
Maria	BRUNELL i BOÍGUES	1537	183	84v
Jeroni	BRUNO	1599	190	31
	BULA	1542	54	23v
	BULA	1553	71	25v
	BULA, v. PRADA, 1547, 101, 43			
	BULA, v. *PRADA, 1585, 72, 19v			
	BULA, v. PRADA, 1599, 113, 19v			
Francesc	BURGÈS	1528	132	36
(Germans)	BURGÈS, ...	1503	42	8v
Francesc	BURÓT	1503	29	6v
Anna	CABRERA, v. F. ENRÍQUEZ, 1510, 66, 10			
Anna	CABRERA, v. F. ENRÍQUEZ, 1520, 54, 8			
Diego	CABRERO	1542	155	48
Diego	CABRERO, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Diego	CABRERO, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Diego	CABRERO, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Diego	CABRERO, v. D. CASTRE, 1547, 100, 42v			

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI.

00010

Diego	CABREROS	1547	165	68v
Jerònima	CABREROS	1564	46	20v
Gabriel	CAÇADOR	1553	2	1v
Gabriel	CAÇADOR	1564	196	56
Gabriel	CAÇADOR	1585	17	7
Jerònima	CAÇADOR	1599	2	2
Pere	CAÇADOR	1585	132	32
Pere	CAÇADOR	1585	133	32
Pere	CAÇADOR	1585	178	46
Pere Pau	CAÇADOR	1599	53	10
Pere Pau	CAÇADOR	1599	54	10
Pere Pau	CAÇADOR	1599	55	10
Francesc	CADELL	1542	168	50
Francesc	CADELL	1547	211	87v
Guerau	CADELL	1542	164	49v
Guerau	CADELL	1547	220	89
Anton	CADELL i DESCATLLAR	1599	254	44bv
Francesc	CADELL, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Guerau	CADELL, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Francesc	CADELL, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Guerau	CADELL, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Francesc	CADELL, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Guerau	CADELL, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Jaume	CAHORS	1528	130	35
Jaume	CAHORS	1534	16	8
Jaume	CAHORS	1534	53	25v
Jaume	CAHORS	1537	66	29
Jaume	CAHORS	1542	2	2
Jaume	CAHORS	1547	224	89v
Jaume	CAHORS	1553	113	30v
Jaume	CAHORS	1564	68	23
Lluïsa	CAHORS	1599	255	45v
Jeroni	CAHORS i SOLER	1585	98	26v
Lluïsa	CAHORS, ...			
Francina	CAHORS, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Galceran	CAHORS, v. LL. CAHORS, 1585, 98, 26v			
Galceran	CAHORS	1553	31	11v
Anna Elisabet	CALAF	1547	217	88v
Francesc	CALÇA	1564	25	13
Francesc	CALÇA	1585	121	28v
Francesc	CALÇA	1599	76	13
Joan Llorens	CALÇA	1534	183	86v
Joan Llorens	CALÇA	1537	52	23v
Joan Llorens	CALÇA	1542	269	78v
Joan Llorens	CALÇA	1542	63	25v
Joan Llorens	CALÇA	1547	175	73
Joan Llorens	CALÇA, ...	1542	251	72v
Joan Benet	CALÇA, v. J. LL. CALÇA, 1542, 251, 72v			
	CALDES DE MONTBUI	1599	161	26v
	CALONGE	1510	59	9
	CALONGE, v. PALAMÓS, 1512, 3, 1v			

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00011

Pere Joan	CALVO	1564	135	43v
(Col.lector de la)	CAMBRA APOSTÒLICA	1534	76	34
(Col.lector de la)	CAMBRA APOSTÒLICA	1542	258	75v
(Col.lector de la)	CAMBRA APOSTÒLICA	1547	243	94
(Subcol.lector)	CAMBRA APOSTÒLICA	1564	141	47v
(Subcol.lector)	CAMBRA APOSTÒLICA	1599	84	14v
Marc Antoni	CAMÓS	1534	136	66v
Marc Antoni	CAMÓS	1534	34	16v
Marc Antoni	CAMÓS	1537	12	6v
Marc Antoni	CAMÓS	1542	22	12v
Isabel	CAMÓS I REQUESENS	1547	96	40v
Isabel	CAMÓS I REQUESENS	1553	19	7
Tomàs	CAMPANER, ...	1542	216	59
Antoni	CAMPOLIER	1547	136	58
Antoni	CAMPOLIER	1553	102	29v
Pere Ramon	CAMPORRELLS	1542	144	45v
Ramon	CAMPORRELLS	1564	250	68
	CAMPRODON	1553	260	65v
Nicolau	CAMPRODON	1564	111	32
Nicolau	CAMPRODON	1564	117	35
Gaspar	CAMPS	1520	80	12
Jaume	CAMPS	1553	187	51
Jaume	CAMPS	1564	137	44v
Jaume	CAMPS	1585	127	30v
Jaume	CAMPS	1585	165	45
Jaume	CAMPS	1585	91	25
Jaume	CAMPS	1599	88	15v
Pere	CAMPS	1553	169	45
	CANET	1564	149	49v
	CANET	1585	146	36v
	CANET	1599	149	24v
(Vescomte de)	CANET	1528	94	26v
Lluís	CANTA	1542	193	54v
Lluís	CANTA	1547	237	92
Onofre	CANTA	1564	49	20v
Lluís	CANTA, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Lluís	CANTA, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Lluís	CANTA, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Simon	CANYET	1553	164	44
Joan	CAPMANY	1503	63	11
Galceran	CARBÓ	1528	149	40
Antoni	CARBONELL	1534	191	93v
Antoni	CARBONELL	1537	23	10v
Antoni	CARBONELL	1542	79	29
Antoni	CARBONELL	1547	201	85
Elisabet	CARBONELL	1537	191	87
Francesc	CARBONELL	1520	105	16
Francesc	CARBONELL	1585	66	18v
Jaume	CARBONELL	1599	108	19
Joan	CARBONELL	1537	50	22v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00012

Joan	CARBONELL	1542	226	62v
Joan	CARBONELL	1547	176	73
Pere Miquel	CARBONELL	1542	25	13v
Pere Miquel	CARBONELL	1547	193	79
Pere Miquel	CARBONELL	1553	130	33
Joan	CARBONELL (succ.)	1553	124	32
Joan	CARBONELL, ...	1542	5	3v
Francina	CARBONELL, v. B. ALBERT, 1528,76,21			
Bernat	CARBONELL, v. F. CARBONELL (1528)			
Eugènia (Duc de)	CARBONELL, v. J. CARBONELL, 1542,5,3v			
Aldonça	CARDONA	1585	173	45
Alexandre	CARDONA	1528	37	10v
Alexandre	CARDONA	1537	129	54
Alexandre	CARDONA	1542	89	31
Alexandre	CARDONA	1553	239	59
Antoni	CARDONA	1564	215	58v
Baltasar	CARDONA	1528	60	17
Carles	CARDONA	1520	83	12v
Carles	CARDONA	1547	145	60v
Enric	CARDONA	1553	36	13v
Ferrando	CARDONA	1599	172	29
Ferrando	CARDONA	1537	142	60
Ferrando	CARDONA	1542	60	24v
Frederic	CARDONA	1547	13	8v
Frederic	CARDONA	1537	124	52
Frederic	CARDONA	1542	10	6
Frederic	CARDONA	1547	36	15v
Frederic	CARDONA	1553	84	27
Jeroni	CARDONA	1564	126	39
Jeroni	CARDONA	1599	192	31v
Joan	CARDONA	1534	209	101
Joan	CARDONA	1537	67	29v
Joan	CARDONA	1542	42	19v
Joan Benet	CARDONA	1534	125	60
Joan Benet	CARDONA	1542	214	58v
Lluís	CARDONA	1528	61	17
Lluís	CARDONA	1534	4	2v
Pedro	CARDONA	1528	38	11
Pedro	CARDONA	1553	254	61v
Pedro	CARDONA	1564	253	70
Pedro	CARDONA	1564	97	26v
Pedro	CARDONA	1585	109	27v
Pere	CARDONA	1542	32	16
Pere	CARDONA	1547	37	16
Rafela	CARDONA	1564	174	53
Rafela	CARDONA	1585	64	17v
Rafela	CARDONA	1585	65	17v
Violant (Duc de)	CARDONA	1520	110	17
Galceran	CARDONA i SOGORB	1553	99	29
	CARDONA i SUNYER	1599	17	4

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

=====

00013

Rafela	CARDONA i SUNYER	1547	4	2v
Rafela	CARDONA i SUNYER	1553	41	16
Enric	CARDONA, ...	1599	241	42v
Pedro	CARDONA, ...	1534	127	61v
Pedro	CARDONA, ...	1537	137	57
Pedro	CARDONA, ...	1542	9	5v
Pedro	CARDONA, ...	1547	55	23v
Pedro	CARDONA, ...	1553	57	20v
Joan	CARDONA, v. E. CARDONA,	1599,	241,	42v
Aldonça	CARDONA, v. P. CARDONA,	1534,	127,	61v
Antoni	CARDONA, v. P. CARDONA,	1534,	127,	61v
Aldonça	CARDONA, v. P. CARDONA,	1537,	137,	57
Anton	CARDONA, v. P. CARDONA,	1537,	137,	57
Aldonça	CARDONA, v. P. CARDONA,	1542,	9,	5v
Anton	CARDONA, v. P. CARDONA,	1542,	9,	5v
Aldonça	CARDONA, v. P. CARDONA,	1547,	55,	23v
Anton	CARDONA, v. P. CARDONA,	1547,	55,	23v
Aldonça	CARDONA, v. P. CARDONA,	1553,	57,	20v
Anton	CARDONA, v. P. CARDONA,	1553,	57,	20v
Baldiri	CARLES	1599	74	13
Llorenç	CARRERA	1542	181	52v
Llorenç	CARRERA, v. B. ALBERT,	1528,	76,	21
Llorenç	CARRERA, v. B. ALBERT,	1534,	173,	79v
Llorenç	CARRERA, v. B. ALBERT,	1537,	181,	81v
Serafi	CARRÓS CENTELLES, v. J. COLL,	1533,	210,	55v
Serafi	CARRÓS olim CENTELLES, v. J. COLL	1547	93	39
Benet	CARTELLÀ	1503	71	13
Francesc	CASADEMUNT	1585	2	2
Bernat	CASALDÒVOL	1510	81	11v
Francesc	CASALS	1564	264	76v
Miquel	CASALS	1599	215	36v
Antoni	CASANOVES, v. Magí EROLES,	1599,	98,	16v
Elisabet	CASANOVES, v. Magí EROLES,	1599,	98,	16v
Magdalena	CASANOVES, v. Magí EROLES,	1599,	98,	16v
Isabel Anna	CASES	1564	54	21v
Isabel Anna	CASES	1585	20	8
Jaume	CASES	1564	7	4
Joan	CASES	1537	105	44v
Joan	CASES	1542	200	55v
Joan	CASES	1542	56	23v
Joan	CASES	1542	64	25v
Joan	CASES	1542	65	26
Joan	CASES	1547	21	9v
Joan	CASES	1553	37	14
Joan Pong	CASES	1564	34	17
Joan Pong	CASES	1585	62	17
Josep	CASES	1599	37	7
Josep	CASES	1599	38	7
(Almirall de)	CASTELLA	1503	34	7
(Almirall de)	CASTELLA	1503	35	7v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00014

(Almirall de)	CASTELLA	1542	231	64
Miquel	CASTELLÀ	1512	6	1v
	CASTELLAR	1510	110	16
(Homes de)	CASTELLAR	1503	49	9
Jaume	CASTELLAR	1564	252	69v
Jaume	CASTELLAR	1585	112	28
Jaume	CASTELLAR	1599	68	11v
(Prior de)	CASTELLBÒ	1520	46	7
(Universitats vescomtes)	CASTELLBÒ, ...	1534	219	106
Francesc	CASTELLÓ	1528	89	25
Francesc	CASTELLÓ	1534	186	90
Francesc	CASTELLÓ	1537	30	14
Francesc	CASTELLÓ	1542	126	39v
Francesc	CASTELLÓ	1547	184	76
Maria Anna	CASTELLÓ	1564	139	46
Miquel Joan	CASTELLÓ	1553	143	36
Magdalena	CASTELLS	1520	14	3
Jeroni	CASTELLVÍ	1510	94	13v
Dalmau	CASTRE	1553	213	55v
Felip	CASTRE	1503	45	8v
Felip	CASTRE	1534	64	28v
Felip	CASTRE	1534	99	48
Felip	CASTRE	1564	38	19v
Felip	CASTRE	1585	14	6v
Guionar	CASTRE	1520	69	10v
Jeroni	CASTRE	1585	192b	52v
Pedro	CASTRE	1528	8	3
Pere	CASTRE	1528	31	9v
Berenguer Arnau	CASTRE i CERVELLÓ	1534	123	59
Joana	CASTRE i FONOLLET	1510	41	6
Dalmau	CASTRE i PINÓS	1542	156	48
Felip	CASTRE i PINÓS	1542	88	31
Felip	CASTRE i PINÓS	1547	172	72
Felip	CASTRE i PINÓS	1553	128	32v
Guillem	CASTRE i PINÓS	1534	58	28
Felip Galceran	CASTRE i PINÓS, ...	1585	162	43
Pedro Galceran	CASTRE i PINÓS, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Guillem Ramon	CASTRE i SO i PINÓS	1528	66	29v
Dalmau	CASTRE, ...	1547	100	42v
Joan	CASTRE, ...	1503	11	4
Berenguer	CASTRE, olim CERVELLÓ	1537	94	39v
Dalmau	CASTRE, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Dalmau	CASTRE, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Pedro	CASTRE, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Dalmau	CASTRE, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Estefania	CASTRE, v. J. CASTRE, 1503, 11, 4			
(Prior de)	CATALUNYA (ORDE ST. JOAN DE JERUSALEM)	1599	234	41
(Prior de)	CATALUNYA, v. BARBERÀ, 1537, 194, 88v			
(Prior de)	CATALUNYA, v. BARBERÀ, 1542, 17, 10v			
(Prior de)	CATALUNYA, v. BARBERÀ, 1547, 65, 27			

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00015

(Prior de)	CATALUNYA, v. BARBERÀ, 1553,76,26		
(Prior de)	CATALUNYA, v. BARBERÀ, 1564,88,25v		
(Universitat de)	CATLLAR	1599	81 14
(Universitat de)	CATLLAR	1553	241 59
Joana	CAVALLERIA	1585	154 37v
Pau	CELLERS, ...	1534	167 77
Àngela	CELLERS, v. P.CELLERS, 1599,40,7v	1599	40 7v
Pere	CELRA	1528	111 31v
Pere Antic	CENDRÓS	1542	151 47
Pere	CENDRÓS, v. B.ALBERT, 1528,76,21		
Isabel	CENDRÓS, v. D.CASTRE, 1547,100,42v		
(Vídua)	CENTELLES i SANTCLIMENT	1542	136 43v
Rafel	CERDÀ	1510	103 14v
Rafel	CERDÀ, ...	1528	43 12
Rafel	CERDÀ, v. F.LLOP, 1528,42,12		
Joan Rafel	CERDÀ, v. F.LLOP, 1534,44,20		
Joan Rafel	CERDÀ, v. F.LLOP, 1542,93,32		
Francesc	CERDÀ, v. F.SETANTÍ, 1537,180,81		
Francesc	CERDÀ, v. F.SETANTÍ, 1542,16,10		
Francesc	CERDÀ, v. F.SETANTÍ, 1547,14,7		
Francesc	CERDÀ, v. F.SETANTÍ, 1553,98,29		
Joan Rafel	CERDÀ, v. J.COMES, 1528,95,26v		
	CERET	1537	145 61
	CERET	1564	70 23v
	CERET	1585	152 37v
	CERET	1599	49 9v
Felip	CERVELLÓ	1534	20 10
Felip	CERVELLÓ	1537	28 12
Felip	CERVELLÓ	1542	15 9v
Felip	CERVELLÓ	1547	9 4v
Felip	CERVELLÓ	1553	120 31v
Isabel	CERVELLÓ, v. I.GUALBES, 1542,14,8v		
	CERVERA	1510	90 13
	CERVERA	1520	86 12v
	CERVERA	1547	242 93
Jerònima	CERVERA	1585	94 26
Jaume	CIRERA	1585	193 52v
Miquel	CIRERA, ...	1534	149 72v
Perot	CISTERÓ	1542	197 55
Perot	CISTERÓ, v. B.ALBERT, 1528,76,21		
Joan Pau	CIURANA	1599	176 29v
Joan Pau	CIURANA	1599	177 29v
Miquel	CIURANA	1542	246 70v
Miquel	CIURANA	1547	228 90v
Miquel	CIURANA	1547	229 90v
Miquel	CIURANA	1553	201 54
Miquel	CIURANA	1553	204 54v
Miquel	CIURANA	1562	203 57
Miquel	CIURANA	1564	101 27

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

=====

00016

Miquel	CIURANA	1564 216	58v
Miquel	CIURANA	1564 267	78
Miquel	CIURANA	1585 116	28
Miquel	CIURANA	1585 29	10
Miquel	CIURANA	1585 30	10
Pere	CIURANA	1520 41	6v
Pere	CIURANA	1528 138	37
Pere	CIURANA	1534 226	112
Pere	CIURANA	1537 136	57
Pere	CIURANA	1542 236	66
Pere	CIURANA	1547 230	91
Pere	CIURANA	1553 205	54v
Joan Pau	CIURANA, ...	1599 178	29v
Pere	CIURANA, ...	1547 231	91
Pere	CIURANA, ...	1553 202	54v
(Baronia de)	CIURANA, v. VILANANT DE LLEDÓ	1528 144	39
Anna Elena	CIVERA, v. LL. MONER, 1599, 126, 21v		
	CLAIRA	1564 206	57
	CLAIRA	1585 71	19v
	CLAIRA	1599 51	9v
Francesc	CLARIANA	1599 193	31v
Miquel	CLARIANA	1585 104	27
Pere	CLARIANA	1534 39	18
Pere	CLARIANA	1537 71	31v
Pere	CLARIANA	1547 218	89
Pere	CLARIANA	1599 32	6v
Miquel	CLARIANA i ARDENÀ	1706 136	67v
Pere	CLARIANA i SERRA	1553 127	32v
Pere	CLARIANA i SEU	1537 119	49
Antoni	CLARIANA, ...	1599 191	31v
Cristòfol	CLARIANA, v. A. CLARIANA, 1599, 191, 31v		
Francesc	CLASQUERÍ	1503 37	7v
Carlos	CLASQUERÍ olim FIVELLER i TORRES	1702 17	11
Carlos	CLASQUERÍ olim FIVELLER i TORRES	1706 16	8
Antoni	COC, ...	1537 130	54v
Antoni	COC, ...	1542 70	27
Caterina	COC, v. A. COC, 1542, 70, 27		
	CODALET	1599 80	14
(Universitat de)	CODALET	1564 150	49v
(Universitat de)	CODALET	1585 118	28v
	COL. LEGI DELS ALCALDES DE BARCELONA	1553 158	41v
(Corredors de)	COLL	1503 65	11v
Gabriel Joan	COLL	1528 36	10v
Gabriel Joan	COLL	1534 92	44v
Gabriel Joan	COLL	1537 134	55v
Gabriel Joan	COLL	1542 85	30
Jaume Joan	COLL	1553 59	21v
Jeroni	COLL	1585 10	4v
Joan	COLL	1547 128	56
Joan	COLL	1547 248	99v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00017

Joan	COLL	1553	101	29
Joan	COLL	1564	204	57
Joan Gabriel	COLL (succ.)	1553	166	44v
Jeroni	COLL, ...	1547	93	39
Jeroni	COLL, ...	1553	210	55v
Joan	COLL, ...	1553	251	60v
Joan	COMALLONGA	1537	173	77v
Joan	COMALLONGA	1537	174	77v
Joan	COMALLONGA	1542	212	57
Joan	COMALLONGA, ...	1528	18	4v
Bernat	COMELLES, ...	1553	92	28
Bernat	COMELLES, v. J. ESPUNY, 1547, 16, 8			
Elisabet	COMES	1537	75	33
Elisabet	COMES	1542	131	41
Elisabet	COMES	1542	208	80
Elisabet	COMES	1547	26	11v
Elisabet	COMES	1547	71	29v
Elisabet	COMES	1553	277	74v
Elisabet	COMES	1553	86	27v
Guillem	COMES	1503	60	11
Guillem Pere	COMES	1564	133	42v
Guillem Pere	COMES	1564	242	64v
Guillem Pere	COMES	1564	243	65
Guillem Pere	COMES	1564	76	24
Guillem Pere	COMES	1564	79	24v
Isabel	COMES	1534	56	27
Pau Josep	COMES	1585	81	22
Pau Josep	COMES	1585	82	22v
Pau Josep	COMES	1585	82b	22v
Pau Josep	COMES	1585	83	22v
Pau Josep	COMES	1585	84	23
Pau Josep	COMES	1585	85	23
Elisabet	GOMES, ...	1547	162	67v
Elisabet	COMES, ...	1553	163	43v
Joan	COMES, ...	1528	95	26v
Elisabet	COMES, v. F. LLOP, 1537, 22, 10			
Elisabet	COMES, v. F. LLOP, 1553, 229, 57v			
Elisabet	COMES, v. R. LLOP, 1547, 177, 73v			
Carles	COMPTER	1599	16	3v
Josep	COMPTER	1564	69	23
Josep	COMPTER	1585	115	28
Francesc	CONESA	1528	152	40v
Francesc	CONESA	1537	169	74
Francesc	CONESA	1542	232	64v
Francesc	CONESA	1547	85	35v
Francesc	CONESA	1553	58	21
Francesc	CONESA, v. G. R. BLANES, 1534, 223, 107v			
	CONFRARIA ARGENTERS DE BARCELONA	1564	65	22v
	CONFRARIA ARGENTERS DE BARCELONA	1585	31	10
	CONFRARIA ARGENTERS DE BARCELONA	1599	3	2

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00018

(Confreres de la)	CONFRARIA DELS CORREUS (...) BARCELONA	1510	24	4
	CONFRARIA PARAIRES DE PERPINYÀ	1599	222	37v
	CONFRARIA TEIXIDORS DE LLANA DE PERPINYÀ	1585	3	2v
	CONFRARIA TEIXIDORS DE PERPINYÀ	1564	271	81
	CONFRARIA TEIXIDORS LLANA DE BARCELONA	1599	184	30
	CONFRARIA TEIXIDORS LLANA DE PERPINYÀ	1599	78	14
	CÒNSOLS DE MAR I LA LLOTJA DE PERPINYÀ	1585	190	50v
Joan	COPONS	1702	3	4
Joan Francesc	COPONS	1585	135	33v
Joan Francesc	COPONS	1585	176	45v
Joan Francesc	COPONS	1599	15	3v
Rafela	COPONS	1537	179	80v
Rafela	COPONS	1542	153	47v
Joan	COPONS FALCÓ I EIMERIC	1706	17	8v
Isabel	COPONS I EIMERIC	1585	78	21
Joan Francesc	COPONS, ...	1599	14	3v
Joan	COPONS, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Isabel	COPONS, v. J.F. COPONS, 1599, 14, 3v			
Caterina	CORNAJO	1547	143	60
Pere	CORNAJO	1542	146	46
	CORNELLÀ	1542	69	26v
	CORNELLÀ	1553	221	56v
	CORNELLÀ	1564	213	58
	CORNELLÀ, v. PRADA, 1547, 101, 43			
	CORNELLÀ, v. PRADA, 1585, 72, 19v			
	CORNELLÀ, v. PRADA, 1599, 113, 19v			
Antic	CORNET, ...	1547	244	94v
Antic	CORNET, ...	1553	152	39
Antic	CORNET, ...	1564	33	16v
Climent	CORNET, v. A. CORNET, 1553, 152, 39			
Climent	CORNET, v. A. CORNET, 1564, 33, 16v			
Jeroni	COROMINES	1534	211	103
Jeroni	COROMINES	1537	4	3v
Jeroni	COROMINES	1542	68	26v
Cecília	CORONADA (succ.), v. A. BATLLE	1585	124	29v
Cecília	CORONADA (succ.), v. A. BATLLE, 1599, 67, 11v			
(Estefania)	CÓRRER DE MUR (succ.)	1512	11	3
Francesc	CORTADA	1599	110	19
Pere	CORTADA	1547	127	55v
Pere	CORTADA	1553	105	29v
Pere	CORTADA	1564	161	51v
Pere	CORTADA	1585	107	27v
Jaume	CORTALA	1520	16	3v
Joan	CORTÈS	1528	133b	36v
Joan	CORTÈS	1534	108	52v
Joan	CORTÈS, v. F. PUIG, 1528, 69, 19v			
Andreu	COSTA, v. A. CORNET, 1564, 33, 16v			
Verònica	COSTA, v. A. CORNET, 1564, 33, 16v			
Elisabet	COSTABELLA	1553	6	2v
Joan	COSTABELLA	1528	100	29

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00019

Joan	COSTABELLA	1534	148	71v
Joan Llätzer	COSTABELLA	1564	41	19v
Joanot	COSTABELLA	1537	45	20v
	COTLLIURE	1520	73	11
	COTLLIURE	1585	192	52
Elisabet	COTXA	1542	66	26
Elisabet	COTXA	1547	210	87v
Isabel	COTXA	1534	46	21
Isabel	COTXA	1537	13	7
Joan	COTXA	1520	25	4v
Joan	COTXA	1528	110	31
Joan	COTXA	1528	123	33v
Joan	COTXA, v. J.COMALLONGA, 1528,18,4v			
Nicolau	CREDENÇA	1534	79b	36
Nicolau	CREDENÇA	1537	147	62v
Nicolau	CREDENÇA	1542	78	28v
Nicolau	CREDENÇA	1547	24	11
Nicolau	CREDENÇA	1553	74	26
Nicolau	CREDENÇA (a) ARAGONÈS	1585	36	10v
Jaume	CRUANYES	1520	55	8v
	CRUÏLLES	1564	132	42v
Aldonea	CRUÏLLES	1510	35	5
Bianca	CRUÏLLES	1520	23	4
Francesc	CRUÏLLES	1510	34	5
Guiomar	CRUÏLLES	1528	101	29v
Ignasi	CRUÏLLES	1706	88	41v
Joan Pere	CRUÏLLES	1503	18	5
Joan Pere	CRUÏLLES	1503	19	5
Jerònima	CRUÏLLES 1 COLL	1564	96	26v
Caterina	CRUÏLLES 1 PEGUERA, ...	1510	45	6v
Guiomar	CRUÏLLES 1 URREA	1534	15	7v
Guiomar	CRUÏLLES 1 URREA	1537	9	5
Constança	CRUÏLLES 1 VILADEMANY	1585	59	16
Andreu	CUCURELLA	1599	131	22v
Isabel	CUCURELLA RICARD 1 SORRIBES	1585	35	10v
Elisabet Joana	CUCURELLA olim VILANOVA	1564	104	27v
Elisabet Joana	CUCURELLA olim VILANOVA	1585	32	10v
Andreu	CUCURELLA, v. P.J.RICARD SORRIBES	1599	86	15
Antoni	CUNYAT	1537	108	45
Dalmau	DALA	1520	78	11v
Francesc	DALMAU	1585	114	28
Francesc	DALMAU	1599	219	37
Elisabet	DALMAU LLUNELL, v. F.DALMAU, 1564,80,24v			
Magdalena	DALMAU 1 ORTELLS	1553	176	47v
Francesc	DALMAU, ...	1564	80	24v
Perot	DARNIUS	1553	194	53v
Pere	DARNIUS, v. B.ALBERT, 1528,76,21			
Perot	DARNIUS, v. B.ALBERT, 1528,76,21			
Pedro	DELÀS	1528	126	34v
Pedro	DELÀS	1542	163	49

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00020

Pedro	DELÀS	1547	207	87
Pedro	DELÀS	1553	219	56v
Pedro	DELÀS	1564	226	59v
Magdalena	DELÀS i SALA	1534	215	104v
Pedro	DELÀS, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Pedro	DELÀS, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Pedro	DELÀS, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
(Pubills)	DESCATLLAR	1542	143	45v
Juan Bernat	DESCATLLAR	1534	150	73
Miquel	DESCATLLAR	1599	134	22v
Pere	DESCATLLAR	1534	177	85
Ponc	DESCATLLAR	1553	179	48v
Isabel	DESCATLLAR, ...	1537	133	55v
Angela	DESCATLLAR, v. I. DESCATLLAR, 1537, 133, 55v			
Antoni	DESCATLLAR, v. I. DESCATLLAR, 1537, 133, 55v			
Francesc	DÍAZ, v. M. ARAGONÈS, 1534, 26, 13			
(Pubills)	DOMÈNEC	1510	63	9v
Margarida	DORCA	1553	32	12
Margarida	DORCA	1564	62	22v
(Cardenal)	DÒRIA	1534	24	12
(Cardenal)	DÒRIA	1537	97	41
Galceran	DURALL	1528	35	10
Galceran	DURALL	1534	28	13v
Galceran	DURALL	1534	29	14
Galceran	DURALL	1537	143	60v
Guillem Pere	DURALL, ...	1503	47	9
(Pubills)	DUSAI	1599	95	16v
Galceran	DUSAI	1553	137	33v
Galceran	DUSAI	1564	171	52v
Guillem Pere	DUSAI	1542	254	73v
Guillem Pere	DUSAI	1547	67	28
Maria Angela	DUSAI	1585	97	26v
Galceran	DUSAI, v. J. ALÒS COLOM, 1520, 118, 18v			
Gregori	ECHEVARRÍA	1528	90	25v
Gregori	ECHEVARRÍA	1534	96	47
Gregori	ECHEVARRÍA	1537	55	24v
Gregori	ECHEVARRÍA	1542	103	33v
Gregori	ECHEVARRÍA	1547	60	25v
Gregori	ECHEVARRÍA, v. M. GOICOA, 1564, 211, 58			
Pere	EDO	1528	39	11
Jordi	EIMERIC	1534	21	10v
Jordi	EIMERIC	1537	101	42v
Jordi	EIMERIC	1542	239	67v
Jordi	EIMERIC	1547	79	33v
Jordi	EIMERIC	1553	218	56v
Jordi	EIMERIC	1564	23	12
Jordi Joan	EIMERIC	1520	104	15v
	EIVISSA, ...	1520	102	15v
	ELNA	1542	117	37
	ELNA	1547	8	4

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

=====

00021

	ELNA	1553	83	27
	ELNA	1599	148	24v
(Capítol d')	ELNA	1542	130	41
(Cardenal d')	ELNA	1510	74	11
(Síndic d')	ELNA	1528	12	3v
(Bisbe d')	ELNA, v. TARRAGONA, 1503, 91, 16			
Frederic	ENRÍQUEZ i CABRERA	1534	180	85v
Frederic	ENRÍQUEZ i CABRERA	1534	227	112v
Frederic	ENRÍQUEZ i CABRERA, ...	1510	66	10
Frederic	ENRÍQUEZ i CABRERA, ...	1520	54	8
Felip	ERILL	1510	85	12v
Constança	ERILL i MARLÈS	1599	129	22
Francisco	ERILL i ORCAU BOURNONVILLE VILADEMANY i-	1706	82	39v
Joan	ERILL, ...	1534	220	106v
Joana	ERILL, v. Joan ERILL, 1534, 220, 106v			
Maria Anna	EROLES	1585	111	28
Magí	EROLES, ...	1599	97	16v
Magí	EROLES, ...	1599	98	16v
Elisabet	EROLES, v. Magí EROLES, 1599, 97, 16v			
Magina	EROLES, v. Magí EROLES, 1599, 97, 16v			
Elisabet	EROLES, v. Magí EROLES, 1599, 98, 16v			
Magina	EROLES, v. Magí EROLES, 1599, 98, 16v			
Eloi Joan	ESCAPOLAT	1528	92	26
Pau	ESCARDÓ, v. J. MORAGUES, 1547, 94, 39v			
Pau	ESCARDÓ, v. J. MORAGUES, 1553, 223, 57			
Jaume	ESCOLÀ	1534	69	31
Jaume	ESCOLÀ	1537	103	43v
Bernat	ESCUDER	1534	128	62v
Bernat	ESCUDER	1537	156	67v
Bernat	ESCUDER	1547	222	89v
Bernat	ESCUDER	1553	236	58v
Jeroni	ESCUDER	1542	52	23
Francesc Jeroni	ESPASÈN i BADIA	1564	246	66v
Isabel	ESPENS	1599	179	29v
Joan	ESPENS	1528	171	46
Joan	ESPENS	1542	36	17v
Joan	ESPENS	1547	73	31
Joan	ESPENS	1553	18	6v
Joan	ESPENS	1564	251	68v
Maria	ESPENS	1564	13	6v
Maria	ESPENS i BARTOMEU, v. M. BARTOMEU	1599	24	5
	ESPIRÀ	1553	242	59v
	ESPIRÀ	1564	159	51
	ESPIRÀ	1585	41	11
	ESPIRÀ	1599	140	23
Francí	ESPLUGUES	1510	21	3v
Galceran	ESPLUGUES	1534	119	57v
Jaume	ESPUNY	1542	39	18v
Jaume	ESPUNY, ...	1547	16	8
Jaume	ESPUNY, v. B. COMELLES, 1553, 92, 28			

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00022

Adriana	ESQUERRER I RIBES	1564	61	22
Adriana	ESQUERRER olim RIBES	1553	7	3
Francesc	ESTAGELL, RIBESALTES I BANYS D'ARLES	1537	155	67
Francí	ESTEPEP	1520	26	5
Joan	ESTEVE	1534	115	56v
Miquel	ESTEVE	1599	31	6v
(Vescomte d')	ESTEVE	1528	131	35v
Pere	ÈVOL	1585	169	45
Pere	FABRE	1547	124	54v
Pere	FABRE	1553	122	32
Pere	FABRE	1564	177	53v
Pere	FABREGUES	1599	187	30v
Elisabet	FAJOL	1537	85	37
Elisabet	FAJOL	1547	54	23
Dionísia	FAJOL I OLIVERA, ...	1585	200	54
Andreu	FAJOL, v. D. FAJOL OLIVERA, 1585, 200, 54			
Àngela Marina	FALCÓ	1585	8	4
Àngela Marina	FALCÓ	1599	42	7v
Pere Antoni	FALCÓ	1503	83	14v
Lluc	FEBRER, ...	1512	7	2
Pere	FEBRER, v. LL. FEBRER, 1512, 7, 2			
Antoni	FENODÍ, v. F. SETANTÍ, 1537, 180, 81			
Antoni	FENODÍ, v. F. SETANTÍ, 1542, 16, 10			
Elicnor	FERRÀ	1547	157	65v
Antoni Joan	FERRAN	1534	10	5v
Antoni Joan	FERRAN	1537	115	47v
Antoni Joan	FERRAN	1564	257	72v
Caterina	FERRAN	1599	124	21
Magdalena	FERRAN	1537	38	17v
Magdalena	FERRAN	1542	49	22v
Miquel	FERRAN	1534	151	73v
Antoni Joan	FERRAN (succ.)	1585	201	54v
Bernat	FERRER	1520	126	19v
Francesc	FERRER	1534	231	114
Francesc	FERRER	1534	75	34
Francí	FERRER	1537	193	88
Francí	FERRER	1542	18	11
Francí	FERRER	1547	174	72v
Jaume	FERRER	1537	44	20
Jaume	FERRER	1542	86	30v
Jaume	FERRER	1547	62	26
Jaume	FERRER	1599	102	17v
Jeroní	FERRER	1553	254b	62
Jeroní	FERRER	1564	181	54
Jerònima	FERRER	1564	12	6v
Jerònima	FERRER	1564	19	10
Joanot	FERRER	1534	18	9
Joanot	FERRER	1537	14	7v
Joanot	FERRER	1542	234	65v
Macià Pau	FERRER	1553	60	22

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

=====

00023

Magdalena	FERRER	1599	257	45v
Maria Anna	FERRER	1542	27	14v
Maria Anna	FERRER	1547	88	37
Marianna	FERRER	1537	151	65
Perot	FERRER	1534	187	91
Úrsula	FERRER	1537	99	42
Úrsula	FERRER	1542	105	34
Antoni	FERRER (succ.)	1585	75	20
Francesc	FERRER PUIG	1564	235	62
Maria	FERRER i CORDELLES	1599	62	10v
Anna	FERRER i SORS	1599	9	3
Àngela	FERRER i VALLSECA	1585	88	24
Jaume	FERRER, ...	1534	212	103v
Anna	FERRER, v. E.COMES, 1553, 163, 43v			
Carmini	FERRER, v. J.PUIG, 1528, 69, 19v			
Josep	FERRERA	1585	163	44
Josep	FERRERA	1585	203	55
Felip	FERRERES	1537	102	43
Felip	FERRERES	1542	124	45v
Felip	FERRERES	1547	179	74
Felip	FERRERES	1547	214	88
Felip	FERRERES	1553	156	40v
Felip	FERRERES, ...	1534	47	21v
Felip	FERRERES, ...	1553	157	41
Felip (fill)	FERRERES, v. F.FERRERES, 1534, 47, 21v			
Pere	FERRERES, v. F.FERRERES, 1534, 47, 21v			
Valentí	FERRERES, v. F.FERRERES, 1553, 157, 41			
Gaspar	FERRIOL	1564	29	15
	FIGUERES	1510	99	14
	FIGUERES	1520	90	13
	FIGUERES	1528	174	46v
	FIGUERES	1528	99	29
	FIGUERES	1542	123	45v
	FIGUERES	1547	48	21
	FIGUERES	1553	95	28v
	FIGUERES	1564	43	20
	FIGUERES	1585	157	38
	FIGUERES	1599	238	42
	FIGUERES, ...	1520	92	13v
Rafel	FIGUERO	1564	245	65v
Rafel	FIGUERO	1585	186	49v
	FINESTRET	1599	143	24v
(Universitat de)	FINESTRET	1564	155	50v
(Universitat de)	FINESTRET	1585	153	37v
Rafel	FITA	1553	3	1v
Rafel	FITA	1564	48	20v
	FITOR, v. TORRENT, 1534, 237, 116			
Guerau	FIVELLER	1534	198	96
Jerònima	FIVELLER (a) VESACS	1537	96	40v
Jerònima	FIVELLER i VESACS	1553	191	53

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00024

Galceran	FIVELLER, ...	1520	20	4
Jaume	FIVELLER, ...	1528	19	5
(Vídua)	FIVELLER, v. G. FIVELLER, 1520, 20, 4			
Bernat	FLORENSA	1528	142	38v
Bernat	FLORENSA	1537	152	65v
Baltasar	FLORENSA, ...	1585	45	12
Anna	FLORENSA, v. B. FLORENSA, 1585, 45, 12			
Benet	FLUVIA	1599	156	25
Francesca	FLUVIA i ROCABERTÍ, v. VILAFRANCA DE C.	1528	184	50v
Joan	FLUVIA, ...	1510	93	13v
Pau	FLUVIA, v. P. QUINTANA, 1599, 242, 42v			
Anna Miquela	FOGASSOT	1542	34	17
Anna Miquela	FOGASSOT	1553	227	57v
Anna Miquela	FOGASSOT	1564	162	51v
Bartomeu	FOGASSOT	1553	181	49
Elisabet	FOGASSOT	1599	204	34v
Francesc Guerau	FOGASSOT	1528	93	26
Francesc Guerau	FOGASSOT	1537	41	19
Nuri Joan	FOGASSOT	1585	47	12v
(Canonge)	FOIXÀ	1503	51	9v
(Vídua)	FOIXÀ	1510	43	6
Galceran	FOIXÀ	1528	163	44
Pere	FOLC, v. A. PUIGDASENS, 1553, 193, 53			
Pere	FOLC, v. A. PUIGDASENS, 1564, 78, 24v			
Pere	FOLC, v. J. ROSSELL, 1585, 156, 37v			
Pere	FOLC, v. J. ROSSELL, 1599, 30, 6v			
Pere	FOLC, v. P. FONTCOBERTA, 1547, 183, 75v			
Jaume	FONOLL	1528	167	45
	FONOLLERES, v. PERATALLADA, 1534, 156, 77			
Magdalena	FONT	1599	33	6v
Francesc Frederic	FONT i PASTOR	1585	26	9
Anna	FONT, ...	1553	43	16v
Anna	FONT, ...	1564	175	53v
Pere	FONTCOBERTA (succ.), v. J. ROSSELL	1585	156	37v
Pere	FONTCOBERTA (succ.), v. J. ROSSELL	1599	30	6v
Pere	FONTCOBERTA, ...	1547	183	75v
Pere	FONTCOBERTA, v. A. PUIGDASENS	1553	193	53
	FONTCOBERTA, v. A. PUIGDASENS, 1564, 78, 24v			
Bartomeu	FORAMÀ	1542	47	22
Bartomeu	FORAMÀ	1547	61	25v
Bartomeu	FORAMÀ	1553	196	53v
Bartomeu	FORAMÀ	1553	275	74v
Bartomeu	FORAMÀ	1564	208	57v
Guerau	FORNELLS	1547	187	77
Jaume	FORNERS (a) CASTRE	1564	120	36
Guerau	FORNOLLS	1553	106	30
	FORQUES	1599	147	24v
(Universitat de)	FORQUES	1553	249	60
(Universitat de)	FORQUES	1585	151	37v
Francesc	FORT	1542	184	53

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00025

Francesc	FORT	1547	238	92
Francesc	FORT	1585	100	26v
Bernat	FORT, ...	1547	178	73v
Francesc	FORT, v. B. ALBERT, 1528,76,21			
Francesc	FORT, v. B. ALBERT, 1534,173,79v			
Francesc	FORT, v. B. ALBERT, 1537,181,81v			
Francesc	FRANC	1534	137	67
Magí	FRANC	1547	2	1v
Magí	FRANC	1553	117	31
Magí	FRANC	1553	262	66v
Magí	FRANC	1564	210b	57v
Magí	FRANC PLANELLA	1585	43	11v
Jaume	FRANC, ...	1537	7	4v
(Monestir de)	FRARES PREDICADORS (PERPINYÀ)	1599	208	35v
Antic	FREIXAT	1564	119	35v
Vicenç	GALCERAN	1537	186	85v
Bartomeu	GALCERAN, ...	1510	38	5v
Domingo	GALÈS	1503	27	6v
Felipo	GALIANO	1564	261	74v
Felipo	GALIANO, ...	1547	109	47
Jaume	GARBÍ (succ.)	1534	98	48
Bernat	GARIUS	1503	5	3
Francesc	GARRIGA	1520	72	11
Francesc	GARRIGA	1542	133	42
Francesc	GARRIGA	1542	134	42v
Francesc	GARRIGA	1542	96	32v
Francesc	GARRIGA	1553	134	33v
Francesc	GARRIGA	1564	138	45v
Francesc	GARRIGA	1564	185	54v
Francesc	GARRIGA	1599	34	7
Rafela	GARRIGA	1520	15	3
Ramon	GARRIGA	1510	106	15
Francí	GARRIGA (m), v. B. ALBERT, 1534,173,79v			
Guerau	GARRIGA (succ.), v. B. ALBERT, 1528,76,21			
Ramon Antoni	GARRIGA ARGENSOLA i BLANES	1702	4	4
Ramon Antoni	GARRIGA ARGENSOLA i BLANES	1702	5	5
Ramon Antoni	GARRIGA ARGENSOLA i PLANES	1706	47	21v
Anna	GARRIGA i ICART	1585	52	14
Francí	GARRIGA, ...	1542	167	50
Francí	GARRIGA, v. B. ALBERT, 1528,76,21			
Francí	GARRIGA, v. B. ALBERT, 1537,181,81v			
Francesc	GARRIGA, v. Francí GARRIGA, 1542,167,50			
Miquel	GENER	1520	5	2
(Síndic del)	GENERAL	1585	179	46v
(Síndic del)	GENERAL	1585	180	47
(Síndic del)	GENERAL	1585	182	47v
(Síndic del)	GENERAL	1585	183	48
(Síndic del)	GENERAL, ...	1564	277	84v
Magdalena	GERONA, ...	1547	91	38
Rafel	GERONA, v. B. ALBERT, 1528,76,21			

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00026

Magdalena	GERONA, v. V. BARBERÀ, 1542, 219, 60			
Guerau	GIGINTA	1542	172	50v
Guerau	GIGINTA	1547	226	90
Joan Antoni	GIGINTA	1553	140	34v
Joan Antoni	GIGINTA	1564	188	52v
Joan Antoni	GIGINTA	1564	233	61
Guerau	GIGINTA, ...	1553	177	48
Guerau	GIGINTA, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Guerau	GIGINTA, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Guerau	GIGINTA, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Guerau	GIGINTA, v. D. CASTRE, 1547, 100, 42v			
Pere	GIL	1542	175	51
Pere	GIL, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Pere	GIL, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Pere	GIL, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Lluís	GILABERT	1528	145	39
Lluís	GILABERT	1534	7	4
Joan	GILCÈN, v. PERPINYÀ, 1553, 265, 68			
Violant	GILI	1553	8	3v
Miquel	GINER	1528	143	38v
Caterina	GIRAU	1553	33	12v
Honorat	GIRAU	1542	120	38
Honorat	GIRAU	1542	203	56v
Honorat	GIRAU, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Honorat	GIRAU, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Alfons	GIRÓN 1 REBOLLEDO	1534	70	31v
Alfons	GIRÓN 1 REBOLLEDO	1534	71	32
Anna	GIRÓN 1 REBOLLEDO	1547	194	79v
Anna	GIRÓN 1 REBOLLEDO	1553	142	35v
Anna	GIRÓN 1 REBOLLEDO	1564	198	56
Joan	GIRÓN 1 REBOLLEDO	1520	120	19
Joan	GIRÓN 1 REBOLLEDO	1534	79	36
	GIRONA	1503	61	11
	GIRONA	1510	16	3
	GIRONA	1510	32	5
	GIRONA	1520	35	6
	GIRONA	1599	194	32
Caterina	GLEU	1585	119	28v
Caterina	GLEU	1599	48	9v
Eimeric	GLEU	1542	162	49
Eimeric	GLEU	1547	236	92
Eimeric	GLEU	1553	131	33
Eimeric	GLEU	1564	223	59v
Francesc	GLEU	1585	87	24
Eimeric	GLEU, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Eimeric	GLEU, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Eimeric	GLEU, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Maria	GOICCA	1553	182	49v
Maria	GOICCA, ...	1564	211	58
Juan	GOMIS	1564	90	26

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00027

Francesc	GOMIS (succ.)	1585	141	35
Violant	GONCALVO	1599	92	16
Joan	GONZÁLEZ RESENDE	1528	34	10
Violant	GONZALVO	1585	140	35
Gervasi	GORI	1599	210	36
Gervasi	GORI	1599	211	36v
Gervasi	GORI	1599	212	36v
Gervasi	GORI	1599	213	36v
Gervasi	GORI	1599	214	36v
Joan Baptista	GORI	1599	203	34v
Gervasi	GORI, v. B. MARLÈS, 1599, 239, 42			
Pere	CORNÈS	1503	69	12
Elisabet	GORT	1547	111	48
Elisabet	GORT	1553	67	24v
Elisabet	GORT	1564	192	55v
Miquel	GORT	1542	257	75
Miquel	GORT	1553	30	11v
Pere Arnau	GORT	1537	120	50
Pere Arnau	GORT	1542	253	73
Pere Arnau	GORT	1585	130	31v
Francesc	GRALLA i DESPLÀ	1537	146	61v
Francesc	GRALLA i DESPLÀ	1542	114	36
Francesc	GRALLA i DESPLÀ	1547	110	47v
Francesc	GRALLA i DESPLÀ	1553	34	12v
Francesc	GRALLA i DESPLÀ	1564	127	39v
Violant	GRAF	1553	78	26v
	GRANOLLERS	1537	140	58v
(Camerer de LA)	GRASSA	1503	52	9v
Francesc	GRAU	1564	123	37v
Joan	GRAU	1503	77	13v
Violant	GRAU	1547	122	53
Pere	GREVOLOSA	1510	6	2
Francesc	GRIMAU	1585	128	30v
Vidal	GRIMAU	1542	170	50v
Francesc	GRIMAU, ...	1599	220	37
Vidal	GRIMAU, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Vidal	GRIMAU, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Vidal	GRIMAU, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Jerònima	GRIMAU, v. F. GRIMAU, 1599, 220, 37			
Francesc	GRISART	1585	6	3v
Joan	GRISART	1547	134	57v
Joan	GRISART	1553	108	30
Joan	GRISART	1564	169	52v
Margarida	GUAITA (a) NEBOT	1542	48	22
Margarida	GUAITA (a) NEBOT	1547	206	87
Guerau	GUALBA	1503	14	4v
Guíomar	GUALBA	1553	22	8
Guíomar	GUALBA	1564	57	21v
Guíomar	GUALBA, ...	1599	4	2v
Lucrecia	GUALBA, v. G. GUALBA, 1599, 4, 2v			

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00028

Agustí Miquel	GUALBES	1537	61	27
Agustí Miquel	GUALBES	1542	59	24v
Agustí Miquel	GUALBES	1553	94	28v
Agustí Miquel	GUALBES	1564	190	55
Estefania	GUALBES	1534	89	42
Estefania	GUALBES	1537	18	8v
Estefania	GUALBES	1542	211	57
Estefania	GUALBES	1542	77	28v
Estefania	GUALBES	1547	33	14
Estefania	GUALBES	1553	38	14v
Isabel	GUALBES	1534	52	24v
Isabel	GUALBES	1537	29	13
Isabel	GUALBES	1547	10	5
Jerònima	GUALBES	1520	66	10
Jerònima	GUALBES	1534	100	48v
Joan	GUALBES	1564	6	3v
Joan	GUALBES	1585	73	19v
Joan	GUALBES	1599	52	9v
Lluís	GUALBES	1564	262	75v
Lluís	GUALBES	1585	56	15
Lluís	GUALBES	1599	83	14v
Miquel Àngel	GUALBES	1528	66	18
Miquel Benet	GUALBES	1528	97	27v
Joan	GUALBES BONAVENTURA i COPONS	1702	2	3
Guicomar	GUALBES TERRER i MADRIGAL	1537	62	27v
Guicomar	GUALBES TERRER i MADRIGAL	1542	141	44v
Guicomar	GUALBES TERRER i MADRIGAL	1547	105	45
Guicomar	GUALBES i CERVELLÓ	1534	31	15
Bonaventura	GUALBES i COPONS	1706	96	46v
Joan Bonaventura	GUALBES i COPONS	1706	6	4
Isabel	GUALBES, ...	1528	4	2
Isabel	GUALBES, ...	1542	14	8v
Isabel	GUALBES,	1553	48	18v
Dionís	GUALBES, v. I. GUALBES, 1542, 14, 8v			
Francesc	GUALBES, v. I. GUALBES, 1542, 14, 8v			
Joan Bonaventura	GUALBES, v. I. GUALBES, 1542, 14, 8v			
Lluís	GUALBES, v. I. GUALBES, 1542, 14, 8v			
Miquel	GUALBES, v. I. GUALBES, 1542, 14, 8v			
	GUALTA	1510	75	11
Tomàs	GUÀRDIA	1564	239	64
Guerau	GUARDIOLA, ...	1599	249	44av
Violant	GUARDIOLA, v. G. TORRENT, 1512, 2, 1v			
Violant	GUARDIOLA, v. G. TORRENT, 1537, 163, 70v			
Jaume	GUASC	1553	162	43
Ferrer	GUERAU	1510	67	10v
Francesc	GUIMERA	1547	121	53
Gaspar	GUINAGE	1542	154	47v
Gaspar	GUINAGE	1542	205	56v
Gaspar	GUINAGE	1564	205	57
Gaspar	GUINAGE, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00029

Gaspar	GUINAGE, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v		
Gaspar	GUINAGE, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v		
Francesc	HOMERO, ...	1564	86 25v
Caterina	HOMERO, v. F. HOMERO, 1564, 86, 25v		
Joan	HORTOLÀ	1564	103 27v
Pere	HORTOLÀ, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21		
Estefania	HOSPITAL	1537	32 15
Estefania	HOSPITAL	1542	26 14
Estefania	HOSPITAL	1547	30 13
Estefania	HOSPITAL	1553	77 26
Estefania	HOSPITAL	1564	180 54
Francesc	HOSPITAL	1553	154 40
Francesc	HOSPITAL	1553	172 46
Francesc	HOSPITAL	1564	30 15
Francesc	HOSPITAL	1585	55 15
Miquel	HOSPITAL	1528	170 45v
Onofre	HOSPITAL	1599	243 42v
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1537	51 23v
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1542	247 71
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1542	95 32v
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1547	185 76
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1547	186 76v
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1553	159 42
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1564	230 60
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1564	27 14
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1585	142 35v
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1585	143 35v
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1585	144 36
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1585	145 36
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1599	56 10
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1599	57 10
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1599	58 10v
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1599	59 10v
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1702	12 9
(Administradors)	HOSPITAL STA. CREU DE BARCELONA	1706	52 24
	HOSPITALS GENERALS DE BARCELONA I SARAGOJA	1534	182 86
	HOSTALERS DE BARCELONA	1599	205 34v
	HOSTALRIC	1528	116 36
Joana			
Salvi	HUMBERT, v. B. GALCERAN, 1510, 38, 5v		
Agustí	IBORRA	1599	100 16v
Gaspar	IBORRA	1528	59 16v
Gaspar	IBORRA	1534	124 59v
Gaspar	IBORRA	1534	146 70v
Gabriel Joan	ICART	1503	8 3v
Guerau	ICART	1534	179 85v
Guerau	ICART	1537	107 45
Joan	ICART	1599	64 11
Joan Miquel	ICART	1537	37 17v
Lluís	ICART	1528	1 1v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00030

Lluís	ICART	1534	1	1
Lluís	ICART	1537	80	35
Lluís	ICART	1542	97	33
Lluís	ICART	1547	216	88
Miquel Joan	ICART	1534	55	26v
Miquel Joan	ICART	1547	215	88v
Joan	ICART (succ.)	1585	158	38
Lluís	ICART (succ.)	1564	176	53v
Anna	ICART i TORRELLES	1553	167	44v
Anna	ICART i TORRELLES	1585	100t	27
	ILLA	1542	99	33
	ILLA	1547	150	62
	ILLA	1553	133	33
	ILLA	1564	84	25
	ILLA, v. PRADA, 1585, 12, 19v			
	ILLA, v. PRADA, 1547, 101, 43			
	ILLA, v. PRADA, 1599, 113, 19v			
Francina	ISANA	1520	39	6v
Jerònima	ISANA	1528	134	36v
Jerònima	ISANA	1534	114	55v
Jerònima	ISANA	1537	98	41v
Jerònima	ISANA	1542	50	22v
Jerònima	ISANA	1547	63	26v
Jerònima	ISANA i MAS	1553	73	25v
Joan	ISERN, v. A. PUIGDASENS, 1553, 193, 53			
Joan	ISERN, v. A. PUIGDASENS, 1564, 78, 24v			
Joan	ISERN, v. J. ROSSELL, 1585, 156, 37v			
Joan	ISERN, v. J. ROSSELL, 1599, 30, 6v			
Joan	ISERN, v. P. FONTCOBERTA, 1547, 183, 75v			
Francesc	IVALLAR	1553	148	37v
Francesc	IVALLAR	1564	52	21
Francesc	IVALLAR	1599	71	12
Aleix	JAFER	1542	229	63v
Pere Miquel	JALPI	1553	278	74v
Pere Miquel	JALPI	1564	200	56v
(Abadessa monestir)	JERUSALEM	1599	217	36v
(Monestir de)	JERUSALEM (BARCELONA)	1528	3	1v
(Monestir i convent)	JERUSALEM (BARCELONA)	1534	131	64
Ferrer	JOAN	1528	10	3
Jeroni	JOAN	1585	139	34v
Pere	JOAN	1520	106	16
Pere	JOAN	1528	17	4v
Pere	JOAN	1534	185	89v
Rafel	JOAN	1537	49	22
Rafel	JOAN	1547	86	36
Rafel	JOAN	1553	47	18
Rafel	JOAN	1564	10	5
Rafel	JOAN	1564	274	83
	JÓC	1542	84	30
	JÓC	1553	244	59v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00031

	JÓC	1564	154	50
	JÓC, v. PRADA, 1547, 101, 43			
(Baronia de)	JÓC, v. PRADA, 1585, 72, 19v			
(Baronia de)	JÓC, v. PRADA, 1599, 113, 19v			
Bernat	JOLI	1564	270	80
Jerònima	JOLI, ...	1585	11	5
Francesc	JOLI, v. M. CIRERA, 1534, 149, 72v			
Francesc	JOLIOL, v. F. PUJASOLA, 1510, 57, 8v			
Francesc	JONELLS, v. F. SETANTÍ, 1537, 180, 81			
Francesc	JONELLS, v. F. SETANTÍ, 1542, 16, 10			
Francesc	JONELLS, v. F. SETANTÍ, 1547, 14, 7			
Laudomia	JORDÀ	1599	72	12v
Climent	JORDÀ, v. A. CORNET, 1553, 152, 39			
Pere	JORDI, v. LL. MONER, 1599, 126, 21v			
Galceran	JOSA	1520	22	4
Guillem	JOSA	1599	173	29
Isabel	JOSA	1528	88	25
Isabel	JOSA	1534	22	11
Isabel	JOSA	1537	188	86
Joan	JOSA	1599	119	20v
Joan	JOSA	1702	15	10
Joan	JOSA	1702	16	10
Margarida	JOSA	1542	201	56
Margarida	JOSA	1564	60	22
Margarida	JOSA, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Margarida	JOSA, v. B. FORT, 1547, 178, 73v			
Marcial	JOSEF	1510	79	11v
Antoni	JOU	1542	161	49
Antoni	JOU, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Antoni	JOU, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Antoni	JOU, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Lluís	JOVER, v. T. CAMPANER, 1542, 216, 59			
	JULIA	1528	118	32v
Bernat	JULIA	1547	126	55v
Bernat	JULIA	1553	192	53
Nicolau	JULIA, ...	1564	85	25
Macià	JULIA, v. J. MARGARIT, 1510, 46, 6v			
Cristòfol	JULIA, v. N. JULIA, 1564, 85, 25			
Francesc	JUNYENT	1528	6	2v
Francesc	JUNYENT	1547	182	75
Francesc	JUNYENT	1553	111	30v
Francesc	JUNYENT	1599	85	14v
Francí	JUNYENT	1534	192	93b
Joan Onofre	JUNYENT	1537	116	47v
Joan Onofre	JUNYENT	1542	255	74
Perot	JUNYENT	1564	3	2
Magdalena	JUNYENT i TORELLÀ	1599	50	9v
Gonzalvo	LACAMBRA	1534	8	4v
Jaume	LAFRENÇA	1547	152	63
Jaume	LAFRENÇA	1553	189	52v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00032

Elisabet	LEÓN	1542	121	38v
Gabriel	LEÓN	1542	45	21v
Pedro	LEÓN i J. SERRANO, v. B. ALBERT,	1534	173	79v
Pedro	LEÓN, ...	1542	149	47
Elisabet	LEÓN, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Pedro	LEÓN, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Pedro	LEÓN, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Antoni	LINARES	1503	79	14
Antoni	LINARES	1503	80	14
Gaspar	LLADRÓ	1510	17	3
Gaspar	LLADRÓ	1510	18	3
	LLAMPAIES, CORNELLÀ	1528	15	4
	LLEIDA	1503	81	14
	LLEIDA	1503	82	14
	LLEIDA	1503	93	16v
	LLEIDA	1528	87	24v
	LLEIDA	1534	230	113v
	LLEIDA	1585	187	49v
	LLEIDA	1585	188	49v
	LLEIDA	1599	202	34
(Cardenal Bisbe de)	LLEIDA	1510	8	2
(Cardenal de)	LLEIDA	1503	50	9v
Salvador	LLETGET	1564	128	40v
Antoni	LLOMBARD	1503	75	13v
Maria Anna	LLOMBARD	1564	99	27
Francesc	LLOP	1528	41	11v
Francesc	LLOP	1547	203	86
Francesc	LLOP, ...	1528	164	44v
Francesc	LLOP, ...	1528	42	12
Francesc	LLOP, ...	1534	43	20
Francesc	LLOP, ...	1534	44	20
Francesc	LLOP, ...	1537	21	10
Francesc	LLOP, ...	1537	22	10
Francesc	LLOP, ...	1537	86	37
Francesc	LLOP, ...	1542	100	33
Francesc	LLOP, ...	1542	74	28
Francesc	LLOP, ...	1542	93	32
Francesc	LLOP, ...	1553	229	57v
Francesc	LLOP, ...	1553	230	58
Rafel	LLOP, ...	1547	173	72v
Rafel	LLOP, ...	1547	177	73v
(Fill de) Francesc	LLOP, v. J. RIBERA, 1553, 168, 45			
Lluís	LLORAC	1534	216	104v
Diomedes	LLORDAT	1542	11	7
Diomedes	LLORDAT	1553	199	54
Jofre	LLORDAT	1534	5	2v
Jofre	LLORDAT	1537	1	1v
Jofre	LLORDAT	1542	220	80v
Jofre	LLORDAT	1553	200	54
Joan	LLORELL	1547	155	64v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00033

Joan	LLORELL	1553	114	31
Joan	LLORENÇ	1503	7	3v
Joan	LLORENÇ	1510	5	2
Joan Lluís	LLULL	1564	129	41
Joan	LLUNELL	1553	149	38v
Agnès	LLUPIÀ	1520	8	2
Àngela	LLUPIÀ	1553	42	16v
Àngela	LLUPIÀ	1564	40	19v
Àngela	LLUPIÀ	1585	23	8v
Francesc	LLUPIÀ	1528	146	39
Francesc	LLUPIÀ	1542	188	53v
Francesc	LLUPIÀ	1553	238	59
Francesc	LLUPIÀ	1564	39	19v
Jerònima	LLUPIÀ	1599	123	21
Joan	LLUPIÀ	1585	120	28v
Joan	LLUPIÀ	1599	231	40v
Margarida	LLUPIÀ	1528	29	9
Margarida	LLUPIÀ	1528	30	9
Margarida	LLUPIÀ	1534	197	95
Margarida	LLUPIÀ	1547	35	14v
Margarida	LLUPIÀ	1547	92	38v
Margarida	LLUPIÀ	1553	115	31
Margarida	LLUPIÀ	1564	37	19v
Perot	LLUPIÀ	1537	184	85
Emanuela	LLUPIÀ ROGER, v. C. LLUPIÀ ROGER	1702	100	89
Emanuela	LLUPIÀ ROGER, v. C. LLUPIÀ ROGER	1706	5	4
Margarida	LLUPIÀ i LLULL	1542	127	40
Carles	LLUPIÀ i ROGER, ...	1702	100	89
Carles	LLUPIÀ i ROGER, ...	1706	5	4
Francesc	LLUPIÀ, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Francesc	LLUPIÀ, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Francesc	LLUPIÀ, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Jaume	LOMBART .	1553	153	39v
Caterina	LUNA	1564	115	34
Francí	LUNA	1528	137	37
Francisco	LUNA	1564	269	79v
Jaume	LUNA	1537	153	66
Joan	LUNA	1542	159	48v
Joan	LUNA	1553	220	56v
Joan	LUNA	1564	221	59
Joan	LUNA, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Joan	LUNA, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Joan	LUNA, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Lluís	MAGARINYO (succ.)	1553	209	55
Lluís	MAGARINYO (succ.)	1564	222	59
Lluís	MAGARINYO (succ.), v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Paula	MAGAROLA, v. Magí EROLES, 1599, 98, 16v			
Ferrando	MAIMÓ	1553	16	6
Ferrando	MAIMÓ	1564	188	55
Ferrando	MAIMÓ	1585	100b	27

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00034

Jerònima	MAIMÓ	1564	105	27v
Jerònima	MAIMÓ	1585	99	26v
Onofre	MAIMÓ	1534	141	68v
Onofre	MAIMÓ	1537	16	8
Onofre	MAIMÓ	1547	80	33v
Jerònima	MAIMÓ i ROCABERTÍ	1599	224	38
Gispert	MALARS	1528	85	24v
Galderic	MALER, v. A. BATLLE, 1585, 124, 29v			
Galderic	MALER, v. A. BATLLE, 1599, 67, 11v			
Francesc	MALER, v. F. BALLARÓ, 1520, 88, 13			
Pallarí	MALET, v. G. GIGINTA, 1553, 177, 48			
Antoni	MALET	1547	138	58v
Jeroni	MALET	1520	101	15
Pallarí	MALET	1553	150	38v
Pallarí	MALET	1553	268	70
Francesc	MALLA	1534	170	78v
Francesc	MALLA	1564	17	9
Gilabert	MALLA	1520	7	2
Jeroni	MALLENT	1537	126	53v
Llorenç	MALLOL	1520	113	17v
Llorenç	MALLOL	1520	114	17v
Llorenç	MALLOL	1520	13	2v
Llorenç	MALLOL	1528	119	32v
Llorenç	MALLOL	1528	25	6
Llorenç	MALLOL	1528	28	8v
Llorenç	MANRESA	1503	78	13v
	MANRESA	1510	76	11v
	MANRESA	1510	77	11v
	MANRESA	1585	171	45
Guiomar	MANRIQUE i CASTRE i PINÓS	1520	89	13
Carles	MARC	1503	9	3v
Pere Miquel	MARC i JALPÍ	1599	235	41
Valentina	MARÇAL i SANTDIONÍS, v. B. ALBERT	1528	76	21
Joan Ramon	MARCELL (a) CAMPORRELLS	1520	124	19
Gabriel	MARCET	1542	119	37v
Gabriel	MARCET	1547	7	4
Gabriel	MARCET	1553	100	29
Gabriel	MARCET	1553	35	13
Violant	MARÇIÀ	1564	241	64v
Baldiri	MARÉS	1537	104	44
Baldiri	MARÉS	1564	232	60v
Elisabet	MARGARIT	1564	100	27
Lluís	MARGARIT	1537	60	26v
Lluís	MARGARIT	1542	109	35
Lluís	MARGARIT	1542	224	62
Isabel	MARGARIT (succ.), v. J. P. CIURANA	1599	178	29v
Maria	MARGARIT REGUER i VELASCO	1702	18	12
Maria	MARGARIT REGUER i VELASCO	1706	102	49v
Jeroni	MARGARIT, ...	1510	46	6v
Elisabet	MARGARIT, v. P. CIURANA, 1547, 231, 91			

LLISTA DE GRUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00035

Elisabet	MARGARIT, v. P. CIURANA, 1553, 202, 54v			
Bernat Joan	MARIMON	1542	3	2v
Benet Joan	MARIMON, v. J. FRANC, 1537, 7, 4v			
Francesc	MARLÈS	1528	63	17v
Guillem Ramon	MARLÈS	1520	18	3v
Pere Joan	MARLÈS MALLA, v. F. MARLÈS MALLA	1547	15	7v
Joan Pere	MARLÈS MALLA, v. F. MARLÈS MALLA (succ.)	1553	138	34
Pere Joan	MARLÈS MALLA, v. F. MARLÈS MALLA,	1542	256	74v
Francesc	MARLÈS i MALLA	1534	129	63
Francesc	MARLÈS i MALLA	1537	167	73
Francesc	MARLÈS i MALLA	1542	235	81
Francesc	MARLÈS i MALLA	1547	241	93
Francesc	MARLÈS i MALLA	1564	72	23v
Francesc	MARLÈS i MALLA	1585	125	30
Francesc	MARLÈS i MALLA	1599	65	11v
Francesc	MARLÈS i MALLA (succ.)	1553	165	44
Francesc	MARLÈS i MALLA (succ.), ...	1547	15	7v
Francesc	MARLÈS i MALLA (succ.), ...	1553	138	34
Francesc	MARLÈS i MALLA, ...	1537	159	69
Francesc	MARLÈS i MALLA, ...	1542	256	74v
Benet	MARLÈS, ...	1599	239	42
Pere Joan	MARLÈS, v. F. MARLÈS MALLA, 1537, 159, 69			
Francesc	MARLÈS, v. J. FIVELLER, 1528, 19, 5			
Anna	MARQUET	1534	6	3v
Anna	MARQUET	1537	76	33
Galceran	MARQUET	1528	24	6
Galceran	MARQUET	1534	94	46
Galceran	MARQUET	1537	31	14v
Galceran	MARQUET	1542	221	60v
Ramon	MARQUET	1542	82	29v
(Universitat de)	MARQUIXANES	1599	141	24v
(Universitat de)	MARQUIXANES	1553	243	59v
(Universitat de)	MARQUIXANES	1564	157	50v
Antoni	MARQUIXANES	1585	69	19
Francesc	MARRUGAT	1534	181	86
Francesc Sebastià	MARTÍ	1528	47	13v
Galderic	MARTÍ	1542	250	72
Galderic	MARTÍ	1542	142	45
Galderic	MARTÍ	1542	158	48v
Joan	MARTÍ	1547	164	68v
Joan	MARTÍ	1534	32	15v
Joan	MARTÍ	1537	106	44v
Miquel	MARTÍ	1537	90	38v
Miquel	MARTÍ	1542	81b	34
Miquel	MARTÍ	1547	106	45v
Miquel	MARTÍ	1547	81	34
Miquel	MARTÍ	1553	110	30v
Joan	MARTÍ (succ.)	1537	88	38
Joan	MARTÍ (succ.)	1537	89	38v
Ermengau	MARTÍ, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00036

Ermengau	MARTÍ, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v		
Ermengau	MARTÍ, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v		
	MARTORELL	1503	66 12
	MARTORELL, ...	1510	111 16
Anna Hipòlita	MAS	1564	35 17v
Antoni Joan	MAS	1520	3 1v
Felip Agustí	MAS	1553	173 46
Joan	MASCORT	1547	154 64
Joan	MASCORT	1553	190 52v
(Comanador del)	MASDEU	1520	10 2v
(Comanador del)	MASDEU	1528	128 34v
(Universitat dels)	MASOS	1564	158 50v
Domingo	MASSANET	1547	159 66
Domingo	MASSANET	1553	161 42v
(Pubills)	MATALÍ	1520	19 3v
(Pubills)	MATALÍ	1520	85 12v
Elisabet	MATALÍ	1547	130 56v
Elisabet	MATALÍ	1553	126 32v
Jeroni	MATALÍ	1564	136 44v
Jeroni	MATALÍ	1564	259 73v
Joan	MATALÍ	1553	144 36v
Pere	MATALÍ	1528	148 40
Joan	MATALÍ, ...	1534	233 114v
Joan	MATALÍ, ...	1547	192 79
Elisabet	MATALÍ, v. J. MATALÍ, 1534, 233, 114v		
Elisabet	MATALÍ, v. J. MATALÍ, 1547, 192, 79		
Llorenç	MATAPLANA, v. P. J. RICARD SORRIBES	1599	86 15
	MATARÓ	1503	62 11
	MATARÓ	1510	27 4v
	MATARÓ	1599	186 30v
Galceran	MECA	1528	151 40v
Jerònima	MECA	1547	56 24
Maria Anna	MECA	1585	137 34
Martí	MECA	1564	231 60v
Martí Joan	MECA	1553	269 70v
Isabel	MECA i CLASQUERÍ	1585	172 45
Maria Anna	MECA i FERRER	1599	10 3
Maria Anna	MECA i FERRER, v. M. J. MECA, 1553, 39, 15		
Martí Joan	MECA, ...	1553	39 15
Anna	MEMBRAT	1585	136 34
Galceran	MEMBRAT	1564	122 37
Pedro	MENDIZÁBAL	1534	97 47v
Pedro	MENDIZÁBAL	1542	102 33v
Pedro	MENDIZÁBAL	1547	59 25
Caterina	MENESTRAL	1542	90 31v
Joan	MENSA, v. P. AGUILÓ, 1534, 112, 55		
(Cònsols i defensors...)	MERCADERIA	1503	87 14v
Joana Beneta	MERCER	1520	117 18v
Jeroni	MESTRES	1547	141 59v
Jeroni	MESTRES	1553	104 29v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00037

(Prohoms dels)	MESTRES DE CASES	1520	111	17
Margarida	MESTRES I XAMBÓ	1564	82	25
	MILLARS	1564	147	49v
	MILLARS, PESILLA	1542	76	28
	MILLARS, PESILLA	1553	222	57
	MILLARS, PESILLA	1564	214	58
	MILLARS, PESILLA	1599	233	41
	MILLARS, v. PRADA, 1585, 72, 19v			
	MILLARS, v. PRADA, 1599, 113, 19v			
	MILLARS, v. PRADA, 1547, 101, 43			
Francí	MIQUEL	1510	78	11v
Francí	MIQUEL	1520	94	13v
Francí	MIQUEL	1520	95	14
Francí	MIQUEL	1520	96	14
Francí	MIQUEL	1520	97	14
Jeroni	MIQUEL	1585	79	21v
Jeroni	MIQUEL	1599	11	3
Pau	MIQUEL	1510	50	8
Joan	MIQUEL, v. M. CIRERA, 1534, 149, 72v			
Francina	MIR	1520	51	8
Narcís	MIRALBELL	1553	171	45v
Galceran	MIRALLES	1510	9	2v
Galceran	MIRALLES	1520	108	16v
Joan	MIRALLES	1520	47	7v
Antic	MIRÓ	1564	134	43
Magdalena	MITJAVILA	1585	33	10v
Magdalena	MITJAVILA	1599	216	36v
Joanot	MODAGUER	1542	190	54
Joanot	MODAGUER, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Joanot	MODAGUER, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Joanot	MODAGUER, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
	MOIÀ	1534	175	84
Pere	MOLA, v. F. ZURITA, 1564, 108, 29v			
Pere	MOLA, v. F. ZURITA, 1564, 109, 30			
Antoni	MOLLET (menor), v. A. MOLLET, 1599, 198, 33			
Antoni	MOLLET, ...	1599	198	33
Jerònima	MONER	1599	159	26
Pere	MONER	1503	23	5v
Llàtzer	MONER, ...	1599	126	21v
(Abadessa del)	MONESTIR DE PEDRALBES	1510	70	10v
(Monges del)	MONESTIR DE PEDRALBES	1510	71	11
Antoni Romà	MONTAGUT	1585	189	50
	MONTBLANC	1510	26	4
	MONTBLANC	1547	163	68
	MONTBUI	1520	79	12
Francesc	MONTCADA	1585	61	16v
Lucrècia	MONTCADA	1599	12	3
Lucrècia	MONTCADA	1702	7	6
Guillem Ramon	MONTCADA I ALAGÓN	1520	34	6
Ramon	MONTCORB	1553	141	35
Baltasar	MONTRODON			

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00038

Baltasar	MONTRONDON	1564	178	53v
Bernat	MONTRONDON	1503	10	3v
Perot	MONTRONDON	1528	121	33
(Abat de)	MONTSERRAT	1534	228	113
(Abat i convent)	MONTSERRAT	1599	87	15v
(Abat i monestir de)	MONTSERRAT	1537	43	20
(Abat i monestir de)	MONTSERRAT	1542	19	11
(Abat i monestir de)	MONTSERRAT	1547	18	8v
(Abat i monestir de)	MONTSERRAT	1553	119	31v
(Monestir de)	MONTSERRAT	1564	28	14v
(Monestir de)	MONTSERRAT	1585	101	27
Jaume	MONTSERRAT	1534	199	96v
Jaume	MONTSERRAT	1537	127	53v
Jaume	MONTSERRAT	1542	238	67
Jaume	MONTSERRAT	1542	30	15v
Jaume	MONTSERRAT	1547	22	10v
Jaume	MONTSERRAT	1553	237	58v
Jaume	MONTSERRAT	1564	225	59v
Pere Gabriel	MONTSERRAT, v. B. J. SORS, 1520, 107, 16v			
Joan	MORAGUES, ...	1547	94	39v
Joan	MORAGUES, ...	1553	223	57
Francesc	MORELLÓ	1534	40	18v
Francí	MORELLÓ	1547	235	91v
Joana	MORELLÓ	1537	35	16v
Francí	MORELLÓ (succ.)	1542	87	30v
Pere	MORETA	1542	37	17v
Pere	MORETA	1547	25	11
Pere	MORETA	1553	274	74
Bartomeu	MORÓS	1542	166	49v
Bartomeu	MORÓS (succ.)	1564	218	58v
Bartomeu	MORÓS, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Bartomeu	MORÓS, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Bartomeu	MORÓS, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Bartomeu	MORÓS, v. D. CASTRE, 1547, 100, 42v			
Honorat	MUNTANYANS	1503	17	5
Elsa	MUÑOZ	1553	129	32v
Gaspar	MUÑOZ (succ.)	1528	84	24
Gaspar	MUÑOZ, ...	1537	58	26
Joan	MUÑOZ, ...	1553	81	26v
Joan	MUÑOZ, v. G. MUÑOZ, 1537, 58, 26			
Gaspar	MUÑOZ, v. J. MUÑOZ, 1553, 81, 26v			
Eulàlia	NADAL	1553	9	3v
Francesc	NADAL	1564	121	36v
Joan	NADAL i MARRÓ	1599	21	5
Francesc Macià	NADAL, ...	1585	51	14
Joan	NADAL, v. F. NADAL, 1585, 51, 14			
Joan	NARBONÈS	1542	148	46v
Joan	NARBONÈS, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Joan	NARBONÈS, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
(Conestable de)	NAVARRA	1528	160	43

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00039

Galceran	NAVEL	1553	139	34
Isabel	NAVEL	1537	114	47
Isabel	NAVEL	1542	223	61v
Margarida	NEBOT	1534	78	35v
(Universitat de)	NEFIAC	1553	240	59
Caterina	NEGRE, v. J.COC, 1537,130,54v			
Joan	NOGUER	1547	189	77v
Ferrando	NORONJA	1542	43	20
Ferrando	NORONJA	1547	20	9v
(Monestir de)	NOSTRA SENYORA DE GRÀCIA DE PERPINYÀ	1585	22	8v
(Monestir i convent)	NOSTRA SENYORA DE GRÀCIA DE PERPINYÀ	1599	22	5
(Monestir)	NOSTRA SENYORA DE ROSES	1599	175	29
(Monestir de)	NOSTRA SENYORA DEL CARME DE PERPINYÀ	1599	247	43v
Gaspar	NÚÑEZ	1534	110	53v
Rafel	OBAC	1542	230	64
Isabel Joana	OBAC, v. P.QUINTANA, 1599,242,42v			
	OLETA	1599	8	3
	OLETA	1702	11	8
	OLETA, v. F.G.CASTRE, 1585,162,43			
(Vídua)	OLIVA	1547	148	61v
Anna	OLIVA	1585	129	31
Elisabet	OLIVA	1547	119	52
Elisabet	OLIVA	1553	66	24
Pere	OLIVA	1542	180	52
Pere	OLIVA, v. B.ALBERT, 1528,76,21			
Pere	OLIVA, v. B.ALBERT, 1534,173,79v			
Pere	OLIVA, v. B.ALBERT, 1537,181,81v			
Ferrando	OLIVER	1585	126	30
Ferrando	OLIVER	1599	167	28
Galceran	OLIVER	1528	56	15v
Galceran	OLIVER	1528	57	16
Galceran	OLIVER	1534	120	58
Miquel	OLIVER	1537	34	16
Miquel	OLIVER	1542	57	24
Miquel	OLIVER	1547	5	3
Miquel	OLIVER	1553	72	25v
Miquel	OLIVER	1564	165	52
Josep	OLIVER i BOTELLER	1702	6	5
Lluís	OLIVER i BOTELLER	1537	11	6
Lluís	OLIVER i BOTELLER	1542	55	32
Lluís	OLIVER i BOTELLER	1547	89	37v
Lluís	OLIVER i BOTELLER	1553	69	25
Pedro	OLIVER i BOTELLER	1564	9	4v
Pedro	OLIVER i BOTELLER	1585	54	14v
Pere	OLIVER, v. J.FERRER, 1534,212,103v			
Magina	OLIVÓ i PELLICER	1599	19	4v
Elisabet	OLLER	1553	257	63
Jeroni	OLLER	1537	93	39v
Jeroni	OLLER	1542	58	24
Jeroni	OLLER	1547	234	91v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00040

Jeroni	OLLER (succ.)	1564	275	84
Francesc	OLZINELLES	1510	10	2v
Miquel	OLZINELLES	1553	259	65
(Camarer)	OMS	1528	140	38
Berenguer	OMS	1528	80	23v
Berenguer	OMS	1534	109	53
Berenguer	OMS	1534	134	66
Berenguer	OMS	1537	57	25v
Berenguer	OMS	1564	64	22v
Berenguer	OMS	1585	74	19v
(Camarer)	OMS	1553	279	75
Carles	OMS	1520	31	5v
Carles	OMS	1528	13	3v
Carles	OMS	1534	41	18v
Honorat	OMS	1520	58	9
Honorat	OMS	1528	50	14
Jaume	OMS	1547	104	44v
Miquel	OMS	1585	38	11
Onofre	OMS	1553	261	66v
Berenguer	OMS (succ.)	1542	94	32v
Berenguer	OMS (succ.)	1547	120	52v
Berenguer	OMS (succ.)	1553	118	31v
Berenguer	OMS (succ.)	1599	23	5
Carles	OMS i CRUÏLLES	1537	46	20v
Carles	OMS i CRUÏLLES	1542	135	43
Carles	OMS i CRUÏLLES	1547	196	80
Carles	OMS i CRUÏLLES	1553	4	2
Carles	OMS i CRUÏLLES	1564	142	47v
Elisabet	OMS, ...	1528	180	47v
Miquel	OMS, ...	1547	52	22v
Miquel	OMS, ...	1553	75	26
Miquel	OMS, ...	1564	8	4
Miquel	OMS, ...	1599	170	28v
Domingo	ORBEA	1534	93	46
Anna	ORDEJA	1534	172	79v
Margarida	ORIOLA	1599	18	4v
Ivo	ORNOS	1547	90	38
Lluís	ORTAFA, ...	1599	168	28v
Domingo	ORTIZ	1542	194	54v
Domingo	ORTIZ	1564	210	57v
Joan	ORTIZ	1564	236	62v
Domingo	ORTIZ, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Berenguer	ORTOSA	1564	21	11
Guiomar	ORTOSA TERRER i MADRIGAL	1553	23	8v
Guiomar	ORTOSA TERRER i MADRIGAL	1564	234	61
Joan	ORTOSA, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Joan	ORTOSA, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Francesc	PAGÈS	1503	25	6
Francesc	PAGÈS	1528	11	3v
Galderic	PAGÈS	1537	141	59
Galderic	PAGÈS	1547	232	91

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00041

	PALAFRUGELL, v. PERATALLADA, 1534, 156, 77		
	PALAMÓS	1599	195 32v
	PALAMÓS, ...	1510	58 8v
	PALAMÓS, ...	1512	3 1v
Antoni	PALAU	1585	168 45
Guerau	PALAU	1585	174 45
Miquel	PALAU	1547	144 60
	PALAU-SATOR	1534	236 116
(Homes de)	PALAU-SATOR	1528	129 35
Antic Joan	PALAUDÀRIES	1585	16 7
Antoni Joan	PALAUDÀRIES	1599	132 22v
Benet	PALAUDÀRIES	1547	151 62
Benet	PALAUDÀRIES	1553	160 42
Benet	PALAUDÀRIES	1564	197 56
Bernat	PALMA	1520	129 20v
Bernat	PALMA	1528	139 37v
Bernat	PALMA	1534	139 68
Bernat	PALMA	1537	132 55
Sang	PALOU	1503	32 7
	PALS	1528	67 18v
Caterina	PALS	1564	112 32v
	PALS, v. PERATALLADA, 1534, 156, 77		
Pong	PAPIOL	1503	21 5v
Elionor	PARDÀ	1537	74 32v
Elionor	PARDÀ	1534	101b 49v
Joan	PARDÀ	1528	113 32
Joan	PARERA	1599	130 22
Vicenc	PARERA	1547	153 63v
Vicenc	PARERA	1553	125 32
Vicenc	PARERA	1564	193 55v
Joanot	PAS	1547	160 61v
(Vídua)	PASQUAL	1547	200 83v
Àngela	PASQUAL	1547	240 92v
Àngela	PASQUAL	1553	267 69v
Elisabet	PASQUAL	1542	71 27
Joan	PASQUAL	1503	89 15v
Joan	PASQUAL	1520	128 19v
Joan	PASQUAL	1528	182 48
Joan	PASQUAL	1534	224 110
Joan	PASQUAL	1537	170 74v
Elisabet	PASQUAL 1 VIVES	1537	157 68
Joan	PASQUAL, ...	1510	48 7v
Benet	PASQUAL, v. J. PASQUAL, 1510, 48, 7v		
Miquel Joan	PASTOR	1528	64 18
Miquel Joan	PASTOR	1537	20 9v
Miquel Joan	PASTOR	1547	180 74
Miquel Joan Dionís	PASTOR	1542	7 4v
Jaume	PASTOR, v. PERPINYÀ, 1520, 67, 10		
Joan	PAU	1510	51 8
Joan	PAU	1510	52 8

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00042

Francesc	PAULET	1542	202	56
Lluís	PAULET	1564	118	35
Lluís	PAULET	1585	48	13
Lluís	PAULET	1599	69	11v
(Abadessa i convent)	PEDRALBES	1599	117	20
(Abadessa i monestir)	PEDRALBES	1537	161	70
(Abadessa i monestir)	PEDRALBES	1542	227	63
(Abadessa i monestir)	PEDRALBES	1553	109	30
(Abadessa i monestir)	PEDRALBES	1564	183	54v
(Abadessa i monestir)	PEDRALBES	1702	13	9
(Abadessa i monestir)	PEDRALBES	1706	45	21
Joan	PEDROSA, v. F. SETANTÍ, 1537, 180, 81			
Joan	PEDROSA, v. F. SETANTÍ, 1542, 16, 10			
Berenguer	PEGUERA	1503	26	6
Brianda	PEGUERA	1547	169	70v
Joan	PEGUERA	1503	92	16v
Federic	PEIRÓ	1537	36	17
Frederic	PEIRÓ	1542	53	23v
Frederic	PEIRÓ	1547	246	98
Frederic	PEIRÓ	1547	27	12
Frederic	PEIRÓ	1553	132	33
Frederic	PEIRÓ	1553	256	62v
Frederic	PEIRÓ	1564	238	63v
Frederic	PEIRÓ	1564	249	67v
Isabel	PEIRÓ	1534	17	8
Turquès	PEITER	1547	133	57v
(Vídua)	PELLICER, ...	1512	1	1
Miquel	PELLICER, v. J. MARGARIT, 1510, 46, 6v			
(Vídua)	PERALTA	1520	133	21v
Maria	PERAPERTUSA i ERILL, ...	1599	197	33
Marina	PERAPERTUSA i MAIMO	1599	46	9
	PERATALLADA, ...	1534	156	77
(Vescomte de)	RERELADA	1528	45	13
Pedro	PÉREZ OTAMENDI	1528	91	25v
Pedro	PÉREZ OTAMENDI	1534	103	51
Pedro	PÉREZ OTAMENDI	1537	117	48v
Pedro	PÉREZ OTAMENDI	1542	104	34
Pedro	PÉREZ OTAMENDI	1547	58	24v
Guillem	PERONA, v. M. CIRERA, 1534, 149, 72v			
	PERPINYÀ	1520	84	12v
	PERPINYÀ	1528	153	41
	PERPINYÀ	1528	154	41
	PERPINYÀ	1528	179	47
	PERPINYÀ	1534	122	59
	PERPINYÀ	1537	111	45v
	PERPINYÀ	1547	149	61v
	PERPINYÀ	1547	190	78
	PERPINYÀ	1547	70	29
	PERPINYÀ	1553	231	58
	PERPINYÀ	1553	235	58v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

	PERPINYÀ	1553	263	67
	PERPINYÀ	1585	147	37
	PERPINYÀ	1585	148	37
	PERPINYÀ	1585	191	51
	PERPINYÀ	1599	89	15v
	PERPINYÀ	1599	90	15v
Benet	PERPINYÀ	1520	38	6v
Benet	PERPINYÀ	1503	24	6
Francesc	PERPINYÀ	1547	125	55
Joan	PERPINYÀ (a) NARBONÈS, v. B. ALBERT	1528	76	21
	PERPINYÀ, ...	1510	25	4
	PERPINYÀ, ...	1520	67	10
	PERPINYÀ, ...	1553	265	68
(Universitat de)	PERPINYÀ, v. VILAFRANCA DE C. 1510, 42, 6			
	PESILLA	1564	151	50
	PESILLA, v. MILLARS, 1553, 222, 57			
	PESILLA, v. MILLARS, 1564, 214, 58			
	PESILLA, v. MILLARS, 1599, 233, 41			
	PESILLA, v. PRADA, 1547, 101, 43			
	PESILLA, v. PRADA, 1585, 72, 19v			
	PESILLA, v. PRADA, 1599, 113, 19v			
(Pubills)	PI	1510	36	5
Rafela	PI (succ.), v. M.PI, 1599, 127, 22			
Margarida	PI, ...	1599	127	22
Rafela	PI, ...	1585	15	6v
Margarida	PI, v. R.PI, 1585, 15, 6v			
	PIÀ	1599	150	24v
(Universitat de)	PIÀ	1553	247	60
(Universitat de)	PIÀ	1564	50	21
(Universitat de)	PIÀ	1585	147b	37
	PIERA	1537	150	65
	PIERA	1542	228	63v
	PIERA	1599	246	43v
	PILA	1528	147	39v
Francesc	PILA 1 FERRER	1547	112	48v
Elionor	PILES	1503	20	5v
Joan	PIMENTEL	1599	82	14v
Alonso	PINCART	1547	156	64v
Miquel	PINCART, v. B. SANCHO, 1528, 23, 5v			
Joan	PINÓS	1599	6	2v
Bernat	PINÓS	1564	247	67
Jeroni	PINÓS ROCABERTÍ, v. J.G.PINÓS	1702	8	7
Maria	PINÓS ROCABERTÍ, v. J.G.PINÓS	1702	9	7
Maria	PINÓS ROCABERTÍ, v. J.G.PINÓS ROCABERTÍ	1706	104	50v
Gaspar Galceran	PINÓS 1 CASTRE	1599	232	41
Josep Galceran	PINÓS 1 ROCABERTÍ, ...	1706	104	50v
Josep Galceran	PINÓS, ...	1702	8	7
Josep Galceran	PINÓS, ...	1702	9	7
Guillem	PIQUER, v. M.CIRERA, 1534, 149, 72v			
Joan	PLA	1542	183	52v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00044

Onofre	PLA	1510	11	2v
Pere Àngel	PLA	1599	229	40v
Joan	PLA, v. B. ALBERT, 1528,76,21			
Joan	PLA, v. B. ALBERT, 1534,173,79v			
Joan	PLA, v. B. ALBERT, 1537,181,81v			
Elisabet	PLANELLA	1585	89	24v
Elisabet	PLANELLA	1585	90	24v
Emanuel	PLANELLA	1599	225	38v
Jerònima	PLANELLA	1599	154	24v
Joanot	PLANELLA	1542	215	58v
Lluís	PLANELLA	1503	16	5
Pere	PLANELLA	1510	4	2
Pere	PLANELLA	1520	121	19
Ramon	PLANELLA	1528	125	34
Ramon	PLANELLA	1528	2	1v
Ramon	PLANELLA	1537	113	46v
Ramon	PLANELLA	1537	125	53
Ramon	PLANELLA	1542	80	29
Ramon	PLANELLA	1564	182	54
Ramon	PLANELLA	1564	248	67v
Ramon	PLANELLA (succ.)	1534	37	17
Jaume	PLANES, v. BARCELONA, 1528,104,30			
Francesc Miquel	POL	1547	42	18v
Francesc Miquel	POL	1553	17	6v
Francesc Miquel	POL	1564	11	5v
Joan Miquel	POL	1528	86	24v
Miquel	POL	1599	79	14
Jeroni	POLIT, v. M. CIRERA, 1534,149,72v			
Benet	PONS	1547	146	60v
	PONTONS, v. BÀSCARA, 1528,78,23			
(Vídua)	PORTELLA	1528	141	38v
Bernat	PORTELLA	1534	206	99v
Bernat	PORTELLA	1537	110	45v
Frederic	PORTUGAL	1528	49	14
Frederic	PORTUGAL	1534	2	1v
Frederic	PORTUGAL	1534	3	2
Frederic	PORTUGAL	1537	42	19
Lluís	POU	1503	6	3
Jaume	POU, v. M. ARAGONÈS, 1534,26,13			
	PRADA	1542	112	35
	PRADA	1553	234	58v
	PRADA	1564	145	49
Honorat	PRADA	1599	189	31
Honorat	PRADA	1599	36	7
	PRADA, ILLA, BULA, MILLARS, CORNELLÀ, .	1585	72	19v
	PRADA, ILLA, BULA, MILLARS, CORNELLÀ, ..	1599	113	19v
	PRADA, ILLA, BULA, MILLARS, CORNELLÀ, ...	1547	101	43

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00045

Teresa	PRADO	1585	106	27v
	PRATS DE MOLLÓ	1564	152	50
	PREMIÀ	1599	240	42
Antònia	PUIG	1547	132	57
Antònia	PUIG	1553	123	32
Francesc	PUIG	1585	13	6
Francina	PUIG	1564	5	3
Jerònima	PUIG	1599	228	40v
Miquel	PUIG	1599	70	12
Tomàs	PUIG	1520	12	2v
Francesc	PUIG (succ.), v. J. PUIG, 1599, 45, 8v			
Francí	PUIG, ...	1528	69	19v
Jerònima	PUIG, ...	1599	45	3v
Julia	PUIG, v. M. CIRERA, 1534, 149, 72v			
Anna	PUIG, v. O. ROGER, 1599, 35, 7			
	PUIGCERDÀ, v. VILAFRANCA DE C. 1510, 42, 6			
Andreu	PUIGDASENS, ...	1553	193	53
Andreu	PUIGDASENS, ...	1564	78	24v
Andreu	PUIGDASENS, v. J. ROSSELL, 1585, 156, 37v			
Andreu	PUIGDASENS, v. J. ROSSELL, 1599, 30, 6v			
Andreu	PUIGDASENS, v. P. FONTCOBERTA	1547	183	75v
Damià	PUIGGENER	1564	98	27
Damià	PUIGGENER	1585	117	28v
Joan Pau	PUIGGENER	1599	169	28v
Pau	PUIGGENER	1564	2	1v
Pau	PUIGGENER	1599	111	19
Pau	PUIGGENER, ...	1599	115	20
Miquel	PUIGGENER, v. P. PUIGGENER, 1599, 115, 20			
Gaspar	PUIGMARÍ	1585	4	3
Gaspar	PUIGMARÍ	1585	80	21v
Miquel	PUIGMARÍ (a) ROURE	1537	185	85
Miquel	PUIGMARÍ (a) ROURE	1564	212	58
Miquel Benet	PUIGMARÍ (a) ROURE	1528	53	15
Gaspar	PUJADES	1520	24	4v
Gaspar	PUJADES	1528	117	32
Joan	PUJADES, ...	1520	44	7
Gaspar	PUJADES, v. J. PUJADES, 1520, 44, 7			
Francesc	PUJASOLA, ...	1510	57	8v
(Vídua)	PUJASOLA, v. F. PUJASOLA, 1510, 57, 8v			
Joan	FUJÓ	1553	5	2v
Isabel	FUJOL	1510	19	3v
Perot	FUJOL	1520	71	10v
Ramon	FUJOL	1542	139	44
Onofre	FUJOL, ...	1510	23	3v
Àngela	FUJOL, v. A. SALVETAT, 1564, 4, 2v			
Cebrià	QUERALBS, v. M. OMS, 1547, 52, 22v			
Cebrià	QUERALBS, v. M. OMS, 1553, 75, 26			
Jaume	QUERALBS, v. M. OMS, 1564, 8, 4			
Cebrià	QUERALBS, v. M. OMS, 1599, 170, 28v			
Joan	QUERALT	1599	230	40v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00046

Joan	QUERALT	1599	253	44bv
Lluïsa	QUERALT i RIBES	1599	166	28
Lluïsa	QUERALT i RIUS	1585	19	7v
(Vall de)	QUEROL	1599	244	42v
Estefania	QUERÓS (succ.)	1520	49	7v
Joaquim	QUINTANA	1585	197	53v
Magdalena	QUINTANA	1537	19	9
Magdalena	QUINTANA	1542	75	28
Magdalena	QUINTANA	1547	46	20
Magdalena	QUINTANA	1553	93	28
Magdalena	QUINTANA	1564	160	51
Miquel	QUINTANA	1585	92	25v
Miquel Joan	QUINTANA	1585	1	2
Violant	QUINTANA	1599	101	17
Pere	QUINTANA, ...	1599	242	42v
Pere	RABASSA	1510	53	8
Clara	RAFEL	1564	42	20
Narcís	RAFEL	1537	48	21v
Narcís	RAFEL	1542	150	47
Narcís	RAFEL	1542	182	52v
Narcís	RAFEL	1553	215	56
Jerònima	RAFEL i COLL	1599	201	34
Lluís	RAJADELL	1564	130	41v
Manuel	RAJADELL	1503	15	4v
Maria	RAJADELL i VALLGORNERA	1702	76	63
Maria	RAJADELL i VALLGORNERA	1706	128	61
Francesc	RAM	1520	2	1v
Francesc	RAM	1528	109	31
Francesc	RAM (succ.)	1537	81	35v
Francesc	RAM (succ.)	1537	82	35v
Francesc	RAM (succ.)	1537	83	36
Francesc	RAM (succ.)	1553	155	40v
Joan	RAVELL, v. R. RIU, 1520, 130, 21			
Joan	RAVELL, v. M. CIRERA, 1534, 149, 72v			
(Abat de LA)	REAL	1528	162	44
Estàsia	REART	1599	94	16
Joan	REART	1542	191	54
Joan	REART, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
(Mossèn)	REART, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Joan	REART, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Fernando	REBOLLEDO	1542	106	34v
Joan	REBOLLEDO	1520	119	18v
Joan	REBOLLEDO	1528	176	46v
Joan	REBOLLEDO	1534	35	16v
Macià	REBOSTER	1542	192	54
Macià	REBOSTER, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Macià	REBOSTER, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Macià	REBOSTER, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Leonor	RECASENS	1537	164	72v
(Universitat de)	REGARDA	1564	156	50v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00047

(Porters del)	REI	1503	67	12
Francesc	REIXAC, v. B. ALBERT, 1528,76,21			
Galceran	REMOLINS	1534	11	5v
Galceran	REMOLINS	1537	6	4
Galceran	REMOLINS	1542	218	59v
Jeroni	REMOLINS	1564	55	21v
Miquela	REMOLINS	1547	167	69v
Miquela	REMOLINS	1553	273	74
Elionor	REQUESENS	1534	130	63v
Estefania	REQUESENS	1528	62	17v
Joana Mateua	REQUESENS i MARGARIT	1520	63	9v
Amància	REQUESENS i ZÚNIGA	1585	76	20
Antoni	RES	1520	109	17
Antoni	RES	1528	181	47v
Antoni	RES	1534	116	56v
Antoni	RES	1534	117	57
Antoni	RES.	1534	118	57
Antoni	RES	1542	132	41v
Antoni	RES	1547	99	41v
Jordi	RES	1503	73	13
Jordi	RES	1510	55	8v
Jordi	RES	1510	91	13
Jordi	RES	1510	92	13
Jeroni	RESENDE	1542	140	44v
Jeroni	RESENDE	1553	13	5
Joana	RESENDE i CAVALLERIA	1537	192	87v
Joana	RESENDE i CAVALLERIA	1537	87	37v
Joan	RIAMBAU	1537	190	87
Francesc	RIBALTA	1547	39	17
Francesc	RIBALTA	1553	203	54v
Francesc	RIBALTA	1564	217	58v
Joan	RIBERA (succ.)	1564	191	55v
Joan	RIBERA, ...	1553	168	45
Joan	RIBERA, v. F. LLOP, 1534,43,20			
Joan	RIBERA, v. F. LLOP, 1537,21,10			
Joan	RIBERA, v. F. LLOP, 1542,100,33			
Joan	RIBERA, v. R. LLOP, 1547,173,72v			
Adriana	RIBES	1547	47	20v
Adriana	RIBES	1547	75	32
Maria Anna	RIBES i LLOBREGAT	1585	184	48v
Andreu	RIBES i SALAZAR	1585	195	53
Andreu	RIBES i SALAZAR	1599	248	44a
Joan	RIBES, v. J. BASTIDA, 1510,37,5			
	RIBESALTES, v. ESTAGELL, 1537,155,67			
Pere Joan (Pubilla)	RICARD SORRIBES, ...	1599	86	15
	RIERA	1512	8	2
Alemany	RIERA	1503	28	6v
Anna	RIERA	1542	241	68v
Antic	RIERA	1510	1	1v
Antic	RIERA	1510	2	1v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00048

Antic	RIERA	1510	54	8
Antic	RIERA	1512	4	1v
Antic	RIERA	1512	5	1v
Antic	RIERA	1520	29	5
Miquel	RIERA	1510	98	14
Miquel	RIERA, v. R. RIU, 1520, 130, 21			
Rafel	RIU, ...	1520	130	21
Joanot	RIUS	1542	178	51v
Joanot	RIUS	1564	164	52
Pere	RIUS	1542	185	53
Perot	RIUS	1564	163	51v
Joanot	RIUS, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Joanot	RIUS, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Perot	RIUS, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Joanot	RIUS, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Pere	RIUS, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
(Universitat de LA)	ROCA	1585	28	9v
Beneta	ROCA	1534	154	75v
LA	ROCA	1599	137	23
Benet	ROCA i PALAU	1528	68	19
(Vescomte de)	ROCABERTÍ	1503	46	9
(Vescomte de)	ROCABERTÍ	1528	115	32
(Vescomte de)	ROCABERTÍ	1534	54	26
(Vescomte de)	ROCABERTÍ	1537	26	11v
Anna	ROCABERTÍ	1553	15	5v
Bartomeu	ROCABERTÍ	1528	32	9v
Dalmau	ROCABERTÍ	1585	131	31v
Dalmau	ROCABERTÍ	1599	91	16
Francesc	ROCABERTÍ	1564	31	15v
Francesc	ROCABERTÍ	1564	47	20v
Francesc	ROCABERTÍ	1585	27	9v
Francesc Dalmau	ROCABERTÍ	1585	134	33
Francesca	ROCABERTÍ	1534	121	58v
Onofre	ROCABERTÍ	1534	106	52
Onofre	ROCABERTÍ	1553	180	49
Onofre	ROCABERTÍ	1553	217	56
Onofre	ROCABERTÍ	1564	15	8
Onofre	ROCABERTÍ	1564	227	60
Pedro	ROCABERTÍ	1520	115	18
Pedro	ROCABERTÍ	1528	103	29v
Pedro	ROCABERTÍ	1528	178	47
Pedro	ROCABERTÍ	1528	183	49
Pedro	ROCABERTÍ	1534	107	52v
Pedro	ROCABERTÍ	1534	155	76
Pedro	ROCABERTÍ	1534	194	94
Pedro	ROCABERTÍ	1537	121	50v
Pràxedes	ROCABERTÍ	1599	5	2v
Elionor	ROCABERTÍ, ...	1520	6	2
Elionor	ROCABERTÍ, ...	1520	70	10v
Elisabet	ROCABERTÍ, v. B. OMS, 1528, 180, 47v			

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00049

Pedro	ROCABERTÍ, v. E. ROCABERTÍ, 1520,6,2			
Pedro	ROCABERTÍ, v. E. ROCABERTÍ, 1520,70,10v			
Llorenç	ROGER	1599	206	35
Onofre	ROGER	1585	113	28
Onofre	ROGER, ...	1599	35	7
Pau	ROGER, v. O. ROGER, 1599,35,7			
Antic Pau	ROIG	1564	116	34v
Antoni	ROMANÍ	1547	158	65v
Bartomeu Nicolau	ROMANÍ	1564	110	31
Joan	ROMEU	1503	12	4
Antoni	ROS	1547	123	54
Antoni	ROS	1533	97	28v
Antoni	ROS	1564	202	56v
Jaume	ROSSELL	1564	106	28v
Joan	ROSSELL, ...	1585	156	37v
Joan	ROSSELL, ...	1599	30	6v
Montserrat	ROSSELL, ...	1585	202	54v
Joan	ROSSELL, v. A. PUIGDASENS, 1553,193,53			
Joan	ROSSELL, v. A. PUIGDASENS, 1564,78,24v			
Magdalena	ROSSELL, v. M. ROSSELL, 1585,202,54v			
Paula	ROSSELL, v. M. ROSSELL, 1585,202,54v			
Joan Baptista	ROSSELL, v. Magí EROLES, 1599,98,16v			
Joan	ROSSELL, v. P. FONTCOBERTA, 1547,183,75v			
Baltasar	ROSSELLA	1534	153	74v
Baltasar	ROSSELLA	1537	18	39
Baltasar	ROSSELLA	1542	8	5
Baltasar	ROSSELLA	1547	12	6v
Baltasar	ROSSELLA	1553	228	57v
(Militars del)	ROSSELLÓ	1503	30	6v
Miquel	ROSSELLÓ	1520	33	5v
(Comtats de)	ROSSELLÓ i CERDANYA	1510	31	4v
(Universitats)	ROSSELLÓ i CERDANYA, ...	1528	26	6v
Rafel	RUBÍ i CQLL	1599	199	33v
Maria Anna	RUFET	1599	63	10v
Andreu	SABATER	1534	196	95
Andreu	SABATER	1537	144	60v
Andreu	SABATER	1542	116	34
Àngela	SABATER	1585	12	5v
Bertran	SALA	1520	17	3v
Bernat	SALA (a) SABADELL	1547	17	8
Bernat	SALA (a) SABADELL	1553	112	30v
Esteve	SALAVARDENYA	1534	38	17v
Esteve	SALAVARDENYA	1542	107	34v
Esteve	SALAVARDENYA, v. F. SETANTÍ, 1537,180,81			
Esteve	SALAVARDENYA, v. F. SETANTÍ, 1542,16,10			
Jaume	SALBÀ	1553	64	23v
Pau	SALBÀ	1542	252	72v
Antoni	SALBÀ (succ.)	1537	149	64v
Marquesa	SALBÀ i PALAU, v. M. PERAPERTUSA ERILL	1599	197	33
(Cardenal de)	SALERN	1503	59	10v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00050

Jerònima	SALGUEDA	1585	37	11
Jerònima	SALGUEDA, v. A. FONT, 1553,43,16v			
Jerònima	SALGUEDA, v. A. FONT, 1564,175,53v			
	SALSES	1510	60	9
	SALSES	1520	76	11
	SALSES	1528	135	37
	SALSES	1534	169	78
	SALSES	1537	165	72v
	SALSES	1553	10	4
	SALSES	1564	194	55v
	SALSES	1585	68	19
	SALSES	1599	139	23
Anna	SALVADOR	1547	131	56v
Anna	SALVADOR	1553	135	33v
Anna	SALVADOR	1553	225	57
Miquel	SALVADOR, ...	1520	60	9
Anna	SALVETAT, ...	1564	4	2v
Galceran	SALZET CARBÓ GAMBAU	1520	74	11
Anna Beneta	SAMSÓ	1564	276	84
Anna Joana Beneta	SAMSÓ	1547	199	82
Francesc	SAMSÓ	1520	9	2
Francesc Bonaventura	SAMSÓ	1534	104	51v
Joan	SAMSÓ	1503	41	3v
Joana Beneta	SAMSÓ	1553	145	37
Anna	SAMSÓ (a) RIERA	1534	142	69v
Gabriel	SAMSÓ, v. G. P. DURALL, 1503,47,9			
Miquel Antic	SAMSÓ, v. J. ALÒS COLOM, 1520,118,18v			
Elisabet	SANCHO	1547	171	71v
Joan Bernat	SANCHO	1542	165	49v
Bernat	SANCHO, ...	1528	23	5v
Joan Bernat	SANCHO, v. B. ALBERT, 1528,76,21			
Bernat	SANCHO, v. B. ALBERT, 1534,173,79v			
Bernat	SANCHO, v. B. ALBERT, 1537,181,81v			
Jerònima	SANS I GUALBES	1528	72	20
Onofre	SANS I GUALBES	1542	138	43v
(Monestir de)	SANT AGUSTÍ DE PERPINYÀ	1553	151	38v
(Monestir de)	SANT AGUSTÍ DE PERPINYÀ	1564	63	22v
(Universitat de)	SANT ANDREU	1564	146	49
	SANT ANDREU DE SUREDA	1599	151	24v
(Universitat de)	SANT ANDREU DE SUREDA	1585	53	14v
	SANT BOI DE LL. v. J. FLUVIÀ, 1510,93,13v			
(Abat i convent)	SANT CUGAT	1542	108	35
(Abat de)	SANT CUGAT	1503	57	10v
	SANT FELIU	1599	135	23
(Universitat de)	SANT FELIU	1553	245	59v
(Universitat de)	SANT FELIU	1585	148b	37
(Abat de)	SANT FELIU DE GUÍXOLS	1503	56	10
(Prior i convent)	SANT JERONI D'HEBRON	1542	245	70v
(Religió de)	SANT JOAN DE JERUSALEM	1510	47	6v
(Religió de)	SANT JOAN DE JERUSALEM	1510	86	12v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00051

(Comunitat de)	SANT JOAN DE PERPINYÀ	1585	95	26
(Comunitat preveres)	SANT JOAN DE PERPINYÀ	1564	58	22
(Església de)	SANT JOAN DE PERPINYÀ	1599	27	5v
	SANT JORDI	1528	102	29v
	SANT JORDI	1534	201	97v
(Universitat de)	SANT JORDI	1542	261	81v
(Universitat de)	SANT JORDI	1547	208	87v
(Abat de)	SANT MIQUEL DE CUIXÀ	1510	44	6v
(Abadessa i convent)	SANT PERE DE LES PUELLES DE BARCELONA	1564	124	38
(Abadessa i convent)	SANT PERE DE LES PUELLES DE BARCELONA	1585	40	11
(Abadessa monestir)	SANT PERE DE LES PUELLES DE BARCELONA	1599	13	3v
(Abat de)	SANT PERE GALLIGANTS	1520	52	8
	SANTA MARIA DE LA MAR	1599	144	24v
(Universitat de)	SANTA MARIA DE LA MAR	1542	91	31v
(Universitat de)	SANTA MARIA DE LA MAR	1564	148	49v
(Universitat de)	SANTA MARIA DE LA MAR	1585	108	27v
(Monestir de)	SANTA MARIA DE ROSES	1547	247	98v
(Monestir de)	SANTA MARIA DE ROSES	1553	250	60v
(Monestir de)	SANTA MARIA DE ROSES	1564	201	56v
	SANTA MARIA DE VILANANT, v. FIGUERES	1520	92	13v
Clement	SANTACANA, v. M. SALVADOR, 1520, 60, 9			
Pere	SANTAPAU	1599	153	24
Bernat	SANTCLIMENT	1585	198	54
Isabel	SANTCLIMENT	1553	186	50v
Joan	SANTCLIMENT	1534	225	111
Joan	SANTCLIMENT	1534	68	30v
Mateu	SANTCLIMENT	1547	147	61
Pelegrí	SANTCLIMENT	1542	6	4
Pelegrí	SANTCLIMENT	1547	44	19v
Francesc	SANTCLIMENT i CORBERA	1534	145	70v
(Monestir de)	SANTES CREUS	1520	27	5
(Monestir)	SANTÍSSIMA TRINITAT DE PIERA	1599	29	6
Lluïsa	SANTJOAN i ALZINA	1599	107	18v
Lluïsa	SANTJOAN i ALZINA	1599	252	44bv
Francesc	SANTJUST i GUIXA	1520	11	2v
Maria Anna	SANTJUST, v. B. MARLÈS, 1599, 239, 42			
Jaume	SARAGOSSA	1542	177	51v
(Mossèn)	SARAGOSSA, ...	1510	102	14v
Pere	SARAGOSSA, ...	1534	147	71
Jaume	SARAGOSSA, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Jaume	SARAGOSSA, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Jaume	SARAGOSSA, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Joan	SAURÍ	1564	73	23v
Joan	SAURÍ	1585	39	11
Cecília	SEGUER	1599	104	18
Cecília	SEGUER	1599	218	37
Joan	SEGUER	1542	176	51v
Joan	SEGUER	1547	205	87
Lluís	SEGUER (a) CASTRE	1585	25	9
Anna	SEGUER i TRILLA	1547	188	77

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00052

Anna	SEGUER, v. A. CORNET, 1547, 244, 94v		
Joan	SEGUER, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v		
Joan	SEGUER, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v		
Joan	SEGUER, v. J. BALLARO (1528)		
(Vídua)	SEGUÍ	1528	75 20v
Beatriu	SEGUÍ	1534	132 64v
Beatriu	SEGUÍ	1537	54 24v
Beatriu	SEGUÍ	1542	20 11v
Beatriu	SEGUÍ	1547	213 88
Joan Antic	SEGUÍ	1564	53 21
Joan Antic	SEGUÍ	1599	96 16v
Pau	SEGUÍ	1537	123 51v
Pau	SEGUÍ	1542	209 80v
Pau	SEGUÍ	1547	95 40
Pau	SEGUÍ	1553	46 18
Anna	SEGUIOLES	1528	106 30v
Anna	SEGUIOLES	1534	95 46v
Anna	SEGUIOLES	1537	135 56v
Anna	SEGUIOLES	1542	83 30
Francesc	SENEPLEDA	1564	16 8v
Isabel	SENEPLEDA	1585	57 15v
Isabel	SENEPLEDA	1599	43 7v
Álvaro	SENESTERRA	1599	226 39
Felip	SENESTERRA	1564	87 25v
Francesc	SENESTERRA	1510	40 5v
Francesc	SENESTERRA	1510	80 11v
Francesc	SENESTERRA	1520	50 7v
Lluís	SENESTERRA	1537	178 80
Lluís	SENESTERRA	1553	208 55
(Baró de)	SENESTERRA (succ.)	1528	48 13v
Lluís	SENESTERRA, ...	1534	25 12v
Enric	SENTMENAT	1547	168 70
Jaume	SENTMENAT	1564	24 12v
Pere Joan Vicenc	SENTMENAT	1512	10 2v
Pere Ramon Vicenc	SENTMENAT	1512	9 2v
Ramon Vicenc	SENTMENAT	1564	125 38
Joan Pere	SENTMENAT (succ.)	1503	2 2
Àngela	SERRA	1534	138 68
Anna Margarida	SERRA	1537	33 15v
Francesc	SERRA	1585	63 17
Gaspar	SERRA	1599	157 25v
Joan	SERRA	1510	82 12
Margarida	SERRA	1534	152 74
Margarida	SERRA	1542	31 16
Margarida	SERRA	1547	19 9
Bernabé	SERRA (succ.)	1599	75 13
Pere Benet	SERRA, v. E. COMES, 1547, 162, 67v		
Joan	SERRANO, v. P. LEÓN (1534)		
Jaume	SERRANO, v. P. LEÓN (1528)		
Jaume	SERRANO, v. P. LEÓN (1537)		

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

=====

00053

Jaume	SERRANO, v. P. LEÓN (1542)			
Francesc	SETANTÍ	1534	77	35
Francesc	SETANTÍ, ...	1537	180	81
Francesc	SETANTÍ, ...	1542	16	10
Francesc	SETANTÍ, ...	1547	14	7
Francesc	SETANTÍ, ...	1553	98	29
Miquel (Capítol de la)	SETANTÍ, v. B. ALBERT, 1520, 135, 21v SEU D'URGELL, ...	1520	42	6v
Damià	SIMON	1520	127	19v
Joan	SINYENT	1599	155	24v
Miquel	SOBIRÀ	1542	207	80
Miquel	SOBIRÀ	1542	92	32
(Duc de)	SOGORB	1528	159	43
(Duc de)	SOGORB	1528	166	45
(Duc de)	SOGORB	1534	221	107
(Duc de)	SOGORB	1537	177b	80
Aldonça	SOLANELL	1599	196	32v
Anna	SOLDEVILA	1547	98	41v
Anna	SOLDEVILA	1553	174	46v
Anna	SOLDEVILA	1564	254	71
Francesc	SOLDEVILA	1537	40	18v
Francesc	SOLDEVILA	1542	23	12v
Francesc	SOLDEVILA	1553	232	58
Francesc	SOLDEVILA	1564	89	25v
Francesc	SOLDEVILA	1585	9	4v
Francesc	SOLDEVILA	1599	180	29v
Jaume	SOLDEVILA	1534	126	61
	SOLER	1599	145	24v
(Universitat de)	SOLER	1553	246	60
(Universitat de)	SOLER	1585	149	37
Francesc	SOLER	1547	32	13v
Miquel Joan	SOLER	1520	53	8
Àngela	SOLIU	1547	245	98
Guillem	SOLIVELLÀ	1510	61	9v
Agustí	SOLS	1553	56	20v
Agustí	SOLS	1564	93	26
Andreu	SOLSONA	1520	122	19
Constança	SOQUET	1547	129	56
Constança	SOQUET	1553	107	30
Constança	SOQUET	1585	204	55
Maties	SORRIBES	1553	272	71v
Nuri Joan	SORRIBES	1585	159	39
Nuri Joan	SORRIBES	1599	181	29v
Anna	SORS	1564	18	9
Isabel	SORS	1528	173	46
Isabel Jerònima	SORS	1534	49	23
Jerònima	SORS	1537	47	21v
Joan	SORS	1542	217	59
Joan Francesc	SORS	1542	237	66v
Joan Francesc	SORS	1542	72	27v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

=====

00054

Joan Francesc	SORS	1542 73	27v
Joan Francesc	SORS	1547 49	21
Joan Francesc	SORS	1547 50	21v
Joan Francesc	SORS	1547 51	22
Joan Francesc	SORS	1553 20	7v
Joan Francesc	SORS	1553 21	8
Narcisa	SORS	1585 86	23v
Elisabet Jerònima	SORS, ...	1520 107	16v
Pere	SUBIRATS (a) BARBERÀ	1520 40	6v
Alfonso	SUNYER	1503 31	7
Eulàlia	SUNYER	1534 72	32
Eulàlia	SUNYER	1537 172b	77
Jeroni	SUNYER	1547 84	35
Jeroni	SUNYER	1553 12	4v
Jeroni	SUNYER	1564 170	52v
Lluïsa	SUNYER	1537 3	3
Lluïsa	SUNYER	1542 12	7v
Lluïsa	SUNYER	1547 6	3v
Lluïsa	SUNYER	1553 40	15v
Lluïsa	SUNYER	1564 26	13v
Martí Joan	SUNYER	1534 84	39
Rafaela	SUNYER	1537 2	2v
Rafel	SUNYER	1542 213	58v
Rafela	SUNYER	1534 85	40
Rafela	SUNYER	1542 13	8
Eulàlia	SUNYER (succ.)	1542 115	37
(Universitat de)	SUREDA	1564 153	50
Galceran	TAMARIT	1534 102	50
Pau	TAPIOLES	1537 139	58
Pere	TAPIOLES	1542 41	19v
Pere	TAPIOLES (succ.)	1553 183	49v
Miquel Jaume	TARAFÀ	1547 233	91v
Miquel Jaume	TARAFÀ	1564 229	60
Elisabet	TARAFÀ, ...	1564 94	26v
Joana	TARAFÀ, v. E. TARAFÀ, 1564, 94, 26v		
Magdalena	TARAFÀ, v. E. TARAFÀ, 1564, 94, 26v		
Nicolau	TARASSONA	1534 210	102
Aldonça	TARASSONA (succ.)	1542 1	1v
Bartomeu	TARDIU	1528 74	20v
Bartomeu	TARDIU	1542 179	52
Bartomeu	TARDIU, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v		
Bartomeu	TARDIU, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v		
Bernat	TARDIU, v. M. CIRERA, 1534, 149, 72v		
Bernat	TARDIU, v. R. RIU, 1520, 130, 21		
	TARRAGONA	1503 48	9
(Arquebisbe de)	TARRAGONA	1503 70	12v
(Arquebisbe de)	TARRAGONA	1510 105	15
(Arquebisbe de)	TARRAGONA	1510 107	15
(Arquebisbe de)	TARRAGONA	1510 108	15v
(Arquebisbe de)	TARRAGONA	1510 109	15v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00055

(Arquebisbe de)	TARRAGONA	1510	88	12v
(Arquebisbe de)	TARRAGONA	1510	89	13
(Arquebisbe de)	TARRAGONA	1528	161	43v
(Arquebisbe de)	TARRAGONA	1553	264	67v
(Arquebisbe de)	TARRAGONA	1564	240	64
(Arquebisbe de)	TARRAGONA	1599	118	20
(Capítol de)	TARRAGONA	1537	65	28v
(Capítol de)	TARRAGONA	1537	95	40
(Capítol de)	TARRAGONA	1542	243	69v
(Capítol de)	TARRAGONA	1547	28	12
(Capítol de)	TARRAGONA	1553	116	31
(Capítol de)	TARRAGONA	1564	207	57v
(Capítol de)	TARRAGONA	1599	116	20
(Província de)	TARRAGONA	1534	27	13v
(Seu de)	TARRAGONA	1534	23	11v
(Seu de)	TARRAGONA	1547	227	90
(Província de)	TARRAGONA, ...	1503	91	16
	TÀRREGA	1520	32	5v
Aldonça	TERRER i ORTOSA	1542	21	12
(Muller de Bernat)	TERRER	1510	64	10
Lluís	TERRER	1503	40	8
Aldonça	TERRER i ORTOSA	1537	182	84
Aldonça	TERRER i ORTOSA	1547	31	13
Aldonça	TERRER i ORTOSA	1553	206	55
Anna	TERRER, v. A. BATLLE, 1585, 124, 29v			
Anna	TERRER, v. A. BATLLE, 1599, 67, 11v			
Antoni	TERRERÓS	1542	206	80
Antoni	TERRERÓS, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Joan	TOLEDO, v. P. SARAGOSSA, 1534, 147, 71			
Antoni	TOMÀS	1542	267	78
Magdalena	TORRELLÀ	1585	67	18v
Nicolau	TORRELLÀ	1585	166b	45
Joan	TORMO	1547	3	2
Joan	TORMO	1553	216	56
Joan	TORMO	1564	167	52
Miquel	TORMO	1585	60	16
Jerònima	TORRA (succ.)	1599	251	44b
Rafel	TORRA, v. A. PUIGDASENS, 1553, 193, 53			
Joan	TORRA, v. A. PUIGDASENS, 1564, 78, 24v			
Rafel	TORRA, v. J. ROSSELL, 1585, 156, 37v			
Rafel	TORRA, v. J. ROSSELL, 1599, 30, 6v			
(Mn)	TORRELLES	1503	43	8v
(Mn)	TORRELLES	1503	44	8v
Anna	TORRELLES	1528	177	47
Anna	TORRELLES	1534	113	55v
Anna	TORRELLES	1537	25	11
Anna	TORRELLES	1542	4	3
Anna	TORRELLES	1547	34	14v
Anna	TORRELLES	1553	88	27v
Anna	TORRELLES	1564	199	56v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00056

Restituït	TORRELLES	1537	91	39
Galceran	TORRENT	1528	79	23v
Galceran	TORRENT	1564	140	46v
Pere	TORRENT	1503	64	11v
Violant	TORRENT	1520	125	19v
Galceran	TORRENT, ...	1512	2	1v
Galceran	TORRENT, ...	1537	163	70v
(Homes de)	TORRENT, TORRENTÍ i FITOR	1534	237	116
Alexandre	TORRENT, v. G. GUARDIOLA, 1599, 249, 44av			
Àngela	TORRENT, v. G. GUARDIOLA, 1599, 249, 44av			
Frederic	TORRENT, v. G. TORRENT, 1537, 163, 70v			
Pere	TORRENT, v. M. CIRERA, 1534, 149, 72v			
	TORRENTÍ, v. TORRENT, 1534, 237, 116			
Antoni	TORRES	1520	28	5
Jeroni	TORRES	1528	27	8v
Jerònima	TORRES	1564	258	73
Joan	TORRES	1520	37	6
Joan	TORRES	1534	144	70v
Joan	TORRES	1537	8	5
Joan	TORRES	1553	276	74v
Lluís	TORRES	1510	73	11
Mateua	TORRES	1564	67	23
Bernadí	TORRES, ...	1528	73	20v
Bernat	TORRES, ...	1520	65	10
Jeroni	TORRES, ...	1510	49	7v
Jeroni	TORRES, ...	1528	70	19v
Jeroni	TORRES, v. B. TORRES, 1520, 65, 10			
Jeroni	TORRES, v. B. TORRES, 1528, 73, 20v			
Bernadí	TORRES, v. J. TORRES, 1528, 70, 19v			
Joan	TORROELLA (a) CATALÀ	1534	143	70
Llorenç	TORT	1564	66	23
	TORTOSA	1510	100	14v
	TORTOSA	1565	185	48v
Joan	TOST	1510	83	12
Martí Joan	TOST	1503	22	5v
Jeroni	TOTOSAUS	1542	44	21
Jeroni	TOTOSAUS	1537	78	34
Paula	TOTOSAUS	1564	44	20
Jofre	TRAGINER	1534	9	5
Josep	TRAGINER, ...	1599	93	16
Climent	TRAGINER, v. J. TRAGINER, 1599, 93, 16			
Margarida	TRAGINER, v. J. TRAGINER, 1599, 93, 16			
Salvador	TRAGÓ	1510	72	11
Benet	TREMPES	1528	112	31v
Beneta	TREMPES	1534	140	68
Beneta	TREMPES	1534	235	115v
Beneta	TREMPES	1537	100	42
Beneta	TREMPES	1542	33	16v
	TRESSERRA	1537	195	89
	TRESSERRA	1553	248	60

LLISTA DE GRUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00057

	TRESSERRA	1585	150	37
	TRESSERRA	1599	142	24v
Antic	TRIAS	1564	32	16
Antic	TRIAS	1585	181	47v
Gabriel	TRIAS	1537	189	86v
Gabriel	TRIAS	1547	195	79v
	TUIR	1553	197	53v
	TUIR	1585	138	34v
	TUIR	1599	41	7v
Guillem	TUIXA	1537	72	31v
Joan	TUIXA	1542	242	69v
Joan	TUIXA	1547	45	20
Joan	TUIXA	1553	121	31v
Joan	TUIXA	1564	186	54v
Joan	TUIXA	1585	7	4
Jeronima	TURELL MECA	1528	71	20
	ULLASTRET, v. PERATALLADA, 1534, 156, 77			
	ULLDECONA	1528	158	42v
	ULLDECONA	1534	101a	49
Guicomar	URREA	1542	61	25
Guicomar	URREA i CRUÏLLES	1547	170	71v
Caterina	VALLGORNERA	1547	116	50
Eugènia	VALLGORNERA	1564	102	27v
Bertran	VALLS	1520	61	9v
Bertran	VALLS	1520	68	10
Bertran	VALLS	1528	168	45v
Bertran	VALLS	1534	135	66
Lluís	VALLS	1503	94	16v
Lluís	VALLS	1510	3	1v
Pau	VALLS	1510	33	5
Pau	VALLS	1534	214	104
Bertran	VALLS i SOS	1534	133	65
Miquel	VALLSECA.	1528	7	2v
Miquel	VALLSECA	1534	36	17
Miquel	VALLSECA	1537	10	5v
Miquel	VALLSECA	1542	240	68
Miquel	VALLSECA	1547	41	18
Miquel	VALLSECA	1553	61	22
Miquel	VALLSECA	1564	237	63
(Vídua)	VALLSECA, ...	1520	1	1v
Miquel	VALLSECA, v. V. VALLSECA, 1520, 1, 1v			
Gregori	VAQUER	1520	81	12
Pere	VARLETA	1547	137	58v
Pere	VARLETA	1553	103	29v
Pere Antoni	VARLETA (succ.)	1564	92	26
Antoni	VEDRUNA (a) CIURANA	1537	187	86
Antoni	VEDRUNA (a) CIURANA	1542	137	44
Jaume	VENTALLOLS (succ.)	1528	133a	36
Antoni	VENTURA	1547	140	59
Francí	VERDAGUER	1510	84	12

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00058

Àngela Beneta	VERDÚ	1537	84	36v
Àngela Beneta	VERDÚ	1542	62	25
Dionís	VERDÚ	1528	20	5
	VIC	1503	84	14v
	VIC	1503	85	14v
	VIC	1510	62	9v
	VIC	1599	188	31
Jaume	VICENÇ	1520	132	21
Pere Ramon.	VICENÇ i SENTMENAT	1520	56	8v
Íñigo	VICTÒRIA	1520	4	1v
(Vídua)	VIDAL	1520	77	11v
Antoni	VIDAL	1547	97	40v
Antoni	VIDAL	1553	80	26v
Joanot	VIDAL	1553	44	17
Tecla	VIDAL	1585	102	27
Úrsula	VIDAL	1510	95	13v
Antoni	VILA	1599	26	5v
Francesc	VILA	1564	255	71v
Perot	VILA	1528	120	32v
Perot	VILA	1528	22	5v
Perot	VILA	1534	82	37v
Perot	VILA	1537	160	69v
Perot	VILA	1542	196	54v
Perot	VILA	1542	222	61
Perot	VILA	1547	166	69
Perot	VILA	1547	53	23
Perot	VILA	1553	224	57
Pere	VILA i CLASQUERÍ	1599	61	10v
Pere	VILA, ...	1528	169	45v
Pere	VILA, ...	1564	189	55
Pere	VILA, ...	1585	105	27
Perot	VILA, ...	1553	65	23v
Perot	VILA, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Carles	VILADEMANY i CRUÏLLES	1599	1	2
	VILAFRANCA DE CONFLENT	1510	7	2
	VILAFRANCA DE CONFLENT, ...	1510	42	6
	VILAFRANCA DE CONFLENT, ... ((claus. final))	1528	184	50v
	VILAFRANCA DEL PENEDES	1599	163	27v
Joan	VILALLONGA	1542	268	78
Joan	VILALLONGA	1547	142	59v
Joan	VILALLONGA	1564	107	29
	VILALLONGA DE SALANCA	1542	147	46
	VILALLONGA DE SALANCA	1553	233	58
	VILALLONGA DE SALANCA	1564	51	21
	VILALLONGA DE SALANCA	1599	114	20
Gaspar	VILAMALA	1528	155	41
Gaspar	VILAMALA	1534	13	6v
Gaspar	VILAMALA	1537	15	7v
Gaspar	VILAMALA	1542	35	17
Gaspar	VILAMALA	1547	225	90

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

00059

Gaspar	VILAMALA	1553	191b	53
Gabriel	VILAMARIC	1520	64	9v
Lluís	VILANA	1542	225	62v
Francisco	VILANA VILAMALA i PUIGMARÍ	1702	19	12
	VILANANT DE LLEDÓ, ...	1528	144	39
Alemanda	VILANOVA	1599	164	28
Francesc	VILANOVA	1520	87	12v
Francesc	VILANOVA	1537	69	30v
Francesc	VILANOVA	1542	145	46
Galceran	VILANOVA	1542	178b	52
Joan	VILANOVA	1520	21	4
Joan	VILANOVA	1534	202	98
Joan	VILANOVA	1537	162	70v
Joan	VILANOVA	1542	51	23
Joan	VILANOVA	1585	166	45
Miquel	VILANOVA	1542	189	53v
Miquel	VILANOVA	1547	239	92
Valentí	VILANOVA	1599	221	37
Àngel	VILANOVA, ...	1553	178	48v
Galceran	VILANOVA, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Miquel	VILANOVA, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Galceran	VILANOVA, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Miquel	VILANOVA, v. B. ALBERT, 1534, 173, 79v			
Galceran	VILANOVA, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Miquel	VILANOVA, v. B. ALBERT, 1537, 181, 81v			
Anton	VILAPLANA i COPONS	1599	162	27v
(Fills de) Caterina	VILAPLANA, ...	1542	198	55
(Pubills)	VILAPLANA, ...	1528	136	37
Caterina	VILAPLANA, v. B. ALBERT, 1528, 76, 21			
Antoni	VILAR	1547	191	78v
Antoni	VILAR	1553	253	61
Beatriu	VILAR	1564	74	24
Beatriu	VILAR	1585	5	3
Gabriel	VILAR	1534	57	27v
Lluc	VILAR	1547	76	32v
Lluc	VILAR	1547	77	32v
Vicens	VILAR	1528	82	24
Francesc	VILARIG	1585	199	54
Llorenç	VILARIG i VILANOVA	1503	3	2
Francesc	VILELLA	1547	139	59
Joan Antoni	VILELLA	1547	135	58
Miquel	VILELLA	1564	75	24
	VINÇA	1547	113	49
	VINÇA	1547	202	85v
	VINÇA	1553	207	55
	VINÇA	1564	143	48v
	VINÇA	1564	81	24v
	VINÇA	1585	44	12
	VINÇA	1599	146	24v
	VINÇA	1599	60	10v

LLISTA DE GREUGES SENTENCIATS AL S. XVI

=====

00060

Bernat	VINYALS	1510	69	10v
Joan	VINYALS (succ.)	1534	195	94v
(Misser)	VIU, v. M.CIRERA, 1534, 149, 72v			
Jaume	VIVER	1520	43	7
Joanot	VIVER	1520	103	15v
Joanot	VIVER	1520	48	7v
Joanot	VIVER	1520	82	12
(Vídua)	VIVERS	1534	229	113v
Rafel	VIVES	1599	28	5v
Agustina	VOLA	1542	160	48v
Agustina	VOLA, v. B.ALBERT, 1528, 76, 21			
EL	VOLÓ	1534	171	79
EL	VOLÓ	1537	112	46v
EL	VOLÓ	1553	211	55v
EL	VOLÓ	1585	155	37v
EL	VOLÓ	1599	138	23
Margarida	XAMBÓ	1585	49	13v
Margarida	XAMBÓ	1599	66	11v
Àngela	XICOT	1547	38	16
Àngela	XICOT	1553	85	27
Miquel	XICOT	1528	46	13
Miquel	XICOT	1534	30	14v
Miquel	XICOT	1537	53	24
Miquel	XICOT	1542	38	18
Miquel	XICOT, ...	1534	48	22v
Francesc	ZURITA, ...	1564	108	29v
Francesc	ZURITA, ...	1564	109	30

SUMARI:

Fonts documentals

Descripció de la classificació de les fonts

Fonts directes

Fonts indirectes

Fonts complementàries

Llista de la documentació referent als greuges del fons Cancelleria Reial de

L'ACA

L. Sèrie VARIA

Llista de la documentació referent als greuges del fons Generalitat de L'ACA

Fonts documentals

Descripció de la classificació de les fonts

La classificació de les fonts documentals ha estat fixada, d'acord amb els següents criteris, en:

a) *Fonts directes*: Les que tracten directament la matèria.

b) *Fonts indirectes*: Les que, sense ocupar-se'n directament, hi fan abundoses i importants referències.

c) *Fonts complementàries*: Fons de caire divers que ajuden a completar-ne algun aspecte concret, o que proporcionen alguna informació de tipus puntual.

Fonts directes

Les fonts documentals que tracten específicament matèria de greuges són conservades, fonamentalment -però no exclusivament-, a l'Arxiu Reial de Barcelona, és a dir, a l'actualment conegut com a Arxiu de la Corona d'Aragó.

En examinar el material localitzat, tenim d'una banda, els volums de sentències, que formen una part important de la sèrie Vària del fons de *Cancelleria* ⁽¹⁾, a més d'alguns altres que pertanyen al fons *Generalitat*. Tenim també els compartiments i les èpoques, que són al

¹ Segons GONZÁLEZ HURTBISE, *Guía ...*, p. 121, es tracta de "*Sentencias dictadas por los provisoros de greuges (agravios) nombrados por las Cortes. A. 1503-1707. Doce vol. Núms. 9 a 20*".

fons *Generalitat* (2). Els processos de greuges es troben 'dipositats' en *Generalitat* i *Audiència* -pertanyen, però al fons de *Cancelleria*-, i han estat inventariats recentment com a documentació definitivament no consultable atès el delicat estat de conservació en què es troben (3).

Fonts indirectes

Els processos de cort proporcionen nombroses informacions i referències al procediment que se seguia per a satisfer els greuges. Tant són al fons *Cancelleria* com a *Generalitat* (i encara algun al de *Reial Patrimoni*), a més dels de l'arxiu de l'estament reial, conservats a l'Institut Municipal d'Història. Se'n conserven tres volums a l'arxiu de l'Arquebisbat de Tarragona, corresponents al malmès arxiu de l'estament eclesiàstic.

2 Segons GONZÁLEZ HURTEBISE, *Guía ...*, p. 151, es tracta de llibres privatis del càrrec de diputat que són el "*Repartimiento entre los agraviados que ganaron sentencia de los provisos designados por las Cortes según tarifas formadas al efecto, de la porción de los fondos del servicio al Rey que aquéllas reservaron a la Diputación para este fin.- Copias de las sentencias, cuentas, balances y memoriales de este asunto, encomendado al Escribano mayor. A. 1519-1605. Quince vols.*"; a la p. 152 n'esmenta les èpoques (nou vols.), els anys extrems de les quals posa entre 1532 i 1705.

3 En la descripció dels fons que fa GONZÁLEZ HURTEBISE (*Guía ...*, p. 146-147), són citats 38 volums facticis i un centenar de lligalls. Els límits temporals són 1375 i 1706.

Fonts complementàries

Fonts procedents de diversos fons (4) i de diferents institucions (5), com ara l'Arxiu Històric «Fidel Fita» d'Arenys de Mar, el Monestir de San Lorenzo del Escorial, o la Biblioteca Nacional de Madrid (6).

Llista de la documentació referent als greuges del fons Cancelleria Reial de l'ACA

I. Sèrie VARIA

- 9 Sentències de 1503, 1510, 1512
38 f.; sense núm.; bo; paper; sense índex. [1503]: 17 f.; hi ha fulls intercalats. Foliació i numeració meves. [1510]; 16 f. Foliació i numeració meves. [1512]; 3 f. + 2 f. Foliació i numeració meves.
- 10 Sentències de 1520
36 f.; amb núm.; reg.; paper; sense índex. Foliació i numeració coetànies.
- 11 Sentències de 1528
s.f.; reg.; paper. [format: 30 x 12 cm, són minutes]; a la solapa de la coberta hi ha fulls de documentació que hi està relacionada.
La portada diu: "*Liber conclusionum et deliberationum factarum per dominos provisores gravaminum per curiam et cesaream regiam Majestatem assignatos in curiis celebratis Montissoni in anno 1528*".
- 12 Sentències de 1532
s.f.; reg.; paper. [format: 30 x 12 cm, són minutes de les sentències]; a la solapa de la coberta hi ha fulls de documentació que hi està relacionada.
- 13 Sentències de 1534
116 f.; amb núm.; bé; paper; amb índexs. Foliació i numeració coetànies.
Al final hi ha la llista de les sentències lliurades: "*Las sentèncias que s són tretes en forma del present llibre*".
- 14 Sentències de 1538
65 f.; reg.; paper; amb índex. Foliació i numeració coetànies.

4 ref. alguna sent. esparxa de l'ACA

5 ref. al material de la BNM

6 pensar si citar doc. o dir que se citen en llocs adjents

- 15 **Sentències de 1543**
43 f.; bo; paper; amb índex. Foliació i numeració coetànies.
- 16 **Sentències de 1552**
43 f.; amb núm.; reg.; paper; amb índex. Foliació i numeració coetànies.
- 17 **Sentències de 1585**
55 f.; amb núm.; bo; paper; amb índex. Foliació i numeració coetànies.
- 18 **Sentències de 1599**
47 f.; bo; paper; amb índex. Foliació coetània. Numeració meva.
- 19 **Sentències de 1701-02**
165 f. (per les dues cares); bo; paper; amb índex.
- 20 **Sentències de 1707**
70 f.; bo; paper; amb índex. Numeració i foliació coetànies. A partir n. 128 numeració meva.

Llista de la documentació referent als greuges del fons Generalitat de l'ACA

- 448 **Apoques de 1528 [= 1532-1533]**
118 f.; mal.; paper. (la portada diu que va de 1532 a 1533).
- 449 **Apoques de 1552 [= 1558-1591]**
170 f.; bo; paper. (cronològicament va de 1558 a 1591).
- 1077 **Sentències de 1520**
original, 19-11-1520; 22 f.; 136 sent.; bo; perg.; sense índex. Foliació meva. Numeració coetània.
- 1078 **Sentències de 1529**
còpia simple, 10-05-1529; 72 f.; 183 sent.; reg.; paper; amb índex. Numeració coetània. Foliació posterior.
- 1079 **Sentències de 1529**
còpia autèntica, 10-05-1529; 65 f.; sense núm.; bo; paper; sense índex. Numeració (gairebé nul·la) i foliació posteriors.
- 1080 **Compartiment de 1529, balanços i tarifes**
254 f.; bo; paper; amb índex.
- 1081 **Dates del reservat per corts (1528, 1534, 1537, 1542, 1547, 1553, 1564)**
89 f.; bo; paper. [f. 1-26]: cort de 1528 (del 09-03-1530 al 09-09-1556); [f.27-40]: cort de 1534 (del 23-03-1538 al 18-06-1548); [f.41-52]: cort de 1537 (del 22-04-1545 al 06-06-1566); [f.53-58v]: cort de 1542 (del 11-08-1550 al 06-06-1567); [f.60-69]: cort de 1547 (del 31-12-1553? al 05-05-1568); [f.70-77v]: cort de 1553 (del 11-12-1558? al 05-05-1568); f.79-89v]: cort de 1563-64 (del 06-06-1565 al 22-03-1576)]. Es tracta d'un volum escrit tot de la mateixa mà, fet que suggereix que es pugui tractar d'una mena d'estat comptable, destinat probablement a la cort de 1585. Presenta una segona comprovació de cada una de les partides i conté algun aspecte-poe-clar, com ara el fet que no coincideixen les dates que recull el volum -

les quals tampoc no serveixen necessàriament l'ordre cronològic amb les de les èpoques signades [v. però la descripció dels volums d'èpoques], i una excessiva i ~~ocasional~~ fragmentació dels pagaments que s'encavalla amb una, no sempre explicable, dilació i separació en el temps en què es fan efectius parcialment els crèdits.

- 1082 **Apoques de 1533-34 [= 1537-1567]**
186 f.; reg.; paper. (1537, darrer full és del 21-07-1567). Fa l'efecte que ha estat realitzat en una sola tongada. Gairebé ratllat pel notari totalment.
- 1083 **Sentències de 1538**
còpia autèntica, 19-09-1538; 90 f.; núm. posterior; reg.; paper; sense índex.
- 1084 **Compartiment amb sentències de 1538**
/2 *Sentències*: còpia simple, 19-09-1538; 68 f.; bé; paper; amb índex.
/1 *Compartiment 1538*: 130 f.; reg.; paper; amb índex.
- 1085 **Apoques de 1537 [= 1555-1566]**
209 f.; reg.; paper. Fa l'efecte que ha estat realitzat d'una sola tongada. Gairebé ratllat pel notari totalment. Aspecte summament similar (coetani?) al vol. 1089, malgrat l'aparent desfasament temporal.
- 1086 **Compartiment amb sentències de 1543**
/2 *Sentències*: còpia simple, 14-07-1543; 81 f.; amb núm.; bo; paper; amb índex.
/1 *Compartiment 1543*: 126 f.; reg.; paper; amb índex.
- 1087 **Apoques de 1542 [= 1550-1567]**
90 f.; reg.; paper. [1a inscripció és de 1550, darrera de 1567]. Fa l'efecte, almenys fins al f. 80 i escaig que ha estat realitzat en una sola tongada. Gairebé ratllat pel notari totalment.
- 1088 **Compartiment amb sentències de 1548**
/2 *Sentències*: còpia simple, 06-10-1548; 117 f.; bo; paper; amb índex.
/1 *Compartiment 1548*: 113 f.; bo; paper; amb índex.
- 1089 **Apoques de 1547 [= 1555-1568]**
152 f.; reg.; paper. (cronològicament de 1555 a 1568). Fa l'efecte que ha estat realitzat en una sola tongada. Gairebé ratllat pel notari totalment. Aspecte summament similar (coetani?) al vol. 1085, malgrat el desfasament temporal.
- 1090 **Sentències de 1553**
còpia simple, 27-10-1553; 86 f.; bo; paper; amb índex.
- 1091 **Compartiment de 1553**
118 f.; bo; paper; amb índex.
- 1092 **Sentències de 1565**
còpia autèntica, 23-01-1565; 56 f.; sense núm.; bo; paper; sense índex.

- 1093 Compartiment amb sentències de 1565**
/2 *sentències*: còpia simple, 23-01-1565; 94 f.; reg.; paper; amb índex.
/1 *compartiment 1565*:
135 f.; reg.; paper; amb índex.
- 1094 Sentències de 1585**
còpia autèntica, 06-10-1586; 52 f.; sense núm.; bo; paper; sense índex.
- 1095 Compartiment amb sentències de 1586**
/2 *sentències*: còpia simple, 06-10-1586; Amb núm.; 84 f.; reg.; paper; amb índex
/1 *compartiment 1586*: 185 f.; reg.; paper; amb índex.
- 1096 Aпоques de 1585 [= 1587-1607]**
164 f.; bo; paper; amb índex. (cronològicament, 1587-1607); (Doc. diòcesi d'Elna 24-set-1586). Sembla que prové d'una tradició més versemblant que no els altres volums d'àpoques, però també tot el volum és escrit per la mateixa mà.
- 1097 Compartiment i àpoques de 1599**
/1 *compartiment 1599*: 7 f.; bo; paper; amb índex.
/2 *àpoques de 1599* [= 1601-1609]: 153 f.; bo; paper; amb índex. (cronològicament, 1601-09)
- 1098 Aпоques de 1701-02 [= 1705]**
64 f.; reg.; paper. (és un esborrany de les àpoques de la cort). Respon més que no els altres volums a l'aspecte arxivístic d'un llibre d'àpoques.
- 1103 Documentació factícia de la cort de 1503**

Bibliografia

* A *

Ramon d'ABADAL i de VINYALS

Pere el Cerimoniós i els inicis de la decadència política de Catalunya; Barcelona (Ed. 62, "Llibres a l'abast, 95") 1972.

Versió catalana de l'estudi que prologà el vol. XIV (Espanya cristiana, Crisi de la reconquesta, Luchas civiles) de la *Historia de España, dirigida por Ramón MENÉNDEZ PIDAL*, Madrid (Espasa Calpe) 1966, p. ix-cciii.

Ramon d'ABADAL i de VINYALS / Jordi RUBIÓ i BALAGUER

"Notes sobre la formació de les compilacions de «Constitucions y altres Drets de Catalunya» i de «Capítols de Cort referents al General»", en *Estudis Universitaris Catalans*, núm. IV (1910), p. 409-445.

Recollit en Ramon d'ABADAL i de VINYALS, *Dels Visigots als catalans*. Volum II: La formació de la Catalunya independent, [ed. a cura de J. Sobrequés i Callicó], Barcelona (Ed. 62) 1970, p. 381-403.

A. M. ADROER / G. FELIU

Història de la Taula de Canvi de Barcelona, seu fundacional de Caixa de Barcelona, Barcelona (Caixa de Barcelona) 1989.

Real Academia de la Historia

Colección de Cortes de los antiguos reinos de España, por la ..., Catálogo, Madrid (Imp. J. Rodríguez) 1855.

Actas

de las Cortes de Castilla publicadas por acuerdo del Congreso de los Diputados, á propuesta de su comisión de gobierno interior, Madrid (Impr. viuda é hijos de J.A. García) 1877 (vol. I) [cortes de 1563].

El vol. LX (3) correspon a Madrid (Real Academia de la Historia) 1988. [cortes de 1658].

E. R. ADAIR

"The Petition of Right", en *History*, núm. 5 (1920), p. 99-103.

Guido d'AGOSTINO

Le Istituzioni parlamentari nell'Ancien Régime; Napoli (Guida Ed., "Esperienze, 64") 1980.

Mariano AGUILÓ y FUSTÉR

Catálogo de obras en lengua catalana impresas desde 1474 hasta 1860, Barcelona-Sueca (Curial, "Documents de cultura facsímils, núm. 8") 1977.

| És la reedició anastàtica de la de Madrid (Suc. Rivadeneyra) 1923.

Ricard ALBERT / Joan GASSIOT

Parlaments a les Corts catalanes; Barcelona (Barcino, "Col. Els Nostres Clàssics", núm. 19-20) 1928.

| N'hi ha reedicions posteriors.

Martim de ALBUQUERQUE

Jean Bodin na Península Ibérica. Ensaio de história das ideias politicas e de direito público, Paris (Fundação Calouste Gulbenkian / Centro Cultural Português, "Cultura medieval e moderna / XI") 1978.

Album

E. Lousse, Leuven / Paris (Nauwelaerts) (s.a.), 4 vols.

| A les p. 205-262 (esp. 218-234) del vol. 4 hi ha l'«Elenchus bibliographicus prof. E. Lousse».

Album

François Dumont, Bruxelles (Ed. de la Librairie Encyclopedique [= "Études présentées à la Commission ... , LX"]) 1977.

| A les p. 11-14 hi ha les "Bibliographies des travaux de François Dumont".

Antoni MA ALCOVER / Francesc de Borja MOLL

Diccionari català-valencià-balear, Ciutat de Mallorca (Ed. Moll) 1978 i ss., 10 vols. (2a ed.).

J[ohn]. W[illiam]. ALLEN

A History of Political Thought in the Sixteenth Century, by --, London (Methuen) 1941 (2a ed.).

María Paz ALONSO ROMERO

El proceso penal en Castilla. Siglo XIII - XVIII, Salamanca (Universidad [= Acta Salmanticensia, 42]) 1982.

"Las Cortes y la administración de la justicia", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna. Actas de la Segunda Etapa ...*, p. 501-563.

"La monarquía castellana y su proyección institucional (1230-1350)", en *Historia de España Menéndez Pidal* (dirigida por José María Jover Zamora), Tomo XIII [= "La expansión peninsular y mediterránea (c. 1212-c. 1350). Vol. 1. La Corona de Castilla"], Madrid (Espasa-Calpe) 1990, p. 507-577.

Sabino ALVAREZ-GENDÍN

Las cortes españolas, Oviedo (Secretariado de Publicaciones de la Universidad de Oviedo / Tip. La Cruz) 1947.

| L'autor era rector i catedràtic de Dret administratiu de dita universitat i "procurador en cortes".

Dr. AMOTNAS

Los Concelleres y el Consejo de Ciento en Barcelona, y las Córtes en Cataluña, Con su reseña histórica desde su origen hasta que acabaron en el Reynado del señor D. Felipe V; Barcelona (Imp. de Francisco Garriga) 1838.

| Amb el mateix títol se'n conserva el ms. (A-4) a l'IMHB.

Perry ANDERSON

El estado absolutista, Madrid (Siglo XXI, "Historia") 1987 (8a ed.).

| La primera edició de l'original *Lineages of the Absolutist State* és de 1974.

José ANGLADA

Bosquejo histórico de la Legislación Catalana, desde su constitución en estado independiente después de la conquista y expulsión sarracena hasta el decreto de la Nueva planta; leído en la Real Academia de buenas letras de Barcelona por el socio --, en la sesión literaria del 22 de Junio de 1837.

| Exemplar manuscrit, conservat a la RABLB, lligall 5/11.

Léonce ANQUEZ

Histoire des assemblées politiques des réformés de France; Paris (A. Durand) 1859.

M. ANTOINE

Le dur métier de roy. Études sur la civilisation politique de la France d'Ancien Régime, Paris (PUF, "Histoires") 1986.

Antoni M. ARAGÓ

"Der katalanische Adel im Parlament von Lerida (1214)", en *Archiv für Sippenforschung*, XXXVIII Jahrgang (nov 1972), Heft 48, p. 593-599.

José Antonio ARMILLAS VICENTE

"Aragón visto por un humanista: Pedro Mártir de Anglería", en *Estudios del Departamento de Historia Moderna*, 3 (Zaragoza, 1974), p. 25-39.

Jon ARRIETA ALBERDI

El Consejo supremo de la Corona de Aragón (1494-1707), Universidad de Barcelona, Facultad de Derecho, febrero 1987, 2 vols.

| Tesi doctoral inèdita.

"El Consejo de Aragón y las Cortes catalanas", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 245-255.

Miguel ARTOLA

La Hacienda del Antiguo Régimen, Madrid (Alianza, "Alianza Universidad Textos, 42") 1982.

"Atribuciones de las cortes en materias fiscales", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna. Actas de la Segunda Etapa ...*, p. 137-142.

Fernando de ARVIZU

"Las Cortes de Navarra en la edad moderna (Estudio desde la perspectiva de la Corona)", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna. Actas de la Segunda Etapa ...*, p. 593-632.

Assemblées

d'états [500 ans de vie parlementaire en Belgique, 1464-1964]; Leuven-Paris (Nauwelaerts) 1965.

Association

des historiens modernistes des Universités, Les assemblées d'état, Colloque de 1979, Paris (s.n., "Bulletin n° 4") 1980.

François AUTRAND

Pouvoir et société en France (XIVe-XVe siècles), Paris (PUF, "Dossiers Clio") 1974.

J. César AYATS WITUER / F. UDINA / P. SERAFÍN

La "Taula" de Cambio de Barcelona (1401-1714), Barcelona [Banco Español de Crédito] 1947.

* B *

Joan BADA

Situació religiosa de Barcelona en el s. XVI, [Barcelona] (Ed. Balmes / Facultat de Teologia de Barcelona (Secció de Sant Pacià), Departament d'Història, "Col·lectànea Sant Pacià, Sèrie Històrica - I"), [1970].

Víctor BALAGUER [i CIRERA]

Bellezas de la historia de Cataluña; Barcelona 1853.

Historia de Cataluña y de la Corona de Aragón, escrita para darla a conocer al pueblo, recordándole los grandes hechos de sus ascendientes en virtud, patriotismo y armas, y para difundir entre todas las clases el amor

al país y la memoria de sus glorias pasadas; 5 vols.;
Barcelona 1860-1863.

J. Norman BALL

"The Petition of Right in the English Parliament of 1628",
en *Album E. Lousse*, IV, Paris-Louvain (Nauwelaerts)
(s.a.), 4 vols., p. 43-64.

Joseph BALON

"La société d'Ancien Régime. Une introduction historique à
la Civilisation moderne", en *Standen en Landen*, IX
(1955), p. 79-91.

| Es una ressenya de l'obra *La société d'ancien régime*, d'Émile LOUSSE.

Juliusz BARDACH

"Gouvernants et gouvernés en Pologne au moyen-âge et aux
temps modernes", en *RSJB*, XXV (1965), p. 255-285.

"Le pouvoir monarchique en Pologne au moyen age", en *RSJB*,
XXI (1969), p. 563-612.

Jaume BARTROLÍ ORPÍ

La cort de 1701-1702, [Tesina de llicenciatura] Dirigida pel
profesor (*sic*) Ernest Belenguier i Cebrià, 2 vols.,
[UAB] [1978].

| Memòria de llicenciatura inèdita.

"La cort de 1701-1702: un camí truncat", en *Recerques*, núm.
9, (Barcelona, 1979), p. 57-75.

Ernesto BELENGUER CEBRIÀ

La Corona de Aragón en la época de Felipe II, [Valladolid]
(Universidad de Valladolid, Facultad de Filosofía y
Letras, Cátedra "Felipe II", Colección "Síntesis", VII)
[1986].

Cortes del reinado de Fernando el Católico, Valencia
(Universidad de Valencia, Departamento de Historia
Moderna, "Monografías y fuentes, 4") 1972.

"Un balance de las relaciones entre la corte y el país: los
greuges de 1599 en Cataluña"; en *Estudis. Revista de*
historia moderna, 13 (1987), p. 99-130.

"Entorn de les darreres Corts catalanes a l'edat moderna:
una institució periclitada?", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 168-172.

"La legislació político-judicial de les corts de 1599 a
Catalunya", en *Pedralbes, Revista d'Història Moderna*, 7
(1987), p. 9-28.

Pere BELLUGA

Speculum principum ac iustitiæ excellentissimi utriusque
iuris doctoris, Petri Bellugæ, Quo Regalium,
amortizationum, fiscalium, usurarum, decimarum, &

omnium gravaminum, omnesque quotidiana materiae, nusquam antea ita enucleatae, irrefragabiliter deciduntur. [...]; Parisiis (Galliatto Prætensi) 1530.

Juan BENEYTO PÉREZ

"Jaime Callís y su Tratado de las Cortes", en *IX International Congress of Historical Sciences*, Paris 1950, Louvain (Bibliothèque de l'Université [= "Studies presented to the International ..., XI"]) 1952.

| Recollit en *Anciens Pays et Assemblées d'États*, IV.

Gabriel BERARD [i GASSOL]

Discurso breve sobre la celebración de Cortes de los Fidelísimos Reynos de la Corona de Aragón, del doctor Gabriel BERARD ..., relator en ... S.S.R.C. de Aragón, por orden y comisión del mismo Consejo ...; [s.l.] 1626.

Jean BÉRENGER

Finances et absolutisme autrichien dans la seconde moitié du XVIIe siècle; Paris (Public. de la Sorbonne / Imp. nationale, "Univ. Paris IV, Paris-Sorbonne, série Sorbonne, 1") 1975.

Les «gravamina», remontrances des diètes de Hongrie de 1655 à 1681. Recherches sur les fondements du droit d'État au XVIIe siècle; Paris (P.U.F. / La Sorbonne, série "Documents", 23 [= Université de Paris IV, "Travaux du Centre de Recherches sur la civilisation de l'Europe moderne, fascicule 15"]) 1973.

"La procédure des Gravamina lors des sessions de la Diète hongroise", en *Parliaments, Estates and Representation*, vol. 2, núm. 1 (juny 1982), p. 65-71.

Jean BÉRENGER (et alii)

"L'Europe du début du XIVE à la fin du XVIIIe siècle" [= vol. 2 de LIVET / MOUSNIER, *Histoire générale de l'Europe*], Paris (P.U.F.) 1980.

José Luis BERMEJO CABRERO

"La idea medieval de contrafuero en Leon y Castilla", en *Revista de Estudios Políticos*, núm. 187 (1973), p. 299-306.

Agustín BERMÚDEZ AZNAR

"Génesis y progresivo afianzamiento de las instituciones murcianas durante los siglos XIV y XV", en *Historia de la Región Murciana*, Murcia (Ed. Mediterráneo) 1980, v. 4, p. 104-213.

"Herencia y consolidación institucional en el s. XVI murciano", en *Historia de la Región Murciana*, Murcia (Ed. Mediterráneo) 1980, v. 5, p. 35-60.

Biblioteca Nacional

Catálogo general de incunables en bibliotecas españolas; coordinado y dirigido por Francisco García Craviotto; Madrid (Ministerio de Cultura, Dirección General del Libro y Bibliotecas), Tomo I (1988? [1989!]) <abraça de la A a la M>; Tomo II. N-Z e índices (1990).

 | Sembla que n'hi ha un tercer vol. amb suplement, tot i que en el segon ja hi ha addicions.

Thomas N[oel]. BISSON

"Celebration and Persuasion: Reflections on the Cultural Evolution Of Medieval Consultation", en *Legislative Studies Quarterly*, VII, 2 (maig 1982), p. 181-204.

"The Military Origins of Medieval Representation", en *The American Historical Review*, LXXI (1966), p. 1199-1218.

Thomas N[oel]. BISSON (ed.)

Medieval representative institutions. Their origins and nature; Hinsdale, Illinois (The Dryden Press) 1973.

Gerónimo de BLANCAS

Modo de proceder en Cortes de Aragón escrito por -- a los quatro brazos del Reino juntos en Cortes Generales. Publícalo el Doctor Juan Francisco Andrés de Ustarroz con algunas notas; Zaragoza (Diego Dormer) 1641.

Pierre BLET

Le Clergé de France et la Monarchie. Étude sur les Assemblées Générales du Clergé de 1615 à 1666; Rome (Lib. Éditrice Université Grégorienne, "Analecta Gregoriana, vol. 106, Series Facultatis Historiæ Ecclesiasticæ: sectio A n. 8") 1959; 2 vols.

Marc BLOCH

La société féodale, [Paris] (Éd. Albin Michel, "L'évolution de l'humanité") [1968].

 | Tome premier: la formation des liens de dépendance, tome II: les classes et le gouvernement des hommes. N'hi ha edicions anteriors (des de 1939).

W. P. BLOCKMANS

"Una tipologia delle istituzioni rappresentative nell'Europa tardo-medievale", en G. d'AGOSTINO, *Le Istituzioni parlamentari nell'Ancien Régime*; Napoli (Guida ed., "Esperienze, 64") 1980, p. 177-210.

 | Trad. de: "A typology of representative institutions in late medieval Europe", publicat originàriament en *Journal of Medieval History*, 4 (1978), p. 189-215.

Jean BODIN

Les six livres de la république; (s.ll.) (Fayard, "Corpus des oeuvres de philosophie en langue française") 1986.

També una altra edició *Les six Livres de la République*, avec l'Apologie de R. Herpin, reedició facsimil de la de Paris 1583, [Darmstadt] (Scientia Aalen) 1961.

Manuel de BOFARULL y ROMANÁ

Las antiguas Cortes, el moderno Parlamento, el Régimen representativo orgánico; Alcalá de Henares (s.i.) 1945.

Edició de la seva tesi doctoral de 1912. En aquesta publicació, que compta amb un pròleg d'Esteban de Bilbao y Eguía, president de les *cortes españolas* (p. IX-XV), al llom figura com a (suposada) denominació de l'obra: *La representación pública en España*.

Vicente BOIX

Apuntes históricos sobre los Fueros del antiguo Reino de Valencia, por --, cronista de la misma ciudad, Valencia (Imp. M. de Cabrerizo) 1855.

N'hi ha una reedició anastàtica: Valencia (París-Valencia) 1982.

J. BOLÓS i MASCLANS

Com veieren els Països Catalans alguns viatgers del segle XVI, Barcelona (R. Dalmau, "Episodis de la història, 247-248") 1980.

A. BONET NAVARRO

Procesos ante el Justicia de Aragón, Zaragoza (Guara ed., "Colección Básica Aragonesa, 36") [1982], 204 p.

György BÓNIS

"L'état corporatif hongrois au commencement du XVIe siècle: Théorie et pratique", en *XVIIe colloque international de Tours / Théorie et pratique politiques à la Renaissance*; Paris (Lib. Philosophique J. Vrin, "De Pétrarque à Descartes, XXXIV") 1977, p. 203-214.

"The Hungarian feudal diet (13th - 18th Centuries)", en *RSJB*, XXV (1965), p. 287-307.

Claude BONTEMS / Léon-Pierre RAYBAUD / Jean-Pierre BRANCOURT

Le prince dans la France des XVIe et XVIIe siècles, Paris (PUF, "Travaux et recherches de la Faculté de Droit et des Sciences Économiques de Paris, Série «Sciences Historiques» núm. 7") 1965.

Andreu BOSCH

Summari, índex o epítome dels admirables y nobilíssims títols de honor de Cathalunya, Rosselló y Cerdanya; Perpinyà (Pere Lacavalleria) 1628.

[N'hi ha una reedició anastàtica, Barcelona-Sueca (Curial) 1974].

André BOSSUAT

"La formule «le roi est empereur en son royaume». Son emploi au XVe siècle devant le parlement de Paris", en *RHDFE*, 39e (1961), p. 371-381.

Joaquím BOTET y SISÓ

Província de Gerona, volum de l'obra: *Geografia General de Catalunya* dirigida per Francesch Carreras y Candi, Barcelona (Albert Martín) [s.d.].

Salvador BOVÉ

Institucions de Catalunya. Les Corts, La Diputació, Lo Concell de Cent, Los Gremis y'l Consolat de Mar; Barcelona (La Catalana) 1894.

J. P. BRANCOURT

"Les états de Provence et du Dauphiné et l'imposition", en *Études sur l'histoire des assemblées d'états*; Paris (PUF) 1966, p. 171-177.

James Eastgate BRINK

"The Estates General of Languedoc: Struggles for Provincial Autonomy In Early 16th Century France", en *Legislative Studies Quarterly*, VII, 2 (maig 1982), p. 437-446.

"Provincial Assemblies and Parlement In Early Modern France: A Review of Historical Scholarship", en *Legislative Studies Quarterly*, XI, 3 (ag 1986), p. 429-453.

Guillermo Mª de BROCA [i de MONTAGUT]

Historia del Derecho de Cataluña, especialmente del Civil, y Exposición de las Instituciones de Derecho civil del mismo territorio en relación con el Código Civil de España y la Jurisprudencia, vol. I; Barcelona (Herederos de Juan Gili) 1918.

[Edició anastàtica, Barcelona (Dept. Justícia Generalitat de Catalunya) 1985, amb estudis introductoris i apèndix bibliogràfic].

Guillem M. de BROCA

"Juristes y jurisconsults catalans dels segles XI, XII y XIII, fonts dels seus coneixements y transcendència que exerciren", en *Anuari IEC* 1908, p. 430-440.

"Juristes y jurisconsults catalans dels segles XIV-XVII", en *Anuari IEC* 1909-10 [Barcelona 1911], p. 483-515.

"Taula de les stampacions de les Constitucions y altres drets de Cathalunya, y de les Costumes y ordinaçions de sos diversos paratges", en *RJC*: XIII (1907): p. 265-287; 505-520; 591-599. XIV (1908): p. 132-140; 290-298; 362-369; 448-460; 553-559. XV (1909): p. 26-30; 73-80; 109-116; 163-171; 213-221; 259-267; 310-316; 409-412.

[També va aparèixer publicat com a llibre: Barcelona (J. Jepús) 1907.

* C *

Joan-F[rancesc]. CABESTANY FORT

"Tarragona i les Corts Catalanes (1283-1422)", en *Quaderns d'Història Tarraconense*, 1 (1977), p. 69-79.

Guy CABOURDIN / Georges VIARD

Lexique historique de la France d'Ancien Régime; Paris (Armand Colin, "Lexiques U") 1978.

M[arcello]. CAETANO

"Subsídios para a história das cortes medievais portuguesas", en *Revista da Faculdade de Direito da Universidade de Lisboa*, 15 (1961-2).

| Também en "Actas do Congresso Histórico de Portugal Medieval", t. 1, publicadas en la revista *Bracara Augusta*, XIV-XV (gen-des 1963), núms. 1-2 (49-50), p. 139-160.

León CADIER

Les états de Béarn depuis leurs origines jusqu'au commencement de XVIe siècle. Étude sur l'histoire et l'administration d'un pays d'états, par --; Paris (Impr. Nationale) 1888.

| N'hi ha una reedició: Marsella (Laffite Reprints) 1979.

Jaume CALLÍ

Curiarum extragravatorium rerum summis illustratum. His accessit locupletissimus ac fidelissimus index; Lió 1556

Iacobi Calicii iurisconsulti clarissimi, militisque generosissimi Margarita Fiscii, accessere eiusdem viridarii militiæ, prærogativæ militaris, ac de moneta tractatus non minus eruditi, quam necessarii iis, qui Reipubl. præsent; Barchinonæ / Lugduni (Joan. Gordiolam) 1556.

Helen M[aud]. CAM

"Recent books in English on the parliamentary institutions of the British Isles in the Middle Ages", en *Bulletin of the International Committee of Historical Sciences*, IX (Paris, 1937), p. 413-418.

"The relation of English members of parliament to their constituencies in the fourteenth century: a neglected text", en *L'organisation corporative du Moyen Age à la fin de l'Ancien Régime*, III (1939), p. 143-153.

"Stubbs seventy years after", en *Cambridge History Journal*, IX (1948).

*The Cambridge**Medieval History*

| Planned by J.B. BURY; edited by J.E. TANNER, C.W. PREVITÉ-ORTON, Z.N.
| BROOKE.

vol. VII "Decline of empire and papacy"; Cambridge (at
the University Press) 1936 (reimpr. de 1968).

| [Conté l'art. de Mc. Ilwain sobre "Medieval Estates"]

Teresa CANET APARISI

"Procedimientos de control de los oficiales regios en la
Corona de Aragón. Consideraciones sobre su tipología y
evolución en la época foral moderna"; en *Estudis*.
Revista de historia moderna, 13 (1987), p. 131-150.

Antonio de CAPMANY y de MONPALAU

*Memorias históricas sobre la marina, comercio y artes de la
antigua ciudad de Barcelona*, reedición anotada, 2 vols.
en 3 toms, Barcelona (Cámara oficial de comercio y
navegación de Barcelona) 1961-1963.

*Práctica y estilo de celebrar cortes en el reino de Aragon,
principado de Cataluña y reino de Valencia, y una
noticia de las de Castilla y Navarra*, recopilado todo y
ordenado por Don Antonio de Capmani. Va añadido el
reglamento para el Consejo representativo de Ginebra, y
los reglamentos que se observan en la Cámara de los
comunes de Inglaterra; Madrid (Imp. José del Collado)
1821.

Ramón CARANDE

Carlos V y sus banqueros, Madrid (Sociedad de Estudios y
Publicaciones), 3 vols.; vol. 1: La vida económica de
Castilla (1516-1556), 1965; vol. 2: La hacienda real de
Castilla, 1949; vol. 3: Los caminos del oro y de la
plata (Deuda exterior y tesoros ultramarinos), 1967.

Mª José CARBONELL BORJA

Vegeu Mª ROSA MUÑOZ POMER.

R. W. CARLYLE / A. J. CARLYLE

A history of medieval political theory in the west,
Edinburgh / London (Wm. Blackwood & sons) 1950, 4^a
impr., 6 vols.

Jaime CARRERA PUJAL

*Historia política y económica de Cataluña. Siglos XVI al
XVIII*, Barcelona (Bosch) 1946-1947, 4 vols.

Salvador CARRERES ZACARÉS

La Taula de Cambis de Valencia, 1408-1719, Valencia (Excmo.
Ayuntamiento) 1957.

Juan Manuel CARRETERO ZAMORA

Cortes, monarquía, ciudades. Las Cortes de Castilla a comienzos de la época moderna (1476-1515), Madrid (Siglo XXI, "Historia") [1988].

Angel CASALS i MARTÍNEZ

"Les Corts Catalanes de 1510-1520: una etapa d'irregularitats", en *Afers, fulls de recerca i pensament*, núm. 9, vol. V (Catarroja, 1990), p. 23-37.

"El servicio de las cortes catalanas y su papel en la hacienda imperial de Carlos I", [comunicació presentada, en premsa].

Ubaldo de CASANOVA TODOLI

Las primeras Cortes Catalanas de Carlos I, Barcelona 1519-1520, Bellaterra (Facultat de Filosofia i Lletres, UAB) 1977.

| Tesi de llicenciatura inèdita dirigida per E. Belenguer.

Giovanni CASSANDRO

"Monarchia", en *Enciclopedia del diritto*, XXVI, p. 725-741.

Juan Luis CASTELLANO

Las Cortes de Castilla y su Diputación (1621-1789). Entre pactismo y absolutismo, Madrid (Centro de Estudios Constitucionales, "Historia de la sociedad política") 1990.

Joaquín CERDÁ y RUÍZ-FUNES / Pablo SALVADOR CODERCH (eds.)

I Seminario de Historia del Derecho y Derecho Privado. Nuevas técnicas de investigación, Bellaterra (Universidad Autónoma de Barcelona / Diputación de Barcelona / Instituto Alemán de Cultura de Barcelona / Fundación Raimon Noguera de Guzmán; "Serie Derecho") 1985.

Edmond CHARLEVILLE

Les États généraux de 1576. Le fonctionnement d'une tenue d'états; Paris (A. Pedone) 1901.

| N'hi ha una reimpressió: Genève (Megariotis Reprints) (s.a.).

S. B. CHRIMES

English Constitutional Ideas in the Fifteenth Century, Cambridge (at the University Press) 1936.

English Constitutional History, London / New York / Toronto (G. Cumberledge / Oxford University Press [= "The Home University Library of Modern Knowledge, 199"]) 1965, 3ª ed.

| La 1ª ed. és de 1948. La 2ª ed. és de 1953.

William Farr CHURCH

Constitutional Thought in Sixteenth-Century France. A study in the evolution of ideas; Cambridge (Harvard University Press, "Harvard Historical Studies, XLVII") 1941; London (Humphrey Milford) 1941.

Cinq cents ans

de vie parlementaire en Belgique (1464-1964). Études publiés par le Centre national des "Anciens Pays et Assemblées d'États-Standen en Landen", t. XXXIII; Louvain 1965.

Eugenio CISCAR PALLARÉS

Las cortes valencianas de Felipe III, Valencia (Universidad de Valencia, Departamento de Historia Moderna, "Monografías y fuentes, 8") 1973.

Charles-Emmanuel CLAEYS

"Le rôle des États provinciaux du nord de la France en matière d'imposition", en *Études sur l'histoire des assemblées d'états*, Paris (PUF) 1966, p. 117-124.

M. V. CLARKE

Medieval representation and consent. A study of early parliaments in England and Ireland, with special reference to the Modus tenendi parliamentum; London / New York / Toronto (Longmans, Green and Co.) [1936].

Bartolomé CLAVERO

Antidora. Antropología católica de la economía moderna, Milano (Giuffrè, "Per la storia del pensiero giuridico moderno, 39") [1991].

"Cataluña en España. El derecho en la historia", en *AHDE*, 57 (1987), p. 805-850.

"Cortes tradicionales e invención de la historia de España", ponencia presentada al Congreso científico sobre las Cortes de Castilla y León, Tercera etapa, Edad contemporánea, León [exemplar policopiado, 63 f.].

"Hispanus fiscus, persona ficta". Concepción del sujeto político en el "Ius commune" moderno, en *Quaderni Fiorentini* (Per la storia del pensiero giuridico moderno), 11/12 (1982/83), 2 vols., I, p. 95-167.

Recollit en Bartolomé CLAVERO, *Tantas personas como estados. Por una antropología política de la historia europea*, Madrid (Tecnos / Fund. Cultural E. Luño Peña) 1986, p. 53-105.

"Notas sobre el derecho territorial castellano, 1369-1445", en *Historia. Instituciones. Documentos*, 3 (1976), p. 141-165.

Frederick CLIFFORD

A history of private bill legislation, [London] (Frank Cass & Co.) 1968, 2 vols.

| És la reed. facsímil de London (Butterworths), 1885 (vol. 1), i 1887 (vol. 2).

Walter CLODE

The law and practice of Petition of right under the Petitions of right act, 1860, with forms and an appendix containing the laws regulating proceedings by petitions of right in Ireland, Scotland, and certain colonies and dependencies, London (Wm. Clowes & sons) 1887.

Willson H. COATES

V. Esther S. COPE

Colección

de Cortes de los Antiguos Reinos de España, Real Academia de la Historia, Madrid 1855 ss.

| N'han aparegut 26 vols.

Manuel COLMEIRO

Cortes de los antiguos Reinos de Leon y Castilla. Introducción escrita y publicada de orden de la Real Academia de la historia por [...] --; 2 vols., Parte primera: Madrid (Suc. de Rivadeneyra) 1883; Parte segunda: Madrid (Suc. de Rivadeneyra) 1884.

Prudenci COMES

Guía para la redacción y presentación de trabajos científicos, informes técnicos y tesis, Barcelona (Oikos-Tau, "Biblioteca Tau, 1") [1971].

The Concise

Oxford Dictionary of current English. Based on The Oxford English Dictionary and its Supplements. First edited by H. W. Fowler and F. G. Fowler; edited by J. B. SYKES; London (Book Club Associates) 1977 (6ª ed.).

| N'hi ha altres edicions, esp. per la Oxford University Press.

Rafael CONDE / Ana HERNÁNDEZ / Sebastià RIERA / Manuel ROVIRA

"Fonts per a l'estudi de les Corts i els Parlaments de Catalunya. Catàleg dels processos de Corts i Parlaments", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 25-61.

XIIe Congrès

International des Sciences Historiques. Wien, 1965; Louvain (Nauwelaerts) 1966.

Philippe CONTAMINE

"De la puissance aux privilèges: doléances de la noblesse française envers la monarchie aux XIVe et XVe siècles",

en *La noblesse au Moyen Age, XIe-XVe siècles. Essais à la mémoire de Robert Boutruche*, réunis par Philippe Contamine; Paris (PUF) 1976, p. 235-257.

Recollit en el seu *La France au XIVe et XVe siècles. Hommes, mentalités, guerre et paix*; London (Variorum Reprints) 1981, § IX.

Constitución

catalana, y Cortes de Cataluña. Constituciones, prerrogativas, fueros y privilegios de que disfrutó Cataluña, en unos tiempos en que lo restante de Europa gemía aún bajo el peso de la odiosa esclavitud; Barcelona (M. Texeró) [s.a.].

Constitucions,

capítols, y actes de cort, fetas y atorgats, per la S. C. R. Magestat del rey nostre senyor don Felip IV. de Aragó, y V. de Castella, ... en la primera cort, celebrada als Cathalans, en la Ciutat de Barcelona, en lo Monastir de Sant Francesch, en los anys 1701. y 1702., Barcelona (R. Figueró) 1702.

Constitucions,

capítols, y actes de cort, fetas y atorgats, per la S. C. R. Magestat del rey nostre senyor don Carlos III. rey de Castella, de Aragó, ... en la cort, celebrâ als cathalans en la Ciutat de Barcelona, en la Casa de la Deputació del General de Cathalunya, en lo any de 1706., Barcelona (R. Figueró) 1706.

Constitucions

fetes per la Sacra Sesàrea Cathòlica y Real Magestat del Emperador don Carles ... En la quarta Cort de Cathalunya en la sglésia de Sancta Maria de la vila de Monçó en l-any MDXXVII,

Constitucions

fetes per la Sacra Cesàrea Cathòlica y Real Magestat del Emperador don Carles ... en la quinta Cort de Cathalunya en la Església de Sancta Maria de la vila de Monçó, Barcelona (Carles Amorós) 1542.

Constitucions

fetes per lo sereníssimo, molt alt, y molt poderós don Phelip, príncep de les Astúries y de Gerona ... en la sisena cort de Cathalunya per dita Cesàrea Majestat convocada y per dit Sereníssimo don Phelip celebrada a tots los regnes de la Corona de Aragó deçà la mar, en la sglésia de Sancta Maria de la vila de Monçó en lo any MDXLVII, Barcelona (Pere Montpezat) 1548.

Joan CORMINAS

Suplemento á las memorias para ayudar a formar un diccionario crítico de los escritores catalanes publicadas por ... Félix Torres Amat, Burgos (Imp. Arnaiz) 1849.

| N'hi ha una reedició facsimil, Barcelona-Sueca (Curial, "Documents de cultura, facsimils") 1973. V. també, F. TORRES AMAT.

José COROLEU e INGLADA / José PELLA y FORGAS

Las Córtes catalanas. Estudio jurídico y comparativo de su organización, y reseña analítica de todas sus legislaturas, episodios notables, oratoria y personajes ilustres, con muchos documentos inéditos del Archivo de la Corona de Aragón y el del Municipio de Barcelona; 2ª ed., Barcelona (Imp. de la Revista Histórica Latina) 1876.

| V. també, A. Elías de Molins que hi fa una ressenya.

Los Fueros de Cataluña. Descripción comentada de la constitución histórica del Principado; sus Instituciones políticas y administrativas y sus libertades tradicionales ...; Barcelona [Imp. de Luis Tasso] 1878.

Joan COROMINES [i VIGNEAUX]

Diccionario crítico etimológico de la lengua castellana; 4 vols.; Madrid (Gredos) 1954-1957.

Joan COROMINES [i VIGNEAUX]

Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana; Barcelona (Curial/Caixa de Pensions) 1980 ss.

Joan COROMINES [i VIGNEAUX] / JOSÉ A. PASCUAL

Diccionario crítico etimológico castellano e hispánico, 6 vols.; Madrid (Gredos) 1980 ss.

Cortes

de los Antiguos reinos de Aragón y Valencia y Principado de Cataluña; Madrid (Academia de la Historia) 1896-1916, 26 vols.

Cortes

de los Antiguos Reinos de Leon y Castilla. Introducción escrita y publicada de orden de la Real Academia de la Historia, por su individuo de número don Manuel Colmeiro, del consejo de Estado y senador del Reino, Madrid (Sucesores de Rivadeneyra), Parte primera (1883), Parte segunda (1884), I (1861), II (1863), III (1866), IV (1882).

Cortes

Las -- de Castilla y León en la Edad Media. Actas de la Primera Etapa del Congreso Científico sobre la Historia

de las Cortes de Castilla y León. Burgos, 30 de Septiembre a 3 de Octubre de 1986; 2 vols.; [Valladolid] (Cortes de Castilla y León) 1988.

Cortes

Las -- de Castilla y León en la Edad Moderna. Actas de la Segunda Etapa del Congreso Científico sobre la Historia de las Cortes de Castilla y León. Salamanca, del 7 al 10 de Abril de 1987; [Valladolid] (Cortes de Castilla y León) 1989.

Cortes

portuguesas. Reinado de D. Alfonso IV (1325-1357); Lisboa [Instituto Nacional de Investigação científica (Centro de Estudos Históricos, Faculdade de Ciências Sociais e Humanas, Universidade Nova de Lisboa)] 1982.

L'ed. ha estat preparada per A. H. de Oliveira Marques, Maria Teresa Campos Rodríguez i Nuno José Pizarro Pinto Dias. És la publicació de les "actas" Das cortes ...

Aureli CORTIELLA i MARTRET

Vocabulari de barbarismes, [Barcelona] (Caixa d'estalvis de Catalunya) [1981].

Corts

Les -- a Catalunya. Actes del congrés d'història institucional; 28, 29 i 30 d'abril de 1988, Barcelona (Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, Direcció General del Patrimoni Cultural, Servei d'Arxius) 1991.

Corts

Les -- generals de Jerusalem. Sermó al·legòric del segle XIV sobre la mort de Jesucrist, a cura de Mateu RODRIGO LIZONDO, Barcelona / Sant Boi de Llobregat (Ed. del Mall, "Biblioteca Escriny, Col·lecció de textos medievals breus, 8") 1985.

Pietro COSTA

Iurisdictio. Semantica del potere politico nella pubblicistica medievale (1100-1433), Milano (A. Giuffrè ed., "Università di Firenze. Pubblicazioni della Facoltà di Giurisprudenza, 1") 1969.

Ma del Carmen COSTA VILA

Las Cortes de 1585 a través del brazo militar de Cataluña, Bellaterra (Facultat de Filosofia i Lletres, UAB) 1975.

| Tesina de llicenciatura inédita dirigida per E. Belenguier.

Julien COUDY

Les moyens d'action de l'Ordre du Clergé au Conseil du Roi (1561-1715). Thèse de Doctorat soutenue le 4 déc. 1952, (s.l.) (Université Paris. Fac. Droit) (s.d.).

Cristòfor CRESPI DE VALLDAURA

Observationes illustratae decisionibus sacri supremi regii Aragonum consilii, supremi consilii S. Cruciatæ, & Regiæ Audientiæ Valentiniæ [...] Excell^{mi} D. D. Christophori Crespi de Valdaura [...]; Pars prima, pars secunda, Lugduni (Hugonis Denovally) 1677.

G. P. CUTTINO

"Medieval parliament reinterpreted", en *Speculum*, XLI (núm. 4), oct. 1966, p. 681-687.

Wladislaw CZAPLINSKI (ed.)

The Polish Parliament at the Summit of Its Development (16th-17th Centuries). Anthologies; Wroclaw / Warsawa / ... (Polska Akademia Nauk, "Polish Historical Library, no. 6") 1985.

* D *

Manuel DANVILA y COLLADO

Estudios críticos acerca de los orígenes y vicisitudes de la legislación escrita del antiguo Reino de Valencia, Madrid (Establ. tipográf. de Jaime Ratés) 1905.

También con: "Estudios críticos acerca de los orígenes y vicisitudes de la legislación escrita del antiguo Reino de Valencia", en *Memorias de la Real Academia de la Historia*, 14 (1909), p. 1-376.

"Investigaciones histórico-críticas acerca de las Cortes y Parlamentos del antiguo Reino de Valencia", en "Estudios críticos acerca de los orígenes ...", p. 201-376.

[También en "Memorias de la Real Academia de la Historia, XIV. (Madrid, 1906), p. 201-376].

Marcel DAVID

La souveraineté et les limites juridiques du pouvoir monarchique du IXe au XVe siècle; Paris (Dalloz, "Annales de la Faculté de Droit et des Sciences Politiques de Strasbourg, 1") 1954.

R. G. DAVIES / J. H. DENTON (eds.)

The English Parliament in the Middle Ages, Manchester (Manchester University Press = "A tribute to J. S. Roskell") 1981.

J. H. DENTON

V. R. G. DAVIES.

J. DEVISSE

"Essai sur l'histoire d'une expression qui a fait fortune: «consilium» et «auxilium» au IXe siècle", en *Le Moyen Age*, 4ª serie, LXXIV (1968), n. 23, p. 179-205.

Diccionario

de historia de España, dirigido por Germán Bleiberg; 3 vols.; Madrid (Revista de Occidente) 1968-1969.

| [N'hi ha edicions posteriors, Madrid (Alianza)].

Jan DHONDT

"Les assemblées d'états en Belgique avant 1795", en *RSJB*, XXIV (1966), p. 325-400.

| També en *Assemblées d'états [500 ans de vie parlementaire en Belgique, 1464-1964]*, Leuden-Paris (Nauwelaerts) 1965, p. 195-260.

«"Ordini" o "potenze": l'esempio degli Stati di Fiandra», en: E. ROTELLI / P. SCHIERA (eds.), *Lo Stato Moderno*, I, p. 247-266.

| És la versió italiana del seu "«Ordres» ou «Puissances»: l'exemple des états de Flandre", en *Annales. Economies-Sociétés-Civilisations*, V (1950), n. 3, p. 289-305. Reimprès també en J. DHONDT, *Estates or Powers. Essays on the history of the representative institutions in the southern Netherlands from the 12th to the 18th Century*, a cura de W. Blockmans (= *Standen en Landen*, 69 (1977)). També en *Standen en Landen*, 1950.

Domingo DíEZ-CASCÓN MENÉNDEZ

Las Cortes de Barcelona, 1480-81 (estudio de unas Cortes Catalanas de fines de la Edad Media); memòria de llicenciatura inèdita, Facultat de Dret, Universitat de Barcelona, febrer de 1986.

Salustiano de DIOS

"Las Cortes de Castilla y León y la administración central", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Media. Actas de la Primera Etapa ...*, II, p. 255-317.

"El ejercicio de la gracia regia en Castilla entre 1250 y 1530. Los inicios del Consejo de la Cámara", en *AHDE*, 59 (1990), p. 323-351.

"La evolución de las Cortes de Castilla durante los siglos XVI y XVII", en *Hispania ...*, II, p. 593-755.

Documents

jurídics de la història de Catalunya, [Barcelona] (Departament de Justícia, Generalitat de Catalunya) [1991].

Antonio DOMÍNGUEZ ORTIZ

Las clases privilegiadas en la España del Antiguo Régimen, Madrid (Ed. Istmo, "Col. Fundamentos, 31") [1973].

"Los estamentos privilegiados", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna*. Actas de la Segunda Etapa ..., p. 173-189.

Roger DOUCET

Les institutions de la France au XVIe siècle, 2 vols., I: Les cadres géographiques. Les institutions centrales et locales; II: La seigneurie. Les services publics. Les institutions ecclésiastiques; Paris (A. et J. Picard) 1948.

DU CANGE

Glossarium mediæ et infimæ latinitatis, IV. Band, Unveränderter Nachdruck der Ausgabe von 1883-1887, Graz-Austria (Akademische Druck- u. Verlagsanstalt) 1954.

François DUMONT

Cours d'histoire des institutions européennes. Les Assemblées d'État (D.E.S.); Paris 1963-1964.

"Les états français et les impôts", en *Études sur l'histoire des assemblées d'états*, Paris (PUF) 1966, p. 211-222.

"États «généraux» et états «particuliers» dans les provinces françaises", en *Album E. Lousse*, Paris / Louvain (Nauwelaerts, "=*Standen en Landen*, XXXII") (s.a.) 1964, p. 27-41.

"Les états particuliers du centre de la France et l'impôt", en *Études sur l'histoire des assemblées d'états*, Paris (PUF) 1966, p. 149-154.

"La royauté française vue par les auteurs littéraires au XVIe siècle", en *Études historiques à la mémoire de Noël Didier*, Paris (Editions Montchrestien) 1960, p. 61-93.

François DUMONT / Pierre-Clément TIMBAL

"Gouvernés et gouvernants en France. Périodes du moyen âge et du XVIe siècle", en *RSJB*, XXIV (1966), p. 181-233.

Gustave DUPONT-FERRIER

Études sur les institutions financières de la France à la fin du moyen âge, I. Les élections et leur personnel; II. Les finances extraordinaires et leur mécanisme; Genève (Slatkine-Megariotis) 1976.

| Es reimpressió de l'ed. Paris 1930-1933.

Nouvelles études sur les institutions financières de la France à la fin du moyen âge, III. Les origines et le premier siècle de la Chambre ou Cour des Aides de

Paris; IV. Les origines et le premier siècle de la Cour du Trésor; Genève (Slatkine-Megariotis) 1976.

| És reimpressió de l'ed. Paris 1930-1933.

* E *

Ferenc ECKHARDT

"La diète corporative hongroise", en *L'organisation corporative ...*, [= Études présentées à la ...], III (1939), p. 211-224.

Umberto ECO

Cómo se hace una tesis: técnicas y procedimiento de estudio, investigación y escritura, Barcelona (Gedisa) 1983, 5a ed.

J. G. EDWARDS

Historians and the English Parliament; Glasgow 1960.

The second century of the English parliament, The Ford lectures delivered in the University of Oxford 1960-1, Oxford (Clarendon Press) 1979.

"Confirmatio Cartarum and Baronial Grievances in 1297", en *English Historical Review*, LVIII (1943), p. 147-171 (Part I); i p. 273-300 (Part II).

"Justice in Early English Parliaments", en *BIHR*, xxxvii (1954), p. 35-53.

Reimprès en FRYDE / MILLER (eds.), *Historical studies of ...*, I, p. 279-297 (+ 365-368). Originàriament en *BIHR*, XXVII (1954). [Parcialment "revisat" per RICHARDSON / SAYLES, "Parliaments and great councils ...", *LQR*, lxxvii (1961), p. 410-420 esp., recollida també en llur *The English Parliament ...*].

"Some Common Petitions in Richard II's First Parliament", en *BIHR*, xxvi (1953), p. 200-213.

L. EHRLICH

"Proceedings against the Crown, 1216-1377", en P. Vinogradoff (ed.), *Oxford studies in social and legal history*, Oxford 1921, vol. VI [No] xii.

A[ntonio]. E[LÍAS]. de M[OLINS].

"Las Córtes Catalanas"; és la ressenya a l'obra de COROLEU i PELLA, en la *Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos*, vol. 7 (1877), p. 41-43.

Francisco ELÍAS de TEJADA

Las doctrinas políticas en la Cataluña medieval, Barcelona (Aymà) 1950.

Historia del pensamiento político catalán, I. La Cataluña clásica (987-1479), Sevilla (Montejurra) 1963; amb Gabriella PERCOPO, *II. Mallorca y Menorca clásicas (1231-1479)*, Sevilla (Montejurra) 1963; i *III. La Valencia clásica (1238-1479)*, Sevilla (Montejurra) 1965.

"El pensamiento político de los juristas catalanes medievales", en *Revista General de Legislación y Jurisprudencia*, núm. 184 (jul-ag 1948), p. 5-62.

José ELIZALDE

"Repertorio bibliográfico sobre parlamentos", en *Revista de Derecho Político*, I, en: núm. 9 (1981), p. 299-328, i II, en: núm. 10 (1981), p. 285-324.

John H[uxtable]. ELLIOTT

La revolta catalana, 1598-1640. Un estudi sobre la decadència d'Espanya; Barcelona (Vicens Vives, "Biografies catalanes, Assaigs, 3") 1966.

Reeditat (amb correccions i afegits de l'autor), Barcelona (Vicens-Vives / Crítica, "Sèrie general, 9") [1989]. L'original *The Revolt of the Catalans. A study in the decline of Spain, 1598-1640*, Cambridge (University Press) és de 1963. N'hi ha una edició castellana: *La rebelión de los Catalanes. Un estudio sobre la decadencia de España (1598-1640)*, Madrid (Siglo XXI) 1982.

Jacques ELLUL

Histoire des Institutions, 3: Le Moyen Age; Paris (Presses Universitaires de France, "Col. Thémis, Sciences Politiques") 1969 (6a ed.).

Histoire des Institutions 4: XVIe-XVIIIe siècle; Paris (Presses Universitaires de France; Col. Thémis, Sciences Politiques) 1969 (6^a ed.).

G. R. ELTON

F. W. Maitland; London (Weidenfeld and Nicolson, "Historians on historians") 1985.

Studies in Tudor and Stuart politics and government. Papers and reviews 1946-1972, vol. I: Tudor politics, Tudor government; vol. II: Parliament, Political thought, Cambridge (University Press) 1974; vol. III: Papers and reviews 1973-1981, Cambridge (University Press) 1983.

The Parliament of England, 1559-1581, Cambridge (Cambridge University Press) [1989].

| La 1^a ed. és de 1986.

The Tudor Constitution. Documents and commentary, Edited and introduced by --; Cambridge (at the University Press) 1960.

"«The Body of the Whole Realm»: Parliament and Representation in Medieval and Tudor England", en *Studies in Tudor and Stuart Politics and Government*, (Cambridge University Press) 1978, II, p. 19-61.

Originàriament en A. E. Dick HOWARD (ed.), *Jamestown Essays on Representation*, Charlottesville (University Press of Virginia) 1969.

"Parliament in the sixteenth century: functions and fortunes", en *Studies in Tudor and Stuart Politics and Government*, (Cambridge University Press) 1983, III, p. 156-182.

"The Rule of Law in Sixteenth-Century England", en A. J. SLAVIN (ed.), *Tudor Men and Institutions*, (Baton Rouge, La., 1972), p. 265-294.

"Tudor Government: The points of contact", en *Studies in Tudor and Stuart Politics and Government*, (Cambridge University Press) 1983, III, p. 3-57.

S'ocupa de: I. Parliament, II. The Council, III. The Court. Publicat originàriament en *Transactions of the Royal Historical Society*, 5th series, 24 (1974), p. 183-200; 25 (1975), p. 195-211; 26 (1976), p. 211-218.

Enciclopedia

del diritto, Milano (Giuffrè ["Multa Pace"]), (1958), XXXV vols.

Antonio ERA

Il parlamento sardo del 1481-1485; Milano (Giuffrè / Pubblicazioni della Deputazione di Storia Patria per la Sardegna, "Acta curiarum regni Sardiniae, III") 1955.

A[dhémar]. ESMEIN

"L'aliénabilité du domaine de la Couronne devant les États généraux du XVIe siècle", en *Festschrift für Otto Gierke*, 1911, p. 361-381.

"La maxime «Princeps legibus solutus est» dans l'ancien droit français" en *Essays in Legal History*, éd. P. Vinogradoff, Oxford 1913, p. 201-214.

Carlos ESTEPA DíEZ

"Curia y Cortes en el Reino de León", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Media. Actas de la Primera Etapa ...*, I, p. 23-103.

Charles d'ESZLARY

Histoire des institutions publiques hongroises, Paris (Lib. M. Rivière, "Bibliothèque des Sciences Politiques et Sociales"), 3 vols., I (1959), II (1963), III (1965).

Études

sur l'Histoire des Assemblés d'États; Paris (Presses Universitaires de France, Travaux et recherches de la Faculté des Sciences Économiques de Paris, Série "Sciences historiques" núm. 8) 1966.

Préface de François DUMONT. Publication de la section française de la Commission Internationale pour l'Histoire des Assemblés d'États et du Centre ...

* F *

Víctor FAIRÉN GUILLÉN

Antecedentes aragoneses de los juicios de amparo; México (Universidad Nacional Autónoma de México / Instituto de Investigaciones Jurídicas, "Serie C, Estudios Históricos, 4") 1971.

"Los procesos aragoneses medievales y los derechos del hombre", en *Anuario de Derecho Aragonés*, XIV [= "Homenaje a la memoria de Mariano Alonso y Lambán"] (1968-1969), p. 343-399.

Jean FAVIER

Finance et fiscalité au bas moyen âge; Paris (Société d'Édition d'Enseignement Supérieur, "Regards sur l'histoire, I. Sciences Auxiliaires de l'Histoire") 1971.

Pablo FERNÁNDEZ ALBALADEJO

"Cortes y poder real: una perspectiva comparada", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna. Actas de la Segunda Etapa ...*, p. 477-499.

"Monarquía, cortes y «cuestión constitucional» en Castilla durante la edad moderna", en *Revista de las Cortes Generales*, núm. 1 (1984), p. 11-34.

"Monarquía y Reino en Castilla, 1538-1623"; Comunicación presentada a la XIV Settimana di Studio del Instituto Internazionale di Storia Economica "Francesco Datini"; Pratto 1982, exemplar policopiat.

"La transición política y la instauración del absolutismo", en *Zona Abierta*, 30 (gen-març 1984), p. 63-75.

Manuel FERNÁNDEZ ALVAREZ

"El siglo XVI. Economía. Sociedad. Instituciones", en *Historia de España Menéndez Pidal* (dirigida por José María Jover Zamora), Tomo XIX, Madrid (Espasa-Calpe) 1989, p.

Jesús FERNÁNDEZ VILADRICH

"La corte condal: Una limitación fáctica a los poderes de la autoridad condal en la Cataluña de la Alta Edad Media"; en *Revista Jurídica de Cataluña*, núm. 2 (abr-juny 1982), p. 373-403.

Notas en torno a las Asambleas condales en la Cataluña de la Alta Edad Media; Barcelona (PPU) 1983.

Publicat també en *Estudis Històrics i Documents dels Arxius de Protocols*, X (1982), p. 7-88.

Maria Teresa FERRER i MALLOL

"Origen i evolució de la Diputació del General de Catalunya", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 152-159.

"Els primers diputats de la Generalitat de Catalunya (1359-1412)", en *Miscel·lània d'homenatge a Miquel Coll i Alentorn*, Barcelona 1984, p. 219-269.

Víctor FERRO [i POMÀ]

El Dret Públic Català. Les Institucions a Catalunya fins al Decret de Nova Planta; Vic (EUMO, "Referències, 1") 1987.

"Les Constitucions i altres drets de Catalunya", en *Documents jurídics ...*, p. 183-202.

Montserrat FIBLA GUITART

"Les Corts de Tortosa i Barcelona, 1365. Recapte del donatiu", en *Cuadernos de Historia Económica de Cataluña*, XIX (1978), p. 97-130.

Jess Stodart FLEMION

"The Struggle for the Petition of Right in the House of Lords: The Study of an Opposition Party Victory", en *Journal of Modern History*, núm. 45 (1973), p. 193-210.

Recollit també en C. JONES / D. L. JONES (eds.), *Peers, politics and power ...*, (1986), com a § 3, en les p. 31-48.

Alfredo FLORISTÁN IMÍZCOZ

"Las Cortes de Navarra después de la conquista: renovación e innovación institucional en el siglo XVI", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 327-340.

Robert FOLZ

"Le régime monarchique en Allemagne (XIe-XVe siècles)", en *RSJB*, XXI (1969), p. 241-327.

"Les assemblées d'états dans les Principautés Allemandes (fin XIIIe - début XVIe siècle)", en *RSJB*, XXV (1965), p. 163-191.

Josep M. FONT RIUS

"Estudi introductor" en *Constitucions de Catalunya. Incunable de 1495*, Barcelona (Departament de Justícia, Generalitat de Catalunya, "Textos jurídics

catalans, Lleis i costums, IV/2") 1988, p. IX-CXXXVII.

Estudi dividit en "Proemi" (p. IX-XIII), "Primera part" (p. XV-XL),
 "Apèndix a la primera part" (p. XLI-LXI), "Segona part" (p. LXIII-CX),
 "Apèndix a la segona part" (p. CXI-CXXIV), i "Epíleg" (p. CXXV-CXXXVII).

"La recepción del Derecho romano en la Península Ibérica durante la edad media", en *Recueil de Mémoires et Travaux publié par la Société d'Histoire du Droit et des institutions des anciens pays de droit écrit*, fasc. VI (Montpellier) 1967, p. 85-104.

[José María FONT RIUS]

Apuntes de Historia del Derecho Español tomados de las explicaciones ordinarias de la Cátedra. Parte general: La evolución general del derecho español, Barcelona (Facultad de Derecho, Universidad de Barcelona) 1969

| N'hi ha reedicions posteriors.

Joan Pere FONTANELLA

De pactis nuptialibus, sive de capitulis matrimonialibus, multis regiæ audientiæ Principatus Cathalonix, et aliorum gravissimorum Senatuum, exquisitis Decisionibus ornatus [...] Joannis Petri Fontanellæ, Jurisconsulti ex Oppido Oloti Cathalani [...] Tomus prior, tomus posterior, [...], Genevæ (Sumptibus Fratrum Cramer & Cl. Philibert) 1752.

Raymonde FOREVILLE

"Le régime monarchique en Angleterre au moyen age, des origines anglo-saxonnes à la mort d'Edouard Ier (1307)", en *RSJB*, XXI (1969), p. 119-200.

José Ignacio FORTEA PÉREZ

Monarquía y Cortes en la Corona de Castilla. Las ciudades ante la política fiscal de Felipe II, [Salamanca] (Cortes de Castilla y León) 1990.

| Sota el subtítol diu: "Premio Cortes de Castilla y León para trabajos de investigación histórica".

"The Cortes of Castile and Philip II's Fiscal Policy", en *PER*, vol. 11, part. 2 (des 91), p. 117-138.

"Trayectoria de la Diputación de las Cortes", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna. Actas de la Segunda Etapa ...*, p. 33-87.

[Sir] John FORTESCUE

The Governance of England: otherwise called The Difference between an Absolute and a Limited Monarchy; Oxford University Press - London (Humphrey Mildford) 1885.

| A Revised Text edited with introduction, notes and appendices by Charles PLUMMER. N'hi ha una segona edició de 1926.

E. R. FOSTER (ed.).

"Petitions and the petition of right", en *Journal of British Studies*, XIV (1974), p. 21-45.

Rudolfine FREIIN VON OER

"*Quod omnes tangit* as legal and political argument: Germany, late Sixteenth Century", en *Parliaments, Estates and Representation*, vol. 3, núm. 1 (juny 1983), p. 1-6.

E. B. FRYDE / Edward MILLER (eds.)

Historical studies of the English parliament, Cambridge (at the University Press, "History, CAM 610-611") 1970, 2 vols.

| Vol. 1: Origins to 1399; Vol. 2: 1399-1603.

* G *

Alfredo GALLEGO ANABITARTE

Administración y jueces: gubernativo y contencioso. Reflexiones sobre el antiguo régimen y el estado constitucional, y los fundamentos del derecho administrativo español, Madrid (Instituto de Estudios Administrativos, "Cuadernos de historia de la administración, 1") [1971].

"Apostillas a la distinción contencioso y gubernativo, principio fundamental del derecho europeo, Cádiz (1812) y los moderados (1845), ante la dicotomía secular", en *Administración y jueces ...*, p. 109-145.

"Crisis estatal y mimetismo en la construcción del derecho público (administrativo) español contemporáneo", en *Administración y jueces ...*, p. 25-41.

"«Gubernaculum» y «jurisdictio», categorías de Bracton y del Derecho español del antiguo régimen", en *Administración y jueces ...*, p. 19-23.

"Gubernativo y contencioso: control intraórgano y control interórgano en el proceso político administrativo de la Monarquía tradicional española", en *Administración y jueces ...*, p. 61-108.

"Principios, en la concepción tradicional española del Derecho y del Poder público: el Derecho sobre el Rey", en *Administración y jueces ...*, p. 43-59.

Javier GALLEGO GALLEGO

Vegeu Angel J. MARTÍN DUQUE.

Alfonso GARCÍA-GALLO

Manual de historia del Derecho español; 2 vols., Madrid ([l'autor]) 1984.

Ricardo GARCÍA CÁRCEL

Cortes del reinado de Carlos I; Valencia (Universidad de Valencia. Departamento de Historia Moderna, "Monografías y fuentes, 5") 1972.

Historia de Cataluña, siglos XVI-XVII, vol. I: Los caracteres originales de la historia de Cataluña; vol. II: La trayectoria histórica, Barcelona (Ariel, "Historia, Sección Historia Moderna") 1985.

"Las Cortes catalanas en los siglos XVI y XVII", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna. Actas de la Segunda Etapa ...*, p. 677-732.

"Las Cortes de 1519 en Barcelona, una opción revolucionaria frustrada"; en *Homenaje al Dr. D. Juan Reglà Campistol*, Valencia (Universidad de Valencia, Facultad de Filosofía y Letras) 1975, I, p. 239-255.

José M. GARCÍA MARÍN

La burocracia castellana bajo los Austrias; Madrid (Instituto Nacional de Administración Pública, "Col. Historia de la Administración") 1986.

"En torno a la naturaleza del poder real en la monarquía de los Austrias", en *Historia. Instituciones. Documentos*, 11 (1984), p. 115-156.

Manuel GARCÍA PELAYO

Escritos políticos y sociales, Madrid (Centro de Estudios Constitucionales) 1989.

| Pròleg de F. Tomás y Valiente.

"La constitución estamental", en *Escritos políticos ...*, p. 103-119.

| Publicat inicialment en *Revista de Estudios Políticos*, XXIV (1949), núm. 44, p. 105-120.

Irma GARCÍA de SERRANO (dir.)

Manual para la preparación de informes y tesis, Rio Piedras (Editorial Universitaria, Universidad de Puerto Rico) 1976, 9ª ed.

| La 1ª ed. és de 1961.

Luis GARCÍA DE VALDEAVELLANO

Curso de Historia de las Instituciones Españolas. De los orígenes al final de la Edad Media; Madrid (Revista de Occidente) 1973.

| N'hi ha edicions posteriors: Madrid (Alianza Ed.) 1982.

Carlos GARRIGA

"Control y disciplina de los oficiales públicos en Castilla: La «visita» del Ordenamiento de Toledo (1480)", en *AHDE*, 40 (1991), p. 215-390.

"Observaciones sobre el estudio de las chancillerías y audiencias castellanas (siglos XVI-XVII)", en *Hispania ...*, II, p. 757-803.

F. GARRISSON

Histoire du droit et des institutions; Paris (Éd. Montchrestien, "Col. Université nouvelle -Précis Domat-"), 2 vols., I: Le pouvoir des temps féodaux à la Révolution (1977), II: La société des temps féodaux à la Révolution (1983).

Joan GASSIOT

Vegeu Ricard ALBERT.

Josep Maria GAY ESCODA

"La creació del dret a Corts i el control institucional de la seva observança", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 86-96.

"La gènesi del Decret de Nova Planta de Catalunya. Edició de la consulta original del «Consejo de Castilla», de 13 de juny de 1715"; en *Revista Jurídica de Catalunya*, núm. 1 (gen-març 1982), p. 7-41; i núm. 2 (abr-juny 1982), p. 263-348.

Josep Maria GAY ESCODA / [Joan EGEEA FERNÀNDEZ]

"Eficàcia de les normes a la tradició jurídica catalana des de la baixa edat mitjana fins al Decret de Nova Planta"; en *Revista Jurídica de Catalunya*, núm. 2 (abr-juny 1979), p. 249-294; i núm. 3 (jul-set 1979), p. 505-586.

Valentin Al. GEORGESCO

"Le problème des origines des Assemblées d'États: Réflexions méthodologiques à la lumière de l'histoire sud-est européenne de l'institution", en *Parliaments, Estates and Representation*, vol. 2, núm. 1 (juny 1982), p. 73-80.

D. GERHARD

"Otto Hintze. His Work and Significance in Historiography", en *Album François Dumont*, p. 271-307.

Otto von GIERKE

Das deutsche Genossenschaftsrecht, I: Rechtsgeschichte der deutschen Genossenschaft; II: Geschichte der deutschen Körperschaftsbegriffs; III: Die Staats-

und Korporationslehre des Altertums und des Mittelalters und ihre Aufnahme in Deutschland; IV: Die Staats- und Korporationslehre der Neuzeit; Graz (Akademische Druck- U. Verlagsanstalt) 1954.

| És una reedició anastàtica de l'original de 1863.

Political Theories of the Middle Age, ... translated with an introduction by Frederic William Maitland, Cambridge (at the University Press) 1958.

| És la traducció anglesa del 3^r vol. del seu *Das deutsche Genossenschaftrecht*, titulat *Die publicistischen Lehren des Mittelalters*. També com *Les Théories politiques du Moyen Age*, Paris 1914.

R. E. GIESEY

"The French Estates and de «Corpus Mysticum Regni»", en *Album Helen Maud Cam*, Louvain-Paris 1960, vol. I, p. 153-171.

Felix GILBERT (ed.)

The Historical Essays of Otto Hintze, New York 1975.

J. GILISSEN

Le Régime représentatif avant 1790 en Belgique; Bruxelles (La Renaissance du Livre, Col. "Notre Passé") 1952.

"Essai d'étude comparative de la monocratie dans le passé", en *RSJB*, XX (1970), p. 5-135.

"Les états généraux des Pays de par deçà (1464-1632)", en *Assemblées d'états [500 ans de vie parlementaire en Belgique, 1464-1964]*; Leuden-Paris (Nauwelaerts, = "Anciens Pays et Assemblées d'États, t. XXXIII") 1965, p. 261-321.

"Les états généraux en Belgique et aux Pays-Bas sous l'Ancien Régime", en *RSJB*, XXIV (1966), p. 401-437.

Henri GILLES

Les États de Languedoc au XVe siècle. Thèse pour le doctorat en Droit présentée et soutenue le 30 Juin 1959, Toulouse (Privat / Univ. de Paris, Faculté Droit et Sciences Économiques) 1965.

| També: *Les États du Languedoc au XVe siècle*; Toulouse (E. Privat, "Bibliothèque méridionale, 2ème série, Tome XL") 1965.

François GILLIARD

"Gouvernés et gouvernants dans la Confédération helvétique, des origines à la fin de l'Ancien Régime", en *RSJB*, XXV, p. 139-161.

Andrés GIMÉNEZ SOLER

El poder judicial en la Corona de Aragón. Memoria leída en la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona los días 16 de Febrero y 2 de Marzo de 1901;

Barcelona (Tipografía de la Casa provincial de Caridad) 1901.

També es troba com: "El poder judicial en la Corona de Aragón", sesión 16 de Febrero y de 2 de Marzo 1901, en *Memorias RABLB*, VIII (1901), p. 33-112.

Onofre Bartomeu GINART

Reportori general, y breu sumari per orde alphabètic de totes les matèries dels Furs de València, fins les Corts del any 1604, inclusive, y dels Privilegis de dita Ciutat i Regne ... (Nofre Berthomeu Ginart); València (Pere Patricio Mey) 1608.

Emilio GIRALT RAVENTÓS

La population catalane de 1553 à 1717. L'immigration française et les autres facteurs de son développement, Paris (SEVPEN) 1960.

"En torno al precio del trigo en Barcelona durante el siglo XVI", en *Hispania*, XVIII, núm. 70 (1958), p. 38-61.

Pasquale del GIUDICE (dir.)

Storia del diritto italiano, pubblicata sotto la direzione di --; Frankfurt/Main / Firenze (Sauer & Auvermann KG / Lib. O. Gozzini) 1969 [reedició anastàtica]; 3 vols. en 5 toms.

Originàriament:

Vol. I, part 1, "Fonti: Legislazione e scienza giuridica dalla caduta dell'impero romano al secolo decimoquinto", d'Enrico BESTA; Milano (Ulrico Hoepli) 1923. Vol. I, part 2, "Fonti; Legislazione e scienza giuridica dalla caduta dell'impero romano al secolo decimosesto", d'Enrico BESTA; Milano (U. Hoepli) 1925. Vol. II, "Fonti; Legislazione e scienza giuridica dal secolo decimosesto ai giorni nostri", de Pasquale del GIUDICE; Milano (U. Hoepli) 1923; Vol. III, part 1, "Storia della procedura civile e criminale", de Giuseppe SALVIOLI; Milano (U. Hoepli) 1925. Vol. III, part 2, "Storia della procedura civile e criminale", de Giuseppe SALVIOLI; Milano (U. Hoepli) 1927.

Ricardo GÓMEZ RIVERO

El pase foral en Guipúzcoa en el siglo XVIII, San Sebastián (Publicaciones de la Diputación Foral de Guipúzcoa) 1982.

Benjamín GONZÁLEZ ALONSO

Sobre el estado y la administración en la Corona de Castilla en el antiguo régimen. Las Comunidades de Castilla y otros estudios, Madrid (Siglo XXI, "Historia") 1981.

"Las Comunidades de Castilla y la formación del estado absoluto", en *Sobre el estado y la administración ...*, p. 7-56.

Es l'edició de la ponència "Consideraciones en torno al Proyecto de «Ley Perpetua» de las Comunidades de Castilla, en les Actas del V Simposio «Toledo Renacentista», II, Toledo, 1980, p. 123 ss.

"Derecho e instituciones en la Castilla de los Austrias: notas sobre su consideración por la reciente doctrina histórico-jurídica española", en *Hispania* ..., I, p. 87-133.

"La fórmula 'obedézcase pero no se cumpla' en el Derecho castellano en la Baja Edad Media", en *AHDE*, L (1980), p. 469-497.

"Poder regio, Cortes y régimen político en la Castilla bajomedieval (1252-1474)", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Media*. Actas de la Primera Etapa ..., II, p. 201-254.

"Reflexiones históricas sobre el Estado y la autonomía regional en España", en *Sobre el estado y la administración* ..., p. 235-265.

Es el text de la comunicació que féu a les III Jornadas de Estudios Andaluces. Fou publicada en la *Revista de Estudios Regionales*, vol. extraordinari II (1980), p. 21 ss.

Luis GONZÁLEZ ANTÓN

Las Cortes de Aragón, Zaragoza (Librería General, "Colección Aragón") 1978.

Las Cortes en la España del Antiguo Régimen, [Madrid-Zaragoza] (Institución Fernando el Católico / Siglo XXI (= publicación 1.213 de la Institución Fernando el Católico)) 1989.

"La Corona de Aragón: Régimen político y Cortes. Entre el mito y la revisión historiográfica", en *AHDE*, 56 (1986), p. 1017-1042.

Es el text de la comunicació que va presentar al XII Congrès d'Història de la Corona d'Aragó, publicat en: *Historiographie de la Couronne d'Aragon*. Actes du XIIe Congrès d'Histoire de la Couronne d'Aragon. Montpellier 26-29 septembre 1985, Vol. III; Montpellier ([s.i.], "Mémoires de la Société Archéologique de Montpellier, tome XVII") 1989, p. 61-81.

"Cortes de Aragón y Cortes de Castilla en el Antiguo Régimen", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna*. Actas de la Segunda Etapa ..., p. 633-676.

Eduardo GONZÁLEZ HURTEBISE

Guía histórico-descriptiva del Archivo de la Corona de Aragón en Barcelona, Madrid (Tip. de la «Rev. de Arch., Bibl. y Museos») 1920.

Gener GONZALVO i BOU

La pau i treva a Catalunya. Origen de les Corts Catalanes, [Barcelona] (Ed. La Magrana / Institut Municipal d'Història, Ajuntament de Barcelona, "Curs d'Història de Catalunya, 12") [1986].

"Les assemblees de Pau i Treva i l'origen de la Cort General de Catalunya", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 71-78.

"Les constitucions de pau i treva", en *Documents jurídics ...*, p. 31-42.

Pierre GOUBERT

L'Ancien régime. Tome 1, La société (1969); *Tome 2, Les pouvoirs* (1973); Paris (A. Colin, Col. U. "Série Histoire Moderne"), (3eme ed.).

N'hi ha una versió espanyola: *El Antiguo Régimen* [1], Buenos Aires (Siglo XXI) 1971. La primera edició és de 1969. I també *El Antiguo Régimen. 2, Los poderes*, Madrid (Siglo XXI, "Historia") 1979. La primera edició és de 1973.

Francesc GRASES GRALLA

Epítome, o compendi de les principals diferències entre les lleys generals de Cathalunya y los Capítols del Redrés o ordinacions del General de aquella...; Barcelona (Rafel Figueró) 1711.

| Se'n conserva el manuscrit a la Biblioteca de Catalunya (ms. 79).

Michael A. R. GRAVES

Early Tudor Parliaments 1485-1558, London / New York (Longman, "Seminar studies in history") [1990].

Elizabethan Parliaments, 1559-1601, London / New York (Longman, "Seminar studies in history") [1987].

The Tudor parliaments. Crown, Lords and Commons, 1485-1603, London / New York (Longman, "Studies in modern history") 1985.

Howard L. GRAY

The Influence of the Commons on Early legislation. A Study on the Fourteenth and Fifteenth Centuries, by --; Cambridge, Mass. (Harvard University Press [= "Harvard Historical Studies, xxxiv"]) 1932.

Gordon GRIFFITHS

Representative government in western Europe in the sixteenth century. Commentary and Documents for the Study of Corporative Constitutional History; Oxford (Clarendon Press) 1968.

Vivian R. GRUDER

"«No Taxation Without Representation»: The Assembly of Notables of 1787 And Political Ideology in France", en *Legislative Studies Quarterly*, VII, 2 (maig 1982), p. 263-279.

Grupo '77

La legislación del Antiguo Régimen, Madrid (Universidad Autónoma de Madrid, Departamento de Historia Contemporánea) 1982.

Konstanty GRZYBOWSKI

"Les éléments monocratiques en Pologne (XVIe - XVIIIe siècles)", en *RSJB*, XXI (1969), p. 699-725.

Ana Remedios GUEMBE RUÍZ

El Reino de Aragón según los registros de la llamada Real Cámara durante Carlos II de Austria, Zaragoza (Institución Fernando el Católico / CSIC, "Fuentes Históricas Aragonesas, 13, 14") 1984, 2 vols.

Bernard GUENÉE

States and Rulers in Later Medieval Europe, [Oxford / New York] (Basil Blackwell) [1985].

| És la versió anglesa de *L'Occident aux XIVe et XVe siècles*, Paris (PUF) 1971 (en segona edició el 1981).

Lluís GUIA MARÍN

Cortes del reinado de Felipe IV. II. Cortes valencianas de 1645, Valencia (Universidad de Valencia, Departamento de Historia Moderna, "Monografías y fuentes, 10") 1984.

"Les Corts valencianes a l'edat moderna: les Corts de 1645", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 282-289.

J. A. GUY

"The Origins of the Petition of Right reconsidered", en *The Historical Journal*, 25 (1982), p. 289-312.

* H *

Earl J[efferson]. HAMILTON

American Treasure and the Price Revolution in Spain, 1501-1650, Cambridge / Massachusetts (Harvard University Press, "Harvard Economic Studies, XLIII") 1934.

| N'hi ha una versió castellana: *El tesoro americano y la revolución de los precios en España, 1501-1560*, Esplugues de Llobregat (Ariel) 1975.

Money, Prices, and Wages in Valencia, Aragon, and Navarre, 1351-1500, Cambridge / Massachusetts (Harvard University Press, "Harvard Economic Studies, LI") 1936.

War and Prices in Spain, 1651-1800, Cambridge / Massachusetts (Harvard University Press, "Harvard Economic Studies, LXXXI") 1947

Alan HARDING

"Plaints and Bills in the History of English Law, mainly in the period 1250-1350", en Daffyd JENKINS (ed.), *Legal History Studies 1972 ...*, p. 65-86.

G[erald]. L[eslie]. HARRIS

King, Parliament and Public Finance in Medieval England to 1369; Oxford (Clarendon Press) 1975.

"The Commons Petitions of 1340", en *EHR*, lxxviii (1963), p. 625-654.

"The formation of Parliament, 1272-1377", en DAVIES / DENTON (eds.), *The English Parliament in the Middle Ages*; Manchester (University Press) 1981, p. 29-60.

"Medieval Doctrines in the Debates on Supply, 1610-1629", en SHARPE (ed.), *Faction ...*, p. 73-103.

"Parliamentary taxation and the origins of appropriation of supply in England, 1207-1340", en *RSJB*, XXIV, p. 165-179.

"War and the Emergence of the English Parliament, 1297-1360", en *Journal of Medieval History*, 2 (1976), p. 35-56.

George L. HASKINS

The growth of English representative government, London (Geoffrey Cumberlege / Oxford University Press) 1948.

| Recull el seu article "Counsel and Consent ...".

"Counsel and Consent in the Thirteenth Century", en *Thought*, XV (1940), p. 247-267.

"The Petitions of Representatives in the Parliaments of Edward I", en *EHR*, liii (1938), p. 1-20.

"Three Early Petitions of the Commonalty", en *Speculum*, xii (1937), p. 314-318.

A. D. K. HAWKYARD

"The Wages of Members of Parliament 1509-1558", en *Parliamentary History*, 6 (2) [1987], p. 302-311.

Heinrich HEIDENHEIMER

Petrus Martyr Anglerius und sein Opus Epistolarum; Berlin 1881.

J[ohn]. B[ell]. HENNEMAN

Royal Taxation in Fourteenth Century France. The development of war financing, 1322-1356; Princeton, N.J., (Princeton University Press) 1971.

Royal taxation in Fourteenth Century France. The captivity and ransom of John II, 1356-1370; Philadelphia (American Philosophical Society) 1976.

"Editor's Introduction: Studies in the History Of Parliaments", en *Legislative Studies Quarterly*, VII, 2 (maig 1982), p. 161-180.

Ana HERNÁNDEZ CALLEJA

Vegeu Rafael CONDE.

"Tipología de los procesos de Cortes", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 62-70.

Rosario HERRERO GUTIÉRREZ

"Materiales para el estudio de los parlamentos", (I), en *RDP*, núm. 18-19 (1983), p. 343-409; (II): núm. 22 (1986), p. 329-352; (III): núm. 23 (1986), p. 209-244.

António Manuel HESPANHA

História das instituições. Épocas medieval e moderna. Coimbra (Livraria Almedina) 1982.

Poder e instituições na Europa do antigo regime. Colectânea de textos, Lisboa (Fundação Calouste Gulbenkian) [1984].

R. W. K. HINTON

"English Constitutional Doctrines from the Fifteenth Century to the Seventeenth", en *E.H.R.*, LXXV, p. 410-25.

"English Constitutional Theories from Sir John Fortescue to Sir John Eliot", en *E.H.R.*, LXXV (1960), p. 410-421.

Otto HINTZE

Historia de las formas políticas, Madrid (Ed. de la Revista de Occidente, Biblioteca de política y sociología, Serie Major) 1968.

És la traducció de diversos treballs de la versió original dels toms *Staat und Verfassung* (2ª ed., 1962) i *Soziologie und Geschichte* (2ª ed., 1964).

"Las condiciones historicouniversales de la constitución representativa" [1931], en *Historia de las formas políticas*, p. 103-153.

"La configuración de los Estados y el desarrollo constitucional. Estudio histórico-político" [1902], en *Historia de las formas políticas*, p. 15-35.

"Tipología de las instituciones estamentales de Occidente" [1930], en *Historia de las formas políticas*, p. 79-102

També: "Tipologia delle costituzioni cetuali dell'Occidente", en G. d'AGOSTINO, *Le Istituzioni parlamentari nell'Ancien Régime*; Napoli (Guida ed., "Esperienze, 64") 1980, p. 83-104. Són versions de "Typologie der Ständischen Verfassungen des Abendlandes", en *Historische Zeitschrift*, 141 (1929), p. 229-248.

Hispania

Entre derechos propios y derechos nacionales. Atti dell'incontro di studio, Firenze-Lucca 25, 26, 27 maggio 1989, a cura di B. Clavero, P. Grossi, F. Tomás y Valiente, Milano (Giuffrè ed., "Per la storia del pensiero giuridico moderno, 34/35") 1990, 2 vols.

W[illiam]. S. HOLDSWORTH

A History of English Law, London (Methuen), 16 vols. + 2 d'índexs.

La 12ª ed. s'inicia el 1903. N'hi ha diverses ed. revisades, des d'aleshores.

François HUGUET

Les États du Languedoc et le droit de doléance au XVIIème et au XVIIIème siècles (1656-1789). Mémoire présenté pour le Diplôme d'Études Supérieures d'Histoire du Droit ..., préparé sous la Direction de Monsieur le Doyen A. GOURON; Faculté de Droit et des Sciences Économiques, Université de Montpellier, 1972.

María Puy HUICI GOÑI

Las Cortes de Navarra durante la Edad Moderna, Madrid (Ed. Rialp [/ Institución Príncipe de Viana, Universidad de Navarra, Publicaciones de la Facultad de Filosofía y Letras del Estudio General de Navarra, "Colección Histórica, 5"]) 1963.

Béatrice F. HYSLOP

Répertoire critique des cahiers de doléances pour les états généraux de 1789; Paris (Lib. E. Leroux, "Collection de documents inédits sur histoire économique de la révolution française, publiés par le Ministère de l'éducation nationale") 1933.

Supplément au répertoire critique des cahiers de doléances pour les états généraux de 1789; Paris (Lib. E. Leroux, "Collection de documents inédits ...") 1952.

* I *

Aquilino IGLESIA FERREIRÓS

La creación del Derecho. Una historia del Derecho español. Lecciones. Fascículo 1, Barcelona (Ed. Gráficas Signo) 1987; Fascículo 2 i 3, Barcelona (Ed. Gráficas Signo) 1988.

N'hi ha una segona edició en 2 vols., Barcelona (Ed. Gráficas Signo) 1989.

"Derecho municipal, derecho señorial, derecho regio", en *Historia. Instituciones. Documentos*, 4 (1977), p. 115-197.

"La difusión del Derecho Común en Cataluña", en Aquilino Iglesia Ferreirós (ed.), *El Dret Comú i Catalunya. Actes del I Simposi Internacional ...*, p. 95-279.

"Pau Claris y la soberanía nacional catalana. Notas", en *Actas del IV Symposium de Historia de la Administración*, [Madrid] (Instituto Nacional de Administración Pública) [1983], p. 401-450.

"La recepción del Derecho Común: estado de la cuestión e hipótesis de trabajo", en Aquilino Iglesia Ferreirós (ed.), *El Dret Comú i Catalunya. Actes del II Simposi Internacional ...*, p. 213-330.

"Saberes traslaticios", en *AHDE*, 51 (1981), p. 685-688.

Recensió a: "SOBREQUÉS I VIDAL, Santiago: *Història de la producció del dret català fins al Decret de Nova Planta ...*", en *AHDE*, 49 (1979), p. 770-786.

Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (ed.)

El Dret Comú i Catalunya. Actes del I Simposi Internacional, Barcelona, 25-26 de maig de 1990, Barcelona (Fundació Noguera, "Estudis, 2") 1991, pp. 335.

El Dret Comú i Catalunya. Actes del II Simposi Internacional, Barcelona, 31 de maig-1 de juny de 1991, Barcelona (Fundació Noguera, "Estudis, 3") 1992.

Aquilino IGLESIA FERREIRÓS (dir.) / Sixto SÁNCHEZ-LAURO (ed.)

Centralismo y Autonomismo en los Siglos XVI y XVII / Homenaje al Profesor Jesús Lalinde Abadía, Barcelona (Universitat de Barcelona, Publicacions, "Col·lecció Homenatges") [1989].

José IGLÉSIES FORT

Distribució comarcal de la població catalana a la primera meitat del segle XVI, Barcelona (Societat Catalana de Geografia, IEC) 1957.

Es tracta de l'avenç d'una part de les conclusions de l'estudi de l'autor "El poblament a Catalunya en el segle XVI", guanyador del premi Francesc Cambó el 1952, bastit sobre els fogatges dels anys 1497, 1515 i 1553.

El fogatge de 1553. Estudis i transcripció, Barcelona (Fundació Salvador Vives Casajoana) 1979-1981, 3 vols.

"Com es fa un fogatge?", en *VIII Assemblée Intercomarcal d'Estudiosos. Montblanc 1966*, Granollers (Ed. Montblanc) 1967, p. 139-160.

| Es referit al fogatge de 1496.

"El fogaje de 1365-1370. Contribución al conocimiento de la población de Cataluña en la segunda mitad del siglo XIV", en *Memorias de la Real Academia de Ciencias y Artes de Barcelona*, 3ª época, XXXIV (1962), p. 247-356.

* J *

Dafydd JENKINS (ed.)

Legal history studies 1972. Papers presented to the Legal History Conference, Aberystwyth, 18-21 July 1972, Cardiff (University of Wales Press) 1975.

J. E. A. JOLLIFFE

The constitutional history of medieval England from the English Settlement to 1485, London (Adam and Charles Black) 1937.

| N'hi ha reedicions posteriors.

W. R. JONES

"Bishops, politics and the two laws: the *gravamina* of the English clergy, 1237-1399", en *Speculum*, XLI (1966), p. 209-245.

* K *

Ernst H. KANTOROWICZ

Los dos cuerpos del rey. Un estudio de teología política medieval; Madrid (Alianza Ed., "Alianza Universidad, 441") 1985.

| Edició castellana de la seva obra *The King's Two Bodies. A Study in Medieval Political Theology*, Princeton (University Press) 1957.

David Lindsay KEIR

The constitutional history of modern Britain, 1485-1937,
London (Adam & Charles Black) 1948, 3a ed.

| La 1a ed. és de 1938.

E[ric]. W[aldram]. KEMP

*Counsel and Consent. Aspects of the government of the
Church as exemplified in the history of the English
Provincial Synods*; London ("The Bampton Lectures for
1960") 1961.

J. P. KENYON

*The Stuart Constitution. 1603-1688. Documents and
commentary. Edited and introduced by --*; Cambridge
(Cambridge University Press) 1987, 2a ed.

| La 1a ed. és de 1966.

Fritz KERN

*Kingship and Law in the Middle Ages. I. The Divine Right
of Kings and the Right of Resistance in the early
Middle Ages. II. Law and Constitution in the Middle
Ages, Translated with an introduction by S. B.
Chrimes*; Oxford (Basil Blackwell) 1948.

| És reedició de l'obra de 1939. N'hi ha una edició (incompleta) espanyola:
*Derechos del rey y derechos del pueblo. Traducción y estudio preliminar
por Angel López-Amo, Madrid (Ed. Rialp [= "Biblioteca del pensamiento
actual"]) 1955.*

H[elmut]. G[eorg]. KOENIGSBERGER

*Dominium Regale or Dominium Politicum et Regale:
Monarchies and Parliaments in Early Modern Europe*,
Inaugural lecture, King's College, London 1975.

| N'hi ha una versió castellana: "Dominium regale o dominium politicum et
regale. Monarquías y parlamentos en la Europa moderna" en *Revista de las
Cortes Generales*, núm. 3 (1984), p. 87-120, que reproduïx la que
aparegué al *Boletín de la Real Academia de la Historia*, t. 174 (set-des
1977), p. 461-493.

*Estates and revolutions. Essays in Early Modern European
History*, Ithaca & London (Cornell University Press
[= "Studies presented to the International ... , XL"]
) 1971.

La práctica del Imperio, Madrid (Alianza, "Alianza
Universidad, 574) 1989.

| Traducció de la seva obra *The Practice of the Empire*, publicada el 1969
per Cornell University Press. La versió castellana compta amb un pròleg
de J. M. Batista i Roca, i amb un epíleg de Pablo Fernández Albaladejo.

"The Italian Parliaments from their origins to the end of
the Eighteenth century", en *(The) Journal of Italian
History*, I, n. 1 (1978), p. 18-49.

| Anteriorment en: *Anciens Pays et Assemblées d'états*, LXX (1977), p. 99-
119; i també, en versió italiana, en: *Annali della Storia d'Italia*,
Torino 1978, I, p. 575-613.

- "Introduction: State and Society in Early Modern Europe (Fifteenth to Seventeenth Centuries)", en *Estates and revolutions ...*, p. 1-18.
- "The Parliament of Piedmont during the Renaissance, 1460-1560"; en *IX International Congress of Historical Sciences*, Paris 1950, Louvain (Bibliothèque de l'Université [= "Studies presented to the International ... , XI"]) 1952, p. 67-121.
| Reimprès en *Estates & Revolutions ...*, p. 19-79.
- "The Parliament of Sicily and the Spanish Empire", en *Album J. Balon*; Namur 1968, p. 321-333.
| [N'hi ha una edició anterior, de 1967]. Recollit en *Estates and revolutions ...*, p. 80-93.
- "The Powers of Deputies in Sixteenth-Century Assemblies", en *Estates and revolutions...*, p. 176-210.
- "The States-General of the Netherlands before the Revolt", en *Estates and revolutions...*, p. 125-143.
| Anteriorment en: *Xe Congrès international des Sciences Historiques, Rome 1955*, [= "Études présentées à la Commission ... , XVIII" (1958)], p. 141-158.

H[elmut]. G[eorg]. KOENIGSBERGER / George L. MOSSE

- Europe in the Sixteenth Century*, London & New York 1968.
| N'hi ha una traducció a l'espanyol: *Europa en el Siglo XVI*, Madrid (Aguilar) 1974.

Stalisław KONOPCZYŃSKI

- Le liberum veto. Étude sur le développement du principe majoritaire*; Paris (Institut d'études slaves de l'Université de Paris, Bibliothèque polonaise, t. II) 1930.

Jacques KRYNEN

- Idéal du prince et pouvoir royal en France à la fin du moyen âge (1380-1440)*, Étude de la littérature politique du temps, Paris (A. et J. Picard) [1981].
| N'hi ha una ressenya en: *Revue Historique de Droit Français et Étranger*, 61e (1983), p. 89-91.

Jacques KUBLER

- L'origine de la perpétuité des offices royaux. Recherches sur la fonction publique sous l'Ancien Régime*; Nancy (Publications du Centre d'Histoire du Droit Lorrain), 1958.

* L *

F. de LAIGLESIA

Estudios históricos (1515-1555), Madrid (Imp. Clásica Española) 1918-1919, 3 toms.

"Instrucciones y consejos del emperador Carlos V a su hijo Felipe II", en *Estudios Históricos*, I, p. 13-120.

Jesús LALINDE ABADIA

La persona y la obra del jurisconsulto vicense "Jaume Callís", Vic (Il·lustre Col·legi d'Advocats de Vic) 1980.

"Las Asambleas políticas estamentales de la Europa latina", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 261-269.

"Las Cortes catalanas en la edad media", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Media. Actas de la Primera Etapa ...*, II, p. 439-490.

"Los Parlamentos y demás instituciones representativas", en *IX Congresso di Storia della Corona d'Aragona, Napoli, 11-15 aprile 1973, sul tema La Corona d'Aragona e il Mediterraneo: aspetti e problemi comuni, da Alfonso il Magnanimo a Ferdinando il Cattolico (1416-1516)*, vol. primo, relazioni, Napoli (Società Napoletana di Storia Patria) 1978, [I], p. 103-179.

"La Purga de Taula", en *Homenaje a Jaume Vicens Vives* (Barcelona 1965), I, p. 499-523.

Henri LAPEYRE

"Economía y sociedad en los países de la Corona de Aragón durante el siglo XVI", en *VIII Congreso de Historia de la Corona de Aragón*, Valencia 1973, p. 9-34.

"La taula de canvis dans le cadre de l'histoire générale de la Banque", en *I CHPV*, I, p. 175-186.

Dámaso de LARÍO

Cortes del reinado de Felipe IV. I. Cortes valencianas de 1626, Valencia (Universidad de Valencia, Departamento de Historia Moderna, "Monografías y fuentes, 9") 1973.

"Cortes valencianas de 1626: problema en torno al pago del servicio ofrecido", en *Estudis*, 4 (1975), p. 115-127.

"Memorial sobre la dificultad de concesión del servicio a Felipe IV en las Cortes valencianas de 1626", en *I CHPV*, III, p. 371-378.

Javier LASSO DE LA VEGA

Cómo se hace una tesis doctoral o Manual de técnica de la documentación científica y bibliográfica, San Sebastián 1947.

Marlene LeGATES

"Princes, Parliaments and Privilege: German Research in European Context", en *European Studies Review* (SAGE, London and Beverly Hills), vol. 10 (1980), p. 151-176.

Stanford E[ugene]. LEHMBERG

The later parliaments of Henry VIII, 1536-1547, Cambridge (Cambridge University Press) 1977.

The Reformation parliament 1529-1536, Cambridge (University Press) 1970.

J. LELIÈVRE

"Le rôle financier des assemblées provinciales", en *Études sur l'histoire des assemblées d'états*; Paris (PUF) 1966, p. 105-115.

J. F. LEMARIGNIER

Le France médiévale: institutions et sociétés; Paris (Armand Colin, "Collection U", série "Histoire médiévale") 1974.

Gabriel LEPOINTE

"Le régime monocratique dans les trois derniers siècles de l'ancienne France", en *RSJB*, XXI (1969), p. 675-697.

Histoire des institutions et des faits sociaux (987-1875), Paris (Montchrestien) 1956.

Petit vocabulaire d'histoire du droit français; Paris (Domat Montchrestien) 1948.

Emmanuel LE ROY LADURIE (dir.)

Les Monarchies; Paris (PUF) 1986.

Peter S. LEWIS

La France à la fin du moyen âge. La société politique; (s.11.) (Hachette) 1977.

| Publicat originàriament per Macmilland Press Ltd., 1968.

P[eter]. LINEHAN

V. Brian TIERNEY.

"The gravamina of the Castilian Church in 1262-3", en *English Historical Review*, 85 (1970), p. 730-754.

| Reimprès en *Spanish Church and Society*, VIII.

"The Spanish Church revisited: the episcopal *gravamina* of 1279", en TIERNEY / LINEHAN (eds.), *Authority and Power. Studies ...*, Cambridge (Cambridge University Press), p. 127-147.

| Reimprès en *Spanish Church and Society*, VIII.

George LIVET / Roland MOUSNIER

Histoire générale de l'Europe, dirigée par --; Paris (PUF) 1980, 3 vols.

Josep Maria LLOBET PORTELLA

La "Taula de Canvi" de Cervera y su entorno socioeconómico (1599-1715), Lleida (Instituto de Estudios Ilerdenses, Diputación Provincial de Lleida) 1985.

Roger LOCKYER

Tudor and Stuart Britain, 1471-1714, London (?) [Harlow, Essex] (Longman) 1985 (2a ed.).

José LÓPEZ de TORO

"Pedro Mártir de Angleria, Cronista íntimo del emperador", en *Hispania*, 18 (1958), p. 469-504.

R[obert]. Howard LORD

"I parlamenti del medio evo e della prima età moderna", en G. d'AGOSTINO, *Le istituzioni parlamentari ...*, p. 105-121.

| Es la traducció de "The Parliaments of the Middle Ages and the Early Modern Period" que en dona l'editor, en *The Catholic Historical Review*, XVI (1930), p. 125-144.

Ferdinand LOT (+) / Robert FAWTIER (dirs.)

Histoire des institutions françaises au moyen âge, publiée sous la direction de --, Paris (PUF), 3 toms.

| I: Institutions seigneuriales (Les droits du Roi exercés par les grands vassaux) [autors diversos] (1957); II: Institutions royales (Les droits du Roi exercés par le Roi) [els directors] (1958); III: Institutions ecclésiastiques [J.F. Lemarignier, J. Gaudemet, Mgr. G. Mollat] (1962).

Émile LOUSSE

La *société d'ancien régime. Organisation et représentation corporatives*, vol. I, [Louvain] (Université de Louvain, "Recueil de travaux d'histoire et de philologie, 3me série, 16me fascicule", [= *Études présentées à la Commission ...*, VI]) 1943.

| És l'únic vol. que fou publicat. N'hi ha una "nouvelle édition conforme a la première", Louvain (éd. Universitas) Bruges - Paris (Desclée, De Brouwer, et cia.) 1952.

- "Assemblées d'états", en *L'organisation corporative ...*, [= Études présentées à la ..., VII], p. 231-266.
- "Assemblées représentatives et taxation", en *XIIe Congrès International des Sciences Historiques, Wien 1965*; Louvain - Paris 1966, p. 19-32.
- "Het ontstaan van de middleleeuwsche Standencolleges. Schrijvers en methoden" [= Les origines des assemblées d'états au moyen âge. Les auteurs et les méthodes], en *Historisch Tijdschrift* (Tilbourg), t. XIV (1935), p. 201-243.
- "Les caractères essentiels de l'état corporatif médiéval", en *Bulletin of the International Committee of Historical Sciences*, IX (1937), p. 452-467.
- "Les états du Pays et Duché de Brabant", en *Assemblées d'états [500 ans de vie parlementaire ...]*, p. 5-13.
- "La formation des États dans la société européenne du moyen âge et l'apparition des assemblées d'états", en *VIIe Congrès international des Sciences historiques, Varsovie (1933)*. Rapports présentés au Congrès (Première partie), publicat dins del *Bulletin of the International Committee of Historical Sciences*, V, núm. 18 (feb 1933), p. 85-96.
- "La formation des ordres dans la société médiévale", en *L'organisation corporative ...*, [= Études présentées à la ..., II], p. 61-90.
- "Gouvernés et Gouvernants en Europe occidentale durant le bas moyen âge et les temps modernes. Rapport général", en *RSJB*, XXIV (1966), p. 7-48.
- "Les ordres d'ancien régime n'étaient pas des castes", en *IX International Congress of Historical Sciences, Paris 1950*, Louvain (Bibliothèque de l'Université [= "Studies presented to the International ..., XI"]) 1952, p. 253-270.
- "Les origines des États des principautés des Pays-Bas. Questions de méthode", en *Revue d'Histoire Ecclésiastique*, XXIX (1933), f. 2, p. 367-387.
- "Parlementarisme ou corporatisme? Les origines des assemblées d'états", en *Revue Historique de Droit Français et Étranger* (14e any) 1935, p. 683-706.

B[ryce]. D[ale]. LYON

A constitutional and legal history of medieval England,
New York / London (W. W. Norton & Co.) 1980, 2^a ed.
| La 1^a ed. és de 1960.

Studies of West European medieval institutions, London
(Variorum Reprints [= "Collected Studies, 78"])
1978.

"Medieval Constitutionalism: a Balance of Power", en
Album Helen Maud Cam, II, Louvain / Paris

(Publications Universitaires de Louvain / Ed. Nauwelaerts, [= "Études présentées à la Commission ... , XXIV"]) 1961, p. 155-183.

| Recollit en el seu: *Studies of West Europe Medieval Institutions*, London (Variorum Reprints) 1978.

* M *

Charles Howard McILWAIN

Constitutionalism ancient and modern, Ithaca & London (Cornell University Press, "Cornell Paperbacks") 1983 (6a impr.).

| La primera edició és de 1940; aplega les sis conferències que l'autor va fer dintre de les "The Messenger Lectures on the Evolution of Civilisation" a la Cornell University el curs acadèmic 1938-39.

The growth of political thought in the west. From the greeks to the end of the middle ages, New York (Macmillan) 1932.

The High Court of Parliament and its supremacy. An historical essay on the boundaries between legislation and adjudication in England, New Haven (Yale University Press) / London (Henry Frowde) / Oxford (University Press), 1910.

"Medieval estates", en *The Cambridge Medieval History*, VII, p. 664-715 (i 948-956).

| És el capítol XXIII.

José Ma MADURELL y MARIMON

"Micer Jaume Callís y su biblioteca jurídica", en *AHDE*, 33 (1963), p. 539-607.

F[rederick]. W[illiam]. MAITLAND

The Constitutional History of England. A course of lectures delivered by --, Cambridge (at the University Press), 1950 (reimpr.).

| N'hi ha nombroses reedicions, ran de la 12a ed. de 1908.

Equity. A course of lectures, by --; Edited by A. H. CHAYTOR & W. J. WHITTAKER; Revised by John BRUNYATE; Cambridge (at the University Press) 1936; [2a ed. revisada].

| La 12a ed. és de 1909.

Justice and police, London (Macmillan, "The English Citizen, [a series of short books on], His rights and responsibilities") 1885.

Maitland. Selected essays, edited by H. D. HAZELTINE, G. LAPSLEY, P. H. WINFIELD, Cambridge (University Press) 1936.

Selected historical essays of F. W. Maitland, Chosen and introduced by Helen M. CAM, Cambridge (Selden Society / University Press) 1957.

"Introduction", en Otto GIERKE, *Political theories ...*, p. vii-xlv.

"Introduction to Memoranda de parlamento, 1305", en FRYDE / MILLER (eds.), *Historical studies of ...*, I, p. 91-135 (i 358-359).

Originàriament era el prefaci de: *Records of the Parliament holden at Westminster ... in the thirty-third year of reign of King Edward the First*, edited by --, Rolls Series, 1893 [p. lxxix-lxxxii]. És conegut igualment amb el títol alternatiu de "Memoranda de Parlamento". Recollit també en: (a) *Maitland. Selected Essays ...*, p. 1-72; (b) *Selected historical essays ...*, p. 52-96.

Frederic William MAITLAND / [Sir] Frederick POLLOCK

The history of English law before the time of Edward I, Cambridge (at the University Press) 1952 (2ª ed.).

J[ames]. Russell MAJOR

The Deputies to the Estates General in Renaissance France, Madison (The University of Wisconsin Press, [= Studies presented to the International Commission ..., XXI]) 1960.

The Monarchy, the Estates and the Aristocracy in Renaissance France, London (Variorum Reprints, "Collected studies series, CS 279") 1988.

Representative Institutions In Renaissance France, 1421-1559, Westport (Greenwood Press [= "Studies presented to the International ...", XXII]) 1983.

Reimpr. de 1983 del treball publicat originàriament el 1960 per la University of Wisconsin Press.

Representative government in early modern France, New Haven & London (Yale University Press [= "Studies presented to the International ...", LXIII]) 1980.

The estates general of 1560, Princeton (Princeton University Press) 1951.

"The assembly at Paris in the summer of 1575", en *Studia Gratiana*, XV (Roma, 1972 [= *Post scripta. Essays on Medieval Law and the Emergence of the European State in Honor of Gaines Post*. Edited by J. R. STRAYER / D[onald]. E. QUELLER, p. 699-715.

Recollit en el seu *The Monarchy, the Estates ...*, com a § V.

"The electoral procedure for the estates general of France and its social implications, 1483-1651", recollit en el seu *The Monarchy, the Estates ...*, com a § VI.

Publicat inicialment en *Medievalia et Humanistica*, X (Boulder, Col., 1956), p. 131-150.

"The French Renaissance Monarchy as seen through the Estates General", en *Studies in the Renaissance*, IX (1962), p. 113-125.

- "French Representative Assemblies: Research Opportunities and Research Published", recollit en el seu *The Monarchy, the Estates ...*, com a § X.
 | Publicat inicialment en *Studies in Medieval and Renaissance History*, Lincoln, Nebraska, vol. I, 1964, p. 183-219.
- "The Loss of Royal Initiative and the Decay of the Estates General in France, 1421-1615", recollit en el seu *The Monarchy, the Estates ...*, com a § VIII.
 | Publicat inicialment en *Album Helen Maud Cam*, vol. II, Louvain / Paris (éd. Nauwelaerts, [= "Studies presented to ... XXIV"]) 1961, p. 245-259.
- "The payment of the deputies to the French national assemblies, 1484-1627", recollit en el seu *The Monarchy, the Estates ...*, com a § VII.
 | Publicat inicialment en *The Journal of Modern History*, XXVII (Chicago, Ill., 1955), p. 217-229.
- "Popular Initiative in Renaissance France", recollit en el seu *The Monarchy, the Estates ...*, com a § III.
 | Publicat inicialment en Archibald B. LEWIS (ed.), *Aspects of the Renaissance: A Symposium*, Austin, Texas (University of Texas Press) 1967, p. 27-41.
- "The Renaissance Monarchy: A Contribution to the Periodization of History", recollit en el seu *The Monarchy, the Estates ...*, com a § I.
 | Publicat inicialment en *The Emory University Quarterly*, XIII (Atlanta, Ga., 1957), p. 112-124.
- "The renaissance monarchy as seen by Erasmus, More, Seyssel, and Machiavelli", recollit en el seu *The Monarchy, the Estates ...*, com a § II.
 | Publicat inicialment en Theodore K. RABB / Jerrold E. SEIGEL (eds.), *Action and Conviction in Early Modern Europe: Essays Memory of E. H. Harbinson*, Princeton (Princeton University Press) 1969, p. 17-31.
- "The third estate in the estates general of Pontoise, 1561", en *Speculum*, XXIX, 2 (abr 1954), p. 460-476.
 | Recollit en el seu *The Monarchy, the Estates ...*, com a § IV.

Cayetano MANRIQUE / Amalio MARICHALAR

Historia de la Legislación y Recitaciones del Derecho Civil de España, por los abogados --; Madrid (Imprenta nacional) 1861-1872, 9 toms.

J[osé]. A[ntonio]. MARAVALL [CASESNOVES]

Estado moderno y mentalidad social (siglos XV a XVII), Madrid (Eds. Revista de Occidente S. A.) 1972, 2 toms.

"Le origini dello Stato moderno", en ROTELLI/SCHIERA, *Lo Stato Moderno ...* I, p. 69-60.

| Va aparèixer amb el títol "The Origins of the Modern State", en *Cahiers d'histoire mondiale* (1961), p. 789-808.

John A. MARINO

Pastoral Economics in the Kingdom of Naples, Baltimore / London (The Johns Hopkins University Press, "The Johns Hopkins University Studies in Historical and Political Science, 106th series (1988), 1") 1988.

Antonio MARONGIU

L'istituto parlamentare in Italia dalle origini al 1500, Roma (Senato della Repubblica, nel Centenario del Parlamento italiano, 1848-1948; [= "Études présentées a la Commission internationale pour l'histoire des assemblées d'états, IX"]) 1949.

I parlamenti di Sardegna nella storia e nel diritto pubblico comparato, Roma (A.R.E. [= Anonima Romana Editoriale], "Studi dell'Istituto di diritto pubblico e legislazione sociale della Regia Università di Roma, I") 1931.

I parlamenti sardi, Studio storico istituzionale e comparativo, Milano (Giuffrè, "Pubblicazioni dell'Istituto di Studi giuridici della Facoltà di Scienze politiche dell'Università di Roma, Serie V, N. 27") 1979.

Il Parlamento in Italia nel medio evo e nell'età moderna. Contributo alla storia delle istituzioni parlamentari dell'Europa occidentale; Milano (Giuffrè, = "Études présentées à la Commission Internationale pour l'Histoire des Assemblées d'États, XXV") 1962.

| N'hi ha una versió anglesa: *Medieval Parliaments: a Comparative Study*, London (Eire & Spottiswoods) 1968.

"Autonomia e Soggezione degli «Stati» in Italia durante il XVI e il XVII secolo", en *IX International Congress of Historical Sciences*, Paris 1950, Louvain (Bibliothèque de l'Université [= "Studies presented to the International ... , XI"]) 1952, p. 131-143.

"Capitulations électorales et autres liens et limites conventionnels du pouvoir monarchique au XVIe siècle", *Album François Dumont*, p. 99-121.

| És una comunicació presentada a Göttinga, el setembre de 1974 a la sessió de la Comissió internacional per la història de les assemblees d'estats al Max-Planck Institut für Geschichte, a propòsit de «Herrschaftsverträge, Wahlkapitulationen, Fundamentalgesetze», ara amb la bibliografia essencial.

"La città nelle 'corts' e nei parlamenti catalani del secolo XIV", en *Anuario de Estudios Medievales*, VII (1970-1971), p. 653-659.

"Estament, bras o condició nelle corts catalane", en *Boletim da Faculdade de Direito* (Universidade de Coimbra), vol. LVIII (1982) [= "Estudos em homenagem aos profs. doutores M. Paulo Merêa e G. Braga da Cruz, I"], p. 729-758.

- "Geronimo Zurita e «las Cortes» d'Aragona", en *VII CHCA*, II, p. 83-97.
- "Jean Bodin et les Assemblées d'états", en *Études présentées à la Commission ...*, XX (Louvain 1959).
 | En fr.: en *Schweiz. Beitr. z. Allgem. Gesch.*, b. 15 (1957).
 | En it. ("Jean Bodin e le assemblee di stati"), en *Studi in onore di E. Grossa*, t. II, Milano 1960.
- "Jean Bodin e la polemica sulle «assemblee di stati»", en *RSJB*, XXIV, p. 47-70.
- "Momenti ed aspetti del «quod omnes tangit»", en *Studi in onore di Arnaldo Biscardi*, vol. IV, Milano (Giuffrè) 1983, p. 675-690.
- "Un momento típico de la monarquía medieval: el rey juez", en *AHDE*, 23 (1953), p. 677-715.
- "Parlamento (I.- Storia)", en *Enciclopedia del diritto*, XXXI, p. 725-757.
- "Sardegna 1624. Gravami e Voti Parlamentari", en *Liber memorialis Alberto Era*, Cagliari (Ed. Corten, = "Études présentées à la Commission ...", XXVI") 1961 [1963], p. 83-100.
- "Soberanía e instituciones parlamentarias en la polémica política de los siglos XVI y XVII", en *Revista de Estudios Políticos*, núm. 129-130 (1963), p. 175-211.
- "Lo 'Speculum Principum' del valenzano Pere Belluga", en *VIII Congreso de Historia de la Corona de Aragón*, Valencia, 1 a 8 de octubre de 1967, II. La Corona de Aragón en el siglo XIV, Volumen segundo, Valencia (s.i.) 1970, p. 53-65.

Luis MARQUÉS y CARBO

La Tabla de cambio y comunes depósitos de la ciudad de Gerona, Madrid (Instituto de Estudios de Administración Local) 1952.

Gerónimo MARTEL

Forma de celebrar cortes en Aragón. Escrita por -- (Chronista del Reyno), Zaragoza (Servicio de prensa y publicaciones de las Cortes de Aragón) 1984.
 | És l'edició facsímil de la de 1641.

J. MARTÍNEZ ALOY

La Diputación de la Generalidad del Reino de Valencia, por el Excmo. Sr. --, expresidente de la Excma. Diputación Provincial de Valencia y cronista de la misma, Valencia [s.i.] 1930.

| De fet, l'obra fou impresa (per la impremta del fill de J. Vives Mora) a expensas de la Diputació Provincial.

J. MARTÍNEZ CARDOS

"Las Cortes de Castilla en el siglo XVI", en *Revista de la Universidad de Madrid*, VI (1957), p. 583-605.

J. E. MARTÍNEZ FERRANDO

"Aportación de datos acerca del Archivo Real de Barcelona y de sus archiveros durante los reinados de Juan II y Fernando el Católico", en V *CHCA* [= Fernando el Católico y la cultura de su tiempo], Estudios, V, Zaragoza 1961 [1962], p. 75-109.

F[rancisco] MARTÍNEZ MARINA

Teoría de las Cortes, Madrid (Editora Nacional) 1979, 3 vols. Edición preparada por J. M. Pérez Prendes.

és una reedició (no facsimilar) de la *Teoría de las cortes ó grandes juntas nacionales de los Reinos de León y Castilla. Monumentos de su constitución política y de la soberanía del pueblo*, Madrid (Imp. de Collado) 1920.

Francesc MASPONS i LABRÓS

"Corts Catalanas", en *La Renaxensa*, I (1871), p. 201-203, 283-284, 297-300 i 305-308.

En *La Renaxensa*, II (1872), trobem: a la p. 6.- "Las corts catalanas del any 1640 ó sian las corts d'en Clarís", signat per J. R. y F.; a les p. 20-21: "Aclaració al catálech de Corts de Catalunya". Suposo que deu ser la notícia que dona ELÍAS de MOLINS, II, p. 133, on diu: "ha publicado varios estudios históricos sobre las Cortes de Cataluña".

Gian Paolo MASSETTO

"Sentenza", en *Enciclopedia del Diritto*, vol. XLI, p. 1200-1245.

Llorenç MATHEU i SANZ

Tratado de la celebración de cortes generales en el Reino de Valencia. Conságrale al serenísimo señor don Juan de Austria. Escrívele el Doctor D. Lorenzo Matheu y Sanz ..., Madrid (Julián de Paredes) 1677.

N'hi ha una reedició facsimil de Valencia (Lib. París-Valencia) 1982.

Memorial

de greuges de 1760. Projecte de constitució de l'estat català de 1883. Memorial de greuges de 1885. Missatge a la reina regent de 1888. Bases de Manresa de 1892, Estudi introductor Dr. Josep A. González Casanova, Barcelona (Generalitat de Catalunya, Dept. de Justícia, "Textos Jurídics Catalans, Lleis i Costums, VI/1", núm. 7) 1990.

L'estudi introductor abraça les p. IX-XL; el memorial de 1760 (en p. confrontades en castellà i en català, amb la mateixa numeració) les p. 1-19; el memorial de 1885, les p. 57-118.

Manuel Paulo MERÊA

O Poder Real e as Cortes (Lição Feitas na Faculdade de Direito de Coimbra no Ano Lectivo de 1922-1923), Coimbra (s.d.).

Pierre MICHAUD-QUANTIN

Universitas. Expressions du mouvement communautaire dans le moyen-âge latin, Paris (Livraire Philosophique J. Vrin, "L'Église et l'État au moyen âge, XIII") 1970.

Tomàs MIERES

Apparatus super constitutionibus curiarum generalium Cathalonæ, per Thomam Mieres in decretis licenciatum, et Iurisperitum Gerundensem editi, pars prima [...], pars secunda [...]; Barcinonæ (Sebastiani A. Cormellas) 1621.

Edward MILLER

"Introduction", en FRYDE / MILLER, *Historical studies of ...*, I.

Sydney Knox MITCHELL

Studies in taxation under John and Henry III, New Haven / London / Oxford (Yale University Press / H. Milford / Oxford University Press; ["Yale Historical Publication Studies"]) 1914.

Taxation in Medieval England, by --; Edited by Sydney PAINTER; New Haven (Yale University Press) 1951.

Sobei MOGI

Otto von Gierke. His political teaching and jurisprudence, London (P. S. King & son) 1932.

Ruth MOHL

The three estates in medieval and renaissance literature, New York (Frederick Ungar) 1933.

| N'hi ha una reimpressió de 1962.

Pere MOLAS RIBALTA

"La Reial Audiència i les Corts de Catalunya", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 192-197.

Francesc de B. MOLL

Els llinatges catalans. (Catalunya, País Valencià, Illes Balears). Assaig de divulgació lingüística; Mallorca (Ed. Moll, "Els treballs i els dies, 23") 1982 (2a ed.).

| N'hi ha una 1a ed.: Palma de Mallorca (Ed. Moll, "Col. Raixa, 40-42") [1959], 441 p.

Tomàs de MONTAGUT i ESTRAGUÉS

El Mestre Racional a la Corona d'Aragó (1283-1419), Barcelona (Fundació Noguera, "Textos i Documents,

13-14") 1987, 2 vols. (vol. I: estudi; vol. II: documents).

"Notes sobre l'ofici del mestre racional de la cort en el segle XVI", en A. IGLESIA FERREIRÓS, (dir.) / S. SÁNCHEZ-LAURO (ed.); *Centralismo y Autonomismo ...*, p. 265-294.

Francisco José MORALES ROCA

Próceres habilitados en las Cortes del Principado de Cataluña, siglo XVII (1599-1713), Madrid (Hidalguía / Inst. «Salazar y Castro» (CSIC)) 1983, 2 vols.

Henri MOREL

Le recours au roi dans les pays du sud-ouest de la Mouvance, aux XIIIe et XIVe siècles. L'appel a gravamine et la simple querelle et leurs origines romano-canoniques. Toulouse (Impr. M. Espic) 1955.

Enric MOREU-REY

El "Memorial de greuges" del 1760, Barcelona (Mediterrània Ed., "Col. d'Aportació Catalana, XLII") 1968.

"(Cognom) i (cognom): és tradició castellana", en *Societat d'Onomàstica. Butlletí Interior*, XXX (des 1987), p. 17-21.

James F[ield]. WILLARD / William A. MORRIS (eds.)

The English government at work, 1327-1336, Vol. I: Central and Prerogative Administration, Cambridge, Massachusetts (The Medieval Academy of America [= "The Medieval Academy of America, Publication No. 37"]) 1940.

William A. MORRIS / Joseph R. STRAYER (eds.)

The English government at work, 1327-1336, Vol. II: Fiscal Administration, Cambridge, Massachusetts (The Medieval Academy of America [= "The Medieval Academy of America, Publication No. 48"]) 1947.

James F[ield]. WILLARD / William A. MORRIS / William H. DUNHAM (eds.)

The English government at work, 1327-1336, Vol. III: Local Administration and Justice, Cambridge, Massachusetts (The Medieval Academy of America [= "The Medieval Academy of America, Publication No. 56"]) 1950.

George L[achmann]. MOSSE

The struggle for sovereignty in England: from the reign of Queen Elizabeth to the Petition of Right, New York (Octagon Books) 1968.

| N'hi ha una edició anterior de: East Lansing, Michigan (Michigan State College Press) 1950.

Roland MOUSNIER

Les institutions de la France sous la monarchie absolue, 1598-1789, Paris (PUF, Col. "Histoire des institutions") 2 vols., tom I: Société et État (1974), tom II: Les organes de l'État en la Société (1980).

"La participation des gouvernés à l'activité des gouvernants dans la France du XVIIe et du XVIIIe siècles", en *RSJB*, XXIV, p. 235-297.

R. MOUSNIER / J.-P. LABATUT / Y. DURAND

Deux cahiers de la noblesse pour les états généraux de 1649-1651. Problèmes de stratification sociale, Paris (PUF, = "Publications de la Faculté des Lettres et Sciences Humaines de Paris, Série «Textes et Documents», tome IX" [= Travaux du centre de recherches sur la civilisation de l'Europe moderne, fascicule 3]) 1965.

Ma ROSA MUÑOZ POMER

Orígenes de la Generalidad Valenciana, [València] (Generalitat Valenciana, Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, "Col. Fonaments, 1") [1987].

Ma ROSA MUÑOZ POMER / Ma José CARBONELL BORJA

"Las Cortes valencianas medievales: aproximación a la historiografía y fuentes para su estudio", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 270-281.

A[lec]. R[eginald]. MYERS

Crown, household and parliament in fifteenth century England, edited by Cecil H. CLOUGH, London / Ronceverte (The Hambledon Press) 1985.

Parliaments and estates in Europe to 1789, London (Thames & Hudson, "Library of European civilization") 1975.

| Extrets impresos com a "The Parliaments of Europe and the age of the Estates" (Presidential lecture to the Annual Conference of the Historical Association at Cardiff, 17 April 1974), en *History*, lx (1975), p. 11-27.

"The English Parliament and the French Estates-General in the Middle Ages", en *Album Helen Maud Cam*, II, Louvain / Paris (Publications Universitaires de Louvain / Ed. Nauwelaerts, = "Études présentées à la Commission ..., XXIV") 1961, p. 139-153.

"Parliamentary Petitions in the Fifteenth Century", en *EHR*, 52 (1937), p. 385-404 (Part I, Petitions from Individuals or Groups); i p. 590-613 (Part II, Petitions of the Commons and Common Petitions).

| Recollit en el seu *Crown, household and ...*, com a § I (p. 1-20 i 21-44).

"Parliaments in Europe: The Representative Tradition", en *History Today*, vol. V, nº 6 (juny 1955), p. 383-390 (Part I); i vol. VI, nº 7 (jul 1955), p. 446-454 (Part II).

Recollit, com a "Parliaments in Europe", en *Parliamentary Affairs*, vol. IX (1955-56), p. 48-56 (Part I) i p. 173-187 (Part II).

* N *

Joaquim NADAL i FARRERAS

"El govern de Catalunya entre l'autonomia i el centralisme, segles XVI i XVII", en *Formes i institucions del govern de Catalunya*, Barcelona (Ajuntament de Barcelona, Institut Municipal d'Història, "I Curs d'Història de Catalunya (febrer-març 1977)") 1977, p. 49-58.

Després aparegué la mateixa obra, però, Barcelona (Institut Municipal d'Història / Ed. La magrana) 1983, p. 81-97.

Jordi NADAL OLLER

"Ensayo metodológico para el estudio de la población catalana de 1553 a 1717", en *Estudios de Historia Moderna*, III (1953), p. 237-284 (+ 1 gràfic).

La población española (siglos XVI a XX), Barcelona (Ariel) 1971 (2a ed.).

La revolución de los precios españoles en el siglo XVI. Estado actual de la cuestión, Barcelona (Universidad de Barcelona / Publicaciones de la Cátedra de Historia Económica, curso 1963-1964).

"La revolución de los precios españoles en el siglo XVI. Estado actual de la cuestión", en *Hispania*, 19 (1959), p. 503-529.

"El «redreç» demogràfic de Catalunya en el siglo XVI", en *VI CHCA*, Madrid 1959, p. 875-880.

U[go]. NICOLINI

La proprietà, il Principe e l'espropriazione per pubblica utilità. Studi sulla dottrina giuridica intermedia, Milano (Giuffrè, "R. Università di Roma, Pubblicazioni dell'Istituto di diritto romano dei diritti dell'oriente mediterraneo e di storia del diritto, XIV") 1940.

Hugone NICOLINI (moderante) / Franca SINATTI d'AMICO (curavit)

Indices corporis iuris civilis iuxta vetustiores editiones cum critico collatas, Mediolani (Giuffrè [= Ius Romanum Medii Aevii, "Subsidia, I"]), Pars I. Index titulorum (1964); Pars II. Index legum,

Volumen primum, A-G (1967), Volumen secundum, H-P (1967), Volumen tertium, Q-Z (1967); Pars III. Index paragraphorum (1970).

J. F. NIERMEYER

Mediae latinitatis lexicon minus, composuit --; *Lexique latin médiéval-français / anglais; A medieval Latin-French / English dictionary*; Leiden (E. J. Brill) 1954-58.

* O *

Oriol OLEART i PIQUET

La cort general de Catalunya: procediment i atribucions, memòria presentada per a l'obtenció del grau de llicenciat; dirigida pel Dr. Joaquín Cerdà Ruíz-Funes, setembre 1983, Facultat de Dret, Universitat Autònoma de Barcelona, 2 vols; [inèdita].

"Els notaris dels braços de la cort general de Catalunya al segle XVI", en *Estudis sobre història de la institució notarial a Catalunya en honor de Raimon Noguera*, Barcelona (Fundació Noguera, "Estudis, 1") 1988, p. 185-209.

"Organització i atribucions de la Cort General", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 15-24.

"Procediments i atribucions de la Cort General", en *L'Avenç*, núm. 74 (set 1984), p. 64-67 (més la "Bibliografia seleccionada", p. 46).

Fr[ançois]. OLIVIER-MARTIN

Cours d'histoire du droit public rédigé d'après les notes et avec l'autorisation de --. Diplome d'études supérieures. Droit public, 1948-1949 [Les ordres, les pays, les villes et communautés d'habitants], Paris (Les cours de droit) (s.a.)

| és un curs de doctorat.

Cours d'histoire du droit public rédigé d'après les notes et avec l'autorisation de --. Diplome d'études supérieures. Droit public, 1947-1948 [Le conseil d'état du roi], Paris (Les cours de droit) (s.a.)

| és un curs de doctorat.

Histoire du droit français, des origines à la Révolution, Paris (Domat Montchrestien) 1948.

| N'hi ha una 2ª ed. de 1951. Ha estat reeditada en facsimil pel CNRS, 1984.

L'Organisation

corporative du Moyen Age à la fin de l'Ancien Régime, [= Études présentées à la Commission internationale pour l'histoire des assemblées d'états, II], Louvain (Bibliothèque de l'Université, Recueil de Travaux publiés par les Membres des Conférences d'Histoire et de Philologie, 2me série, fascicule 44me) 1937.

L'Organisation

corporative du Moyen Age à la fin de l'Ancien Régime, [= Études présentées à la Commission internationale pour l'histoire des assemblées d'états, III], Louvain (Bibliothèque de l'Université, Recueil de Travaux publiés par les Membres des Conférences d'Histoire et de Philologie, 2me série, fascicule 50me) 1939.

L'Organisation

corporative du Moyen Age à la fin de l'Ancien Régime, [= Études présentées à la Commission internationale pour l'histoire des assemblées d'états, VII], Louvain (Bibliothèque de l'Université, Recueil de Travaux d'Histoire et de Philologie, 3me série, fascicule 18me) 1943.

Paul OURLIAC

Historia del Derecho, Puebla, México (Ed. José M. Cajica Jr., "Publicaciones de la Universidad de Puebla") 1952, 2 toms.

"La monocratie en Europe occidentale (XIe - XVe s.), Rapport de synthèse", en RSJB, XXI (1969), p. 7-29.

* P *

El pactismo

en la historia de España. Simposio celebrado los días 24, 25 y 26 de abril de 1978 en el Instituto de España, Cátedra "Francisco de Vitoria", Madrid (Instituto de España) 1980.

Laureà PAGAROLAS i SABATÉ

"Sobre el fogatjament ordenat per les corts de Montsó de 1512", en *Butlletí Arqueològic*, època V, núm. 3 (Reial Societat Arqueològica Tarraconense, 1981), p. 47-57.

Narciso PAGÈS [i PRATS]

"Una ojeada sobre las antiguas Cortes de Cataluña"; en *Revista de Gerona*, núm. 2 (feb 1878), p. 49-61; i núm. 3 (març 1878), p. 97-108.

Juan Luis PALOS PEÑARROYA

La práctica del gobierno en Catalunya (s. XVI-XVII). Las Cortes, la Generalitat y el municipio de Barcelona, Bellaterra (UAB) 1990, 2 vols.

| Tesi doctoral inèdita.

"Las Cortes de Cataluña durante el siglo XVI: apuntes para un estudio social del poder", en *Pedralbes. Revista d'Història Moderna*, 5 (1985), p. 97-116.

| és la comunicació de l'autor al I Congrés d'Història Moderna de Catalunya. Nombroses errades, principalment tipogràfiques.

"Un sector específico de diputados: los síndicos municipales y capitulares", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 394-402.

Julio A. PARDOS MARTINEZ

Recensió a "D'AGOSTINO: Le Istituzioni Parlamentari nell'Ancien Regime", en *Revista de las Cortes Generales*, 1 (1984), p. 311-322.

D. PASQUET

An essay on the origins of the House of Commons, by --; Translated by R. G. D. LAFFAN. With a Preface and Additional Notes by Gaillard LAPSLEY, London (Merlin Press) 1964, 2a ed.

| La 1a ed. és de la Cambridge University Press, 1925.

Lluís de PEGUERA

Práctica, forma y stil de celebrar Corts generals en Catalunya, y matèrias incidents en aquellas, dividida en tres parts, per lo noble -- del consell de sa Magestat en la Real Audiència de Catalunya; Barcelona (Jeroni Margarit) 1632.

Edició anastàtica, Barcelona (Ed.Base) 1974. N'hi ha una edició de Barcelona (Rafel Figueró) 1701, ... *estampada de manament del molt il·lustre, y fidelíssim consistori dels senyors deputats y oydors del present Principat de Cathalunya.* Se'n conserva el manuscrit a la Biblioteca de Catalunya (ms. 902), que diu: *Libre de la forma y stil que s'han de tenir y guardar en celebrar corts generals en Catalunya, compost primerament en llengua latina per don Luis de Peguera [...] y après per per lo mateix autor [...] traduït [...] en nostra vulgar catalana.*

Josep PELLA i FORGAS

Vegeu José COROLEU.

Llibertats y antich govern de Catalunya. Conferències de ...; Barcelona (Llib. Francesch Puig [= Estudis Universitaris Catalans]) 1905.

Antonio PÉREZ MARTIN

"El estudio de la recepción del Derecho común en España", en CERDÀ / SALVADOR (eds.), *I Seminario ...*, p. 241-325.

"El Ordo iudiciarius «Ad summariam notitiam» y sus derivados. Contribución a la historia de la literatura procesal castellana, I. Estudio, en *Historia. Instituciones. Documentos*, 8 (1981), p. 195-266; II. Edición de textos, en *Historia. Instituciones. Documentos*, 9 (1982), p. 327-423.

Antonio PÉREZ MARTIN / Johannes-Michael SCHOLZ

Legislación y jurisprudencia en la España del Antiguo Régimen; Valencia (Universidad de Valencia [= Publicaciones de la Universidad]) 1978.

| És l'edició espanyola del volum corresponent a: M. COING, *Handbuch ...*

José Manuel PÉREZ-PRENDES y MUÑOZ de ARRACÓ

Cortes de Castilla, Esplugues de Llobregat / Barcelona (Ariel, "Biblioteca de Ciencia Jurídica") [1974].

"Cortes de Castilla y Cortes de Cádiz", en *Revista de Estudios Políticos*, 126 (1962), p. 321-431.

"«Facer justicia». Notas sobre actuación gubernativa medieval", en *Moneda y Crédito*, núm. 129 (juny 1974 [= "Homenaje a don José Rubio Sacristán, II"]), p. 17-90.

Antonio PERTILE

Storia del diritto italiano dalla caduta dell'impero romano alla codificazione; Bologna (A. Forni) 1965-1966.

[Reedició anastàtica, sobre la 2ª ed. "riveduta e migliorata", + "Indice alfabetico-analitico compilato dell'avvocato Ludovico EUSEBIO" (1966)]. Originàriament: Vol. I, "Storia del diritto pubblico e delle fonti", Padova (Fratelli Salmin) 1873 [Forni, 1965]. Vol. II / 1, "Storia del diritto pubblico e delle fonti", Padova (Fratelli Salmin) 1880 [Forni, 1966]. Vol. II / 2, "Storia delle fonti" (2ª ed.), [Torino] (Unione tipografica-editrice torinese) 1898 [Forni, 1966]. Vol. III, "Storia del diritto privato", [Torino] (Unione tipografica-editrice torinese) 1894 [Forni, 1966]. Vol. IV [Forni, 1966]. Vol. V, "Storia del diritto penale", Padova (Fratelli Salmin) 1876 [Forni, 1966]. Vol. VI / 1, "Storia della procedura", de Pasquale del GIUDICE, [Torino] (Unione tipografica-editrice torinese) 1900 [Forni, 1966]. Vol. VI / 2, "Storia della procedura", de Pasquale del GIUDICE, [Torino] (Unione tipografica-editrice torinese) 1902 [Forni, 1966].

Pierre PETOT

"La royauté française au moyen âge", en *RSJB*, XXI (1969), p. 389-403.

Andrés Avelino PI y ARIMÓN

Barcelona antigua y moderna, ó descripción é historia de esta ciudad desde su fundación hasta nuestros dias, por --, Barcelona (Imp. y Libr. politécnica de Tomás Gorchs) 1854, 2 toms.

V[incenzo]. PIANO MORTARI

Il potere sovrano nella dottrina giuridica del secolo XVI, Napoli (Liguori Ed.) 1973.

Wladimiro PISKORSKI

Las Cortes de Castilla en el período de tránsito de la Edad Media a la Moderna, 1188-1520, Barcelona (Universidad de Barcelona, Facultad de Derecho) 1929 [1930]. Trad. de C. Sánchez Albornoz.

N'hi ha una reedició anastàtica, Barcelona (El Albir, "Biblioteca de historia hispánica, Monografías, Serie minor, nº 2") 1977; amb un estudi sobre "Las cortes medievales castellano-leonesas en la historiografía reciente" (p. v-xxxii) per Julio VALDEÓN BARUQUE.

Geo PISTARINO

"Luchino Scarampi tra Genova e Barcellona per la pace del 1386", en *Medioevo (Saggi e rassegne)*, 1 (1975), p. 33-47.

"Petro Martire d'Anghiera tra Italia e Spagna", en *Miscellanea umanistico-catalana -II-*, Barcellona (Consiglio Nazionale delle Ricerche, Quaderni della Sezione di Studi Storici "Alberto Boscolo") 1991, p. 29-38.

Marcel PLANIOL

Histoire des institutions de la Bretagne, Mayenne (Association pour la publication du manuscrit de M. Planiol) 1981-82, 4 vols.

Theodore F[rank]. T[homas]. PLUCKNETT

Statutes & their interpretation in the first half of the fourteenth century, Cambridge (at the University Press, [= "Cambridge Studies in English Legal History"]) 1922.

Studies in English Legal History, London (The Hambledon Press [= "History Series, 14"]) 1983.

"Frederick William Maitland", en PLUCKNETT, *Studies in English Legal ...*, § XX.

| Publicat originalment en la *New York University Law Review*, vol. 26 (1951), p. 1-9.

"The Lancastrian constitution", en SETON-WATSON (ed.), *Tudor studies presented ...*, p. 161-181.

"Parliament", en FRYDE / MILLER, *Historical studies of ...*, I, p. 195-241 (i 362-365).

A. F. POLLARD

The evolution of parliament, ... revised with appendices, notes, and illustrations; [London / Harlow] (Longmans) [2a ed. reimpr., 1968].

Factors in modern history, London (Constable and Co.) 1910, 2a impr.

"The Clerical Organization of Parliament", en *EHR*, 57 (1942), p. 31-58.

"The Clerk of the Crown", en *EHR*, 57 (1942), p. 312-333.

"Receivers of Petitions and Clerks of Parliament", en *EHR*, 57 (1942), p. 202-226.

Frederick POLLOCK

V. F. W. MAITLAND.

Josep M. PONS i GURI

Recull d'estudis d'Història jurídica Catalana, Barcelona (Fundació Noguera, "Textos i Documents, 20, 21 i 22") 1989, 3 vols.

"Aspectes judicials de la Cort General a l'època medieval", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 142-145.

Veü "Constituciones de Cataluña", en *NEJSeix, ...*, p. 232-240.

"Corpus iuris", en *Documents jurídics ...*, p. 111-134.

Veü "Cort general de Catalunya", en *GEC*.

"Un fogatjament desconegut de l'any 1358", en *Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona*, XXX (1963-64), p. 323-498.

| Aplegat en *Recull d'estudis ...*, I, p. 255-449.

J.M. PONS GURI / V. SANDALINAS FLORENZA

Constituciones y otros derechos de Cataluña. Textos de Derecho civil vigente en Cataluña, Barcelona (J. M^a. Bosch) 1952.

Linda S. POPOFSKY

"Habeas Corpus and 'Liberty of the Subject': Legal Arguments for the Petition of Right in the Parliament of 1628", en *Historian*, 41 (1979), p. 257-275.

Gaines POST

Studies in Medieval legal thought. Public Law and the State, 1100-1322, Princeton, New Jersey (Princeton University Press) 1964.

"Plena Potestas and Consent in Medieval Assemblies", en *Traditio*, 1 (1943), p. 355-408.

[Recollit en *Studies in Medieval ...*, p. 91-162.

Enrich PRAT de la RIBA

Corts catalanes, proposicions y respostes, ab pròlech y comentaris d'---, Barcelona (Tip. l'Anuari de l'Exportació, "Biblioteca popular, 2") 1906.

Walter PREVENIER

"Les états de Flandre depuis les origines jusqu'en 1790", en *Assemblées d'états [500 ans de vie parlementaire en Belgique, 1464-1964]*, Leuden-Paris (Nauwelaerts) 1965, p. 15-59.

Evelyn S[tefanos]. PROCTER

"The development of the catalan Corts in the Thirteenth Century", en *Estudis Universitaris Catalans*, XXII (1936), p. 525-546. Rubió i lluch.

* Q *

Donald E. QUELLER

"Representative institutions and law", en *Recueil de Mémoires et Travaux*, fasc. VII (Société d'Histoire du Droit et des Institutions des anciens pays de droit écrit), 1970 [= "Mélanges Pierre TISSET"], p. 373-388.

María José QUI FONTANALS

Las cortes catalanas de Felipe III. Barcelona 1599, Bellaterra (Facultat de Filosofia i Lletres, UAB) 1978.

| Tesina de llicenciatura inédita dirigida per E. Belenguer.

* R *

Demetrio RAMOS

Historia de las Cortes tradicionales de España, Madrid (Imp. Aldecoa) 1944.

Doris RAYNER

"The Forms and Machinery of the 'Commune Petition' in the Fourteenth Century", en *EHR*, lvi (1941), p. 198-233 (part I) i p. 549-570 (part II).

José Joaquín REAL DÍAZ

Estudio diplomático del documento indiano, Sevilla (Escuela de Estudios Hispano-americanos) 1970.

Recueils

de la Société Jean Bodin pour l'histoire comparative des institutions, Bruxelles 1936-1984 (fins ara, vols. I-XLIII publicats).

Referència especial als vols.: XX (= "La monocratie, 1ère partie"), Bruxelles (Éd. Librairie Encyclopédique) 1970. XXI (= "La monocratie, 2ème partie"), Bruxelles (Éd. Librairie Encyclopédique) 1969. XXIV (= "Gouvernés et Gouvernants, 3ème partie, Bas moyen âge et temps modernes (I)"), Bruxelles (Éd. Librairie Encyclopédique) 1966. [Publicat també en la col·lecció "Anciens Pays et Assemblées d'états, XXXV"]. XXV (= "Gouvernés et Gouvernants, 4ème partie, Bas moyen âge et temps modernes (II)"), Bruxelles (Éd. Librairie Encyclopédique) 1965. [Publicat també en la col·lecció "Anciens Pays et Assemblées d'états, XXXVI"].

Frances Helen RELF

The petition of right, Minneapolis (University of Minnesota [= "Studies in the Social Sciences, no 8"]) 1917.

Michel REULOS

"La notion de «justice» et l'activité administrative du roi en France (XVe-XVIIe siècles)", en *Actes du XIVe colloque historique franco-allemand, Tours, 27 mars-1er avril 1977*, dintre d'*Histoire Comparée de l'Administration*, IV-XVIIIe (Munich 1980), p. 33-46.

Jean RICHARD

"Les états de Bourgogne", en *RSJB*, XXIV, p. 299-324.

H[enry]. G[erald] RICHARDSON

"The commons and medieval politics", en *Transactions of the Royal Historical Society*, XXVIII (1945), p. 21-45.

| Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § XXIV.

"The Origins of Parliament", en *Transactions of the Royal Historical Society*, Fourth Series, vol. XI (1928), p. 146-178 i 172-175.

| Versió revisada en *Essays in Medieval History*, edited by R. W. Southern (1968). Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § I.

H[enry]. G[erald]. RICHARDSON / G[eorge]. O[sborne]. SAYLES

The English parliament in the middle ages, London (The Hambledon Press) 1981.

The Irish parliament in the middle ages, Philadelphia / London / Oxford (University of Pennsylvania Press / G. Cumberlege / Oxford University Press; [= "Études présentées à la Commission Internationale ..., X"]) 1952.

Parliaments and Great Councils in Medieval England, London 1961.

| Reimprès de *LQR*, LXXVII (1961).

"The Clergy in the Easter Parliament, 1285", en *EHR*, lii (1937), p. 224-234.

| Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § VIII.

"The Custody and Publication of the Parliament Rolls", en *Rotuli Parliamentorum Anglie Hactenus Inediti*, Camden Society, Third Series, vol. LI (1935), p. xviii-xxxii.

| Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § XX.

"The earliest known official use of the term 'parliament'", en *EHR*, lxxxii (1967), p. 747-750.

| Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § II.

"The early records of the English parliaments. The English parliaments of Edward I", en *BIHR*, V (1928), p. 129-154.

| Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § V.

"The early records of the English parliaments. The English parliaments of Edward II", en *BIHR*, VI (1928), p. 71-88.

| Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § XVI.

"The parliaments of Edward III", en *BIHR*, VIII (1930), p. 65-77 [part I]; i IX (1931), p. 1-18 [part II].

| Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § XXI.

"The early records of the English parliament. The Exchequer Parliament Rolls and Other Documents", en *BIHR*, VI (1929), p. 129-153.

- | Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § XIX.
- "The early statutes", en *Law Quarterly Review*, 1 (1954), p. 201-223, 540-571.
- | Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § XXV.
- "The Irish parliaments of Edward I", en *Proceedings of the Royal Irish Academy*, vol. XXXVIII (1929), p. 128-141.
- | Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § XV.
- "The King's Ministers in Parliament, 1272-1307", en *EHR*, xlv (1931), p. 529-550.
- | Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § VI.
- "The King's Ministers in Parliament, 1307-1327", en *EHR*, xlvii (1932), p. 194-203.
- | Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § XVII.
- "The King's Ministers in Parliament, 1327-1377", en *EHR*, xlvii (1932), p. 377-397.
- | Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § XXII.
- "The Parliament of Carlisle, 1307 - Some New Documents", en *EHR*, liii (1928), p. 425-437.
- | Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § XII.
- "The parliament of Lincoln, 1316", en *BIHR*, XII (1934), p. 105-107.
- | Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § XVIII.
- "Parliaments and Great Councils in Medieval England", en *Law Quarterly Review*, LXXVII (1961), p. 213-236, 401-426.
- | Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § XXVI.
- "Parliamentary documents from formularies", en *BIHR*, XI (1934), p. 147-162.
- | Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § XXIII.
- "The Provisions of Oxford: a forgotten document and some comments", en *Bulletin of the John Rylands Library*, xvii (1933), p. 3-33.
- | Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § III.
- "The Scottish Parliaments of Edward I", en *Scottish Historical Review*, xxv (1928), p. 300-317.
- | Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § XIII.

Sebastià RIERA

Vegeu Rafael CONDE.

José RIUS SERRA

Jaime Callís. *Notas bio-bibliográficas (1364?-1434)*, *Galería de Vicenses Ilustres*. Discurso leído por el Dr. --, prelado doméstico de S.S. en el solemne acto

de la reposición de su retrato en la Galería de Vicensés Ilustres celebrado el día 10 de Julio de 1944, Vic (Tip. Portavella) 1944.

N'hi ha una ressenya feta per J. Maria Font Rius en *AHDE*, 16 (1945), p. 786-787.

Francisco RIVERO HERNÁNDEZ

"Sentències arbitrals. La sentència arbitral de Guadalupe (Ferran II, 1486)", en *Documents jurídics ...*, p. 203-218.

Paul ROBERT

Le petit Robert, 1, Dictionnaire alphabétique et analogique de la langue française, rédaction dirigée par A. REY et J. REY-DEBOVE, Paris (Le Robert) 1983

[nouvelle édition revue, corrigée et mise au jour]. N'hi ha edicions anteriors.

C. Grant ROBERTSON

Select statutes cases and documents to illustrate English constitutional history, 1660-1832, with additional matter to 1923, edited by --; London (Methuen) [5ª ed. ampliada, 1928].

David ROMANO

Elementos y técnica del trabajo científico, Barcelona (Teide) 1985, 7ª ed.

Sylvia ROMEU ALFARO

Les Corts valencianes, València (Eliseu Climent, ed. [= Tres i Quatre]) 1985.

"Las Cortes de Valencia en la edad media", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Media. Actas de la Primera Etapa ...*, II, p. 543-574.

J[ohn]. S[mith]. ROSKELL

The Commons and their Speakers in English Parliaments, 1376-1523, [Manchester] (Manchester University Press [= "Studies presented to the International ... No XXVIII"]) [1965].

"Perspectives in English parliamentary history", en FRYDE / MILLER (eds.), *Historical studies of ...*, II, p. 296-323.

Publicat inicialment en el *Bulletin of the John Rylands Library*, XLVI (1963-64), p. 448-475. Recollit en versió italiana també amb el títol "Prospettive di storia parlamentare inglese", en ROTELLI / SCHIERA (eds.), *Lo Stato moderno ...*, I, p. 147-172.

Ettore ROTELLI / Pierangelo SCHIERA (eds.)

Lo Stato moderno, Vol. I: Dal Medioevo all'età moderna, a cura di --; Bologna (Il Mulino, "Collana Problemi e prospettive, Serie di storia") [1971]; Vol. II:

Principi e ceti (1973); Vol. III: Accentramento e rivolte (1974).

Manuel ROVIRA

Vegeu Rafael CONDE.

Jordi RUBIÓ i BALAGUER

Vegeu Ramon d'ABADAL i de VINYALS.

Ignacio RUBIO CAMBRONERO

La Deputació del General de Catalunya en los siglos XV y XVI, Barcelona (Diputación Provincial de Barcelona) 1950, 2 toms.

Javier RUÍZ ALMANSA

"La población española en el siglo XVI", en *Revista Internacional de Sociología*, vol. III, núm. 4 (1943).

Conrad S. R. RUSSELL

The crisis of parliaments. English history, 1509-1660, Oxford (Oxford University Press, "The Short Oxford History of the Modern World") 1971.

| N'hi ha reimpr. posteriors.

Parliaments and English Politics, 1621-1629, Oxford (Clarendon Press) 1979.

"Monarchies, Wars, and Estates in England, France, and Spain, c. 1580 - c. 1640", en *Legislative Studies Quarterly*, VII, 2 (maig 1982), p. 205-220.

| La versió castellana "Monarquías, guerras y parlamentos en Inglaterra, Francia y España c. 1580 - c. 1640", publicada a la *Revista de las Cortes Generales*, núm. 6 (3er trimestre 1985), p. 231-255, compta amb un apèndix de Julio A. PARDOS MARTINEZ (p. 255-263).

"Parliament and the King's Finances", en C. RUSSELL (ed.), *The Origins of the English Civil War ...* 1973, p. 91-93.

Peter RYCRAFT

"The role of the Catalan Corts in the later middle ages", en *English Historical Review*, LXXXIX, núm. 351 (abr 1974), p. 241-269.

* S *

Ferràn de SAGARRA [i de SISCAR]

Sigil·lografia catalana. Inventari, descripció i estudi dels segells de Catalunya, Barcelona (Estampa d'Henrich i cia.) 1916-1932, 3 toms en 5 vols.

Joaquín SALCEDO IZU

La Diputación del Reino de Navarra (I), Pamplona (Ediciones Universidad de Navarra / Institución Príncipe de Viana) 1969.

"Contrafueros y reparo de agravios", en *AHDE*, 39 (1969), p. 763-775.

"Las Cortes de Navarra en la edad media", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Media. Actas de la Primera Etapa ...*, II, p. 575-605.

Núria SALES [de BOHIGAS]

Els segles de la Decadència (segles XVI-XVIII) [= volum IV de la *Història de Catalunya*, dirigida per Pierre VILAR, coordinada per Josep TERMES], Barcelona (Ed. 62) 1989.

"Naturalizações Catalãs Séculos XV a XVIII", en *Ler História*, núm. 9 (1986), p. 41-63.

"Naturals i alienígenes: un cop d'ull a algunes naturalitzacions dels segles XV a XVIII", en *Studia in honorem prof. M. de Riquer*, Barcelona (Quaderns Crema) vol. I, p. 675-705.

Emilia SALVADOR ESTEBAN

Cortes valencianas del reinado de Felipe II, Valencia (Universidad de Valencia, Departamento de Historia Moderna, "Monografías y fuentes, 7") 1974.

"Las Cortes de Valencia", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna. Actas de la Segunda Etapa ...*, p. 733-821.

Claudio SÁNCHEZ-ALBORNOZ [MENDUIÑA]

La Curia regia portuguesa. Siglos XII y XIII, Madrid (Centro de Estudios Históricos) 1920.

Reimprès amb addicions en: *Investigaciones y documentos sobre las instituciones hispanas*, Santiago de Chile (....) 1970, p.

"Notas para el estudio del «petitum»", en *Viejos y nuevos estudios sobre las Instituciones Medievales Españolas*, Madrid (Espasa-Calpe), 3 vols., 1976-1980, II (1976), 2ª ed. ampliada, p. 929-967.

Originàriament en *Homenaje a don Ramón Carande*, II, Madrid (Ograma) 1963, 2 vols., p. 381-418. Recollit en *Estudios sobre las instituciones medievales españolas*, México (Universidad Nacional Autónoma de México /

Instituto de Investigaciones Históricas, "Serie Historia Genreal, 5") 1965, p. 483-519.

"La primitiva organización monetaria de León y Castilla", en *AHDE*, 5 (1928), p. 301-324.

También en: *Estudios sobre las instituciones medievales españolas*, México (Universidad Nacional Autónoma de México / Instituto de Investigaciones Históricas, "Serie Historia General, 5") 1985, p. 441-482; i en *Viejos y nuevos estudios sobre las Instituciones Medievales Españolas*, Madrid (Espasa-Calpe), 3 vols., 1976-1980, II (1976), 2ª ed. ampliada, p. 885-928.

Fernando SÁNCHEZ MARCOS

Cataluña y el Gobierno central tras la guerra de los Segadores, 1652-1676, Barcelona (Ed. Universitat de Barcelona) 1983.

"El Parlamento de Cataluña de 1653", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 182-189.

"El Parlamento General de Cataluña de 1653", en *Mayurqa*, 16 (1976), p. 115-136.

Josep Maria SANS i TRAVÉ / Concepció BALLART i MARSOL

"El catàleg de Diputats i Oïdors de Comptes de la Generalitat de Catalunya (1359-1710) de Pere Serra i Postius", en *EHDAP*, 8 (1980), p. 63-118.

Esteban SARASA SÁNCHEZ

Las Cortes de Aragón en la Edad Media, [Zaragoza] (Guara ed., "Colección básica aragonesa, 17") [1979].

"Las Cortes de Aragón en la edad media", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Media. Actas de la Primera Etapa ...*, II, p. 491-542.

"Las Cortes de Aragón en la edad media. Estado de la cuestión y planteamiento general", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 296-303.

Miquel SARROVIRA

Cerimonial de Corts. Obra compilada de llochchs autèntichs, de leys del Principat de Cathalunya antichs y pràctichs ...; Barcelona (Rafel Figueró) 1701.

G[eorge]. O[sborne]. SAYLES

The functions of the medieval parliament of England, London / Ronceverte (The Hambledon Press) [1988].

The King's Parliament of England, New York (W.W. Norton & Co., "Historical Controversies") 1974.

| N'hi ha una altra edició, London (Edward Arnold) 1975.

The medieval foundations of England, [London] (Methuen, "University Paperbacks, UP 149") 1967, reimpr.

| La 1ª ed. és de 1948. La 1ª ed. en paperback és de 1966.

- "The Guardians of Scotland and a Parliament at Rutherglen", en *Scottish Historical Review*, xxiv (1927), p. 245-250.
| Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § XIV.
- "Medieval judges as legal consultants", en *Law Quarterly Review*, lvi (1940), p. 247-254.
| Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § IX.
- "Parliamentary Representation in 1294, 1295, and 1307", en *BIHR*, III (1926), p. 110-115.
| Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § XI.
- "Representation of Cities and Boroughs in 1268", en *EHR*, xl (1925), p. 580-585.
| Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § IV.
- "The Sources of Two Revisions of the Statute of Gloucester, 1278", en *EHR*, lii (1937), p. 467-474.
| Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § VII.
- "The Seizure of Wool at Easter 1297", en *EHR*, lxxvii (1952), p. 543-547.
| Recollit en RICHARDSON / SAYLES, *The English Parliament ...*, com a § X.

Pierangelo SCHIERA

Otto Hintze, Napoli 1974.

- "Sociedade «de estados», «de ordens» ou «corporativa»", en HESPANHA, *Poder e instituições ...*, p. 145-153.
| Publicat inicialment com a "Società per ceti" en N. BOBBIO e MATEUCCI, *Dizionario di politica*, Bari 1976.

Johannes-Michael SCHOLZ

Vegeu Antonio PÉREZ MARTIN.

E. SCIACCA

- "Pensée politique et Institutions représentatives en France de 1498 à 1519", en *Anciens Pays et Assemblées d'États*, LXX (1977), p. 289-306.

Vittorio SCIUTI RUSSI

Il governo della Sicilia in due relazioni del primo seicento, Napoli (Jovene) 1984.

Louis SERBAT

Les assemblées du clergé de France. Origines, organisation, développement, 1561-1615, Paris (Lib. H. Champion, = "Bibliothèque de l'École des hautes études, publiée sous les auspices du ministère de l'instruction publique, Sciences historiques et philologiques, 154e fasc.") 1906.

Bernabé SERRA

Adnotationes decisivæ non minus utiles quam necessariæ ad causam debitorum quæ in curiis generalibus

Cathalonix inter brachia quandoque suscitari solent ...; Barcelona (Jaume Cortey) 1563.

Pere SERRA i POSTIUS

Vegeu J.M. SANS i TRAVÉ

J. A. SESMA MUÑOZ

La Diputación del Reino de Aragón en la época de Fernando II (1479-1516), Zaragoza (Inst. Fernando el Católico) 1977.

R. W. SETON-WATSON (ed.)

Tudor studies presented by the board of studies in history in the University of London to Albert Frederick POLLARD being the work of twelve of his colleagues and pupils, Edited by --; London (Longmans) 1924.

Kevin SHARPE (ed.)

Faction and parliament. Essays on Early Stuart History, London / New York (Methuen, "University Paperbacks, 892") 1985.

| és la 1^a ed. com a paperback. Publicat inicialment a Oxford (O.U.P.) 1978.

María del Carmen SIMÓN PALMER

Bibliografía de Cataluña. Notas para su realización; I (1481-1765), Madrid (CSIC, "Cuadernos bibliográficos, XLI") 1980; *II (1766-1820)*, Madrid (CSIC, "Cuadernos bibliográficos, XLII") 1982.

Antoni SIMON i TARRÉS (a cura de)

Cavallers i ciutadans a la Catalunya del cinc-cents, Barcelona (Curial Edicions Catalanes, "Biblioteca Torres Amat, 9") 1991.

| La introducció és d'antoni PLADEVALL i FONT (p. 7-9).

Quentin SKINNER

The Foundations of Modern Political Thought, Cambridge (Cambridge University Press), 1980 reimpr. (vol. I: The Renaissance); 1979 reimpr. (vol. II: The age of Reformation).

| Els vols. I i II són, originàriament, de 1978.

Jaume SOBREQÜÉS i CALLICO

El pactisme a Catalunya, Barcelona (Ed.62) 1982.

| Recull, en català, l'originària i més reduïda aportació apareguda sota el títol "La práctica política del pactismo en Cataluña" en *El pactismo en la historia de España*, Madrid, p. 49-74.

"L'Estat català a la Baixa Edat Mitjana: les Corts, la Generalitat i el Consell de Cent", en *Formes i institucions del govern de Catalunya*, Barcelona

(Ajuntament de Barcelona, Institut Municipal d'Història, "I Curs d'Història de Catalunya (febrer-març 1977)") 1977, p. 38-48.

Després en la mateixa obra, però Barcelona (Institut Municipal d'Història / Ed. La Magrana) 1983, p. 61-79; havia estat publicat ja en *Cuadernos de Historia Económica de Cataluña*, XVIII (1978), p. 38-48.

Santiago SOBREQUÉS i VIDAL / Jaume SOBREQUÉS i CALLICO

La guerra civil catalana del segle XV, Barcelona (Ed.62) 1973, 2 vols.

Santiago SOBREQUÉS i VIDAL

"Història de la producció del Dret català fins al Decret de Nova Planta"; en *Llibre del II Congrés Jurídic Català*, Barcelona (Il.lustre Col.legi d'Advocats de Barcelona) 1972, p. 79-159.

N'hi ha una edició com a llibre feta pel Col.legi Universitari de Girona, (s.11.) el 1978, i una en castellà.

Sebastià SOLÉ i COT

La governació general del Principat de Catalunya sota el règim de la Nova Planta (1716-1808). Una aportació a l'estudi del procediment governatiu de les darreries de l'antic règim; Bellaterra (Facultat de Dret, Universitat Autònoma de Barcelona) 1981. 3 vols. [Tesi doctoral inèdita].

Se n'ha publicat el resum:

A. V. SOLOVIEV

"La monocratie en Bulgarie", en *RSJB*, XXI (1969), p. 547-561.

Valeriu SOTROPA

"La structure et le rôle de la Diète transylvaine, 1529-1865", en *Parliaments, Estates and Representations*, vol. 9, núm. 1 (juny 1989), p. 27-36.

Claude SOULE

Les États Généraux de France (1302-1789). Étude historique, comparative et doctrinale, Heule (UGA ["Études présentées à la Commission ...", XXXV]) 1968.

"La rémunération des députés aux États généraux de France et son incidence institutionnelle", en *Parliaments, Estates and Representation*, vol. 8, núm. 1 (juny 1988), p. 77-86.

"Le role des états généraux et des assemblées de notables dans le vote de l'impôt", en *Études sur l'histoire des Assemblées d'états*, Paris (PUF) 1966, p. 95-103.

Armindo de SOUSA

As Cortes Medievais Portuguesas (1385-1490), Porto (Instituto Nacional de Investigação Científica, Centro da História da Universidade do Porto, "História Medieval-4") 1990, 2 vols.

| *As Cortes medievais portuguesas (1385-1490)*, Dissertação de Doutoramento em História da Idade Média, apresentada à Faculdade de Letras da Universidade do Porto, Porto 1987, 2 vols. (tiratge limitat).

Peter SPUFFORD

Handbook of Medieval Exchange, London (Offices of the Royal Historical Society, "Royal Historical Society guides and handbooks, no. 13") 1986.

| N'hi ha una versió espanyola: *Dinero y moneda en la Europa medieval*, Barcelona (Crítica, "Historia medieval") 1991. L'obra és la concreció del treball previ Peter SPUFFORD / Wendy WILKINSON, *Interim List of the Exchanges rates of Medieval Europe*, Keele 1977, policopiat.

Origins of the English Parliament, London (Longmans, "Problems and perspectives in history") [1969, 2a impr.].

| La 1a ed. és de 1967.

"Assemblies of estates, taxation and control of coinage in medieval Europe", en *Études présentées à la Commission ...*, 31 (1966), p. 113-130.

C. STEPHENSON

"Taxation and representation in the middle ages", en *Anniversary essays in medieval history by students of Charles Homer Haskins*, Boston - New York 1929, p. 291-312.

Dragomir STOJCEVIC

"Gouvernés et Gouvernants dans la Serbie médiévale", en *RSJB*, XXV, p. 309-337.

William STUBBS

The Constitutional history of England in its origin and development, Oxford (Clarendon Press, "Clarendon Press Series"), (2a ed.) 3 vols., I (1875), II (1877), III (1878).

Select charters and other illustrations of English constitutional history from earliest times to the reign of Edward the first, Oxford (Clarendon Press, "Clarendon Press Series"), (4a ed.) 1881.

Philippe SUEUR

Histoire du droit public français, XVe-XVIIIe siècle. La genèse de l'Etat contemporain. 1 / La constitution monarchique, [Paris] (Presses Universitaires de la France, "Thémis, droit") [1989].

* T *

J. R. TANNER

Constitutional documents of the reign of James I A.D. 1603-1625 with an historical commentary, Cambridge (at the University Press) 1961, reimpr.

| La 1ª ed. és de 1930.

English Constitutional Conflicts of the Seventeenth Century 1603-1689, Cambridge (at the University Press) 1960, reimpr.

| La 1ª ed. és de 1928.

Tudor Constitutional Documents A.D. 1485-1603, with an historical commentary, Cambridge (at the University Press) 1940, reimpr.

| La 1ª ed. és de 1922.

Enrique de TAPIA OZCARIZ

Las Cortes de Castilla, 1188-1833; Madrid (Revista de Derecho Privado) 1964.

Pere Hieroni TARAÇONA

Institucions dels furs, y privilegis del Regne de València, e o summari e reportori de aquells. Autor micer -- ...; València (Pedro de Guete) 1580.

| N'hi ha una reedició facsímil: València (Lib. Paris-Valencia, "Colección Biblioteca Valenciana") [s. a.].

Adolphe TARDIF

Histoire des sources du droit français, origines romaines, par --; Paris (Alphonse Picard) 1890.

| N'hi ha una reimpressió. Aalen (Scientia Verlag) 1974.

John A[idan]. F[rancis]. THOMSON

Popes and Princes, 1417-1517 Politics and Policy in the Late Medieval Church, London (G. Allen & Unwin, "Early Modern Europe Today") 1980.

B[rian]. TIERNEY

Foundations of the Conciliar Theory: the contribution of the medieval canonists from Gratian to the Great schism, London (Cambridge University Press, [= "New series, 4"]) 1968.

| N'hi ha una edició de 1955.

Religion, law and the growth of constitutional thought 1150-1650, Cambridge (Cambridge University Press [= "The Wiles Lectures given at the Queen's University of Belfast"]) 1982.

"«The prince is not bound by the laws». Accursius and the Origins of the Modern State", en *Comparative Studies in Society and History*, V (1963), p. 378-400.

Brian TIERNEY / Peter LINEHAN (eds.)

Authority and power. Studies on medieval law and government presented to Walter Ullmann on his seventieth birthday, Cambridge (Cambridge University Press) 1980.

Pierre-Clément TIMBAL / André CASTALDO

Histoire des institutions publiques et des faits sociaux, Paris (Dalloz, "Précis Dalloz") 1985 (7a ed.).

Francisco TOMÁS y VALIENTE

Manual de historia del Derecho español, Madrid (Tecnos) [1983], 4a ed.

"La Diputación de las Cortes de Castilla (1525-1601)", en *AHDE*, 32 (1962), p. 347-469.

Antonio de la TORRE y del CERRO

Orígenes de la «Deputació del General de Catalunya»; Discurso de recepción en la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona; Barcelona 1923.

Discursos leídos en la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona en la solemne recepción pública de Don -- el día 18 de noviembre de 1923, Barcelona (RABLB / Imp. Atlas geográfico) 1923. [p. 5-52].

David TORRES

"Las Cortes y la creación del derecho", en *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Moderna*. Actas de la Segunda Etapa ..., p. 89-136.

Félix TORRES AMAT

Memorias para ayudar a formar un diccionario crítico de los escritores catalanes, y dar alguna idea de la antigua y moderna literatura de Cataluña, Barcelona (Impr. J. Verdaguer) 1836.

| N'hi ha una reedició facsímil, Barcelona-Sueca (Curial, "Documents de cultura, facsímils") 1973. V. també J. CORMINAS.

Cristòfol-A. TREPAT

De les Corts al Parlament (segles XIII-XX), [Barcelona] (Barcanova, Biblioteca bàsica d'història de Catalunya, Sèrie «Els temes») [1992].

Juliette-M. TURLAN

"Le rôle des états de Bretagne en matière d'imposition", en *Études sur l'histoire des assemblées d'états*, Paris (PUF) 1966, p. 137-147.

* U *

Federico UDINA MARTORELL

"El Archivo de la Corona de Aragón y sus fondos sobre Cortes", en *En la España medieval*, Madrid (Universidad Complutense, [= "Estudios en memoria del profesor D. Salvador de Moxó, II"]), 1982, p. 681-694.

| Les p. 686-694 són taules de la documentació conservada.

Walter ULLMANN

Historia del pensamiento político en la Edad Media, Barcelona (Ariel) 1983.

Law and Politics in the Middle Ages, New York (Cornwell University Press) 1975.

Medieval Papalism: The Political Theories of the Medieval Canonists, London 1949.

Principios de gobierno y política en la edad media, Madrid (Revista de Occidente, "Biblioteca de política y sociología, Serie Major") [1971].

| Traducció del seu *Principles of Government and Politics in the Middle Ages*, London 1961.

"The Development of the Medieval Idea of Sovereignty", en *EHR*, LXIV (1949), p. 1-33.

Waclaw URUSZCZAC

Sejm Walny Koronny w latach 1506-1540, Varsovie (Panstwowe Wydawnictwo Naukowe) 1980.

| El títol ve a ser: "La dieta general de la corona de Polònia de 1506 a 1540".

* V *

Julio VALDEÓN BARUQUE

"Las Cortes castellanas en el siglo XIV", en *AEM*, 7 (1970-71), p. 633-644.

"Las Cortes de Castilla en la época medieval", en *Les corts a Catalunya. Actes del congrés ...*, p. 341-346.

V. W. PISKORSKI.

Jesús VALLEJO

"Historia del proceso, procedimiento de la historia. Diez años de historiografía procesal en España (1979-1988)", en *Hispania ...*, II, p. 885-921.

Recensió a: AA. VV., *Las Cortes de Castilla y León en la Edad Media ...*, en *AHDE*, 58 (1988), p. 638-652.

Juan VALLET de GOYTISOLO

"Las fuentes del derecho según el «Apparatus super constitutionibus curiarum generalium Cathalonix» de Tomás Mieres", en *Libro-homenaje a Ramón M^a. Roca Sastre*, Madrid (Junta de Decanos de los Colegios Notariales) [1976], I, p. 311-492.

"Valor jurídico de las leyes paccionadas en el Principado de Cataluña", en *El pactismo en la historia de España*, p. 75-110.

André VANDENBOSSCHE

"Les états pyrénéens et l'impôt", en *Études sur l'histoire des assemblées d'états*, Paris (PUF) 1966, p. 157-169.

V. VANECEK

"Trois catégories d'Assemblées d'états dans la Couronne de Bohème du XVIe siècle", en *Album Hélène M. Cam*, Louvain-Paris 1960, p. 203-218.

Jaume VICENS i VIVES

História de los Remensas (en el siglo XV), [Barcelona] (Vicens[-Vives], "Vicens bolsillo, 8") [1978].

Notícia de Catalunya; Barcelona (Destino) 1962.

Els Trastàmars. Barcelona (Vicens Vives) 1956.

| N'hi ha una segona edició, amb nou format, el 1980.

"Estructura administrativa y estatal en los siglos XVI y XVII", en *Coyuntura económica y reformismo burgués*, Barcelona (Ariel) 1968.

| Publicat inicialment en *XIe Congrès International des Sciences Historiques, 1960, Rapports IV: Histoire moderne*, Stockholm (Almqvist & Wiksell) 1960, p. 1-24. Aparegut també (en italià) en *ROTELLI / SCHIERA (eds.), Lo Stato moderno ...*, I, p. 221-246; i (en portuguès) en *HESPAÑA, Poder e instituições ...*, p. 201-230.

"La transformació de la Generalitat medieval (1479-1493)", en *EUC*, 21 [= Homenatge Rubió i Lluch, III] (1936), p. 87-107.

María VILAR BONET

"La Diputación del General de Cataluña durante el reinado de Fernando de Antequera", en *IV Congreso de Historia de la Corona de Aragón, Actas y comunicaciones*, II, p. 297-304.

Gustavo VILLAPALOS

Los recursos contra los actos de gobierno en la baja edad media. Su evolución histórica en el reino castellano

(1252-1504), Madrid (Instituto de Estudios Administrativos) 1976.

Correspon a la sèrie "Estudios de historia de la administración" i és editat per les "Publicaciones de la Escuela Nacional de Administración Pública. N'hi ha una ressenya de Miguel Angel Pérez de la Canal, en *AHDE*, 46 (1976), p. 772-773.

"Los recursos en materia administrativa en Indias en los siglos XVI y XVII. Notas para su estudio", en *AHDE*, 46 (1976), p. 5-76.

Robert VILLERS

"Le déclin des Assemblées d'États en Europe du XVIe au XVIIIe siècles", en *Hommage à Robert Besnier*, Paris (Société d'Histoire du Droit) 1980, p. 279-298.

"Le rôle financier des états de Normandie", en *Études sur l'histoire des assemblées d'états*, Paris (PUF) 1966, p. 125-136.

Paul VINOGRADOFF

The Collected Papers of Paul Vinogradoff, With a Memoir by ... H. A. L. FISHER; Oxford (Clarendon Press) 1928, 2 vols.

El vol. I és "Historical", i el vol. II és "Jurisprudence".

"Aristotle on legal redress", en *The Collected Papers of Paul Vinogradoff ...*, II, p. 1-14.

"Frederic William Maitland", en *The Collected Papers of Paul Vinogradoff ...*, I, p. 253-264.

* W *

David M[axwell]. WALKER

A legal history of Scotland; Edinburgh (W. Green) 1988, (vol. I: The beginnings to A.D. 1286); 1990 (vol. II: The Later Middle Ages).

The Oxford companion to law, Oxford (Clarendon Press) 1980.

B[ertie]. WILKINSON

The constitutional history of England, 1216-1399, with select documents, London / Toronto / New York (Longmans, Green and Co.), 3 vols., 1948 (vol. I: Politics and the Constitution, 1216-1307), 1952 (vol. II: Politics and the Constitution, 1307-1399), 1958 (vol. III: The Development of the Constitution, 1216-1399).

Constitutional History of England in the Fifteenth Century (1399-1485) with illustrative documents, London (Longmans) 1964.

Studies in the constitutional history of the thirteenth and fourteenth centuries, Manchester (Manchester University Press, Tout Memorial Publication Found [= "Publications of the University of Manchester, No. CCLIII, Historical Series, No. LXXIII"] 1952, 2a ed.
| La 1a ed. és de 1937.

Bertie WILKINSON (ed.)

The creation of medieval parliaments, New York / London (John Wiley & sons) 1972.

James F[ield]. WILLARD

V. William A. MORRIS.

O[rlo]. Cyprian WILLIAMS

The historical development of private bill procedure and standing orders in the House of Commons, London (Her Majesty's Stationery Office), 2 vols., vol. I: 1948, vol. II: 1949.

Volkmar WITTMÜTZ

Die Gravamina der bayerischen Stände im 16. und 17. Jahrhundert als Quelle für die wirtschaftliche Situation und Entwicklung Bayerns, Munich 1970.

* Z *

Gaston ZELLER

Les institutions de la France au XVIe siècle, Paris (PUF) 1948.

Eulogio ZUDAIRE HUARTE

"Cortes catalanas. Comentarios a un informe del año 1635", en *Hispania*, XVII, núm. 68 (1957), p. 395-423.

"El 'Discurso de la Corona' en las cortes catalanas de 1626", en *Hispania*, LXXX (1960), p. 541-554.